

Χτίζοντας το μέλλον μας μαζί

Ενιαία Ετήσια Έκθεση
Απολογισμού 2018

Περιεχόμενα

	σελ.
Μήνυμα Προέδρου	2
Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου	3
1 Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου	5
Επιχειρηματικό Μοντέλο	
Οικονομικά Στοιχεία	
Ανασκόπηση μη Χρηματοοικονομικών Επιδόσεων	
Κίνδυνοι και Αβεβαιότητες	
2 Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης	27
Αποκλίσεις από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης	
Βιογραφικά Σημειώματα Μελών	
Σύσταση και τρόπος λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου	
Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου	
Αμοιβές – Προγράμματα Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών	
Συστήματα εσωτερικού ελέγχου και διαχείριση κινδύνων - Εσωτερικός Έλεγχος	
Γενικές Συνελεύσεις και δικαιώματα των Μετόχων	
3 Επεξηγηματική Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου	50
4 Δήλωση Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	54
5 Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	55
6 Οικονομικές Καταστάσεις	62
Κατάσταση Αποτελεσμάτων	
Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	
Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	
Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων (Ενοποιημένες και Εταιρικές)	
7 Μη Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις	154
Δήλωση Επαλήθευσης Ανεξάρτητου Ελεγκτή	
Αρχές και όρια της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων	
Ευρετήριο Βασικών Δεικτών Δημιουργίας Αξίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη	
Ευρετήριο Δεικτών των Περιβαλλοντικών Επιδόσεων	
Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων	
Διακυβέρνηση και πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου	
Ουσιαστά θέματα και όρια απολογισμού μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων	
Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων σύμφωνα με τα κριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ 2018	

Παράρτημα: Ενοποιημένη Έκθεση πληρωμών προς Κυβερνήσεις χρήσης 2018

Σχετικά με την Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού

Η Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2018 συντάχθηκε σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες του Διεθνούς Συμβουλίου Ολοκληρωμένων Αναφορών (IIRC), τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS) και είναι επίσης σύμφωνη με τις σχετικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την ελληνική νομοθεσία και τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες.

Η Έκθεση είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα www.titan-cement.com.

Μήνυμα Προέδρου

Αγαπητοί Μέτοχοι και Συμμέτοχοι,

Στο περσινό μου μήνυμα υπογράμμισα ότι οι επιχειρήσεις σήμερα, για να μπορέσουν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τις πολλαπλές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, οφείλουν να προσαρμοστούν με ταχύτητα στις ραγδαίες αλλαγές που χαρακτηρίζουν τη νέα μετα-βιομηχανική εποχή, διατηρώντας συγχρόνως τις αξίες τους και δίνοντας έμφαση στη βελτίωση της εταιρικής τους διακυβέρνησης και στην ενίσχυση του κοινωνικού και περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος.

Για τους πιο πάνω λόγους, το 2018, η ενίσχυση του διεθνούς αποτυπώματος του Ομίλου και ο ενστερνισμός των αλλαγών και της καινοτομίας, εν μέσω ενός ευμετάβλητου και ασταθούς διεθνούς γεωπολιτικού και χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος, αποτέλεσαν κείριους στρατηγικούς μας στόχους.

Τον Οκτώβριο του 2018, οι μέτοχοι της Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ έλαβαν μία προαιρετική δημόσια πρόταση ανταλλαγής των μετοχών τους από την Titan Cement International S.A., εταιρία που ιδρύθηκε στο Βέλγιο από μετόχους που προέρχονται από τον μετοχικό πυρήνα του Ομίλου. Η δημόσια αυτή πρόταση, σκοπός της οποίας ήταν η εισαγωγή του Ομίλου στο χρηματιστήριο Euronexτ Βρυξελλών με παράλληλη εισαγωγή στα χρηματιστήρια Αθηνών και Euronexτ Παρισίων, είχε την απόλυτη στήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου. Παρότι η διαδικασία της ανταλλαγής τελικά δεν ολοκληρώθηκε, ο στόχος της στρατηγικής επανατοποθέτησης του Ομίλου, με τρόπο που να αντικατοπτρίζει καλύτερα τη διεθνή του παρουσία και να ενισχύει τη χρηματοοικονομική του ανταγωνιστικότητα, παραμένει στρατηγική μας προτεραιότητα.

Θέλω να ευχαριστήσω τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας για τη διαρκή υποστήριξή τους, με τη λήψη αποφάσεων που προάγουν του στρατηγικούς στόχους του Ομίλου και προσφέρουν αξία και με την ενεργή συμμετοχή τους στο σχεδιασμό και την εκτέλεση του στρατηγικού σχεδιασμού, διασφαλίζοντας συγχρόνως ισόρροπη, υπεύθυνη και μακροχρόνια ανάπτυξη.

Το 2019 θα είναι ένας ακόμα σημαντικός χρόνος για τον Τίτανα. Έχω μεγάλη εμπιστοσύνη στη διοίκηση, στα διευθυντικά στελέχη και στους εργαζομένους του Ομίλου και είμαι βέβαιος ότι, παρά τις προκλήσεις των καιρών, θα παραμείνουν προσηλωμένοι στην υλοποίηση του στρατηγικού μας σχεδίου και στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης επιτυχίας της Εταιρίας προς όφελος όλων.

Τάκης Αράπογλου

Πρόεδρος Δ.Σ.

Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου

Αγαπητοί Μέτοχοι και Συμ-μέτοχοι

Το 2018 ήταν ένα ακόμα έτος σταθερών, θετικών επιδόσεων για τον Τιτάνα. Συνεχίσαμε την πορεία μας, εκμεταλλευόμενοι αποτελεσματικά τις ευκαιρίες που συνεχίζει να προσφέρει η αγορά των ΗΠΑ και αντιμετωπίζοντας με επιτυχία προκλήσεις σε πολλές από τις περιοχές όπου δραστηριοποιούμαστε, με υποτονική ζήτηση και πιέσεις στα περιθώρια κέρδους. Ταυτόχρονα, παραμείναμε προσηλωμένοι στον μακρόπνοο στόχο μας για ισόρροπη, υπεύθυνη και βιώσιμη ανάπτυξη, ενστερνιζόμενοι την αλλαγή και επιταχύνοντας τους ρυθμούς καινοτομίας μας.

Σταθερές επιδόσεις, ανάλογες της ζήτησης των τοπικών αγορών

Το 2018, οι αγορές μας ακολούθησαν τις τάσεις του προηγούμενου έτους: ανάπτυξη στη Φλόριντα και τις μεσοατλαντικές πολιτείες των ΗΠΑ, σταθερή ζήτηση στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και στην Ελλάδα, επιβράδυνση στην Αίγυπτο και ανάκαμψη στη Βραζιλία. Στην Τουρκία υπήρξε μια ισχυρή μεταβολή, με έντονη επιβράδυνση της οικονομίας και μείωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας το δεύτερο εξάμηνο. Το κόστος μας, ιδιαίτερα της ενέργειας, τόσο τα στερεά καύσιμα όσο και το ηλεκτρικό ρεύμα, καθώς και των πρώτων υλών, αυξήθηκε στις περισσότερες από τις περιοχές των δραστηριοτήτων μας, αντισταθμιζόμενο μερικώς από βελτιώσεις αποδοτικότητας στα εργοστάσιά μας. Οι τιμές των προϊόντων μας αυξήθηκαν στις ΗΠΑ και παρέμειναν σταθερές στις υπόλοιπες περιοχές, με αρνητική τάση στην Τουρκία και στην Αίγυπτο προς το τέλος του έτους. Η λειτουργία ενός νέου εργοστασίου τσιμέντου στην Αίγυπτο, δυναμικότητας 12 εκατομμυρίων τόνων, σε συνδυασμό με την έντονη πτώση της ζήτησης στην Τουρκία συνέβαλλαν στην αύξηση της υπερπροσφοράς στη Μεσόγειο.

Στο πρώτο εξάμηνο του έτους, οι επιδόσεις μας επηρεάστηκαν από τις ιδιαίτερα κακές καιρικές συνθήκες στις ΗΠΑ και τις παρατεταμένες διακοπές συντήρησης των εκεί μονάδων μας και από μια αργή εκκίνηση στην εγχώρια αγορά της Ελλάδας. Στο δεύτερο εξάμηνο υπήρξε σημαντική βελτίωση, με τον κύκλο εργασιών και τα λειτουργικά κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων να αυξάνονται και να υπερβαίνουν τις επιδόσεις του δεύτερου εξαμήνου του 2017, παρουσιάζοντας θετική δυναμική καθώς προχωράμε στο 2019.

Η ενδυνάμωση του ευρώ το 2018 σε σχέση με το δολάριο και την αιγυπτιακή λίρα, όπως και η υποτίμηση της τουρκικής λίρας, επέφεραν αρνητική επίπτωση συναλλαγματικής μετατροπής των αποτελεσμάτων του Ομίλου σε ευρώ.

Σε αυτό το περιβάλλον, ο ΤΙΤΑΝ ολοκλήρωσε τη χρονιά με ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα κύκλου εργασιών και λειτουργικών κερδών προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων σε σύγκριση με το 2017, αλλά με αυξημένα καθαρά κέρδη κυρίως λόγω βελτιωμένων μη λειτουργικών αποτελεσμάτων από συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών ανήλθε σε €1.490,1 εκατ. (μείωση 1%), τα λειτουργικά κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων €259,7 εκατ. (μείωση 5%) και τα καθαρά κέρδη μετά τα δικαιώματα μειοψηφίας και την πρόβλεψη για φόρους σε €53,8 εκατ. (αύξηση 26%).

Οι επενδύσεις στις επιχειρηματικές δραστηριότητές μας, με την εφαρμογή ενός προγράμματος ύψους €119 εκατ., με ιδιαίτερη βαρύτητα στις ΗΠΑ.

Οι προοπτικές των αγορών για το 2019 παραμένουν θετικές στις ΗΠΑ, όπου τα εργοστάσιά μας είναι σε καλή θέση για να εξυπηρετήσουν την αυξανόμενη ζήτηση. Θετικές προοπτικές έχει επίσης η Βραζιλία, ενώ αναμένουμε σταθερή προς αυξανόμενη ζήτηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Στην Ελλάδα η αύξηση της ζήτησης θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τον χρόνο εκκίνησης των από καιρό προγραμματισμένων έργων υποδομής. Στην αρνητική πλευρά, αναμένουμε κάποια μείωση της ζήτησης στην Αίγυπτο, και την συνέχεια για μερικούς ακόμη μήνες της απότομης επιβράδυνσης στην Τουρκία.

Επενδύουμε στο διεθνές μας αποτύπωμα

Στο πλαίσιο της στρατηγικής μας για διεθνή ανάπτυξη, αποκτήσαμε το 2018 τον έλεγχο της κοινοπραξίας μας στην Τουρκία, ανεβάζοντας τη συμμετοχή μας στο εργοστάσιο τσιμέντου Adocim σε ποσοστό 75% και πωλώντας την συμμετοχή του 50% που διατηρούσαμε μέσω της κοινοπραξίας σε μονάδα άλεσης. Παρά τις βραχυπρόθεσμες αρνητικές προοπτικές στην Τουρκία, πιστεύουμε ότι οι μακροπρόθεσμες τάσεις θα επιβεβαιώσουν πλήρως την ενίσχυση της θέσης μας στην χώρα.

Τον Δεκέμβριο, οι μέτοχοι της μητρικής εταιρίας A.E Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ δέχθηκαν προαιρετική δημόσια πρόταση ανταλλαγής μετοχών από την ΤΙΤΑΝ Cement International, μία νεοσυσταθείσα βελγική εταιρία της οποίας ιδιοκτήτες είναι βασικοί μέτοχοι του Ομίλου μας. Στόχος της προσφοράς ήταν η διευκόλυνση της πρωτογενούς εισαγωγής του Ομίλου στο Χρηματιστήριο Euronext Βρυξελλών και η εξασφάλιση βελτιωμένης πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Παρά την υποστήριξη της πρότασης από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τιτάνα και της πλειοψηφίας των μετόχων του, το απαραίτητο όριο αποδοχής του 90% για τις κοινές μετοχές δεν συμπληρώθηκε και ως εκ τούτου, η συναλλαγή δεν υλοποιήθηκε. Ο μακροπρόθεσμος όμως στόχος, της

στρατηγικής τοποθέτησης του Ομίλου με τρόπο που να αντικατοπτρίζει το διεθνές μας αποτύπωμα και να ενισχύει την οικονομική μας ανταγωνιστικότητα, παραμένει.

Ενστερνιζόμαστε την αλλαγή, ώστε να υλοποιήσουμε την δέσμευσή μας για ένα βιώσιμο μέλλον

Παρατηρώντας μακρύτερα στο μέλλον, διαγράφονται σημαντικές αλλαγές που σίγουρα θα επηρεάσουν και τις δραστηριότητές μας. Μεταξύ αυτών είναι η κλιματική αλλαγή και ο συνακόλουθος ενεργειακός μετασχηματισμός, καθώς και η ψηφιακή επανάσταση, τάσεις στις οποίες ήδη προσαρμοζόμαστε ενεργά. Παράλληλα, παρακολουθούμε στενά τη ρευστή γεωπολιτική κατάσταση και ιδιαίτερα δύο παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τις εμπορικές ροές τσιμέντου και τις επενδύσεις: τον διαρκώς διερευνώμενο ρόλο της Κίνας στην παγκόσμια αγορά και τις τάσεις προστατευτισμού στο διεθνές εμπόριο.

Έχουμε υιοθετήσει τις ευκαιρίες που μας προσφέρει η 4η βιομηχανική επανάσταση, αναπτύσσοντας πιλοτικά τις νέες τεχνολογίες σ' ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών. Επενδύσαμε σε εκτεταμένες υποδομές συλλογής, αποθήκευσης και ανταλλαγής δεδομένων και υλοποιούμε με επιτυχία δοκιμές μακράς διάρκειας για την βελτίωση των λειτουργικών επιδόσεων σε γραμμές παραγωγής, την διευρυμένη εφαρμογή της προληπτικής συντήρησης, της εφαρμογή της πλατφόρμας Building Information Modelling για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση νέων έργων μας και την βελτιστοποίηση της διαχείρισης της εφοδιαστικής μας αλυσίδας. Παράλληλα, βελτιώνουμε την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών διαδικασιών μας, υλοποιώντας σταδιακά διεθνώς ένα ενιαίο σύστημα επιχειρηματικού σχεδιασμού (ERP) και εγκαθιστώντας μία νέα ψηφιακή πλατφόρμα για της διαδικασίες διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού σε όλες μας τις δραστηριότητες παγκοσμίως.

Επιδείξαμε πρόοδο σε πολλές δράσεις για τη μείωση των εκπομπών CO₂, συμβάλλοντας στην παγκόσμια προσπάθεια για αποφυγή της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Αυξήσαμε τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, τα οποία εισάγαμε και σε νέα εργοστάσια. Πετύχαμε την πιστοποίηση των εργοστασίων μας, που αντιστοιχούν περίπου στο 40% της παραγωγικής μας ικανότητας κλίνκερ, κατά το πρότυπο ενεργειακής διαχείρισης ISO 50001. Παράλληλα, συμμετέχουμε σε πολλές συνεργατικές δράσεις Έρευνας και Ανάπτυξης με στόχο τη μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος, υλοποιώντας μεταξύ άλλων με επιτυχία μία μεγάλης κλίμακας πιλοτική παραγωγή κλίνκερ χαμηλού αποτυπώματος διοξειδίου του άνθρακα. Επικαιροποιήσαμε την περιβαλλοντική μας πολιτική, υιοθετήσαμε μία ενιαία Ομιλική προσέγγιση για τη μείωση του CO₂ μέχρι το 2030 και εισάγαμε στη διαδικασία εγκρίσεων όλων των μεγάλων επενδύσεών μας την αξιολόγησή τους και με μια εσωτερικά οριζόμενη τιμή CO₂, έτσι ώστε να αναδεικνύονται οι σχετικοί κίνδυνοι και ευκαιρίες.

Συνεχίζοντας τη μακροχρόνια ενεργή σύμπραξή μας με τις τοπικές κοινωνίες, υλοποιήσαμε νέες πρωτοβουλίες στις περιοχές των δραστηριοτήτων μας, με προτεραιότητα στην προαγωγή της υγείας και της ευεξίας, στην στήριξη της ποιοτικής εκπαίδευσης και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αναγκαίων για την εξελισσόμενη αγορά εργασίας. Παράλληλα με τα προγράμματα ευεξίας και προσωπικής ανάπτυξης σχεδιασμένα ειδικά για τους εργαζόμενους μας, προσφέραμε αναπτυξιακά προγράμματα σε όφελος δεκάδων χιλιάδων παιδιών και νεαρών ενηλίκων, τόσο στις εγκαταστάσεις μας όσο και στα σχολεία και στα πανεπιστήμιά τους.

Στον τομέα της ασφάλειας, σημειώσαμε καλή πρόοδο, μέσα από εκστρατείες ενημέρωσης για καίρια ζητήματα, εκτεταμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, αύξηση της καταγραφής των παρ' ολίγον ατυχημάτων και ανάπτυξης νέων εργαλείων για την αναγνώριση κινδύνων. Αν και με βάση τους δείκτες ασφαλείας βρισκόμαστε μεταξύ των κορυφαίων εταιριών του κλάδου, η καλή μας επίδοση επισκιάστηκε δυστυχώς από δύο θανατηφόρα ατυχήματα εργολάβων, ένα στις οδικές μεταφορές και ένα σε λατομικές εργασίες. Συνεχίζουμε τις προσπάθειές μας με ακόμα μεγαλύτερη αποφασιστικότητα.

Η δέσμευσή μας να επιχειρούμε με οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο αντανάκλαται στην ανανέωση της συμμετοχής μας στο Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, ενστερνιζόμενοι τις αρχές του. Σημειώνουμε σημαντική πρόοδο στην επίτευξη των περιβαλλοντικών και κοινωνικών μας στόχων για το 2020, ένα ενδιάμεσο ορόσημο στη συλλογική προσπάθεια επίτευξης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης 2030.

Πιστεύουμε πως οι παγκόσμιες τάσεις σήμερα θα δημιουργήσουν νέα δεδομένα και πως δεν είναι μέρος ενός κύκλου που θα επιστρέψει στις παλιές ισορροπίες. Ενστερνιζόμαστε ένθερμα την αλλαγή, ώστε να προσαρμοστούμε με επιτυχία ως οργανισμός στις αναδυόμενες νέες προκλήσεις και ευκαιρίες. Παραμένουμε πάντα συνεπείς στις αξίες μας και στο σεβασμό μας στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον.

Δημήτρης Παπαλεξόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος

Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου Χρήσης 01.01.2018- 31.12.2018

Επιχειρηματικό μοντέλο

Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ

Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ είναι ένας ανεξάρτητος παραγωγός τσιμέντου και άλλων δομικών υλικών με περισσότερα από 115 έτη ιστορίας. Οι δραστηριότητες του Ομίλου περιλαμβάνουν την παραγωγή, τη μεταφορά και τη διανομή τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος, αδρανών υλικών, ιπτάμενης τέφρας, κονιαμάτων και άλλων δομικών υλικών.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε 14 χώρες, οργανωμένες σε τέσσερις γεωγραφικούς τομείς: τις ΗΠΑ, την Ελλάδα μαζί με τη Δυτική Ευρώπη, τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο. Σε συνέχεια της αύξησης της συμμετοχής του στο εργοστάσιο τσιμέντου της Adocim στην Τουρκία σε ποσοστό 75% και την απόκτηση του ελέγχου της κοινοπραξίας στη χώρα, ο Όμιλος συμμετέχει πλέον σε μία μόνο κοινοπραξία, στη Βραζιλία (Κεφάλαιο 6, Σημείωση 15). Η δραστηριότητα στην Τουρκία έχει πλέον πλήρως ενσωματωθεί στα αποτελέσματα του Ομίλου. Η έδρα του Ομίλου είναι στην Αθήνα, Ελλάδα.

Το 2018, ο κύκλος εργασιών του Ομίλου ανήλθε σε €1.490,1 εκατ. και τα λειτουργικά κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) σε €259,7 εκατ. Στο τέλος του 2018 ο Όμιλος απασχολούσε συνολικά 5.365 εργαζόμενους (2017: 5.432).

Κυρίαρχος στόχος

Ο ΤΙΤΑΝ στοχεύει να αναπυχθεί ως πολυ-περιφερειακή και καθιερωμένη δύναμη στη διεθνή αγορά των δομικών υλικών, συνδυάζοντας το επιχειρηματικό πνεύμα και την ανταγωνιστικότητα με τον σεβασμό για τον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον. Ο στόχος αυτός μεταφράζεται σε τέσσερις στρατηγικές προτεραιότητες:

- Γεωγραφική διαφοροποίηση: Διεύρυνση των δραστηριοτήτων του Ομίλου μέσω εξαγορών και εγκατάστασης νέων μονάδων σε νέες ελκυστικές αγορές.

- Καθετοποίηση δραστηριοτήτων: Επέκταση του Ομίλου σε άλλους παραγωγικούς τομείς στην αλυσίδα προϊόντων τσιμέντου.
- Συνεχής βελτίωση της ανταγωνιστικότητας: Εφαρμογή νέων αποτελεσματικών μεθόδων στις επιχειρηματικές δραστηριότητες του Ομίλου με στόχο τη μείωση του κόστους και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του.
- Έμφαση στο ανθρώπινο δυναμικό και την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ): Φροντίδα και ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού και συνεχής βελτίωση των καλών σχέσεων με όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς συμ-μετόχους

Αξίες

Οι αξίες του Τίτανα εκπορεύονται από τις αρχές, τις πεποιθήσεις και το όραμα των ιδρυτών του το 1902. Αποτελούν τον πυρήνα της κουλτούρας και του οικογενειακού πνεύματος που χαρακτηρίζουν τον Τίτανα και αποτελούν τα θεμέλια για τις δραστηριότητες και την ανάπτυξη του Ομίλου.

- Ακεραιότητα
 - Ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές
 - Διαφάνεια
 - Ανοιχτή επικοινωνία
- Γνώση
 - Διεύρυνση γνωστικού αντικειμένου
 - Επαγγελματισμός σε κάθε λειτουργία
 - Αριστεία στις βασικές ικανότητες
- Αξία στον πελάτη
 - Πρόβλεψη των αναγκών των πελατών
 - Καινοτόμες λύσεις
 - Προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας
- Δέσμευση έναντι στόχων
 - Αξία για τους μετόχους
 - Σαφήνεια στόχων
 - Υψηλές προδιαγραφές
- Συνεχής βελτίωση
 - Διαρκής μάθηση
 - Πρόθεση για αλλαγή
 - Ανταπόκριση στις προκλήσεις
- Εταιρική κοινωνική ευθύνη
 - Προτεραιότητα στην ασφάλεια
 - Βιώσιμη ανάπτυξη
 - Σύμπραξη με τους συμ-μετόχους

Δημιουργία αξίας

Ο ΤΙΤΑΝ υπηρετεί την κοινωνική ανάγκη για ασφαλή, ανθεκτικά και οικονομικά προσιτά κτίρια και υποδομές. Δημιουργεί αξία μέσω της μετατροπής των πρώτων

υλών σε δομικά προϊόντα, τη διανομή τους στους πελάτες και την παροχή συναφών υπηρεσιών. Μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας με πελάτες, επιχειρηματικούς εταίρους, τοπικές κοινότητες και την ακαδημαϊκή κοινότητα, ο ΠΙΤΑΝ συμβάλλει επίσης στην προώθηση των ουσιαστών θεμάτων, στο πλαίσιο των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης για το 2030 των Ηνωμένων Εθνών, σε παγκόσμιο, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η οικονομική αξία που δημιουργείται και διανέμεται σε βασικούς συμ-μετόχους έχει υπολογιστεί σύμφωνα με

την Οδηγία της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (ΔΗΕΕΑ, Οκτ 2018) και ειδικότερα την ενότητα που συνδέει την βιώσιμη ανάπτυξη με τα οικονομικά αποτελέσματα ενός Οργανισμού. Η οικονομική αξία και η διανομή της αντίστοιχα για το 2018 παρουσιάζονται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1: Δημιουργία και διανομή αξίας στους συμ-μετόχους για το 2018

	(εκ. €)	Σχετιζόμενοι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) SDGs 2030
Προστιθέμενη αξία ¹	551,0	SDG 8, SDG 9
Καθαρή προστιθέμενη αξία ²	435,0	SDG 8, SDG 9
Φόροι σε κρατικές και τοπικές αρχές	77,5	SDG 8, SDG 17
Συνολικές δαπάνες σε τοπικούς και διεθνείς προμηθευτές για αγαθά και υπηρεσίες	950,2	SDG 9
Μισθοί, συντάξεις και κοινωνικά επιδόματα, συμπεριλαμβανομένων πρόσθετων επιδομάτων πέραν αυτών που ορίζει η νομοθεσία	276,7	SDG 8, SDG 17
Διανομή σε μετρητά, υπό τη μορφή μερισμάτων ή άλλη, σε μετόχους και δικαιούχους μειοψηφίας	50,5	SDG 8, SDG 17
Περιβαλλοντικές βελτιώσεις	28,8	SDG 7, SDG 9
Υποστήριξη έργων στις τοπικές κοινότητες, ως δωρεές, σε επίπεδο Ομίλου	2,3	SDG 2, SDG 4, SDG 8, SDG 9, SDG 11, SDG 16, SDG 17
Συνολικές επενδύσεις σε έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία σε επίπεδο Ομίλου ³	5,8	SDG 7, SDG 9
Συνολικές επενδύσεις για την εκπαίδευση των άμεσων εργαζομένων σε επίπεδο Ομίλου ⁴	1,0	SDG 4, SDG 8, SDG 10
Επενδύσεις για την μελλοντική ανάπτυξη του Ομίλου (CapEx) ⁵	118,5	SDG 7, SDG 9

Ο ΠΙΤΑΝ να επενδύει σταθερά στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία εστιάζοντας κυρίως στην βιώσιμη ανάπτυξη του Οργανισμού και πιο συγκεκριμένα, στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στην μείωση των εκπομπών CO₂, στην κυκλική οικονομία και στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Επίσης συμμετέχει σε μεγάλα Ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, όπως αυτό της κοινοπραξίας Nanocem (<https://www.nanocem.org/>), μια συνεργασία ανάμεσα σε βιομηχανίες/επιχειρήσεις και ακαδημαϊκά ιδρύματα, παγκόσμια αναγνωρισμένη ως σημείο αναφοράς για την μελέτη των υλικών με βάση το τσιμέντο.

Σε ό, τι αφορά τον ψηφιακό μετασχηματισμό, ο ΠΙΤΑΝ προώθησε το 2018 την «Ψηφιακή Πρωτοβουλία» ("Digital Initiative"), με στόχο την εφαρμογή βέλτιστων ψηφιακών πρακτικών στα εργοστάσια τσιμέντου, βελτιώνοντας την αποδοτικότητα της

παραγωγής, την ποιότητα των προϊόντων καθώς και τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές επιδόσεις του.

Ο ΠΙΤΑΝ συμμετέχει ενεργά σε παγκόσμιες συνεργασίες και σε διεθνείς οργανισμούς που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν την παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη. Συμμετέχει ως Μέλος στο Παγκόσμιο Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών (UNGC) (www.unglobalcompact.org) και τα επιμέρους τοπικά δίκτυα των Ηνωμένων Εθνών στην Ελλάδα, τη Βόρεια Μακεδονία και την Αίγυπτο. Επιπλέον, είναι βασικό μέλος τόσο του Ευρωπαϊκού δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη⁶ (www.csreurope.org) όσο και του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD)⁷ (www.wbcds.org).

Το 2018, ο Όμιλος ΠΙΤΑΝ έγινε μέλος της νεοϊδρυθείσας Παγκόσμιας Ένωσης Τσιμέντου και

Σκυροδέματος (GCCA⁸, <https://gccassociation.org/>), η οποία, μεταξύ άλλων προτεραιοτήτων, θα αναλάβει την ατζέντα της «Πρωτοβουλίας για την Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο τσιμέντου» (CSI) του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD), μετά από στρατηγική συμφωνία των δύο πλευρών.

Οικονομικά Στοιχεία

Πορεία Εργασιών – Σημαντικά Γεγονότα

Το 2018 ήταν ένα ακόμα έτος σταθερών, θετικών επιδόσεων για τον Τίτανα. Ο Όμιλος συνέχισε την πορεία του, αξιοποιώντας αποτελεσματικά τις ευκαιρίες που συνεχίζουν να προσφέρουν αγορές όπως αυτή των ΗΠΑ και αντιμετωπίζοντας με επιτυχία προκλήσεις σε κάποιες από τις περιοχές όπου δραστηριοποιείται, όπου επικρατεί υποτονική ζήτηση και πιέσεις στα περιθώρια κέρδους. Ταυτόχρονα, παρέμεινε προσηλωμένος στον μακρόπνοο στόχο για ισόρροπη, υπεύθυνη και βιώσιμη ανάπτυξη, ενστερνιζόμενος την αλλαγή και την καινοτομία και επιταχύνοντας τους ρυθμούς του σε αυτή την κατεύθυνση.

Το 2018 ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών του Ομίλου ανήλθε σε €1.490,1 εκ., σημειώνοντας οριακή μείωση 1% σε σύγκριση με το 2017. Τα λειτουργικά κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA) υποχώρησαν κατά 5% στα €259,7 εκ. Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου, μετά τα δικαιώματα μειοψηφίας και την πρόβλεψη για φόρους ανήλθαν σε €53,8 εκ., αυξημένα κατά 26% σε σύγκριση με το 2017.

Οι λειτουργικές ταμειακές ροές του Ομίλου ανήλθαν σε €148 εκ., υψηλότερες κατά €30 εκ. σε σύγκριση με το 2017, επωφελομένους από την σταθεροποίηση των αναγκών σε κεφάλαια κίνησης.

Ο καθαρός δανεισμός του Ομίλου στις 31.12.2018 διαμορφώθηκε στα €772 εκ., υψηλότερος κατά €49 εκ. έναντι του δανεισμού στις 31.12.2017.

Τον Ιανουάριο του 2018, ολοκληρώθηκε η διάθεση πρόσθετων εγγυημένων ομολογιών ονομαστικής αξίας €100 εκ., από την Titan Global Finance PLC, στο πλαίσιο της έκδοσης ομολογιών €250 εκ. το Νοέμβριο του 2017 με ετήσιο σταθερό επιτόκιο 2,375%, αυξάνοντας έτσι το συνολικό ποσό ομολογιών σε €350 εκατ. λήξεως Νοεμβρίου 2024.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2018, η θυγατρική του Ομίλου στις Η.Π.Α., Titan America LLC (TALLC), υπέβαλε στην τράπεζα New York Mellon Trust Company, N.A. την απαιτούμενη ειδοποίηση για εξαγορά στις 2 Απριλίου 2018 των ομολογιών Miami-Dade County Industrial Revenue Bonds, Series 2004. Οι ομολογίες αυτές, ποσού €18,2 εκ., είχαν αρχική ημερομηνία λήξης 26 Απριλίου 2034.

Μετά την ολοκλήρωση τον Οκτώβριο 2018 των διαδικασιών για την υλοποίηση της σύμβασης που υπεγράφη μεταξύ του Ομίλου TITAN και του Ομίλου Cem Sak, ο Όμιλος TITAN κατέχει το 75% της εταιρίας

Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S (Adocim), ιδιοκτήτριας ενός σύγχρονου εργοστασίου παραγωγής τσιμέντου στο Τοκάτ-Τουρκίας, παραγωγικής δυναμικότητας 1,5 εκ. τόνων τσιμέντου και τριών μονάδων έτοιμου σκυροδέματος.

Τον Νοέμβριο του 2018, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's δημοσίευσε ανανεωμένη έκθεση για τον Όμιλο TITAN αξιολογώντας την πιστοληπτική ικανότητα σε «BB+» με αρνητική προοπτική.

Η μετοχή της Εταιρίας έκλεισε στις 31.12.2018 στα €19,38 καταγράφοντας μείωση 15,4% από τις 31.12.2017. Κατά την αντίστοιχη περίοδο, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ΧΑ) μειώθηκε κατά 23,6%.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα προτείνει στην Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, που έχει προγραμματιστεί για την 7η Ιουνίου 2019, τη διανομή μερίσματος €0,15 ανά μετοχή έναντι €0,05 ανά μετοχή το περασμένο έτος. Τα τελικά ποσά που θα διανεμηθούν ανά μετοχή θα προσαυξηθούν κατά το ποσό που αντιστοιχεί στις ίδιες μετοχές που κατέχει η Εταιρία.

Ανασκόπηση Αγορών

Η Αμερική υπήρξε και το 2018 η κυριότερη πηγή κερδοφορίας του Ομίλου. Τόσο η οικονομική ανάπτυξη όσο και η αύξηση του πληθυσμού που καταγράφεται στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται ο Τίτανας, έχουν αυξήσει τη ζήτηση για κατοικίες και εμπορικά ακίνητα, με παράλληλη ανάπτυξη των υποδομών σε επίπεδα πάνω από το μέσο όρο που σημειώνει συνολικά η χώρα. Το 2018 η βελτίωση αποτελεσμάτων που παρουσίασε η Φλόριντα, αντισταθμίστηκε από τη χαμηλότερη κερδοφορία στις Μεσο-ανατολικές πολιτείες που επηρεάστηκαν από παρατεταμένα δυσμενή καιρικά φαινόμενα και την αύξηση του ανταγωνισμού στην ευρύτερη περιοχή της Νέας Υόρκης.

Σε δολάρια ΗΠΑ ο κύκλος εργασιών των δραστηριοτήτων στην Αμερική βελτιώθηκε κατά 3% και υπερέβη το όριο του \$1δισ. (\$1,015) και τα λειτουργικά κέρδη παρέμειναν σταθερά. Σε Ευρώ, ο κύκλος εργασιών ανήλθε σε €860,1 εκ. παρουσιάζοντας μείωση 1,5% και τα λειτουργικά κέρδη ανήλθαν σε €177,9 εκ. μειωμένα κατά 3,9% σε σύγκριση με το 2017.

Στην Ελλάδα, το 2018 η οικοδομική δραστηριότητα παρέμεινε σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καθώς το χρονοδιάγραμμα για την έναρξη μεγάλων έργων υποδομής διολίσθησε στο επόμενο έτος. Θετικές τάσεις σημείωσε η ζήτηση σε περιοχές τουριστικής ανάπτυξης, στο σύνολό της όμως η ιδιωτική οικοδομή παρέμεινε υποτονική. Κατά τη διάρκεια του 2018 τα λειτουργικά περιθώρια συμπιέστηκαν από το υψηλότερο κόστος ενέργειας, που δεν ήταν δυνατό να μετακυληθεί στην αγορά. Οι εξαγωγές τσιμέντου

κινήθηκαν κοντά στα επίπεδα του 2017, με κύριο προορισμό τις ΗΠΑ.

Συνολικά, ο κύκλος εργασιών του τομέα Ελλάδας και Δυτικής Ευρώπης το 2018 ανήλθε σε €237,1εκ. και ήταν χαμηλότερος κατά 4,7% σε σύγκριση με το 2017. Τα λειτουργικά κέρδη ανήλθαν σε €10,9 εκ. από €18,3 εκ. το 2017, παρουσιάζοντας πτώση €7,4 εκ. έναντι του προηγούμενου έτους.

Οι αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σημείωσαν αύξηση της κατασκευαστικής δραστηριότητας και βελτίωση αποτελεσμάτων, στο πλαίσιο της ήπιας οικονομικής ανάπτυξης που γνωρίζει τα τελευταία χρόνια η περιοχή. Και εδώ όμως τα αποτελέσματα επηρεάστηκαν από την αύξηση του κόστους ενέργειας, το οποίο εν μέρει μπόρεσε να περιοριστεί χάρη στις επενδύσεις για τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων που έχει πραγματοποιήσει ο Όμιλος τα τελευταία χρόνια.

Ο κύκλος εργασιών στην Νοτιοανατολική Ευρώπη το 2018 αυξήθηκε κατά 5,7% και ανήλθε σε €238,6 εκ., ενώ τα λειτουργικά κέρδη βελτιώθηκαν κατά 4,9% και ανήλθαν σε €59,7 εκ.

Τα λειτουργικά αποτελέσματα του τομέα Ανατολικής Μεσογείου, που συνιστούν οι δραστηριότητες στην Αίγυπτο και την Τουρκία, παρουσίασαν πτώση το 2018. Ο κύκλος εργασιών ανήλθε σε €154,3 εκ. παρουσιάζοντας πτώση 2,5%, ενώ τα λειτουργικά κέρδη, EBITDA, ανήλθαν σε €11,4 εκ. μειωμένα κατά 13,8% σε σύγκριση με το 2017.

Στην Αίγυπτο, η κατανάλωση τσιμέντου ήταν χαμηλότερη κατά περίπου 6% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Παράλληλα η λειτουργία νέου εργοστασίου παραγωγικού δυναμικού 12 εκ. τόνων το 2^ο τρίμηνο του 2018 αύξησε την ήδη υπερβάλλουσα προσφορά στην αγορά. Συνεπώς, η μείωση του συντελεστή λειτουργίας των εργοστασίων της TITAN Cement Egypt, σε συνδυασμό με την αδυναμία μετακύλισης του υψηλότερου κόστους ηλεκτρικής ενέργειας και των επιπλέον εισφορών ανά τόνο παραγόμενου τσιμέντου, εκμηδένισαν την κερδοφορία.

Στην Τουρκία, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων μας παρουσίασαν πτώση, καθώς η κατασκευαστική δραστηριότητα συρρικνώθηκε έντονα το 2^ο εξάμηνο του έτους υπό τη σκιά της ύφεσης της τουρκικής οικονομίας. Επιπλέον, η διολίσθηση της τουρκικής λίρας κατά 38% έναντι του ευρώ στο έτος και η αύξηση του ενεργειακού κόστους, επηρέασαν περαιτέρω αρνητικά τα αποτελέσματα.

Τα καθαρά αποτελέσματα της θυγατρικής μας στην Τουρκία τα οποία αναλογούν στον Όμιλο για την περίοδο 1/1/2018 – 30/9/2018, ανήλθαν σε ζημιές ύψους €2,9 εκ. έναντι κερδών €0,5 εκ. το 2017.

Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα της Τουρκίας υπολογίζονται με την μέθοδο της καθαρής θέσης έως την 30/9/2018, ενώ το τελευταίο τρίμηνο του 2018 υπολογίζονται με την μέθοδο της πλήρους ενοποίησης.

Στη Βραζιλία η ζήτηση το 2018 εμφάνισε προοδευτικά ενθαρρυντικές τάσεις. Η αγορά σχεδόν σταθεροποιήθηκε έπειτα από 4 χρόνια πτώσης. Τα αποτελέσματα της κοινοπραξίας Apodi παρουσίασαν βελτίωση κύκλου εργασιών και λειτουργικής κερδοφορίας.

Τα καθαρά αποτελέσματα της θυγατρικής μας εταιρίας στη Βραζιλία τα οποία αναλογούν στον Όμιλο, περιορίστηκαν σε ζημιές ύψους €2,6 εκ. έναντι ζημιών ύψους €9,5 εκ. το 2017.

Δημόσια Πρόταση

Στις 18.10.2018, ανακοινώθηκε η υποβολή από τη βελγική εταιρία TITAN Cement International S.A. (TCI) προαιρετικής δημόσιας πρότασης ανταλλαγής για την απόκτηση του συνόλου των κοινών και των προνομιούχων μετοχών της Εταιρίας έναντι νέων μετοχών που θα εκδίδονταν από την TCI, με σχέση ανταλλαγής μίας μετοχής TCI για κάθε μία μετοχή TITAN, με σκοπό την εισαγωγή του Ομίλου TITAN στο Euronext Βρυξελλών, μέσω της TCI η οποία θα γινόταν μητρική εταιρία του Ομίλου TITAN. Η TCI επίσης είχε υποβάλει αίτηση για δευτερογενή εισαγωγή των μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αθηνών και στο Euronext Παρισίων.

Στις 28 Ιανουαρίου 2019 ο Όμιλος ανακοίνωσε ότι στη δημόσια πρόταση της TCI προσφέρθηκε περίπου το 87% των κοινών και το 92% των προνομιούχων μετοχών της TITAN. Συνεπώς η δημόσια πρόταση κατέστη ανεργή καθώς δεν συμπληρώθηκε ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός (90%) των κοινών μετοχών της TITAN, οι οποίες θα έπρεπε να είχαν προσφερθεί στην TCI.

Προοπτικές για το 2019

Στις ΗΠΑ, στις περιοχές στις οποίες δραστηριοποιούμαστε, οι τάσεις παραμένουν θετικές για τον κλάδο κατασκευών. Η Αμερικανική Ένωση Τσιμεντοβιομηχανιών (PCA) εκτιμά ότι η κατανάλωση τσιμέντου θα αυξηθεί κατά 2,3% το 2019 και κατά περίπου 1,6% ετησίως το διάστημα 2019-2023. Ο Τίτνας είναι ευνοϊκά τοποθετημένος για να εκμεταλλευτεί τη δυναμική της αγοράς, έχει ισχυρή παρουσία σε επεκτεινόμενες μητροπολιτικές περιοχές και περίσσια παραγωγικού δυναμικού για να ανταποκριθεί στην ανοδική ζήτηση.

Στην Ελλάδα, η εκκίνηση νέων μεγάλων έργων αναμένεται πλέον στο 2ο εξάμηνο του 2019, γεγονός που δημιουργεί προσδοκίες για επαναδραστηριοποίηση του κλάδου κατασκευών μεσοπρόθεσμα. Εκτιμάται ότι η ζήτηση που συνδέεται με τον τουρισμό θα συνεχίσει να επιδρά θετικά. Στον

αντίποδα, οι ιδιωτικές κατασκευές κατοικιών θα παραμείνουν σε χαμηλά επίπεδα και το 2019.

Στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη οδηγεί σε αύξηση της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Τα εργοστάσια του Ομίλου λειτουργούν σε επίπεδα χαμηλότερα της δυναμικότητάς τους και χάρη σε πρόσφατες επενδύσεις αυξάνουν την ανταγωνιστικότητά τους με επέκταση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων, προς όφελος τόσο των ιδίων όσο και των τοπικών κοινωνιών.

Στην Αίγυπτο, εκτιμάται ότι η ζήτηση θα κινηθεί στα ίδια επίπεδα, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Τα λειτουργικά αποτελέσματα εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να συμπιέζονται από την αδυναμία βελτίωσης των τιμών πώλησης βραχυπρόθεσμα, παρά τις πρωτοβουλίες μείωσης του κόστους.

Στην Τουρκία, εκτιμάται ότι η εξέλιξη των μακροοικονομικών μεγεθών σε συνδυασμό με την πίεση στο τραπεζικό σύστημα, θα οδηγήσουν βραχυπρόθεσμα σε σημαντική μείωση της ζήτησης δομικών υλικών. Μακροπρόθεσμα όμως η αγορά παραμένει ελκυστική για τον κλάδο κατασκευών και η Adocim είναι κατάλληλα προετοιμασμένη για να ανταπεξέλθει στην επερχόμενη ύφεση, έχοντας χαμηλό δανεισμό, σύγχρονες εγκαταστάσεις και ανταγωνιστικό κόστος λειτουργίας.

Τέλος στη Βραζιλία, η πολιτική σταθερότητα αυξάνει τις προσδοκίες για έναν νέο κύκλο ανάπτυξης στην αγορά τσιμέντου. Η ζήτηση τσιμέντου στην Βορειοανατολική Βραζιλία όπου δραστηριοποιούμαστε βασίζεται στη δημογραφική αύξηση του πληθυσμού και την ιδιωτική οικοδομή και καταγράφει ήδη θετικές τάσεις από τις αρχές του χρόνου.

Επενδύσεις και Εκποιήσεις

Οι επενδυτικές δαπάνες του Ομίλου το 2018 ανήλθαν σε €119 εκ. και ήταν κατά €4 εκ. χαμηλότερες από το 2017. Κατά το ήμισυ περίπου αφορούσαν επενδύσεις στις δραστηριότητες στις ΗΠΑ. Στις επενδύσεις συμπεριλαμβάνονται €12 εκ. εφάπαξ αναδρομική πληρωμή άδειας λειτουργίας του εργοστασίου Beni Suef στην Αίγυπτο.

Στις 11 Οκτωβρίου 2018, ο Όμιλος εξαγόρασε επιπλέον 25% των μετοχών της κοινοπραξίας Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S., (Adocim Cement) με τίμημα €24 εκατ.. Συγχρόνως πούλησε το ποσοστό του 50% που είχε στη νεοσύστατη κοινοπραξία Adocim Antalya Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S. (Adocim Antalya), της οποίας τα περιουσιακά στοιχεία της αποτελούνταν από μία μονάδα άλεσης που κατείχε προηγουμένως η Adocim. Η τιμή πώλησης της Adocim Antalya ανήλθε σε €4,6 εκατ.. Από την παραπάνω ημερομηνία, ο Όμιλος κατέχει πλέον ποσοστό 75%

στην Adocim Cement και η εταιρία ενσωματώνεται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με την μέθοδο της ολικής ενοποίησης αντί της μεθόδου καθαρής θέσης.

Οικονομικά αποτελέσματα Εταιρίας

Το 2018 ο κύκλος εργασιών της «Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ» μειώθηκε κατά 2% στα €229 εκ., και τα λειτουργικά κέρδη αυξήθηκαν σε €27,2 εκ. από €14,8 εκ. το 2017. Τα καθαρά κέρδη μετά από φόρους (NPAT) ανήλθαν το 2018 σε €33,3 εκ. έναντι €13,4 εκ. το 2017 και συμπεριλαμβάνουν μερίσματα €38,5 εκ. από θυγατρικές εταιρίες του εξωτερικού.

Σε εκτέλεση της από 1.6.2018 Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, η Εταιρεία προέβη στη διανομή μερίσματος συνολικού ποσού €4.231.626 ήτοι €0,05 ανά μετοχή, και επιστροφή κεφαλαίου συνολικού ποσού €42.316.264 ήτοι €0,50 ανά μετοχή. Επίσης, προέβη στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της κατά ποσό €80.400.901 με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και αύξηση της ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής από €2,50 σε €3,45.

Ίδιες Μετοχές

Στις 31.12.2018, ο συνολικός αριθμός ιδίων μετοχών που είχε στην κατοχή της η Εταιρία ήταν 4.558.481 από τις οποίες, 4.361.171 ήταν κοινές και 197.310 προνομιούχες χωρίς ψήφο μετοχές. Οι μετοχές αυτές αντιπροσώπευαν ποσοστό 5,39% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

Αγορά Ιδίων Μετοχών

Σε εκτέλεση των από 17.6.2016 και 1.6.2018 αποφάσεων της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων και των από 17.6.2016 και 1.6.2018 σχετικών αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, η Εταιρία προέβη το 2018 στην αγορά 351.151 ιδίων κοινών μετοχών, ονομαστικής αξίας €1.211.471 και αξίας κτήσεως €7.092.737 και 86.837 προνομιούχων μετοχών, ονομαστικής αξίας €299.588 και αξίας κτήσεως €1.522.456. Οι ως άνω αγορασθείσες ίδιες μετοχές αντιπροσωπεύουν ποσοστό 0,52% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

Πώληση ιδίων μετοχών στα πλαίσια Προγράμματος Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Το 2018, στα πλαίσια των εγκεκριμένων Προγραμμάτων Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών, η Εταιρία προέβη στην πώληση (εξω-χρηματοπιστηριακή μεταβίβαση) σε στελέχη του Ομίλου ΤΙΤΑΝ που άσκησαν τα σχετικά δικαιώματά τους, 44.226 κοινών ιδίων μετοχών της Εταιρίας, με συνολικό τίμημα πώλησης €442.260, οι δε πωληθείσες μετοχές αντιπροσωπεύουν ποσοστό 0,05% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

Σημαντικά Γεγονότα μετά την Ημερομηνία του Ισολογισμού

Στις 28 Ιανουαρίου 2019, ο Όμιλος ανακοίνωσε ότι η περίοδος αποδοχής της προαιρετικής δημόσιας πρότασης ανταλλαγής μετοχών που υπέβαλε η TITAN Cement International S.A. προς τους μετόχους της A.E. Τιμέντων TITAN (TITAN) προσφέρθηκε περίπου το 87% των κοινών και το 92% των προνομιούχων μετοχών της TITAN. Συνεπώς η δημόσια πρόταση κατέστη ανενεργή, καθώς δεν συμπληρώθηκε ο ελάχιστος αριθμός (90%) και των κοινών μετοχών της TITAN, οι οποίες θα έπρεπε να προσφερθούν στην TITAN Cement International S.A..

Σημαντικές Συναλλαγές Μεταξύ Εταιρίας και Συνδεδεμένων Προσώπων

Οι συναλλαγές της Εταιρίας με συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα κατά την έννοια του ΔΛΠ 24 πραγματοποιήθηκαν υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς.

Τα ποσά των πωλήσεων και αγορών το 2018 και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων στις 31.12.2018 για τον Όμιλο και την Εταιρία, που έχουν προκύψει από συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη εμφανίζονται στην σημείωση 31 των οικονομικών καταστάσεων.

Τα έσοδα που εμφανίζονται στην σημείωση αφορούν πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών προς τις θυγατρικές της Εταιρίας, ενώ οι αγορές αφορούν αγορές προϊόντων και υπηρεσιών που πραγματοποίησε η Εταιρία από τις θυγατρικές της.

Οι απαιτήσεις της Εταιρίας αφορούν κυρίως απαιτήσεις από την πώληση προϊόντων σε θυγατρικές.

Οι υποχρεώσεις της Εταιρίας αφορούν τρεις δανειακές συμβάσεις συνολικού ύψους €292,4 εκ. συναφθείσες με τη θυγατρική εταιρία «TITAN GLOBAL FINANCE PLC», που εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Τέλος, οι συνολικές αμοιβές των διευθυντικών στελεχών και μελών της Διοίκησης του Ομίλου για το 2018 ανήλθαν σε €6,7 εκ. σε σύγκριση με €7,0 εκ. το προηγούμενο έτος.

Δρώσα Οικονομική Μονάδα (Going Concern):

Το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπ' όψιν:

- την χρηματοοικονομική θέση της Εταιρίας
- τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η Εταιρία, οι οποίοι θα μπορούσαν να έχουν επίπτωση στο επιχειρηματικό μοντέλο και στην κεφαλαιακή της επάρκεια
- το γεγονός ότι δεν εντοπίζονται σημαντικές αβεβαιότητες σε σχέση με την ικανότητα της Εταιρίας να συνεχίσει να λειτουργεί ως δρώσα οικονομική μονάδα στο προβλεπτό μέλλον και σε κάθε περίπτωση για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων χρήσης 2018

δηλώνει ότι εξακολουθεί να θεωρεί ως κατάλληλη βάση για τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων της Εταιρίας την αρχή της δρώσας οικονομικής μονάδας και ότι δεν εντοπίζονται σημαντικές αβεβαιότητες σε σχέση με την ικανότητα της Εταιρίας να συνεχίσει να εφαρμόζει ως βάση για την σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων της στο προβλεπτό μέλλον την αρχή της δρώσας οικονομικής μονάδας και σε κάθε περίπτωση για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων χρήσης 2018.

Βιωσιμότητα της Εταιρίας και του Ομίλου

Το Διοικητικό Συμβούλιο προέβη σε αξιολόγηση των προοπτικών της Εταιρίας, λαμβάνοντας υπόψη τη σημερινή της θέση και τους κυριότερους κινδύνους που αντιμετωπίζει σε βάθος πενταετίας, χρονικό διάστημα το οποίο κρίθηκε κατάλληλο για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την εύλογη προσδοκία ότι η Εταιρία θα είναι σε θέση να συνεχίσει να λειτουργεί και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της, όταν θα καθίστανται απαιτητές κατά τη διάρκεια του ανωτέρω χρονικού διαστήματος αξιολόγησης.

Ετήσια Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου και Οικονομικές Καταστάσεις Χρήσης 2018

Το Διοικητικό Συμβούλιο δηλώνει ότι η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και οι Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης 2018, συνολικά, είναι ορθές, ισορροπημένες και κατανοητές και παρέχουν την απαιτούμενη πληροφόρηση στους μετόχους, για να αξιολογήσουν την επίδοση, το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική της Εταιρίας.

Ανασκόπηση μη-χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Η ανασκόπηση των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων καλύπτει όλα τα θέματα που έχουν αναγνωριστεί και αξιολογηθεί ως ουσιώδη από τους βασικούς συμ-μετόχους του Ομίλου. Η αξιολόγηση ουσιωδών θεμάτων του TITAN είναι μια συνεχής και συμμετοχική διαδικασία, η οποία βασίζεται στο διάλογο με τους συμ-μετόχους και στην έρευνα πεδίου. Μέσω της ανατροφοδότησης που προήλθε από βασικούς συμ-μετόχους του Ομίλου το 2018, επιβεβαιώθηκε εκ νέου ότι η διαδικασία παρέχει αξιόπιστα και ποιοτικά αποτελέσματα και ότι τα θέματα τα οποία καλύπτει η ενιαία ετήσια έκθεση απολογισμού ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των συμ-μετόχων. Επιπλέον, οι συμ-μέτοχοι ανταποκρίθηκαν θετικά στην προσπάθεια του TITAN να ευθυγραμμίσει τους μελλοντικούς στόχους βιώσιμης ανάπτυξης με τα ουσιώδη θέματα και τους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ) 2030 του ΟΗΕ.

Το 2018, τρεις μονάδες παραγωγής του TITAN (ποσοστό που αντιστοιχεί στο 19% της συνολικής

παραγωγήςτσιμέντου) προσκάλεσαν τοπικούς συμ-
μετόχους για να παρέχουν ανατροφοδότηση ως
μέρος της ανεξάρτητης διαδικασίας αξιολόγησης.
Αυτές οι τρεις μονάδες είναι:

- η Roanoke Cement Company στην Βιρτζίνια των
ΗΠΑ,

- η Sharrcem στο Κόσοβο, και

- η TITAN Cement Usje στην Βόρεια Μακεδονία

Στον πίνακα 2, παρουσιάζονται τα κύρια ουσιώδη
θέματα για τον Όμιλο και ο συσχετισμός τους με
συγκεκριμένους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)
για το 2030.

Πίνακας 2: Ουσιώδη θέματα και ΣΒΑ 2030

Ουσιώδη θέματα	Σχετιζόμενοι ΣΒΑ (SDGs) 2030	Περιβαλλοντικοί και Κοινωνικοί δείκτες Ομίλου
Οικονομική ρευστότητα και πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης	SDG 8, SDG 17	Ενότητα 6, ταμειακές ροές και κόστος δανεισμού
Περιβαλλοντική διαχείριση	SDG 6, SDG 7, SDG 15, SDG 17	EP01 – EP74
Κλιματική αλλαγή	SDG 7, SDG 13, SDG 17	EP07 – EP29, EP32 – EP59, EP62 – EP74
Κυκλική οικονομία	SDG 12, SDG 17	EP 30, 31, 61 and 64
Υγεία και ασφάλεια	SDG 3, SDG 8, SDG 17	SP01 – SP41
Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	SDG 4, SDG 5, SDG 17	SP42 – SP69
Βιωσιμότητα τοπικών κοινοτήτων	SDG 4, SDG 9, SDG 11, SDG 17	SP57, SP70 – SP74
Διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική	SDG 4, SDG 8, SDG 17	Ενότητα 7, 'Ευρετήριο Βασικών Δεικτών για την Εταιρική Διακυβέρνηση, και SP69 (Κώδικας δεοντολογίας του Ομίλου TITAN)
Κοινωνικοί και πολιτικοί κίνδυνοι και αστάθεια	SDG 8, SDG 17	Ενότητα 7, Εταιρική διακυβέρνηση

Επιδόσεις 2018 έναντι Στόχων 2020

Το 2017, ο Όμιλος έθεσε τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης για το 2020, προσδοκώντας να παραμείνει μεταξύ των καλύτερων επιχειρήσεων-μελών του WBCSD/CSI και του κλάδου διεθνώς όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιδόσεις του και να

διατηρήσει τη δική του αυθεντική κοινωνική προσέγγιση. Όπως αναφέρεται στις ακόλουθες ενότητες και συνοψίζεται στον πίνακα 3, έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη αυτών των στόχων.

Πίνακας 3: Επιδόσεις 2018 έναντι Στόχων 2020

Δείκτες μέτρησης επιδόσεων και Στόχοι 2020		Επίδοση 2018	Στόχοι 2020	Πρόοδος έναντι στόχων 2020	Σχετιζόμενοι ΣΒΑ
Περιβαλλοντική διαχείριση	Καθαρές ειδικές εκπομπές CO ₂	684,6 kgCO ₂ /t cementitious	Μείωση 20,0% σε σχέση με την επίδοση του 1990	●●●	SDG 12 SDG 13 SDG 17
	Ειδικές εκπομπές σκόνης	12,1 g/t clinker	Μείωση 92,0% σε σχέση με την επίδοση του 2003	●●●	
	Ειδικές εκπομπές NOx	1.301,8 g/t clinker	Μείωση 53,0% σε σχέση με την επίδοση του 2003	●●●	
	Ειδικές εκπομπές SOx	207,7 g/t clinker	Μείωση 43,0% σε σχέση με την επίδοση του 2003	●●●	
	Ειδική κατανάλωση νερού	256,2 lt/t cement	Μείωση 40,0% σε σχέση με την επίδοση του 2003	●●●	SDG 6 SDG 11 SDG 15 SDG 17
	Βιοποικιλότητα και μέριμνα για την διαχείριση της γης	Ενεργά λατομεία (που ανήκουν εξ' ολοκλήρου στον Όμιλο) με σχέδια αποκατάστασης 78% Ενεργά λατομεία (που ανήκουν εξ' ολοκλήρου στον Όμιλο) υψηλής αξίας βιοποικιλότητας με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας 90%	100%	●●●	
	Κάλυψη των εργοστασίων με ISO 50001	39,5 % της συνολικής παραγωγής κλίνκερ του Ομίλου	50,0 % της συνολικής παραγωγής κλίνκερ του Ομίλου	●●●	
Υγεία & Ασφάλεια	Θανατηφόρα ατυχήματα	2	0	●●●	SDG 3 SDG 17
	Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας των εργαζομένων του Τίτανα	1,54	Να βρίσκεται ο Όμιλος στο πρώτο τεταρτημόριο των μελών του WBCSD/CSI	●●●	
Σύμπραξη με τις τοπικές κοινωνίες	Όλες οι κύριες δραστηριότητες του Ομίλου (14 εργοστάσια τσιμέντου) να καλύπτονται από σχέδια σύμπραξης με τις τοπικές κοινωνίες για τα ουσιώδη θέματα και τις πολιτικές του Ομίλου	3/14	100% Μέχρι το τέλος 2020	●●●	SDG 3 SDG 4 SDG 9 SDG 11 SDG 17

Σημείωση: Οι επιδόσεις για τα έτη βάσης 1990 και 2003 παρουσιάζονται λεπτομερώς στην ενότητα 7, «Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων».

Δείκτης προόδου

- Θα εντείνουμε την προσπάθεια
- Πλησιάζουμε το στόχο
- Πετύχαμε το στόχο

Περιβαλλοντική διαχείριση

Το 2018, μια ανεξάρτητη αρχή πιστοποίησης, ανέλαβε για λογαριασμό της Πρωτοβουλίας WBCSD/CSI την συγκριτική αξιολόγηση και επικύρωση των σχετικών με την βιωσιμότητα δεσμεύσεων του Τιτάνα όπως και των υπολοίπων μελών της πρωτοβουλίας αυτής.

Σε σύγκριση με την προηγούμενη αξιολόγηση του 2014 από την ίδια ανεξάρτητη αρχή, οι επιδόσεις του Ομίλου εμφάνισαν βελτίωση, προσεγγίζοντας τις υψηλότερες του κλάδου στους περισσότερους τομείς, όπως μεταξύ άλλων την εταιρική διακυβέρνηση και τη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων, την μείωση των εκπομπών σκόνης και των άλλων αέριων ρύπων.

Το 2018 ο ΠΙΤΑΝ δημοσίευσε την αναθεωρημένη Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου αντικαθιστώντας την προηγούμενη έκδοση του 2008. Η επικαιροποιημένη έκδοση σηματοδοτεί μία πιο ολιστική προσέγγιση με στόχο την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, εναρμονισμένη με τη δέσμευση της εταιρίας στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, τις προσδοκίες των συμ-μετόχων και τα θέματα που έχουν αξιολογηθεί ως ουσιώδη για τον Όμιλο. Η αντιμετώπιση και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή περιλαμβάνονται στην αναθεωρημένη πολιτική.

Η νέα Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου στοχεύει να ενισχύσει περαιτέρω την κουλτούρα περιβαλλοντικής συνείδησης σε όλη την δομή του Ομίλου και επικεντρώνεται κυρίως σε ζητήματα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική διαχείριση, ενσωματώνοντας τα διεθνή πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου σε ό,τι αφορά:

- Την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων του Ομίλου
- Τη μέριμνα για τη διαχείριση της γης μέσω της αποκατάστασης λατομείων
- Την προστασία της τοπικής βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων
- Τη συντήρηση και τη μέριμνα των υδάτινων πόρων
- Την επιτάχυνση των προσπάθειών για την ανάκτηση πόρων, τη μείωση των αποβλήτων και την υπεύθυνη διαχείριση του νερού
- Την ενσωμάτωση καινοτομιών στην περιβαλλοντική στρατηγική του Ομίλου
- Την ανάδειξη της βιώσιμης ανάπτυξης στην εφοδιαστική αλυσίδα ενσωματώνοντας κριτήρια βιώσιμης ανάπτυξης στη διαδικασία προμηθειών

Η στρατηγική και η πολιτική του Ομίλου για την κλιματική αλλαγή εστιάζουν στα ακόλουθα ζητήματα:

- Ενεργειακή αποδοτικότητα
- Αύξηση του ποσοστού χρήσης των εναλλακτικών καυσίμων και πρώτων υλών
- Καινοτομία σε προϊόντα και νέες τεχνολογίες
- Αξιολόγηση κινδύνων και ευκαιριών

Συστήματα διαχείρισης ενεργειακής αποδοτικότητας

Το 2018, ο Όμιλος ΠΙΤΑΝ επέκτεινε τη χρήση συστημάτων διαχείρισης ενεργειακής αποδοτικότητας, αυξάνοντας τον αριθμό των εργοστασίων τσιμέντου που πιστοποιήθηκαν με ISO 50001. Σήμερα η κάλυψη των εργοστασίων τσιμέντου με ISO 50001 αντιπροσωπεύει το 39,5% της συνολικής παραγωγής κλίνκερ του Ομίλου και προχωράει με τέτοιο ρυθμό, ώστε να καλυφθεί ο στόχος του 50,0% κάλυψης μέχρι το 2020. Τα τρία εργοστάσια τσιμέντου στην Ελλάδα και το εργοστάσιο τσιμέντου στο Roanoke της Βιρτζίνια των ΗΠΑ πιστοποιήθηκαν με ISO 50001 το 2018, ενώ το εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου του Τιτάνα στο Penhysco της Φλόριντα αναμένεται να ολοκληρώσει τη διαδικασία πιστοποίησης μέχρι το τέλος του 2019.

Περιβαλλοντικές επιδόσεις και εκτίμηση κινδύνων

Η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των σχετικών κινδύνων που απορρέουν από τη λειτουργία των εργοστασίων τσιμέντου του Ομίλου ΠΙΤΑΝ και των συνδεδόμενων λατομείων είναι μία συνεχής, ενοποιημένη διαδικασία, που εστιάζει στους παρακάτω στόχους:

- Στην αξιολόγηση των επιδόσεων έναντι ενός συνόλου επιλεγμένων δεικτών επίδοσης (KPIs).
- Στην εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης μεθοδολογίας που βασίζεται στην ανατροφοδότηση που λαμβάνεται από τις εγκαταστάσεις παραγωγής και κοινοποιείται στην διοίκηση με σκοπό να διασφαλιστεί αποτελεσματικός σχεδιασμός δράσης σε εταιρικό επίπεδο.
- Στην αξιολόγηση των επιδόσεων σε επίπεδο εργοστασίων με στόχο τη σύγκριση και την κατάταξη τους όπως επίσης και την ενσωμάτωση των βέλτιστων πρακτικών σε όλες τις δομές του Ομίλου.

Η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων του Τιτάνα καλύπτει δύο επίπεδα, το επίπεδο των εγκαταστάσεων παραγωγής και το διοικητικό επίπεδο κάθε χώρας. Η διαδικασία επιτρέπει ως πρώτο βήμα την αναγνώριση των κινδύνων και στη συνέχεια την εφαρμογή των δράσεων που στοχεύουν στη διαχείριση και τη μείωση των κινδύνων σε αποδεκτό επίπεδο.

Από το 2008, όταν ο Όμιλος ΠΙΤΑΝ εισήγαγε την συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης περιβαλλοντικών κινδύνων, έχουν πραγματοποιηθεί συνολικά 34 έλεγχοι και το κάθε ένα από τα εργοστάσια τσιμέντου έχει δεχθεί τουλάχιστον δύο εσωτερικούς ελέγχους.

Κλιματική αλλαγή και εκπομπές CO₂

Το 2018, οι καθαρές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα του Ομίλου ΤΙΤΑΝ παρουσίασαν ελαφρά βελτίωση σημειώνοντας μείωση 2,0% (βλ. πίνακα 4) σε σύγκριση με το 2017. Αυτό οφείλεται κυρίως στις συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας και της αύξησης του ποσοστού χρήσης εναλλακτικών καυσίμων.

Η ενεργειακή αποδοτικότητα βελτιώθηκε, όπως παρουσιάζεται στην Ενότητα 7, Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων, με μέτρια μείωση της ειδικής κατανάλωσης ενέργειας, ενώ η χρήση εναλλακτικών καυσίμων αυξήθηκε κατά 33,0% σε σχέση με πέρυσι, επιτυγχάνοντας ιστορικό ρεκόρ βαθμού υποκατάστασης σε θερμιδική βάση 12,1%, (Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων). Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος τα επόμενα δύο χρόνια, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος για μείωση των καθαρών ειδικών εκπομπών CO₂ κατά 20,0% σε σχέση με την χρονιά βάσης (1990) σε επίπεδο Ομίλου.

Η «Πρωτοβουλία του Τιτάνα για τη μείωση του CO₂», που δρομολογήθηκε το 2018, καθιερώνει μια κοινή προσέγγιση και εισάγει μια συνεπή μεθοδολογία για όλες τις επιχειρηματικές μονάδες, όσον αφορά στις ενέργειες μείωσης του CO₂. Οι ενέργειες αυτές εστιάζουν στα εξής:

- Εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων ενεργειακής αποδοτικότητας και περαιτέρω βελτίωση των επιδόσεων στην παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου.
- Αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων και πρόσθετων στην παραγωγή τσιμέντου.
- Αξιολόγηση της δυνατότητας πραγματοποίησης των δράσεων για την μείωση εκπομπών CO₂ τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και σε επίπεδο Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων νέων τεχνολογιών όπως προϊόντα χαμηλών εκπομπών CO₂, θερμικά ενεργοποιημένων αργίλων και τσιμεντο-προϊόντων με βελτιωμένες μονωτικές ιδιότητες.
- Ιεράρχηση των μέτρων μείωσης εκπομπών CO₂ σύμφωνα με εσωτερικά κριτήρια, συμπεριλαμβανόμενης της εσωτερικής «τιμής άνθρακα», λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες και μελλοντικές τεχνολογικές τάσεις.
- Παρακολούθηση αναδυόμενων ευκαιριών που αφορούν την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντική μείωση εκπομπών CO₂ στο μέλλον.

Για την αποδοτική εφαρμογή της «Πρωτοβουλίας του Τιτάνα για τη μείωση του CO₂», ο Όμιλος επενδύει στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία και συμμετέχει σε πολύ-συμμετοχικές, συνεργατικές προσπάθειες.

Η κλιμάκωση των προσπαθειών του Τιτάνα για την μείωση των εκπομπών CO₂, οδήγησε στην επιτυχημένη βιομηχανική παραγωγή τσιμέντου με χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα στο εργοστάσιο της

Πάτρας. Το νέο προϊόν παρουσιάζει εφάμιλλες επιδόσεις με τα συμβατικά προϊόντα, με ταυτόχρονη μείωση των άμεσων εκπομπών CO₂ κατά 30%.

Η συμμετοχή σε συνεργατικές πρωτοβουλίες ενισχύει τις προσπάθειες του Τιτάνα για συνεχή αξιολόγηση πρωτοποριακών τεχνολογιών για την συλλογή και μετατροπή του διοξειδίου του άνθρακα, στοχεύοντας στη μείωση του αποτυπώματος του άνθρακα. Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Έρευνας για το Τσιμέντο (ECRA) και συμμετέχει στο έργο για τη συλλογή και μετατροπή του διοξειδίου του άνθρακα (<https://ecra-online.org/research/ccs/>) που έχει ως στόχο την εφαρμογή σε βιομηχανική κλίμακα των τεχνολογιών οι οποίες σχετίζονται με μειωμένες εκπομπές CO₂ στην παραγωγή τσιμέντου. Ο ΤΙΤΑΝ συμμετέχει επίσης στις παρακάτω Ευρωπαϊκές συνεργατικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του προγράμματος Horizon 2020 που αποσκοπούν στη δοκιμή και την ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων για το μετριασμό των εκπομπών CO₂:

- "RECODE" (<https://www.recodeh2020.eu/>) στόχος του οποίου είναι να ερευνήσει επιστημονικές μεθόδους συλλογής του CO₂ και μετατροπής του σε υλικά για άμεση χρήση στην παραγωγή τσιμέντου
- "CARMOF" (<https://carmof.eu/>) που εστιάζει στη χρήση νανοτεχνολογίας και τρισδιάστατων εκτυπώσεων για την ανάπτυξη νέων απορροφητικών υλικών για τη συλλογή των εκπομπών CO₂ που προέρχονται από τη βιομηχανική δραστηριότητα
- Το πρόγραμμα "SOLCEMENT" το οποίο εξετάζει τη χρήση ηλιακής ενέργειας με σκοπό την υποκατάσταση της χρήσης ορυκτών καυσίμων (<http://www.solcement.certh.gr/root.en.aspx>) για την παραγωγή τσιμέντου

Πίνακας 4: Καθαρές και μεικτές ειδικές εκπομπές CO₂ σε επίπεδο Ομίλου

Κλιματική αλλαγή Όμιλος (εργοστάσια τσιμέντου)		
Εκπομπές CO ₂ (kg CO ₂ /t cementitious)	2018	2017
Καθαρές ειδικές εκπομπές CO ₂	684,6	698,9
Μεικτές ειδικές εκπομπές CO ₂	707,6	715,5

Εκπομπές σκόνης και άλλων αέριων ρύπων

Οι περιβαλλοντικές επιδόσεις του Ομίλου στις εκπομπές κύριων ρύπων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5: Εκπομπές αέριων ρύπων σε επίπεδο Ομίλου

Όμιλος (εργοστάσια τσιμέντου)		
Εκπομπές αέριων ρύπων (g/t _{κλίνκερ})	2018	2017
Ειδικές εκπομπές σκόνης	12,09	19,86
Ειδικές εκπομπές NOx	1.301,84	1.340,05
Ειδικές εκπομπές SOx	207,69	198,98

Σημείωση: Οι συνολικές περιβαλλοντικές επιδόσεις του Ομίλου παρουσιάζονται λεπτομερώς στην ενότητα 7

Η επίδοση του Ομίλου στις ειδικές εκπομπές σκόνης βελτιώθηκε σημαντικά το 2018 (μείωση κατά σχεδόν 40%), επιτυγχάνοντας ιστορικό χαμηλό 12,09 g/t κλίνκερ. Ο ΤΙΤΑΝ επενδύει εδώ και πολλά χρόνια σε νέες τεχνολογίες μείωσης των αερίων εκπομπών εγκαθιστώντας νέες τεχνολογίες στους κλιβάνους του παγκοσμίως. Σε καθεμία από αυτές τις εγκαταστάσεις, τα ηλεκτροστατικά (ESP) φίλτρα αντικαταστάθηκαν είτε με φίλτρα σάκων (bag filters) είτε με υβριδικά φίλτρα (συνδυασμός φίλτρου σάκων και τεχνολογίας ESP). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε στις αρχές του 2016. Παρά τις συνεχείς προσπάθειες του Ομίλου για μείωση εκπομπών σκόνης, μια υπόθεση που πρωτοκολλήθηκε αρχικά το 2015 ενώπιον του Εφετείου El Dekheila στην Αίγυπτο οδήγησε το 2018 σε δικαστική απόφαση, η οποία επέβαλε πρόστιμα στην τοπική εταιρία του Όμιλου ΤΙΤΑΝ (Alexandria Portland Cement Company) από το εφετείο. Η εταιρία άσκησε έφεση κατά της απόφασης ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου όπου ακόμη εκκρεμεί η υπόθεση.

Οι εκπομπές NOx και SOx παρέμειναν σε επίπεδα παρόμοια με αυτά του 2017, εκπληρώνοντας τους αντίστοιχους στόχους για το 2020.

Πίνακας 6: Αποφυγή αέριων ρύπων & κατανάλωσης νερού

Αποφυγή εκπομπών/κατανάλωσης	2003-2018	Ισοδύναμα εκπομπών των επιπέδων του 2003 που αποφεύχθηκαν	Εκτίμηση για το 2003-2020
Εκπομπές σκόνης	51.400 t	13,4	60.728 t
Εκπομπές NOx	217.300 t	7,0	260.456 t
Εκπομπές SOx	31.420 t	7,2	36.494 t
Κατανάλωση νερού	25,0 εκατ. m ³	4,0	31,8 εκατ. m ³

Σημείωση: Η μεθοδολογία για τον υπολογισμό των εκπομπών που έχουν αποφευχθεί παρουσιάζεται λεπτομερώς στην ενότητα 7

Διαχείριση νερού

Το νερό παραμένει ένα ουσιώδες θέμα τόσο για την εταιρία όσο και για τους βασικούς συμ-μετόχους. Τα τελευταία χρόνια έχουν καταγραφεί σημαντικές βελτιώσεις στην διαχείριση και την κατανάλωση νερού, μετά από επενδύσεις στις εγκαταστάσεις και τα συστήματα του Τιτάνα.

Ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Νερού (IWMS) έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται με σκοπό την παρακολούθηση και βελτιστοποίηση της χρήσης του νερού, καθώς και την συστηματική αναφορά στοιχείων ως προς την διαχείριση του, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του WBCSD/CSI για το νερό.

Ως αποτέλεσμα, η ειδική κατανάλωση νερού στα εργοστάσια τσιμέντου έχει μειωθεί σημαντικά και ο ΤΙΤΑΝ παραμένει εντός του στόχου του για μείωση κατά 40% της κατανάλωσης νερού μέχρι το 2020, σε σύγκριση με το επίπεδο κατανάλωσης του 2003.

Παρόλο που η συνολική άντληση νερού σημείωσε το 2018 αύξηση κατά 10% σε σύγκριση με το 2017 (βλ. πίνακα 7) για να εξυπηρετήσει τις αυξημένες ανάγκες παραγωγής αδρανών υλικών στις εγκαταστάσεις του Ομίλου στις Η.Π.Α., το χρησιμοποιημένο νερό απορρίφθηκε με κατάλληλο τρόπο με αποτέλεσμα η συνολική κατανάλωση να παραμείνει αμετάβλητη σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Πίνακας 7: Επίπτωση στη χρήση φυσικών πόρων – Νερό

Επίπτωση στη χρήση φυσικών πόρων - Νερό	2018	2017	2016
Όμιλος (σύνολο δραστηριοτήτων)			
Συνολική άντληση νερού, εκατ. m ³	39,1	35,4	30,5
Συνολική απόρριψη νερού, εκατ. m ³	28,5	24,9	21,4
Συνολική κατανάλωση νερού, εκατ. m ³	10,6	10,5	9,1
Όμιλος (εργοστάσια τσιμέντου)			
Ειδική κατανάλωση νερού, lt/ t τσιμέντου	256,2	273,1	255,1
Ποσοστό εργοστασίων με σύστημα ανακύκλωσης νερού	92%	92%	92%
Όμιλος (μονάδες παραγωγής αδρανών υλικών)			
Ποσοστό μονάδων με χρήση νερού στην παραγωγική διαδικασία	32%	32%	28%
Ποσοστό μονάδων με σύστημα ανακύκλωσης νερού	83%	83%	80%

Βιοποικιλότητα, αποκατάσταση λατομείων και διαχείριση της γης

Ο ΤΙΤΑΝ επιδιώκοντας να μετριάσει τις επιπτώσεις σε τοπικά οικοσυστήματα και βιοποικιλότητα από την εξόρυξη πρώτων υλών για την παραγωγή τσιμέντου και αδρανών υλικών, έχει καθιερώσει μία τυποποιημένη πρακτική για την αποκατάσταση των λατομείων και τη διαχείριση των περιοχών υψηλής αξίας βιοποικιλότητας, στοχεύοντας στην προστασία και τη διατήρηση του φυσικού κεφαλαίου και της ζωής στη στεριά (ΣΒΑ 15).

Το 2018, οι μελέτες αποκατάστασης για όλα τα λατομεία του Τιτάνα στην Αμερική παρουσίασαν σημαντική πρόοδο και αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2019 με τα κατάλληλα Σχέδια Αποκατάστασης, σε πλήρη εναρμόνιση με τις αρχές και τα πρότυπα τόσο του Τιτάνα όσο και τα διεθνή. Παρόμοιες μελέτες σχεδιάζονται για τα λίγα εναπομείναντα λατομεία στις περιφέρειες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου το 2019-20. Στόχος είναι η εφαρμογή σχεδίων αποκατάστασης σε όλα τα ενεργά λατομεία που ανήκουν εξ ολοκλήρου στον Όμιλο μέχρι το 2020.

Στη διάρκεια των δύο τελευταίων χρόνων, ο Όμιλος προχώρησε σε εξαγορές και εκδόσεις αδειών λειτουργίας νέων λατομείων για τα οποία απαιτείται μία εύλογη χρονική περίοδος προκειμένου να αναπτυχθούν και υλοποιηθούν σταδιακά τα σχετικά σχέδια αποκατάστασης και συστήματα διαχείρισης (σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14001 ή παρόμοιο).

Τα αποτελέσματα των συνεχών προσπαθειών του Τιτάνα για μείωση των επιπτώσεων από τη διαδικασία εξόρυξης πρώτων υλών σε τοπικό επίπεδο παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (περισσότερες πληροφορίες ενότητα 7, Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων):

Πίνακας 8: Δείκτες τοπικών επιπτώσεων

Δείκτες τοπικών επιπτώσεων	2018	2017	2016
Αριθμός ενεργών λατομείων με υψηλής αξίας βιοποικιλότητα	10	10	8
Αριθμών λατομείων με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας	9	8	6
Ποσοστό ενεργών λατομείων με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας, %	90%	80%	75%
Ποσοστό ενεργών λατομείων με σχέδια αποκατάστασης, %	80%	81%	87%
Ποσοστό ενεργών λατομείων με ISO 14001 ή παρόμοιο, %	80%	81%	93%

Επιπλέον, ο ΤΙΤΑΝ έχει αξιολογήσει την υφιστάμενη κατάσταση και την αξία της βιοποικιλότητας σε όλα τα λατομεία. Με βάση αυτή την αξιολόγηση, δέκα λατομεία έχουν αναγνωριστεί ως περιοχές υψηλής αξίας για τη βιοποικιλότητα. Το 2018, ολοκληρώθηκε η νέα μελέτη βιοποικιλότητας και το Σχέδιο Διαχείρισης Βιοποικιλότητας για το λατομείο της Λέρου, αυξάνοντας έτσι τον αριθμό των λατομείων στα οποία έχουν εκπονηθεί Σχέδια Διαχείρισης Βιοποικιλότητας σε εννέα (ποσοστό 90% των λατομείων με υψηλή αξία βιοποικιλότητας) από οκτώ την προηγούμενη χρονιά. Η μοναδική εγκατάσταση χωρίς σχέδιο διαχείρισης βιοποικιλότητας που απομένει είναι το λατομείο του Αγρινίου, όπου το αντίστοιχο σχέδιο αναμένεται να έχει αναπτυχθεί μέχρι το 2020.

Το 2018, ο ΤΙΤΑΝ συνέχισε να προεδρεύει στην ομάδα έργου που είχε συστήσει το WBCSD/CSI με σκοπό την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την αξιολόγηση των καθαρών επιπτώσεων (Net Impact Assessment, NIA) επί της βιοποικιλότητας στον κλάδο του τσιμέντου, η οποία δημοσιεύθηκε στο τέλος του έτους.

Σκοπός της μεθοδολογίας «NIA» είναι να βοηθήσει τις εταιρίες να υπολογίσουν τόσο τη θετική όσο και την αρνητική επίδραση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στη βιοποικιλότητα με συστηματικό τρόπο, προκειμένου να αναπτυχθούν οι κατάλληλες διοικητικές ενέργειες που θα οδηγήσουν αποδεδειγμένα στην αποφυγή καθαρής απώλειας ή ακόμη και στην επίτευξη καθαρού θετικού αντίκτυπου, όπου αυτό είναι δυνατό.

Κοινωνικές επιδόσεις

Το 2018, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ συνέχισε τις προσπάθειές του να συμπράξει με τοπικούς συμ-μετόχους και ιδιαίτερα τους εργαζόμενους, τις τοπικές κοινότητες, τους επιχειρηματικούς εταίρους και τους επιχειρηματικούς φορείς που έχουν δεσμευτεί στην βιώσιμη ανάπτυξη.

Το 2018, έξι από τις δέκα επιχειρηματικές μονάδες, κυρίως από τις αναδυόμενες αγορές, δημοσίευσαν τους ετήσιους απολογισμούς Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης (ή ενιαίους απολογισμούς) που αφορούν τις επιδόσεις βιωσιμότητάς για το 2017, σε εναρμόνιση με τα πρότυπα του Ομίλου ΤΙΤΑΝ. Επιπλέον, πέντε από αυτούς του απολογισμούς ελέγχθηκαν και πιστοποιήθηκαν από ανεξάρτητη εταιρία ακολουθώντας ένα κοινό πλαίσιο, το οποίο βασίζεται:

- Στις Δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών για την έκδοση Αναφορών Προόδου.
- Τις κατευθυντήριες οδηγίες και τα πρωτόκολλα αναφοράς της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου WBCSD/CSI, οι αρχές της οποίας έχουν υιοθετηθεί από την Παγκόσμια Ένωση Τσιμέντου και Σκυροδέματος (GCCA). Όλοι οι

απολογισμοί σε τοπικό επίπεδο φιλοξενούνται στις αντίστοιχες ιστοσελίδες και στην ιστοσελίδα του Ομίλου www.tifan-cement.com.

Κυκλική Οικονομία

Ο ΠΙΤΑΝ έχει δεσμευθεί στην προώθηση πρακτικών που εναρμονίζονται με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και έχει αναγνωρίσει τη σημασία τους στην αναθεωρημένη Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου που δημοσιεύθηκε το 2018. Τέτοιες πρακτικές περιλαμβάνουν την χρήση εναλλακτικών καυσίμων με χαμηλό ή ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα και τη χρήση εναλλακτικών πρώτων υλών που επιτρέπουν τη μείωση της χρήσης φυσικών, μη ανανεώσιμων πόρων. Η συν-επεξεργασία προϊόντων διάφορων ροών αποβλήτων στις μονάδες παραγωγής μας (βιομάζας, δημοτικών λυμάτων και άλλων αδρανών αποβλήτων) αποτελεί έναν περιβαλλοντικά υπεύθυνο και αποτελεσματικό τρόπο μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει την προώθηση λύσεων βασισμένες στις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Η χρήση εναλλακτικών πρώτων υλών στην παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου παρέμεινε σχετικά αμετάβλητη το 2018 (5,4% της συνολικής κατανάλωσης), ακολουθώντας μία σταθεροποίηση των επιδόσεων στη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων χρόνων, κυρίως λόγω της έλλειψης διαθεσιμότητας τέτοιων εναλλακτικών πηγών στις χώρες και τις αγορές όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος. Ο ΠΙΤΑΝ συνέχισε την υλοποίηση προγραμμάτων για τη συλλογή απορριψών σκυροδέματος και τη χρησιμοποίησή τους ως εναλλακτικές πρώτες ύλες για την παραγωγή κλίνκερ, τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος και τσιμεντόλιθων ή ως αδρανές υλικό για επιστρώσεις και άλλες χρήσεις. Η σωρευτική κατανάλωση εναλλακτικών πρώτων υλών και εναλλακτικών καυσίμων όπως η αποξηραμένη ιλύς βιολογικού καθαρισμού, η ιλύς διυλιστηρίων, τα ελαστικά οχημάτων, τα στερεά δευτερογενή καύσιμα (RDF) και τα λύματα αγροτικής προέλευσης ξεπέρασε στο σύνολό της τα 22,4 εκατομμύρια τόνους μεταξύ του έτους βάσης 2003 και του 2018, με μια πρόσφατη εκτίμηση να υπολογίζει την κατανάλωση των υλικών αυτών σε 25 εκατ. τόνους μέχρι το 2020. Πρωτοπόρα παραδείγματα εργοστασίων τσιμέντου, όσον αφορά την υποκατάσταση συμβατικών με εναλλακτικά καύσιμα, είναι το Καμάρι (Ελλάδα), το εργοστάσιο της Zlatna Panega (Βουλγαρία), και αυτό της Αλεξάνδρειας (Αίγυπτος). Η μεθοδολογία για την εκτίμηση της αποφυγής περιβαλλοντικών επιπτώσεων συμπεριλαμβανόμενης της εξοικονόμησης που προκύπτει στην απόρριψη και ταφή υλικών ως αποβλήτων παρουσιάζεται στο κεφάλαιο 7 του παρόντος απολογισμού.

Το 2018, ο ΠΙΤΑΝ κατάφερε να μειώσει την παραγωγή αποβλήτων σε επίπεδο Ομίλου κατά περίπου 20% σε σύγκριση με το 2017. Σχεδόν το 78% των συνολικών

αποβλήτων που παρήχθησαν από τις μονάδες παραγωγής στο πλαίσιο των καθημερινών τους δραστηριοτήτων συλλέχθηκε, αποθηκεύτηκε και διοχετεύθηκε μέσω εξουσιοδοτημένων εργολάβων για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή ανάκτηση.

Επιπλέον, η ST Equipment & Technology (STET) στις Η.Π.Α., μια εξ ολοκλήρου θυγατρική του Ομίλου ΠΙΤΑΝ, αναπτύσσει και προμηθεύει ειδικευμένο εξοπλισμό για τον εμπλουτισμό λεπτόκοκκων υλικών (όπως τα παραπροϊόντα ιπτάμενης τέφρας από θερμοηλεκτρικούς σταθμούς καύσης άνθρακα), καθώς και βιομηχανικών ορυκτών. Η STET αναπτύσσει και προωθεί τη χρήση τεχνολογιών μηδενικής κατανάλωσης νερού, υψηλής ενεργειακής αποδοτικότητας και χαμηλών εκπομπών άνθρακα και έχει δεσμευθεί να συμβάλει στην αντικατάσταση υδροβόρων διεργασιών επεξεργασίας βιομηχανικών ορυκτών με ρυθμό ενός εκατομμυρίου τόνων υλικών τροφοδοσίας μέχρι το 2018, επιδιώκοντας την αύξηση σε τρία εκατομμύρια τόνους έως το 2020. Το 2018, η συνολική εγκατεστημένη δυναμικότητα της STET σε διεθνές επίπεδο έφτασε τα 5,3 εκατομμύρια μετρικούς τόνους και οι προσπάθειες για την επέκταση των εφαρμογών της σε περισσότερους τομείς συνεχίζονται. Από το ως άνω μέγεθος, η εγκατεστημένη δυναμικότητα επεξεργασίας ορυκτών ανήλθε στους 0,91 εκατομμύρια τόνους και τα υπόλοιπα 4,4 εκατομμύρια τόνοι αφορούσαν σε εφαρμογές διαχωρισμού ιπτάμενης τέφρας. Ο συνολικός όγκος όλων των υλικών που έτυχαν επεξεργασίας στις εγκαταστάσεις της STET παγκοσμίως ξεπέρασε τους 1,2 εκατομμύρια τόνους το 2018. Δέκα (10) διαχωριστές της Separation Technologies LLC επεξεργάστηκαν 0,4 εκατομμύρια τόνους το 2018 στις εγκαταστάσεις του Ομίλου, ενώ άλλοι 0,8 εκατομμύρια τόνοι υπολογίστηκε ότι πέρασαν από επεξεργασία σε άλλες χώρες από τρίτους με εγκαταστάσεις της STET. Η συμβολή της τεχνολογίας και του εξοπλισμού της STET στην εξοικονόμηση των υδάτινων πόρων σε τοπικό περιβάλλον και κατά συνέπεια στην μείωση των τοπικών επιπτώσεων των βιομηχανικών επιχειρήσεων είναι τόσο άμεση όσο και έμμεση. Σύμφωνα με μία ανάλυση που πραγματοποιήθηκε το 2018, η συνολική ετήσια εξοικονόμηση νερού για όλες τις εγκαταστάσεις της STET μπορεί να φτάνει και ακόμη να υπερβαίνει τα 2,17 εκατομμύρια m³, μέσω της αποφυγής της κατανάλωσης.

Υγεία και ασφάλεια

Ο Όμιλος ΠΙΤΑΝ αντιμετωπίζει την υγεία και την ασφάλεια (Υ&Α) στον χώρο της εργασίας, ως βασική προτεραιότητα στο σύνολο των δραστηριοτήτων του. Η Πολιτική Υγείας και Ασφάλειας του Ομίλου καλύπτει όλες τις δραστηριότητες στις οποίες ο ΠΙΤΑΝ ασκεί διοικητικό έλεγχο με σαφής ευθύνες και λογοδοσίες σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης. Ο Διευθύνων Σύμβουλος και η Εκτελεστική Επιτροπή επιβλέπουν την εφαρμογή της πολιτικής του Ομίλου για την υγεία και την ασφάλεια, αξιολογούν την

πρόοδο και σχεδιάζουν τη στρατηγική σε τριμηνιαίες συναντήσεις.

Το 2018, ο Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων (LTIFR) του προσωπικού του Τιτάνα βελτιώθηκε κατά 36% (2018: 1,54, 2017: 2,41), αντιστρέφοντας τη δυσμενή τάση των πρόσφατων χρόνων.

Ο Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIFR) αυξήθηκε (2018: 1,12, 2017: 0,82). Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, υπήρξαν δύο θανατηφόρα ατυχήματα εργολάβων, ένα τροχαίο και ένα κατά την διάρκεια λατομικών εργασιών.

Άλλοι βασικοί δείκτες επιδόσεων παρουσιάζονται παρακάτω:

Πίνακας 9: Δείκτες επιδόσεων στην Υγεία & Ασφάλεια

Υγεία & Ασφάλεια Όμιλος (σύνολο δραστηριοτήτων)	2018	2017
	Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων και Εργολάβων (LTIs)	26
Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων (LTIFR)	1,54	2,41
Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIFR)	1,12	0,82
Καταγεγραμμένα παρ' ολίγον ατυχήματα	2.169	1.185
Ανθρωποώρες εκπαίδευσης για ζητήματα υγείας και ασφάλειας ανά εργαζόμενο	13,0	12,3

Το 2018, όλα τα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου ελέγχθηκαν από διοικητικά στελέχη των διευθύνσεων του Ομίλου ή των τοπικών επιχειρηματικών μονάδων.

Η προσπάθεια ευαισθητοποίησης ενισχύθηκε το 2018 μέσω της εκστρατείας "Βασικοί κανονισμοί για την υγεία και την ασφάλεια στα εργοστάσια τσιμέντου", η οποία προωθεί ένα σύνολο 11 κανόνων για ασφαλή εργασία στα εργοστάσια και ασφαλή οδήγηση.

Η ασφαλής οδήγηση στους χώρους εργασίας υπήρξε ο στόχος μία νέας κατευθυντήριας οδηγίας σε επίπεδο Ομίλου που είχε σκοπό να βοηθήσει στην αναγνώριση και το μετριασμό των κινδύνων που σχετίζονται με την οδήγηση στις μονάδες παραγωγής.

Η εκστρατεία ευαισθητοποίησης σε επίπεδο Ομίλου για την εφαρμογή της διαδικασίας ενεργειακής απομόνωσης (Lock-out Tag-Out/ LOTO), η οποία άρχισε το 2016 οδήγησε σε μείωση των σχετικών ατυχημάτων (LTI) από εννέα το 2015 σε ένα το 2017 και δύο το 2018.

Παρομοίως, η εκστρατεία ευαισθητοποίησης από ολισθήματα, παραπατήματα και πτώσεις (slip-trip-fall)

σε μονάδες έτοιμοι σκυροδέματος οδήγησε σε σημαντική μείωση των σχετικών ατυχημάτων.

Η εκπαίδευση σε θέματα ασφαλείας συνεχίστηκε με προγράμματα που αφορούν την ηγεσία και την ανάλυση των αιτιών των ατυχημάτων.

Οι διευθυντικές ομάδες εννέα εργοστασίων τσιμέντου εκπαιδεύτηκαν μέσω του τετραήμερου προγράμματος «Ηγεσία στην Ασφάλεια» (Safety Leadership) που εστιάζει στις πρακτικές πλευρές των οδηγιών για μεγαλύτερη ασφάλεια στο χώρο εργασίας. Έχει προγραμματιστεί τρία ακόμη εργοστάσια να ολοκληρώσουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα το 2019.

Στοχεύοντας στην αναγνώριση των κινδύνων, αναπτύχθηκε ένας Οδηγός Αναγνώρισης Κινδύνων στο Χώρο Εργασίας που καλύπτει τόσο την παρατήρηση των συνθηκών όσο και της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Δεκατέσσερις ομάδες διευθυντικών στελεχών από τα εργοστάσια τσιμέντου εκπαιδεύτηκαν στην ανάλυση των ριζικών αιτιών και την αναγνώριση κινδύνων.

Η «Εκπαίδευση για την πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων», μια εκπαιδευτική ενότητα που ασχολείται με την ανάλυση σοβαρών ατυχημάτων και παρ' ολίγον ατυχημάτων στα εργοστάσια του Τιτάνα, που άρχισε το 2016, ολοκληρώθηκε εντός του 2018.

Η αναφορά παρ' ολίγον ατυχημάτων αναβαθμίστηκε περιλαμβάνοντας τα Παρ' Ολίγον Ατυχήματα που σχετίζονται με την διεργασία, δηλαδή τα παρ' ολίγον ατυχήματα που επηρέασαν τη διαδικασία της παραγωγής και όχι ανθρώπους αλλά θα μπορούσαν, αν έμεναν αδιερεύνητα, να αποτελέσουν πιθανό κίνδυνο για τους ανθρώπους.

Τέλος, συνεχίστηκε η συλλογή δεδομένων που σχετίζονται με την υγεία σε όλο τον Όμιλο, συμβάλλοντας στην προσπάθεια διασφάλισης ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος.

Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ο εφοδιασμός των εργαζομένων με τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τη νοοτροπία που χρειάζονται ώστε να δρουν με επιτυχία σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον αποτελεί προτεραιότητα για τον Όμιλο TITAN.

Το 2018, η προτεραιότητα αυτή, σε συνδυασμό με τις ταχείς τεχνολογικές εξελίξεις της εποχής μας, μεταφράστηκε στην εφαρμογή του "unlTe people", ενός Ομιλικού Συστήματος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (GHRMS).

Σκοπός του Συστήματος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού είναι να βελτιώσει την εμπειρία των εργαζομένων και να απλοποιήσει τις διαδικασίες διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, να προάγει την διάχυση πληροφοριών και την επικοινωνία μεταξύ των εργαζομένων του ομίλου, να παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα που επιταχύνουν την πρόοδο, να ενισχύσει την ανάπτυξη των εργαζομένων και να

διασφαλίσει την οργανωτική εναρμόνιση που συμβάλλει στην ανάπτυξη του Ομίλου. Επιπροσθέτως, με την εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού για όλο τον Όμιλο (GHRMS), ο TITAN θα ωφεληθεί από τα μαζικά δεδομένα (big data) που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό και θα έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει τις μελλοντικές τάσεις στο ανθρώπινο δυναμικό της εταιρίας.

Το σύστημα αναμένεται να είναι πλήρως δοκιμασμένο και λειτουργικό το 2019 με την ολοκλήρωση των εφαρμογών που αφορούν τις προσλήψεις και τις πρόσθετες παροχές και αποζημιώσεις.

Η απασχόληση στον Όμιλο TITAN όπως καταγράφηκε στο τέλος της χρονιάς παραμένει σε σχεδόν σταθερά επίπεδα. Ο συνολικός ρυθμός αποχώρησης (11,0% το 2018) παρουσίασε σχετική βελτίωση σε σύγκριση με το 2017 (13,9%).

Το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το 2017 (11,8%). Το ποσοστό των γυναικών στη διοίκηση και την ανώτερη διοίκηση αυξήθηκε, φτάνοντας το 16,5% και το 19,0% από 15,6% και 16,6% αντίστοιχα το 2017.

Η αναγνώριση της διαφορετικότητας και της ένταξης (Diversity & Inclusion) ως ουσιώδες θέμα για τη μελλοντική ανάπτυξη του TITAN αποτέλεσε το 2018 το έναυσμα για τη δημιουργία μιας σχετικής ομάδας εργασίας του Ομίλου με αποστολή να συμβάλλει στην εμπέδωση του σεβασμού στη διαφορετικότητα στην κουλτούρα της εταιρίας και τις πρακτικές των εργαζομένων. Επιπλέον, το Νοέμβριο ο TITAN συνυπέγραψε την δέσμευση της Ευρωπαϊκής Στρογγυλής Τράπεζας Βιομηχανών (ERT)⁽⁸⁾ για τη διαφορετικότητα (εκστρατεία "Embrace Diversity") (<https://embrace-difference.ert.eu/>), ενισχύοντας την επικοινωνία προς τους συμ-μετόχους για θέματα που αφορούν στην διαφορετικότητα και την ένταξη στους χώρους εργασίας.

Εντός του 2018, το 48% ήτοι 2.607 εργαζόμενοι του Ομίλου TITAN συμπεριλήφθηκαν στις ετήσιες αξιολογήσεις επιδόσεων και προσωπικής ανάπτυξης. Επιπλέον, πάνω από το 93% των εργαζομένων συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης. Οι συνολικές ώρες εκπαίδευσης που καταγράφηκαν στο σύνολο των επιχειρήσεων του Ομίλου μειώθηκαν ελαφρώς σε σύγκριση με το 2017, γεγονός που επηρέασε το μέσο όρο ωρών εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο (2018: 25 έναντι 2017: 28).

Η πλειοψηφία των ωρών εκπαίδευσης που καταγράφηκαν ανά επιχειρηματική μονάδα αφορούσε στην Υγεία και την Ασφάλεια, ενώ ο Όμιλος επένδυσε και στην ανάπτυξη μη τεχνικών δεξιοτήτων, όπως ψηφιακές, διοικητικές, διευθυντικές, καθώς και σε βασικές ικανότητες σε τεχνικά θέματα και τεχνογνωσία.

Το Πλαίσιο Διοίκησης του Ανθρώπινου Δυναμικού του TITAN

(http://www.titan.gr/UserFiles/File/our_people/16105_5_TITAN-People-Management-Framework-en.pdf)

μεταξύ άλλων διασφαλίζει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, τις ίσες ευκαιρίες και τη δίκαιη μεταχείριση προς όλους. Μια περαιτέρω πτώση του ποσοστού εργαζομένων που μετέχουν σε συνδικαλιστικές οργανώσεις (βλ. Ενότητα 7, Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων, SP58) οφείλεται στον αυξανόμενο αριθμό νέων εργαζομένων στις επιχειρήσεις του Ομίλου στις Η.Π.Α. όπου ιστορικά το ποσοστό εργαζομένων σε συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι χαμηλό. Επιπλέον, η σταδιακή μείωση της απασχόλησης στις χώρες όπου η συμμετοχή σε συνδικάτα ήταν πιο διαδεδομένη, όπως στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Αίγυπτο, συνέβαλε στη μείωση κατά 12% του αριθμού των εργαζομένων που συμμετέχουν σε συνδικάτα τα τελευταία 5 χρόνια σε όλο τον Όμιλο. Μια άλλη επίδραση από τη μείωση της συμμετοχής των εργαζομένων σε συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι και η κατά 6% μείωση του αριθμού των εργαζομένων που καλύπτονται από Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας το 2018 (55%) σε σύγκριση με το 2017 (61%).

Ο TITAN εντάχθηκε ως ενεργό μέλος στη νέα ομάδα έργου με αντικείμενο την Εταιρική Ψηφιακή Ευθύνη (Corporate Digital Responsibility, CDR) του Ευρωπαϊκού Δικτύου CSR Europe και ξεκίνησε με μία συγκριτική καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων πρακτικών του ώστε να συμβάλει στην διαμόρφωση των προτύπων για το CDR στην Ευρώπη.

Βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών

Ο Όμιλος TITAN προσδοκά να αναπτύξει περαιτέρω τη δική του ιδιαίτερη προσέγγιση στη σύμπραξη με τις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιείται, επενδύοντας στην ενεργή συμμετοχή και τον εθελοντισμό, τις τοπικές συμπράξεις και τη μεταφορά και διάδοση της γνώσης και της εμπειρίας.

Η ποιότητα στην εκπαίδευση αναγνωρίστηκε ως μία από τις καθοριστικές παραμέτρους για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των τοπικών κοινωνιών και ήδη από το 2015 ο Όμιλος έχει ενισχύσει τις προσπάθειές του, ώστε να διευκολύνει τις συνεργασίες και τις συμπράξεις με τα αντίστοιχα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται.

Ο Όμιλος TITAN έχει μέχρι στιγμής υλοποιήσει περίπου 2.500 προγράμματα πρακτικής άσκησης και μαθητείας από το 2015 όταν ξεκίνησε η υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία (EU Pact4Youth), όπου ο TITAN συμμετείχε σε επίπεδο Ομίλου.

Ο Οδηγός προγραμμάτων ποιοτικής πρακτικής άσκησης που υιοθετήθηκε από τον Όμιλο το 2017, αναβάθμισε και εμπλούτισε τα υφιστάμενα προγράμματα, όπως για παράδειγμα το πρόγραμμα χορηγιών ποιοτικής εκπαίδευσης για παιδιά εργαζομένων στις Η.Π.Α.

Η βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών βασίζεται σε μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις με βασικούς συμμετόχους και στην εφαρμογή σχεδίων δράσης που επιτρέπουν τη συνεργασία και την από κοινού αξιοποίηση της δημιουργούμενης προστιθέμενης αξίας.

Το 2018, ο TITAN συνέχισε να εφαρμόζει σχέδια σύμπραξης με τις τοπικές κοινωνίες που αφορούν ουσιώδη θέματα στις περιοχές εντός της σφαίρας επιρροής του. Νέες πρωτοβουλίες όπως μεταξύ άλλων το πρόγραμμα «Υγιή Μάτια για Καλή Εκπαίδευση» στην Αλβανία και ο διαγωνισμός νέων για την εφαρμογή προτάσεων με σκοπό τη μείωση της οπτικής όχλησης στη Βόρεια Μακεδονία έχουν εμπλουτίσει περαιτέρω τις πρωτοβουλίες του TITAN σε συμπράξεις στο τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, η ανακαίνιση του δημόσιου σχολείου στο Wadi el Kamar στην Αίγυπτο ήταν μία από τις δράσεις που ολοκληρώθηκε το 2018. Ο TITAN συνέχισε επίσης να στηρίζει ενεργά και τις τοπικές κοινωνίες που επηρεάστηκαν άμεσα από πλημμύρες και πυρκαγιές τόσο στην Ελλάδα όσο και τις Η.Π.Α σε όλη τη διάρκεια του 2018.

Συμπληρωματικά των παραπάνω ενεργειών είναι οι επενδύσεις μέσω δωρεών σε χρήματα και σε είδος στις τοπικές κοινωνίες που παρουσιάζονται στον πίνακα 10.

Πίνακας 10: Δωρεές

Δωρεές 2018 ανά χώρα	
Χώρα	Δωρεές, €
Αλβανία	119.268
Βουλγαρία	73.828
Αίγυπτος	434.408
Βόρεια Μακεδονία	130.257
Ελλάδα	502.123
Κόσοβο	295.285
Σερβία	149.482
Τουρκία	119.531
ΗΠΑ	439.738
Σύνολο Ομίλου	2.263.920

Διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική

Η ακεραιότητα και η καλή εταιρική διακυβέρνηση είναι θεμελιώδεις προϋποθέσεις για τη μακροπρόθεσμη επιχειρηματική επιτυχία και κατά συνέπεια ο TITAN δεσμεύεται να ανταποκριθεί στα αυστηρότερα πρότυπα επιχειρηματικής δεοντολογίας και διακυβέρνησης. Ένας περιεκτικός Κώδικας Δεοντολογίας στον οποίο στηρίζονται οι πολιτικές του Ομίλου που περιλαμβάνουν την Καταπολέμηση της Διαφθοράς και της Δωροδοκίας, τη Σύγκρουση Συμφερόντων και τον Ανταγωνισμό αποτελεί μέρος

της διαδικασίας ένταξης όλων των νέων εργαζομένων.

Η πιλοτική εφαρμογή του συστήματος TITAN Policy Tech από την TITAN America, ως εργαλείο που επιτρέπει την ευρύτερη και ταχύτερη διάδοση των πολιτικών του Ομίλου μέσω διαδικτυακών τεχνολογιών, πρόσφερε μία χρήσιμη εμπειρία για την ανάπτυξη των σχετικών προτύπων μάθησης μέσω διαδικτύου και δοκιμών στη Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου.

Σε όλες τις επιχειρήσεις του Ομίλου TITAN διατίθενται μηχανισμοί υποβολής παραπόνων επώνυμα και ανώνυμα. Συνολικά 42 αναφορές καταγράφηκαν σε επίπεδο Ομίλου σε όλες τις χώρες που δραστηριοποιείται ο TITAN, εκ των οποίων 32 προήλθαν από πελάτες, 6 από πολίτες τοπικών κοινωνιών και 4 από εργαζόμενους σχετικά με θέματα διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού. Όλες αντιμετωπίστηκαν με τη δέουσα επιμέλεια από τις τοπικές ομάδες διαχείρισης παραπόνων.

Η έκθεση στον κίνδυνο διαφθοράς παρακολουθείται συστηματικά και εξετάζονται σχετικές αναφορές που παρέχονται από ανεξάρτητους οργανισμούς, όπως η Διεθνής Διαφάνεια. Μετά την δημοσίευση του Δείκτη Μέτρησης της Αντίληψης για τη Διαφθορά για το 2018 (βλ. πίνακα 11), διαπιστώνεται ότι ο κίνδυνος διαφθοράς παραμένει υψηλός στις περισσότερες χώρες όπου δραστηριοποιείται σήμερα ο TITAN.

Πίνακας 11: CPI 2018 βαθμολογία ανά χώρα

Έκθεση των δραστηριοτήτων του TITAN ανά χώρα σύμφωνα με τον δείκτη αντίληψης της διαφθοράς 2018 (ταξινόμηση κατά CPI 2018)				
Χώρα	CPI 2018 βαθμολογία	CPI 2018 κατάταξη	CPI 2017 κατάταξη	Αλλαγή στην κατάταξη
ΗΠΑ	71	22	16	χειροτέρευσε
Ελλάδα	45	67	59	χειροτέρευσε
Βουλγαρίας	42	77	71	χειροτέρευσε
Σερβία	39	87	77	χειροτέρευσε
Τουρκία	41	78	81	βελτιώθηκε
Κόσοβο	37	93	85	χειροτέρευσε
Αλβανία	36	99	91	χειροτέρευσε
Βραζιλία	35	105	96	χειροτέρευσε
Βόρεια Μακεδονία	37	93	107	βελτιώθηκε
Αίγυπτος	35	105	117	βελτιώθηκε

Πηγή: <https://www.transparency.org/cpi2018>

Ανθρώπινα δικαιώματα

Ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι μία από τις βασικές αρχές του TITAN όπως διατυπώνεται στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου. Η Πολιτική

για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ενσωματώνει τις αρχές που ορίζει η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για την Οικονομικά Δικαιώματα. Στόχος της είναι να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση και να εγγηθεί τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα στο σύνολο του Ομίλου, οικοδομώντας και διασφαλίζοντας τη φήμη του ως υπεύθυνη επιχείρηση. Γι' αυτό τον λόγο, ο ΠΙΤΑΝ συμμετέχει σε συνεργατικές προσπάθειες όπως στην περίπτωση του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, το οποίο βοηθάει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και στην προαγωγή των βέλτιστων πρακτικών σε τοπικό επίπεδο.

Ένα ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης για εκπαιδευτές σχετικά με τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα δικαιώματα υλοποιήθηκε στα τέλη Ιανουαρίου του 2018, σε συνεργασία με το Ελληνικό Δίκτυο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (CSR Hellas) και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο CSR Europe. Ειδικοί από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, τη Νομική Διεύθυνση και τη Διεύθυνση Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης παρακολούθησαν ένα ολοήμερο σεμινάριο μαζί με ειδικούς και επαγγελματίες από άλλες εταιρίες. Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί το 2019 εστιάζοντας στις τοπικές διευθύνσεις, ειδικούς και επαγγελματίες από τις διευθύνσεις Ανθρώπινου Δυναμικού, τις νομικές διευθύνσεις και τις διευθύνσεις προμηθειών.

Είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι το 2018 η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) και άλλοι εταίροι από το δίκτυο του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών (UNGIC) στην Αίγυπτο, όπου ο ΠΙΤΑΝ είναι ιδρυτικό και βασικό μέλος από το 2012, ανέλαβε την πρωτοβουλία να εστιάσει περισσότερο στη μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας καθώς και στις βέλτιστες πρακτικές που σχετίζονται με τα εργασιακά δικαιώματα, ένα ουσιώδες θέμα για τους τοπικούς συμ-μετόχους. Ο ΠΙΤΑΝ δεσμεύεται να προστατεύει και να προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα στο χώρο εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθε και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγματεύσεως είναι σεβαστά και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται σε τακτική βάση. Το 2018, μετά την ενσωμάτωση της Adocim (Τουρκία) συμπεριλαμβάνονται στις σχετικές αναφορές πληροφορίες σχετικές τη συμμετοχή των εργαζομένων στη χώρα αυτή σε ενώσεις εργαζομένων (βλέπε περαιτέρω στην Ενότητα 7, Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων, SP58).

Βιώσιμη ανάπτυξη της εφοδιαστικής αλυσίδας

Η εφοδιαστική αλυσίδα χαρακτηρίζεται από διαρκώς εξελισσόμενες αγορές και σχέσεις. Η διαχείριση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προμηθειών ενός Ομίλου όπως ο ΠΙΤΑΝ, συμβάλλει σημαντικά στη δημιουργία και τη διανομή αξίας σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Κατά συνέπεια, η βιώσιμη ανάπτυξη της

εφοδιαστικής αλυσίδας αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως βασικό συστατικό της εταιρικής ευθύνης.

Ιστορικά, η οργάνωση και διαχείριση προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών του Ομίλου ΠΙΤΑΝ είχε κυρίως τοπικό χαρακτήρα, με την πλειοψηφία των δαπανών να πραγματοποιείται από τις κατά τόπους επιχειρηματικές μονάδες.

Μία διαγνωστική μελέτη για τις δαπάνες προμηθειών του Πιτάνα ανέδειξε σημαντικές δυνατότητες δημιουργίας αξίας στις ετήσιες δαπάνες με οφέλη κλίμακας, ενίσχυση της διαπραγματευτικής ισχύος και βελτίωση των πρακτικών προμήθειας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΠΙΤΑΝ εγκαινίασε το 2016 ένα πρόγραμμα μετασχηματισμού των προμηθειών του Ομίλου στοχεύοντας να βελτιστοποιήσει την διαχείριση των δαπανών και να βελτιώσει το λειτουργικό μοντέλο τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε τοπικό επίπεδο. Προς αυτή την κατεύθυνση, ο Όμιλος εργάστηκε για να αυξήσει την αποτελεσματικότητα στις προμήθειες σημαντικών υλικών για την λειτουργία των εργοστασίων του, όπως τα στερεά καύσιμα, τα αναλώσιμα των εργοστασίων, το ηλεκτρικό ρεύμα, τις εμπορεύσιμες πρώτες ύλες και τα χημικά. Το 2018 συνεχίστηκε αυτή η προσπάθεια σε δύο επιπλέον κατηγορίες: Τα ανταλλακτικά εξαρτήματα μηχανημάτων και τις τηλεπικοινωνίες. Όλες οι παραπάνω κατηγορίες που παρακολουθούνται σε επίπεδο Ομίλου, ισοδυναμούν κατά προσέγγιση στο 35% των συνολικών δαπανών του Πιτάνα για προϊόντα και υπηρεσίες. Για άλλα υλικά (π.χ. πρώτες ύλες, αδρανή υλικά, παλέτες, ανταλλακτικά/εξαρτήματα κλπ.) και υπηρεσίες (π.χ. λατομικές εργασίες, μεταφορές, συντήρηση, διαχείριση εγκαταστάσεων) που αντιπροσωπεύουν το 65% των συνολικών δαπανών του Ομίλου, ο ΠΙΤΑΝ επιδιώκει να διατηρήσει και να βελτιώσει περαιτέρω τη συνεργασία με τους τοπικούς προμηθευτές και εργολάβους.

Ο ΠΙΤΑΝ προωθεί την ενσωμάτωση των κριτηρίων βιωσιμότητας στην αξιολόγηση των προμηθευτών του, φιλοδοξώντας να καλύψει όλους τους τομείς της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως το περιβάλλον, την υγεία και ασφάλεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά δικαιώματα και τις συνθήκες εργασίας. Ο Όμιλος αναζητά επιχειρηματικούς εταίρους που δεσμεύονται να εφαρμόσουν και αυτοί τις Δέκα Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ εντός της σφαιρας επιρροής τους. Για να ανταποκριθεί σε αυτό τον στόχο, το πιλοτικό πρόγραμμα που εγκαινιάστηκε το 2017 στην ΠΙΤΑΝ America με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση πιθανών κινδύνων στην εφοδιαστική αλυσίδα και την καθιέρωση μίας τυποποιημένης προσέγγισης στην προεπιλογή προμηθευτών, σε συνεργασία με μία ανεξάρτητη διεθνή εταιρία, επεκτάθηκε σε εύρος και εμβέλεια εντός του 2018.

Μελλοντικοί στόχοι

Ο Όμιλος ΠΙΤΑΝ επικεντρώνεται στην υλοποίηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης που έχει θέσει για το 2020 και τις μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις του. Οι κύριες προτεραιότητες για το 2019 είναι η διατήρηση των καλύτερων επιδόσεων μεταξύ των εταιριών του κλάδου, σε θέματα τοπικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος, όπως των εκπομπών σκόνης, ΝΟx, SOx και της κατανάλωσης νερού και η συνέχιση της υλοποίησης των ενεργειών που σχετίζονται με την πρωτοβουλία του Τιτάνα για τη μείωση των εκπομπών CO₂, συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος πιστοποίησης ενεργειακής αποδοτικότητας.

Αναθεωρημένα σχέδια σύμπραξης με τις τοπικές κοινωνίες έχουν τεθεί σε εφαρμογή για να υποστηριχθεί η περαιτέρω συνεργασία με τους συμ-μετόχους στα ουσιαστικά θέματα.

Όσον αφορά τον κοινωνικό πυλώνα, η ασφάλεια στην εργασία αλλά και σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα παραμένει πρώτη προτεραιότητα για το 2019, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη πιθανών σοβαρών τραυματισμών. Οι εργαζόμενοι μας αναμένεται να επωφεληθούν από την πλήρη ανάπτυξη της πλατφόρμας "unITE people" και την έναρξη του σχεδίου δράσης για τη διαφορετικότητα και την ένταξη. Το τελευταίο θα αφορά επίσης τις τοπικές κοινωνίες, συμπληρώνοντας τις συνεχιζόμενες δράσεις για ποιότητα στην εκπαίδευση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Η στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη του Ομίλου θα εξακολουθήσει να ευθυγραμμίζεται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) 2030 του ΟΗΕ, μέσω της συνεργασίας με βασικούς συμ-μετόχους τόσο σε τοπικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Το 2019, η αναθεώρηση της αξιολόγησης των ουσιαστικών θεμάτων του Ομίλου, με ανατροφοδότηση τόσο από εξωτερικούς όσο και από εσωτερικούς συμ-μετόχους θα διασφαλίσει και θα ενισχύσει την ευθυγράμμιση και την συνεργασία του Τιτάνα με τους βασικούς συμ-μετόχους του για ένα βιώσιμο μέλλον.

Σημειώσεις:

- (1) Τα έσοδα μείον το κόστος αγορασμένων υλικών, αγαθών, υπηρεσιών (Μεικτή Προσπθήμενη Αξία, ΜΠΑ).
- (2) Τα έσοδα μείον το κόστος αγορασμένων υλικών, αγαθών, υπηρεσιών και την απόσβεση παγίων (Καθαρή Προσπθήμενη Αξία, ΚΠΑ).
- (3) Το συνολικό ποσό της δαπάνης σε έρευνα και ανάπτυξη (R&D) κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς σε απόλυτα ποσά.
- (4) Άμεσο και έμμεσο κόστος εκπαίδευσης (συμπεριλαμβάνονται αμοιβές εκπαιδευτών, εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, εκπαιδευτικός εξοπλισμός, σχετικά ταξιδιωτικά κόστη κλπ.) σε απόλυτα ποσά.
(1), (2), (3) και (4) υπολογίζονται με την Οδηγία της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (ΔΗΕΕΑ, Οκτ 2018) (http://isar.unctad.org/wp_content/uploads/2018/10/Guidance-on-Core-Indicator_ISAR-35.pdf)
- (5) Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες, γνωστές ως CapEx, είναι τα κεφάλαια που χρησιμοποιεί μια επιχείρηση για την απόκτηση, αναβάθμιση και συντήρηση φυσικών περιουσιακών στοιχείων όπως ακίνητα, κτίρια, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, απόκτηση τεχνολογίας ή εξοπλισμού. Το κόστος των περιβαλλοντικών βελτιώσεων (28,8 εκατ. €) περιλαμβάνεται στις κεφαλαιουχικές δαπάνες.
- (6) Το CSR Europe είναι το κορυφαίο ευρωπαϊκό δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και ένας ευρωπαϊκός κόμβος που επωάζει πολυμερείς πρωτοβουλίες που ασχολούνται με την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.
- (7) Το WBCSD είναι ένας παγκόσμιος οργανισμός, υπό την ηγεσία ενός διευθύνονται συμβούλου, στον οποίο συμμετέχουν περισσότερες από 200 κορυφαίες επιχειρήσεις που συνεργάζονται για να επιταχύνουν τη μετάβαση σε έναν πιο βιώσιμο κόσμο.
- (8) Ένας παγκόσμιος οργανισμός που στοχεύει να ενισχύσει και να προωθήσει τη συνεισφορά του κλάδου σε βιώσιμες κατασκευές, υπογραμμίζοντας την προσήλωση στη διευρυμένη συνεργασία σε όλη την έκταση της εφοδιαστικής αλυσίδας και επίσης να διασφαλίσει την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του προϊόντος.
- (9) Το ERT (European Roundtable of Industrialists) είναι ένα φόρουμ που συνδέει 55 CEOs και Προέδρους μεγάλων πολυεθνικών εταιριών με έδρα την Ευρωπαϊκή Ένωση καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα βιομηχανικών και τεχνολογικών τομέων. Το ERT ενεργεί για μια δυνατή, ανοιχτή και ανταγωνιστική Ευρώπη που θα περιλαμβάνει την Ενιαία Αγορά ως κινητήρια δύναμη βιώσιμης ευημερίας. Web link: <https://embracedifference.ert.eu/>

Κίνδυνοι και αβεβαιότητες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να καθορίζει τη φύση και την έκταση των κυριότερων κινδύνων, τους οποίους είναι διατεθειμένο να αναλάβει η Εταιρία για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συζητά και αξιολογεί σε τακτική βάση τους κύριους τομείς κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος, εντοπίζει νέους κινδύνους, προσδιορίζει τη διάθεση ανάληψης κινδύνων σε επίπεδο Ομίλου και παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου.

Η διαχείριση κινδύνων έχει ενσωματωθεί στην καθημερινή λειτουργία του Ομίλου. Η αναγνώριση των κινδύνων αποτελεί μέρος των καθηκόντων των διευθυντικών στελεχών σε καθημερινή βάση, όπως, επίσης, και η δυναμική αξιολόγηση όλων των κινδύνων, οι οποίοι θα μπορούσαν να έχουν σημαντική επίδραση στις τρέχουσες ή μελλοντικές λειτουργίες των τομέων ευθύνης τους. Κατά συνέπεια, οι κίνδυνοι ανιχνεύονται γρήγορα από διάφορες πηγές και, με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ταχεία και αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Παράλληλα, η υπευθυνότητα και η σαφής κατανομή των ρόλων και αρμοδιοτήτων σε όλους τους τομείς της οργάνωσης του Ομίλου, αποτελούν μέρος της εφαρμοζόμενης πολιτικής διαχείρισης κινδύνων.

Ως εκ τούτου, η διαχείριση των στρατηγικών και οικονομικών κινδύνων διεξάγεται κυρίως από την Εκτελεστική Επιτροπή, την Οικονομική Διεύθυνση Ομίλου και την Επιτροπή Κεφαλαιουχικών Δαπανών (Capex Committee). Σε αντιδιαστολή, η διαχείριση των λειτουργικών κινδύνων έχει ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό στην καθημερινή λειτουργία των τοπικών γεωγραφικών τομέων. Μία τρίτη κατηγορία κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που σχετίζονται με τη νομοθεσία και τη συμμόρφωση προς αυτή, καθώς και ορισμένων λειτουργικών κινδύνων, όπως η διακύμανση των τιμών ενέργειας και καυσίμων, η διαθεσιμότητα και το κόστος των πρώτων υλών, οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το περιβάλλον, την ασφάλεια στην εργασία, τα εργασιακά θέματα και τη φήμη της Εταιρίας, τυγχάνουν διαχείρισης τόσο σε επίπεδο Ομίλου, από την Εκτελεστική Επιτροπή και τις αρμόδιες διευθύνσεις του Ομίλου (Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Προμηθειών, Διεύθυνση Βιωσιμότητας και Επικοινωνίας, Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού κ.α.), όσο και σε επίπεδο τοπικών μονάδων, από τις κατά τόπους διευθύνσεις και τις τοπικές αρμόδιες υπηρεσίες.

Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι, επίσης, αρμόδια για τη θέσπιση των πολιτικών του Ομίλου και για την εφαρμογή αυτών σε ολόκληρο τον Όμιλο. Παράλληλα, μέσω των προγραμμάτων ενημέρωσης και επιμόρφωσης που εφαρμόζονται σε όλες τις λειτουργίες του Ομίλου, οι αρχές και οι αξίες του Ομίλου ενσωματώνονται στην καθημερινή

λειτουργία και ενισχύουν περαιτέρω την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνων σε όλο τον Όμιλο.

Οι κατά τόπους επιχειρηματικές μονάδες και διάφορες ομιλικές Διευθύνσεις και λειτουργίες, όπως η Οικονομική Διεύθυνση Ομίλου, η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, η Διεύθυνση Προμηθειών, η Νομική Διεύθυνση και η Διεύθυνση Βιωσιμότητας, έχουν την ευθύνη της θέσπισης των αναγκαίων πολιτικών και της διασφάλισης της συμμόρφωσης προς αυτές ολοκλήρου του Ομίλου.

Η αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων συστημάτων και πολιτικών τόσο σε επίπεδο λειτουργικών μονάδων όσο και σε επίπεδο Ομίλου, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τα σχετικά πρότυπα του Ομίλου, ελέγχονται συστηματικά από την Εκτελεστική Επιτροπή και τη διοίκηση των λειτουργικών μονάδων και όπου διαπιστώνονται αδυναμίες, λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος του Ομίλου ενημερώνει την Επιτροπή Ελέγχου σε τακτική βάση για την αποτελεσματικότητα των πολιτικών διαχείρισης κινδύνων και των συστημάτων εσωτερικών ελέγχων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο και η Επιτροπή Ελέγχου λαμβάνουν σε σταθερή βάση αναφορές από τη διοίκηση για τους κυριότερους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι δραστηριότητες του Ομίλου και για τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διαχείριση/άμβλυνση των εν λόγω κινδύνων. Η διοίκηση υποχρεούται επίσης να εξετάζει εάν και σε ποιο βαθμό οι σημαντικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει ο Όμιλος αναγνωρίζονται, αξιολογούνται και τυγχάνουν αποτελεσματικής διαχείρισης.

Το 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο προέβη σε εις βάθος αξιολόγηση των κυριότερων κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος, περιλαμβανομένων και όσων θα μπορούσαν να απειλήσουν το επιχειρηματικό του μοντέλο, τη μελλοντική του απόδοση, φερεγγυότητα και ρευστότητα. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολούθησε, επίσης, τη διαχείριση κινδύνων και τα εσωτερικά συστήματα ελέγχων και εξέτασε την αποτελεσματικότητά τους. Η εν λόγω εξέταση κάλυψε όλα τα ουσιώδη συστήματα ελέγχων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα συστήματα παρακολούθησης των οικονομικών στοιχείων και της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, των λειτουργιών και της συμμόρφωσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αναθέσει την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου του Ομίλου στην Επιτροπή Ελέγχου.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι

Στρατηγικοί κίνδυνοι

Κυκλικότητα του κλάδου

Ο κλάδος των δομικών υλικών εξαρτάται από το επίπεδο δραστηριοτήτων στον κατασκευαστικό τομέα, το οποίο τείνει να είναι κυκλικό και να εξαρτάται από

διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων ενδεικτικά, το επίπεδο δαπανών για υποδομές, η ζήτηση των ιδιωτικών και επαγγελματικών ακινήτων, ο ενυπόθηκος δανεισμός, η τοπική οικονομική δραστηριότητα, ο πληθωρισμός και τα επιτόκια. Η επιχειρηματική δραστηριότητα, τα λειτουργικά αποτελέσματα ή η οικονομική κατάσταση του Ομίλου θα μπορούσαν να επηρεαστούν δυσμενώς από τη συνεχή επιδείνωση της παγκόσμιας οικονομίας ή την κυκλική εξασθένηση του κατασκευαστικού κλάδου σε παγκόσμια κλίμακα ή στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Συνθήκες τοπικών αγορών

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται τόσο σε ώριμες αγορές, όπως οι Η.Π.Α. και η Δυτική Ευρώπη όσο και σε αναδυόμενες αγορές, όπως η Αίγυπτος, η Βραζιλία και η Τουρκία. Κάποιες από τις ανωτέρω αγορές συμβάλλουν σημαντικά στα έσοδα και / ή την κερδοφορία του Ομίλου. Τυχόν επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος, ιδίως στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος και συμβάλλουν σημαντικά στα έσοδα και στην κερδοφορία του θα μπορούσε να έχει ουσιώδη δυσμενή αντίκτυπο στον κατασκευαστικό κλάδο και κατά συνέπεια στην επιχειρηματική δραστηριότητα, τα λειτουργικά αποτελέσματα και την οικονομική κατάσταση του Ομίλου.

Μεγάλο τμήμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας, των εργασιών και των περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου συγκεντρώνεται στις Ηνωμένες Πολιτείες

Μεγάλο τμήμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας, των εργασιών και των περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου συγκεντρώνεται στις Ηνωμένες Πολιτείες, ιδίως στη Βιρτζίνια, τη Φλόριντα, τη Βόρεια και Νότια Καρολίνα και το Νιου Τζέρσι, και τα λειτουργικά αποτελέσματα του Ομίλου εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την απόδοση του Ομίλου στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επιπλέον, η οικονομική απόδοση του Ομίλου στις αγορές των Η.Π.Α. γενικά, και ιδίως στις αγορές του Νιου Τζέρσι και της Νέας Υόρκης, επηρεάζεται σημαντικά από τις διακυμάνσεις στη συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου Η.Π.Α. – Ευρώ, ενώ η εξασθένηση του δολαρίου σε σχέση με το Ευρώ έχει σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στα ενοποιημένα λειτουργικά αποτελέσματα του Ομίλου. Τυχόν μείωση στη ζήτηση για τσιμέντο, στην κατασκευαστική δραστηριότητα ή στις δημόσιες δαπάνες για έργα υποδομών σε οποιαδήποτε αγορά των Η.Π.Α. στην οποία δραστηριοποιείται ο Όμιλος, ή ένας συνδυασμός των παραπάνω, ή η μείωση της ισοτιμίας του δολαρίου Η.Π.Α. έναντι του Ευρώ, θα μπορούσε να έχει δυσμενή αντίκτυπο στη λειτουργική επίδοση, την επιχειρηματική δραστηριότητα και την κερδοφορία του Ομίλου.

Πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται και ενδέχεται να αναζητήσει ευκαιρίες ανάπτυξης σε χώρες και σε περιοχές με διαφορετικές και κατά καιρούς ταχέως

μεταβαλλόμενες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες. Αυτές οι συνθήκες ενδέχεται να περιλαμβάνουν πολιτικές αναταραχές, εμφύλιες διαμάχες, υποτίμηση τοπικού νομίσματος και άλλες μορφές αβεβαιότητας, και μπορούν να προκαλέσουν αιφνίδιες αλλαγές στο λειτουργικό και θεσμικό περιβάλλον. Οι αλλαγές αυτές ενδέχεται να επηρεάσουν δυσμενώς τις δραστηριότητες, τις οικονομικές επιδόσεις και τις προοπτικές του Ομίλου.

Η διαδικασία του ετήσιου προϋπολογισμού και του στρατηγικού σχεδιασμού του Ομίλου σε συνδυασμό με την τακτική παρακολούθηση των οικονομικών αποτελεσμάτων και προβλέψεων, βοηθούν στον έγκαιρο εντοπισμό ανώμαλων πολιτικών εξελίξεων και στην πρόβλεψη οικονομικών γεγονότων που ενδέχεται να προκαλέσουν αβεβαιότητα όσον αφορά την οικονομική απόδοση. Όπου επαπειλούνται ανάλογες καταστάσεις, λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα άμβλυνσης, με στόχο τη μέγιστη δυνατή προστασία των ανθρώπων και των τοπικών επενδύσεων του Τίτανα.

Κλιματική αλλαγή και εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου

Αλλαγές στους νόμους, κανονισμούς και υποχρεώσεις που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και την εμπορία εκπομπών μπορούν να οδηγήσουν σε πρόσθετες κεφαλαιακές δαπάνες και μείωση της κερδοφορίας ως αποτέλεσμα της αύξησης των λειτουργικών εξόδων, ή ακόμη και σε διακοπή της λειτουργίας ορισμένων παραγωγικών εγκαταστάσεων του Ομίλου. Οι δραστηριότητες του Ομίλου στην Ελλάδα και στη Βουλγαρία πρέπει να συμμορφώνονται με το όριο και το πρόγραμμα περί εμπορίας εκπομπών που ισχύει σε όλη την ΕΕ (Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών – ETS), σύμφωνα με το οποίο οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις οφείλουν να ελέγχουν και αναφέρουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε ετήσια βάση.

Λόγω των αυξημένων λειτουργικών εξόδων που επιβάλλονται ή μπορεί να επιβληθούν στο μέλλον στον Όμιλο στο πλαίσιο του ETS, ο Όμιλος ενδέχεται να αντιμετωπίσει αυξημένο ανταγωνισμό από παραγωγούς τσιμέντου που δραστηριοποιούνται εκτός ΕΕ και οι οποίοι δεν φέρουν το κόστος συμμόρφωσης με το ETS. Επίσης, οι εν λόγω αυξημένες τιμές τσιμέντου λόγω των αυξημένων εξόδων συμμόρφωσης σχετικά με τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα θα μπορούσαν να ωθήσουν τους πελάτες στην υποκατάσταση του τσιμέντου με άλλα προϊόντα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν περαιτέρω αρνητικά τη ζήτηση των προϊόντων του Ομίλου.

Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις νομοθετικές εξελίξεις και λαμβάνει προληπτικά μέτρα για την άμβλυνση των πιθανών αρνητικών συνεπειών. Παράλληλα, ο Τίτανας συνεχίζει τις προσπάθειές του να μειώσει το περιβαλλοντικό του αποτύπωμα. Άλλα

μέτρα άμβλυνσης περιλαμβάνουν τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, την αύξηση της απόδοσης των καυσίμων, τη μείωση της κατανάλωσης θερμικής ενέργειας, την ανάπτυξη νέων προϊόντων και τη συνεχή καινοτομία σε όλη την αλυσίδα αξίας.

Λειτουργικοί Κίνδυνοι

Κόστος παραγωγής

Η θερμική ενέργεια, η ηλεκτρική ενέργεια και οι δαπάνες καυσίμων, οι ναύλοι ή τα λοιπά έξοδα μεταφοράς, καθώς και οι πρώτες ύλες αποτελούν τους σημαντικότερους συντελεστές κόστους του Ομίλου. Αυξήσεις ή σημαντικές διακυμάνσεις στις ενεργειακές δαπάνες και στο κόστος καυσίμων ή σε άλλα έξοδα μεταφοράς μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τα λειτουργικά αποτελέσματα, την επιχειρηματική δραστηριότητα και την οικονομική κατάσταση του Ομίλου, ιδίως εάν ο Όμιλος δεν καταφέρει να μετακυλήσει τα αυξημένα αυτά έξοδα παραγωγής στους πελάτες του.

Με στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, ο Όμιλος επενδύει στη βελτίωση της ενεργειακής του απόδοσης και στη χρήση εναλλακτικών καυσίμων.

Η εξασφάλιση πρόσβασης στην απαιτούμενη ποσότητα και ποιότητα πρώτων υλών αποτελεί πρόσθετη προτεραιότητα κατά το σχεδιασμό των νέων επενδύσεων του Ομίλου. Ως προς τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις, λαμβάνεται μέριμνα για την εξασφάλιση επάρκειας κοιτασμάτων πρώτων υλών για όλη τη διάρκεια ζωής τους.

Ο Όμιλος επενδύει στη χρήση εναλλακτικών πρώτων υλών με στόχο τον σταδιακό περιορισμό της εξάρτησής του από φυσικές πρώτες ύλες. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει θέσει συγκεκριμένους στόχους για την υποκατάσταση των φυσικών πρώτων υλών από εναλλακτικές πρώτες ύλες.

Υγεία και ασφάλεια στην εργασία

Η παραγωγή τσιμέντου και η λειτουργία λατομείων ενέχουν εγγενείς κινδύνους ασφάλειας, οι οποίοι μπορούν επίσης να επηρεαστούν από παράγοντες που διαφεύγουν από τη σφαίρα ελέγχου του Ομίλου, όπως καιρικές συνθήκες, θερμοκρασία κ.α. Η εξασφάλιση υγείας και ασφάλειας και η πρόληψη ατυχημάτων στην εργασία αποτελούν προτεραιότητα για τον Τίτανα. Η αριστεία στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας είναι ενσωματωμένη σε όλες τις δραστηριότητες και λειτουργίες του Τίτανα. Ο Όμιλος εφαρμόζει λεπτομερείς πολιτικές και διαδικασίες για την υγεία και την ασφάλεια, στις οποίες περιλαμβάνεται η κάλυψη όλων των παραγωγικών μονάδων από τεχνικούς ασφαλείας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση και στη δημιουργία συνείδησης ασφαλείας, καθώς και στην αυστηρή εφαρμογή συστημάτων και διαδικασιών ασφαλείας.

Η Πολιτική Υγείας και Ασφάλειας του Ομίλου προβλέπει αξιολόγηση όλων των περιστατικών, προληπτικό σχεδιασμό, καθορισμό συγκεκριμένων

στόχων, εκπαιδευτικά προγράμματα και παρακολούθηση της προόδου που επιτυγχάνεται. Επίσης, εφαρμόζονται τακτικά προγράμματα παρακολούθησης της υγείας των εργαζομένων.

Σε συνδυασμό με όλα τα υπόλοιπα προληπτικά μέτρα, ο Όμιλος εφαρμόζει τακτικούς ελέγχους όλων των μονάδων παραγωγής και των εργοταξίων από τους τεχνικούς ασφαλείας του.

Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Ο Όμιλος υπόκειται σε αυστηρούς και διαρκώς εξελισσόμενους νόμους, κανονισμούς, πρότυπα και βέλτιστες πρακτικές σε σχέση με το περιβάλλον, που αφορούν, μεταξύ άλλων, την κλιματική αλλαγή, την ηχορύπανση, τον ατμοσφαιρικό αέρα, το νερό και το έδαφος, καθώς και τη διάθεση των αποβλήτων. Με στόχο τη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των λειτουργιών του, ο Τίτανας εφαρμόζει σε όλα τα εργοστάσια του Ομίλου συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης με στόχο την παρακολούθηση και την αναφορά των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων. Η περιβαλλοντική διαχείριση του Ομίλου θέτει στόχους για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων, την προστασία της βιοποικιλότητας, τη διαχείριση των υδάτων, την ανακύκλωση και την αποκατάσταση των λατομείων.

Κίνδυνοι από τη διακοπή της επιχειρηματικής λειτουργίας και λόγω φυσικών καταστροφών

Δεδομένου ότι η βιομηχανία δομικών υλικών απαιτεί υψηλά πάγια κόστη, διακοπές στην παραγωγική δυναμικότητα οποιασδήποτε εγκατάστασης παραγωγής μπορεί να προκαλέσουν σημαντική κάμψη της παραγωγικότητας και της κερδοφορίας του Ομίλου κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Η τυχόν παρατεταμένη αναστολή της παραγωγής σε οποιαδήποτε μονάδα του Ομίλου θα μπορούσε να έχει δυσμενή αντίκτυπο στην επιχειρηματική δραστηριότητα, την οικονομική κατάσταση, την κερδοφορία ή τις προοπτικές του Ομίλου.

Η παρουσία του Ομίλου σε διάφορες αγορές, μεταξύ αυτών και στις ΗΠΑ, στην Ελλάδα, στην Αίγυπτο και στην Τουρκία, αυξάνει την έκθεση του Ομίλου σε διάφορους μετεωρολογικούς και γεωλογικούς κινδύνους, όπως είναι οι φυσικές καταστροφές, οι κλιματικοί κίνδυνοι ή οι σεισμοί, οι οποίοι μπορούν να προκαλέσουν βλάβες σε περιουσιακά στοιχεία ή διακοπή της δραστηριότητας του Ομίλου και να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη δραστηριότητά του.

Μεταξύ των μέτρων που λαμβάνονται από τον Όμιλο για τον μετριασμό των καταστροφικών συνεπειών από ανάλογα φαινόμενα, είναι η ασφαλιστική κάλυψη και η αυστηρή παρακολούθηση των κατασκευαστικών προδιαγραφών στα εργοστάσια του Ομίλου. Επιπλέον, ο Όμιλος διαθέτει σχέδια έκτακτης ανάγκης και εκπαιδεύει σχετικά τους εργαζομένους, με στόχο τη διασφάλιση της ακεραιότητας των υποδομών του και την προστασία της ζωής των εργαζομένων.

Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε διεθνές επίπεδο και ως εκ τούτου εκτίθεται σε κινδύνους, οι οποίοι σχετίζονται με την έκθεση σε διάφορα νομίσματα και τις διακυμάνσεις των επιτοκίων. Η ικανότητα του Ομίλου να αποπληρώσει εγκαίρως ή να προβεί σε αναχρηματοδότηση των υποχρεώσεων του εξαρτάται από τις ταμειακές ροές που προέρχονται από τις δραστηριότητές του, καθώς και από τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς. Ο Όμιλος δεν εκτελεί συναλλαγές κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή συναλλαγές που δεν σχετίζονται με τις εμπορικές και επιχειρηματικές δραστηριότητές του.

Τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους διαχειρίζεται η Οικονομική Διεύθυνση και η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης Ομίλου.

Συναλλαγματικοί κίνδυνοι

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε 14 χώρες, οκτώ από τις οποίες παρουσιάζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σε νομίσματα διάφορα του Ευρώ, το οποίο αποτελεί το νόμισμα αναφοράς του Ομίλου. Η έκθεση του Ομίλου σε συναλλαγματικούς κινδύνους προέρχεται κυρίως από υπάρχουσες ή προσδοκώμενες ταμιακές ροές, καθώς και από εξαγορές/επενδύσεις εκφρασμένες σε νόμισμα διάφορο του ευρώ. Ο καθαρός συναλλαγματικός κίνδυνος του Ομίλου προκύπτει κυρίως από τα Δολάρια ΗΠΑ, Λίρα Αιγύπτου, Λίρα Τουρκίας, Δηνάριο Σερβίας, Λεκ Αλβανίας και Ρεάλ Βραζιλίας.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τη συνολική έκθεσή του σε συναλλαγματικούς κινδύνους μέσω του συμψηφισμού των αγορών και των πωλήσεων που πραγματοποιούνται σε κάθε νόμισμα σε παγκόσμιο επίπεδο στις περιπτώσεις που αυτό είναι εφικτό, και στη συνέχεια καλύπτει την καθαρή θέση του στην αγορά. Τα χρησιμοποιούμενα παράγωγα μέσα περιορίζονται σε προθεσμιακά συμβόλαια και σε συμφωνίες συναλλαγματικών ανταλλαγών. Ο Όμιλος δε συνάπτει συμβάσεις ανταλλαγών συναλλάγματος παρά μόνο για λόγους αντιστάθμισης κινδύνων. Όσον αφορά την έκθεση σε συναλλαγματικούς κινδύνους που οφείλονται σε συναλλαγές, η πολιτική του Ομίλου είναι να αντισταθμίσει τυχόν ουσιώδη σχετική έκθεση μέσω παραγωγών μέσων.

(Για περισσότερες λεπτομέρειες σας παραπέμπουμε στη Σημείωση 33 των Οικονομικών Καταστάσεων 2018)

Κίνδυνοι επιτοκίου

Τυχόν αύξηση στα βραχυπρόθεσμα επιτόκια εκθέτει τον Όμιλο σε αυξημένο κόστος δανεισμού. Η διαχείριση της έκθεσης του Ομίλου σε μεταβολές των επιτοκίων και σε αυξημένο κόστος δανεισμού γίνεται με τη χρήση ενός συνδυασμού σταθερών και κυμαινόμενων επιτοκίων και παραγωγών χρηματοοικονομικών προϊόντων επιτοκίου. Η σχέση σταθερών/κυμαινόμενων επιτοκίων στον συνολικό

δανεισμό του Ομίλου διαμορφώνεται με βάση τις συνθήκες της αγοράς, τη στρατηγική και τις χρηματοδοτικές ανάγκες του Ομίλου.

Την 31η Δεκεμβρίου 2018, η σχέση σταθερού/κυμαινόμενου επιτοκίου του Ομίλου, διαμορφώθηκε σε 89%/11% (31 Δεκεμβρίου 2017: 82%/18%).

(Για περισσότερες λεπτομέρειες σας παραπέμπουμε στη Σημείωση 33 των Οικονομικών Καταστάσεων)

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος, προκειμένου να διαχειρισθεί τον κίνδυνο ρευστότητας και να διασφαλίσει την εκπλήρωση των χρηματοοικονομικών του υποχρεώσεων, διατηρεί επιπλέον των λειτουργικών ταμειακών ροών του, επαρκή μετρητά και άλλα ρευστά περιουσιακά στοιχεία, καθώς και εκτενείς διαθέσιμες πιστωτικές γραμμές σε διεθνείς τράπεζες.

Η οικονομική κατάσταση του Ομίλου του επιτρέπει να έχει πρόσβαση σε διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές και να αντλεί την απαιτούμενη ρευστότητα.

Σύμφωνα με την από Νοεμβρίου 2018 επικαιροποιημένη έκθεση της Standard and Poor's η πιστοληπτική ικανότητα του Ομίλου είναι BB+ με αρνητική προοπτική.

(Για περισσότερες λεπτομέρειες σας παραπέμπουμε στη Σημείωση 33 των Οικονομικών Καταστάσεων 2018)

Κίνδυνοι που σχετίζονται με τους αντισυμβαλλόμενους

Ο Όμιλος εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο σε περίπτωση που αντισυμβαλλόμενος (κυρίως τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) αθετεί κάποια από τις υποχρεώσεις του. Οι περιορισμοί που αφορούν τους αντισυμβαλλόμενους προσδιορίζονται και αναθεωρούνται τακτικά. Την 31η Δεκεμβρίου 2018, η πλειονότητα της ρευστότητας του Ομίλου βρισκόταν σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υψηλής επενδυτικής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ομοίως, ο Όμιλος πραγματοποίησε συναλλαγές σε παράγωγα μόνο με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υψηλής επενδυτικής πιστοληπτικής διαβάθμισης.

Ο Όμιλος εκτίθεται, επίσης, σε μικρότερο βαθμό, σε κίνδυνο από τις απαιτήσεις που διατηρεί έναντι των πελατών του. Οι απαιτήσεις έναντι των πελατών προέρχονται κατά κύριο λόγο από μία ευρεία πελατειακή βάση. Η οικονομική κατάσταση των πελατών παρακολουθείται συνεχώς και, όπου κρίνεται απαραίτητο, ζητείται η παροχή πρόσθετης ασφάλειας. Την 31η Δεκεμβρίου 2018, όλες οι εκκρεμείς επισφαλείς απαιτήσεις καλύπτονταν επαρκώς από τις σχετικές προβλέψεις.

(Για περισσότερες λεπτομέρειες σας παραπέμπουμε στη Σημείωση 33 των Οικονομικών Καταστάσεων 2018)

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ, με την από 16.12.2010 απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου έχει οικειοθελώς αποφασίσει να εφαρμόζει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου (ο Κώδικας). Αντίγραφο του Κώδικα (έκδοση Απριλίου 2016) ευρίσκεται αναρτημένο στον ιστότοπο του UK Financial Reporting Council (<https://www.frc.org.uk/Our-Work/Publications/Corporate-Governance/UK-Corporate-Governance-Code-2014.pdf>).

Μετάφραση αυτού στην Ελληνική Γλώσσα έχει αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας (<http://www.titan-cement.com>), στη διεύθυνση http://www.titan-cement.com/UserFiles/File/omilos/190118_Code-company-government.pdf.

Η Εταιρία συμμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του 2018 με τις διατάξεις του ανωτέρω Κώδικα με τις αποκλίσεις που αναφέρονται κατωτέρω στην παράγραφο Αποκλίσεις από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, όπου και παρέχεται αιτιολόγηση των σχετικών αποκλίσεων.

Η Εταιρία, επί πλέον των διατάξεων του Κώδικα, συμμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του 2017 με όλες τις σχετικές διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας.

Αποκλίσεις από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το υφιστάμενο σύστημα αμοιβών για τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν περιλαμβάνει διατάξεις που να προβλέπουν τη δυνατότητα ανάκτησης μεταβλητών τμημάτων αποδοχών ή παρακράτησης της πληρωμής τέτοιων ποσών (διάταξη D.1.1 του Κώδικα).

Η Εταιρία κρίνει ότι αυτό δεν είναι αναγκαίο, διότι οι σχετικές αποδοχές καταβάλλονται μετά την ατομική αξιολόγηση της απόδοσης κάθε εκτελεστικού μέλους και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να υπερβούν τα προκαθορισμένα ανώτατα όρια επί των ετήσιων τακτικών αποδοχών τους.

Επιπλέον, παρόλο που τα υφιστάμενα προγράμματα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών προβλέπουν υποχρέωση διατήρησης ενός ελάχιστου αριθμού μετοχών ανάλογα με το ιεραρχικό επίπεδο του δικαιούχου, για όσο διάστημα το στέλεχος ή το εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου παραμένει στην Εταιρία, δεν περιλαμβάνουν υποχρέωση διακράτησης αριθμού μετοχών μετά την αποχώρηση του εκτελεστικού μέλους από τον Όμιλο Τίταν.

Αυτό δεν κρίθηκε απαραίτητο διότι α) τέσσερα από τα έξι εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ταυτίζονται με τον μετοχικό πυρήνα της Εταιρίας, ενώ τα υπόλοιπα εκτελεστικά μέλη έχουν μακρά υπηρεσία ως ανώτατα στελέχη του Ομίλου και β) όλα τα ανάλογα προγράμματα που έχει διαχρονικά εφαρμόσει η Εταιρία παρέχουν δικαιώματα με περίσκεψη και φειδώ και προβλέπουν μακρά χρονική περίοδο (τριών ετών) και αυστηρές προϋποθέσεις για την ωρίμανση και τη δυνατότητα άσκησής τους.

Διοικητικό Συμβούλιο

Βιογραφικά Σημειώματα Μελών Διοικητικού Συμβουλίου

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 17η Ιουνίου 2016

Ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από 18.5.2010 έως 17.6.2016 (2 θητείες)

Μέλος της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Γεννήθηκε το 1951 στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και έχει διατελέσει ανώτατο στέλεχος διεθνών επενδυτικών τραπεζών στο Λονδίνο (1977-1991) και έχει διευθύνει ελληνικές τράπεζες και θυγατρικές ξένων τραπεζών στην Ελλάδα (1991-2000). Υπήρξε Διευθύνων Σύμβουλος και Παγκόσμιος Επικεφαλής του Τομέα Εμπορικών και Επενδυτικών Τραπεζών για τη CITIGROUP από το Λονδίνο (1999-2004) και Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (2004-2009). Εξελέγη Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (2005-2009) και διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος εμπορικής τραπεζικής και εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. του επενδυτικού ομίλου EFG – Hermes Holding SAE (2010-2013).

Είναι Πρόεδρος και μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της ναυτιλιακής εταιρίας TSAKOS ENERGY NAVIGATION (TEN) LIMITED, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της EFG Hermes Holding SAE, εισηγμένης στα χρηματιστήρια Καΐρου και Λονδίνου, και μη εκτελεστικό μέλος της Credit Libanais SAL και της Τράπεζας Alfalah, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο του Καράτσι, εκπροσωπώντας στο Δ.Σ. της Τράπεζας τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδοτήσεων (International Finance Corporation - IFC). Επίσης είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος της Τράπεζας Κύπρου.

Είναι κάτοχος πτυχίων Μαθηματικών, Ναυπηγικής και Διοίκησης Επιχειρήσεων από ελληνικά και βρετανικά πανεπιστήμια.

ΝΕΛΛΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ**ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ****Εκτελεστικό μέλος από την 24η Ιουνίου 1992**

Γεννήθηκε το 1964 στην Αθήνα και υπήρξε Διευθυντής Εξωτερικών Σχέσεων του Ομίλου ΤΙΤΑΝ από το 1996 έως το 2016.

Προηγουμένως ήταν στέλεχος της Διεύθυνσης Πωλήσεων του Ομίλου ΤΙΤΑΝ (1990-1996) και στέλεχος της ΙΩΝΙΑ Α.Ε. (1989-1990).

Είναι Πρόεδρος του Ιδρύματος Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου.

Είναι, επίσης, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος και της Ν. Κανελλόπουλος - Χ. Αδαμαντιάδης Α.Ε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ**ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ****Εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 24η Ιουνίου 1992.****Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρίας από το 1996.**

Γεννήθηκε το 1962 στην Αθήνα και ξεκίνησε την καριέρα του ως σύμβουλος επιχειρήσεων στη McKinsey & Company Inc στη Νέα Υόρκη και το Μόναχο.

Στον ΤΙΤΑΝΑ εργάζεται από το 1989.

Είναι Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) καθώς και της Ευρωπαϊκής Στρογγυλής Τράπεζας Βιομηχανών (ERT), ενώ είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) και του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).

Σπούδασε Ηλεκτρολόγος – Μηχανικός (ΕΤΗΖ, 1985) στο Ομοσπονδιακό Πολυτεχνείο της Ζυρίχης και Διοίκηση Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο Harvard (MBA, 1987).

ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΛΑΚΙΔΗΣ**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΜΙΛΟΥ ΤΙΤΑΝ****Εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 12η Ιανουαρίου 2016.****Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου ΤΙΤΑΝ και Ανώτερος Σύμβουλος Στρατηγικού Σχεδιασμού από το 2014.**

Γεννήθηκε το 1954 στη Λευκωσία Κύπρου και ξεκίνησε την καριέρα του ως Επικεφαλής του Τμήματος Εταιρικής Χρηματοδότησης και Τοπικής Εταιρικής Τραπεζικής στη Citibank Ελλάδος (1979-1993). Το 1993 διετέλεσε Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και Αντιπρόεδρος της Τράπεζας ΕΤΕΒΑ Α.Ε.

Την περίοδο 1994 – 2000 διετέλεσε Οικονομικός Διευθυντής του Ομίλου ΤΙΤΑΝ και ήταν υπεύθυνος εξαγορών στη Ν.Α. Ευρώπη και την Αμερική. Διετέλεσε, επίσης, εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της Εταιρίας (1998-2001).

Την περίοδο 2000 – 2007 διετέλεσε Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς και ήταν υπεύθυνος για την Επιχειρηματική και Λιανική Τραπεζική και για τις Διεθνείς Σχέσεις και Δραστηριότητες του ομίλου. Την περίοδο 2007 – 2013 διετέλεσε Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνου του Ομίλου EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.

Είναι, επίσης, μέλος του Δ.Σ. της EUROBANK CYPRUS Ltd.

Σπούδασε Οικονομικά στο London School of Economics και είναι κάτοχος MBA από το London Business School.

ΔΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**Ανεξάρτητο μη Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. από την 14η Ιουνίου 2013 (2η Θητεία).****Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος****Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου**

Γεννήθηκε το 1950 στη Λάρνακα Κύπρου και ξεκίνησε την καριέρα του στην Price-Waterhouse (1975-1985). Στη συνέχεια εντάχθηκε στη διοικητική ομάδα της Ελληνικής Εταιρίας Εμφιαλώσεως (3Ε), όπου ανέλαβε Οικονομικός Διευθυντής του Βιομηχανικού Κλάδου του Ομίλου (1992-1995) και ακολούθως Αναπληρωτής Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου (1995-1996) και Οικονομικός Διευθυντής (1996-2000).

Την περίοδο 2001 – 2003 διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος της Frigoglass S.A.I.C. και την περίοδο 2003 – 2011 Διευθύνων Σύμβουλος του ομίλου της Coca-Cola Hellenic.

Σπούδασε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, από όπου αποφοίτησε το 1974, με ειδίκευση στη Διοίκηση Επιχειρήσεων.

ΗΡΩ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**Ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος από την 17η Ιουνίου 2016 (1η Θητεία)****Πρόεδρος της Επιτροπής Αμοιβών****Μέλος της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης**

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Είχε μακρά καριέρα στη Unilever, όπου, μεταξύ άλλων θέσεων, κατείχε τη θέση της Εκτελεστικής Αντιπρόεδρος και Διευθύνουσας Συμβούλου για την Ελλάδα και την Κύπρο (2010 – 2018) και τη θέση της Εκτελεστικής Αντιπρόεδρος της Unilever Food Solutions για τη

Λατινική Αμερική, Νότια και Ανατολική Ευρώπη, Ρωσία, Τουρκία και Ισραήλ. Είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρίας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. (ΕΕΣΠ Α.Ε.), συμπροεδρεύουσα του Global Alumni Board του Αμερικανικού Κολεγίου Ελλάδος και μέντορας σε ζητήματα γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Είναι κάτοχος BA στο Marketing & Management από το Deree (ACG) και MSc στις Διεθνείς Σχέσεις και Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού από το London School of Economics and Political Sciences.

ΤΑΚΗΣ – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 10η Μαΐου 2007

Γεννήθηκε το 1968 στην Αθήνα και διετέλεσε Διευθυντής Επενδυτικών Σχέσεων του Ομίλου TITAN από το 2001 έως τον Μάιο 2016.

Κατά την περίοδο 1995 – 2001 εργάστηκε σε διάφορες θέσεις της Οικονομικής Διεύθυνσης του Ομίλου TITAN. Προηγουμένως είχε εργασθεί ως οικονομικός αναλυτής στην AIG και στη Διεύθυνση Χρηματοδοτήσεων της EFG EUROBANK.

Είναι μέλος του Δ.Σ. των εταιριών Ν. Κανελλόπουλος – Χ. Αδαμαντιάδης Α.Ε και Grivalia Properties Α.Ε.Ε.Α.Π.

Είναι, επίσης, μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Εισηγμένων Εταιριών (ΕΝΕΙΣΕΤ).

Σπούδασε Οικονομικά (BA) στο Πανεπιστήμιο Brown και Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης / Stern School of Business, Η.Π.Α.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΚΡΙΔΗΣ

Ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 17η Ιουνίου 2016 (1η Θητεία)

Μέλος της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Γεννήθηκε το 1962 στην Αθήνα και είναι Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της εμπορικής εταιρίας βιομηχανικών ειδών «Χρυσαφίδης Α.Ε.», που ιδρύθηκε το 1882 και δραστηριοποιείται στις Βαλκανικές χώρες και στην Αφρική.

Είναι μέλος του Δ.Σ. της Aegean Airlines, του IOBE, του Αμερικανικού Κολεγίου Ελλάδος και του Alba. Σήμερα είναι Γενικός Γραμματέας του ΣΕΒ και μέλος του Προεδρικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Yale στον Τομέα Διεθνών Δραστηριοτήτων.

Είναι κάτοχος BA στα Οικονομικά και Πολιτικές Επιστήμες από το Πανεπιστήμιο Yale, JD από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Yale και MBA από το Harvard Business School.

ΔΟΜΝΑ ΜΙΡΑΣΓΕΖΗ – ΜΠΕΡΝΙΤΣΑ

Ανεξάρτητο, μη Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. από την 14η Ιουνίου 2013 (2η Θητεία)

Πρόεδρος της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Γεννήθηκε το 1960 στην Αθήνα και είναι Δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Είναι επίσης εταίρος στη «Δικηγορική Εταιρία Μπερνίτσα».

Έχει εργασθεί ως επιστημονική συνεργάτης στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών (1986-1987) και στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (1985-1990). Επίσης, έχει διατελέσει μέλος του Δ.Σ. του St. Catherine's British School (2009-2017).

Φοίτησε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου (LLM) στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο από το London School of Economics.

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ανεξάρτητο, Μη Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. από την 17η Ιουνίου 2016 (1η Θητεία)

Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου

Γεννήθηκε το 1952 στην Αθήνα και είναι Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος της Ε.Ι. Παπαδόπουλος Α.Ε., Βιομηχανία Μπισκότων και Ειδών Διατροφής, η οποία ιδρύθηκε το 1922.

Είναι, επίσης, Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος των εταιριών Ελληνικά Τρόφιμα Α.Ε. και IKE Ακίνητα Α.Ε.

Έχει σπουδάσει Χημεία Τροφίμων στην Αγγλία.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΠΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 23η Μαΐου 1995

Διευθύντρια Στρατηγικού Σχεδιασμού του Ομίλου TITAN από το 1997

Γεννήθηκε το 1966 στην Αθήνα.

Από το 1992 έως το 1997 ήταν στέλεχος της Διεύθυνσης Εξαγωγών του Ομίλου TITAN. Προηγουμένως, εργάστηκε στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και στην εταιρία συμβούλων Booz, Allen & Hamilton στο Παρίσι.

Είναι μέλος του Δ.Σ. της εταιρίας COCA - COLA HBC AG, του Ιδρύματος Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου, του ALBA Graduate Business School και του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.

Σπούδασε Οικονομικά στο Κολέγιο Swarthmore στις ΗΠΑ και Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) στο INSEAD, Fontainebleau στη Γαλλία

ΠΕΤΡΟΣ ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ

Ανεξάρτητο, Μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. από την 18 Μαΐου 2010 (3η Θητεία)

Μέλος της Επιτροπής Αμοιβών

Γεννήθηκε το 1946 στην Αθήνα και διετέλεσε Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της Citigroup Inc.(1999-2004). Διετέλεσε, επίσης, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής και Διευθυντής των Citicorp και Citibank, N.A. Από το 1992 έως το 1997 ήταν επικεφαλής των θυγατρικών παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών του ομίλου American International, των υπηρεσιών διαχείρισης διαθεσίμων του ομίλου, καθώς και των εργασιών διαχείρισης κινδύνων αγοράς και πιστωτικού κινδύνου. Διετέλεσε μέλος της εκτελεστικής επιτροπής και εταίρος της C.V. STARR. Έχει, επίσης, εργασθεί στην Chemical Bank (νυν JP Morgan Chase).

Έχει διατελέσει Πρόεδρος της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης Plan International and Childreach, Επίτροπος του Κολλεγίου Αθηνών στην Ελλάδα και μέλος του Δ.Σ. της Γενναδίου Βιβλιοθήκης.

Διαθέτει τρεις τίτλους σπουδών από το Πανεπιστήμιο Columbia: πτυχίο (BsC) και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (MBA) στη Διοίκηση Επιχειρήσεων και διδακτορικό (Ph.D.) στα Οικονομικά.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ

Ανεξάρτητο μη Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. από την 14η Ιουνίου 2013 (2η Θητεία).

Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου

Γεννήθηκε το 1964 στη Θεσσαλονίκη και είναι Καθηγητής Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υπήρξε Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (2008-2012) και προηγούμενος Πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομώνων στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και εκπρόσωπος της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενεργώντας ως Αναπληρωτής του Υπουργού Οικονομικών στα Συμβούλια του Eurogroup και του ECOFIN, καθώς και ως Αναπληρωτής Διοικητής της Παγκόσμιας Τράπεζας για την Ελλάδα. Επίσης, διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και του Ελληνικού Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους.

Δίδαξε στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου του Maryland, στις ΗΠΑ και σε άλλα Πανεπιστήμια και έχει εργασθεί ως Οικονομολόγος στην Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ (Federal Reserve) και ως Επισκέπτης Εμπειρογνομώνων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Είναι μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της Hellas Capital Leasing S.A and CEPAL ΕΛΛΑΣ Α.Ε.

Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Brandeis, στις ΗΠΑ (BA) στα Οικονομικά και Πληροφορική Επιστήμη και είναι κάτοχος διδακτορικού (PhD) στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Yale.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΒΙΔΑΛΗΣ

Μη Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. από την 14η Σεπτεμβρίου 2018.

Από την 15^η Ιουνίου 2011 μέχρι την 13^η Σεπτεμβρίου 2018 ήταν Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ.

Σύμβουλος Ομίλου επί Θεμάτων Στρατηγικής και Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Από το 2004 μέχρι την 15^η Ιουνίου 2011 υπήρξε Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ.

Γεννήθηκε το 1954 στην Ουάσιγκτον, Η.Π.Α.

Από το 1981 έως το 1998 εργάστηκε στην εταιρία Owens Corning στη Μέση Ανατολή, στην Ευρώπη και στις Η.Π.Α., όπου οι τελευταίες θέσεις που κατείχε ήταν οι θέσεις του Προέδρου Παγκόσμιων Δραστηριοτήτων Συνθετικών Υλικών (Composites) και Μονωτικών Υλικών.

Υπήρξε Διευθύνων Σύμβουλος (CEO) (2001-2011) και Εντεταλμένος Σύμβουλος (COO) (1998-2001) της εταιρίας S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. και μέλος του Δ. Σ. αυτής επί 15 έτη.

Είναι μέλος του Δ.Σ. της ALPHA BANK, της Future Pipe Industries στο Ντουμπάι και της Fairfield- Maxwell Ltd στη Νέα Υόρκη.

Διετέλεσε Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) από το 2010 έως το 2014 και Γενικός Γραμματέας του ΣΕΒ από το 2014 μέχρι τον Ιούνιο 2016. Υπήρξε ιδρυτής του Επιχειρηματικού Συμβουλίου του ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και διετέλεσε Πρόεδρος αυτού από το 2008 μέχρι τον Ιούνιο 2016. Από το 2005 μέχρι το 2009 διετέλεσε Πρόεδρος του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (Σ.Μ.Ε.).

Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες (BA) και Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) στο Πανεπιστήμιο Harvard.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΖΑΡΚΑΛΗΣ

Εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. από την 14η Ιουνίου 2013

Διευθυντής Τομέα Η.Π.Α.

Γεννήθηκε το 1961 στην Αθήνα και υπήρξε Οικονομικός Διευθυντής του Ομίλου ΠΙΤΑΝ από το 2010 μέχρι τον Μάιο 2014, καθώς και Εντεταλμένος Σύμβουλος Επιχειρηματικής Ανάπτυξης και Στρατηγικού Σχεδιασμού του Ομίλου από το 2008 μέχρι το 2010.

Προηγουμένως, επί 18 χρόνια, εργάστηκε στην Dow Chemical Co, όπου κατείχε διάφορες διευθυντικές θέσεις με έδρα κυρίως στις ΗΠΑ και την Ελβετία. Μεταξύ άλλων, υπήρξε Αντιπρόεδρος της Dow

Automotive, Διευθυντής Τομέα Ειδικότητας Πλαστικών & Ελαστομερών, Διευθυντής Συνθετικού Latex, κ.α.

Είναι απόφοιτος της Σχολής Χημικών Μηχανικών του Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1985) και κάτοχος Master (Msc) από το State University της Πενσυλβάνια, ΗΠΑ (1987).

Σύσταση και τρόπος λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου

Ρόλος και αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο της Εταιρίας. Κύριος ρόλος και καθήκον του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να καθορίζει τους μακροπρόθεσμους στόχους, τη στρατηγική και τη διάθεση ανάληψης κινδύνων του Ομίλου, να παρέχει επιχειρηματική ηγεσία, να προσδιορίζει τις εταιρικές αρχές και αξίες, να διασφαλίζει την ύπαρξη και λειτουργία αποτελεσματικών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, να παρακολουθεί και να επιλύει περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και ανωτάτων διευθυντικών στελεχών με τα συμφέροντα της Εταιρίας, να ελέγχει την απόδοση της Διοίκησης, να καθορίζει τις αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανωτάτων διευθυντικών στελεχών και να διασφαλίζει επικοινωνιακό διάλογο με τους μετόχους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη λήψη αποφάσεων επί σημαντικών θεμάτων, όπως: η έγκριση των ετησίων, εξαμηνιαίων και ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας πριν τη δημοσίευσή τους, η έγκριση του ετησίου προϋπολογισμού, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας στις ειδικές περιπτώσεις που αυτό επιτρέπεται από το νόμο και μετά τη λήψη σχετικής εξουσιοδότησης από τη Γενική Συνέλευση, η έγκριση έκδοσης ομολογιακών δανειών, η σύγκληση Γενικών Συνελεύσεων των Μετόχων, οι εισηγήσεις επί των θεμάτων της Γενικής Συνέλευσης, η κατάρτιση των Ετησίων Εκθέσεων Διαχείρισης και των λοιπών εκθέσεων, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, ο ορισμός των νομίμων εκπροσώπων και των ειδικών εκπροσώπων και υπευθύνων της Εταιρίας και ο ορισμός των εσωτερικών ελεγκτών της Εταιρίας.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας και εξαιρουμένων των ανωτέρω αναφερόμενων περιπτώσεων όπου το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να ενεργεί συλλογικά ως σώμα, το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται να μεταβιβάσει μέρος των διοικητικών και αντιπροσωπευτικών εξουσιών του στην Εκτελεστική Επιτροπή, οι όροι λειτουργίας και το αντικείμενο της οποίας αναφέρονται κατωτέρω, ή σε ένα ή περισσότερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου,

διευθυντές ή εργαζόμενους της Εταιρίας ή σε τρίτα πρόσωπα.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ασφαλισμένα για αστική ευθύνη έναντι τρίτων.

Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου διέπεται από τους εξής κανόνες:

A. Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν μπορεί να έχει περισσότερα από δεκαπέντε (15) μέλη.

B. Τα καθήκοντα του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου δεν θα πρέπει να ασκούνται από το ίδιο πρόσωπο.

Γ. Εξαιρουμένου του Προέδρου, τουλάχιστον τα μισά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να είναι ανεξάρτητα.

Δ. Τα ανεξάρτητα μέλη δεν θα πρέπει να μετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο για περισσότερο από εννέα χρόνια.

Ε. Εάν ο Πρόεδρος κατά την εκλογή του δεν πληροί τα κριτήρια ανεξαρτησίας του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, θα πρέπει ο Αντιπρόεδρος να πληροί τα εν λόγω κριτήρια ανεξαρτησίας.

ΣΤ. Τα ανεξάρτητα μέλη θα πρέπει να δεσμεύονται ότι θα αφιερώνουν τον απαιτούμενο χρόνο για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας αποτελείται από δέκα πέντε (15) μέλη, τα οποία εξελέγησαν από την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 17ης Ιουνίου 2016, με τριετή θητεία, η οποία λήγει κατά την Τακτική Γενική Συνέλευση του 2019.

Σε συμμόρφωση με τους ανωτέρω κανόνες, τα καθήκοντα του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και αυτά του Διευθύνοντος Συμβούλου ασκούνται από διαφορετικά πρόσωπα, οι δε αρμοδιότητές τους είναι διακριτές και ορίζονται ρητά στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Εταιρίας, ο οποίος έχει αποτυπωθεί εγγράφως και έχει εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Στον Τίτανα κανένα πρόσωπο δεν έχει ατομικά απεριόριστη εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις.

Η πλειοψηφία των μελών του Δ.Σ., ήτοι τα 9 από τα 15 μέλη, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, είναι μη εκτελεστικά μέλη, ενώ τα 7 από αυτά είναι και ανεξάρτητα.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, κ. Αράπογλου κατά τον χρόνο της εκλογής του ως μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου πληρούσε όλα τα κριτήρια ανεξαρτησίας που προβλέπει ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και το επιπρόσθετο κριτήριο ανεξαρτησίας που έχει θέσει η Εταιρία, σύμφωνα με το οποίο, τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν

δύνανται να κατέχουν ποσοστό άνω του 0,1% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας. Όμως, λόγω της διάταξης του άρθρου 4 παρ. 1 του Ελληνικού νόμου 3016/2002 περί εταιρικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία θεωρείται ότι υπάρχει σχέση εξάρτησης μεταξύ προέδρου Δ.Σ. και εταιρίας, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ανεξάρτητο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι οι κ.κ. Ευστράτιος – Γεώργιος Αράπογλου, Ηρώ Αθανασίου, Δώρος Κωνσταντίνου, Αλέξανδρος Μακρίδης, Δόμνα Μιράσγεζη – Μπερνίτσα, Ιωάννα Παπαδοπούλου, Πλούταρχος Σακελλάρης, Πέτρος Σαμπατακάκης και Ευθύμιος Βιδάλης, ο οποίος ορίστηκε ως μη εκτελεστικό μέλος δυνάμει της από 12.9.2018 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Έξι από τα δεκαπέντε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ήτοι οι κ.κ. Νέλλος Κανελλόπουλος, Δημήτριος Παπαλεξόπουλος, Μιχαήλ Κολακίδης, Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου – Μπενεπούλου, Τάκης – Παναγιώτης Κανελλόπουλος και Βασίλειος Ζαρκαλής, είναι εκτελεστικά μέλη.

Ανεξάρτητα μέλη Διοικητικού Συμβουλίου

Η Γενική Συνέλευση της 17ης Ιουνίου 2016, μετά από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης και του Διοικητικού Συμβουλίου, εξέλεξε επτά (7) μέλη, ήτοι τους κ.κ. Ηρώ Αθανασίου, Δώρο Κωνσταντίνου, Δόμνα Μιράσγεζη – Μπερνίτσα, Αλέξανδρο Μακρίδη, Ιωάννα Παπαδοπούλου, Πλούταρχο Σακελλάρη και Πέτρο Σαμπατακάκη, ως ανεξάρτητα μέλη.

Τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη πληρούν όλες τις προϋποθέσεις ανεξαρτησίας που έχει θέσει ο νόμος 3016/2002 και ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Πληρούν, επίσης, το πρόσθετο κριτήριο ανεξαρτησίας που έχει θέσει η Εταιρία, σύμφωνα με το οποίο τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν πρέπει να κατέχουν ποσοστό μεγαλύτερο του 0,1% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

Εν συνόλω, τα κριτήρια ανεξαρτησίας που ακολουθούνται από την Εταιρία αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο. Μπορεί κανείς να τα αναζητήσει και στην ιστοσελίδα της Εταιρίας <http://www.titan-cement.com> και συγκεκριμένα στη διεύθυνση: <http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/board-of-directors>

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει:

1. να είναι ανεξάρτητα στον χαρακτήρα και στην κρίση τους και να μη συντρέχουν στο πρόσωπό τους περιστάσεις που θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία τους.

2. να μη κατέχουν άμεσα ή έμμεσα μετοχές που να αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 0,1% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας και να μην

έχουν σχέση εξάρτησης με την Εταιρία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα.

3. να μην είναι ή να μην έχουν διατελέσει Πρόεδρος ή Διευθύνων Σύμβουλος ή εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή στελέχη ή υπάλληλοι της Εταιρίας ή του Ομίλου κατά την τελευταία πενταετία.

4. να μη διατηρούν ή να μη διατηρούσαν, κατά την τελευταία τριετία, οποιαδήποτε ουσιαστική επιχειρηματική ή εργασιακή σχέση, άμεσα ή έμμεσα, με την Εταιρία.

5. να μην έχουν λάβει ή να μη λαμβάνουν οποιαδήποτε πρόσθετη οικονομική παροχή από την Εταιρία πέραν της αμοιβής τους ως μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

6. να μη συμμετέχουν στα προγράμματα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών της Εταιρίας ή στο σύστημα ανταποδοτικών αμοιβών ή στα συνταξιοδοτικά προγράμματα της Εταιρίας.

7. να μην έχουν στενούς συγγενικούς δεσμούς με συμβούλους, διευθυντές ή ανώτερα στελέχη της Εταιρίας

8. να μη συμμετέχουν ως εκτελεστικά μέλη σε διοικητικά συμβούλια εταιριών στα οποία εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας μετέχουν ως ανεξάρτητα μέλη και γενικά να μη διατηρούν στενούς δεσμούς με άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω κοινής ενασχόλησης σε άλλες εταιρίες ή όργανα.

9. να μην είναι εκπρόσωποι σημαντικών μετόχων.

10. να μην έχουν υπηρετήσει στο Διοικητικό Συμβούλιο για περισσότερα από εννέα έτη από την ημερομηνία της πρώτης εκλογής τους.

Τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου συνεδριάζουν μία φορά ανά έτος υπό τον Ανώτερο Ανεξάρτητο Διοικητικό Σύμβουλο, χωρίς την παρουσία του Προέδρου και των εκτελεστικών μελών, προκειμένου να αξιολογήσουν την απόδοση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, και τουλάχιστον μία φορά το έτος υπό τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, χωρίς την παρουσία των εκτελεστικών μελών.

Ο ρόλος των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η πλειοψηφία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ήτοι εννέα (9) μέλη επί συνόλου δεκαπέντε (15), είναι μη εκτελεστικά μέλη.

Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν εποικοδομητική βοήθεια στην ανάπτυξη προτάσεων στρατηγικής, να ελέγχουν τις επιδόσεις της διοίκησης στην επίτευξη των συμφωνημένων στόχων και να εποπτεύουν τη διαδικασία χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου θα πρέπει να ικανοποιούνται από την ακεραιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που παρέχονται

από την Εταιρία και από την αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία των υφιστάμενων εσωτερικών συστημάτων χρηματοοικονομικών ελέγχων και διαχείρισης κινδύνων. Επιπλέον, είναι αρμόδια να καθορίζουν το ύψος των αμοιβών των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και έχουν πρωταρχικό ρόλο για την επιλογή και, εφόσον απαιτείται, για την απομάκρυνση εκτελεστικών μελών και για την κατάρτιση σχεδίων διαδοχής.

Εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα έξι (6) εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν την εκτελεστική ευθύνη της διοίκησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του Ομίλου. Τέσσερα εξ αυτών, συμπεριλαμβανομένου του Διευθύνοντος Συμβούλου, προέρχονται από τον μετοχικό πυρήνα και δύο εξ αυτών από τα ανώτατα διοικητικά στελέχη του Ομίλου και παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο πλαίσιο σχετικών συμβάσεων εργασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο κ. Δημήτριος Παπαλεξόπουλος είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου, ο κ. Μιχαήλ Κολακίδης είναι ο Οικονομικός Διευθυντής του Ομίλου, ο κ. Βασίλειος Ζαρκαλής είναι ο Διευθυντής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του Ομίλου στις Η.Π.Α. και η κα Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου είναι η Διευθύντρια Στρατηγικού Σχεδιασμού του Ομίλου. Ο κ. Νέλλος Κανελλόπουλος σήμερα είναι Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ στο παρελθόν είχε διατελέσει Διευθυντής Εξωτερικών Σχέσεων της Εταιρίας. Ομοίως, ο κ. Τάκης – Παναγιώτης Κανελλόπουλος έχει διατελέσει για πολλά χρόνια Διευθυντής Επενδυτικών Σχέσεων Ομίλου.

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο κ. Ευστράτιος – Γεώργιος Αράπογλου, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, εξελέγη ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στις 17.6.2016. Ο κ. Αράπογλου είχε διατελέσει Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. και Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος κατά την περίοδο 2013-2016 και έχει μακρά και διακεκριμένη πορεία στην εμπορική και επενδυτική δραστηριότητα στις Η.Π.Α., το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αίγυπτο, την Τουρκία και την Ελλάδα.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου πληρούσε κατά την εκλογή του όλα τα κριτήρια ανεξαρτησίας, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο Β.1.1. του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και την πρόσθετη προϋπόθεση ανεξαρτησίας που θέτει η Εταιρία και όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον νόμο 3016/2002. Όμως, σύμφωνα με τον νόμο 3016/2002, ο πρόεδρος του Δ.Σ. έχει σχέση εξάρτησης με την εταιρία και ως εκ τούτου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεξάρτητο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Πρόεδρος ηγείται του Διοικητικού Συμβουλίου και έχει την ευθύνη της διασφάλισης της αποτελεσματικότητάς του, όσον αφορά κάθε τομέα

των αρμοδιοτήτων του. Έχει επίσης την ευθύνη της προώθησης κουλτούρας ειλικρίνειας και διαλόγου μεταξύ των μελών διευκολύνοντας την ενεργή συμμετοχή των μη εκτελεστικών μελών και διασφαλίζοντας εποικοδομητικές σχέσεις μεταξύ εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών. Επιπλέον, έχει την ευθύνη της διασφάλισης της πρόσβασης των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε όλη την πληροφόρηση που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική άσκηση του εποπτικού και αποφασιστικού τους έργου.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου έχει επίσης την ευθύνη της διευκόλυνσης της αποτελεσματικής επικοινωνίας με τους μετόχους.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου προεδρεύει των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και έχει την ευθύνη της ημερήσιας διάταξης και της διασφάλισης του αναγκαίου χρόνου για τη συζήτηση όλων των θεμάτων της, ειδικότερα των θεμάτων στρατηγικού σχεδιασμού. Επίσης, έχει την ευθύνη της διασφάλισης ότι όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν έγκυρη, έγκαιρη και αξιόπιστη πληροφόρηση για όλα τα θέματα επί των οποίων καλούνται να λάβουν αποφάσεις.

Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος

Με την από 17.6.2017 απόφασή του, το Διοικητικό Συμβούλιο όρισε ως Ανώτερο Ανεξάρτητο Διοικητικό Σύμβουλο τον κ. Δώρο Κωνσταντίνου. Υπό αυτή του την ιδιότητα, ο κ. Κωνσταντίνου έχει το καθήκον, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να συνεπικουρεί τον Πρόεδρο στο έργο του και να λειτουργεί ως διαμεσολαβητής των υπόλοιπων μελών.

Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος είναι επίσης στη διάθεση των μετόχων, για κάθε ζήτημα ή ανησυχία τους, που δεν έχει επιλυθεί μέσω της επικοινωνίας τους με τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο ή άλλα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή για την επίλυση των οποίων δεν ενδείκνυται η επικοινωνία των μετόχων με τους ανωτέρω.

Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Στις ευθύνες του Γραμματέως του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται η διασφάλιση της καλής ροής πληροφοριών στο πλαίσιο του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών, καθώς επίσης μεταξύ των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και η υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου στα ζητήματα διακυβέρνησης.

Ο Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των διαδικασιών του Διοικητικού Συμβουλίου με τη νομοθεσία και τους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει η Εταιρία. Οι συμβουλές και οι

υπηρεσίες του παρέχονται σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η κα Ελένη Παπαπάνου, δικηγόρος, είναι Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου από το 2006.

Συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει όσο συχνά απαιτείται προκειμένου να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του.

Με στόχο την επίτευξη της μέγιστης δυνατής απαρτίας, το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει στα τέλη Νοεμβρίου κάθε έτους τις ημερομηνίες των προγραμματισμένων συνεδριάσεων του για το επόμενο έτος.

Για τη λήψη αποφάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο απαιτείται αυτοπρόσωπη ή δι' αντιπροσώπου παρουσία των μισών πλέον ενός συμβούλων και απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων συμβούλων. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, απαιτείται η αυτοπρόσωπη παρουσία τριών κατ' ελάχιστον συμβούλων.

Το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που αδυνατεί να παραστεί στη συνεδρίαση δικαιούται να ορίσει ως αντιπρόσωπό του άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο ψηφίζει στο όνομά του. Όμως, κάθε μέλος δικαιούται να εκπροσωπήσει ένα μόνο μέλος και να ψηφίσει στο όνομά του.

Τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αντιπροσωπεύονται μόνο από άλλα ανεξάρτητα μέλη ή από τον Πρόεδρο.

Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να παρίστανται, μετά από πρόσκληση του Προέδρου, στελέχη της Εταιρίας και του Ομίλου, εφόσον συζητούνται θέματα της αρμοδιότητάς τους.

Η ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων καθορίζεται από τον Πρόεδρο και αποστέλλεται εγκαίρως πριν από τη συνεδρίαση μαζί με όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και τα απαραίτητα έγγραφα.

Σε κάθε συνεδρίαση υπογράφονται τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίασης, τα οποία τηρεί ο Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου και στα οποία καταγράφονται, περιληπτικά, οι συζητήσεις και οι απόψεις που διατυπώνουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και οι αποφάσεις που ελήφθησαν.

Ανάδειξη υποψηφίων μελών Διοικητικού Συμβουλίου

Η Επιτροπή Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης έχει την ευθύνη της διεξαγωγής της διαδικασίας αναζήτησης υποψηφίων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, επί τη βάση αντικειμενικών κριτηρίων και λαμβάνοντας δεόντως υπ' όψιν τα

πλεονεκτήματα της πολυμορφίας. Έχει, επίσης, την ευθύνη να κάνει σχετικές εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η Επιτροπή αξιολογεί την απαιτούμενη ισορροπία ικανοτήτων, εμπειρίας, ανεξαρτησίας και γνώσεων μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και υπό το φως αυτής της αξιολόγησης, προετοιμάζει μία περιγραφή του ρόλου και των ικανοτήτων που απαιτούνται για την ανάδειξη κάθε υποψηφίου. Επιπλέον, εξετάζει αν υπάρχει ανάγκη για προοδευτική ανανέωση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίζει ότι οι επιλεγέντες υποψήφιοι από το Διοικητικό Συμβούλιο θα μπορούν να αφιερώνουν το χρόνο που απαιτείται για την αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Για το λόγο αυτό, στην επιστολή που τους αποστέλλεται για την επιλογή τους ως υποψηφίων προσδιορίζεται μεταξύ άλλων και ο χρόνος που απαιτείται να αφιερώνουν για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων της, η Επιτροπή δικαιούται, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να χρησιμοποιεί και τις υπηρεσίες ειδικών συμβούλων ή να δημοσιεύει αγγελίες.

Πολυμορφία Διοικητικού Συμβουλίου

Στον Τίτανα αναγνωρίζουμε τη σπουδαιότητα της προώθησης της πολυμορφίας τόσο στο πλαίσιο του Διοικητικού Συμβουλίου όσο και σε όλα τα επίπεδα του Ομίλου, ειδικότερα όσον αφορά το φύλο, αλλά και άλλες πτυχές, όπως το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό υπόβαθρο, την ηλικία, τον τόπο μόνιμης κατοικίας, την υπηκοότητα κ.α. Η Εταιρία μέσω της Πολιτικής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, την οποία εφαρμόζει, προωθεί την πολυμορφία σε όλες τις λειτουργίες του Ομίλου και υποστηρίζει τη στελέχωση και την εξέλιξη των εργαζομένων αποκλειστικά και μόνο με βάση την αξία τους χωρίς διάκριση φύλου ή εθνικής καταγωγής. Ομοίως, το Διοικητικό Συμβούλιο προωθεί την πολυμορφία στη σύνθεσή του, καθώς και στη σύνθεση των Επιτροπών του, μέσω της επιλογής ως υποψηφίων περισσότερων γυναικών, καθώς επίσης προσώπων με διαφορετικές ηλικίες και διαφορετικό εκπαιδευτικό και επαγγελματικό υπόβαθρο. Έτσι, το 2016 διπλασιάστηκε ο αριθμός των γυναικών στο Διοικητικό Συμβούλιο από 2 σε 4. Επιπλέον, ένα από τα τρία μέλη της Επιτροπής Ελέγχου και της Επιτροπής Αμοιβών και δύο από τα τρία μέλη της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι γυναίκες. Η πολυμορφία εντός του Διοικητικού Συμβουλίου διασφαλίστηκε, επίσης, μέσω της ισόρροπης ανάμιξης ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων. Ειδικότερα, το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από μέλη που προέρχονται τόσο από τον τραπεζικό κλάδο, όσο και από τον χώρο των εταιριών και των επιχειρήσεων και των νομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, καθώς και από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Όσον αφορά τον

τόπο διαμονής τους, δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι μόνιμοι κάτοικοι των ΗΠΑ και δύο της Κύπρου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, στην ετήσια αξιολόγησή του, αξιολογεί επίσης και τον βαθμό πολυμορφίας εντός του Διοικητικού Συμβουλίου.

Υποχρεώσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Με την ανάληψη των καθηκόντων τους, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν επίσημη εισαγωγική ενημέρωση. Παράλληλα και καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους, ο Πρόεδρος μεριμνά για τη συνεχή διεύρυνση των γνώσεων τους σε θέματα που έχουν σημασία για την Εταιρία και την αφορούν.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν μέρος στις προγραμματισμένες συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών στις οποίες συμμετέχουν και να αφιερώνουν το χρόνο που απαιτείται για την ικανοποιητική εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Για το σκοπό αυτό, οφείλουν να γνωστοποιούν στο Διοικητικό Συμβούλιο, πριν την εκλογή τους, τις λοιπές σημαντικές επαγγελματικές υποχρεώσεις τους και τις συμμετοχές τους σε διοικητικά συμβούλια άλλων εταιριών, με μία γενική αναφορά για το χρόνο που αυτές θα απαιτούν. Επίσης, οφείλουν να ενημερώνουν το Διοικητικό Συμβούλιο για κάθε σχετική μεταβολή των υποχρεώσεών τους.

Τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε περισσότερα από δύο άλλα διοικητικά συμβούλια εισηγμένων εταιριών.

Τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν να γνωστοποιούν έγκαιρα στο Διοικητικό Συμβούλιο οποιοδήποτε γεγονός που ενδέχεται να προκαλέσει μεταβολή της ιδιότητάς τους ως ανεξάρτητων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου υποχρεούνται να απέχουν από οποιαδήποτε συναλλαγή είτε για ίδιο λογαριασμό είτε για λογαριασμό τρίτου που σχετίζεται με μετοχές ή χρεωστικούς τίτλους της Εταιρίας ή εταιρίας του Ομίλου κατά τη διάρκεια μιας κλειστής περιόδου 30 ημερολογιακών ημερών πριν από την ανακοίνωση των ενδιάμεσων και ετησίων οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας.

Σύγκρουση συμφερόντων

Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν υποχρέωση πίστεως απέναντι στην Εταιρία. Οφείλουν συνεπώς να μην επιδιώκουν ίδια συμφέροντα τα οποία αντιβαίνουν στα συμφέροντα της Εταιρίας.

Υποχρεούνται επίσης να ενημερώνουν αμέσως τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την ύπαρξη ιδίων συμφερόντων τα οποία ενδέχεται να δημιουργηθούν από συναλλαγές της Εταιρίας, καθώς και κάθε σύγκρουση των ιδίων συμφερόντων με τα συμφέροντα της Εταιρίας ή συνδεδεμένων με

την Εταιρία επιχειρήσεων, τα οποία ενδέχεται να δημιουργηθούν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Υποχρεούνται, επίσης, να γνωστοποιούν οποιαδήποτε τυχόν σύγκρουση συμφερόντων της Εταιρίας με ίδια συμφέροντα συνδεδεμένων με αυτούς μερών.

Δεδομένου δε ότι έχουν πρόσβαση σε προνομιακή πληροφόρηση, υποχρεούνται να διατηρούν αυτές τις πληροφορίες αυστηρώς ως εμπιστευτικές και να μην τις χρησιμοποιούν για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων.

Ομοίως, υποχρεούνται να μη χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για την αγορά ή διάθεση, αμέσως ή εμμέσως, μετοχών ή χρεογράφων της Εταιρίας ή οποιασδήποτε Εταιρίας του Ομίλου. Υποχρεούνται, επίσης, να μην αποκαλύπτουν τις πληροφορίες αυτές σε άλλα πρόσωπα ούτε να παρακινούν τρίτους, με βάση τις εν λόγω προνομιακές πληροφορίες, να προβούν σε αγορές ή πωλήσεις μετοχών της Εταιρίας ή συνδεδεμένων με την Εταιρία επιχειρήσεων που είναι υπό διαπραγματέυση σε οργανωμένη αγορά.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν να μην αποκτούν την ιδιότητα μέλους Διοικητικού Συμβουλίου, στελέχους ή υπαλλήλου σε επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου που ανταγωνίζονται την Εταιρία ή οποιαδήποτε εταιρία του Ομίλου, και γενικά να μην ενεργούν, χωρίς άδεια της Γενικής Συνέλευσης, για δικό τους λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, πράξεις που υπάγονται σε κάποιον από τους σκοπούς που επιδιώκει η Εταιρία. Σε περίπτωση που επέλθει οποιοδήποτε γεγονός από τα ανωτέρω, οφείλουν να ενημερώσουν αμέσως το Διοικητικό Συμβούλιο και να υποβάλουν την παραίτησή τους από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας.

Αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποιεί ετησίως ουσιαστική και ενδελεχή αξιολόγηση για την απόδοσή του, καθώς και για την απόδοση των επιτροπών του και ατομικά των μελών του.

Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Διοικητικού Συμβουλίου το 2018 ανατέθηκε σε εξωτερική εταιρία και συγκεκριμένα στην Nestor Advisors Ltd, IbexHouse, 42-47 Minories, Λονδίνο EC3N 1DY, Ηνωμένο Βασίλειο. Εκτός από την αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Nestor Advisors Ltd δεν έχει καμία άλλη σχέση με τον Τίτανα.

Το αντικείμενο αυτής της αξιολόγησης ήταν η εκτίμηση της απόδοσης και των ισχυρών σημείων του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς επίσης των περιοχών όπου υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης αυτού και η παροχή συστάσεως για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του. Η αξιολόγηση επικεντρώθηκε κυρίως στους ακόλουθους τομείς: Κύριες αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, σύνθεση και δυναμική του Διοικητικού Συμβουλίου,

Ρόλος του Προέδρου, Διαδικασίες, στελέχωση και υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου και Αποτελεσματικότητα των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στα πλαίσια της αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου εξετάστηκαν έγγραφα (καταστατικά έγγραφα, πρακτικά του Δ.Σ. και των Επιτροπών, παρουσιάσεις και αναφορές που υποβλήθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο, κανονισμοί λειτουργίας επιτροπών, κατευθυντήριες οδηγίες και διαδικασίες σχετικά με τις εργασίες του Διοικητικού Συμβουλίου κ.α.) και συμπληρώθηκε από όλα τα μέλη ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που περιείχε ερωτήσεις προσαρμοσμένες στη θέση κάθε μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου ως μέλους, προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, προέδρου επιτροπής και μέλους επιτροπής. Επίσης, έγιναν ατομικές συναντήσεις με όλα τα μέλη του ΔΣ στα γραφεία της Εταιρίας και σε μέσω τηλεδιάσκεψης.

Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Οι Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν συσταθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο και αποτελούνται εξ ολοκλήρου από ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του, με την εξαίρεση της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης, της οποίας μέλος είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, ο οποίος είναι μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου δύνανται να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες ειδικών, οικονομικών νομικών και λοιπών συμβούλων.

Επιτροπή Ελέγχου

Πρόεδρος: Δώρος Κωνσταντίνου, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Τακτικά μέλη:

- Πλούταρχος Σακελλάρης, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Ιωάννα Παπαδοπούλου, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Αναπληρωματικά μέλη:

- Αλέξανδρος Μακρίδης, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Πέτρος Σαμπατακάκης, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Η Επιτροπή Ελέγχου απαρτίζεται αποκλειστικά από ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία διαθέτουν, στο σύνολό τους, επαρκή γνώση του βιομηχανικού τομέα και, δύο τουλάχιστον, μεγάλη γνώση στη λογιστική και ελεγκτική.

Όλα τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου (τακτικά και αναπληρωματικά) εξελέγησαν από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 17ης Ιουνίου 2016.

Ο κύριος ρόλος και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου περιλαμβάνουν:

- τον έλεγχο της ακεραιότητας των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας και οποιασδήποτε επίσημης ανακοίνωσης αναφορικά με χρηματοοικονομικές επιδόσεις της Εταιρίας
- την παρακολούθηση των εσωτερικών διαδικασιών χρηματοοικονομικού ελέγχου
- την παρακολούθηση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων
- τον έλεγχο και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου της Εταιρίας
- την παρακολούθηση του εξωτερικού ελέγχου και της ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας των εξωτερικών ελεγκτών
- την υποβολή εισηγήσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο, προς έγκριση από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, σχετικά με την εκλογή, την επανεκλογή ή την απομάκρυνση του εξωτερικού ελεγκτή και την έγκριση της αμοιβής και των όρων εκλογής του
- τον καθορισμό των όρων και της πολιτικής ανάθεσης μη ελεγκτικών υπηρεσιών στον εξωτερικό ελεγκτή και τη σχετική ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου
- την ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου για τον τρόπο με τον οποίο εκτελεί τα καθήκοντά της
- την παρακολούθηση της υφιστάμενης διαδικασίας εμπιστευτικής αναφοράς μέσω της οποίας οι εργαζόμενοι αναφέρουν τυχόν παραβιάσεις του Κώδικα Δεοντολογίας της Εταιρίας και τη διασφάλιση της κατάλληλης και αντικειμενικής εξέτασης αυτών και της διενέργειας επαναληπτικών ελέγχων.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου και ο κανονισμός λειτουργίας της έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας <http://www.titan.gr/en/> στη διεύθυνση <http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/board-of-directors-committees/audit-committee/>

Η Επιτροπή Ελέγχου πραγματοποιεί τουλάχιστον 4 τακτικές συνεδριάσεις ετησίως. Πραγματοποιεί, επίσης, έκτακτες συνεδριάσεις, όποτε κρίνεται αναγκαίο.

Περιγραφή των εργασιών της Επιτροπής Ελέγχου κατά τη διάρκεια του 2018

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή Ελέγχου, ασκώντας τις αρμοδιότητές της, πραγματοποίησε πέντε συνεδριάσεις, στις 26 Μαρτίου, 30 Απριλίου, 21 Μαΐου, 24 Ιουλίου και 6 Νοεμβρίου 2018.

Η Επιτροπή ενέκρινε την Ετήσια Οικονομική Έκθεση του 2017, την εξαμηνιαία Έκθεση του 2018 και τις ενδιάμεσες ανακοινώσεις για τις χρηματοοικονομικές επιδόσεις της Εταιρίας κατά το 1^ο και 3^ο τρίμηνο του 2018, και εισηγήθηκε προς το Διοικητικό Συμβούλιο την έγκρισή τους.

Η Επιτροπή Ελέγχου, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 25^{ης} Ιουλίου 2018, η οποία επικεντρώθηκε κυρίως στην αξιολόγηση των βασικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος και στην παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, έδωσε έμφαση στη σημασία της τυποποίησης του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, καθώς και στον αποτελεσματικό συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών του Ομίλου που είναι υπεύθυνες για την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των διάφορων κινδύνων για την Εταιρία και τον Όμιλο.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή Ελέγχου παρακολούθησε την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Η Επιτροπή παρέλαβε εγκαίρως και ενέκρινε τον Σχεδιασμό Εσωτερικού Ελέγχου για το έτος 2018. Κατά τη διάρκεια του έτους, η Επιτροπή παρέλαβε όλες τις Εκθέσεις Εσωτερικού Ελέγχου, οι οποίες περιείχαν τα σημαντικότερα ευρήματα και τον τρόπο αντιμετώπισής τους από τη διοίκηση. Η Επιτροπή πραγματοποίησε τακτικές συναντήσεις με τη Διευθύντρια Εσωτερικού Ελέγχου προκειμένου να συζητηθούν λειτουργικά και οργανωτικά θέματα. Επιπλέον, στην Επιτροπή υποβλήθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους, τριμηνιαίες εκθέσεις προόδου με αναφορά στα σημαντικότερα ευρήματα, καθώς και το ετήσιο πρόγραμμα εσωτερικών ελέγχων.

Η Επιτροπή Ελέγχου προέβη σε τακτικές αναφορές προς το Διοικητικό Συμβούλιο για τον τρόπο με τον οποίο εκτέλεσε τα καθήκοντά της.

Εξωτερικοί ελεγκτές

Το 2018, η Επιτροπή Ελέγχου πραγματοποίησε δύο ξεχωριστές συνεδριάσεις, στις 26 Μαρτίου και στις 24 Ιουλίου, με τους εξωτερικούς ορκωτούς ελεγκτές χωρίς την παρουσία των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλων εργαζόμενων της Εταιρίας. Η Επιτροπή Ελέγχου αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας του εξωτερικού ελέγχου και παρακολούθησε την απόδοσή του. Η Επιτροπή αξιολογώντας την εμπειρία και τις γνώσεις της ομάδας ελέγχου της PwC κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία ελέγχου που εφαρμόστηκε από τους εξωτερικούς ελεγκτές ήταν αποτελεσματική. Η Επιτροπή, επιπλέον, διαπίστωσε την αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία των εξωτερικών ελεγκτών.

Δεδομένου ότι η PwC έχει αναλάβει τον υποχρεωτικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας μόλις από το 2015 και το επίπεδο ικανοποίησης για το έργο της είναι υψηλό, η Επιτροπή Ελέγχου εισηγήθηκε την επανεκλογή της ως εξωτερικής ελεγκτικής εταιρίας για το οικονομικό έτος 2018 (4ο συνεχόμενο έτος).

Κατόπιν ομόφωνης αποδοχής από το Διοικητικό Συμβούλιο της εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου, η επανεκλογή της PwC για τη διενέργεια του υποχρεωτικού ελέγχου κατά το οικονομικό έτος 2018

εγκρίθηκε ομόφωνα από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 1ης Ιουνίου 2018.

Η Γενική Συνέλευση ενέκρινε ομόφωνα την αμοιβή της PwC για το οικονομικό έτος 2018 για τον τακτικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, μέχρι ποσού €242.000 πλέον Φ.Π.Α.

Κατά τη διάρκεια του 2018, κατόπιν σχετικής έγκρισης της Επιτροπής Ελέγχου και των Γενικών Συνελεύσεων των θυγατρικών του Ομίλου, η PwC ανέλαβε τον υποχρεωτικό έλεγχο 27 θυγατρικών εταιριών του Ομίλου ανά τον κόσμο. Ανέλαβε, επίσης, τον έλεγχο της φορολογικής συμμόρφωσης της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Ελλάδα. Η συνολική αμοιβή της PwC για τις ανωτέρω υπηρεσίες, σύμφωνα με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά τον χρόνο ανάθεσης των σχετικών υπηρεσιών, ανέρχεται σε ποσό €1.274.062. (€1.247.000 το 2017).

Παροχή ελεγκτικών και μη ελεγκτικών υπηρεσιών από τους εξωτερικούς ορκωτούς ελεγκτές:

Το 2018, κατόπιν σχετικής έγκρισης της Επιτροπής Ελέγχου, η PwC παρέιχε στον Όμιλο τις ακόλουθες πρόσθετες υπηρεσίες:

Ελεγκτικές υπηρεσίες:

Επιστολή Διασφάλισης («Assurance letter») για την έκδοση ομολογιών συνολικού ποσού €100 εκατομμυρίων τον Ιανουάριο του 2018 από την Titan Global Finance Plc. Η αμοιβή της PwC για την παροχή αυτής της υπηρεσίας ανήλθε σε ποσό €55.000.

Μη ελεγκτικές υπηρεσίες:

1. Παροχή αδείας προς τις εταιρίες του Ομίλου Titan America LLC και USJE CEMENTARNICA A.D. για τη χρήση ενός λογισμικού προγράμματος λογιστικής. Η αμοιβή της PwC για την παροχή αυτών των υπηρεσιών ανήλθε σε ποσό €2.044.
2. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος Business Intelligence – BI. Η αμοιβή για την παροχή αυτών των υπηρεσιών ανήλθε σε ποσό €35.000.
3. Διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε θέματα λογιστικής και φορολογίας. Η αμοιβή της PwC για την παροχή αυτών των υπηρεσιών ανήλθε σε ποσό €6.970.
4. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τη θυγατρική του Ομίλου Iapetos Limited. Η αμοιβή της PwC για την παροχή αυτών των υπηρεσιών ανήλθε σε €106.800.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η συνολική αμοιβή της PwC για την παροχή μη ελεγκτικών υπηρεσιών κατά τη διάρκεια του 2018 ανήλθε σε ποσό €205.814 (έναντι ποσού €234.328 για το 2017), το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 16,15% της συνολικής αμοιβής της ε για τον υποχρεωτικό έλεγχο της Εταιρίας και των θυγατρικών

του Ομίλου. Ως εκ τούτου, οι ανωτέρω επιπλέον αμοιβές δεν ξεπερνούν το όριο του 40% που έχει θέσει η Επιτροπή Ελέγχου για την παροχή επιπλέον υπηρεσιών από εξωτερικό ελεγκτή και, κατά τη γνώμη της Επιτροπής Ελέγχου, δεν θέτουν σε αμφισβήτηση την ανεξαρτησία και ακεραιότητα του εξωτερικού ελεγκτή.

Η ανεξαρτησία των εξωτερικών ορκωτών ελεγκτών βεβαιώθηκε, επίσης, εγγράφως από τους ίδιους τους εξωτερικούς ελεγκτές με επιστολή τους προς την Επιτροπή Ελέγχου.

Η Επιτροπή Ελέγχου το 2019 θα εξακολουθήσει να εστιάζει την προσοχή της στη διαχείριση κινδύνων και ειδικότερα στη συστηματοποίηση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου και την αποτελεσματική διαχείριση των σημαντικότερων κινδύνων.

Επιτροπή Αμοιβών

Πρόεδρος: Ηρώ Αθανασίου, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Μέλη:

- Αλέξανδρος Μακρίδης, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Πέτρος Σαμπατακάκης, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Η Επιτροπή Αμοιβών συγκροτείται αποκλειστικά από ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα μέλη της Επιτροπής Αμοιβών αποφασίστηκαν με την από 17.6.2016 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Έργο της Επιτροπής είναι η εισήγηση του ύψους της ετήσιας αμοιβής των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανώτατων διευθυντικών στελεχών του Ομίλου με βάση την αποδοτικότητα τους και τη σπουδαιότητα της θέσης τους και η τακτική αναθεώρηση της εφαρμοζόμενης από την Εταιρία πολιτικής αμοιβών σύμφωνα με τις τάσεις που επικρατούν στην αγορά σχετικά με το επίπεδο των αμοιβών και τη διαχείριση ανθρωπίνων πόρων. Η Επιτροπή εισηγείται, επίσης, το ύψος της ετήσιας αμοιβής των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με βάση το χρόνο που δεσμεύουν για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και τις αρμοδιότητες του ρόλου τους.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η Επιτροπή συνεδρίασε τρεις φορές στις 23 Απριλίου, 27 Σεπτεμβρίου και 6 Νοεμβρίου 2018. Τα κυριότερα θέματα των εν λόγω συνεδριάσεων ήταν:

A. η εκτίμηση του επιπέδου αμοιβών των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανώτατων διευθυντικών στελεχών του Ομίλου συγκριτικά με το επίπεδο των αμοιβών στην αγορά

B. η εισήγηση για το ύψος των πάσης φύσεως ετήσιων αποδοχών για το έτος 2018 (ετήσιων μισθών, μεταβλητών αμοιβών, παροχών δικαιωμάτων

προαίρεσης απόκτησης μετοχών και συνταξιοδοτικών προγραμμάτων) του Διευθύνοντος Συμβούλου και των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς, επίσης, και των ανωτάτων διευθυντικών στελεχών του Ομίλου συμπεριλαμβανομένης και της Διευθύντριας Εσωτερικού Ελέγχου.

Γ. η αξιολόγηση εναλλακτικών μακροπρόθεσμων προγραμμάτων παροχής κινήτρων για την αντικατάσταση του Προγράμματος παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών του 2017 που ισχύει σήμερα.

Η Επιτροπή Αμοιβών εισηγήθηκε, επιπλέον, το ύψος της ετήσιας αμοιβής του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και των άλλων μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018, με βάση την απόδοση, τη χρονική δέσμευση και τις αρμοδιότητες του ρόλου τους.

Οι ανωτέρω εισηγήσεις της Επιτροπής Αμοιβών υποβλήθηκαν για συζήτηση και έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο. Ακολούθως, οι εισηγήσεις της Επιτροπής Αμοιβών για το ύψος των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών) για τη συμμετοχή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις Επιτροπές του Συμβουλίου για το 2018 υποβλήθηκαν για έγκριση στην Ετήσια Γενική Συνέλευση.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Αμοιβών και ο κανονισμός λειτουργίας της έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας <http://www.titan-cement.com> στη διεύθυνση <http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/board-of-directors-committees/remuneration-committee/>

Επιτροπή Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Πρόεδρος: Δόμνα Μιράσγεζη – Μπερνίτσα, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Μέλη:

- Ευστράτιος – Γεώργιος Αράπογλου, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Ηρώ Αθανασίου, ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Η Επιτροπή συγκροτείται από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, από τα οποία δύο είναι ανεξάρτητα. Το τρίτο μέλος της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, ο οποίος είναι μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Η σημερινή σύνθεση της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης αποφασίστηκε με την από 17.6.2016 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα μέλη της Επιτροπής έχουν εμπειρία στον τομέα της διοίκησης επιχειρήσεων και της εταιρικής διακυβέρνησης.

Κύριο έργο της Επιτροπής είναι:

- να ηγείται της διαδικασίας ορισμού νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και να κάνει τις ανάλογες εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο
- να διασφαλίζει ότι υφίσταται επαρκής σχεδιασμός για τη διαδοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο και την ανώτερη διοίκηση
- να αξιολογεί την ισορροπία ικανοτήτων, εμπειρίας, ανεξαρτησίας και γνώσεων στο πρόσωπο των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και να διασφαλίζει την προοδευτική και κατάλληλη ανανέωσή του
- να αναθεωρεί και παρακολουθεί τις πολιτικές εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το 2018 η Επιτροπή συνεδρίασε δύο φορές στις 16 Φεβρουαρίου και 7 Νοεμβρίου, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

α. Αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του για το 2017 με βάση το ετήσιο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης και υποβολή σχετικής αναφοράς στο Διοικητικό Συμβούλιο

β. Εξέταση του περιεχομένου της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που αποτέλεσε μέρος της Ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης για το έτος 2017.

γ. Εξέταση των υφιστάμενων σχεδίων διαδοχής του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και των ανωτάτων στελεχών της Εταιρίας.

δ. Αξιολόγηση των προσφορών που υποβλήθηκαν για την ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή της αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018 και τη διαμόρφωση σχετικών εισηγήσεων προς το Διοικητικό Συμβούλιο.

ε. Συζήτηση επί των κυριότερων ευρημάτων και συστάσεων της Έκθεσης Αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου για το 2018, η οποία υλοποιήθηκε από τη Nestor Advisors Ltd.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης και ο κανονισμός λειτουργίας της έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας [http://www.titan.gr/en/στη_διεύθυνση: http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/board-of-directors-committees/nomination-and-corporate-governance-committee/](http://www.titan.gr/en/στη_διεύθυνση:http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/board-of-directors-committees/nomination-and-corporate-governance-committee/)

Ατομική συμμετοχή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του και στην Ετήσια Γενική Συνέλευση

Το 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποίησε έξι (6) τακτικές συνεδριάσεις στις 28 Μαρτίου, 2 Μαΐου, 23 Μαΐου, 1 Ιουνίου, 25 Ιουλίου και 7 Νοεμβρίου 2018 και τρεις (3) έκτακτες συνεδριάσεις στις 17 Ιανουαρίου, 22 Μαρτίου και 18 Οκτωβρίου 2018.

Πίνακας με τις παρουσίες των μελών στις προγραμματισμένες και έκτακτες συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, στις συνεδριάσεις των Επιτροπών του, καθώς και της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης στις 1.6.2018, παρατίθεται κατωτέρω:

	Διοικητικό Συμβούλιο		Επιτροπές	Ετήσια Γενική Συνέλευση
	Προγραμματισμένες	Έκτακτες		
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ- ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ	6/6	4/4	2/2 Ορισμού Υποψηφίων	1/1
ΝΕΛΛΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ	6/6	4/4		1/1
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ	6/6	4/4		1/1
ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΛΑΚΙΔΗΣ	6/6	3/4		1/1
ΔΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	6/6	4/4	5/5 Ελέγχου	1/1
ΗΡΩ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	5/6	4/4	3/3 Αμοιβών 2/2 Ορισμού Υποψηφίων	1/1
ΤΑΚΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ	6/6	4/4		1/1
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΚΡΙΔΗΣ	5/6	4/4	3/3 Αμοιβών	-
ΔΟΜΝΑ ΜΙΡΑΣΓΕΖΗ-ΜΠΕΡΝΙΤΣΑ	6/6	4/4	2/2 Ορισμού Υποψηφίων	1/1
ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	4/6	4/4	5/5 Ελέγχου	1/1
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΠΕΝΟΠΟΥΛΟΥ	6/6	4/4		1/1
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ	6/6	4/4	5/5 Ελέγχου	1/1
ΠΕΤΡΟΣ ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ	4/6	3/4	3/3 Αμοιβών	-
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΒΙΔΑΛΗΣ	6/6	4/4		1/1
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΖΑΡΚΑΛΗΣ	5/6	4/4		-

Λοιπές επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν μέλη του διοικητικού συμβουλίου

Επιπλέον των τριών ανωτέρω Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει συστήσει τις πιο κάτω Επιτροπές, οι οποίες συγκροτούνται από εκτελεστικά μέλη του και αρμόδια ανώτερα στελέχη της Εταιρίας.

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος: Δημήτριος Παπαλεξόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος

Μέλη:

- Μιχαήλ Κολακίδης, εκτελεστικό μέλος, Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου
- Βασίλειος Ζαρκαλής, εκτελεστικό μέλος, Διευθυντής Τομέα Αμερικής
- Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου - Μπενοπούλου, εκτελεστικό μέλος, Διευθύντρια Στρατηγικού Σχεδιασμού Ομίλου
- Σωκράτης Μπαλτζής, Διευθυντής Δραστηριοτήτων Αιγύπτου και Διεθνούς Εμπορίας Ομίλου

- Κωνσταντίνος Δερδεμέζης, Διευθυντής Δραστηριοτήτων Αλβανίας, Βόρειας Μακεδονίας, Σερβίας και Κοσσόβου
- Ιωάννης Κόλλας, Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου
- Χρήστος Παναγόπουλος, Διευθυντής Δραστηριοτήτων Τουρκίας και Βουλγαρίας
- Ιωάννης Πανιάρας, Γενικός Διευθυντής Τομέα Ελλάδας και Διευθυντής Εταιρικών Υποθέσεων Ομίλου
- Φωκίων Τασούλας, Διευθυντής Τεχνικής Διεύθυνσης Ομίλου

Η καθημερινή διοίκηση έχει ανατεθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, με Πρόεδρο τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου, είναι το ανώτερο διοικητικό όργανο για όλα τα θέματα που αφορούν τη στρατηγική και τις δραστηριότητες του Ομίλου. Η Εκτελεστική Επιτροπή, ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, καλεί στις συνεδριάσεις της τα αρμόδια στελέχη του Ομίλου.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής και ο κανονισμός λειτουργίας της έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας <http://www.titan-cement.com> στη διεύθυνση: <http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/other-committees/executive-committee/>

Επιτροπή Βιωσιμότητας

Πρόεδρος: Δημήτριος Παπαλεξόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος

Μέλη:

- Νέλλος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, εκτελεστικό μέλος
- Τάκης – Παναγιώτης Κανελλόπουλος, εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Ευθύμιος Βιδάλης, μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Φωκίων Τασούλας, Διευθυντής Τεχνικής Διεύθυνσης Ομίλου
- Ιωάννης Κόλλας, Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου

Συγκαλών τις συνεδριάσεις της Επιτροπής: Ιωάννης Πανιάρας, Γενικός Διευθυντής Τομέα Ελλάδας και Διευθυντής Εταιρικών Υποθέσεων Ομίλου

Σκοπός της Επιτροπής είναι η ενίσχυση της μακροπρόθεσμης τριπλής δέσμευσης του Ομίλου στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα, και η παροχή στην Εκτελεστική Επιτροπή στρατηγικής κατεύθυνσης επί θεμάτων βιωσιμότητας και εταιρικών σχέσεων.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Βιωσιμότητας και ο κανονισμός λειτουργίας της έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας <http://www.titan-cement.com> στη διεύθυνση: [http://www.titan-cement.com/el/titan-](http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/other-committees/sustainability-committee/)

[group/corporate-governance/other-committees/sustainability-committee/](http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/other-committees/sustainability-committee/)

Γνωμοδοτικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Ανδρέας Κανελλόπουλος, πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου

Μέλη:

- Νέλλος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος, εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Τάκης – Παναγιώτης Κανελλόπουλος, εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
- Ευθύμιος Βιδάλης, μη εκτελεστικό μέλος Διοικητικού Συμβουλίου
- Μιχαήλ Σιγάλας, πρώην εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, πρώην Διευθυντής Τομέα του Ομίλου

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνέστησε το νέο αυτό σώμα, για να εκφράζει την μακροπρόθεσμη άποψη των μετόχων. Το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο παρέχει συμβουλές στην Εκτελεστική Επιτροπή και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, επί σημαντικών στρατηγικών αποφάσεων, επί τοποθετήσεων ανωτάτων στελεχών και εν γένει επί θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος για τους μετόχους.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της Εταιρίας <http://www.titan-cement.com> στη διεύθυνση: <http://www.titan-cement.com/el/titan-group/corporate-governance/other-committees/advisory-council/>

Αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις Επιτροπές του το 2018

Κατόπιν σχετικής εισήγησης της Επιτροπής Αμοιβών, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει σταθερές τις ετήσιες αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί το 2017.

Ειδικότερα, οι αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018, όπως αυτές προεγκρίθηκαν από τη Γενική Συνέλευση της 1^{ης} Ιουνίου 2018, έχουν ως εξής:

- μισθιακή αμοιβή ποσού €30.000 (2017: €30.000) για κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου,
- μισθιακή αμοιβή ποσού €80.000 (2017: €80.000) για τα τρία μέλη της Επιτροπής Ελέγχου, ήτοι μικτό ποσό €30.000 (2017: €30.000) για τον Πρόεδρο και μικτό ποσό €25.000 (2017: €20.000) για κάθε μέλος,
- μισθιακή αμοιβή ποσού €32.500 (2017: €32.500) για τα τρία μέλη της Επιτροπής Αμοιβών, ήτοι μικτό ποσό €12.500 (2017: €12.500) για τον Πρόεδρο και μικτό ποσό € 10.000 (2017: €10.000) για κάθε μέλος, και

- μικτή αμοιβή ποσού €32.500 (2017: €32.500) για τα τρία μέλη της Επιτροπής Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης, ήτοι μικτό ποσό €12.500 (2017: €12.500) για τον Πρόεδρο και μικτό ποσό €10.000 (2017: €10.000) για κάθε μέλος.

Το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις Επιτροπές του ανήλθε σε €595.000 (€580.000 για το 2017).

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση της 1^{ης} Ιουνίου 2018 προενέκρινε, επίσης, ετήσια μικτή αμοιβή του Προέδρου για το 2018, ποσού €168.000 (€168.000 για το 2017), καθώς και ετήσια μικτή αμοιβή του κ. Ευθύμιου Βιδάλη, ποσού €135.000 (2017: €135.000).

Αμοιβές των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου το 2018

Το 2018, το συνολικό μικτό ποσό που καταβλήθηκε στα έξι εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, που παρείχαν τις υπηρεσίες τους δυνάμει συμβάσεων εργασίας, για μισθούς και μεταβλητές αμοιβές λόγω απόδοσης, ανήλθε σε €4.106.013 (€3.670.165 το 2017).

Για τα έξι ως άνω εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καταβλήθηκε επίσης ποσό €998.852 (€1.041.521 το 2017) για συνταξιοδοτικά – αποταμιευτικά προγράμματα.

Τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, στα οποία έχει επιτραπεί από την Εταιρία η συμμετοχή τους, ως μη εκτελεστικά μέλη σε Διοικητικά Συμβούλια άλλων εταιριών και η διατήρηση από αυτούς των αμοιβών που λαμβάνουν λόγω της σχετικής ιδιότητάς τους, έλαβαν για το 2018 τις ακόλουθες αμοιβές:

Η κα Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου έλαβε μικτό ποσό €96.700 ως αμοιβή για τη συμμετοχή της στο Διοικητικό Συμβούλιο της Coca – Cola HBC AG.

Ο κ. Τάκης – Παναγιώτης Κανελλόπουλος έλαβε μικτό ποσό €25.000 ως αμοιβή για τη συμμετοχή του στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας «Grivalia Properties A.E.E.A.Π.».

Ο κ. Μιχαήλ Κολακίδης έλαβε μικτό ποσό €20.000 ως αμοιβή για τη συμμετοχή του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Cyprus LTD.

Πολιτική αμοιβών εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και ανώτερων στελεχών

Το ύψος των αμοιβών των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανώτερων στελεχών αποφασίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Αμοιβών.

Οι αμοιβές αυτές αποτελούνται από ένα τμήμα σταθερό, δηλαδή τον μισθό, ο οποίος καθορίζεται με βάση το εφαρμοζόμενο μισθολογικό σύστημα και την ετήσια αξιολόγηση απόδοσης του στελέχους, και από ένα τμήμα μεταβλητό, που εξαρτάται από την επίτευξη των ατομικών και εταιρικών στόχων. Οι εταιρικοί στόχοι συνδέονται με τις οικονομικές επιδόσεις

(EBITDA και ROACE) σε επίπεδο Ομίλου αλλά και γεωγραφικών τομέων, καθώς και με τις επιδόσεις σε άλλους τομείς, όπως η ασφάλεια στον χώρο εργασίας, ενώ οι ατομικοί στόχοι είναι άμεσα συνδεδεμένοι με τη θέση που καλύπτει κάθε στέλεχος.

Το μεταβλητό τμήμα των ετήσιων αποδοχών διακυμαίνεται ανάλογα με τη βαρύτητα της θέσης κάθε εκτελεστικού μέλους/ανώτερου στελέχους, αλλά δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί:

A. το 100% του σταθερού τμήματος των ετήσιων αποδοχών του (ήτοι του μισθού) σε περίπτωση πλήρους επίτευξης των τεθέντων στόχων, και

B. το 130% του σταθερού τμήματος των ετήσιων αποδοχών του (ήτοι του μισθού) σε περίπτωση υπέρβασης των τεθέντων στόχων.

Η αξιολόγηση της απόδοσης των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου γίνεται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και η αξιολόγηση της απόδοσης του Διευθύνοντος Συμβούλου από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Διευκρινίζεται ότι κανένα εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν συμμετέχει στη συζήτηση που αφορά τον καθορισμό των ατομικών του αποδοχών.

Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων παρέχει στην Επιτροπή Αμοιβών, σε ετήσια βάση, στοιχεία από την αγορά εργασίας, ώστε να προσαρμόζεται ανάλογα το επίπεδο των αμοιβών ή/και τα προγράμματα μεταβλητών αμοιβών. Στόχος είναι η προσέλκυση και η παραμονή στην Εταιρία υψηλής ποιότητας στελεχών, που με τις γνώσεις, την ικανότητα και το ήθος τους προσθέτουν αξία στην Εταιρία.

Στα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στα Διευθυντικά Στελέχη του Ομίλου παρέχονται, επίσης, μακροπρόθεσμα κίνητρα με τη μορφή προγραμμάτων παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών με βάση την απόδοση του Ομίλου, που αποφασίζονται από τη Γενική Συνέλευση της Εταιρίας, ωριμάζουν μετά την πάροδο τριετίας και τελούν υπό προϋποθέσεις, όπως υπό τον όρο επίτευξης συγκεκριμένων στόχων.

Τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα διευθυντικά στελέχη επωφελούνται, επίσης, από συνταξιοδοτικά προγράμματα αποταμίευσης και άλλα πρόσθετα εθελοντικά προνόμια, τα οποία η Εταιρία μπορεί οποτεδήποτε κατά την κρίση της να ανακαλεί ή τροποποιεί.

Η Εταιρία παρέχει, επίσης, στα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, που έχουν σχέση εργασίας με την Εταιρία, πρόσθετα δικαιώματα στα προγράμματα συνταξιοδότησης και παροχών με βάση την πρακτική των αντίστοιχων αγορών όπου λειτουργεί η Εταιρία, τα οποία μπορεί οποτεδήποτε κατά την κρίση της να ανακαλεί ή τροποποιεί.

Προγράμματα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών για τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη της Εταιρίας και του Ομίλου

Η Εταιρία, με στόχο την ταύτιση των μακροπρόθεσμων προσωπικών επιδιώξεων των ανώτερων στελεχών με τα συμφέροντα της Εταιρίας και των μετόχων της, έχει θεσπίσει και εφαρμόζει από το 2000 μέχρι σήμερα προγράμματα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών (Stock Option Plans). Όλα τα σχετικά προγράμματα (Πρόγραμμα 2000, 2004, 2007, 2010, 2014 και 2017) έχουν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, προβλέπουν τριετή περίοδο ωρίμανσης και δικαιούχοι τους είναι μόνο τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη του Ομίλου. Τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν συμμετέχουν σε αυτά τα Προγράμματα.

Μέχρι 31.12.2018, στο πλαίσιο των ανωτέρω Προγραμμάτων, έχουν αποκτηθεί από περίπου 120 δικαιούχους (εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και ανώτερα διευθυντικά στελέχη του Ομίλου) συνολικά 1.362.595 κοινές μετοχές, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 1,61% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

Αξιζει να επισημανθεί ότι στο πλαίσιο των Προγραμμάτων 2014 και 2017, τα οποία είναι σε ισχύ σήμερα, η τιμή άσκησης των δικαιωμάτων ανέρχεται σε €10 ανά μετοχή, ενώ τα προηγούμενα Προγράμματα 2004, 2007 και 2010 προέβλεπαν ότι η τιμή άσκησης των δικαιωμάτων ανερχόταν σε €4 ανά μετοχή.

Τα Προγράμματα 2014 και 2017, όπως και τα προηγούμενα, ευνοούν τη μακροχρόνια διακράτηση ενός σημαντικού αριθμού μετοχών της Εταιρίας από τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη του Ομίλου. Σύμφωνα με την παραπάνω αρχή, οι δικαιούχοι των Προγραμμάτων ενθαρρύνονται να διατηρούν σε μετοχές της Εταιρίας ένα λογικό ποσό (που αντιστοιχεί σε ποσοστό των ετήσιων τακτικών αποδοχών τους) ανάλογα με την ιεραρχική τους θέση. Η μη συμμόρφωση με την ανωτέρω αρχή, μπορεί να εκτιμηθεί ως δυσμενής παράγοντας για τον καθορισμό των μελλοντικών δικαιωμάτων.

Τα Προγράμματα 2014 και 2017 έχουν σχεδιασθεί ώστε να λειτουργούν αποτρεπτικά ως προς την ανάληψη υπέρμετρων κινδύνων από τα εκτελεστικά μέλη και ανώτερα στελέχη της Εταιρίας που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε κατακρήμνιση της τιμής της μετοχής. Για το λόγο αυτό προϋποθέτουν ελκυστική τιμή άσκησης δικαιωμάτων σε σχέση με την τιμή διαπραγμάτευσης κατά τη χορήγησή τους.

Λεπτομερής περιγραφή όλων των ανωτέρω Προγραμμάτων παρατίθεται στον ιστότοπο της Εταιρίας <http://www.titan.gr/> στη διεύθυνση: <http://ir.titan.gr/titan/app/cms?lang=en&page=program.paroxis.dikaiomaton.proairesis.metoxon>

Συστήματα εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων σε σχέση με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Τα κύρια χαρακτηριστικά των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων που ακολουθούνται κατά τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, με στόχο την αποφυγή σφαλμάτων και την παροχή αξιόπιστης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, είναι τα εξής:

Ο μηχανισμός διασφάλισης της αξιοπιστίας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Ομίλου, επιτυγχάνεται μέσω του συνδυασμού των ενσωματωμένων διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των εφαρμοζόμενων διαδικασιών χρηματοοικονομικού ελέγχου, των χρησιμοποιούμενων μηχανογραφικών συστημάτων και των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που παράγονται, διαβιβάζονται και ελέγχονται.

Κάθε μήνα, οι θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου, αποστέλλουν χρηματοοικονομικά και μη χρηματοοικονομικά στοιχεία στη Διεύθυνση Ενοποίησης του Ομίλου και παρέχουν επεξηγηματικές πληροφορίες όπου χρειάζεται.

Για την ενοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων και καταστάσεων, ο Όμιλος χρησιμοποιεί ένα εξειδικευμένο λογισμικό ενοποίησης, καθώς και ένα εξειδικευμένο λογισμικό για τις ενδοεταιρικές συναλλαγές. Τα παραπάνω εργαλεία έχουν ενσωματωμένους ελεγκτικούς μηχανισμούς και παραμέτρους σύμφωνα με τις ανάγκες του Ομίλου. Τέλος, τα παραπάνω εργαλεία χρησιμοποιούν βέλτιστες πρακτικές (best-practices) ενοποίησης, τις οποίες ο Όμιλος έχει σε μεγάλο βαθμό υιοθετήσει.

Η διοίκηση του Ομίλου, παρακολουθεί σε μηνιαία βάση τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, καθώς και τη διοικητική πληροφόρηση του Ομίλου (Group Management Information – MI), πληροφορίες οι οποίες παράγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και συντάσσονται με τρόπο που να διευκολύνει την κατανόησή τους.

Η μηνιαία παρακολούθηση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και της διοικητικής πληροφόρησης του Ομίλου (MI), καθώς και η ανάλυσή τους από τα αρμόδια τμήματα, αποτελούν βασικό εργαλείο ελέγχου ποιότητας και ακεραιότητας των οικονομικών αποτελεσμάτων.

Οι εξωτερικοί ορκωτοί ελεγκτές του Ομίλου εξετάζουν τις εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας, του Ομίλου, καθώς και των σημαντικών θυγατρικών, και ελέγχουν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των ανωτέρω. Επιπρόσθετα, οι εξωτερικοί ορκωτοί ελεγκτές του Ομίλου ενημερώνουν την Επιτροπή Ελέγχου για τα αποτελέσματα των ελέγχων τους.

Η Επιτροπή Ελέγχου, κατά τη διάρκεια των τριμηνιαίων συνεδριάσεων της πριν την οικονομική έκθεση, λαμβάνει την απαιτούμενη πληροφόρηση από τον Οικονομικό Διευθυντή και τα άλλα αρμόδια στελέχη του Ομίλου για τις επιδόσεις του Ομίλου,

παρακολουθεί τους λογαριασμούς της Εταιρίας και τους ενοποιημένους λογαριασμούς του Ομίλου, καθώς, επίσης, και τη διαδικασία χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο. Κατά τη διάρκεια αυτών των συνεδριάσεων, η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνεται, επίσης, για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων και εξετάζει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνων.

Οι οικονομικές καταστάσεις (Εταιρικές και Ενοποιημένες) εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου.

Εσωτερικός Έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος ασκείται από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου, η οποία είναι ανεξάρτητη υπηρεσία, με δικό της έγγραφο κανονισμό λειτουργίας, και αναφέρεται απευθείας στην Ελεγκτική Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το έργο του εσωτερικού ελέγχου διενεργείται από 18 ειδικά στελέχη, με την απαιτούμενη κατάρτιση και εμπειρία για την άρτια εκτέλεση του έργου τους.

Ο πρωταρχικός ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου είναι η αξιολόγηση των εσωτερικών ελέγχων που πραγματοποιούνται σε όλο το εύρος των λειτουργιών του Ομίλου ως προς την επάρκεια και την αποτελεσματικότητά τους. Στις αρμοδιότητες του εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνονται επίσης:

- η παρακολούθηση της εφαρμογής και της τήρησης του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας, του Κώδικα Δεοντολογίας και του Καταστατικού της Εταιρίας, καθώς και των εφαρμοστέων νόμων σε όλες τις χώρες που λειτουργεί κι έχει δραστηριότητες ο Όμιλος,
- η αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας περιπτώσεων σύγκρουσης των συμφερόντων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ή των διευθυντικών στελεχών με τα συμφέροντα της Εταιρίας, τις οποίες διαπιστώνει στο πλαίσιο του εσωτερικού ελέγχου,
- ο έλεγχος των σχέσεων και συναλλαγών της Εταιρίας με τα συνδεδεμένα με αυτή μέρη, κατά την έννοια του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 24, όπως ισχύει.

Κατά τη διάρκεια του 2018, ο Εσωτερικός Έλεγχος πραγματοποίησε 31 ελέγχους, εκ των οποίων οι 23 ήταν προγραμματισμένοι, ο 1 ήταν ειδικός και οι 7 επαναληπτικοί.

Όλες οι εκθέσεις για τους ανωτέρω ελέγχους υποβλήθηκαν στην Επιτροπή Ελέγχου.

Στην Επιτροπή Ελέγχου υποβλήθηκαν, επίσης, τριμηνιαίες εκθέσεις προόδου με αναφορά στα πιο σημαντικά ευρήματα του ελέγχου.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή Ελέγχου είχε τακτικές κατ' ιδίαν συναντήσεις με τη Διευθύντρια

Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου, κατά τις οποίες συζητήθηκαν λειτουργικά και οργανωτικά θέματα. Παρασχέθηκαν όλες οι ζητηθείσες πληροφορίες και ενημερώσεις σχετικά με τα εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου, την αποτελεσματικότητά τους και την πορεία των ελέγχων.

Μετά από τη σχετική έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε τον σχεδιασμό ελέγχων για το 2019 και προσδιόρισε τις λειτουργίες και τα σημεία στα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί ο εσωτερικός έλεγχος.

Πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Τα πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου εμπεριέχονται, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 7 του ν. 3556/2007, στην Επεξηγηματική Έκθεση, η οποία αποτελεί τμήμα της Ετήσιας Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και παρατίθεται ανωτέρω.

Γενικές Συνελεύσεις και δικαιώματα των Μετόχων

Αρμοδιότητες και τρόπος λειτουργίας της Γενικής Συνέλευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του Καταστατικού της Εταιρίας, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων είναι το ανώτατο όργανο της Εταιρίας και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά την Εταιρία.

Η Γενική Συνέλευση είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει για:

α) Τροποποιήσεις του Καταστατικού εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τον Ν. 4548/2018 αποφασίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

β) Αυξήσεις ή μειώσεις του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις εκείνες που, σύμφωνα με τον Ν. 4548/2018 ή το Καταστατικό ή τις διατάξεις άλλων νόμων, η αρμοδιότητα ανήκει στο Διοικητικό Συμβούλιο.

γ) Την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

δ) Την εκλογή των ελεγκτών.

ε) Την έγκριση της συνολικής διαχείρισης των εταιρικών υποθέσεων κατά την εταιρική χρήση.

στ) Την έγκριση των ετήσιων και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας

ζ) Τη διάθεση των ετήσιων κερδών, εξαιρουμένων των περιπτώσεων στ' και ζ' της παρ. 2 του άρθρου 117 του Ν. 4548/2018..

η) Την έγκριση των αμοιβών ή της προκαταβολής των αμοιβών σύμφωνα με το άρθρο 109 του Ν. 4548/2018.

θ) Την έγκριση της Πολιτικής Αποδοχών του άρθρου 110 του Ν. 4548/2018 και της Έκθεσης Αποδοχών του άρθρου 112 του Ν. 4548/2018.

ι) Την παράταση της διάρκειας, τη συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση ή διάλυση της Εταιρίας.

ια) Το διορισμό εκκαθαριστών.

ιβ) Κάθε άλλο ζήτημα που αφορά την Εταιρία και καθορίζεται η αρμοδιότητά της από το νόμο ή από το Καταστατικό.

Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά το έτος και το αργότερο έως τη δέκατη ημερολογιακή ημέρα του ένατου μήνα μετά τη λήξη της εταιρικής χρήσης (Ετήσια Γενική Συνέλευση), προκειμένου να αποφασίσει για την έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, την εκλογή των ελεγκτών και κάθε άλλο ζήτημα της αρμοδιότητάς της.

Η Γενική Συνέλευση δύναται, επίσης, να συγκαλείται κατόπιν σχετικού αιτήματος της μειοψηφίας των μετόχων ή του ελεγκτή σύμφωνα με το άρθρο 141 του Ν. 4548/2018.

Ο τόπος σύγκλησης θα πρέπει να βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου Αθηναίων ή της ευρύτερης περιοχής της Αττικής ή σε οποιοδήποτε γειτονικό δήμο.

Η πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης περιέχει την ακριβή διεύθυνση του τόπου όπου πραγματοποιείται, την ημερομηνία και ώρα της συνεδρίασης, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης διατυπωμένα με σαφήνεια, καθώς και ακριβείς οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο οι μέτοχοι θα μπορέσουν να μετάσχουν στη συνέλευση και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους αυτοπροσώπως ή δι' αντιπροσώπου και τα έντυπα που χρησιμοποιεί η Εταιρία για το σκοπό αυτό.

Στο ελάχιστο περιεχόμενο της πρόσκλησης περιλαμβάνονται, επίσης, πληροφορίες για τα δικαιώματα μειοψηφίας και το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο μπορούν να ασκηθούν, την ημερομηνία καταγραφής, γνωστοποίηση του σημείου στο οποίο είναι διαθέσιμο το πλήρες κείμενο εγγράφων και τα σχέδια αποφάσεων που προτείνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο για κάθε θέμα της ημερήσιας διάταξης και αναφορά στη διεύθυνση της ιστοσελίδας της Εταιρίας, όπου είναι διαθέσιμες όλες οι ανωτέρω πληροφορίες και τα έντυπα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν από τους μετόχους για την ψήφο μέσω αντιπροσώπου.

Σύμφωνα με τον Ελληνικό νόμο, η Πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Εταιρίας, καθώς και στις ιστοσελίδες του Χρηματιστηρίου Αθηνών και του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.), τουλάχιστον 20 ημερολογιακές ημέρες πριν την ημερομηνία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης, χωρίς να καταμετράται σε αυτές η ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης και η ημερομηνία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης. Παρόλα αυτά, η Εταιρία, σε συμμόρφωση προς τον

Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, εξασφαλίζει ότι η πρόσκληση για την Ετήσια Γενική Συνέλευση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Εταιρίας τουλάχιστον 20 εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα σύγκλησης της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης.

Το πλήρες κείμενο της πρόσκλησης δημοσιεύεται, επίσης, σε ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης με εθνική και πανευρωπαϊκή εμβέλεια, με στόχο την αποτελεσματική διάχυση των πληροφοριών στο επενδυτικό κοινό και τη διασφάλιση της ταχείας και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης σε αυτήν.

Δικαιώμα Παράστασης στις Γενικές Συνελεύσεις

Στη Γενική Συνέλευση δικαιούνται να συμμετέχουν όλοι οι μέτοχοι, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν στην κατοχή τους Μετοχές της Εταιρίας κατά την Ημέρα Καταγραφής, ήτοι κατά την έναρξη της πέμπτης ημέρας πριν από την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης.

Η απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας γίνεται μέσω ηλεκτρονικής σύνδεσης με τα αρχεία της Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε. Σύμφωνα με τον Ελληνικό νόμο, αυτή η ηλεκτρονική βεβαίωση πρέπει να περιέλθει στην Εταιρία το αργότερο τρεις ημέρες πριν από την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης.

Η συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση δεν προϋποθέτει τη δέσμευση των μετοχών του δικαιούχου ούτε την τήρηση άλλης διαδικασίας, που να περιορίζει τη δυνατότητα πώλησης και μεταβίβασης των μετοχών κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας καταγραφής και της ημερομηνίας της Γενικής Συνέλευσης.

Ακόμη κι αν οι μέτοχοι ή οι αντιπρόσωποι τους δεν καταφέρουν να προσκομίσουν εγκαίρως την ανωτέρω ηλεκτρονική βεβαίωση για τη μετοχική τους ιδιότητα, δύναται να συμμετέχουν στη Γενική Συνέλευση μετά από σχετική έγκριση της Γενικής Συνέλευσης.

Οι μέτοχοι δικαιούνται να παρίστανται στις Γενικές Συνελεύσεις είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω ενός ή περισσοτέρων αντιπροσώπων, μετόχων ή μη. Κάθε μέτοχος μπορεί να διορίζει μέχρι τρεις (3) αντιπροσώπους. Ωστόσο, αν ο μέτοχος κατέχει μετοχές της Εταιρίας, οι οποίες εμφανίζονται σε περισσότερους του ενός λογαριασμούς αξιών, ο περιορισμός αυτός δεν εμποδίζει τον μέτοχο να ορίζει διαφορετικούς αντιπροσώπους για τις μετοχές που εμφανίζονται στον κάθε λογαριασμό αξιών.

Αντιπρόσωπος που ενεργεί για περισσότερους μετόχους μπορεί να ψηφίζει διαφορετικά για κάθε μέτοχο.

Τα νομικά πρόσωπα μετέχουν στη Γενική Συνέλευση μέσω των εκπροσώπων τους.

Οι αντιπρόσωποι διορίζονται ή ανακαλούνται με γνωστοποίηση προς την Εταιρία τουλάχιστον 48 ώρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης.

Τα έντυπα αντιπροσώπευσης είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Εταιρίας. Τα εν λόγω έντυπα παρέχουν τη δυνατότητα στους μετόχους να εξουσιοδοτούν τους αντιπροσώπους τους είτε να ψηφίσουν υπέρ είτε κατά είτε να απέχουν από την ψηφοφορία ξεχωριστά για κάθε θέμα της ημερήσιας διάταξης. Στο έντυπο αντιπροσωπείας δηλώνεται σαφώς ότι η ψήφος αποχής από την ψηφοφορία δεν αποτελεί ψήφο κατά το νόμο και δεν θα προσμετρηθεί στο σχηματισμό του ποσοστού των ψήφων υπέρ ή κατά μιας απόφασης.

Η Εταιρία διασφαλίζει ότι όλοι οι έγκυροι διορισμοί αντιπροσώπων που παραλαμβάνονται για τη Γενική Συνέλευση καταγράφονται και υπολογίζονται κατάλληλα.

Οι αντιπρόσωποι των μετόχων υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην Εταιρία, πριν από την έναρξη της συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, κάθε πληροφορία ή γεγονός που θα μπορούσε να προκαλέσει σύγκρουση με τα δικαιώματα των μετόχων που εκπροσωπούν.

Σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να προκύψει ιδίως αν ο αντιπρόσωπος:

- α. είναι μέτοχος που ασκεί τον έλεγχο της Εταιρίας ή νομικό πρόσωπο ή οντότητα, η οποία ελέγχεται από τον μέτοχο αυτόν,
- β. είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή της διοίκησης της Εταιρίας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της Εταιρίας ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Εταιρίας,
- γ. είναι υπάλληλος ή ορκωτός ελεγκτής της Εταιρίας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της Εταιρίας ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Εταιρίας,
- δ. είναι σύζυγος ή συγγενής πρώτου βαθμού με ένα από τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται ανωτέρω.

Στην Ετήσια Γενική Συνέλευση θα πρέπει να παρίστανται όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και οι Πρόεδροι των Επιτροπών, ώστε να μπορούν να απαντήσουν σε ερωτήματα μετόχων.

Απαρτία – Πλειοψηφία

Σύμφωνα με τον νόμο και το Καταστατικό, η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτή μέτοχοι που εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Εάν δεν επιτευχθεί τέτοια απαρτία κατά την πρώτη συνεδρίασή της, η Συνέλευση συνέρχεται και πάλι μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την ημέρα της συνεδρίασης που ματαιώθηκε. Βρίσκεται δε τότε σε απαρτία οποιοδήποτε και αν είναι το εκπροσωπούμενο σ' αυτήν τμήμα του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Συνέλευση.

Κατ' εξαίρεση της ανωτέρω ελάχιστης απαρτίας, προκειμένου για αποφάσεις που αφορούν στη μεταβολή της εθνικότητας της Εταιρίας, στη μεταβολή του σκοπού της Εταιρίας, στην επαύξηση των υποχρεώσεων των μετόχων, στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εκτός εάν γίνεται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να αποφασιστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, στη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας, στη μεταβολή του τρόπου της διάθεσης των κερδών, στη συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή λύση της Εταιρίας, στην παροχή ή ανανέωση εξουσίας προς το Διοικητικό Συμβούλιο για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που επιβάλλεται από το νόμο, η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μέτοχοι που εκπροσωπούν τα δύο τρίτα (2/3) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Συνέλευση.

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 130 παρ. 4 του Ν. 4548/2018, σύμφωνα με το οποίο θα εναρμονιστεί και το Καταστατικό της Εταιρίας, μη συντελεσθείσης της ανωτέρω απαρτίας, η Γενική Συνέλευση προσκαλείται και συνέρχεται εκ νέου μέσα σε είκοσι (20) ημέρες, βρίσκεται δε σε απαρτία όταν εκπροσωπείται σε αυτήν τουλάχιστον το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Γενική Συνέλευση.

Δικαίωμα ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις

Κάθε κοινή μετοχή της Εταιρίας παρέχει δικαίωμα μίας ψήφου.

Δικαιώματα προνομιούχων μετόχων

Στις 27 Ιουνίου 1990, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας με την έκδοση προνομιούχων μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Στους προνομιούχους μετόχους παραχωρήθηκαν τα κατωτέρω προνόμια:

A. Το δικαίωμα απόληψης, πριν από τους κοινούς μετόχους, πρώτου μερίσματος (ήτοι 6%) από τα καθαρά κέρδη εκάστης χρήσης, σε περίπτωση δε μη διανομής μερίσματος ή διανομής μερίσματος μικρότερου του πρώτου, κατά μια ή περισσότερες χρήσεις, δικαίωμα προνομιακής καταβολής του πρώτου αυτού μερίσματος σωρευτικά και για τις χρήσεις αυτές, από τα κέρδη των επόμενων χρήσεων. Οι προνομιούχες χωρίς ψήφο μετοχές δικαιούνται

πάντως, ισότιμα προς τις κοινές μετοχές, σε απόληψη του πρόσθετου μερίσματος που τυχόν θα διανεμηθεί με οποιαδήποτε μορφή. Σημειωτέον πάντως ότι σήμερα πλέον λόγω της νομοθετικής ρύθμισης της υποχρεωτικής διανομής τουλάχιστον του 35% των καθαρών κερδών της Εταιρίας, το προνόμιο απόληψης πρώτου μερίσματος έχει καταστεί άνευ αντικειμένου)

Β. Σε περίπτωση λύσης ή εκκαθάρισης της Εταιρίας, στην προνομιακή απόδοση του κεφαλαίου που έχει καταβληθεί από τους μετόχους των προνομιούχων χωρίς ψήφο μετοχών, από το προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας. Οι κάτοχοι των προνομιούχων χωρίς ψήφο μετοχών δικαιούνται ισότιμα προς τους κατόχους κοινών μετοχών και περαιτέρω συμμετοχής, αναλογικά στο προϊόν της εκκαθάρισης, εάν αυτό είναι ανώτερο από το συνολικά καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο.

Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με τον νόμο, οποιαδήποτε κατάργηση ή περιορισμός οποιουδήποτε ανωτέρω προνομίου των προνομιούχων μετόχων, επιτρέπεται μόνο μετά από απόφαση της Ιδιαίτερης Γενικής Συνέλευσης των Προνομιούχων Μετόχων. Η εν λόγω απόφαση της Ιδιαίτερης Γενικής Συνέλευσης των Προνομιούχων Μετόχων απαιτεί αυξημένη απαρτία και λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του εκπροσωπούμενου προνομιούχου κεφαλαίου.

Δικαιώματα προτίμησης

Σε κάθε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας, που δεν γίνεται με εισφορά σε είδος, παρέχεται σε όλους τους Μετόχους δικαίωμα προτίμησης σε ολόκληρο το νέο κεφάλαιο ή το ομολογιακό δάνειο, αναλογικά με τη συμμετοχή τους στο υφιστάμενο μετοχικό κεφάλαιο.

Σε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας με μετοχές μιας μόνο από τις κατηγορίες μετοχών που έχει εκδώσει η Εταιρία, το δικαίωμα προτίμησης παρέχεται στους μετόχους της άλλης κατηγορίας μόνο μετά τη μη άσκηση του δικαιώματος προτίμησης από τους μετόχους της κατηγορίας στην οποία ανήκουν οι νέες μετοχές.

Σύμφωνα με τον εφαρμοστέο νόμο, το δικαίωμα προτίμησης μπορεί να περιορισθεί ή καταργηθεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία.

Δικαιώματα μετόχων πριν από τη Γενική Συνέλευση

Δέκα (10) ημέρες πριν από την Τακτική Γενική Συνέλευση, η Εταιρία υποχρεούται να αναρτά στον διαδικτυακό της τόπο τις ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της, καθώς και τις σχετικές εκθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των Ελεγκτών.

Δικαιώματα Μειοψηφίας

1. Μετά από αίτηση οποιουδήποτε Μετόχου, που υποβάλλεται στην Εταιρία τουλάχιστον πέντε (5) πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση, το

Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στη Γενική Συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της Εταιρίας, στο μέτρο που αυτές είναι χρήσιμες για την πραγματική εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Υποχρέωση παροχής πληροφοριών δεν υφίσταται όταν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται ήδη στην ιστοσελίδα της Εταιρίας, ιδίως με τη μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των παραπάνω πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα πρακτικά. Οποιαδήποτε αμφισβήτηση ως προς το βάσιμο ή μη της αιτιολογίας άρνησης παροχής πληροφοριών επιλύεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών με απόφασή του που εκδίδεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

2. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλεί έκτακτη Γενική Συνέλευση, ορίζοντας ημέρα συνεδρίασης μέσα σε χρονικό διάστημα σαράντα πέντε (45) ημερών από την ημερομηνία επίδοσης της σχετικής αίτησης στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου. Η σχετική αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη της αιτούμενης Γενικής Συνέλευσης. Εάν δεν συγκληθεί Γενική Συνέλευση από το διοικητικό συμβούλιο εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της σχετικής αίτησης, η σχετική αίτηση μπορεί να κατατεθεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, το οποίο εφαρμόζοντας τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ορίζει τον τόπο και χρόνο της Γενικής Συνέλευσης, καθώς και την ημερήσια διάταξη αυτής.
3. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να εγγράψει πρόσθετα θέματα στην ημερήσια διάταξη Γενικής Συνέλευσης που έχει ήδη συγκληθεί, εφόσον η σχετική αίτηση περιέλθει σε αυτό τουλάχιστον δέκα πέντε (15) ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση. Τα πρόσθετα θέματα πρέπει να δημοσιεύονται ή να γνωστοποιούνται, με ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου τουλάχιστον επτά (7) ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση. Η αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη μαζί με την αιτιολόγηση ή το σχέδιο απόφασης που υποβλήθηκε στους μετόχους πρέπει να δημοσιεύεται με τον ίδιο τρόπο, όπως η αρχική ημερήσια διάταξη και να είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Εταιρίας, δεκατρείς (13) ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης.
4. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να θέσει στη διάθεση των μετόχων, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Εταιρίας, έξι (6) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης, σχέδια αποφάσεων για θέματα που έχουν περιληφθεί στην αρχική ή την

- αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη, αν η σχετική αίτηση περιέλθει στο Διοικητικό Συμβούλιο τουλάχιστον επτά (7) ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης.
5. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, ο Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης υποχρεούται να αναβάλει μία μόνο φορά τη λήψη αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση, τακτική ή έκτακτη, για όλα ή ορισμένα θέματα της ημερήσιας διάταξης, και να ορίσει νέα ημέρα για τη Γενική Συνέλευση, αυτή που ορίζεται στην αίτηση των Μετόχων, η οποία, όμως, δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από είκοσι (20) ημέρες από την ημέρα της αναβληθείσας Γενικής Συνέλευσης.
 6. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να ανακοινώσει στην Γενική Συνέλευση, εφόσον είναι τακτική, τα ποσά που κατά την τελευταία διετία καταβλήθηκαν σε κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή τους διευθυντές της Εταιρίας, καθώς και κάθε παροχή προς τα πρόσωπα αυτά, από οποιαδήποτε αιτία ή σύμβαση της Εταιρίας με αυτούς. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των παραπάνω πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα πρακτικά.
 7. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, η λήψη απόφασης επί οιαδήποτε θέματος της ημερήσιας διάταξης Γενικής Συνέλευσης διενεργείται με ονομαστική κλήση.
 8. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών μπορεί να διατάξει τον έλεγχο της Εταιρίας, εάν πιθανολογούνται πράξεις που παραβιάζουν διατάξεις των νόμων ή του Καταστατικού της Εταιρίας ή αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση ελέγχου, πρέπει να υποβάλλεται εντός τριών (3) ετών από την έγκριση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της χρήσης εντός της οποίας τελέστηκαν οι καταγγελλόμενες πράξεις.
 9. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/10 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, η οποία υποβάλλεται στην Εταιρία τουλάχιστον πέντε (5) πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στη Γενική Συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της Εταιρίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο και με αιτιολόγηση, τα οποία αναγράφονται στα πρακτικά. Τυχόν αμφισβήτηση ως προς το βάσιμο ή μη της αιτιολογίας άρνησης παροχής των πληροφοριών, επιλύεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών με απόφασή του που

εκδίδεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

10. Μετά από αίτηση Μετόχων που εκπροσωπούν το 1/5 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών δύναται να διατάξει τον έλεγχο της Εταιρίας, εφόσον από την όλη πορεία αυτής συνάγεται ότι η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων δεν ασκείται όπως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση.

Δικαίωμα Μερισίματος

Σύμφωνα με το Καταστατικό, το ελάχιστο μέρισμα που διατίθεται υποχρεωτικά ετησίως από την Εταιρία ισούται με το ελάχιστο ετήσιο μέρισμα που προβλέπεται από το άρθρο 162 παρ. 2 του Ν. 4548/2018, το οποίο ανέρχεται τουλάχιστον σε ποσοστό 35% των καθαρών κερδών της Εταιρίας, μετά τις απαραίτητες παρακρατήσεις για τη δημιουργία τακτικού αποθεματικού.

Το μέρισμα πληρώνεται εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων που εγκρίνει τις ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας.

Η ημέρα και ο τρόπος καταβολής του μερισματος δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες του Χρηματιστηρίου Αθηνών και της Εταιρίας, καθώς και στον τύπο.

Σύμφωνα με τον Ελληνικό νόμο, τα μερίσματα που δεν αναζητούνται για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία κατά την οποία έγιναν απαιτητά, μεταβιβάζονται στο Ελληνικό Δημόσιο.

Δικαίωμα στο προϊόν της εκκαθάρισης

Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, οι εκκαθαριστές αποδίδουν τις εισφορές των Μετόχων σύμφωνα με το Καταστατικό. Το κεφάλαιο των προνομιούχων Μετόχων αποδίδεται κατά προτεραιότητα. Το υπόλοιπο προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας διανέμεται σε όλους τους Μετόχους, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας.

Ευθύνη Μετόχων

Η ευθύνη των Μετόχων περιορίζεται στην ονομαστική αξία των μετοχών που κατέχουν.

Αποκλειστική αρμοδιότητα των Δικαστηρίων της Αθήνας – Εφαρμοστέο Δίκαιο

Κάθε Μέτοχος, ως προς τις σχέσεις του με την Εταιρία και ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του, λογίζεται ότι έχει την κατοικία του στην έδρα της Εταιρίας και υπόκειται στην Ελληνική νομοθεσία.

Η Εταιρία ενάγεται ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων της Αθήνας. Κάθε διαφορά μεταξύ της Εταιρίας και των Μετόχων ή οποιουδήποτε τρίτου, υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των Δικαστηρίων της Αθήνας.

Υπηρεσίες Ενημέρωσης και Εξυπηρέτησης των Μετόχων

Το Διοικητικό Συμβούλιο μεριμνά για τη διασφάλιση αποτελεσματικού διαλόγου με τους Μετόχους. Η ομάδα Επενδυτικών Σχέσεων, μαζί με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, τον Οικονομικό Διευθυντή και άλλα ανώτερα στελέχη, πραγματοποιούν τακτικά συναντήσεις με θεσμικούς επενδυτές και συμμετέχουν σε Roadshows και συνέδρια του κλάδου. Επιπλέον, οι ανακοινώσεις των ετήσιων και των ενδιάμεσων αποτελεσμάτων συνοδεύονται από διαδικτυακές μεταδόσεις και τηλεδιάσκεψεις για αναλυτές και επενδυτές.

• Επενδυτικές Σχέσεις

Η Διεύθυνση Επενδυτικών Σχέσεων έχει την ευθύνη της παρακολούθησης των σχέσεων της Εταιρίας με τους Μετόχους της και το επενδυτικό κοινό και μεριμνά για την έγκαιρη, έγκυρη και ισότιμη ενημέρωση των επενδυτών και των οικονομικών αναλυτών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με στόχο την οικοδόμηση μακροχρόνιας σχέσης με την επενδυτική κοινότητα και τη διατήρηση της υψηλής αξιοπιστίας του Ομίλου.

Διευθύντρια Επενδυτικών Σχέσεων: κα Αφροδίτη Σύλλα, οδός Χαλκίδος 22α, Τ.Κ. 11143, Αθήνα, τηλ.: +30 210-2591163, fax: +30 210-2591106, e-mail: ir@titan.gr

• Εξυπηρέτηση Μετόχων

Η Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Μετόχων έχει την ευθύνη για την έγκαιρη ενημέρωση των μετόχων και τη διευκόλυνση της συμμετοχής τους στις Γενικές Συνελεύσεις και της άσκησης των δικαιωμάτων τους. Η Υπηρεσία αυτή είναι, επίσης, υπεύθυνη για την αλληλογραφία με τους μετόχους για διάφορα θέματα.

Επικεφαλής της Υπηρεσίας Εξυπηρέτησης Μετόχων: κα Νίτσα Κάλεση, οδός Χαλκίδος 22α, Τ.Κ. 111 43, Αθήνα, τηλ.: +30 210-2591257, fax: 210-2591238, e-mail: kalesin@titan.gr

• Εταιρικές Ανακοινώσεις

Η Εταιρία, ως εταιρία με μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, υποχρεούται να δημοσιεύει ανακοινώσεις σε συμμόρφωση προς τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την Κατάχρηση της Αγοράς, τους Ελληνικούς Νόμους 4443/2016 και 3556/2007 και τις αποφάσεις της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Η δημοσίευση των ανωτέρω πληροφοριών γίνεται με τρόπο που διασφαλίζει την ταχεία και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές από το επενδυτικό κοινό.

Όλες οι σχετικές δημοσιεύσεις/ανακοινώσεις είναι διαθέσιμες στις ιστοσελίδες του Χρηματιστηρίου Αθηνών και της Εταιρίας και κοινοποιούνται στην Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Η ιστοσελίδα της Εταιρίας είναι: www.titan-cement.com

Κωδικός Reuters : TTNr.AT, TTNm.AT

Κωδικός Bloomberg : TITK GA, TITP GA.

Εταιρικές Ανακοινώσεις: τηλ.: +30 210-2591257, fax: +30 210-2591238, e-mail: kalesin@titan.gr

Επεξηγηματική Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου

(Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 7 του ν. 3556/2007)

1. Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας ανέρχεται σε €291.982.221,60 και διαιρείται σε 84.632.528 μετοχές, ονομαστικής αξίας €3,45 εκάστης, εκ των οποίων 77.063.568 είναι κοινές μετοχές και αντιπροσωπεύουν ποσοστό 91,057% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου, και 7.568.960 είναι προνομιούχες μετοχές και αντιπροσωπεύουν ποσοστό 8,943% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου.

Όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στην Αγορά Αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών (στην κατηγορία «Μεγάλης Κεφαλαιοποίησης»).

Από κάθε μετοχή απορρέουν όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που ορίζονται από τον Νόμο και το Καταστατικό της Εταιρίας. Κάθε κοινή μετοχή παρέχει το δικαίωμα μίας ψήφου. Οι προνομιούχες μετοχές δεν παρέχουν δικαίωμα ψήφου.

Στους Προνομιούχους Μετόχους δόθηκαν, δυνάμει της από 27.6.1990 απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, τα ακόλουθα προνόμια:

A. Το δικαίωμα απόληψης, πριν από τους κοινούς μετόχους, πρώτου μερίσματος (6%) από τα κέρδη χρήσης, σε περίπτωση δε μη διανομής μερίσματος ή διανομής μερίσματος μικρότερου του πρώτου, κατά μια ή περισσότερες χρήσεις, δικαίωμα προνομιακής καταβολής του πρώτου αυτού μερίσματος, σωρευτικά και για τις χρήσεις αυτές, από τα κέρδη των επόμενων χρήσεων. Σε περίπτωση δε διανομής πρόσθετου μερίσματος με οποιαδήποτε μορφή, οι προνομιούχες μετοχές δικαιούνται, ισότιμα προς τις κοινές μετοχές, σε απόληψη πρόσθετου μερίσματος. Ο νέος νόμος 4548/2018, που άρχισε να εφαρμόζεται από 1.1.2019, προβλέπει ότι το ελάχιστο μέρισμα ανέρχεται σε ποσοστό 35% των καθαρών κερδών της Εταιρίας μετά τις μειώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 161. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, το ως άνω ποσοστό μπορεί να μειωθεί, όχι όμως κάτω του 10%. Μη διανομή του ελάχιστου μερίσματος επιτρέπεται μόνο με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 130 του Ν. 4548/2018 και πλειοψηφία 80% του εκπροσωπούμενου στη συνέλευση κεφαλαίου. Ως εκ τούτου, το προνόμιο καταβολής πρώτου μερίσματος ποσοστού 6% των καθαρών κερδών στους

Προνομιούχους Μετόχους, εξακολουθεί να είναι, ως επί το πλείστον, άνευ αντικειμένου.

B. Σε περίπτωση λύσης της Εταιρίας, το δικαίωμα προνομιακής απόδοσης του κεφαλαίου που έχει καταβληθεί από τους μετόχους των προνομιούχων μετοχών, από το προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας. Εάν το προϊόν της εκκαθάρισης είναι ανώτερο από το συνολικά καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, οι κάτοχοι προνομιούχων μετοχών δικαιούνται ισότιμα προς τους κατόχους κοινών μετοχών, και περαιτέρω συμμετοχής, αναλογικά, στο προϊόν της εκκαθάρισης.

2. Περιορισμοί στη μεταβίβαση μετοχών της Εταιρίας

Οι μετοχές της Εταιρίας είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και μεταβιβάζονται όπως ορίζει ο Νόμος. Το Καταστατικό της Εταιρίας δεν προβλέπει περιορισμούς στη μεταβίβασή τους.

3. Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των άρθρων 9 έως 11 του ν. 3556/2007

Την 31η Δεκεμβρίου 2018 οι ακόλουθοι μέτοχοι κατείχαν ποσοστό άνω του 5% ή 10% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας, συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων ψήφου που αντιστοιχούν σε μετοχές των οποίων είναι συγκύριοι και περιέχονται σε κοινή επενδυτική μερίδα:

- Η εταιρία «ΕΔΥΒΕΜ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ», ποσοστό 11,03% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας,
- Ο κ. Ανδρέας Λ. Κανελλόπουλος, ποσοστό 10,72% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας *
- Το «ΔΡΥΜΑ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ», ποσοστό 9,98% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας,
- Ο κ. Λεωνίδα Α. Κανελλόπουλος, ποσοστό 6,25% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας *
- Η Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ, ποσοστό 5,66% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας. Πρόκειται για ίδιες μετοχές που έχει αποκτήσει η Εταιρία, τα δικαιώματα ψήφου των οποίων αναστέλλονται,
- Η FMR LLC, ποσοστό 5,50% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας.
- Σήμερα (20 Μαρτίου 2019) οι ακόλουθοι μέτοχοι κατείχαν ποσοστό άνω του 5% ή 10% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας:
- Η εταιρία «ΕΔΥΒΕΜ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ», ποσοστό 11,24% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας,
- Το «ΔΡΥΜΑ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ», ποσοστό 10,05% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας,

- Ο κ. Ανδρέας Λ. Κανελλόπουλος, ποσοστό 8,62% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας*,
- Ο κ. Λεωνίδα Α. Κανελλόπουλος, ποσοστό 8,33% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας*,
- Η Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ, ποσοστό 5,99% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας. Πρόκειται για ίδιες μετοχές που έχει αποκτήσει η Εταιρία, τα δικαιώματα ψήφου των οποίων αναστέλλονται,
- Η FMR LLC, ποσοστό 5,50% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας.

* Σημειώνεται ότι, εκ του συνολικού ποσοστού του κ. Ανδρέα Κανελλόπουλου όπως και του κ. Λεωνίδα Κανελλόπουλου, ποσοστό περίπου 5,80% προκύπτει από τη συμμετοχή τους σε Κοινή Επενδυτική Μεριδα με πρώτο και πραγματικό δικαιούχο τον κ. Ανδρέα Κανελλόπουλο.

4. Μετοχές παρέχουσες ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται μετοχές της Εταιρίας, οι οποίες να παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

5. Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Με την εξαίρεση των προνομιούχων χωρίς ψήφο μετοχών, δεν προβλέπονται στο Καταστατικό της Εταιρίας περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου.

6. Συμφωνίες μεταξύ των Μετόχων της Εταιρίας, οι οποίες είναι γνωστές στην Εταιρία και περιέχουν περιορισμούς στη μεταβίβαση των μετοχών ή στην άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου

Η Εταιρία γνωρίζει ότι το Καταστατικό της δημόσιας Κυπριακής εταιρίας με την επωνυμία «ΕΔΥΒΕΜ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ», η οποία κατέχει στις 31.12.2018 συνολικά 8.498.847 κοινές μετοχές της Εταιρίας, οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό 11,03% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρίας και 4.302.947 προνομιούχες χωρίς ψήφο μετοχές, προβλέπει περιορισμούς στη μεταβίβαση των μετοχών της Εταιρίας που κατέχονται από την ΕΔΥΒΕΜ.

Μεταξύ των μετόχων της ΕΔΥΒΕΜ είναι ο κ. Ανδρέας Κανελλόπουλος, πρώην Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας κ.κ. Δημήτριος Παπαλεξόπουλος, Νέλλος Κανελλόπουλος, Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου και Παναγιώτης - Τάκης Κανελλόπουλος.

7. Κανόνες για τον διορισμό και την αντικατάσταση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για την τροποποίηση του Καταστατικού, που διαφοροποιούνται από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920.

Η μόνη διαφοροποίηση του Καταστατικού της Εταιρίας από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 περί

Ανωνύμων Εταιριών, όπως ίσχυε μέχρι 31.12.2018, αναφορικά με τον διορισμό και την αντικατάσταση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, περιλαμβάνεται στο άρθρο 25 παρ. 1 του Καταστατικού της Εταιρίας, στο οποίο προβλέπεται ότι «Σε περίπτωση που η Γενική Συνέλευση δεν έχει ορίσει αναπληρωματικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται να εκλέγει νέα μέλη προς αντικατάσταση των μελών που παραιτήθηκαν, απεβίωσαν ή απώλεσαν την ιδιότητά τους για οποιοδήποτε λόγο, για το χρονικό διάστημα μέχρι τη λήξη της θητείας των προς αντικατάσταση μελών, υπό την προϋπόθεση ότι τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τουλάχιστον επτά (7)». Ο Κ.Ν. 2190/1920 επέτρεπε την αντικατάσταση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με απόφασή του, εάν ο αριθμός των υπολοίπων μελών ήταν τουλάχιστον τρία (3).

Οι διατάξεις του Καταστατικού της Εταιρίας για την τροποποίησή του δεν διαφοροποιούνται από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920.

8. Αρμοδιότητα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για την έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών της Εταιρίας σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κ.Ν. 2190/20 (και ήδη από 1.1.2019 σύμφωνα με το άρθρο 49 του Ν. 4548/2018)

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 3 του Καταστατικού της Εταιρίας, η Γενική Συνέλευση, με απόφασή της, που λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία του άρθρου 20 του Καταστατικού, μπορεί να εκχωρεί στο Διοικητικό Συμβούλιο την εξουσία να αυξάνει με απόφασή του το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1 εδ. γ' του Κ.Ν. 2190/1920 και με την επιφύλαξη της παρ. 4 του ίδιου άρθρου. Ήδη, από 1.1.2019, η ανωτέρω αρμοδιότητα παρέχεται στο Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 εδ. β' και γ' του Ν. 4548/2018.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 13 του Κ.Ν. 2190/1920 (και ήδη από 1.1.2019 σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 113 του Ν. 4548/2018) με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, μπορεί να θεσπισθεί πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και το προσωπικό της Εταιρίας και του Ομίλου, με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης (options) απόκτησης μετοχών. Η ονομαστική αξία των μετοχών που διατίθενται δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το 1/10 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας. Η Γενική Συνέλευση καθορίζει εάν η Εταιρία, για τους σκοπούς του προγράμματος, θα εκδώσει νέες μετοχές ή εάν θα χρησιμοποιήσει ίδιες μετοχές που έχουν αποκτηθεί σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κ.Ν. 2190/1920 (και ήδη από 1.1.2019 σύμφωνα με το άρθρο 49 του Ν. 4548/2018), καθώς και τον μέγιστο αριθμό των μετοχών που θα πωληθούν ή θα εκδοθούν, τη διάρκεια και τους δικαιούχους του

προγράμματος και την τιμή άσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, που δεν ρυθμίζεται διαφορετικά από τη Γενική Συνέλευση και, ανάλογα με τον εάν το πρόγραμμα αφορά ίδιες μετοχές ή απαιτεί την έκδοση νέων μετοχών, παραδίδει στους δικαιούχους του προγράμματος τις μετοχές της Εταιρίας ή αποφασίζει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας και την έκδοση νέων μετοχών, οι οποίες παραδίδονται στους δικαιούχους.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Ν. 2190/1920 (και ήδη από 1.1.2019 σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 49 του Ν. 4548/2018), μετά από έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, η Εταιρία δύναται να αποκτήσει ίδιες μετοχές, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, μέχρι ποσοστού 10% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης καθορίζει, επίσης, τους όρους και τις προϋποθέσεις των προγραμμάτων επαναγοράς, τον ανώτατο αριθμό των μετοχών που είναι δυνατόν να αποκτηθούν, τη διάρκεια για την οποία χορηγείται η έγκριση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 24 μήνες, καθώς επίσης τα κατώτατα και ανώτατα όρια της τιμής απόκτησης.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω διατάξεων, δυνάμει της από 1.6.2018 απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Εταιρίας, χορηγήθηκε άδεια για την αγορά από την Εταιρία ιδίων μετοχών, κοινών και προνομιούχων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Κ.Ν. 2190/1920. Ειδικότερα, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων ενέκρινε την εξαγορά ιδίων μετοχών μέχρι ποσοστού 10% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, εντός χρονικού διαστήματος 24 μηνών από τη λήψη της ανωτέρω απόφασης, δηλαδή για το διάστημα από 2 Ιουνίου 2018 έως 1 Ιουνίου 2020, με ανώτατη τιμή αγοράς €40 ανά μετοχή και κατώτατη τιμή αγοράς την ονομαστική αξία της μετοχής της Εταιρίας, εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο θα κρίνει την αγορά ιδίων μετοχών συμφέρουσα συγκριτικά με άλλες επενδυτικές ευκαιρίες και εφόσον θα το επιτρέπουν τα διαθέσιμα κεφάλαια της Εταιρίας.

Μέχρι σήμερα, κατ' εφαρμογή της ανωτέρω απόφασης της Γενικής Συνέλευσης, η Εταιρία έχει προβεί στην αγορά 485.170 ιδίων μετοχών της (441.489 κοινών μετοχών και 43.681 προνομιούχων μετοχών).

Σήμερα (20.3.2019), κατ' εφαρμογή της ανωτέρω καθώς και προγενέστερων σχετικών αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, η Εταιρία κατέχει συνολικά 4.815.602 ίδιες μετοχές (4.612.792 κοινές και 202.810 προνομιούχες), που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 5,69% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

9. Σημαντικές συμφωνίες που τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής του ελέγχου της Εταιρίας κατόπιν δημόσιας πρότασης

Η Εταιρία δεν έχει συνάψει συμφωνίες οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής του ελέγχου της Εταιρίας, μόνο κατόπιν δημόσιας πρότασης.

Όμως, πολλές δανειακές και άλλες συμβάσεις που έχει συνάψει η Εταιρία περιλαμβάνουν, όπως είναι σύνηθες σε ανάλογες συμβάσεις, ρήτρες «αλλαγής ελέγχου», οι οποίες δύνανται να εφαρμοσθούν σε περίπτωση αλλαγής του ελέγχου της Εταιρίας

Συμβάσεις με ρήτρα αλλαγής ελέγχου είναι, ενδεικτικά, οι ακόλουθες:

A. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Multicurrency Revolving Facility Agreement) μέχρι του ποσού των € 300 εκατομμυρίων μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Titan Global Finance Plc, μίας κοινοπραξίας δανειστριών τραπεζών και της Εταιρίας ως εγγυήτριας,

B. Η έκδοση Ευρωπαϊκών Ομολογίων αρχικής ονομαστικής αξίας 350 εκατομμυρίων Ευρώ (υπολοίπου την 31η Δεκεμβρίου 2018 350 εκατομμυρίων Ευρώ) λήξης 16.11.2024, από την εταιρία του Ομίλου Titan Global Finance Plc με την εγγύηση της Εταιρίας,

Γ. Η έκδοση Ευρωπαϊκών Ομολογίων αρχικής ονομαστικής αξίας 300 εκατομμυρίων Ευρώ (υπολοίπου την 31η Δεκεμβρίου 2018 160,61 εκατομμυρίων Ευρώ) λήξης 10.07.2019, από την εταιρία του Ομίλου Titan Global Finance Plc με την εγγύηση της Εταιρίας,

Δ. Η έκδοση Ευρωπαϊκών Ομολογίων αρχικής ονομαστικής αξίας 300 εκατομμυρίων Ευρώ (υπολοίπου την 31η Δεκεμβρίου 2018 300 εκατομμυρίων Ευρώ) λήξης 17.06.2021, από την εταιρία του Ομίλου Titan Global Finance Plc με την εγγύηση της Εταιρίας,

E. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι του ποσού των 50 εκατομμυρίων Δολαρίων Η.Π.Α. μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Titan America LLC, της Τράπεζας HSBC και της Εταιρίας ως εγγυήτριας,

ΣΤ. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι του ποσού των 25 εκατομμυρίων Δολαρίων Η.Π.Α. μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Titan America LLC, της Τράπεζας Wells Fargo και της Εταιρίας ως εγγυήτριας,

Z. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι του ποσού των 270 εκατομμυρίων Αιγυπτιακών Λιρών μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Beni Suef Cement Company S.A., της Τράπεζας HSBC Αιγύπτου και της Εταιρίας ως εγγυήτριας,

Η. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι του ποσού των 150 εκατομμυρίων Αιγυπτιακών Λιρών μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Alexandria Portland Cement Company S.A., της Τράπεζας HSBC Αιγύπτου και της Εταιρίας ως εγγυήτριας,

Θ. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι ποσού των 200 εκατομμυρίων Αιγυπτιακών Λιρών μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Alexandria Portland Cement Company S.A., της Τράπεζας HSBC Αιγύπτου και της Εταιρίας ως εγγυήτριας

Ι. Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι ποσού 500 εκατομμυρίων Αιγυπτιακών Λιρών μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Beni Suef Cement Company S.A., της Τράπεζας HSBC Αιγύπτου και της Εταιρίας ως εγγυήτριας

Κ. Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι ποσού 500 εκατομμυρίων Αιγυπτιακών Λιρών μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Alexandria Portland Cement Company S.A., της Τράπεζας Qatar National Bank, του Αιγυπτιακού Κράτους και της Εταιρίας ως εγγυήτριας

Λ. Η Σύμβαση Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Facility Agreement) μέχρι του ποσού των 400 εκατομμυρίων Αιγυπτιακών Λιρών μεταξύ της εταιρίας του Ομίλου Alexandria Portland Cement Company S.A., της Τράπεζας AHLI UNITED BANK και της Εταιρίας ως εγγυήτριας

Μ. Η Συμφωνία Μετόχων μεταξύ της Εταιρίας, των εταιριών του Ομίλου Titan Egyptian Investments Limited και Alexandria Development Limited και της International Finance Corporation (IFC) σχετικά με τη συμμετοχή της τελευταίας με μειωπηφικό ποσοστό στην επένδυση του Τιτάνα στην Αίγυπτο και

Ν. Η Συμφωνία Μετόχων μεταξύ της Εταιρίας, των εταιριών του Ομίλου Titan Cement Cyprus Limited και Aemos Cement Limited και της International Finance Corporation (IFC) σχετικά με τη συμμετοχή της τελευταίας με μειωπηφικό ποσοστό στις επενδύσεις του Τιτάνα στη Σερβία, στη Βόρεια Μακεδονία και στο Κόσσοβο.

10. Συμφωνίες με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή τους εργαζόμενους της Εταιρίας

Δεν υπάρχουν συμφωνίες της Εταιρίας με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή με τους εργαζομένους της, οι οποίες να προβλέπουν την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας τους ή της απασχόλησής τους εξ αιτίας δημόσιας πρότασης.

Δήλωση Μελών Διοικητικού Συμβουλίου

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του Νόμου 3556/2007

Εξ όσων γνωρίζουμε,

Α. οι Οικονομικές Καταστάσεις της Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ (η Εταιρία) για τη χρήση 2018, οι οποίες καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσης της Εταιρίας και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, και

Β. η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για τη χρήση 2018 απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και την οικονομική θέση της Εταιρίας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2019

Ευστράτιος – Γεώργιος
Αράπογλου
Πρόεδρος Δ.Σ

Δημήτριος Παπαλεξόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος

Βασίλειος Ζαρκαλής
Μέλος Δ.Σ.
Διευθυντής Τομέα ΗΠΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας «Ανώνυμη Εταιρεία Τσιμέντων Τιτάν»

Έκθεση ελέγχου επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας «Ανώνυμη Εταιρεία Τσιμέντων Τιτάν» (Εταιρεία ή/και Όμιλος), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2018, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων, συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις σημειώσεις επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις εταιρικές και ενοποιημένες ταμειακές τους ροές, για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων». Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ανεξαρτησία του Ελεγκτή

Καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας έχουμε παραμείνει ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τον Όμιλο, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών (Κώδικας ΣΔΠΔΕ) που έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, καθώς και τις απαιτήσεις δεοντολογίας του Ν. 4449/2017 και του Κανονισμού ΕΕ 537/2014, που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα. Έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με το Ν. 4449/2017, τον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και τις απαιτήσεις του Κώδικα ΣΔΠΔΕ.

Δηλώνουμε ότι οι μη ελεγκτικές μας υπηρεσίες προς την Εταιρεία και τις θυγατρικές της παρασχέθηκαν σύμφωνα με τους προαναφερόμενους όρους της ισχύουσας νομοθεσίας και ότι δεν έχουμε παράσχει μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται από το άρθρο 5 παρ.(1) του Κανονισμού ΕΕ 537/2014.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Εταιρεία και στις θυγατρικές της, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 5 των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

*ΠΡΑΙΣΓΟΥΩΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία, Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232 Χαλάνδρι
Τ: +30 210 6874400, Φ: +30 210 6874444, www.pwc.gr*

Κύρια θέματα ελέγχου

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέραμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Κύρια θέματα Ελέγχου

Πως αντιμετωπίστηκαν τα κύρια θέματα ελέγχου στον έλεγχό μας

Εκτίμηση απομείωσης Υπεραξίας (Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις)

Στην ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2018 ο Όμιλος εμφάνιζε στις Ασώματες Ακίνητοποιήσεις Υπεραξία ποσού €338.400 χιλιάδες η οποία έχει επιμεριστεί σε μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών.

Ο Όμιλος επιμετρά την Υπεραξία, στο κόστος κτήσης μείον τις ποιοισδήποτε συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Η υπεραξία κατανέμεται στις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών και ο έλεγχος απομείωσης πραγματοποιείται ετησίως ή συχνότερα εφόσον υπάρχουν γεγονότα ή συνθήκες που καταδεικνύουν ενδεχόμενη απομείωση στη λογιστική αξία της υπεραξίας σε σχέση με την ανακτήσιμη αξία αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 36. Η απομείωση αναγνωρίζεται απευθείας ως έξοδο στην ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων και δεν αντιστρέφεται μεταγενέστερα.

Η Διοίκηση προσδιορίζει την ανακτήσιμη αξία κάθε μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών ως το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της αξίας χρήσης και της εύλογης αξίας της μείον το κόστος εκποίησης. Ο υπολογισμός της αξίας χρήσης κάθε μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών απαιτεί εκτίμηση από την πλευρά της Διοίκησης σχετικά με παραδοχές για τα μελλοντικά αποτελέσματα των ως άνω μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, όπως ο ρυθμός ανάπτυξης στο διηνεκές, οι προβλεπόμενες ποσότητες και τιμές πωλήσεων, το μικτό περιθώριο κέρδους και τα επιτόκια προεξόφλησης. Οι παραδοχές αυτές ποικίλουν λόγω των διαφορετικών συνθηκών της αγοράς στις χώρες που δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Αξιολογήσαμε τη συνολική διαδικασία ελέγχου απομείωσης που διενεργεί η Διοίκηση, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας επισκόπησης και έγκρισης των μοντέλων υπολογισμού της αξίας χρήσης.

Διενεργήσαμε ελεγκτικές διαδικασίες προκειμένου να επιβεβαιώσουμε ότι ο έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας πραγματοποιήθηκε με βάση τις γενικότερα αποδεκτές μεθόδους, μαθηματικά ορθούς υπολογισμούς και ότι βασίζεται σε λογικές παραδοχές. Ο έλεγχος μας πραγματοποιήθηκε με την συμμετοχή στελεχών μας που εξειδικεύονται στις αποτιμήσεις προκειμένου να μας βοηθήσουν στις ακόλουθες ελεγκτικές διαδικασίες:

- Εξετάσαμε τις βασικές παραδοχές του Ομίλου, όπως το ρυθμό ανάπτυξης στο διηνεκές, τις προβλεπόμενες ποσότητες και τιμές πωλήσεων και το περιθώριο μικτού κέρδους που χρησιμοποιήθηκαν στις μελλοντικές ταμειακές ροές, συγκρίνοντας με τις τάσεις των κατά τόπους αγορών και με τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενα χρόνια.
- Αξιολογήσαμε την αξιοπιστία των προβλέψεων της Διοίκησης, μέσω της σύγκρισης της πραγματικής απόδοσης, σε σχέση με προηγούμενες προβλέψεις.
- Διαπιστώσαμε ότι το προεξοφλητικό επιτόκιο ήταν εντός αποδεκτού εύρους, αξιολογώντας το κόστος κεφαλαίου και κόστος δανεισμού ανά μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών και συγκρίνοντας τα επιτόκια προεξόφλησης με δεδομένα του κλάδου και της αγοράς.

Επιπλέον οι εμπορικές, επιχειρησιακές και οικονομικές προκλήσεις που υπάρχουν σε χώρες όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος αυξάνουν τον κίνδυνο απομείωσης της Υπεραξίας.

Επικεντρωθήκαμε σε αυτή την περιοχή τόσο λόγω του σημαντικού μεγέθους του κονδυλίου στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όσο και λόγω των εκτιμήσεων και παραδοχών που χρησιμοποίησε η Διοίκηση στα πλαίσια του ελέγχου απομείωσης που διενεργήθηκε για την Υπεραξία.

Βάσει των αποτελεσμάτων του ελέγχου απομείωσης που διενεργήθηκε από τη Διοίκηση, στη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 αναγνωρίστηκε ζημιά από απομείωση υπεραξίας ποσού Ευρώ 629 χιλιάδες που αφορά στη γεωγραφική περιοχή της Ελλάδας με επίδραση στο κονδύλι της Κατάστασης Αποτελεσμάτων «Απομειώσεις Ενσώματων και Ασώματων Ακινήτοποιήσεων που αναλογούν στο κόστος πωλήσεων».

Δεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον έλεγχο απομείωσης της Υπεραξίας του Ομίλου αναφέρονται στις σημειώσεις 1.6 «Ασώματες ακινήτοποιήσεις», 2.1 «Απομείωση υπεραξίας και λοιπών μη χρηματοοικονομικών στοιχείων» και 13 «Ασώματες Ακινήτοποιήσεις».

Εκτίμηση απομείωσης των συμμετοχών σε θυγατρικές εταιρείες (Εταιρικές Οικονομικές καταστάσεις)

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, η Εταιρεία κατείχε συμμετοχές ύψους €701.037 χιλιάδες σε θυγατρικές εταιρείες που αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, το οποίο προσαρμόζεται σε περίπτωση που απαιτείται απομείωση.

Η Διοίκηση εξετάζει σε ετήσια βάση εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης των επενδύσεων σε θυγατρικές. Εάν μια επένδυση πρέπει να απομειωθεί, η Εταιρεία υπολογίζει το ποσό της απομείωσης ως τη διαφορά μεταξύ του ανακτήσιμου ποσού της επένδυσης και της λογιστικής αξίας.

Η Διοίκηση προσδιορίζει την ανακτήσιμη αξία ως το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της αξίας χρήσης και της εύλογης αξίας μειούμενης με το απαιτούμενο για την εκποίηση κόστος σύμφωνα με τις προβλέψεις του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 36.

Ο προσδιορισμός της αξίας χρήσης βασίζεται σε εκτιμήσεις της Διοίκησης και παραδοχές, όπως οι μελλοντικές ταμειακές ροές και αποδόσεις κάθε θυγατρικής εταιρείας και τα προεξοφλητικά επιτόκια που εφαρμόζονται στις προβλεπόμενες ταμειακές ροές. Επιπλέον, οι παραδοχές

- Εξετάσαμε τη μαθηματική ακρίβεια των μοντέλων ταμειακών ροών και συμφωνήσαμε τα σχετικά στοιχεία με τους εγκεκριμένους οικονομικούς προϋπολογισμούς.

Αξιολογήσαμε την επίδραση στην ανακτήσιμη αξία των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών μιας ενδεχόμενης μεταβολής των κύριων παραδοχών όπως ο ρυθμός ανάπτυξης, τα προεξοφλητικά επιτόκια, ο όγκος και οι τιμές πωλήσεων και τα μικτά περιθώρια κέρδους και διαπιστώσαμε ότι το περιθώριο μεταξύ λογιστικής και ανακτήσιμης αξίας είναι επαρκές.

Με βάση τις διαδικασίες που διενεργήσαμε, δεν εντοπίσαμε σημαντικές εξαιρέσεις και θεωρούμε ότι οι παραδοχές και εκτιμήσεις της Διοίκησης βρίσκονταν εντός λογικού εύρους και οι σχετικές γνωστοποιήσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι επαρκείς.

Αξιολογήσαμε την εκτίμηση της Διοίκησης και τα προκύπτοντα συμπεράσματα σχετικά με τυχόν ενδείξεις απομείωσης στις επενδύσεις σε θυγατρικές.

Κατόπιν της ολοκλήρωσης των διαδικασιών που εφαρμόστηκαν για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, αξιολογήσαμε την ανάλυση της Διοίκησης, σύμφωνα με την οποία τα ανακτήσιμα ποσά των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, όπως προσδιορίστηκαν στα πλαίσια του ελέγχου απομείωσης της υπεραξίας, συσχετίστηκαν με τις αντίστοιχες συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες.

Για τις συμμετοχές στις θυγατρικές εταιρείες με ενδείξεις απομείωσης διενεργήσαμε τις ελεγκτικές διαδικασίες που περιγράφονται στο κύριο θέμα ελέγχου «Εκτίμηση απομείωσης υπεραξίας».

αυτές ποικίλουν λόγω των διαφορετικών συνθηκών της αγοράς στις χώρες που δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Επικεντρωθήκαμε σε αυτή την περιοχή τόσο λόγω του σημαντικού μεγέθους των επενδύσεων σε θυγατρικές, όσο και λόγω των εκτιμήσεων και παραδοχών που χρησιμοποίησε η Διοίκηση στα πλαίσια του ελέγχου απομείωσης που διενεργήθηκε για τις συμμετοχές αυτές.

Στην χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018 αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ύψους €1.038 χιλιάδες σε σχέση με τη συμμετοχή της Εταιρείας στη Λατομεία Γουρνών Α.Ε. με επίδραση στο κονδύλι της Κατάστασης Αποτελεσμάτων «Ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων».

Σημειώσεις: 1.2 «Ενοποίηση» και 14 «Κύριες θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες».

Από τη διενέργεια των παραπάνω ελεγκτικών διαδικασιών, δεν προέκυψαν εξαιρέσεις. Επιπλέον διαπιστώσαμε ότι οι γνωστοποιήσεις της Σημείωσης 14 «Κύριες θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες» είναι επαρκείς.

Άλλες Πληροφορίες

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνα για τις Άλλες Πληροφορίες. Οι Άλλες Πληροφορίες, που περιέχονται στην προβλεπόμενη από το Ν. 3556/2007 Ετήσια Οικονομική Έκθεση, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης, η Επεξηγηματική Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου, οι Δηλώσεις Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και οι Μη Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις (αλλά δεν περιλαμβάνουν οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών), τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις Άλλες Πληροφορίες και, εκτός των όσων ρητά αναφέρουμε στην παρούσα παράγραφο της Έκθεσής μας δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου ή άλλης διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις Άλλες Πληροφορίες και με τον τρόπο αυτό να εξετάσουμε εάν οι Άλλες Πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή τη γνώση που αποκτίσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Εξετάσαμε εάν η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει τις γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται από τον Κωδ. Ν. 2190/1920, και ότι έχει συνταχθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 43ββ του Κωδ.2190/1920 Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Με βάση τις εργασίες που εκτελέσαμε κατά τον έλεγχο μας, κατά τη γνώμη μας:

- Τα πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της χρήσης που έληξε την 31/12/2018 αντιστοιχούν στις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις,
- Η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του Κωδ. Ν. 2190/1920,
- Η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 43ββ του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Επιπλέον με βάση τη γνώση και κατανόηση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία και τον Όμιλο «Ανώνυμη Εταιρεία Τιμέντων Τιτάν» και το περιβάλλον τους, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε εάν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου και στις Άλλες Πληροφορίες τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τις δραστηριότητες τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τις δραστηριότητες τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρείας και του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.

- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα κύρια θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή.

Έκθεση επί άλλων νομικών και κανονιστικών απαιτήσεων

1. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με την προβλεπόμενη από το άρθρο 11 του Κανονισμού ΕΕ 537/2014 Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρείας.

2. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Εταιρείας με την από 19/06/2015 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια συνολική περίοδο 4 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

ΠραϊσγουώτερχαουςΚούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική εταιρεία
Λ. Κηφισίας 268,
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2019
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Κωνσταντίνος Μιχαλάτος
ΑΜ ΣΟΕΛ 17701

Οικονομικές Καταστάσεις

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας από τις σελίδες 63 έως και 153 εγκρίθηκαν κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 20 Μαρτίου 2019.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

ΕΥΣΤΡΑΠΙΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ
Α.Δ.Τ. ΑΒ309500

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΚ031353

Ο Οικονομικός Διευθυντής
Ομίλου

Ο Οικονομικός
Διευθυντής Ελλάδος

Ο Διευθυντής Ενοποίησης

ΜΙΧΑΗΛ ΗΡ. ΚΟΛΑΚΙΔΗΣ
Αρ. Διαβ. Κ00373844

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Δ. ΔΙΚΑΙΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΒ291692
Α.Μ. Αδείας Ο.Ε.Ε. Α/64870

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Σ. ΝΤΑΝΑΣ
Α.Δ.Τ. ΑΝ023225
Α.Μ. Αδείας Ο.Ε.Ε. Α/15068

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

(Ποσά σε χιλιάδες €)

	Σημ.	Όμιλος		Εταιρία	
		Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
		2018	2017*	2018	2017*
Κύκλος εργασιών	3	1.490.097	1.505.803	229.038	233.805
Κόστος πωλήσεων	5	-1.089.489	-1.070.349	-192.728	-182.851
Μικτά κέρδη προ αποσβέσεων και απομειώσεων		400.608	435.454	36.310	50.954
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	4	15.405	10.631	37.177	15.847
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	5	-124.975	-125.459	-41.395	-44.526
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	5	-22.287	-22.570	-256	-253
Καθαρές ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	20	-1.160	-	-	-
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	4	-7.850	-24.615	-4.603	-7.218
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων		259.741	273.441	27.233	14.804
Αποσβέσεις που αναλογούν στο κόστος πωλήσεων	11,13,26	-109.497	-106.209	-14.086	-14.445
Αποσβέσεις που αναλογούν στα έξοδα διοικητικής λειτουργίας και διάθεσης	11,13,26	-5.012	-6.085	-1.966	-1.272
Απομειώσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων που αναλογούν στο κόστος πωλήσεων	11,13	-1.288	-4.135	-	-2.150
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων		143.944	157.012	11.181	-3.063
Έσοδα συμμετοχών και χρεογράφων		55	162	38.490	34.377
Ζημιές λόγω απόκτησης ελέγχου σε κοινοπραξία	29	-3.075	-	-	-
Ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων		-123	-	-1.161	-178
Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	6.i	1.917	899	378	2
Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	6.ii	-65.734	-65.033	-15.054	-16.161
Κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	6.iii	9.319	-22.326	1.227	-3.096
Συμμετοχή στις ζημιές συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	15	-3.741	-7.488	-	-
Κέρδη προ φόρων		82.562	63.226	35.061	11.881
(Μείον)/πλέον: Φόρος εισοδήματος	8	-26.578	-18.929	-1.714	1.510
Κέρδη μετά από φόρους		55.984	44.297	33.347	13.391
Τα καθαρά κέρδη αναλογούν σε :					
Μετόχους της Εταιρίας		53.847	42.680		
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		2.137	1.617		
		55.984	44.297		
Κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή - βασικά (σε €)	9	0,6706	0,5292		
Κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή - προσαρμοσμένα (σε €)	9	0,6653	0,5256		

* Τα ΔΧΠΑ 9 και 15 εφαρμόστηκαν αναγνωρίζοντας τη συνολική επίδρασή τους στον λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο», χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ.1).

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Σημ.	Όμιλος		Εταιρία	
	Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
	2018	2017*	2018	2017*
Κέρδη χρήσης	55.984	44.297	33.347	13.391
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές):				
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) που μεταφέρονται στα αποτελέσματα σε μεταγενέστερες περιόδους:				
Επίδραση ισοτιμιών από την μετατροπή οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εταιριών σε ξένο νόμισμα	15.356	-110.229	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές για συναλλαγές που έχουν χαρακτηριστεί ως μέρος της καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό	2.918	-8.753	-	-
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί	-657	1.969	-	-
	2.261	-6.784	-	-
Ζημιές από αποτίμηση στην εύλογη αξία των διαθεσίμων προς πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων	-	-577	-	-
	-	-577	-	-
Καθαρά λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) που μεταφέρονται στα αποτελέσματα σε μεταγενέστερες περιόδους:	17.617	-117.590	-	-
Στοιχεία που δεν μεταφέρονται στα αποτελέσματα σε μεταγενέστερες περιόδους:				
Αναπροσαρμογή περιουσιακών στοιχείων	12 160	252	-	150
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί	18 -	-73	-	-43
Επίπτωση λόγω αλλαγής φορολογικού συντελεστή	18 142	-	142	-
	302	179	142	107
Επανεκτίμηση ζημιών από προγράμματα καθορισμένων παροχών	24 -1.607	-112	-1.391	-589
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί	18 356	-182	288	170
	-1.251	-294	-1.103	-419
Συμμετοχή στα λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	3	-6	-	-
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί	-	1	-	-
	3	-5	-	-
Καθαρές λοιπές συνολικές ζημιές που δεν μεταφέρονται στα αποτελέσματα σε μεταγενέστερες περιόδους:	-946	-120	-961	-312
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) μετά από φόρους	16.671	-117.710	-961	-312
Σύνολο συγκεντρωτικών εισοδημάτων/(ζημιών) μετά από φόρους	72.655	-73.413	32.386	13.079
Αναλογούν σε:				
Μετόχους της Εταιρίας	62.686	-70.161		
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	9.969	-3.252		
	72.655	-73.413		

* Τα ΔΧΠΑ 9 και 15 εφαρμόστηκαν αναγνωρίζοντας τη συνολική επίδρασή τους στον λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο», χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ.1).

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Σημ.	'Όμιλος		Εταιρία	
		31/12/2018	31/12/2017 *	31/12/2018	31/12/2017*
Ενεργητικό					
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	11	1.647.892	1.466.046	249.294	252.944
Επενδυτικά ακίνητα	12	12.202	12.130	8.743	8.937
Ασώματες ακινητοποιήσεις	13	405.221	345.971	11.107	8.093
Συμμετοχές σε θυγατρικές	14	-	-	701.037	778.805
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	15	117.567	160.904	4.800	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	33,34	94	1.434	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	16	-	517	-	122
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	17	13.096	11.442	3.295	3.375
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	18	8.715	2.926	-	-
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		2.204.787	2.001.370	978.276	1.052.276
Αποθέματα	19	286.561	258.204	67.674	65.410
Απαιτήσεις και προπληρωμές	20	206.786	179.634	57.389	67.849
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	33,34	796	2.012	-	-
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	21	171.000	154.247	13.710	29.323
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		665.143	594.097	138.773	162.582
Σύνολο Ενεργητικού		2.869.930	2.595.467	1.117.049	1.214.858
Ίδια Κεφάλαια και Υποχρεώσεις					
Μετοχικό κεφάλαιο 84.632.528 μετοχές των €3,45 (2017: €3,00)	22	291.982	253.897	291.982	253.897
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	22	22.826	22.826	22.826	22.826
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	22	3.742	3.003	3.742	3.003
Ίδιες μετοχές	22	-112.884	-105.384	-112.884	-105.384
Λοιπά αποθεματικά	23	738.487	723.716	457.357	540.288
Κέρδη εις νέο		449.980	409.155	56.639	29.502
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων που αναλογούν σε μετόχους της μητρικής Εταιρίας		1.394.133	1.307.213	719.662	744.132
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	15,3	77.157	62.459	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (α)		1.471.290	1.369.672	719.662	744.132
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	32	745.222	820.382	292.385	379.218
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	18	94.414	39.644	7.362	6.078
Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	24	32.741	32.440	16.946	15.410
Προβλέψεις	25	28.373	30.172	7.781	6.944
Μακροπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις		18	-	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	26	5.669	6.711	3.898	3.795
Σύνολο μακροπροθέσμων υποχρεώσεων		906.437	929.349	328.372	411.445
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	32	197.637	56.825	3	32
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	27	265.203	228.433	61.449	50.981
Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις	27	15.944	-	1.697	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	34	2	-	-	-
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος		1.651	2.630	-	-
Προβλέψεις	25	11.766	8.558	5.866	8.268
Σύνολο βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων		492.203	296.446	69.015	59.281
Σύνολο υποχρεώσεων (β)		1.398.640	1.225.795	397.387	470.726
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων (α+β)		2.869.930	2.595.467	1.117.049	1.214.858

* Τα ΔΧΠΑ 9 και 15 εφαρμόστηκαν αναγνωρίζοντας τη συνολική επίδρασή τους στον λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο», χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ.1).

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

(ποσά σε χιλιάδες €)

Ίδια Κεφάλαια που αναλογούν σε μετόχους της Εταιρίας

Όμιλος

	Κοινές μετοχές	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Προνομιούχες μετοχές	Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	Κοινές ίδιες μετοχές	Προνομιούχες ίδιες μετοχές	Λοιπά αποθεματικά (σημ.23)	Υπόλοιπο κερδών	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	308.254	22.826	30.276	2.978	-100.408	-1.045	839.364	374.106	1.476.351	76.465	1.552.816
Κέρδη χρήσης	-	-	-	-	-	-	-	42.680	42.680	1.617	44.297
Λοιπές συνολικές ζημιές	-	-	-	-	-	-	-112.841	-	-112.841	-4.869	-117.710
Σύνολο συγκεντρωτικών (ζημιών)/εισοδημάτων χρήσης	-	-	-	-	-	-	-112.841	42.680	-70.161	-3.252	-73.413
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου (σημ. 10, 22)	-77.064	-	-7.569	-	-	-	-	-	-84.633	-	-84.633
Διανεμηθέντα μερίσματα (σημ. 10, 15.3)	-	-	-	-	-	-	-	-8.463	-8.463	-3.867	-12.330
Αγορά ιδίων μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	-	-4.564	-387	-	-	-4.951	-	-4.951
Πώληση - διάθεση ιδίων μετοχών για πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης (σημ. 22)	-	-	-	-	1.020	-	-	-622	398	-	398
Έξοδα για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	-481	-481	-	-481
Πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	1.433	-	-	-	-	1.433	-	1.433
Αναγνώριση δικαιώματος προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής για πώληση μετοχών θυγατρικής (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	-1.532	-	-1.532	-864	-2.396
Αναλογία της μη ελέγχουσας συμμετοχής στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής εταιρίας	-	-	-	-	-	-	-	-	-	807	807
Εξαγορά μη ελέγχουσας συμμετοχής (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	-	-748	-748	-6.830	-7.578
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών (σημ. 23)	-	-	-	-1.408	-	-	-1.275	2.683	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	231.190	22.826	22.707	3.003	-103.952	-1.432	723.716	409.155	1.307.213	62.459	1.369.672

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων (συνέχεια)

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Ίδια Κεφάλαια που αναλογούν σε μετόχους της Εταιρίας

Όμιλος

	Κοινές μετοχές	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Προνομιού-χες μετοχές	Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	Κοινές ίδιες μετοχές	Προνομιού-χες ίδιες μετοχές	Λοιπά αποθεματικά (σημ.23)	Υπόλοιπο κερδών	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	231.190	22.826	22.707	3.003	-103.952	-1.432	723.716	409.155	1.307.213	62.459	1.369.672
Αλλαγή σε λογιστική πολιτική (σημ. 1)	-	-	-	-	-	-	888	-1.357	-469	1	-468
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	231.190	22.826	22.707	3.003	-103.952	-1.432	724.604	407.798	1.306.744	62.460	1.369.204
Κέρδη χρήσης	-	-	-	-	-	-	-	53.847	53.847	2.137	55.984
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	-	-	-	-	8.839	-	8.839	7.832	16.671
Σύνολο συγκεντρωτικών εισοδημάτων χρήσης	-	-	-	-	-	-	8.839	53.847	62.686	9.969	72.655
Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου	73.210	-	7.190	-	-	-	-80.400	-	-	-	-
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου (σημ. 10, 22)	-38.531	-	-3.784	-	-	-	-	-	-42.315	-	-42.315
Φόροι και λοιπά έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-	-	-	-2.944	-	-2.944	-	-2.944
Διανεμηθέντα μερίσματα (σημ. 10, 15.3)	-	-	-	-	-	-	-	-4.231	-4.231	-3.936	-8.167
Αγορά ιδίων μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	-	-7.092	-1.522	-	-	-8.614	-	-8.614
Πώληση - διάθεση ιδίων μετοχών για πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης (σημ. 22)	-	-	-	-	1.114	-	-	-675	439	-	439
Έξοδα για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	-1.100	-1.100	-	-1.100
Πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	1.755	-	-	-	-	1.755	-	1.755
Αναγνώριση δικαιώματος προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής για πώληση μετοχών θυγατρικής (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	1.150	-	1.150	-1.594	-444
Αναλογία της μη ελέγχουσας συμμετοχής στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής εταιρίας	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.183	2.183
Εξαγορά μη ελέγχουσας συμμετοχής	-	-	-	-	-	-	11.135	4.256	15.391	-15.391	-
Εξαγορά κοινοπραξίας (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	64.540	632	65.172	23.466	88.638
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών (σημ. 23)	-	-	-	-1.016	-	-	11.563	-10.547	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	265.869	22.826	26.113	3.742	-109.930	-2.954	738.487	449.980	1.394.133	77.157	1.471.290

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων (συνέχεια)

(ποσά σε χιλιάδες €)

Εταιρία

	Κοινές μετοχές	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Προνομιούχες μετοχές	Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	Κοινές ίδιες μετοχές	Προνομιούχες ίδιες μετοχές	Λοιπά αποθεματικά (σημ.23)	Υπόλοιπο κερδών	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	308.254	22.826	30.276	2.978	-100.408	-1.045	538.403	25.985	827.269
Κέρδη χρήσης	-	-	-	-	-	-	-	13.391	13.391
Λοιπές συνολικές ζημίες	-	-	-	-	-	-	-312	-	-312
Σύνολο συγκεντρωτικών (ζημιών)/εισοδημάτων χρήσης	-	-	-	-	-	-	-312	13.391	13.079
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου (σημ. 10, 22)	-77.064	-	-7.569	-	-	-	-	-	-84.633
Διανεμηθέντα μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετοχών (σημ. 10)	-	-	-	-	-	-	-	-8.463	-8.463
Αγορά ιδίων μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	-	-4.564	-387	-	-	-4.951
Πώληση - διάθεση ιδίων μετοχών για πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης (σημ. 22)	-	-	-	-	1.020	-	-	-622	398
Πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	1.433	-	-	-	-	1.433
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών (σημ. 23)	-	-	-	-1.408	-	-	2.197	-789	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	231.190	22.826	22.707	3.003	-103.952	-1.432	540.288	29.502	744.132
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	231.190	22.826	22.707	3.003	-103.952	-1.432	540.288	29.502	744.132
Αλλαγή σε λογιστική πολιτική (σημ. 1)	-	-	-	-	-	-	-	-946	-946
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	231.190	22.826	22.707	3.003	-103.952	-1.432	540.288	28.556	743.186
Κέρδη χρήσης	-	-	-	-	-	-	-	33.347	33.347
Λοιπές συνολικές ζημίες	-	-	-	-	-	-	-961	-	-961
Σύνολο συγκεντρωτικών (ζημιών)/εισοδημάτων χρήσης	-	-	-	-	-	-	-961	33.347	32.386
Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου	73.210	-	7.190	-	-	-	-80.400	-	-
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου (σημ. 10, 22)	-38.531	-	-3.784	-	-	-	-	-	-42.315
Φόροι και λοιπά έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-	-	-	-2.944	-	-2.944
Διανεμηθέντα μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετοχών (σημ. 10)	-	-	-	-	-	-	-	-4.231	-4.231
Αγορά ιδίων μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	-	-7.092	-1.522	-	-	-8.614
Πώληση - διάθεση ιδίων μετοχών για πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης (σημ. 22)	-	-	-	-	1.114	-	-	-675	439
Πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών (σημ. 22)	-	-	-	1.755	-	-	-	-	1.755
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών (σημ. 23)	-	-	-	-1.016	-	-	1.374	-358	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	265.869	22.826	26.113	3.742	-109.930	-2.954	457.357	56.639	719.662

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

(ποσά σε χιλιάδες €)

Σημ.	Όμιλος		Εταιρία	
	Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
	2018	2017*	2018	2017*
Ταμειακές Ροές Λειτουργικών Δραστηριοτήτων				
Εισροές διαθεσίμων από την κύρια εκμετάλλευση				
Καταβεβλημένοι φόροι εισοδήματος	-9.198	-14.359	-1.289	-3.422
Σύνολο εισροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	261.280	226.094	21.754	25.837
Ταμειακές Ροές Επενδυτικών Δραστηριοτήτων				
Πληρωμές για την απόκτηση ενσώματων ακινητοποιήσεων	-102.118	-119.950	-12.256	-27.924
Πληρωμές για την απόκτηση ασώματων ακινητοποιήσεων	-16.394	-2.568	-4.023	-2.930
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων και επενδυτικών παγίων	1.850	1.467	18.709	95
Μερίσματα εισπραχθέντα	2.649	4.686	38.490	30.458
Πληρωμές για την απόκτηση θυγατρικών εταιριών και κοινοπραξιών	-24.037	-21.106	-	-
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα που αποκτήθηκαν κατά την εξαγορά θυγατρικής	7.369	-	-	-
Εισπράξεις από την πώληση κοινοπραξιών	4.610	-	-	-
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών	-	-	77.485	84.133
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	-15.015	-28.678	-	-
Καθαρές πληρωμές λόγω αγορών επενδυτικών τίτλων	-	-29	-	-
Τόκοι εισπραχθέντες	1.855	854	241	2
Σύνολο (εκροών)/εισροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	-139.231	-165.324	118.646	83.834
Σύνολο ταμειακών ροών μετά από τις επενδυτικές δραστηριότητες (α)+(β)	122.049	60.770	140.400	109.671
Ταμειακές Ροές Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων				
Εισπραξη από την μη ελέγχουσα συμμετοχή λόγω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου/ίδρυσης θυγατρικής εταιρίας	2.123	807	-	-
Απόκτηση μη ελέγχουσας συμ/χής	-63	-	-	-
Πληρωμές λόγω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου Μητρικής Εταιρίας	-42.138	-84.136	-42.138	-84.136
Πληρωμές για την απόκτηση ιδίων μετοχών	-8.614	-4.951	-8.614	-4.951
Εισπράξεις από την πώληση ιδίων μετοχών	439	398	439	398
Εισπράξεις κρατικών επιχορηγήσεων	276	209	276	208
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	-61.620	-60.183	-12.989	-22.591
Μερίσματα και αποθεματικά πληρωθέντα σε μετόχους	-4.225	-8.438	-4.225	-8.438
Παραγραφέντα μερίσματα υπέρ Ελληνικού Δημοσίου	-	-23	-	-23
Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	-3.927	-3.868	-	-
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	313.789	691.159	52.500	122.645
Εξοφλήσεις δανείων	-304.427	-613.538	-141.425	-94.266
Σύνολο εκροών από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες (γ)	-108.387	-82.564	-156.176	-91.154
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (α)+(β)+(γ)	13.662	-21.794	-15.776	18.517
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	154.247	179.710	29.323	11.218
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών	3.091	-3.669	163	-412
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	171.000	154.247	13.710	29.323

* Τα ΔΧΠΑ 9 και 15 εφαρμόστηκαν αναγνώριζοντας τη συνολική επίδρασή τους στον λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο», χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ.1).

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές σημειώσεις.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων (Ενοποιημένες και Εταιρικές)

	Σελίδα
1. Γενικές πληροφορίες και σύνοψη των σημαντικών λογιστικών αρχών	72
1.1 Βάση κατάρτισης	72
1.2 Ενοποίηση	78
1.3 Μετατροπή ξένου νομίσματος	81
1.4 Ενσώματες ακινητοποιήσεις	82
1.5 Επενδυτικά ακίνητα	83
1.6 Ασώματες ακινητοποιήσεις	84
1.7 Δαπάνες απογύμνωσης λατομείων	85
1.8 Απομείωση ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων (εξαιρούμενης της υπεραξίας)	85
1.9 Μισθώσεις	86
1.10 Αποθέματα	86
1.11 Εμπορικές απαιτήσεις	86
1.12 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	86
1.13 Μετοχικό κεφάλαιο	87
1.14 Δανειακές υποχρεώσεις	87
1.15 Τρέχων και αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος	87
1.16 Παροχές σε εργαζομένους	88
1.17 Κρατικές επιχορηγήσεις	89
1.18 Δικαιώματα εκπομπής ρύπων CO ₂	90
1.19 Προβλέψεις	90
1.20 Αποκατάσταση περιβάλλοντος χώρου/λατομείων και δαπάνες περιβαλλοντικής αποκατάστασης	90
1.21 Αναγνώριση εσόδων	91
1.22 Διανομή μερισμάτων	91
1.23 Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα	91
1.24 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	92
1.25 Συμφηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων	93
1.26 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	93
1.27 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνου	93
1.28 Παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων	95
1.29 Κόστος δανεισμού	95
1.30 Εμπορικές υποχρεώσεις	95
1.31 Έκτακτα κονδύλια	95
2. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις	95
2.1 Απομείωση υπεραξίας και λοιπών μη χρηματοοικονομικών στοιχείων	96
2.2 Φόρος εισοδήματος	96
2.3 Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	96
2.4 Ωφέλιμη ζωή ενσώματων ακινητοποιήσεων και υπολειμματικές αξίες	96
2.5 Πρόβλεψη καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας για αποθέματα	96
2.6 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	96
2.7 Πρόβλεψη αποκατάστασης περιβάλλοντος	96
2.8 Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού	97
2.9 Πρόβλεψη αναδιοργάνωσης	97
2.10 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	97
2.11 Συνενώσεις επιχειρήσεων	97
2.12 Αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων	97
2.13 Εύλογη αξία των παροχών βάσει μετοχών	97
2.14 Σταθμισμένος μέσος αριθμός μετοχών	97
2.15 Δικαιώματα προαίρεσης	97
2.16 Πηγές αβεβαιότητας εκτιμήσεων	97
2.17 Δρώσα οικονομική μονάδα (going concern)	98

	Σελίδα
3. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα	99
4. Άλλα έσοδα και έξοδα εκμετάλλευσης	102
5. Έξοδα ανά κατηγορία	102
6. Χρηματοοικονομικά έξοδα	103
7. Δαπάνες προσωπικού	103
8. Φόρος εισοδήματος	104
9. Κέρδη ανά μετοχή	105
10. Μερισμάτα και επιστροφή κεφαλαίου	105
11. Ενσώματες ακινητοποιήσεις	106
12. Επενδυτικά ακίνητα	109
13. Ασώματες ακινητοποιήσεις	110
14. Κύριες θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες	113
15. Συμμετοχές σε συγγενείς, κοινοπραξίες και θυγατρικές εταιρίες	116
16. Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	119
17. Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	119
18. Αναβαλλόμενη φορολογία	119
19. Αποθέματα	124
20. Απαιτήσεις και προπληρωμές	124
21. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	125
22. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	125
23. Λοιπά αποθεματικά	129
24. Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	131
25. Προβλέψεις	134
26. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	135
27. Προμηθευτές, λοιπές υποχρεώσεις και βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις	135
28. Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	136
29. Συνενώσεις επιχειρήσεων	137
30. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις/απαιτήσεις	138
31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	140
32. Δανεισμός	143
33. Στόχοι και πολιτικές προγράμματος διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου	146
34. Χρηματοοικονομικά μέσα και επιμέτρηση εύλογης αξίας	150
35. Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	153
36. Μεταγενέστερα γεγονότα	153

1. Γενικές πληροφορίες και σύνοψη των σημαντικών λογιστικών αρχών

Η Ανώνυμη Εταιρία Τσιμέντων Τιτάν (εφεξής η Εταιρία) και οι θυγατρικές επιχειρήσεις της (συνολικά ο Όμιλος) δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, εμπορία και διανομή μιας μεγάλης ποικιλίας δομικών υλικών, όπως τσιμέντο, έτοιμο σκυρόδεμα, αδρανή, τσιμεντόλιθους, κονιάματα και ιπτάμενη τέφρα. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια, την Αίγυπτο, την Τουρκία, τις Η.Π.Α. και τη Βραζιλία.

Πληροφορίες σχετικά με τη δομή του Ομίλου παρέχονται στη σημείωση 14, ενώ πληροφορίες για τις συναλλαγές του Ομίλου και της Εταιρίας με τα συνδεδεμένα μέρη παρέχονται στη σημείωση 31.

Η Εταιρία είναι Ελληνική Ανώνυμη Εταιρία με αριθμό Γενικού Εμπορικού Μητρώου: 224301000, (πρώην αριθμό μητρώου Α.Ε. 6013/06/Β/86/90), με έδρα την Αθήνα επί της οδού Χαλκίδος 22Α Τ.Κ. 111 43 και είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας (εφεξής οι οικονομικές καταστάσεις) εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 20 Μαρτίου 2019.

Σύνοψη των σημαντικών λογιστικών αρχών

Οι βασικές λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν για την κατάρτιση αυτών των οικονομικών καταστάσεων διατυπώνονται παρακάτω:

1.1. Βάση κατάρτισης

Οι παρούσες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφεξής ΔΠΧΑ) του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (εφεξής ΣΔΛΠ) και τις Διερμηνείες της Επιτροπής Διερμηνειών των ΔΠΧΑ (εφεξής ΕΔΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός από την αποτίμηση των επενδυτικών ακινήτων, συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων (καθώς και των παραγώνων χρηματοοικονομικών μέσων) και των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων καθορισμένων παροχών που επιμετρούνται σε εύλογη αξία.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων. Επίσης, απαιτεί την άσκηση κρίσης από τη Διοίκηση για τη

διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών. Οι τομείς που απαιτούν υψηλότερου βαθμού κρίση ή είναι εξαιρετικά πολύπλοκοι ή οι τομείς όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις είναι σημαντικές για τις οικονομικές καταστάσεις, αναφέρονται στις σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις στη σημείωση 2.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση τις ίδιες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων της προηγούμενης χρήσης, εκτός από την υιοθέτηση των νέων ή αναθεωρημένων προτύπων, τροποποιήσεων και διερμηνειών, η εφαρμογή των οποίων έγινε υποχρεωτική για τις περιόδους την η μετά την 1 Ιανουαρίου 2018.

1.1.1. Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες για την τρέχουσα οικονομική χρήση

ΔΠΧΑ 4 (Τροποποιήσεις) “Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα στο ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια”

Οι τροποποιήσεις εισάγουν δύο προσεγγίσεις. Το τροποποιημένο πρότυπο α) παρέχει την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και όχι στην κατάσταση αποτελεσμάτων τις τυχόν αποκλίσεις που προέκυψαν λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 πριν την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, και β) παρέχει στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως τον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021. Οι οντότητες οι οποίες έχουν επιλέξει να αναβάλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, συνεχίζουν να εφαρμόζουν το ΔΛΠ 39 για τα χρηματοοικονομικά μέσα. Οι τροποποιήσεις αυτές δεν επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας.

ΔΠΧΑ 2 (Τροποποιήσεις) “Ταξινόμηση και επιμέτρηση συναλλαγών που αφορούν παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών”

Η τροποποίηση παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με την βάση επιμέτρησης όσον αφορά παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά και τον λογιστικό χειρισμό σχετικά με τροποποιήσεις σε όρους που μεταβάλλουν μία παροχή που διακανονίζεται σε μετρητά σε παροχή που διακανονίζεται σε συμμετοχικούς τίτλους. Επιπλέον εισάγουν μία εξαίρεση όσον αφορά τις αρχές του ΔΠΧΑ 2 με βάση την οποία μία παροχή θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν να επρόκειτο να διακανονιστεί εξ ολοκλήρου σε συμμετοχικούς τίτλους, στις περιπτώσεις όπου ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατά ένα ποσό προς κάλυψη των φορολογικών υποχρεώσεων των εργαζομένων που προκύπτουν από παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και να το αποδίδει στις

φορολογικές αρχές. Οι τροποποιήσεις αυτές δεν επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας.

ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) «Μεταφορές επενδυτικών ακινήτων»

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταφορά προς ή από τα επενδυτικά ακίνητα θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί αλλαγή στη χρήση. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι έχει επέλθει αλλαγή στην χρήση ενός ακινήτου, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο το ακίνητο πληροί τον ορισμό και η αλλαγή στη χρήση να μπορεί να τεκμηριωθεί. Οι τροποποιήσεις αυτές δεν επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές»

Η Διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση σχετικά με πώς προσδιορίζεται η ημερομηνία της συναλλαγής όταν εφαρμόζεται το πρότυπο που αφορά τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, ΔΛΠ 21. Η Διερμηνεία έχει εφαρμογή όταν μία οντότητα είτε καταβάλει, είτε εισπράττει προκαταβολικά τίμημα για συμβάσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα. Η διερμηνεία αυτή δεν επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας.

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2014 (Κύκλος 2014 – 2016)

ΔΛΠ 28 «Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες»

Οι τροποποιήσεις παρέχουν διευκρινήσεις ως προς το ότι όταν οι οργανισμοί διαχείρισης επενδύσεων κεφαλαίων, τα αμοιβαία κεφάλαια, και οντότητες με παρόμοιες δραστηριότητες εφαρμόζουν την επιλογή να επιμετρούν τις συμμετοχές σε συγγενείς ή κοινοπραξίες σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αυτή η επιλογή θα πρέπει να γίνει ξεχωριστά για κάθε συγγενή ή κοινοπραξία κατά την αρχική αναγνώριση. Οι τροποποιήσεις αυτές δεν επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας.

ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες»

Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε τον Μάιο του 2014. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα αναγνωρίζει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες.

Την 1 Ιανουαρίου 2018, ο Όμιλος και η Εταιρία υιοθέτησαν το ΔΧΠΑ 15, χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη αναδρομική μέθοδο, δηλαδή η επίδραση από τη μετάβαση αναγνωρίστηκε συσσωρευτικά στο «Υπόλοιπο κερδών εις νέο», ενώ τα συγκριτικά ποσά δεν επαναδιατυπώθηκαν. Ωστόσο, Ο Όμιλος και η Εταιρία δεν είχαν καμία επίδραση στην κερδοφορία, ή την χρηματοοικονομική θέση τους κατά την πρώτη εφαρμογή του ΔΧΠΑ 15. Επομένως, δεν έγινε καμία προσαρμογή στο «Υπόλοιπο κερδών εις νέο» την 1 Ιανουαρίου 2018.

Επιπλέον, ο Όμιλος άλλαξε την λογιστική πολιτική του, έτσι ώστε να την προσαρμόσει στις απαιτήσεις του νέου προτύπου (σημ. 1.21).

ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»

Το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση» για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018, συνοψίζοντας τις τρεις όψεις της λογιστικής παρακολούθησης των χρηματοοικονομικών μέσων: την ταξινόμηση και επιμέτρηση, την απομείωση και τη λογιστική αντιστάθμισης.

Ο Όμιλος και η Εταιρία εφαρμόσαν το πρότυπο από την 1 Ιανουαρίου 2018 αναδρομικά, χωρίς να αναθεωρήσουν τις συγκριτικές πληροφορίες των προηγούμενων ετών, εκτός από τη λογιστική αντιστάθμισης.

Το 2017, ο Όμιλος και η Εταιρία δεν είχαν εφαρμόσει λογιστική αντιστάθμισης και δεν επέλεξαν να εφαρμόσουν λογιστική αντιστάθμισης την 1 Ιανουαρίου 2018 σύμφωνα με το νέο πρότυπο. Συνεπώς, θα συνεχίσουν να εφαρμόζουν την παρούσα πολιτική τους για τη λογιστική αντιστάθμισης, αν και θα εξετάσουν την έναρξη της λογιστικής αντιστάθμισης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΧΠΑ 9, όταν μία νέα σχέση αντιστάθμισης προκύψει.

Η υιοθέτηση του ΔΧΠΑ 9 πραγματοποιήθηκε χωρίς την αναθεώρηση των συγκριτικών πληροφοριών και συνεπώς οι προσαρμογές που προέκυψαν από τη νέα ταξινόμηση και τους νέους κανόνες απομείωσης δεν εμφανίζονται στην χρηματοοικονομική θέση της 31ης Δεκεμβρίου 2017, αλλά αναγνωρίστηκαν στην χρηματοοικονομική θέση έναρξης της 1ης Ιανουαρίου 2018.

Την 1η Ιανουαρίου 2018 (την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9), η διοίκηση του Ομίλου (και της Εταιρίας) αξιολόγησε τα επιχειρηματικά μοντέλα που ισχύουν για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει ο Όμιλος και η Εταιρία και τα ταξινόμησε στην κατάλληλη κατηγορία του ΔΠΧΑ 9.

Οι κύριες επιπτώσεις από αυτήν την ανα-ταξινόμηση είναι οι ακόλουθες:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

Κατηγορίες του ΔΛΠ 39	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
	Εύλογη αξία μέσω Διαθέσιμα προς αποτελεσμάτων	Διαθέσιμα προς πώληση	Δάνεια και Απαιτήσεις
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017 - ΔΛΠ 39	3.446	517	305.067
Αναταξινόμηση των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων στα χρηματοοικονομικά στοιχεία εύλογης αξία μέσω αποτελεσμάτων	517	-517	-
Αύξηση πρόβλεψης για επισφάλειες - εταιρίες που εννοποιούνται με τη μέθοδο πλήρους εννοποίησης	-	-	-438
Μείωση των καθαρών αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων λόγω των επισφαλειών	-	-	39
Κατηγορίες του ΔΧΠΑ 9	Εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία μέσω λοιπών εισοδημάτων	Αποσβέσιμο κόστος
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018 - ΔΠΧΑ 9	3.963	-	304.668

Την 1η Ιανουαρίου 2018, οι επενδύσεις των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου, σε μετοχές μη διαπραγματεύσιμες σε αγορές κεφαλαίου και σε κεφάλαια εξωτερικού σε ακίνητα, αναταξινομήθηκαν από την κατηγορία «χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης». Επιπλέον, το σχετικό αποθεματικό αναπροσαρμογών, που ανερχόταν σε €888 χιλιάδες ζημιά την 1η Ιανουαρίου 2018, μεταφέρθηκε στο λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο».

Επιπλέον, ο Όμιλος εφάρμοσε την απλοποιημένη προσέγγιση του ΔΠΧΑ 9 για την απομείωση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στα υπόλοιπα των εμπορικών και λοιπών απαιτήσεων την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής. Το αποτέλεσμα των απαιτήσεων του καινούριου προτύπου ήταν η αύξηση των προβλέψεων για απομείωση του Ομίλου κατά €438 χιλ. και η μείωση των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων κατά €39 χιλ. με αντίστοιχη επίδραση στην έναρξη του λογαριασμού «Υπόλοιπο κερδών εις νέο». Επίσης, οι καινούριες απαιτήσεις επηρέασαν τις οικονομικές συνθήκες, που εννοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, με αποτέλεσμα τη μείωση των επενδύσεων σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες ύψους €70 χιλ.

και την αντίστοιχη μείωση στο λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο».

Δεν υπήρξε καμία επίδραση στην ταξινόμηση και στην επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του Ομίλου.

Επίσης, η Εταιρία αξιολόγησε τα επιχειρηματικά μοντέλα και τους συμβατικούς όρους των ταμειακών ροών των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ύψους €122 χιλ.. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης αυτής ήταν η αναταξινόμησή τους στην κατηγορία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης. Η αναταξινόμηση αυτή δεν είχε καμία επίδραση στο υπόλοιπο έναρξης του λογαριασμού «Υπόλοιπο κερδών εις νέο» της 1η Ιανουαρίου 2018.

Ωστόσο, η Εταιρία αναγνώρισε μία ζημιά ύψους €946 χιλ. στον λογαριασμό «Υπόλοιπο κερδών εις νέο», λόγω τροποποίησης μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Συγκεκριμένα, στις 30 Νοεμβρίου 2017, η Εταιρία σύναψε τροποποιητική σύμβαση με θυγατρική εταιρία του Ομίλου, αλλάζοντας τους όρους ενός ενδοομιλικού δανείου.

Η επίδραση των αλλαγών από την ταξινόμηση και την απομείωση στη καθαρή θέση του Ομίλου και την Εταιρίας έχει ως εξής:

	Αποθεματικό αναπροσαρμογών		Υπόλοιπο κερδών εις νέο	
	Όμιλος	Εταιρία	Όμιλος	Εταιρία
(ποσά σε χιλιάδες €)				
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017 - ΔΛΠ 39	39.281	2.515	409.155	29.502
Αν αταξινόμηση των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων στα χρηματοοικονομικά στοιχεία εύλογης αξία μέσω αποτελεσμάτων περιόδου	888	-	-888	-
Αύξηση πρόβλεψης για επισφάλειες - εταιρίες που εν οπιοούνται με τη μέθοδο πλήρους εν οπιοίησης	-	-	-438	-
Αύξηση πρόβλεψης για επισφάλειες - εταιρίες που εν οπιοούνται με τη μέθοδο καθαρής θέσης	-	-	-70	-
Μείωση των καθαρών αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων λόγω των επισφαλειών	-	-	39	-
Αύξηση μακροπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων λόγω τροποποίησης των συμβατικών ταμειακών ροών	-	-	-	-946
Αναπροσαρμογές στο Υπόλοιπο Κερδών εις νέο από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	888	-	-1.357	-946
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018 - ΔΠΧΑ 9	40.169	2.515	407.798	28.556

Επιπλέον, ο Όμιλος άλλαξε την λογιστική πολιτική του, έτσι ώστε να την προσαρμόσει στις απαιτήσεις του νέου προτύπου (σημ. 1.24 και 1.26).

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις προσαρμογές που αναγνωρίστηκαν για κάθε κονδύλι της χρηματοοικονομικής κατάστασης την 1η Ιανουαρίου 2018 από την υιοθέτηση των ΔΧΠΑ 9 και 15:

(Ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος			Εταιρία				
	31/12/2017	ΔΠΧΑ 15 - προσαρμογές μετάβασης	ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης	1/1/2018 - αναπροσαρμο- σμένο	31/12/2017	ΔΠΧΑ 15 - προσαρμογές μετάβασης	ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης	1/1/2018 - αναπροσαρμο- σμένο
Ενεργητικό								
Ενσώματες ακίνητοποιήσεις	1.466.046	-	-	1.466.046	252.944	-	-	252.944
Επενδυτικά ακίνητα	12.130	-	-	12.130	8.937	-	-	8.937
Ασώματες ακίνητοποιήσεις	345.971	-	-	345.971	8.093	-	-	8.093
Συμμετοχές σε θυγατρικές	-	-	-	-	778.805	-	-	778.805
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες και κοινπραξίες	160.904	-	-70	160.834	-	-	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.434	-	-	1.434	-	-	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά	517	-	-517	-	122	-	-122	-
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε								
εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης	-	-	487	487	-	-	122	122
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	11.442	-	-	11.442	3.375	-	-	3.375
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	2.926	-	-	2.926	-	-	-	-
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	2.001.370	-	-100	2.001.270	1.052.276	-	-	1.052.276
Αποθέματα	258.204	-	-	258.204	65.410	-	-	65.410
Απαιτήσεις από πελάτες	115.429	-	-437	114.992	37.883	-	-	37.883
Προπληρωμές και λοιπά κυκλοφορούντα	64.205	-	-	64.205	29.966	-	-	29.966
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε								
εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης	-	-	30	30	-	-	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.012	-	-	2.012	-	-	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά	-	-	-	-	-	-	-	-
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	154.247	-	-	154.247	29.323	-	-	29.323
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	594.097	-	-407	593.690	162.582	-	-	162.582
Σύνολο Ενεργητικού	2.595.467	-	-507	2.594.960	1.214.858	-	-	1.214.858
Ίδια Κεφάλαια και Υποχρεώσεις								
Μετοχικό κεφάλαιο	253.897	-	-	253.897	253.897	-	-	253.897
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	22.826	-	-	22.826	22.826	-	-	22.826
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	3.003	-	-	3.003	3.003	-	-	3.003
Ίδιες μετοχές	-105.384	-	-	-105.384	-105.384	-	-	-105.384
Λοιπά αποθεματικά	723.716	-	888	724.604	540.288	-	-	540.288
Κέρδη εις νέο	409.155	-	-1.357	407.798	29.502	-	-946	28.556
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν σε μετόχους της Μητρικής Εταιρίας	1.307.213	-	-469	1.306.744	744.132	-	-946	743.186
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	62.459	-	-	62.460	-	-	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (α)	1.369.672	-	-468	1.369.204	744.132	-	-946	743.186
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	820.382	-	-	820.382	379.218	-	946	380.164
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	-	-	-	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	39.644	-	-39	39.605	6.078	-	-	6.078
Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	32.440	-	-	32.440	15.410	-	-	15.410
Προβλέψεις	30.172	-	-	30.172	6.944	-	-	6.944
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	6.711	-	-	6.711	3.795	-	-	3.795
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	929.349	-	-39	929.310	411.445	-	946	412.391
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	56.825	-	-	56.825	32	-	-	32
Προμηθευτές	131.885	-	-	131.885	20.811	-	-	20.811
Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις	-	11.610	-	11.610	-	378	-	378
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	96.548	-11.610	-	84.938	30.170	-378	-	29.792
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος	2.630	-	-	2.630	-	-	-	-
Προβλέψεις	8.558	-	-	8.558	8.268	-	-	8.268
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	296.446	-	-	296.446	59.281	-	-	59.281
Σύνολο υποχρεώσεων (β)	1.225.795	-	-39	1.225.756	470.726	-	946	471.672
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων (α+β)	2.595.467	-	-507	2.594.960	1.214.858	-	-	1.214.858

1.1.2. Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ και δεν υιοθετήθηκαν νωρίτερα από τον Όμιλο και την Εταιρία

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Το ΔΠΧΑ 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το ΔΛΠ 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης.

Το πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως τη λογιστική αντιμετώπιση των λειτουργικών μισθώσεων του Ομίλου και της Εταιρείας.

Την ημερομηνία ισολογισμού, ο Όμιλος και η Εταιρία έχουν μη ακυρώσιμες ανειλημμένες υποχρεώσεις από λειτουργικές μισθώσεις ύψους €51 εκατ. και €1,6 εκατ. αντίστοιχα (σημ. 30).

Από τις υποχρεώσεις αυτές, ο Όμιλος και η Εταιρία έχουν υποχρεώσεις που αφορούν βραχυπρόθεσμες μισθώσεις της τάξης των €0,7 εκατ. και €0,1 εκατ. αντίστοιχα και υποχρεώσεις σε μισθώσεις μη σημαντικής αξίας €0,3 εκατ. για τον Όμιλο. Οι ανειλημμένες αυτές υποχρεώσεις θα συνεχίσουν να αναγνωρίζονται ως έξοδα που στην κατάσταση αποτελεσμάτων με βάση τη σταθερή μέθοδο. Για τις υπόλοιπες υποχρεώσεις μίσθωσης, ο Όμιλος και η Εταιρία προβλέπουν ότι θα αναγνωρίσουν την 1 Ιανουαρίου 2019, δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων της τάξης των €54 εκατ. και €1,5 εκατ. αντίστοιχα, υποχρεώσεις από μισθώσεις της τάξης των €59 εκατ. και €1,5 εκατ. αντίστοιχα (συμπεριλαμβανομένου προσαρμογών για προπληρωμές και δεδουλευμένες πληρωμές μισθωμάτων που αναγνωρίστηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2018) και αναβαλλόμενο φόρο για τον Όμιλο της τάξης των €1,5 εκατ.. Συνολικά, η καθαρή θέση του Ομίλου θα είναι μικρότερη κατά €7 εκατ., ενώ η καθαρή θέση της Εταιρείας δεν θα επηρεαστεί ουσιαστικά.

Το EBITDA για τον Όμιλο, που χρησιμοποιείται για τη επιμέτρηση των αποτελεσμάτων ανά τομέα, αναμένεται να αυξηθεί περίπου €13 εκατ.. Αυτό

συμβαίνει καθώς οι πληρωμές από τις λειτουργικές μισθώσεις συμπεριλαμβάνονταν στο EBITDA, αλλά οι αποσβέσεις των δικαιωμάτων χρήσης των περιουσιακών στοιχείων και οι τόκοι των υποχρεώσεων από μισθώσεις δεν συμπεριλαμβάνονται στην επιμέτρησή του. Το EBITDA για την Εταιρία αναμένεται να αυξηθεί περίπου €0,6 εκατ..

Οι ταμειακές ροές των λειτουργικών δραστηριοτήτων του Ομίλου και της Εταιρείας θα αυξηθούν, ενώ οι ταμειακές ροές των χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων τους θα μειωθούν περίπου €15 εκατ. και €0,6 εκατ. αντίστοιχα, καθώς η αποπληρωμή του κεφαλαίου των υποχρεώσεων από μισθώσεις θα ταξινομηθεί ως ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Οι δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρείας ως εκμισθωτής δεν είναι σημαντικές και επομένως δεν αναμένεται να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές καταστάσεις τους. Ωστόσο, ορισμένες επιπλέον γνωστοποιήσεις θα απαιτηθούν από το επόμενο έτος.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία θα εφαρμόσουν το πρότυπο από την υποχρεωτική ημερομηνία υιοθέτησής του την 1η Ιανουαρίου 2019. Προτίθενται να εφαρμόσουν την απλοποιημένη μέθοδο μετάβασης και δεν θα επαναδιατυπώσουν τα συγκριτικά ποσά για το έτος πριν από την πρώτη υιοθέτηση του προτύπου. Επίσης, προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τις εξαιρέσεις του προτύπου για τα συμβόλαια μίσθωσης, που έχουν διάρκεια 12 μήνες από την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής τους, για συμβόλαια μίσθωσης, που το μισθωμένο στοιχείο του ενεργητικού είναι χαμηλής αξίας και για συμβόλαια που είναι βραχυπρόθεσμα.

ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις) “Δικαιώματα πρόωρης αποπληρωμής με καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις παρέχουν στις εταιρείες την δυνατότητα, εφόσον πληρούν μία συγκεκριμένη συνθήκη, να επιμετρούν χρηματοοικονομικά στοιχεία με δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής και καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης (negative compensation) στο αναπόσβεστο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων αντί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

ΔΠΧΑ 17 “Ασφαλιστήρια συμβόλαια” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2021)

Το ΔΠΧΑ 17 εκδόθηκε τον Μάιο του 2017 και αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4. Το ΔΠΧΑ 17 καθιερώνει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση και παρουσίαση των ασφαλιστήριων συμβολαίων που βρίσκονται στο πεδίο εφαρμογής του προτύπου καθώς και τις σχετικές γνωστοποιήσεις. Σκοπός του

προτύπου είναι να διασφαλίσει ότι μία οντότητα παρέχει σχετικές πληροφορίες οι οποίες να παρουσιάζουν την εύλογη εικόνα σχετικά με αυτά τα συμβόλαια. Το νέο πρότυπο επιλύει τα προβλήματα συγκρισιμότητας που είχε δημιουργήσει το ΔΠΧΑ 4 καθώς απαιτεί όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια να λογιστικοποιούνται με τρόπο συνεπή. Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις θα επιμετρώνται σε τρέχουσες αξίες και όχι σε ιστορικό κόστος. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) “Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι οντότητες πρέπει να λογιστικοποιούν τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές τους σε μία συγγενή εταιρεία ή κοινοπραξία - στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης - με βάση το ΔΠΧΑ 9. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 23 “Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό θεμάτων φορολογίας εισοδήματος” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Η Διερμηνεία παρέχει επεξηγήσεις ως προς την αναγνώριση και επιμέτρηση του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την φορολογική αντιμετώπιση κάποιων στοιχείων. Το Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 23 έχει εφαρμογή σε όλες τις πτυχές της λογιστικοποίησης του φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει τέτοια αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένου του φορολογητέου κέρδους/ζημιάς, της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τα φορολογικά κέρδη και φορολογικές ζημιές και τους φορολογικούς συντελεστές.

ΔΛΠ 19 (Τροποποιήσεις) “Τροποποίηση προγράμματος, περικοπή ή διακανονισμός” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι οντότητες πρέπει να προσδιορίζουν τα συνταξιοδοτικά έξοδα όταν λαμβάνουν χώρα αλλαγές σε συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΠΧΑ 3 (Τροποποιήσεις) “Ορισμός συνένωσης επιχειρήσεων” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020)

Ο νέος ορισμός εστιάζει στην έννοια της απόδοσης μιας επιχείρησης με τη μορφή παροχής αγαθών και υπηρεσιών στους πελάτες σε αντίθεση με τον προηγούμενο ορισμό ο οποίος εστίαζε στις

αποδόσεις με τη μορφή μερισμάτων, χαμηλότερου κόστους ή άλλου οικονομικού οφέλους σε επενδυτές και λοιπά μέρη. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8 (Τροποποιήσεις) “Ορισμός του ουσιώδους” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020)

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του ουσιώδους και πώς πρέπει να χρησιμοποιείται, συμπληρώνοντας τον ορισμό με οδηγίες οι οποίες παρέχονταν έως τώρα σε άλλα σημεία των ΔΠΧΑ. Επιπλέον, έχουν βελτιωθεί οι διευκρινίσεις που συνοδεύουν τον ορισμό. Τέλος, οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός του ουσιώδους εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλα τα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ (Κύκλος 2015 – 2017) (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιλαμβάνουν αλλαγές σε τέσσερα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΠΧΑ 3 “Συνενώσεις επιχειρήσεων”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης αυτής.

ΔΠΧΑ 11 “Από κοινού συμφωνίες”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα δεν επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή.

ΔΛΠ 12 “Φόροι εισοδήματος”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο.

IAS 23 “Κόστος δανεισμού”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου όταν το στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία προορίζεται ή την πώλησή του.

1.2. Ενοποίηση

Θυγατρικές

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις περιλαμβάνουν τις Οικονομικές Καταστάσεις της

Εταιρίας και των θυγατρικών εταιριών της. Θυγατρικές είναι όλες οι εταιρίες (συμπεριλαμβανομένου και των εταιριών ειδικού σκοπού) στις οποίες ο Όμιλος ασκεί έλεγχο επί της λειτουργίας τους. Ο Όμιλος ελέγχει μία εταιρία όταν εκτίθεται σε, ή έχει δικαιώματα σε, μεταβλητές αποδόσεις της εταιρίας λόγω της συμμετοχής του στην εταιρία αυτή και έχει την ικανότητα να επηρεάσει αυτές τις αποδόσεις μέσω της εξουσίας του στην εταιρία αυτή.

Οι θυγατρικές εταιρίες ενοποιούνται με την μέθοδο της ολικής ενοποίησης από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στον Όμιλο και παύουν να ενοποιούνται από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος παύει να υφίσταται.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τη μέθοδο της εξαγοράς για τη λογιστικοποίηση της συνένωσης επιχειρήσεων. Το τίμημα της εξαγοράς για την απόκτηση μιας θυγατρικής εταιρίας υπολογίζεται ως το σύνολο των εύλογων αξιών των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται, των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται προς τους πρώην μετόχους και των συμμετοχικών τίτλων που εκδόθηκαν από τον Όμιλο. Το τίμημα της εξαγοράς περιλαμβάνει επίσης την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που προκύπτουν από μια συμφωνία ενδεχόμενου ανταλλάγματος.

Σε μια συνένωση επιχειρήσεων οι συναφείς με την εξαγορά δαπάνες εξοδοποιούνται. Τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που αποκτούνται, οι υποχρεώσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται επιμετρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Εάν υπάρχει, ο Όμιλος αναγνωρίζει μη ελέγχουσα συμμετοχή στην θυγατρική είτε στην εύλογη αξία, είτε στην αξία του μεριδίου της μη ελέγχουσας συμμετοχής στην καθαρή θέση της αποκτηθείσας εταιρίας.

Στην περίπτωση που μία απόκτηση πραγματοποιείται σε επιμέρους στάδια, η τρέχουσα αξία της συμμετοχής που κατείχε ο Όμιλος στην αποκτηθείσα εταιρία επαναμετράται στην εύλογη αξία της κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Το κέρδος ή η ζημία που προκύπτει από την επαναμέτρηση της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Κάθε ενδεχόμενο τίμημα, που δίνεται από τον Όμιλο, αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία του την ημερομηνία της εξαγοράς. Μεταγενέστερες αλλαγές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος, που θεωρήθηκε στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρέωση, αναγνωρίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 είτε στην κατάσταση των αποτελεσμάτων, είτε ως μεταβολή στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Το ενδεχόμενο τίμημα που χαρακτηρίστηκε ως στοιχείο της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται ως την τελική τακτοποίησή του μέσω της καθαρής θέσης.

Η υπεραξία είναι το υπερβάλλον ποσό του συνόλου του τιμήματος που καταβλήθηκε, του ποσού που αναγνωρίστηκε ως μη ελέγχουσα συμμετοχή και της εύλογης αξίας οποιασδήποτε προηγούμενης συμμετοχής στην αποκτηθείσα εταιρία, έναντι της εύλογης αξίας των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής που αποκτήθηκε. Εφόσον η εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής που αποκτήθηκε είναι μεγαλύτερη του συνόλου του τιμήματος εξαγοράς, της μη ελέγχουσας συμμετοχής που αναγνωρίστηκε και της εύλογης αξίας της προηγούμενης συμμετοχής στην αποκτηθείσα εταιρία το κέρδος από τη συναλλαγή αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση των αποτελεσμάτων (σημ. 1.6).

Τυχόν κέρδος ή ζημία καθώς και κάθε στοιχείο της κατάστασης συνολικού εισοδήματος κατανέμεται στους μετόχους της μητρικής και στις μη ελέγχουσες συμμετοχές, ακόμα και αν αυτό έχει ως αποτέλεσμα το υπόλοιπο των μη ελεγχουσών συμμετοχών να καταστεί αρνητικό.

Στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της Εταιρίας, οι συμμετοχές σε θυγατρικές εμφανίζονται στην αξία κτήσης μείον τις ζημίες απομείωσης, εφόσον υπάρχουν.

Οι συμμετοχές σε θυγατρικές απομειώνονται, όταν η τρέχουσα αξία τους υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία τους. Η ανακτήσιμη αξία της συμμετοχής είναι η μεγαλύτερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας της συμμετοχής μείον των εξόδων πώλησης και της αξίας χρήσης της (value in use). Οι συμμετοχές της Εταιρίας σε θυγατρικές ελέγχονται για απομείωση ετησίως.

Η αξία κτήσης προσαρμόζεται έτσι ώστε να ενσωματώνει τις αλλαγές στο τίμημα από τροποποιήσεις του ενδεχόμενου τιμήματος.

Οι οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών εταιριών συντάσσονται την ίδια ημερομηνία και χρησιμοποιούν τις ίδιες λογιστικές αρχές με την Μητρική Εταιρία. Οι ενδοεταιρικές συναλλαγές, τα υπόλοιπα και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/ζημίες στις συναλλαγές μεταξύ των εταιριών του Ομίλου απαλείφονται.

Αλλαγές του ποσοστού συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρίες χωρίς μεταβολή στο καθεστώς ελέγχου

Οι συναλλαγές με τις μη ελέγχουσες συμμετοχές που έχουν ως αποτέλεσμα την διατήρηση του ελέγχου μιας θυγατρικής από τον Όμιλο θεωρούνται συναλλαγές μεταξύ των ιδιοκτητών. Η διαφορά μεταξύ του καταβληθέντος τιμήματος και του μέρους της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής εταιρίας που αποκτήθηκε αναγνωρίζεται επίσης, στα ίδια κεφάλαια. Κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από την πώληση σε κατόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών καταχωρούνται επίσης στα ίδια κεφάλαια.

Πώληση θυγατρικών εταιριών

Όταν ο Όμιλος παύει να έχει τον έλεγχο μιας θυγατρικής εταιρίας και εφόσον συνεχίζει να διατηρεί οποιαδήποτε συμμετοχή σε αυτήν, τότε η συμμετοχή επαναμετράται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία που παύει ο έλεγχος και οποιαδήποτε διαφορά σε σχέση με την τρέχουσα αξία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Κατόπιν, το περιουσιακό αυτό στοιχείο αναγνωρίζεται ως συγγενής επιχείρηση, κοινοπραξία ή χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού στην εύλογη αυτή αξία. Επιπλέον, κάθε ποσό που αναγνωρίστηκε προηγουμένως στα λοιπά συνολικά εισοδήματα σχετικά με την εταιρία αυτή, λογιστικοποιείται με την ίδια μέθοδο που θα εφάρμοζε ο Όμιλος στη περίπτωση που θα εκποιούσε απευθείας τα στοιχεία του ενεργητικού της ή τις υποχρεώσεις της. Το γεγονός αυτό μπορεί να σημαίνει ότι τα ποσά που προηγουμένως αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αναταξινομούνται στα αποτελέσματα χρήσης.

Από κοινού συμφωνίες

Οι επενδύσεις σε από κοινού συμφωνίες ταξινομούνται ως από κοινού δραστηριότητες, είτε ως κοινοπραξίες και η ταξινόμηση εξαρτάται από τα συμβατικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κάθε επενδυτή. Ο Όμιλος αξιολόγησε τη φύση των επενδύσεών του σε από κοινού συμφωνίες και αποφάσισε ότι αποτελούν κοινοπραξίες. Οι κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται βάσει της μεθόδου της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι συμμετοχές σε κοινοπραξίες αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσης και μετά προσαρμόζονται με το ποσοστό του Ομίλου πάνω στα κέρδη (ή τις ζημιές) και στα λοιπά συνολικά εισοδήματα των κοινοπραξιών. Όταν το ποσοστό του Ομίλου στις ζημιές μιας κοινοπραξίας είναι ίσο ή υπερβαίνει τη συμμετοχή του σε αυτή την κοινοπραξία (η οποία περιλαμβάνει κάθε μακροπρόθεσμη συμμετοχή που, στην ουσία, αποτελεί μέρος της καθαρής επένδυσης του Ομίλου σε αυτή), ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές, εκτός εάν έχει αναλάβει υποχρεώσεις ή έχει προχωρήσει σε πληρωμές για λογαριασμό της κοινοπραξίας.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των κοινοπραξιών απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις κοινοπραξίες. Επίσης απαλείφονται και οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές, εκτός εάν υπάρχουν ενδείξεις από τη συναλλαγή για την απομείωση του περιουσιακού στοιχείου που μεταβιβάστηκε.

Οι λογιστικές αρχές των κοινοπραξιών έχουν τροποποιηθεί, όποτε κρίθηκε απαραίτητο για να είναι συνεπείς με αυτές που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Η ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων των κοινοπραξιών συμπίπτει με αυτή της Μητρικής Εταιρίας.

Στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας, οι συμμετοχές σε κοινοπραξίες εμφανίζονται στην αξία κτήσης μείον τις ζημιές απομείωσης, εφόσον υπάρχουν.

Συγγενείς επιχειρήσεις

Συγγενείς επιχειρήσεις αποκαλούνται οι νομικές οντότητες στις οποίες ο Όμιλος έχει σημαντική επιρροή, αλλά δεν ασκεί έλεγχο επί της λειτουργίας τους (συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στα δικαιώματα ψήφου με ποσοστό 20% ή και περισσότερο). Οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και αρχικά καταχωρούνται στο κόστος κτήσης. Οι επενδύσεις του Ομίλου σε συγγενείς επιχειρήσεις εμπεριέχουν την υπεραξία (καθαρή από οποιοσδήποτε ζημιές από απαξίωση) που προέκυψε κατά την εξαγορά.

Σύμφωνα με την μέθοδο της καθαρής θέσης, η συμμετοχή του Ομίλου στα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν μετά την εξαγορά των συγγενών εταιριών αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και η συμμετοχή του Ομίλου επί των λοιπών συνολικών εισοδημάτων αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα του Ομίλου με την ταυτόχρονη μεταβολή της λογιστικής αξίας της επένδυσης. Όταν το μερίδιο του Ομίλου στις ζημιές μιας συγγενούς επιχείρησης ισούται ή υπερβαίνει την αξία της επένδυσής του, τότε ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές, εκτός εάν έχει αναλάβει νομικές ή συμβατικές υποχρεώσεις ή πραγματοποιήσει πληρωμές για λογαριασμό της εταιρίας αυτής.

Εάν το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου σε μία συγγενή εταιρία μειωθεί, αλλά συνεχίζει να διατηρεί σημαντική επιρροή, τότε από τα ποσά που είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μόνο η αναλογία που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μείωσης της συμμετοχής καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης.

Σε κάθε ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, ο Όμιλος εξετάζει εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις απομείωσης της συμμετοχής στη συγγενή εταιρία. Σε αυτή τη περίπτωση, ο Όμιλος υπολογίζει το ποσό της απομείωσης της συμμετοχής του ως τη διαφορά μεταξύ του ανακτήσιμου ποσού της και της τρέχουσας αξίας της. Η αξία απομείωσης αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στον λογαριασμό «συμμετοχή στα κέρδη/(ζημιές) συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών».

Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιριών, αναγνωρίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις μόνο κατά το ποσοστό που αναλογεί στο αντισυμβαλλόμενο μη συνδεδεμένο με τον Όμιλο

μέρος. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών επιχειρήσεων απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις εταιρίες αυτές. Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές απαλείφονται επίσης, εκτός εάν η συναλλαγή παρέχει ένδειξη απομείωσης του στοιχείου ενεργητικού που μεταφέρθηκε.

Οι λογιστικές αρχές των συγγενών επιχειρήσεων έχουν τροποποιηθεί, όποτε κρίθηκε απαραίτητο, για να είναι συνεπείς με αυτές που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Η ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων των συγγενών συμπίπτει με αυτή της μητρικής Εταιρίας.

Στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας, οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες εμφανίζονται στην αξία κτήσης μείον τις ζημιές απομείωσης, εφόσον υπάρχουν.

Δεσμεύσεις για την αγορά μεριδίων που κατέχει η μη ελέγχουσα συμμετοχή.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας απόκτησης ορισμένων θυγατρικών, ο Όμιλος έχει χορηγήσει στη μη ελέγχουσα συμμετοχή το δικαίωμα να απαιτήσει από τον Όμιλο την εξαγορά των μετοχών της βάσει προκαθορισμένων όρων (δικαίωμα προαίρεσης για πώληση). Η μη ελέγχουσα συμμετοχή μπορεί να είναι είτε διεθνείς οργανισμοί, είτε ιδιώτες επενδυτές που είναι κυρίως οικονομικοί ή βιομηχανικοί επενδυτές ή πρώην μέτοχοι της εξαγορασθείσας εταιρίας (σημ. 31).

Ο Όμιλος προκειμένου να αναγνωρίσει αυτά τα δικαιώματα εφαρμόζει την ακόλουθη πολιτική:

- Απόδοση στην μη ελέγχουσα συμμετοχή του μεριδίου της στα κέρδη ή τις ζημιές της περιόδου/χρήσης, καθώς και άλλων μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων.
- Σε κάθε ημερομηνία δημοσίευσης γίνεται ανατιμολόγηση της αξίας καθαρής θέσης σε χρηματοοικονομική υποχρέωση, που αναλογεί στην μη ελέγχουσα συμμετοχή, σαν να πραγματοποιήθηκε η εξαγορά την ημερομηνία αυτή.

Οποιαδήποτε διαφορά προκύπτει μεταξύ της εύλογης αξίας της υποχρέωσης, βάσει του δικαιώματος προαίρεσης, και της ανατιμολογημένης αξίας της μη ελέγχουσας συμμετοχής λογίζεται στο τέλος της περιόδου/χρήσης, με βάση την πολιτική που εφαρμόζει ο Όμιλος για τις εξαγορές μη ελεγχουσών συμμετοχών.

Εφόσον το δικαίωμα ασκηθεί, το ποσό που αναγνωρίζεται ως χρηματοοικονομική υποχρέωση κατά την ημερομηνία αυτή θα εξαλειφθεί από την καταβολή της τιμής εξάσκησης. Εάν το δικαίωμα πώλησης λήξει χωρίς να εξασκηθεί, τότε οι λογαριασμοί θα αντιστραφούν καθώς η μη ελέγχουσα συμμετοχή θα επανατιμολογηθεί πίσω

στα ίδια κεφάλαια και η χρηματοοικονομική υποχρέωση θα διαγραφεί.

1.3. Μετατροπή ξένου νομίσματος

Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου επιμετρούνται βάσει του τοπικού νομίσματος που ισχύει στη χώρα όπου δραστηριοποιούνται, το οποίο αποτελεί και το λειτουργικό τους νόμισμα. Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε ευρώ (€), το οποίο αποτελεί το λειτουργικό νόμισμα της Εταιρίας και το νόμισμα παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου.

Συναλλαγές και υπόλοιπα λογαριασμών

Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με τη χρησιμοποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών (τρέχουσες ισοτιμίες) που επικρατούν κατά τις ημερομηνίες των συναλλαγών ή της αποτίμησης όταν τα στοιχεία επανεκτιμώνται. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη ή ζημιές) που προκύπτουν από τον διακανονισμό των ανωτέρω συναλλαγών καθώς και από τη μετατροπή στο τέλος της χρήσης των νομισματικών στοιχείων («monetary items») από το ξένο νόμισμα στο λειτουργικό νόμισμα, καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός εάν χαρακτηρίζονται ως μέσα αντιστάθμισης της καθαρής επένδυσης εκμετάλλευσης στο εξωτερικό, οπότε καταχωρούνται απευθείας στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Όταν η σχετική επένδυση εκποιείται, το σωρευτικό ποσό ανατιμολογείται στα αποτελέσματα.

Οι συναλλαγματικές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν από ενδο-ομιλικά δάνεια και απαιτήσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως μέρος της καθαρής επένδυσης μιας οικονομικής οντότητας σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό, θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων των ατομικών οικονομικών καταστάσεων της οικονομικής οντότητας ή στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής εταιρίας που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό, ανάλογα με την περίπτωση. Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, τέτοιου είδους συναλλαγματικές διαφορές θα αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και θα ενσωματώνονται στο λογαριασμό των λοιπών αποθεματικών «αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών για συναλλαγές που έχουν χαρακτηριστεί ως μέρος της καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό».

Όταν η αποπληρωμή των ενδο-ομιλικών μακροπροθέσμων δανείων και απαιτήσεων έχει προγραμματιστεί ή είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί στο προβλεπτό μέλλον, τότε οι συναλλαγές αυτές παύουν να αποτελούν μέρος της καθαρής

επένδυσης σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό. Οι συναλλαγματικές διαφορές που έχουν δημιουργηθεί ως την ημερομηνία της από-αναγνώρισης αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και μετά την ημερομηνία αυτή αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Κατά την πώληση της θυγατρικής εταιρίας, οι σωρευμένες συναλλαγματικές διαφορές στα λοιπά αποθεματικά θα αναταξινομούνται από τα αποθεματικά στα αποτελέσματα χρήσης.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, που αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης ως μέρος των κερδών/ζημιών εύλογης αξίας. Οι συναλλαγματικές διαφορές από μη νομισματικά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, όπως τα διαθέσιμα προς πώληση χρεόγραφα, καταχωρούνται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα.

Εταιρίες του Ομίλου

Οι οικονομικές καταστάσεις όλων των εταιριών του Ομίλου (εκτός από εκείνες που λειτουργούν σε υπερπληθωριστικές οικονομίες) οι οποίες έχουν λειτουργικό νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου, μετατρέπονται στο νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου ως ακολούθως:

- Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού για κάθε κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης μετατρέπονται με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά την ημερομηνία της εκάστοτε κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.
- Τα έσοδα και έξοδα της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης της κάθε εταιρίας μετατρέπονται σύμφωνα με τις μέσες ισοτιμίες της εκάστοτε περιόδου (εκτός εάν η μέση ισοτιμία δεν είναι λογική προσέγγιση της συσσωρευμένης επίδρασης των ισοτιμιών που ίσχυαν κατά τις ημερομηνίες των συναλλαγών, στην οποία περίπτωση τα έσοδα και έξοδα μετατρέπονται με τις ισοτιμίες που ίσχυαν τις ημερομηνίες των συναλλαγών).
- Όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τα παραπάνω καταχωρούνται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και ακολούθως περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια και συγκεκριμένα στο αποθεματικό "συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής".
- Κατά την πώληση (μερική ή ολική) θυγατρικής εταιρίας που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό, οι αναλογούσες σωρευμένες συναλλαγματικές διαφορές που υπάρχουν στο αποθεματικό "συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής" των ιδίων κεφαλαίων, μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης και

συμμετέχουν στο υπολογισμό του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση. Κατά τη μερική πώληση θυγατρικής εταιρίας που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό, αποδίδεται στη μη ελέγχουσα συμμετοχή η αναλογία των συσσωρευμένων συναλλαγματικών διαφορών.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση των δανείων των παραπάνω θυγατρικών εταιριών, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως μέσα αντιστάθμισης των επενδύσεων του Ομίλου στο εξωτερικό, μεταφέρονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και περιλαμβάνονται στις "συναλλαγματικές διαφορές αντιστάθμισης κινδύνου" στα λοιπά αποθεματικά.

Η υπεραξία και οι αναπροσαρμογές σε εύλογη αξία που προκύπτουν κατά την εξαγορά θυγατρικών που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό καταχωρούνται ως στοιχεία ενεργητικού/παθητικού της θυγατρικής εξωτερικού και μετατρέπονται με τις ισοτιμίες της ημερομηνίας αναφοράς. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα.

1.4. Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις επιμετρούνται στο κόστος κτήσης μείον συσσωρευμένων αποσβέσεων και τυχόν ζημιών απομείωσης, εκτός από την κατηγορία "γήπεδα/οικόπεδα" (δεν περιλαμβάνονται τα λατομεία) που επιμετρούνται στο κόστος κτήσης μείον τυχόν ζημίες απομείωσης.

Το κόστος κτήσης ενσώματων ακινητοποιήσεων συμπεριλαμβάνει όλες τις δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση των ενσώματων παγίων στοιχείων και το κόστος περιβαλλοντικής αποκατάστασης, στο βαθμό που αυτό έχει καταχωρηθεί ως πρόβλεψη (βλέπε παράγραφο 1.20). Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται είτε στη λογιστική αξία του ενσώματου παγίου στοιχείου, ή καταχωρούνται ως ξεχωριστό ενσώματο πάγιο στοιχείο μόνο στην περίπτωση όπου υπάρχει μεγάλη πιθανότητα ότι από το συγκεκριμένο ενσώματο πάγιο θα προκύψουν για την οικονομική οντότητα μελλοντικές οικονομικές ωφέλειες και το κόστος τους μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Η αναπόσβεστη αξία του μέρους του ενσώματου παγίου που αντικαθίσταται παύει να αναγνωρίζεται. Οι επισκευές και οι συντηρήσεις χρεώνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, καθώς αυτές πραγματοποιούνται. Οι μεταγενέστερες δαπάνες, αποσβένονται στη μικρότερη χρονική διάρκεια που προκύπτει: μεταξύ της υπολειπόμενης ωφέλιμης ζωής του σχετικού περιουσιακού στοιχείου και του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί μέχρι την επόμενη προγραμματισμένη βελτίωση του ενσώματου παγίου.

Οι αποσβέσεις για όλες τις ενσώματες ακινητοποιήσεις, εκτός των λατομείων και των γηπέδων/οικόπεδων, υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Η

εκτιμώμενη διάρκεια ωφέλιμης ζωής των σημαντικότερων κατηγοριών ενσώματων παγίων είναι ως ακολούθως:

Κτίρια	Μέχρι 50 έτη
Μηχανήματα – Τεχνικές εγκαταστάσεις – Λοιπός μηχ/κος εξοπλισμός	Μέχρι 40 έτη
Μεταφορικά μέσα	5 με 20 έτη
Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός (συμπεριλαμβανομένου των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του σχετικού εξοπλισμού και το ενσωματωμένο λογισμικό για την λειτουργία του εξοπλισμού)	2 με 10 έτη
Μικρής αξίας πάγια	Μέχρι 2 έτη

Η απόσβεση των εκτάσεων/γηπέδων, όπου είναι εγκατεστημένα λατομεία, γίνεται σύμφωνα με την μέθοδο της μονάδας παραγωγής (ρυθμός εξάντλησης των αποθεμάτων). Η εξάντληση των αποθεμάτων καταγράφεται καθώς η διαδικασία εξόρυξης προχωρεί σύμφωνα με τη μέθοδο της ανά μονάδας παραγωγής. Τα υπόλοιπα γήπεδα δεν αποσβένονται.

Οι υπολειμματικές αξίες καθώς και οι ωφέλιμες ζωές των ενσώματων παγίων επανεξετάζονται και αναπροσαρμόζονται στο τέλος κάθε χρήσης, εφόσον κριθεί σκόπιμο. Όταν η αναπόσβεστη αξία ενός ενσώματου παγίου είναι μεγαλύτερη από την ανακτήσιμη αξία, τότε η αξία του παγίου αναπροσαρμόζεται στο ύψος του ανακτήσιμου ποσού (περισσότερες πληροφορίες στην παράγραφο 1.8 - απομείωση ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων εξαιρουμένης της υπεραξίας).

Κάθε στοιχείο των ενσώματων ακινητοποιήσεων και κάθε σημαντικό μέρος αυτών που αρχικά αναγνωρίστηκε, αποαναγνωρίζεται κατά την πώλησή του, ή όταν κανένα μελλοντικό οικονομικό όφελος δεν αναμένεται από τη χρήση του ή την πώλησή του. Τα κέρδη και οι ζημίες που προκύπτουν από την πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων, προσδιορίζονται από τη διαφορά που προκύπτει μεταξύ του εσόδου από την πώληση και της αναπόσβεστης αξίας, όπως αυτή εμφανίζεται στα λογιστικά βιβλία και συμπεριλαμβάνονται στο λειτουργικό αποτέλεσμα.

Οι τόκοι που προέρχονται από δάνεια που συνάφθηκαν ειδικά ή γενικά για την χρηματοδότηση της κατασκευής ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων, κεφαλαιοποιούνται στη χρήση στην οποία προκύπτουν, κατά την διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου των ενσώματων παγίων, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης (σημ. 1.29).

1.5. Επενδυτικά ακίνητα

Ως επενδυτικά ακίνητα ορίζονται τα ακίνητα που προορίζονται για μακροπρόθεσμες αποδόσεις ενοικίου ή για κεφαλαιουχικά κέρδη ή και για τα δύο και δεν χρησιμοποιούνται από καμία θυγατρική εταιρία του Ομίλου. Τα ακίνητα, που ιδιοχρησιμοποιούνται από τον Όμιλο, αξιοποιούνται για τις παραγωγικές ή διοικητικές ανάγκες του και δεν θεωρούνται επενδυτικά ακίνητα. Αυτό αποτελεί και το κριτήριο διαχωρισμού των ακινήτων μεταξύ των επενδυτικών και των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων.

Τα επενδυτικά ακίνητα απεικονίζονται αρχικά στο ιστορικό κόστος κτήσης, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών άμεσων δαπανών απόκτησης και των εξόδων δανεισμού, όπου αυτό είναι εφικτό (σημ. 1.29).

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα επενδυτικά ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Η εύλογη αξία αντανακλά τις συνθήκες της αγοράς την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και καθορίζεται από τη Διοίκηση ή ανεξάρτητους εκτιμητές σε ετήσια βάση. Η καλύτερη ένδειξη της εύλογης αξίας ενός ακινήτου δίνεται από την τρέχουσα τιμή ομοειδών ακινήτων στην ίδια περιοχή και στην ίδια κατάσταση με το επενδυτικό ακίνητο, σε μία αγορά που οι συναλλαγές πραγματοποιούνται με έντονο ρυθμό, ενώ ισχύουν ίδιοι όροι μίσθωσης και οι λοιπές συνθήκες (συγκρίσιμες συναλλαγές). Όταν δεν υπάρχουν ταυτόσημες συνθήκες, ο Όμιλος συνυπολογίζει και προσμετρά τις διαφορές από τα συγκρινόμενα ακίνητα, είτε αυτές εμφανίζονται στην περιοχή, τη φύση και την κατάσταση του ακινήτου, είτε στους συμβατικούς όρους μίσθωσης και στα λοιπά συμβόλαια που σχετίζονται με το ακίνητο.

Το κέρδος ή η ζημία που προκύπτει από τη μεταβολή της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στον λογαριασμό «Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης» ή «Άλλα έξοδα εκμετάλλευσης» την περίοδο που πραγματοποιείται.

Οι μεταγενέστερες δαπάνες κεφαλαιοποιούνται στην λογιστική αξία, μόνο όταν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που σχετίζονται με τις δαπάνες αυτές, θα εισέλθουν στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Όλες οι άλλες δαπάνες για επισκευές και συντηρήσεις χρεώνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, καθώς πραγματοποιούνται. Όταν μέρος ενός επενδυτικού ακινήτου αντικαθίσταται, η τρέχουσα αξία του συγκεκριμένου μέρους παύει να αναγνωρίζεται.

Η εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων δεν αντανακλά τις μελλοντικές κεφαλαιουχικές δαπάνες που θα βελτιώσουν ή θα ενισχύσουν τα ακίνητα αυτά, ενώ επίσης δεν αντανακλά τα συναφή μελλοντικά οφέλη από αυτές τις δαπάνες, πέρα από αυτές τις δαπάνες ή τα οφέλη που κάθε λογικός

συμμετέχων στην αγορά θα λάμβανε υπόψη του, ώστε να προσδιορίσει την αξία του ακινήτου.

Όταν ο Όμιλος εκποιεί ένα ακίνητο στην εύλογη αξία του, σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν στην αγορά, η τρέχουσα αξία του ακινήτου προσαρμόζεται, αμέσως πριν από την εκποίηση, στην τιμή πώλησης και η διαφορά λογιστικοποιείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως καθαρό κέρδος /ζημιά από την επιμέτρηση σε εύλογη αξία του επενδυτικού ακινήτου. Τα επενδυτικά ακίνητα παύουν να αναγνωρίζονται, όταν εκποιούνται.

Στην περίπτωση που ένα επενδυτικό ακίνητο ιδιοχρησιμοποιηθεί, αναταξινομείται ως ενσώματη ακινητοποίηση. Η εύλογη αξία του ακινήτου κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης αποτελεί το τεκμαρτό κόστος κτήσης για την περαιτέρω λογιστικοποίησή του.

Στην περίπτωση που μία ενσώματη ακινητοποίηση χαρακτηριστεί ως επενδυτικό ακίνητο, επειδή η χρήση του μεταβλήθηκε, εφαρμόζονται οι λογιστικές αρχές του ΔΛΠ 16 μέχρι και την ημερομηνία της μεταφοράς του σε επενδυτικό ακίνητο και έκτοτε υπολογίζεται στην εύλογη αξία του. Το επενδυτικό ακίνητο εκτιμάται στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και το κέρδος ή η ζημιά από την αναπροσαρμογή του στην εύλογη αξία, δηλαδή η διαφορά μεταξύ εύλογης και τρέχουσας αξίας, αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια, σύμφωνα με το ΔΛΠ 16, ως επανεκτίμηση της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων. Το κέρδος της αποτίμησης αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, εκτός εάν υπάρχει προγενέστερη ζημιά απομείωσης του ακινήτου. Στην περίπτωση αυτή, το κέρδος από την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο βαθμό που αντιλογίζει μια προγενέστερη ζημιά απομείωσης και οποιοδήποτε επιπλέον κέρδος από την αναπροσαρμογή σε εύλογη αξία αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Η ζημιά από την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

1.6. Ασώματες ακινητοποιήσεις

Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από την απόκτηση θυγατρικής εταιρίας ορίζεται ως το υπερβάλλον ποσό του συνόλου του τιμήματος εξαγοράς και του ποσού που αναγνωρίστηκε ως μη ελέγχουσα συμμετοχή στην αποκτηθείσα εταιρία και της εύλογης αξίας οποιασδήποτε προηγούμενης συμμετοχής στην αποκτηθείσα εταιρία κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, έναντι της εύλογης αξίας των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής που αποκτήθηκε. Αν το άθροισμα του συνολικού τιμήματος εξαγοράς, της μη ελέγχουσας συμμετοχής που αναγνωρίστηκε και

της εύλογης αξίας της προηγούμενης συμμετοχής στην αποκτηθείσα εταιρία είναι μικρότερο από την εύλογη αξία της καθαρής θέσης της θυγατρικής που αποκτήθηκε σε περίπτωση μίας συμφέρουσας αγοράς, η διαφορά αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα. Η υπεραξία απεικονίζει τις μελλοντικές οικονομικές ωφέλειες από περιουσιακά στοιχεία που δεν μπορούν μεμονωμένα να προσδιοριστούν και να αναγνωριστούν κατά τις συνενώσεις των επιχειρήσεων.

Η υπεραξία δεν υπόκειται σε απόσβεση. Μετά την αρχική αναγνώρισή της, αποτιμάται στο κόστος κτήσης μείον τις οποιοσδήποτε σωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Για τους σκοπούς διενέργειας του ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται, κατά την ημερομηνία απόκτησης, σε κάθε μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών (ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών) που αναμένεται ότι θα επωφεληθεί από τις συνέργειες της συνένωσης. Κάθε μονάδα (ή ομάδα αυτών) στην οποία έχει κατανεμηθεί η υπεραξία, αποτελεί το μικρότερο επίπεδο παρακολούθησης της υπεραξίας μέσα στην οικονομική οντότητα για σκοπούς εσωτερικής διαχείρισης. Η υπεραξία παρακολουθείται για λόγους εσωτερικής διαχείρισης σε επίπεδο λειτουργικού τομέα.

Ο επανέλεγχος της απομείωσης γίνεται ετησίως (ακόμα κι αν δεν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης), ή συχνότερα, εφόσον γεγονότα ή αλλαγές στις υπάρχουσες καταστάσεις υποδηλώνουν ενδεχόμενη απομείωση. Η τρέχουσα αξία της υπεραξίας συγκρίνεται με το ανακτήσιμο ποσό, που είναι το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της αξίας χρήσης και της εύλογης αξίας μείον τα έξοδα πώλησης. Κάθε απομείωση αναγνωρίζεται απευθείας ως έξοδο και δεν αναστρέφεται μεταγενέστερα.

Στην περίπτωση που η υπεραξία κατανέμεται σε μια μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών και μέρος της δραστηριότητας αυτής της μονάδας εκποιηθεί, η υπεραξία που σχετίζεται με το μέρος της δραστηριότητας που εκποιήθηκε συμπεριλαμβάνεται στη λογιστική αξία αυτής, όταν καθορίζεται το κέρδος ή η ζημιά από την πώληση. Στην περίπτωση αυτή, η υπεραξία που εκποιήθηκε υπολογίζεται με βάση τις σχετικές αξίες της εκποιούμενης δραστηριότητας και του μέρους της μονάδας ταμειακών ροών που διατηρήθηκε.

Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις που αποκτώνται ξεχωριστά καταχωρούνται στο ιστορικό κόστος. Οι ασώματες ακινητοποιήσεις που αποκτήθηκαν ως μέρος επιχειρηματικών συνενώσεων αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Μετά την αρχική αναγνώριση, οι ασώματες ακινητοποιήσεις επιμετρούνται στο ιστορικό κόστος

μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις σωρευμένες ζημίες απομείωσης. Εσωτερικά δημιουργημένα άυλα περιουσιακά πάγια, εκτός των κεφαλαιοποιημένων δαπανών ανάπτυξης, δεν κεφαλαιοποιούνται και οι δαπάνες (σημείωση 1.7) καταχωρούνται στα αποτελέσματα της περιόδου/χρήσης, όπου αυτές πραγματοποιούνται.

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις του Ομίλου έχουν πεπερασμένη ωφέλιμη ζωή.

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις με πεπερασμένη ωφέλιμη ζωή αποσβένονται κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους και αξιολογούνται για απομείωση, όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι κάποια άυλα περιουσιακά στοιχεία ενδέχεται να έχουν υποστεί απομείωση. Η ωφέλιμη ζωή και η μέθοδος απόσβεσης για τις ασώματες ακινητοποιήσεις με πεπερασμένη ωφέλιμη ζωή επανεξετάζονται τουλάχιστον κάθε περίοδο/χρήση κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων. Αλλαγές στην αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή ή στον αναμενόμενο τρόπο ανάλωσης των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών από κάθε άυλο περιουσιακό στοιχείο αντιμετωπίζονται ως αλλαγή στις λογιστικές εκτιμήσεις. Η δαπάνη της απόσβεσης των ασώματων ακινητοποιήσεων με πεπερασμένη ωφέλιμη ζωή αναγνωρίζεται στην κατάσταση των αποτελεσμάτων στην κατηγορία του εξόδου, που συνάδει με τη λειτουργία του ασώματου αυτού παγίου.

Τα μηχανογραφικά λογισμικά προγράμματα και οι σχετικές άδειες που αποκτώνται ξεχωριστά κεφαλαιοποιούνται με βάση τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση και την εγκατάσταση των συγκεκριμένων λογιστικών, όταν αυτά αναμένεται να δημιουργήσουν οικονομικά οφέλη στον Όμιλο πέρα της μιας οικονομικής χρήσης. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για τη συντήρηση λογισμικών προγραμμάτων αναγνωρίζονται ως έξοδο καθώς προκύπτουν.

Οι μέθοδοι απόσβεσης που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο για τις ασώματες ακινητοποιήσεις συνοψίζονται ως εξής:

	Μέθοδος Απόσβεσης	Ωφέλιμη Ζωή
Διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα και πελατειακές σχέσεις	Σταθερή	Μέχρι 20 έτη
Άδειες παραγωγής και εκμετάλλευσης (άδειες εξόρυξης)	Σταθερή/ μέθοδος της μονάδας παραγωγής	Μικρότερο των: περιόδου αδειας και της εκτιμώμενης ζωής του υποκείμενου λατομείου ή της μεθόδου της μονάδας παραγωγής
Δαπάνες ανάπτυξης (λατομεία με σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης)	Σημείωση 1.7	Σημείωση. 1.7

	Μέθοδος Απόσβεσης	Ωφέλιμη Ζωή
Λογισμικό υπολογιστών	Σταθερή	3 με 7 έτη

Τα κέρδη ή οι ζημίες που προέρχονται από τη διαγραφή λόγω εκποίησης μιας ασώματης ακινητοποίησης, υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ των καθαρών εσόδων από την εκποίηση και της τρέχουσας αξίας του παγίου, και καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

1.7. Δαπάνες απογύμνωσης λατομείων

Οι δαπάνες απογύμνωσης λατομείων περιλαμβάνουν την απομάκρυνση των υπερκείμενων και άλλων άχρηστων υλικών. Οι δαπάνες απογύμνωσης πραγματοποιούνται κατά την δημιουργία ενός λατομείου πριν αρχίσει η παραγωγική διαδικασία και κεφαλαιοποιούνται ως εξής:

Στην περίπτωση που οι σχετικές δαπάνες πραγματοποιούνται σε λατομείο ιδιοκτησίας του Ομίλου, οι δαπάνες απογύμνωσης συμπεριλαμβάνονται στην τρέχουσα αξία του σχετικού λατομείου, στην αντίστοιχη κατηγορία των ενσώματων ακινητοποιήσεων και ακολούθως αποσβένονται στη διάρκεια της ζωής του λατομείου σύμφωνα με τη μέθοδο της μονάδας παραγωγής (ρυθμός εξάντλησης των αποθεμάτων). Στην περίπτωση που οι δαπάνες απογύμνωσης πραγματοποιούνται σε λατομείο το οποίο μισθώνεται από τον Όμιλο με σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης, οι δαπάνες απογύμνωσης περιλαμβάνονται στις «Δαπάνες ανάπτυξης» στην ομάδα των ασώματων ακινητοποιήσεων και αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της διάρκειας μίσθωσης και της ωφέλιμης ζωής του λατομείου.

1.8. Απομείωση ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων (εξαιρούμενης της υπεραξίας)

Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν απεριόριστη διάρκεια ζωής (π.χ. γη που δεν σχετίζεται με λατομεία) δεν υπόκεινται σε απόσβεση και ελέγχονται ετησίως για τυχόν απομείωση. Για τα ενσώματα και ασώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε απόσβεση πραγματοποιείται έλεγχος απομείωσης, όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδηλώνουν ότι η αναπόσβεστη αξία τους μπορεί να μην είναι πλέον ανακτήσιμη. Όταν η αναπόσβεστη αξία των ενσώματων και ασώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία τους, τότε το επιπλέον ποσό αφορά ζημία απομείωσης και καταχωρείται απευθείας ως έξοδο στα αποτελέσματα. Για τους σκοπούς του ελέγχου απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο για το οποίο οι ταμειακές ροές δύναται να προσδιοριστούν ξεχωριστά. Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά

στοιχεία, εκτός της υπεραξίας, που έχουν υποστεί απομείωση επανεξετάζονται για πιθανό αντιλογισμό της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων.

Η ανακτήσιμη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου είναι η μεγαλύτερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου μείον των εξόδων πώλησης και της αξίας χρήσης.

1.9. Μισθώσεις

Όταν εταιρία του Ομίλου είναι ο μισθωτής

Οι μισθώσεις, στις οποίες ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες της ιδιοκτησίας παραμένουν στον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Τα ποσά που καταβάλλονται για την εξόφληση των δόσεων των ανωτέρω μισθώσεων (καθαρά από τυχόν κίνητρα που λαμβάνει ο μισθωτής) καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με σταθερή μέθοδο, σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Οι μισθώσεις που αφορούν ενσώματες ακινητοποιήσεις για τις οποίες ο Όμιλος έχει ουσιαστικά όλες τις ωφέλειες και όλους τους κινδύνους της ιδιοκτησίας ταξινομούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται κατά την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη αξία που προκύπτει μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου στοιχείου και της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων, καθένα εκ των οποίων προσδιορίζεται κατά την έναρξη της μίσθωσης.

Κάθε μισθώμα επιμερίζεται μεταξύ της υποχρέωσης και των χρηματοοικονομικών εξόδων. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώματα, καθαρές από χρηματοοικονομικά έξοδα, απεικονίζονται στις υποχρεώσεις. Το μέρος του χρηματοοικονομικού εξόδου που αφορά σε χρηματοδοτικές μισθώσεις χρεώνεται στα αποτελέσματα σε όλη τη διάρκεια μίσθωσης, ώστε να επιτυγχάνεται ένα σταθερό επιτόκιο για το υπόλοιπο της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης σε κάθε περίοδο. Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις που αποκτήθηκαν με σύναψη χρηματοδοτικών μισθώσεων αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής των παγίων στοιχείων ή της διάρκειας μίσθωσής τους.

Οι μισθώσεις ταξινομούνται σε χρηματοδοτικές ή λειτουργικές κατά την ημερομηνία σύναψης της μίσθωσης.

Όταν εταιρία του Ομίλου είναι ο εκμισθωτής

Μισθώσεις στις οποίες μια εταιρία του Ομίλου δεν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ωφέλειες της ιδιοκτησίας, χαρακτηρίζονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Όταν τα περιουσιακά στοιχεία εκμισθώνονται στα πλαίσια λειτουργικών μισθώσεων, παρουσιάζονται στην κατάσταση

χρηματοοικονομικής θέσης σύμφωνα με τη φύση του κάθε περιουσιακού στοιχείου.

Τα έσοδα της μίσθωσης από λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Τα αρχικά άμεσα κόστη που πραγματοποιούνται κατά τη διαπραγμάτευση μιας λειτουργικής μίσθωσης προστίθενται στη λογιστική αξία του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην ίδια βάση με τα έσοδα από μισθώματα.

Τα ενδεχόμενα μισθώματα αναγνωρίζονται ως έσοδο την περίοδο κατά την οποία κερδίζονται.

1.10. Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος κτήσης προσδιορίζεται με τη μέθοδο του σταθμικού μέσου όρου. Το κόστος των ετοιμών προϊόντων και της παραγωγής σε εξέλιξη αποτελείται από το κόστος των πρώτων υλών, το άμεσο εργατικό κόστος, τις λοιπές άμεσες δαπάνες και τα γενικά βιομηχανικά έξοδα που συνδέονται με την παραγωγή (σύμφωνα με την κανονική παραγωγική δυναμικότητα) ενώ δεν συμπεριλαμβάνεται το κόστος δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών, μειωμένη με το εκτιμώμενο κόστος ολοκλήρωσης της πώλησης και των εξόδων διάθεσης.

Κατάλληλες προβλέψεις σχηματίζονται για απαξιωμένα, άχρηστα και με πολύ χαμηλή κίνηση στην αγορά αποθέματα. Οι μειώσεις της αξίας των αποθεμάτων στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία και οι λοιπές ζημίες από αποθέματα καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την περίοδο που εμφανίζονται.

1.11. Εμπορικές απαιτήσεις

Οι εμπορικές απαιτήσεις είναι υπόλοιπα οφειλόμενα από τους πελάτες για την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε αυτούς από τη συνήθη δραστηριότητα του Ομίλου. Εάν η είσπραξη των υπολοίπων αυτών αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός ενός έτους ή και λιγότερο (ή και περισσότερο εάν αποτελεί το γεγονός αυτό μέρος του κανονικού λειτουργικού κύκλου της επιχειρηματικής δραστηριότητας), τότε οι απαιτήσεις ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Εάν όχι, τότε ταξινομούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Οι εμπορικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και ύστερα αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, αφαιρουμένων και των ζημιών απομείωσης.

1.12. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Στην κατάσταση ταμειακών ροών, τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνουν μετρητά, καταθέσεις όψεως, βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης και υπεραναλήψεις από τραπεζικούς λογαριασμούς, αν αυτές υπάρχουν. Οι υπεραναλήψεις απεικονίζονται στο παθητικό στις βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Τα στοιχεία των διαθεσίμων και ταμειακών ισοδύναμων έχουν αμελητέο κίνδυνο μεταβολής στην αξία.

1.13. Μετοχικό κεφάλαιο

(α) Οι κοινές και προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου μετοχές εμφανίζονται στο μετοχικό κεφάλαιο στα ίδια κεφάλαια. Το μετοχικό κεφάλαιο απεικονίζει την αξία των μετοχών της Εταιρίας που έχουν εκδοθεί και είναι σε κυκλοφορία. Το τίμημα που καταβλήθηκε πλέον της ονομαστικής αξίας ανά μετοχή καταχωρείται στο λογαριασμό «Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο» στα ίδια κεφάλαια.

(β) Πρόσθετες δαπάνες που έχουν άμεση σχέση με την έκδοση νέων μετοχών ή δικαιωμάτων προαίρεσης καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια αφαιρετικά από το προϊόν της έκδοσης, καθαρά από φόρους.

(γ) Όταν η Εταιρία ή οι θυγατρικές της αγοράσουν μέρος του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας (ίδιες μετοχές), το ποσό που καταβλήθηκε συμπεριλαμβανόμενης οποιασδήποτε δαπάνης, καθαρό από φόρους, εμφανίζεται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια, μέχρι ακύρωσης ή πώλησης των μετοχών. Όταν οι ίδιες μετοχές στη συνέχεια πωληθούν κάθε σχετικό κέρδος ή ζημία καθαρό από οποιαδήποτε άμεση για την συναλλαγή επιπρόσθετη δαπάνη και από φόρους, καταχωρείται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

1.14. Δανειακές υποχρεώσεις

Οι δανειακές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, καθαρές από τα άμεσα έξοδα σύναψής τους (τραπεζικά έξοδα και προμήθειες). Στις περιόδους που ακολουθούν, οι δανειακές υποχρεώσεις αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρησιμοποίηση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Όποια διαφορά προκύπτει μεταξύ των εισπράξεων (καθαρών από τα σχετικά έξοδα συναλλαγών) και της αξίας εξόφλησης, καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια του δανεισμού, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Οι προμήθειες που πληρώνονται κατά την έναρξη της σύμβασης δανεισμού αναγνωρίζονται ως έξοδα για την πραγματοποίηση της συναλλαγής όταν είναι πιθανό ότι ένα μέρος ή ολόκληρο το δάνειο θα εκταμειωθεί. Σε αυτή την περίπτωση, η αναγνώριση της προμήθειας αναβάλλεται μέχρι την εκταμίευση του δανείου. Όταν δεν υπάρχει κάποια ένδειξη ότι η

εκταμίευση μέρους ή ολόκληρου του δανείου είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί, η προμήθεια κεφαλαιοποιείται σαν προπληρωμή και αποσβένεται κατά τη διάρκεια του σχετικού δανεισμού. Οι δανειακές υποχρεώσεις ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες εκτός από τις περιπτώσεις που ο Όμιλος έχει το ανεπιφύλακτο δικαίωμα να αναβάλλει την εξόφληση της υποχρέωσης για τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς.

1.15. Τρέχων και αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος

Ο φόρος της χρήσης αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο. Ο φόρος αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από τις περιπτώσεις που αφορούν στοιχεία που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στην καθαρή θέση. Στην περίπτωση αυτή, ο φόρος αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στην καθαρή θέση, αντίστοιχα.

Ο τρέχων φόρος εισοδήματος υπολογίζεται βάσει των φορολογικών νόμων που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαδώς θεσπιστεί κατά την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων στις χώρες που η Εταιρία και οι θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου δραστηριοποιούνται και παράγουν φορολογητέο εισόδημα. Η διοίκηση αξιολογεί περιοδικά τις θέσεις που λαμβάνονται στις φορολογικές δηλώσεις, όταν η ισχύουσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνείες και δημιουργεί προβλέψεις, όπου χρειάζεται, με βάση τα ποσά που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται με τη χρήση της μεθόδου της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και των αντίστοιχων ποσών που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο, δεν αναγνωρίζονται οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις αν προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας. Εάν ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προκύπτει από την αρχική αναγνώριση ενός στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού, σε συναλλαγή άλλη εκτός από εκείνη της συνένωσης επιχειρήσεων και κατά την οποία συναλλαγή, δεν επηρεάζονται ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογητέα κέρδη και ζημίες, δεν καταχωρείται.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για τη χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται για προσωρινές φορολογητέες διαφορές, που προέρχονται από επενδύσεις σε θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις, εκτός εάν ο Όμιλος είναι σε θέση να ελέγξει την

αντιστροφή των προσωρινών διαφορών και αναμένεται ότι οι προσωρινές διαφορές δεν θα αντιστραφούν στο προσεχές μέλλον. Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται για τις εκπεστές προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις κατά την έκταση στην οποία αναμένεται ότι η προσωρινή διαφορά θα αναστραφεί στο μέλλον και θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για τη χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς. Η αναβαλλόμενη φορολογία εισοδήματος προσδιορίζεται με τη χρήση των φορολογικών συντελεστών (και νόμων) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί κατά την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και οι οποίοι αναμένεται να εφαρμοστούν, όταν η σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση θα ανακτηθεί ή η σχετική αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση θα τακτοποιηθεί.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφιστούν οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις με τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και όταν οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις σχετίζονται με φόρους εισοδήματος που επιβάλλονται από την ίδια φορολογική αρχή, είτε αφορά την ίδια φορολογητέα οντότητα, είτε διαφορετικές φορολογητέες οντότητες στις οποίες υπάρχει η πρόθεση να τακτοποιήσουν τα υπόλοιπα σε καθαρή βάση.

1.16. Παροχές σε εργαζομένους

(α) Συνταξιοδότηση και άλλες υποχρεώσεις λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ο Όμιλος έχει διάφορα συνταξιοδοτικά και λοιπά προγράμματα παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία, συμπεριλαμβανομένων και προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και καθορισμένων εισφορών, σύμφωνα με τις συνθήκες και τις πρακτικές που ισχύουν στις χώρες που ο Όμιλος δραστηριοποιείται. Ως πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών ορίζεται ένα πρόγραμμα συνταξιοδότησης στα πλαίσια του οποίου ο Όμιλος καταβάλλει σταθερές εισφορές σε μία ξεχωριστή οντότητα. Ο Όμιλος δε θα έχει καμία νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση να καταβάλλει πρόσθετες εισφορές στην περίπτωση που οι πόροι του ταμείου δε θα είναι επαρκείς, ώστε να καταβάλλει στους εργαζομένους παροχές για την υπηρεσία τους που αφορά την τρέχουσα περίοδο καθώς και προηγούμενες περιόδους. Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται ένα πρόγραμμα συνταξιοδότησης ή πρόγραμμα λοιπών παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία που δεν είναι πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.

Τυπικά, τα προγράμματα καθορισμένων παροχών ορίζουν ένα συγκεκριμένο ποσό ως καταβολή

σύνταξης/παροχής, το οποίο θα λάβει ένας υπάλληλος στην συνταξιοδότησή του. Συνήθως, το ποσό αυτό εξαρτάται από έναν ή περισσότερους παράγοντες όπως η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας και η αποζημίωση.

Η υποχρέωση σχετικά με τα προγράμματα καθορισμένων παροχών που αναγνωρίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης είναι η παρούσα αξία της δέσμευσης για την καθορισμένη παροχή κατά την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος. Η δέσμευση της καθορισμένης παροχής υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της δέσμευσης για την καθορισμένη παροχή υπολογίζεται με την προεξόφληση των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών χρησιμοποιώντας επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής ποιότητας, που εκφράζονται στο νόμισμα στο οποίο η παροχή θα πληρωθεί και που έχουν διάρκεια που προσεγγίζει τη διάρκεια της σχετικής συνταξιοδοτικής υποχρέωσης.

Το κόστος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης το νωρίτερο μεταξύ της:

- Ημερομηνίας πραγματοποίησης της τροποποίησης ή της περικοπής
- Ημερομηνίας αναγνώρισης από τον Όμιλο του κόστους της σχετικής αναδιάρθρωσης

Το καθαρό κόστος τόκων υπολογίζεται ως το καθαρό ποσό μεταξύ της υποχρέωσης για το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών και της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος επί το επιτόκιο προεξόφλησης. Ο Όμιλος αναγνωρίζει στα παρακάτω κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων τις ακόλουθες μεταβολές στην υποχρέωση καθορισμένης παροχής:

- Κόστος υπηρεσίας που αποτελείται από τρέχον κόστος υπηρεσίας και κόστος προϋπηρεσίας, κέρδη και ζημίες περικοπών και μη συνηθισμένους διακανονισμούς στα άλλα έσοδα/έξοδα εκμετάλλευσης
- Καθαρά χρηματοοικονομικά έσοδα ή έξοδα στα χρηματοοικονομικά έξοδα

Επανεκτιμήσεις, που αποτελούνται από τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες, την επίδραση του ανώτατου ορίου των περιουσιακών στοιχείων, εξαιρουμένων των καθαρών τόκων (δεν έχει εφαρμογή στον Όμιλο) και την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος (εκτός τόκων), αναγνωρίζονται αμέσως στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης με την ανάλογη χρέωση ή πίστωση των αποτελεσμάτων εις νέον μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων της περιόδου που πραγματοποιούνται. Οι επανεκτιμήσεις δεν αναταξινομούνται στα αποτελέσματα χρήσης σε μεταγενέστερες περιόδους.

Για τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών, ο Όμιλος καταβάλλει εισφορές σε δημόσια ή ιδιωτικά ασφαλιστικά ταμεία είτε υποχρεωτικά, είτε βάσει σύμβασης, είτε εθελοντικά. Από την στιγμή που οι εισφορές καταβληθούν, ο Όμιλος δεν έχει υποχρέωση πρόσθετης καταβολής εισφορών. Οι τακτικές εισφορές αναγνωρίζονται σαν κόστος παροχών σε εργαζομένους όταν αυτές καθίστανται πληρωτέες. Οι προπληρωμένες εισφορές αναγνωρίζονται σαν περιουσιακό στοιχείο κατά την έκταση που η προπληρωμή θα οδηγήσει σε μείωση μελλοντικών πληρωμών ή επιστροφή χρημάτων.

(β) Παροχές τερματισμού της απασχόλησης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης καθίστανται καταβλητέες όταν η απασχόληση ενός εργαζομένου τερματιστεί από τον Όμιλο πριν την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης ή όταν ένας εργαζόμενος αποδέχεται την εθελουσία έξοδο με αντάλλαγμα αυτές τις παροχές.

Ο Όμιλος καταχωρεί αυτές τις παροχές το νωρίτερο από τις ακόλουθες ημερομηνίες: α) όταν ο όμιλος δεν μπορεί πλέον να αποσύρει την προσφορά για αυτές τις παροχές και β) όταν η εταιρία αναγνωρίζει έξοδα από αναδιοργάνωση που είναι στο πλαίσιο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 στα οποία περιλαμβάνεται η πληρωμή παροχών τερματισμού της απασχόλησης. Στην περίπτωση που γίνεται μια προσφορά ενθάρρυνσης εθελουσίας αποχώρησης, οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης υπολογίζονται βάσει του αριθμού των εργαζομένων που αναμένεται να αποδεχτούν την προσφορά. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που οφείλονται 12 μήνες μετά το τέλος της ημερομηνίας κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων προεξοφλούνται στη παρούσα αξία τους.

(γ) Προγράμματα συμμετοχής των εργαζομένων στη διανομή των κερδών («profit sharing») και πρόσθετων αμοιβών λόγω απόδοσης («bonus»)

Η υποχρέωση για παροχές προς τους εργαζομένους με τη μορφή συμμετοχής στην διανομή των κερδών και προσθέτων αμοιβών λόγω απόδοσης καταχωρείται στις λοιπές προβλέψεις όταν ισχύουν οι επόμενες συνθήκες:

- υπάρχει ένα επίσημο πρόγραμμα και τα καταβλητέα ποσά να έχουν προσδιοριστεί πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων, ή
- οι προηγούμενες πρακτικές έχουν δημιουργήσει την προσδοκία στους εργαζομένους ότι θα τους καταβληθεί επίδομα απόδοσης/συμμετοχής στα κέρδη και το ποσό μπορεί να προσδιοριστεί πριν από την δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων.

(δ) Παροχές δικαιωμάτων προαίρεσης

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών χορηγούνται σε συγκεκριμένα διευθυντικά στελέχη με έκπτωση σε σχέση με την χρηματιστηριακή τιμή των μετοχών, στις αντίστοιχες ημερομηνίες των χορηγήσεων και μπορούν να εξασκηθούν σε αυτές τις τιμές. Τα δικαιώματα πρέπει να εξασκηθούν μέσα σε δώδεκα μήνες από την αντίστοιχη περίοδο κατοχύρωσης. Τα προγράμματα έχουν συμβατική διάρκεια τριών ετών.

Η εύλογη αξία των υπηρεσιών των εργαζομένων, στους οποίους παρέχεται δικαίωμα προαίρεσης αγοράς μετοχών, αναγνωρίζεται ως δαπάνη στην διάρκεια της περιόδου κατοχύρωσης, που είναι η περίοδος κατά την οποία όλοι οι ειδικοί όροι κατοχύρωσης πρέπει να ικανοποιούνται. Το σύνολο της δαπάνης κατά τη διάρκεια της περιόδου κατοχύρωσης, προσδιορίζεται με βάση την εύλογη αξία των δικαιωμάτων που παρέχονται, προσδιορισμένη κατά την ημερομηνία χορήγησης:

- Λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της αγοράς (για παράδειγμα, την τιμή της μετοχής)
- Εξαιρουμένης της επίδρασης, εφόσον υφίσταται, οποιωνδήποτε προϋποθέσεων κατοχύρωσης που δεν διέπονται από συνθήκες της αγοράς (για παράδειγμα, κερδοφορία, στόχοι πωλήσεων και παραμονή του προσωπικού για συγκεκριμένη περίοδο) και
- Συμπεριλαμβανομένης της επίδρασης οποιωνδήποτε προϋποθέσεων που δεν αποτελούν προϋποθέσεις κατοχύρωσης (για παράδειγμα, η απαίτηση από το προσωπικό να φυλάσσει ή να διακρατεί για μια συγκεκριμένη περίοδο τις μετοχές)

Στο τέλος κάθε ημερομηνίας κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, ο Όμιλος επανεξετάζει τις εκτιμήσεις του για τον αριθμό των δικαιωμάτων προαίρεσης που αναμένεται να κατοχυρωθούν με βάση τις προϋποθέσεις κατοχύρωσης που δεν διέπονται από συνθήκες της αγοράς καθώς και τις προϋποθέσεις υπηρεσίας και αναγνωρίζει τις τυχόν διαφορές από τις αρχικές εκτιμήσεις, στο κόστος πωλήσεων και στα διοικητικά έξοδα, στην κατάσταση αποτελεσμάτων με αντίστοιχη επίδραση σε ειδικό λογαριασμό των ιδίων κεφαλαίων. Κατά την εξάσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης, η Εταιρία εκδίδει νέες μετοχές. Τα ποσά που εισπράττονται μειωμένα με τα έξοδα συναλλαγής καταχωρούνται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο.

1.17. Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους όταν αναμένεται με βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με όλους τους σχετικούς προβλεπόμενους όρους.

Κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν έξοδα, καταχωρούνται σε μεταβατικούς λογαριασμούς και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται έτσι ώστε να αντιστοιχίζονται με τα έξοδα που προορίζονται να αποζημιώσουν.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις που σχετίζονται με την αγορά ενσώματων παγίων, περιλαμβάνονται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ως κρατικές επιχορηγήσεις επόμενων χρήσεων και μεταφέρονται ως έσοδα στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο σύμφωνα με την αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή των σχετικών περιουσιακών στοιχείων.

1.18. Δικαιώματα εκπομπής ρύπων CO₂

Οι εκπομπές CO₂ αναγνωρίζονται με βάση τη μέθοδο της καθαρής υποχρέωσης, σύμφωνα με την οποία, ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρέωση από εκπομπές CO₂, όταν οι πραγματικές εκπομπές υπερβαίνουν τα κατανομημένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση δικαιώματα εκπομπής. Ο Όμιλος επέλεξε να επιμετρά την καθαρή υποχρέωση στην βάση της χρονικής περιόδου για την οποία έχει το ανέκκλητο δικαίωμα επί των σωρευτικών δικαιωμάτων ρύπων που έχει λάβει. Τα δικαιώματα που αγοράζονται πλέον των απαιτούμενων για την κάλυψη των ελλειμμάτων, αναγνωρίζονται ως ασώματες ακινητοποιήσεις. Έσοδα που προκύπτουν από την πώληση επιχορηγούμενων δικαιωμάτων εκπομπής αναγνωρίζονται ως μείωση του κόστους πωλήσεων.

1.19. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις είναι υποχρεώσεις αβέβαιου χρόνου ή ποσού. Η αναγνώριση των προβλέψεων γίνεται όταν υπάρχει μία παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων, είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων για τον διακανονισμό της δέσμευσης και το απαιτούμενο ποσό μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Όταν ο Όμιλος αναμένει να αποζημιωθεί για μια πρόβλεψη, π.χ. από ένα ασφαλιστικό συμβόλαιο, και υπάρχει κατ' ουσία βεβαιότητα για την είσπραξη της αποζημίωσης, τότε η συγκεκριμένη αποζημίωση καταχωρείται ως ξεχωριστή απαίτηση. Η δαπάνη που σχετίζεται με κάθε πρόβλεψη παρουσιάζεται στη κατάσταση αποτελεσμάτων, καθαρή από κάθε αποζημίωση. Προβλέψεις δεν αναγνωρίζονται για μελλοντικές λειτουργικές ζημιές. Ο Όμιλος δημιουργεί πρόβλεψη για επαχθείς συμβάσεις όταν η οικονομική ωφέλεια που αναμένεται να προκύψει από αυτές τις συμβάσεις, είναι μικρότερη από τα αναπόφευκτα έξοδα συμμόρφωσης προς τις συμβατικές υποχρεώσεις.

Οι προβλέψεις αναδιάρθρωσης περιλαμβάνουν ποινές από πρόωρη λήξη μισθώσεων και πληρωμές τερματισμού απασχόλησης εργαζομένων, και καταχωρούνται στην περίοδο εκείνη που δημιουργείται για τον Όμιλο νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση της πληρωμής. Δαπάνες συνδεδεμένες με

τις συνήθεις δραστηριότητες του Ομίλου, δε εγγράφονται ως προβλέψεις προκαταβολικά.

Όταν η επίδραση του χρόνου στην αξία του χρήματος είναι σημαντική, οι προβλέψεις επιμετρώνται στην παρούσα αξία των δαπανών που αναμένεται να απαιτηθούν για τον διακανονισμό της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης ένα προ-φόρου επιτόκιο, που αντανάκλα τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για την διαχρονική αξία του χρήματος και τους συναφείς με την υποχρέωση κινδύνους. Η αύξηση της πρόβλεψης από την πάροδο του χρόνου αναγνωρίζεται ως χρηματοοικονομικό έξοδο.

1.20. Αποκατάσταση περιβάλλοντος χώρου/ λατομείων και δαπάνες περιβαλλοντικής αποκατάστασης

Οι εταιρίες του Ομίλου υποχρεούνται να αποκαταστήσουν τις λατομικές εκτάσεις και τις τοποθεσίες εξόρυξης που εκμεταλλεύτηκαν στο τέλος της παραγωγικής ζωής, σε αποδεκτή κατάσταση από τις αρμόδιες αρχές και με συνέπεια προς τις περιβαλλοντικές αρχές του Ομίλου. Οι προβλέψεις για την περιβαλλοντική αποκατάσταση αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος έχει νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων και υπάρχει η πιθανότητα να απαιτηθεί μια εκροή πόρων, η οποία μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα, προκειμένου να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης.

Οι προβλέψεις που σχετίζονται με περιβαλλοντικές καταστροφές αντιπροσωπεύουν τις εκτιμήσεις για τις μελλοντικές δαπάνες αποκατάστασης. Ο υπολογισμός των μελλοντικών δαπανών για αυτές τις υποχρεώσεις είναι περίπλοκος και απαιτεί από τη Διοίκηση να προβεί σε κρίσεις και εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις των δαπανών αυτών βασίζονται στην αξιολόγηση των τρεχουσών διαθέσιμων στοιχείων σε σχέση με καθεμία περιοχή και εκτιμούν παράγοντες όπως η υπάρχουσα τεχνολογία, η υφιστάμενη νομοθεσία και η προηγούμενη εμπειρία σε αποκατάσταση περιοχών. Εγγενείς αβεβαιότητες υπάρχουν σε τέτοιες εκτιμήσεις κυρίως λόγω αγνώστων συνθηκών, αλλαγών των κυβερνητικών κανονισμών και του νομικού πλαισίου σχετικά με την υποχρέωση, παράτασης στη διάρκεια αποκατάστασης και της απαιτούμενης τεχνολογίας. Οι προβλέψεις για αποκατάσταση του περιβάλλοντος αντανάκλουν τη διαθέσιμη πληροφορία, που διαθέτει η διοίκηση την χρονική στιγμή που προσδιορίζει τις υποχρεώσεις της και προσαρμόζεται περιοδικά καθώς η αποκατάσταση εξελίσσεται ή γίνεται διαθέσιμη επιπρόσθετη τεχνική ή νομική πληροφόρηση.

Οι εκτιμώμενες δαπάνες που σχετίζονται με δραστηριότητες αποκατάστασης επιμετρώνται στην παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών εκροών που αναμένονται να επέλθουν. Όταν η επίδραση της παρόδο του χρόνου δεν είναι σημαντική, η

πρόβλεψη υπολογίζεται βάσει μη προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Όταν η υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος προκύπτει από τις εργασίες ανάπτυξης ενός λατομείου/ορυχείου ή σχετίζεται με τον παροπλισμό των υφιστάμενων ενσώματων ακινητοποιήσεων, τότε η πρόβλεψη μπορεί να κεφαλαιοποιηθεί ως μέρος του κόστους των ακινητοποιήσεων (ενσώματων ή ασώματων). Το κεφαλαιοποιημένο κόστος αποσβένεται κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των περιουσιακών στοιχείων και τυχόν μεταβολές στην καθαρή παρούσα αξία των αναμενόμενων υποχρεώσεων αποκατάστασης, περιλαμβάνονται στα χρηματοοικονομικά έξοδα, εκτός εάν προκύπτουν από αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις επιμέτρησης της υποχρέωσης.

1.21. Αναγνώριση εσόδων

Έσοδο ορίζεται το ποσό το οποίο μία οικονομική οντότητα αναμένει να δικαιούται ως αντάλλαγμα για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που μεταβίβασε σε έναν πελάτη, εκτός από τα ποσά που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων (φόρος προστιθέμενης αξίας, λοιποί φόροι επί των πωλήσεων κτλ).

Μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει έσοδα όταν (ή καθώς) ικανοποιεί την υποχρέωση εκτέλεσης μιας σύμβασης, μεταβιβάζοντας τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που έχει υποσχεθεί στον πελάτη. Ο πελάτης αποκτά τον έλεγχο του αγαθού ή της υπηρεσίας, εάν έχει τη δυνατότητα να κατευθύνει τη χρήση και να αντλεί ουσιαστικά όλα τα οικονομικά οφέλη από αυτό το αγαθό ή την υπηρεσία. Ο έλεγχος μεταβιβάζεται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου ή σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Τα έσοδα από την πώληση αγαθών αναγνωρίζονται όταν ο έλεγχος του αγαθού μεταφέρεται στον πελάτη, συνήθως με την παράδοσή του, και δεν υπάρχει καμία ανεκπλήρωτη υποχρέωση που θα μπορούσε να επηρεάσει την αποδοχή του αγαθού από τον πελάτη. Τα κύρια προϊόντα του Ομίλου είναι τσιμέντο, κλίνκερ, έτοιμο σκυρόδεμα, ιπτάμενη τέφρα, και άλλα παράγωγα του τσιμέντου.

Τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών αναγνωρίζονται την λογιστική περίοδο την οποία οι υπηρεσίες παρέχονται και επιμετρώνται σύμφωνα με τη φύση των υπηρεσιών που παρέχονται, χρησιμοποιώντας είτε μεθόδους εκροών (output methods), είτε μεθόδους εισροών (input methods).

Η απαίτηση από τον πελάτη αναγνωρίζεται όταν υπάρχει ένα άνευ προϋποθέσεων δικαίωμα να λάβει η οικονομική οντότητα το τίμημα για τις εκτελεσμένες υποχρεώσεις της σύμβασης προς τον πελάτη.

Το συμβατικό περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται όταν ο Όμιλος (ή η Εταιρία) έχει ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις του προς τον πελάτη, πριν ο πελάτης πληρώσει ή πριν καταστεί απαιτητή η πληρωμή, για παράδειγμα όταν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μεταβιβάζονται στον πελάτη πριν από το δικαίωμα

του Ομίλου (ή της Εταιρίας) για την έκδοση τιμολογίου.

Η συμβατική υποχρέωση αναγνωρίζεται όταν ο Όμιλος (ή η Εταιρία) λαμβάνει τίμημα από τον πελάτη (προπληρωμή) ή όταν διατηρεί δικαίωμα επί ενός τιμήματος το οποίο είναι ανεπιφύλακτο (αναβαλλόμενο έσοδο) πριν την εκτέλεση των υποχρεώσεων της σύμβασης και τη μεταφορά των αγαθών ή των υπηρεσιών. Η συμβατική υποχρέωση από-αναγνωρίζεται όταν εκτελεστούν οι υποχρεώσεις της σύμβασης και το έσοδο καταγραφεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα έσοδα της μίσθωσης από λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των δανείων ή απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Στη συνέχεια λογίζονται έσοδα από τόκους με το ίδιο επιτόκιο (αρχικό πραγματικό επιτόκιο) επί της απομειωμένης (νέας λογιστικής) αξίας.

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν το δικαίωμα εισπραχθεί τους έχει θεμελιωθεί.

1.22. Διανομή μερισμάτων

Τα μερίσματα προς τους μετόχους της Εταιρίας καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις ως υποχρέωση την περίοδο εκείνη στην οποία η πρόταση διανομής από τη Διοίκηση εγκρίνεται από την ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων.

1.23. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα

Η πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα παρουσιάζεται με την ίδια δομή όπως και η εσωτερική πληροφόρηση που παρέχεται στον επικεφαλής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Ο επικεφαλής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων είναι το πρόσωπο (ή το σύνολο των προσώπων) το οποίο αποφασίζει την κατανομή των πόρων σε κάθε λειτουργικό τομέα και προβαίνει σε εκτίμηση των λειτουργικών αποτελεσμάτων των τομέων.

Για λόγους διοικητικής πληροφόρησης, ο Όμιλος είναι οργανωμένος στους εξής τέσσερις λειτουργικούς τομείς: Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειος. Κάθε τομέας αποτελείται από ένα σύνολο χωρών. Για την ομαδοποίηση των θυγατρικών του Ομίλου στους λειτουργικούς τομείς λαμβάνεται υπόψη η δραστηριότητά τους και η εγγύτητα του οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται. Ο επικεφαλής διευθυντής κάθε τομέα απευθύνεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο του

Ομίλου. Επιπλέον, η Οικονομική Διεύθυνση του Ομίλου είναι οργανωμένη αντίστοιχα στους λειτουργικούς τομείς, προκειμένου να διενεργείται αποτελεσματικά ο οικονομικός έλεγχος και η παρακολούθηση της απόδοσης των τομέων.

1.24. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Ο Όμιλος και η Εταιρία ταξινομούν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τους στις παρακάτω κατηγορίες:

- Στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που στη συνέχεια επιμετρώνται σε εύλογη αξία (είτε στα λοιπά συνολικά εισοδήματα, είτε στα αποτελέσματα χρήσης) και
- Στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος.

Η ταξινόμηση εξαρτάται από το επιχειρηματικό μοντέλο της οντότητας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των συμβατικών όρων των ταμειακών ροών.

Ο Όμιλος και η Εταιρία επιμετρούν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αρχικά στην εύλογη αξία τους προσθέτοντας κόστη συναλλαγής, στη περίπτωση που ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης. Τα κόστη συναλλαγής των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης εξοδοποιούνται. Οι εμπορικές απαιτήσεις αρχικά επιμετρώνται στην τιμή συναλλαγής.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με ενσωματωμένα παράγωγα εξετάζονται στο σύνολό τους όταν διερευνάται εάν οι ταμειακές τους ροές είναι μόνο καταβολή κεφαλαίου και τόκων.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΧΠΑ 9, τα χρεόγραφα επιμετρούνται στη συνέχεια στο αποσβέσιμο κόστος, ή στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων, ή στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης. Η ταξινόμηση βασίζεται σε δύο κριτήρια: α) το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων και β) εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές του μέσου, αντιπροσωπεύουν «μόνο πληρωμές κεφαλαίου και τόκων» (SPPI κριτήριο) επί του υπολοίπου που εκκρεμεί.

Η νέα ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρεογράφων του Ομίλου και της Εταιρίας γίνεται ως εξής:

I. Χρεόγραφα στο αποσβέσιμο κόστος για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια ενός επιχειρηματικού μοντέλου, που σκοπό έχει τη διατήρηση τους ώστε να εισπραχθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές, ενώ

ταυτόχρονα πληρούν το SPPI κριτήριο. Τα έσοδα των τόκων αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται στα χρηματοοικονομικά έσοδα και αναγνωρίζονται με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία που προκύπτει από τη διαγραφή αναγνωρίζεται αμέσως στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

II. Χρεόγραφα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων, με τα κέρδη ή τις ζημιές να μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης κατά την από-αναγνώριση. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αυτής της κατηγορίας είναι χρεωστικοί τίτλοι που πληρούν το SPPI κριτήριο και κατέχονται στα πλαίσια ενός επιχειρηματικού μοντέλου εισπραξης ταμειακών ροών και πώλησής τους. Οι μεταβολές στη λογιστική αξία τους αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος, εκτός από την αναγνώριση κερδών ή ζημιών απομείωσης, εσόδων από τόκους και κερδών ή ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Τα έσοδα τόκων από αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνονται στα χρηματοοικονομικά έσοδα και αναγνωρίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

III. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης περιλαμβάνουν παράγωγα αλλά και συμμετοχικούς τίτλους, τους οποίους ο Όμιλος και η Εταιρία δεν είχε αμετάκλητα επιλέξει να ταξινομή στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος κατά την αρχική αναγνώριση τους ή μεταβίβαση. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει επίσης χρεόγραφα των οποίων οι ταμειακές ροές δεν πληρούν το SPPI κριτήριο ή ο Όμιλος (ή η Εταιρία) δεν τους κατέχει στα πλαίσια ενός επιχειρηματικού μοντέλου με σκοπό την εισπραξη συμβατικών ταμειακών ροών, ή την εισπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και την πώλησή τους. Το κέρδος ή ζημία από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται και επιμετρώνται μεταγενέστερα, ως εξής:

IV. Συμμετοχικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος, χωρίς μεταφορά των κερδών ή ζημιών στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης κατά την από-αναγνώρισή τους. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται μόνο οι συμμετοχικοί τίτλοι, τους οποίους ο Όμιλος (ή η Εταιρία) έχει την πρόθεση να κρατήσει στο προβλεπόμενο μέλλον και έχει αμετάκλητα αποφασίσει να τους ταξινομή κατά τον τρόπο αυτό στην αρχική αναγνώριση τους ή στη μεταβίβαση στο ΔΧΠΑ9. Οι συμμετοχικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος δεν υπόκεινται σε απομείωση. Μερίσματα από τέτοιες επενδύσεις συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στην

κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός αν αντιπροσωπεύουν ανάκτηση μέρους του κόστους της επένδυσης.

V. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που χαρακτηρίζονται στην κατηγορία της εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων χρήσης κατά την αρχική τους αναγνώριση και τα οποία θα μπορούσαν διαφορετικά να επιμετρώνται μεταγενέστερα στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος. Μία τέτοια ταξινόμηση μπορεί να γίνει μόνο εάν απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια «λογιστική αναντιστοιχία» που διαφορετικά θα προέκυπτε.

1.25. Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, όταν υπάρχει το νομικά εκτελεστό δικαίωμα να συμψηφιστούν τα αναγνωρισμένα ποσά και παράλληλα υπάρχει η πρόθεση να διακανονιστούν σε καθαρή βάση ή να αναγνωριστεί η απαίτηση και να πραγματοποιηθεί ο διακανονισμός ως προς την υποχρέωση ταυτόχρονα. Το νομικά εκτελεστό δικαίωμα δεν πρέπει να εξαρτάται από μελλοντικά γεγονότα και πρέπει να ασκείται κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών καθώς και σε περιπτώσεις αθέτησης των υποχρεώσεων, αφερεγγυότητας ή πτώχευσης της εταιρίας ή του αντισυμβαλλόμενου.

1.26. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

α Ο Όμιλος και η Εταιρία αναγνωρίζουν προβλέψεις απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός αυτών που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές βασίζονται στη διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών και όλων των ταμειακών ροών που ο Όμιλος (ή η Εταιρία) αναμένει να λάβει. Η διαφορά προεξοφλείται χρησιμοποιώντας μια εκτίμηση του αρχικού πραγματικού επιτοκίου του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Για τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία, τις εμπορικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις από μισθώσεις, ο Όμιλος και η Εταιρία εφόρμισαν την απλοποιημένη προσέγγιση του προτύπου και υπολόγισαν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια ζωής των στοιχείων αυτών.

Για τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται με βάση τις ζημιές των επόμενων 12 μηνών. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των επόμενων 12 μηνών είναι ένα μέρος των

αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για όλη τη διάρκεια ζωής των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που προκύπτει από τη πιθανότητα αθέτησης πληρωμής ενός στοιχείου εντός των επόμενων 12 μηνών από την ημέρα αναφοράς. Πάντως, όταν υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, η πρόβλεψη απομείωσης θα βασίζεται στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές όλης της διάρκειας ζωής του στοιχείου.

1.27. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνου

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της συναλλαγής και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Τα παράγωγα καταχωρούνται ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία όταν η εύλογη αξία τους είναι θετική και ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική.

Τα κέρδη ή η ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων, λογίζονται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από το αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης ταμειακών ροών, το οποίο αναγνωρίζεται στην κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων και στη συνέχεια μεταφέρεται στα αποτελέσματα της χρήσης όταν η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί τελικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Για τους σκοπούς της λογιστικής αντιστάθμισης, οι αντισταθμίσεις ταξινομούνται ως εξής:

- Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, όταν γίνεται αντιστάθμιση του κινδύνου σε μεταβολές στην εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης ή μιας μη αναγνωρισμένης εταιρικής δέσμευσης.
- Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, όταν γίνεται αντιστάθμιση του κινδύνου στη μεταβλητότητα των ταμειακών ροών σε σχέση με ένα αναγνωρισμένο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, ή σε σχέση με μία εξαιρετικά πιθανή μελλοντική συναλλαγή.
- Αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε θυγατρικές εξωτερικού.

Κατά την αρχική αναγνώριση της συναλλαγής, ο Όμιλος καταγράφει αναλυτικά τη σχέση αντιστάθμισης μεταξύ του μέσου αντιστάθμισης και του στοιχείου που αντισταθμίζεται, καθώς και τον σκοπό και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου που εξυπηρετείται μέσω της σύναψης της αντιστάθμισης.

Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του μέσου αντιστάθμισης και του αντισταθμιζόμενου στοιχείου ή της συναλλαγής, τη φύση του κινδύνου που αντισταθμίζεται και τον τρόπο που η εταιρία θα αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα των μεταβολών στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης για τον συμψηφισμό του κινδύνου από μεταβολές της

εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου στοιχείου ή των ταμειακών ροών που αφορούν τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Οι αντισταθμίσεις αυτές αναμένεται να είναι άκρως αποτελεσματικές στην επίτευξη του συμφηφισμού των μεταβολών της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών και αξιολογούνται συνεχώς για να προσδιοριστεί η επιτυχία της αποτελεσματικότητάς τους σε όλη τη διάρκεια των χρήσεων για τις οποίες έχουν ορισθεί.

Η εύλογη αξία ενός παραγώγου ως μέσου αντιστάθμισης καταχωρείται είτε ως μη κυκλοφορούν περιουσιακό στοιχείο ή ως μακροπρόθεσμη υποχρέωση, όταν το υπόλοιπο χρονικό διάστημα μέχρι την λήξη του αντισταθμιζόμενου στοιχείου είναι μεγαλύτερο από 12 μήνες, είτε ως κυκλοφορούν περιουσιακό στοιχείο ή βραχυπρόθεσμη υποχρέωση αν το υπόλοιπο μέχρι τη λήξη είναι λιγότερο από 12 μήνες.

Οι αντισταθμίσεις που πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης λογιστικοποιούνται ως εξής:

Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας («fair value hedges»)

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που έχουν προσδιοριστεί ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, μαζί με τις μεταβολές της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου του ενεργητικού ή του παθητικού που μπορούν να αποδοθούν στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται. Το κέρδος (ή η ζημιά) που σχετίζεται τόσο με το αποτελεσματικό, όσο και τη μη αποτελεσματικό μέρος των συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων που αντισταθμίζουν δάνεια σταθερού επιτοκίου, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας» ή «Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας».

Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών («cash flow hedges»)

Το αποτελεσματικό μέρος της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων που έχουν ορισθεί ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών («cash flow hedge») αναγνωρίζονται μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος στην καθαρή θέση και συγκεκριμένα στο λογαριασμό «συναλλαγματικές διαφορές αντιστάθμισης κινδύνου». Το κέρδος ή η ζημιά που σχετίζεται με το μη αποτελεσματικό μέρος αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης στον λογαριασμό «έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας» ή «έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας».

Τα ποσά που συσσωρεύονται στα ίδια κεφάλαια αναταξινομούνται στα αποτελέσματα της περιόδου κατά την οποία το αντισταθμιζόμενο στοιχείο επηρεάζει τα αποτελέσματα.

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πουληθεί ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της αντιστάθμισης λογιστικής αλλά η συναλλαγή που αντισταθμίζεται αναμένεται ακόμα να συμβεί τότε το μη πραγματοποιηθέν σωρευτικό κέρδος ή ζημιά, που έχει διαμορφωθεί ως εκείνη τη στιγμή παραμένει στα ίδια κεφάλαια και μεταφέρεται στα αποτελέσματα όταν η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί τελικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Αν η προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται να συμβεί, το σωρευτικό κέρδος ή ζημιά που παρουσιάζονταν στα ίδια κεφάλαια μεταφέρεται απευθείας στα «άλλα έσοδα/έξοδα εκμετάλλευσης» στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης

Οι αντισταθμίσεις καθαρών επενδύσεων σε θυγατρικές εξωτερικού λογιστικοποιούνται παρόμοια με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών.

Όταν το αντισταθμιστικό μέσο είναι παράγωγο, οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά προκύπτει από το μέσο αντιστάθμισης και σχετίζεται με το αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης, αναγνωρίζεται στις συναλλαγματικές διαφορές αντιστάθμισης κινδύνου στα λοιπά αποθεματικά. Το κέρδος ή η ζημιά που σχετίζεται με το μη αποτελεσματικό μέρος, καταχωρείται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που το αντισταθμιστικό μέσο δεν είναι παράγωγο (για παράδειγμα, σύναψη δανείου σε ξένο νόμισμα), τα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγματικές διαφορές κατά την μετατροπή του δανείου, που αντισταθμίζει αυτή την επένδυση (συμπεριλαμβανομένου του μη αποτελεσματικού μέρους της αντιστάθμισης), στο νόμισμα αναφοράς καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια και συγκεκριμένα στις συναλλαγματικές διαφορές αντιστάθμισης κινδύνου στα λοιπά αποθεματικά.

Τα κέρδη ή οι ζημιές που συσσωρεύτηκαν στα ίδια κεφάλαια περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν η θυγατρική εταιρία του εξωτερικού πουληθεί μερικώς ή ολικώς. Τα λοιπά αποθεματικά του Ομίλου περιλαμβάνουν και κέρδη που προήλθαν από δραστηριότητες αντιστάθμισης αυτού του είδους που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν.

Παράγωγα που δεν πληρούν τους όρους της λογιστικής αντιστάθμισης

Ορισμένες συναλλαγές παραγώγων δε πληρούν τους όρους ώστε να εφαρμοστούν σε αυτές οι σχετικές διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α. που αφορούν τον λογιστικό χειρισμό παραγώγων αντιστάθμισης κινδύνων. Τα κέρδη ή οι ζημιές από την μεταβολή της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων, που δεν είναι μέρος μιας σχέσης αντιστάθμισης κινδύνου, καταχωρούνται ανάλογα με τη φύση τους στα «Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας» ή

«Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας» ή «Κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές» της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης, στην οποία προκύπτουν.

1.28. Παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (ή κατά περίπτωση το μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή το μέρος μίας ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων) διαγράφονται όταν:

- Τα δικαιώματα για την εισροή ταμειακών ροών έχουν λήξει ή
- Ο Όμιλος διατηρεί το δικαίωμα στην εισροή ταμειακών ροών από το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο αλλά έχει αναλάβει ταυτόχρονα μία υποχρέωση προς τρίτους να πληρώσει τις συγκεκριμένες ταμειακές ροές χωρίς σημαντική καθυστέρηση, υπό την μορφή μίας σύμβασης μεταβίβασης.
- Ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει το δικαίωμα εισροής ταμειακών ροών από το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο και παράλληλα είτε (α) έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας ή (β) δεν έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του συγκεκριμένου στοιχείου.

Όπου ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματα εισροής ταμειακών πόρων από το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο αλλά παράλληλα δεν έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας ή τον έλεγχο του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, τότε το στοιχείο του ενεργητικού αναγνωρίζεται στο βαθμό της συνεχιζόμενης συμμετοχής του Ομίλου στο περιουσιακό στοιχείο. Αναγνωρίζεται, επίσης, μια αντίστοιχη υποχρέωση.

Η συνεχιζόμενη συμμετοχή η οποία έχει τη μορφή εγγύησης επί του μεταβιβαζόμενου στοιχείου αποτιμάται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ του αρχικού υπολοίπου του περιουσιακού στοιχείου και του μέγιστου ποσού που μπορεί ο Όμιλος να κληθεί να καταβάλει.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού: Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο παθητικού παύει να αναγνωρίζεται όταν η σχετική υποχρέωση απαλλάσσεται, ακυρώνεται ή έχει λήξει. Στην περίπτωση που ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο παθητικού αντικαθίσταται από άλλο του ίδιου δανειστή με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους, ή όπου οι όροι μίας υπάρχουσας υποχρέωσης έχουν ουσιαστικά τροποποιηθεί, η ανταλλαγή αυτή ή η τροποποίηση θεωρείται ως παύση αναγνώρισης της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώρισης μίας νέας υποχρέωσης. Η διαφορά στις αντίστοιχες

τρέχουσες αξίες αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

1.29. Κόστος δανεισμού

Τα γενικά κόστη δανεισμού καθώς και τα κόστη δανεισμού που έχουν αναληφθεί ειδικά για την αγορά, κατασκευή ή παραγωγή ενός περιουσιακού στοιχείου, που πληροί τις προϋποθέσεις, κεφαλαιοποιούνται στο κόστος του περιουσιακού στοιχείου, μέχρις ότου το στοιχείο να είναι ουσιαστικά έτοιμο για χρήση ή για πώληση. Περιουσιακό στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις είναι ένα περιουσιακό στοιχείο για το οποίο απαιτείται εκτεταμένη χρονική περίοδος, προκειμένου να είναι έτοιμο για τη χρήση για την οποία προσδιορίζεται ή την πώληση. Όλα τα υπόλοιπα κόστη δανεισμού εξοδοποιούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων με την πραγματοποιήσή τους. Τα κόστη δανεισμού αποτελούνται από τους τόκους και άλλες δαπάνες που μια οικονομική οντότητα πραγματοποιεί σε σχέση με το δανεισμό κεφαλαίων.

1.30. Εμπορικές υποχρεώσεις

Εμπορικές υποχρεώσεις είναι υποχρεώσεις πληρωμής για αγαθά ή υπηρεσίες που αποκτήθηκαν από προμηθευτές κατά τις συνήθεις δραστηριότητες του Ομίλου. Οι εμπορικές υποχρεώσεις καταχωρούνται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εφόσον η εξόφληση τους πραγματοποιηθεί εντός του επόμενου έτους (ή και περισσότερο αν το χρονικό αυτό διάστημα αποτελεί τον κανονικό λειτουργικό κύκλο της επιχείρησης). Εφόσον όχι, τότε παρουσιάζονται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Οι εμπορικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και στη συνέχεια αποτιμούνται στο αναπόσβεστο κόστος τους χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

1.31. Έκτακτα κονδύλια

Τα έκτακτα κονδύλια παρουσιάζονται διακριτά στις οικονομικές καταστάσεις, όπου αυτό είναι αναγκαίο, ώστε να δοθεί επιπλέον πληροφόρηση για την οικονομική επίδοση του Ομίλου. Πρόκειται για σημαντικά στοιχεία εσόδων ή εξόδων που εμφανίζονται διακριτά λόγω της σπουδαιότητας της φύσης τους ή του μεγέθους τους. Παραδείγματα τέτοιων έκτακτων κονδυλίων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα κέρδη ή οι ζημιές από την πώληση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων, τα έξοδα αναδιοργάνωσης και άλλα ασυνήθιστα κέρδη ή ζημιές.

2. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και την υιοθέτηση παραδοχών από πλευράς την Διοίκησης, οι οποίες επηρεάζουν

τις γνωστοποιήσεις που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Η Διοίκηση σε συνεχή βάση αξιολογεί τις εκτιμήσεις και τις παραδοχές αυτές, οι οποίες κυρίως περιλαμβάνουν τις περιπτώσεις από 2.1 έως 2.17 που παρατίθενται κατωτέρω.

Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις αξιολογούνται συνεχώς και βασίζονται σε εμπειρικά δεδομένα και άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των προσδοκίων για μελλοντικά γεγονότα που θεωρούνται αναμενόμενα υπό εύλογες συνθήκες.

Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αυτές είναι η βάση για την λήψη αποφάσεων σχετικά με τις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που δεν είναι άμεσα διαθέσιμες από άλλες πηγές. Οι προκύπτουσες λογιστικές εκτιμήσεις, εξ ορισμού, σπάνια θα ταυτιστούν απόλυτα με τα αντίστοιχα πραγματικά αποτελέσματα. Οι εκτιμήσεις και οι υποθέσεις που ενέχουν ουσιαστικό κίνδυνο να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτήσεων και υποχρεώσεων εντός της επόμενης χρήσης παρατίθενται παρακάτω.

2.1. Απομείωση υπεραξίας και λοιπών μη χρηματοοικονομικών στοιχείων

Η Διοίκηση εξετάζει σε ετήσια βάση εάν υφίσταται κάποια ένδειξη απομείωσης της υπεραξίας, σύμφωνα με τη λογιστική πρακτική της παραγράφου 1.6. Τα ανακτήσιμα ποσά των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών προσδιορίζονται σύμφωνα με τους υπολογισμούς της αξίας χρήσης (value in use). Οι βασικές υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν κατά τον υπολογισμό παρατίθενται επιπλέον στη σημείωση 13. Οι παραπάνω υπολογισμοί απαιτούν τη χρήση εκτιμήσεων που σχετίζονται με τα μελλοντικά κέρδη και τα επιτόκια προεξόφλησης.

Τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ελέγχονται για απομείωση οποτεδήποτε γεγονότα ή αλλαγές σε καταστάσεις δείχνουν ότι η λογιστική αξία τους μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη, σύμφωνα με τη λογιστική αρχή που περιγράφεται στην παράγραφο 1.8.

2.2. Φόρος εισοδήματος

Οι εταιρίες του Ομίλου υπόκεινται σε διαφορετικές νομοθεσίες φορολογίας εισοδήματος. Προκειμένου να προσδιοριστεί η πρόβλεψη του Ομίλου για τους φόρους εισοδήματος απαιτείται σημαντική υποκειμενική κρίση. Κατά την κανονική ροή των εργασιών της επιχείρησης λαμβάνουν χώρα πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο ακριβής υπολογισμός του φόρου είναι αβέβαιος. Στην περίπτωση που οι τελικοί φόροι που προκύπτουν μετά από τους φορολογικούς ελέγχους είναι διαφορετικοί από τα ποσά που αρχικά είχαν καταχωρηθεί, οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν το φόρο εισοδήματος και τις προβλέψεις για αναβαλλόμενους φόρους στην χρήση που ο προσδιορισμός των φορολογικών διαφορών έλαβε χώρα.

2.3. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίζονται λόγω των αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών, στο βαθμό που είναι πιθανό ότι τα φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα στο μέλλον για να χρησιμοποιηθούν έναντι των ζημιών αυτών. Σημαντικές εκτιμήσεις της Διοίκησης απαιτούνται για τον καθορισμό του ύψους της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να αναγνωριστεί, με βάση τον πιθανό χρόνο και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών σε συνδυασμό με το φορολογικό προγραμματισμό της οντότητας. Επιπλέον λεπτομέρειες σχετικά με τους φόρους αναφέρονται στη σημείωση 8.

2.4. Ωφέλιμη ζωή ενσώματων ακινητοποιήσεων και υπολειμματικές αξίες

Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις αποσβένονται κατά τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους. Η πραγματική ωφέλιμη ζωή των ακινητοποιήσεων αποτιμάται σε ετήσια βάση και ενδέχεται να διαφέρει λόγω διαφόρων παραγόντων. Συνεπώς, παράγοντες όπως η τεχνολογική καινοτομία, η διάρκεια ζωής των προϊόντων, η ζωή του λατομείου και η συντήρηση προγραμμάτων λαμβάνονται υπόψη στην επανεκτίμηση της ζωής των ακινητοποιήσεων.

2.5. Πρόβλεψη καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας για αποθέματα

Σύμφωνα με την λογιστική αρχή που αναφέρεται στην παράγραφο 1.10, η πρόβλεψη για την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των αποθεμάτων, αποτελεί την καλύτερη εκτίμηση της Διοίκησης, με βάση τις ιστορικές τάσεις των πωλήσεων και την θεώρησή της για την ποιότητα και τον όγκο των αποθεμάτων, στο βαθμό που τα διαθέσιμα αποθέματα κατά την ημερομηνία του ισολογισμού θα πουληθούν κάτω του κόστους.

2.6. Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Ο Όμιλος απομειώνει την αξία των εμπορικών απαιτήσεων του σύμφωνα με την λογιστική αρχή που αναφέρεται στην παράγραφο 1.26. Η διοίκηση του Ομίλου περιοδικά επανεκτιμά την επάρκεια της πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις με βάση παράγοντες όπως την πιστωτική της πολιτική, αναφορές από τη νομική υπηρεσία για πρόσφατες εξελίξεις σε υποθέσεις που αυτή χειρίζεται, καθώς και την εκτίμηση/κρίση της για την επίδραση λοιπών παραγόντων στην εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.

2.7. Πρόβλεψη αποκατάστασης περιβάλλοντος

Ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη για αποκατάσταση περιβάλλοντος και πιο συγκεκριμένα, πρόβλεψη για μελλοντικές αποκαταστάσεις εδαφικών εκτάσεων, οι οποίες έχουν προσβληθεί ως αποτέλεσμα της μέχρι την ημερομηνία αναφοράς δραστηριότητας και απορρέουν, είτε από την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία, ή από δεσμευτικές πρακτικές του Ομίλου. Η πρόβλεψη για αποκατάσταση περιβάλλοντος

επανεξετάζεται σε ετήσια βάση. Αντανακλά την παρούσα αξία του αναμενόμενου κόστους αποκατάστασης, χρησιμοποιώντας εκτιμώμενες ταμειακές ροές και υπολογίζεται βάσει της μέχρι την ημερομηνία αναφοράς προσβληθείσας επιφάνειας εδαφικής έκτασης και του μέσου κόστους αποκατάστασης ανά μετρική μονάδα εδάφους, σε επίπεδο περιοχής εδαφικής όχλησης. Δεδομένης της πολυπλοκότητας των υπολογισμών και του σημαντικού αριθμού παραδοχών που εμπεριέχονται σε αυτούς, η Διοίκηση κατά την ημερομηνία αναφοράς προσπαθεί να εκτιμήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την παρούσα αξία της εν λόγω υποχρέωσης.

2.8. Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού

Οι υποχρεώσεις για αποζημίωση του προσωπικού υπολογίζονται βάσει αναλογιστικών μεθόδων η διενέργεια των οποίων απαιτεί από τη Διοίκηση να εκτιμήσει συγκεκριμένες παραμέτρους όπως η μελλοντική αύξηση των αμοιβών των εργαζομένων, το επιτόκιο προεξόφλησης των εν λόγω υποχρεώσεων, το ποσοστό αποχώρησης των εργαζομένων κλπ. Η Διοίκηση προσπαθεί, σε κάθε ημερομηνία αναφοράς όπου η εν λόγω πρόβλεψη αναθεωρείται, να εκτιμά με όσο το δυνατό καλύτερο τρόπο τις παραμέτρους αυτές.

2.9. Πρόβλεψη αναδιοργάνωσης

Ο Όμιλος εκτιμά το επίπεδο της απαιτούμενης πρόβλεψης για αναδιοργάνωση με βάση την προηγούμενη εμπειρία, καθώς και με άλλους ειδικούς, σχετικούς παράγοντες.

2.10. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η ύπαρξη ενδεχόμενων υποχρεώσεων απαιτεί από τη Διοίκηση τη συνεχή διενέργεια παραδοχών και αξιολογικών κρίσεων αναφορικά με την πιθανότητα μελλοντικά γεγονότα να συμβούν ή να μη συμβούν καθώς και της επίδρασης που τα γεγονότα αυτά μπορεί να έχουν στη δραστηριότητα του Ομίλου.

2.11. Συνενώσεις επιχειρήσεων

Κατά την απόκτηση μιας εταιρίας ή επιχειρηματικής δραστηριότητας, πραγματοποιείται ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας και της ωφέλιμης διάρκειας ζωής των αποκτηθέντων ενσώματων και ασώματων περιουσιακών στοιχείων, όπου απαιτείται η χρήση εκτιμήσεων. Μελλοντικά γεγονότα θα μπορούσαν να προκαλέσουν αλλαγές στις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν από τον Όμιλο, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν επίδραση στα αποτελέσματα και στην καθαρή θέση του Ομίλου. Περισσότερες πληροφορίες για τη συνένωση επιχειρήσεων αναφέρονται στην παράγραφο 1.2.

2.12. Αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων

Η αποτίμηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων βασίζεται στις θέσεις της αγοράς κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Η αξία των παραγώγων μεταβάλλεται σε καθημερινή βάση και τα απολογιστικά ποσά μπορεί να διαφέρουν

ουσιωδώς από την αξία τους κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με χρηματοοικονομικά μέσα αναφέρονται στην παράγραφο 1.27.

2.13. Εύλογη αξία των παροχών βάσει μετοχών

Η εύλογη αξία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ποσού που θα εξοδοποιηθεί ως παροχή με βάση τίτλους μετοχών υπόκειται σε ένα βαθμό αβεβαιότητας. Ο Όμιλος πρέπει να υπολογίσει την εύλογη αξία των μέσων που διακανονίζονται σε μετρητά και έχουν χορηγηθεί στους εργαζομένους σύμφωνα με τους όρους των προγραμμάτων δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών. Οι εύλογες αυτές αξίες υπολογίζονται με την εφαρμογή ενός μοντέλου αποτίμησης, το οποίο βασίζεται σε εκτιμήσεις, και λαμβάνει υπόψη ορισμένες εγγενώς αβέβαιες παραδοχές. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τους υπολογισμούς αναφέρονται περαιτέρω στη σημείωση 22. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις παροχές βάσει μετοχών δίνονται στην παράγραφο 1.166.

2.14. Σταθμισμένος μέσος αριθμός μετοχών

Η χρησιμοποίηση του μέσου σταθμισμένου αριθμού των μετοχών αποδίδει την πιθανότητα μεταβολής του ποσού του μετοχικού κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της χρήσης, λόγω του μεγαλύτερου ή του μικρότερου αριθμού μετοχών που παραμένουν σε κυκλοφορία κάθε στιγμή. Η κρίση απαιτείται για τον προσδιορισμό του αριθμού των μετοχών και το χρόνο έκδοσής τους. Ο υπολογισμός του σταθμισμένου μέσου αριθμού μετοχών έχει επιπτώσεις στον υπολογισμό των βασικών και προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή.

2.15. Δικαιώματα προαίρεσης

Δικαιώματα προαίρεσης χορηγήθηκαν στις μη ελέγχουσες συμμετοχές της θυγατρικής εταιρίας του Ομίλου Antea Cement SHA, που τις επιτρέπουν να πουλούν τη συμμετοχή τους στην ANTEA Cement SHA, σε μελλοντικές ημερομηνίες. Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει την εύλογη αξία των μη ελεγχουσών συμμετοχών, που είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών τιμών προαίρεσης, στις λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, με αντίστοιχη εγγραφή μείωσης των μη ελεγχουσών συμμετοχών. Η παρούσα αξία, ο χρόνος των αναμενόμενων συναλλαγών και τα αντίστοιχα ποσά πρέπει να προσδιορίζονται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

2.16. Πηγές αβεβαιότητας εκτιμήσεων

Δεν υπάρχουν σημαντικές παραδοχές οι οποίες να έγιναν σχετικά με το μέλλον ή άλλες πηγές αβεβαιότητας των εκτιμήσεων και που να μπορούν να προκαλέσουν σημαντικό κίνδυνο για ουσιώδη προσαρμογή στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά το επόμενο οικονομικό έτος.

2.17. Δρώσα οικονομική μονάδα (going concern)

Η Διοίκηση λαμβάνοντας υπ' όψιν: α) την οικονομική κατάσταση της Εταιρίας, β) τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η Εταιρία που θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο επιχειρηματικό μοντέλο της Εταιρίας και στην κεφαλαιακή της επάρκεια και γ) το γεγονός ότι δεν εντοπίζονται σημαντικές αβεβαιότητες σε σχέση με την ικανότητα της Εταιρίας να συνεχίσει λειτουργεί ως «δρώσα οικονομική μονάδα» για το προβλεπτό μέλλον και σε κάθε περίπτωση για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων, δηλώνει ότι εξακολουθεί να θεωρεί ως κατάλληλη βάση για τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων την αρχή της «δρώσας οικονομικής μονάδας» και ότι δεν υφίστανται σημαντικές αβεβαιότητες σε σχέση με την ικανότητα της Εταιρίας να συνεχίσει να εφαρμόζει ως κατάλληλη βάση για τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων την αρχή της «δρώσας οικονομικής μονάδας» για το προβλεπτό μέλλον και σε κάθε περίπτωση για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων.

3. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα

Για λόγους διοικητικής πληροφόρησης, ο Όμιλος είναι οργανωμένος στους εξής πέντε λειτουργικούς τομείς: Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Νοτιοανατολική Ευρώπη, Ανατολική Μεσόγειος και Κοινοπραξίες. Κάθε λειτουργικός τομέας αποτελείται από ένα σύνολο χωρών. Για την ομαδοποίηση των θυγατρικών του Ομίλου στους λειτουργικούς τομείς λαμβάνεται υπόψη κυρίως η γεωγραφική τους θέση.

Ο επικεφαλής διευθυντής κάθε τομέα απευθύνεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου. Επιπλέον, η Οικονομική Διεύθυνση του Ομίλου είναι οργανωμένη ανά τομέα, προκειμένου να διενεργείται αποτελεσματικά ο οικονομικός έλεγχος και η παρακολούθηση της απόδοσης των τομέων.

Η διοίκηση παρακολουθεί ξεχωριστά τα λειτουργικά αποτελέσματα των επιχειρηματικών μονάδων του Ομίλου, προκειμένου να λαμβάνει αποφάσεις, να κατανέμει τους διαθέσιμους πόρους καθώς και να αξιολογεί την απόδοσή τους. Η απόδοση των λειτουργικών τομέων κρίνεται με βάση τα κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων.

Πληροφόρηση ανά λειτουργικό τομέα

	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2018				
	Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη	Βόρεια Αμερική	Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ανατολική Μεσόγειος	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Μικτός κύκλος εργασιών	296.090	860.312	239.694	154.294	1.550.390
Πωλήσεις μεταξύ τομέων	-58.999	-209	-1.085	-	-60.293
Κύκλος εργασιών	237.091	860.103	238.609	154.294	1.490.097
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων	10.856	177.872	59.663	11.350	259.741
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων	-20.795	-60.562	-22.528	-11.912	-115.797
(Ζημίες)/κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	-9.939	117.310	37.135	-562	143.944
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	299.016	639.151	307.701	402.024	1.647.892
Ασώματες ακινητοποιήσεις	30.006	205.105	60.764	109.346	405.221
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	17.560	9.034	9.258	7.687	43.539
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	217.052	201.657	114.884	131.550	665.143
Σύνολο ενεργητικού τομέων εκτός κοινοπραξιών	563.634	1.054.947	492.607	650.607	2.761.795
Συμμετοχές σε κοινοπραξίες (σημ. 15)					108.135
Σύνολο ενεργητικού					2.869.930
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	304.971	295.303	72.033	234.130	906.437
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	87.279	261.276	60.662	82.986	492.203
Σύνολο Υποχρεώσεων	392.250	556.579	132.695	317.116	1.398.640
Αγορές μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού (σημ. 11,12,13)	19.106	58.465	15.905	20.854	114.330
Πρόβλεψη για απόκτηση άδειας κατασκευής γραμμής παραγωγής	-	-	-	4.725	4.725
Απομείωση ενσώματων ακινητοποιήσεων (σημ. 11)	-	-659	-	-	-659
Απομείωση/διαγραφή υπεραξίας (σημ. 13)	-629	-	-	-	-629
Απομείωση για επισφάλειες (σημ. 20)	-628	-344	-173	-15	-1.160
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις (σημ. 15)	3.062	2.285	4.085	-	9.432
Στοιχεία ενεργητικού επιπρόσθετου προγράμματος παροχών (σημ. 17,24)	-	3.510	-	-	3.510

Οι αγορές μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού περιλαμβάνουν προσθήκες ενσώματων ακινητοποιήσεων, επενδυτικών παγίων, ασώματων ακινητοποιήσεων.

Η δαπάνη για απομείωση εμπεριέχεται στη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει πωλήσεις αγαθών και παροχής υπηρεσιών. Υπάρχουν και πωλήσεις μεταξύ διαφορετικών λειτουργικών τομέων. Το σύνολο του ενεργητικού και οι αγορές παγίων της κάθε εταιρίας παρουσιάζονται στο λειτουργικό τομέα στον οποίο ανήκει η εταιρία.

Οι συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα μεταξύ των τομέων γίνονται σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στη σημείωση 31.

3. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα (συνέχεια)**Πληροφόρηση ανά επιχειρησιακή δραστηριότητα**

(Ποσά σε χιλιάδες €)

	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2018			Σύνολο
	Τσιμέντο	Έτοιμο σκυρόδεμα, αδρανή υλικά και τσιμεντόλιθοι	Λοιπές δραστηριότητες	
Κύκλος εργασιών	847.704	634.295	8.098	1.490.097

Η δραστηριότητα του τσιμέντου περιλαμβάνει, το τσιμέντο και συναφή με το τσιμέντο υλικά.

Οι κοινές επιχειρηματικές δραστηριότητες στους λειτουργικούς τομείς του Ομίλου είναι η παραγωγή και εμπορία τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος, αδρανών υλικών και υπηρεσίες μεταφορών.

Ο τομέας Ελλάδας και Δυτικής Ευρώπης δραστηριοποιείται επιπλέον στην παραγωγή και εμπορία ετοιμών κονιαμάτων και στη ρυθμιζόμενη αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας. Ο τομέας Β. Αμερικής περιλαμβάνει την παραγωγή και εμπορία τσιμεντόλιθων και την επεξεργασία και εμπορία ιπτάμενης τέφρας. Τέλος, οι τομείς Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου δραστηριοποιούνται και στην επεξεργασία εναλλακτικών καυσίμων.

Στις λοιπές δραστηριότητες περιλαμβάνονται οι μεταφορικές δραστηριότητες και η δραστηριότητα στη ρυθμιζόμενη αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Ελλάδα. Καμία από αυτές δεν έχει το απαιτούμενο μέγεθος ώστε να αναλύεται χωριστά.

Στα πλαίσια της δραστηριοποίησης της Εταιρίας στην Ελληνική αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας, η Εταιρία έχει λάβει την υπ. Αρ. 731/13-10-14 Άδεια Ηλεκτρικής Ενέργειας από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ). Εντός του 2018, η Εταιρία δεν πραγματοποίησε πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας.

Η Εταιρία πραγματοποίησε προς την θυγατρική εταιρία της Ιντερμπετόν Δομικά Υλικά Α.Ε. πωλήσεις τσιμέντου και αδρανών υλικών οι οποίες προσέγγισαν το 2018 το 11,07% (2017: 9,9%) του συνολικού κύκλου εργασιών της.

Σε επίπεδο Ομίλου ο κύκλος εργασιών προέρχεται από ένα σύνολο πελατών εκ των οποίων κανένας μεμονωμένα δεν αντιπροσωπεύει ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο του 10%.

Πληροφόρηση ανά λειτουργικό τομέα

(Ποσά σε χιλιάδες €)

	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2017				Σύνολο
	Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη	Βόρεια Αμερική	Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ανατολική Μεσόγειος	
Μικτός κύκλος εργασιών	312.851	873.435	233.695	158.188	1.578.169
Πωλήσεις μεταξύ τομέων	-64.120	-219	-8.027	-	-72.366
Κύκλος εργασιών	248.731	873.216	225.668	158.188	1.505.803
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων	18.277	185.098	56.895	13.171	273.441
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων	-23.381	-57.785	-24.928	-10.335	-116.429
(Ζημίες)/κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	-5.104	127.313	31.967	2.836	157.012
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	304.884	612.825	303.368	244.969	1.466.046
Ασώματες ακινητοποιήσεις	26.832	196.242	60.976	61.921	345.971
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	15.425	9.883	8.819	2.024	36.151
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	233.737	177.828	108.824	73.708	594.097
Σύνολο ενεργητικού τομέων εκτός κοινοπραξιών	580.878	996.778	481.987	382.622	2.442.265
Συμμετοχές σε κοινοπραξίες (σημ. 15)					153.202
Σύνολο ενεργητικού					2.595.467
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	311.410	375.203	79.594	163.142	929.349
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	64.076	86.270	57.801	88.299	296.446
Σύνολο Υποχρεώσεων	375.486	461.473	137.395	251.441	1.225.795

3. Πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα (συνέχεια)**Πληροφόρηση ανά λειτουργικό τομέα**

	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2017				Σύνολο
	Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη	Βόρεια Αμερική	Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ανατολική Μεσόγειος	
(ποσά σε χιλιάδες €)					
Αγορές μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού (σημ. 11,12,13)	29.643	68.297	13.876	10.702	122.518
Πρόβλεψη για απόκτηση άδειας κατασκευής γραμμής παραγωγής	-	-	-	6.380	6.380
Απομείωση ενσώματων ακινητοποιήσεων (σημ. 11)	-2.151	-588	-	-	-2.739
Απομείωση/διαγραφή υπεραξίας (σημ. 13)	-	-	-1.396	-	-1.396
Απομείωση/(αντιστροφή απομείωσης) για επισφάλειες (σημ. 20)	-637	497	-302	82	-360
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις (σημ. 15)	857	2.865	3.980	-	7.702
Στοιχεία ενεργητικού επιπρόσθετου προγράμματος παροχών (σημ. 17, 24)	-	4.169	-	-	4.169

Οι αγορές μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού περιλαμβάνουν προσθήκες ενσώματων ακινητοποιήσεων, επενδυτικών παγίων, ασώματων ακινητοποιήσεων.

Η δαπάνη για απομείωση εμπεριέχεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Πληροφόρηση ανά επιχειρησιακή δραστηριότητα

	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2017			Σύνολο
	Τσιμέντο	Έτοιμο σκυρόδεμα, αδρανή και τσιμεντόλιθοι	Λοιπές δραστηριότητες	
(ποσά σε χιλιάδες €)				
Κύκλος εργασιών	844.959	653.263	7.581	1.505.803

Συμφωνία κέρδους

Τα έσοδα/έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας καθώς και τα κέρδη/ζημιές από την αποτίμηση σε εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων δεν επιμερίζονται στους λειτουργικούς τομείς, καθώς η διαχείρισή τους γίνεται από τον Όμιλο.

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος	
	2018	2017
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	143.944	157.012
Έσοδα συμμετοχών και χρεογράφων	55	162
Ζημιές λόγω εξαγοράς κοινοπραξίας	-3.075	-
Ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων	-123	-
Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	1.917	899
Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	-65.734	-65.033
Κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	9.319	-22.326
Συμμετοχή στα κέρδη συγγενών εταιριών (σημ. 15.1)	1.772	1.540
Συμμετοχή στις ζημιές κοινοπραξιών (σημ. 15.2)	-5.513	-9.028
Κέρδη προ φόρων	82.562	63.226

4. Άλλα έσοδα και έξοδα εκμετάλλευσης

(ποσά σε χιλιάδες €)

Πωλήσεις ακατάλληλων υλικών
Έσοδα από αποζημιώσεις
Έσοδα από επιχορηγήσεις/επιδότησεις
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους
Έσοδα από ενοίκια
Κέρδη από πώληση ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων και επενδυτικών παγίων (σημ. 28)
Κέρδη από αποτίμηση εύλογης αξίας επενδυτικών παγίων (σημ. 12)
Έσοδα από προβλέψεις αποθεμάτων
Έσοδα από διοικητικές υπηρεσίες σε θυγατρικές εταιρίες
Διάφοροι έκτακτοι φόροι - τέλη
Λοιπά έσοδα

Σύνολο άλλων εσόδων εκμετάλλευσης

Λοιπές προβλέψεις
Ζημίες από πώληση/διαγραφή ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων και επενδυτικών παγίων (σημ. 28)
Ζημία από αποτίμηση εύλογης αξίας επενδυτικών παγίων (σημ. 12)
Απαξίωση αποθεμάτων (σημ. 19)
Δαπάνη αποζημίωσης προσωπικού λόγω αποχώρησης από την υπηρεσία
Δαπάνες αναδιοργάνωσης
Διαγραφή αποθεμάτων και λοιπών χρεωστών
Έκτακτα κονδύλια
Διάφοροι έκτακτοι φόροι - τέλη
Λοιπά έξοδα

Σύνολο άλλων εξόδων εκμετάλλευσης

Για τη χρήση που έληξε την 31.12.2017

Τα έκτακτα κονδύλια αφορούν δαπάνες που προκλήθηκαν κυρίως λόγω του τυφώνα "Ιρμα" στη Φλόριντα των ΗΠΑ.

Οι δαπάνες αναδιοργάνωσης αφορούν κόστη προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου από όλους του λειτουργικούς τομείς του Ομίλου. Τα ποσά των €1,6 εκατ. για τον Όμιλο και €0,8 εκατ. για την Εταιρία θα διακανονιστούν εντός του 2018.

5. Έξοδα ανά κατηγορία

(ποσά σε χιλιάδες €)

Δαπάνες προσωπικού και συναφή έξοδα (σημ.7)
Πρώτες ύλες και αναλώσιμα
Κόστος ενέργειας
Διακύμανση αποθεμάτων των ετοιμών και ημιτελών προϊόντων
Έξοδα διανομής
Αμοιβές - παροχές τρίτων
Λοιπά έξοδα

Σύνολο εξόδων ανά κατηγορία

Συμπεριλαμβάνονται σε:

Κόστος πωλήσεων
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
1.225	1.590	228	213	
4.138	288	151	-	
33	68	33	68	
2.712	1.713	278	298	
2.527	2.466	2.458	1.220	
14	-	18.704	47	
-	863	28	12	
-	-	2.115	-	
-	-	12.740	12.840	
1.050	1.587	-	-	
3.706	2.056	442	1.149	
15.405	10.631	37.177	15.847	
198	-212	-137	-152	
-	-2.075	-1.019	-26	
-159	-	-222	-351	
-268	-1.957	-430	-1.548	
-1.807	-2.158	-1.050	-915	
-2.435	-11.365	-18	-3.322	
-3	-1.110	-707	-	
-79	-729	-	-	
-1.351	-1.631	-	-	
-1.946	-3.378	-1.020	-904	
-7.850	-24.615	-4.603	-7.218	

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
-275.225	-280.450	-51.833	-55.748	
-358.635	-372.161	-43.097	-47.295	
-240.514	-231.111	-61.004	-57.101	
2.593	16.863	-1.743	4.871	
-171.892	-162.916	-41.152	-37.345	
-125.173	-124.166	-22.420	-22.712	
-67.905	-64.437	-13.130	-12.300	
-1.236.751	-1.218.378	-234.379	-227.630	
-1.089.489	-1.070.349	-192.728	-182.851	
-124.975	-125.459	-41.395	-44.526	
-22.287	-22.570	-256	-253	
-1.236.751	-1.218.378	-234.379	-227.630	

Η Τακτική Γενική Συνέλευση ενέκρινε, την 1 Ιουνίου 2018, την αμοιβή των εξωτερικών ορκωτών ελεγκτών για το οικονομικό έτος 2018. Για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας, η αμοιβή καθορίστηκε στις €190 χιλ. και για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στις €52 χιλ.. Επιπρόσθετα, οι εξωτερικοί ορκωτοί ελεγκτές επιλέχθηκαν από την εν λόγω Τακτική Γενική Συνέλευση, ως ελεγκτές και σε άλλες 27 θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου σε παγκόσμια κλίμακα. Οι ελεγκτές ανέλαβαν επίσης και την έκδοση του Φορολογικού Πιστοποιητικού για την Εταιρία και τις θυγατρικές της εταιρίες που εδρεύουν στην Ελλάδα. Η συνολική αμοιβή για τις προαναφερθείσες υπηρεσίες, με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά την περίοδο του διορισμού τους, ανήλθαν σε €1.274 χιλ. (2017: €1.247 χιλ.).

Το 2018, ύστερα από την έγκριση της Ελεγκτικής Επιτροπής, οι εξωτερικοί ορκωτοί ελεγκτές παρείχαν ελεγκτικές υπηρεσίες με αμοιβή €55 χιλ. (2017: €95 χιλ.), καθώς και για υπηρεσίες που δεν σχετίζονταν με τον τακτικό έλεγχο αμειβόμενοι με το ποσό των €151 χιλ. (2017: €234 χιλ.).

Όλες οι παραπάνω αμοιβές συμπεριλαμβάνονται στο λογαριασμό "Αμοιβές - παροχές τρίτων".

6. Χρηματοοικονομικά έξοδα

(ποσά σε χιλιάδες €)

i) Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας

Έσοδα από τόκους και συναφή έσοδα	1.849	869	241	2
Κέρδη από την αποτίμηση παραγώγων στην εύλογη αξία	-	30	-	-
Λοιπά έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	68	-	137	-
Σύνολο εσόδων χρηματοοικονομικής λειτουργίας	1.917	899	378	2

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
1.849	869	241	2
-	30	-	-
68	-	137	-
1.917	899	378	2

ii) Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας

Έξοδα από τόκους και συναφή έξοδα	-64.422	-63.839	-14.779	-15.883
Χρηματοοικονομικό κόστος αναλογιστικών μελετών (σημ. 24)	-418	-510	-232	-238
Επαύξηση προεξόφλησης προβλέψεων για αποκατάσταση λατομείων και λοιπών προβλέψεων (σημ. 25)	-281	-240	-43	-40
Τόκοι από χρηματοδοτικές μισθώσεις	-371	-444	-	-
Ζημίες από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία	-184	-	-	-
Ζημίες από την αποτίμηση παραγώγων στην εύλογη αξία	-58	-	-	-
Σύνολο εξόδων χρηματοοικονομικής λειτουργίας	-65.734	-65.033	-15.054	-16.161

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
-64.422	-63.839	-14.779	-15.883
-418	-510	-232	-238
-281	-240	-43	-40
-371	-444	-	-
-184	-	-	-
-58	-	-	-
-65.734	-65.033	-15.054	-16.161

iii) Κέρδη/(ζημίες) από συναλλαγματικές διαφορές

Κέρδη/(ζημίες) από συναλλαγματικές διαφορές	34.926	-55.907	1.227	-3.096
(Ζημίες)/κέρδη από την αποτίμηση παραγώγων στην εύλογη αξία	-25.607	33.581	-	-
Σύνολο κερδών/(ζημιών) από συναλλαγματικές διαφορές	9.319	-22.326	1.227	-3.096

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
34.926	-55.907	1.227	-3.096
-25.607	33.581	-	-
9.319	-22.326	1.227	-3.096

7. Δαπάνες προσωπικού

(ποσά σε χιλιάδες €)

Αποδοχές και λοιπές παροχές προσωπικού	249.532	254.798	42.642	46.237
Εργοδοτικές εισφορές	23.938	24.219	8.931	9.223
Εύλογη αξία αμοιβών προσωπικού που σχετίζονται με την χορήγηση δικαιωμάτων προαίρεσης (σημ. 28)	1.755	1.433	998	974
Αποζημιώσεις προσωπικού, προγράμματα καθορισμένων παροχών και λοιπές συνταξιοδοτικές παροχές σε εργαζομένους (σημ. 4,6,24)	4.660	14.033	1.300	4.475
Σύνολο δαπανών προσωπικού	279.885	294.483	53.871	60.909

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
249.532	254.798	42.642	46.237
23.938	24.219	8.931	9.223
1.755	1.433	998	974
4.660	14.033	1.300	4.475
279.885	294.483	53.871	60.909

8. Φόρος εισοδήματος

(Ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Τρέχων φόρος	2.899	8.495	-	-
Αναβαλλόμενος φόρος (σημ. 18)	21.730	12.784	1.714	-6.233
Επίδραση της αλλαγής του ομοσπονδιακού φορολογικού συντελεστή στις Η.Π.Α. (σημ. 18)	-	-7.905	-	-
Διαφορές φορολογικού ελέγχου και λοιποί φόροι μη εκπιπτόμενοι	762	3.278	-	2.638
Πρόβλεψη λοιπών φόρων	1.187	2.277	-	2.085
	26.578	18.929	1.714	-1.510

Ο φόρος εισοδήματος, που αναλογεί στα κέρδη του Ομίλου, διαφέρει από το ποσό που θα προέκυπτε εάν εφαρμόζονταν ο ονομαστικός φορολογικός συντελεστής που ισχύει στην χώρα στην οποία έχει έδρα η Εταιρία, ως ακολούθως:

(Ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Κέρδη προ φόρων	82.562	63.226	35.061	11.881
Φόρος υπολογιζόμενος βάσει του θεσπισμένου φορολογικού συντελεστή που ισχύει στην έδρα της Μητρικής εταιρίας 29% (2017: 29%)	23.943	18.336	10.168	3.445
<u>Προσαρμογές στο φόρο σε σχέση με:</u>				
Έσοδα μη υποκείμενα σε φόρο	-2.511	-4.001	-11.162	-9.969
Δαπάνες μη εκπιπόμενες για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος	16.371	17.579	1.081	985
Φόροι για αποθεματικά βάσει Ν.3220/2004	-	4.723	-	4.723
Λοιποί φόροι	1.949	832	-	-
Επίδραση της αλλαγής του ομοσπονδιακού φορολογικού συντελεστή στις Η.Π.Α. (σημ. 18)	-	-7.905	-	-
Επίδραση της αλλαγής του φορολογικού συντελεστή στην Ελλάδα (σημ. 18)	-779	-	-1.014	-
Φορολογικές ελαφρύνσεις αναπτυξιακών νόμων	-2.981	-4.489	-	-
Επίδραση από τους διαφορετικούς φορολογικούς συντελεστές που ισχύουν στις χώρες που δραστηριοποιείται ο Όμιλος	-6.995	3.388	-	-
Προσαρμογές φόρου εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	-14	-1.163	51	257
Χρησιμοποίηση μη αναγνωρίσιμων ζημιών προηγούμενων χρήσεων	-5.468	-7.902	-	-
Λοιπές διαφορές	3.063	-469	2.590	-951
Πραγματική φορολογική επιβάρυνση	26.578	18.929	1.714	-1.510

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για τη μεταφορά εις νέο των αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών, στο βαθμό που είναι πιθανόν ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα έναντι των οποίων οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές μπορεί να χρησιμοποιηθούν. Ο καθορισμός του ποσού της μεταφερόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να αναγνωριστεί απαιτεί την κρίση της διοίκησης ως προς την εκτίμηση της μελλοντικής κερδοφορίας καθώς και τον βαθμό ανάκτησης των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών (σημ. 2.3).

Ορισμένες εταιρίες του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2018 έχουν συσσωρεύσει φορολογικές ζημιές συνολικού ύψους €233,5 εκατ. (2017: €295,3 εκατ.). Οι συγκεκριμένες εταιρίες έχουν αναγνωρίσει αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ύψους €63,1 εκατ. (2017: €80,8 εκατ.) που αναλογεί σε ζημιές ύψους €227,5 εκατ. (2017: €284,5 εκατ.), καθώς αυτή η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση θα είναι ανακτήσιμη σύμφωνα με τα προϋπολογιστικά μελλοντικά φορολογητέα εισοδήματα, που βασίζονται σε εγκεκριμένους προϋπολογισμούς (σημ. 18).

Για τις υπολειπόμενες φορολογικές ζημιές €5,5 εκατ. δεν έχει αναγνωριστεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, καθώς κρίθηκε ότι σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 12, δεν πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης. Από τις παραπάνω φορολογικές ζημιές, ποσό ύψους €2,7 εκατ. δύναται να χρησιμοποιηθεί έως και τη χρήση 2023, ενώ ποσό ύψους €2,8 εκατ. μπορεί να μεταφερθεί επ' αόριστον.

Στις 22 Δεκεμβρίου 2017, οι ΗΠΑ ενέκριναν φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία ισχύει για τις οικονομικές χρήσεις μετά το 2017. Για το λόγο αυτό, η TALLC αναγνώρισε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ύψους €7,9 εκατ. από την αναπροσαρμογή καθαρών αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων στο νέο αναβαλλόμενο φορολογικό συντελεστή.

Η Εταιρία την 31.12.2018 προέβει σε διαγραφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ύψους €0,7 εκατ., επί μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών λόγω παρέλευσης της πενταετής διάρκειας συμψηφισμού φορολογητέων ζημιών.

Το ποσό πρόβλεψης φόρου της Εταιρίας το 2017 αφορά την καταβολή ποσού €2,1 εκατ. λόγω επιστροφής κρατικών ενισχύσεων, οι οποίες κρίθηκαν ασύμβατες με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο (Ν.4099/2012).

Στις "λοιπές διαφορές" του Ομίλου και της Εταιρίας περιλαμβάνεται η επίδραση λόγω εσόδων από αχρησιμοποίητες φορολογικές προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης ύψους € 1,4 εκατ..

9. Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή προκύπτουν με διαίρεση των καθαρών κερδών που αναλογεί στους Μετόχους, διά του μέσου σταθμισμένου αριθμού των σε κυκλοφορία κοινών και προνομιούχων μετοχών κατά τη διάρκεια της χρήσης, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι κοινές και προνομιούχες μετοχές που αγοράστηκαν από την Εταιρία και οι οποίες εμφανίζονται ως ίδιες μετοχές (σημ. 22).

(Ποσά σε χιλιάδες € εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά)

Καθαρό κέρδος χρήσης που αναλογεί στους μετόχους της Α.Ε. Τσιμέντων Τιτάν

Σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία κοινών μετοχών
Σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία προνομιούχων μετοχών
Συνολικός σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία μετοχών για τον υπολογισμό των βασικών κερδών ανά μετοχή

Βασικά κέρδη ανά κοινή και προνομιούχο μετοχή (σε €)

Τα προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή (diluted earnings per share) υπολογίζονται αναπροσαρμόζοντας το σταθμισμένο μέσο αριθμό των σε κυκλοφορία κοινών μετοχών, με τις επιδράσεις όλων των δυνητικών τίτλων των μετατρέψιμων σε κοινές μετοχές. Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών αποτελούν τη μοναδική κατηγορία δυνητικών τίτλων μετατρέψιμων σε κοινές μετοχές, που έχει η Εταιρία. Όσον αφορά στα προαναφερθέντα δικαιώματα, γίνεται υπολογισμός του αριθμού των μετοχών που θα μπορούσαν να είχαν αποκτηθεί στην εύλογη αξία (οριζόμενη ως η μέση ετήσια χρηματιστηριακή τιμή των μετοχών της Εταιρίας) με βάση την αξία των δικαιωμάτων συμμετοχής, που σχετίζονται με τα υφιστάμενα προγράμματα δικαιωμάτων απόκτησης μετοχών. Ο αριθμός των μετοχών που προκύπτει από τον παραπάνω υπολογισμό συγκρίνεται με τον αριθμό των μετοχών που θα μπορούσαν να είχαν εκδοθεί σε περίπτωση άσκησης των δικαιωμάτων. Η διαφορά που προκύπτει, προστίθεται στον παρονομαστή ως έκδοση κοινών μετοχών χωρίς αντάλλαγμα. Τέλος, καμία αναπροσαρμογή δε γίνεται στα κέρδη (αριθμητής).

(Ποσά σε χιλιάδες € εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά)

Καθαρό κέρδος χρήσης που αναλογεί σε μετόχους της Α.Ε. Τσιμέντων Τιτάν για υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή
Σταθμισμένος μέσος αριθμός κοινών μετοχών για τον υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών
Σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία προνομιούχων μετοχών
Συνολικός σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία μετοχών για τον υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή

Προσαρμοσμένα κέρδη ανά κοινή και προνομιούχο μετοχή (σε €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Καθαρό κέρδος χρήσης που αναλογεί στους μετόχους της Α.Ε. Τσιμέντων Τιτάν	53.847	42.680	33.347	13.391
Σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία κοινών μετοχών	72.885.158	73.174.841	72.885.158	73.174.841
Σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία προνομιούχων μετοχών	7.407.852	7.476.152	7.407.852	7.476.152
Συνολικός σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία μετοχών για τον υπολογισμό των βασικών κερδών ανά μετοχή	80.293.010	80.650.993	80.293.010	80.650.993
Βασικά κέρδη ανά κοινή και προνομιούχο μετοχή (σε €)	0,6706	0,5292	0,4153	0,1660

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Καθαρό κέρδος χρήσης που αναλογεί σε μετόχους της Α.Ε. Τσιμέντων Τιτάν για υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή	53.847	42.680	33.347	13.391
Σταθμισμένος μέσος αριθμός κοινών μετοχών για τον υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή	72.885.158	73.174.841	72.885.158	73.174.841
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	638.373	551.891	638.373	551.891
Σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία προνομιούχων μετοχών	7.407.852	7.476.152	7.407.852	7.476.152
Συνολικός σταθμισμένος μέσος αριθμός των σε κυκλοφορία μετοχών για τον υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή	80.931.384	81.202.884	80.931.384	81.202.884
Προσαρμοσμένα κέρδη ανά κοινή και προνομιούχο μετοχή (σε €)	0,6653	0,5256	0,4120	0,1649

10. Μερίσματα και επιστροφή κεφαλαίου

Για τη χρήση που έληξε την 31.12.2018

Την 1 Ιουνίου 2018, η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων ενέκρινε τη διανομή μερίσματος συνολικού ποσού €4.231.626 ήτοι €0,05 ανά μετοχή και επιστροφή κεφαλαίου συνολικού ποσού €42.316.264 ήτοι €0,50 ανά μετοχή. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 του νόμου 2190/1920, τα τελικά ποσά που διανεμήθηκαν ανά μετοχή προσαυξήθηκαν κατά το ποσό που αντιστοιχούσε στις ίδιες μετοχές που κατείχε η Εταιρία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα προτείνει στην Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, που έχει προγραμματιστεί για την 7 Ιουνίου 2019, τη διανομή μερίσματος συνολικού ποσού €12.694.879,20 ήτοι €0,15 ανά μετοχή. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 του νόμου 2190/1920, τα τελικά ποσά που θα διανεμηθούν ανά μετοχή θα προσαυξηθούν κατά το ποσό που αντιστοιχεί στις ίδιες μετοχές που κατέχει η Εταιρία.

Για τη χρήση που έληξε την 31.12.2017

Στις 12 Μαΐου 2017, η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων ενέκρινε τη διανομή μερίσματος συνολικού ποσού €8.463.253 ήτοι €0,10 ανά μετοχή και επιστροφή κεφαλαίου συνολικού ποσού €84.632.528 ήτοι €1,00 ανά μετοχή. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 του νόμου 2190/1920, τα τελικά ποσά που διανεμήθηκαν ανά μετοχή προσαυξήθηκαν κατά το ποσό που αντιστοιχούσε στις ίδιες μετοχές που κατείχε η Εταιρία.

11. Ενσώματες ακινητοποιήσεις

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

Για το έτος που έληξε την 31/12/2017	Γήπεδα-Οικόπεδα	Λατομεία	Κτίρια	Μηχανήματα	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης	250.421	148.538	184.156	803.516	50.654	9.890	108.294	1.555.469
Αγορές	375	7.771	1.098	14.120	229	824	95.533	119.950
Εξαγορά θυγατρικής (σημ. 29)	-	-	978	-	-	-	-	978
Πωλήσεις (αναπόσβεστη αξία) (σημ. 28)	-132	-	-930	-600	-93	-47	-1.734	-3.536
Μεταφορά παγίων από/σε άλλη κατηγορία ενσώματων παγίων	13.030	1.757	13.028	71.675	17.430	3.709	-120.629	-
Μεταφορά από αποθέματα (σημ. 19)	-	-	-	233	-	-	-	233
Μεταφορά από/σε ασώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 13)	-	348	-67	-	-	-	-813	-532
Μεταφορά περιουσιακών στοιχείων σε επενδυτικά ακίνητα μετά από αναπροσαρμογή αξίας (σημ. 12)	-220	-	-975	-	-	-	-	-1.195
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-3.554	-8.335	-10.586	-67.803	-11.087	-2.611	-	-103.976
Απομείωση ενσώματων παγίων (σημ. 28)	-588	-	-	-2.145	-	-5	-1	-2.739
Συναλλαγματικές διαφορές	-23.215	-15.507	-8.842	-49.631	-4.990	-301	-8.659	-111.145
Υπόλοιπο λήξης	236.117	134.572	177.860	769.365	52.143	11.459	71.991	1.453.507
Πάγια με χρηματοδοτική μίσθωση								
Υπόλοιπο έναρξης	-	-	-	197	17.569	-	-	17.766
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-	-	-	-57	-3.251	-	-	-3.308
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-6	-1.913	-	-	-1.919
Υπόλοιπο λήξης	-	-	-	134	12.405	-	-	12.539
31 Δεκεμβρίου 2017								
Αξία κτήσης	274.741	207.705	376.053	1.651.913	227.261	58.662	71.991	2.868.326
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-36.373	-73.133	-197.438	-876.281	-162.713	-47.191	-	-1.393.129
Συσσωρευμένη ζημία απομείωσης ενσώματων παγίων	-2.251	-	-755	-6.133	-	-12	-	-9.151
Αναπόσβεστη αξία	236.117	134.572	177.860	769.499	64.548	11.459	71.991	1.466.046

11. Ενσώματες ακινητοποιήσεις (συνέχεια)

(ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

Για το έτος που έληξε την 31/12/2018	Γήπεδα-Οικόπεδα	Λατομεία	Κτίρια	Μηχανήματα	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης	236.117	134.572	177.860	769.365	52.143	11.459	71.991	1.453.507
Αγορές	471	7.083	648	5.354	446	677	89.406	104.085
Αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία λόγω εξαγοράς υφιστάμενης κοινοπραξίας (σημ. 29)	396	-	26.963	80.536	-	-	-	107.895
Προσθήκες λόγω εξαγοράς κοινοπραξίας (σημ. 29)	1.441	-	4.950	14.413	63	217	150	21.234
Πωλήσεις/διαγραφές (αναπόσβεστη αξία) (σημ. 28)	-170	-212	-13	-951	-30	-	-460	-1.836
Μεταφορά παγίων από/σε άλλη κατηγορία ενσώματων παγίων	3.508	-30	6.825	39.348	20.552	3.219	-73.409	13
Μεταφορά σε λοιπούς λογαριασμούς	-	-	-	-	-	-	-814	-814
Μεταφορά σε ασώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 13)	-	-	-	-408	-	-	-459	-867
Μεταφορά περιουσιακών στοιχείων σε επενδυτικά ακίνητα μετά από αναπροσαρμογή αξίας (σημ.12)	-	-	-	-	-	-	-71	-71
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-3.805	-8.955	-10.555	-69.230	-11.945	-3.046	-	-107.536
Απομείωση ενσώματων παγίων (σημ. 28)	-659	-	-	-	-	-	-	-659
Συναλλαγματικές διαφορές	8.868	5.236	7.441	36.471	2.386	141	2.315	62.858
Υπόλοιπο λήξης	246.167	137.694	214.119	874.898	63.615	12.667	88.649	1.637.809
Πάγια με χρηματοδοτική μίσθωση								
Υπόλοιπο έναρξης	-	-	-	134	12.405	-	-	12.539
Αγορές	-	-	-	240	-	-	-	240
Προσθήκες λόγω εξαγοράς κοινοπραξίας (σημ. 29)	-	-	-	-	107	-	-	107
Μεταφορά σε ιδιότητα πάγια	-	-	-	-16	3	-	-	-13
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-	-	-	-54	-3.353	-	-	-3.407
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	1	616	-	-	617
Υπόλοιπο λήξης	-	-	-	305	9.778	-	-	10.083
31 Δεκεμβρίου 2018								
Αξία κτήσης	291.288	223.075	426.386	1.851.656	252.723	58.757	88.649	3.192.534
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-42.108	-85.381	-212.264	-970.320	-179.330	-46.078	-	-1.535.481
Συσσωρευμένη ζημία απομείωσης ενσώματων παγίων	-3.013	-	-3	-6.133	-	-12	-	-9.161
Αναπόσβεστη αξία	246.167	137.694	214.119	875.203	73.393	12.667	88.649	1.647.892

11. Ενσώματες ακινητοποιήσεις (συνέχεια)

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Εταιρία

Για το έτος που έληξε την 31/12/2017

	Λατομεία	Γήπεδα-Οικόπεδα	Κτίρια	Μηχανήματα	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης	747	4.695	52.463	163.722	953	6.589	13.608	242.777
Αγορές	-	214	185	15.413	60	785	11.267	27.924
Πωλήσεις/διαγραφές (αναπόσβεστη αξία) (σημ. 28)	-	-	-	-4	-62	-8	-	-74
Μεταφορά παγίων από/σε άλλη κατηγορία ενσώματων παγίων	-	-	761	6.453	-	1.531	-8.745	-
Μεταφορά σε ασώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 13)	-	-	-	-	-	-	-8	-8
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-63	-	-2.435	-11.970	-161	-984	-	-15.613
Απομείωση ενσώματων παγίων (σημ. 28)	-	-	-	-2.145	-	-5	-	-2.150
Πρόβλεψη αποξήλωσης	-	-	5	118	-	12	-47	88
Υπόλοιπο λήξης	684	4.909	50.979	171.587	790	7.920	16.075	252.944

31 Δεκεμβρίου 2017

Αξία κτήσης	1.656	4.909	100.754	370.648	3.244	29.843	16.075	527.129
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-972	-	-49.772	-196.430	-2.454	-21.918	-	-271.546
Συσσωρευμένη ζημία απομείωσης ενσώματων παγίων	-	-	-3	-2.631	-	-5	-	-2.639
Αναπόσβεστη αξία	684	4.909	50.979	171.587	790	7.920	16.075	252.944

Για το έτος που έληξε την 31/12/2018

Υπόλοιπο έναρξης	684	4.909	50.979	171.587	790	7.920	16.075	252.944
Αγορές	-	238	329	4.603	348	440	6.298	12.256
Πωλήσεις/διαγραφές (αναπόσβεστη αξία) (σημ. 28)	-	-	-	-72	-7	-3	-69	-151
Μεταφορά παγίων από/σε άλλη κατηγορία ενσώματων παγίων	-	-	2.627	10.495	-	1.187	-14.309	-
Μεταφορά σε ασώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 13)	-	-	-	-	-	-	-13	-13
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-63	-	-1.980	-12.753	-154	-1.129	-	-16.079
Πρόβλεψη αποξήλωσης	-	-	202	115	-	20	-	337
Υπόλοιπο λήξης	621	5.147	52.157	173.975	977	8.435	7.982	249.294

31 Δεκεμβρίου 2018

Αξία κτήσης	1.656	5.147	101.276	382.747	3.437	27.250	7.982	529.495
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-1.035	-	-49.116	-206.141	-2.460	-18.811	-	-277.563
Συσσωρευμένη ζημία απομείωσης ενσώματων παγίων	-	-	-3	-2.631	-	-4	-	-2.638
Αναπόσβεστη αξία	621	5.147	52.157	173.975	977	8.435	7.982	249.294

11. Ενσώματες ακινητοποιήσεις (συνέχεια)

Πωλήσεις παγίων

Όμιλος

Στη διάρκεια του 2018, ο Όμιλος εισέπραξε €1.850 χιλ. (2017: €1.467 χιλ.) από την εκποίηση ενσώματων ακινητοποιήσεων συνολικής αναπόσβεστης αξίας €1.836 χιλ. (2017: €3.542 χιλ.), αναγνωρίζοντας ως κέρδος το ποσό των €14 χιλ. (2017: €2.075 χιλ. ζημιές) στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (σημ. 4).

Εταιρία

Στη διάρκεια του 2018, η Εταιρία εισέπραξε €57 χιλ. (2017: €95 χιλ.) από την εκποίηση ενσώματων ακινητοποιήσεων συνολικής αναπόσβεστης αξίας €11 χιλ. (2017: €74 χιλ.), αναγνωρίζοντας ως κέρδος το ποσό των €46 χιλ. (2017: €21 χιλ.) στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (σημ. 4).

Απομειώσεις παγίων

Το 2018, ο Όμιλος αναγνώρισε απομείωση σε εδαφική έκταση ύψους €0,7 εκατ. στον τομέα της Βορείου Αμερικής.

Η εδαφική αυτή έκταση απομειώθηκε διότι η ανακτήσιμη αξία της ήταν μικρότερη από την αναπόσβεστη. Η ανακτήσιμη αξία είναι η εύλογη αξία του παγίου μείον τα έξοδα πώλησής του και καθορίζεται χρησιμοποιώντας την τιμή πώλησης, στην οποία θα αγόραζε το πάγιο ένας ανεξάρτητος αγοραστής. Η τιμή αυτή δεν καθορίζεται σε μια ενεργή αγορά και κατατάσσεται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Το 2017, ο Όμιλος εμφάνισε απομείωση ύψους €2,2 εκατ. λόγω απομείωσης μηχανολογικού εξοπλισμού στον τομέα της Ελλάδας και Δυτικής Ευρώπης και €0,6 εκατ. λόγω απομείωσης εδαφικής έκτασης στον τομέα της Βορείου Αμερικής.

Υποθήκες

Επί των παγίων περιουσιακών στοιχείων της Εταιρίας δεν υφίστανται εμπράγματα βάρη. Επί των παγίων περιουσιακών στοιχείων των θυγατρικών εταιριών στην Τουρκία Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S και Adocim Marmara Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S υπάρχουν υποθήκες ύψους €39,0 εκατ. και €4,6 εκατ. αντίστοιχα προς εξασφάλιση δανεισμού. Στις 31.12.2018, η χρήση των προς εξασφάλιση δανειακών γραμμών ανέρχεται σε €11,6 εκατ. και €2,1 εκατ. αντίστοιχα.

12. Επενδυτικά ακίνητα

Τα ακίνητα που εκμισθώνονται μεταξύ των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου δεν συμμετέχουν στην κατηγορία των επενδυτικών ακινήτων, αλλά εμφανίζονται στην κατηγορία των ενσώματων ακινητοποιήσεων της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου. Τα επενδυτικά ακίνητα έχουν αποτιμηθεί στην εύλογη αξία όπως αυτή έχει εκτιμηθεί από ανεξάρτητους εξωτερικούς ορκωτούς εκτιμητές, μέλη του σώματος ορκωτών εκτιμητών και πιστοποιημένους κατά TEGoVA (the European Group of Valuers' Associations) & RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors).

(ποσά σε χιλιάδες €)

Υπόλοιπο έναρξης

Καθαρή (ζημία)/κέρδος από την αποτίμηση στην εύλογη αξία (σημ. 4)

Μεταφορά περιουσιακών στοιχείων από ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια μετά από αναπροσαρμογή αξίας

Υπόλοιπο λήξης

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης	12.130	9.820	8.937	9.126
Καθαρή (ζημία)/κέρδος από την αποτίμηση στην εύλογη αξία (σημ. 4)	-159	863	-194	-339
Μεταφορά περιουσιακών στοιχείων από ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια μετά από αναπροσαρμογή αξίας	231	1.447	-	150
Υπόλοιπο λήξης	12.202	12.130	8.743	8.937

(ποσά σε χιλιάδες €)

Έσοδα από ενοίκια προερχόμενα από επενδυτικά ακίνητα

Άμεσα λειτουργικά έξοδα (συμπεριλαμβανομένου επισκευών και συντηρήσεων) που δεν επέφεραν έσοδα από ενοίκια

Καθαρό κέρδος από τα επενδυτικά ακίνητα σε εύλογη αξία

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Έσοδα από ενοίκια προερχόμενα από επενδυτικά ακίνητα	428	406	179	155
Άμεσα λειτουργικά έξοδα (συμπεριλαμβανομένου επισκευών και συντηρήσεων) που δεν επέφεραν έσοδα από ενοίκια	-2	-7	-	-
Καθαρό κέρδος από τα επενδυτικά ακίνητα σε εύλογη αξία	426	399	179	155

Για την εκτίμηση της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων της Εταιρίας χρησιμοποιήθηκε κυρίως η μέθοδος των συγκριτικών στοιχείων ή τιμών αγοράς. Κατά την εκτίμηση ελήφθησαν υπόψη η τοποθεσία του ακινήτου, η επιφάνεια, το πολεοδομικό καθεστώς της περιοχής, τα δίκτυα και παροχές/υποδομές, η κατάσταση συντήρησης των ακινήτων, η εμπορευσιμότητα και τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής όπου υπάρχουν κτίσματα καθώς και τυχόν ύπαρξη περιβαλλοντικών θεμάτων.

13. Ασώματες ακινητοποιήσεις

(ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος	Αρχική	Απομείωση	Σύνολο	Άδειες	Δαπάνες		Πελατεια-	Λοιπά	
	υπεραξία	υπεραξίας	υπεραξίας	παραγωγής & εκμ/σης	ανάπτυξης	Σήματα	κές σχέσεις	ασώματα πάγια	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	334.428	-15.492	318.936	16.948	315	19.461	12.112	7.344	375.116
Προσθήκες	-	-	-	6.470	8	-	-	2.470	8.948
Πωλήσεις (αναπόσβεστη αξία) (σημ. 28)	-	-	-	-	-	-	-	-6	-6
Προσθήκες λόγω εξαγοράς	3	-	3	-	-	-	-	-	3
Μεταφορά από/σε άλλη κατηγορία ασώματων παγίων	-	-	-	58	-	-	-	-58	-
Μεταφορά από/σε ενσώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 11)	-	-	-	2	-255	-	-	785	532
Λοιπές μεταφορές	-	-	-	-	-	-	-	1.634	1.634
Απομειώσεις (σημ. 28)	-	-1.396	-1.396	-	-	-	-	-	-1.396
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-	-	-	-487	-	-855	-3.131	-800	-5.273
Συναλλαγματικές διαφορές	-29.874	-	-29.874	-436	-	-2.033	-1.059	-185	-33.587
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	304.557	-16.888	287.669	22.555	68	16.573	7.922	11.184	345.971
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	304.557	-16.888	287.669	22.555	68	16.573	7.922	11.184	345.971
Προσθήκες	-	-	-	5.656	704	-	-	3.645	10.005
Προσθήκες λόγω εξαγοράς κοινοπραξίας (σημ. 29)	35.638	-	35.638	34	-	2	-	6	35.680
Μεταφορά από/σε ενσώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 11)	-	-	-	-	-	-	-	867	867
Απομειώσεις (σημ. 28)	-	-629	-629	-	-	-	-	-	-629
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-	-	-	-741	-	-828	-1.495	-819	-3.883
Συναλλαγματικές διαφορές	15.992	-270	15.722	441	-	664	280	103	17.210
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	356.187	-17.787	338.400	27.945	772	16.411	6.707	14.986	405.221

Τα λοιπά ασώματα πάγια περιλαμβάνουν κυρίως λογισμικά ηλεκτρονικών υπολογιστών.

13. Ασώματες ακινητοποιήσεις (συνέχεια)

(ποσά σε χιλιάδες €)

Εταιρία

	Σήματα	Δαπάνες ανάπτυξης	Λοιπά ασώματα πάγια	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	1	-	4.457	4.458
Προσθήκες	-	-	2.930	2.930
Μεταφορά από ενσώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 11)	-	-	8	8
Λοιπές μεταφορές	-	-	986	986
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-	-	-289	-289
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	1	-	8.092	8.093
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	1	-	8.092	8.093
Προσθήκες	-	704	3.319	4.023
Πωλήσεις (αναπόσβεστη αξία)	-	-	-873	-873
Μεταφορά από ενσώματες ακινητοποιήσεις (σημ. 11)	-	-	13	13
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-	-	-149	-149
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	1	704	10.402	11.107

Έλεγχος απομείωσης υπεραξίας

Για τους σκοπούς ελέγχου απομείωσης υπεραξίας, η υπεραξία που αποκτάται από τη συνένωση επιχειρήσεων, κατανέμεται από την ημερομηνία απόκτησης, σε κάθε μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών (cash-generating-unit 'CGU') ή σε ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από τις συνέργειες που προκύπτουν από την συνένωση. Κάθε μονάδα ή ομάδα μονάδων στις οποίες κατανέμεται η υπεραξία, αντιπροσωπεύει το χαμηλότερο επίπεδο οντότητας στην οποία παρακολουθείται η υπεραξία για σκοπούς εσωτερικής διαχείρισης. Η υπεραξία παρακολουθείται με βάση τη γεωγραφική αγορά.

Η πρόβλεψη απομείωσης της υπεραξίας έχει επιβαρύνει την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Βασικές παραδοχές

Η ανακτήσιμη αξία των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών καθορίζεται σύμφωνα με τον υπολογισμό της αξίας χρήσης τους (value in use). Ο παραπάνω υπολογισμός γίνεται βάσει προβλέψεων των μετά-φόρων ταμειακών ροών πενταετούς περιόδου από προϋπολογισμούς οι οποίοι έχουν εγκριθεί από τη διοίκηση. Οι ταμειακές ροές πέραν της πενταετούς περιόδου εξάγονται συμπερασματικά χρησιμοποιώντας τις εκτιμήσεις των ποσοστών ανάπτυξης που αναφέρονται παρακάτω.

Η αξία χρήσης για τις μονάδες που παράγουν ταμειακές ροές επηρεάζεται κυρίως (έχει ευαισθησία) από τους εξής παράγοντες

Ποσότητες πωλήσεων:

Οι παραδοχές για τους όγκους πωλήσεων προέρχονται από τις αρμόδιες ανά γεωγραφική περιοχή διοικήσεις και αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες εκτιμήσεις τους για τις προβλεπόμενες πωλήσεις. Οι προβλεπόμενες πωλήσεις βασίζονται σε παράγοντες όπως: οι πωλήσεις στο παρελθόν, οι προβλέψεις ανάπτυξης της τοπικής αγοράς, τα έργα υποδομής στα οποία η εταιρία θα συμμετέχει (δημόσιες επενδύσεις), κτλ. Στις ΗΠΑ, ο ρυθμός ανάπτυξης του όγκου πωλήσεων βασίζεται επίσης σε δημοσιευμένες έρευνες του κλάδου οι οποίες λαμβάνουν υπόψη δημογραφικές τάσεις όπως η ανάπτυξη του πληθυσμού, η σύνθεση των νοικοκυριών και η οικονομική ανάπτυξη (μεταξύ άλλων παραγόντων) στις πολιτείες που δραστηριοποιείται ο Όμιλος. Επιπροσθέτως, έχουν ληφθεί υπόψη η αναλογία τιμμένου στο σκυρόδεμα, η οποία ιστορικά διαφέρει από πολιτεία σε πολιτεία ανάλογα με τους κανόνες οικοδόμησης, η διαθεσιμότητα σε πρώτες ύλες καθώς και άλλοι παράγοντες.

Τιμές πωλήσεων:

Οι παραδοχές των τιμών πώλησης προέρχονται από τις αρμόδιες ανά γεωγραφική περιοχή διοικήσεις και αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες εκτιμήσεις τους για τις τιμές πώλησης των αγαθών. Οι παράγοντες που έχουν ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό των προβλέψεων αυτών αφορούν τον πληθωρισμό, την εμπιστοσύνη στο προϊόν, το ρυθμό ανάπτυξης της τοπικής αγοράς, τον ανταγωνισμό και την αύξηση του κόστους παραγωγής κτλ.

Ρυθμός ανάπτυξης στο διηνεκές:

Παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη είναι οι εκτιμήσεις των τοπικών Κεντρικών Τραπεζών των χωρών όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος σχετικά με την ανάπτυξη των οικονομιών τους για τα επόμενα χρόνια, καθώς και η σχέση ανάμεσα στην ανάπτυξη της οικονομίας και στην ανάπτυξη του κατασκευαστικού τομέα.

13. Ασώματες ακινητοποιήσεις (συνέχεια)

Επιτόκια προεξόφλησης:

Τα επιτόκια προεξόφλησης αντιπροσωπεύουν τις παρούσες εκτιμήσεις της αγοράς για τους εξατομικευμένους κινδύνους κάθε μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών, έχοντας λάβει υπόψη τη χρονική αξία του χρήματος και τους μοναδικούς κινδύνους των παγίων που δεν συνυπολογίστηκαν στις εκτιμήσεις των ταμειακών ροών. Ο υπολογισμός των επιτοκίων προεξόφλησης βασίζεται στις συγκεκριμένες συνθήκες που λειτουργεί ο Όμιλος και οι λειτουργικοί τομείς του και εξάγεται από το μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίων (ΜΣΚΚ). Το μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίων συνυπολογίζει τόσο τον δανεισμό, όσο και τα ίδια κεφάλαια. Το κόστος των ιδίων κεφαλαίων προκύπτει από την προσδοκώμενη απόδοση που έχουν οι επενδυτές του Ομίλου για την επένδυσή τους. Το κόστος του δανεισμού βασίζεται στο επιτόκιο των δανείων που ο Όμιλος πρέπει να εξυπηρετήσει. Ο ειδικός κίνδυνος της χώρας ενσωματώνεται με την εφαρμογή εξατομικευμένων παραγόντων ευαισθησίας "βήτα". Οι δείκτες ευαισθησίας "βήτα" αξιολογούνται ετήσια με βάση δημοσιευμένα δεδομένα της αγοράς.

Βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της αξίας χρήσης σχετικά με την υπεραξία 2018

(ποσά σε χιλιάδες €)	Υπόλοιπο υπεραξίας	Ρυθμός ανάπτυξης στο διηλεκές	Επιτόκια προεξόφλησης
Βόρεια Αμερική	191.022	2% - 3%	5.1% - 5.7%
Βουλγαρία	45.440	2%	3.5%
Αίγυπτος	43.910	6%	18,1%
Τουρκία	40.969	7,5%	18%
Λοιπά	17.059	2%	6.2% - 7.6%
Σύνολο	338.400		

Βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της αξίας χρήσης σχετικά με την υπεραξία 2017

(ποσά σε χιλιάδες €)	Υπόλοιπο υπεραξίας	Ρυθμός ανάπτυξης στο διηλεκές	Επιτόκια προεξόφλησης
Βόρεια Αμερική	182.383	2% - 3%	5.1% - 5.8%
Βουλγαρία	45.440	2%	3.1%
Αίγυπτος	42.289	4%	16.5%
Λοιπά	17.557	2% - 3%	5.9% - 6.7%
Σύνολο	287.669		

Ανάλυση ευαισθησίας των ανακτήσιμων ποσών

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο Όμιλος πραγματοποίησε ανάλυση της ευαισθησίας των ανακτήσιμων ποσών κάθε Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών (ΜΤΡ) σε σχέση με μια λογική και πιθανή αλλαγή σε κάποιες από τις βασικές παραδοχές. Η Διοίκηση πιστεύει ότι εκτός από μία ΜΤΡ που βρίσκεται στην Ελλάδα, όπως αναφέρεται παρακάτω, μια πιθανή μεταβολή του επιτοκίου προεξόφλησης κατά 1,0 εκατοστιαία μονάδα και μια μεταβολή κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα του ρυθμού ανάπτυξης στο διηλεκές, η λογιστική τους αξία δεν θα υπερέβαινε σημαντικά την ανακτήσιμη τους αξία.

Απομείωση Υπεραξίας

Η διαδικασία ελέγχου της απομείωσης της ετήσιας υπεραξίας για το έτος 2018 είχε ως αποτέλεσμα την απομείωση αξίας € 0,6 εκατ. σε μια ΜΤΡ που βρίσκεται στην Ελλάδα, καθώς η λογιστική αξία ενός εργοστασίου έτοιμου μίγματος υπερέβη το ανακτήσιμο ποσό του. Ο υπολογισμός της αξίας χρήσης βασίστηκε σε ένα επιτόκιο προεξόφλησης 6,2%.

Ο ετήσιος έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας της προηγούμενης χρονιάς, όμως, είχε ως αποτέλεσμα την αναγνώριση απομείωσης ύψους €1,4 εκατ., στον τομέα της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, καθώς η τρέχουσα αξία μιας εμπορικής εταιρίας του Ομίλου υπερέβη την ανακτήσιμη αξία της. Ο υπολογισμός της αξίας χρήσης (value in use) καθορίστηκε με επιτόκιο προεξόφλησης 3,1%.

14. Κύριες θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Όνομα θυγατρικών, συγγενών και κοινοπραξιών	Χώρα που δραστηριοποιείται	Αντικείμενο εργασίας	2018		2017	
			% συμμετοχής (*)		% συμμετοχής (*)	
			Άμεση	Έμμεση	Άμεση	Έμμεση
Μέθοδος πλήρους ενοποίησης						
Ανώνυμη Εταιρία Τισιμέντων Τιτάν	Ελλάδα	Παραγωγή τσιμέντου	Μητρική Εταιρία		Μητρική Εταιρία	
Αιολική Ν.Ε.	Ελλάδα	Ναυτιλιακή	100,000	-	100,000	-
Αιτωλικά Λατομεία Α.Ε.	Ελλάδα	Αδρανή	-	63,723	-	63,723
Αλμπασέμ Α.Ε.	Ελλάδα	Εμπορική εταιρία	99,996	0,004	99,996	0,004
Αρκτίας Α.Ε. (1)	Ελλάδα	Αδρανή	-	-	-	100,000
Ιντερμπρετόν Δομικά Υλικά Α.Ε.	Ελλάδα	Σκυρόδεμα και αδρανή	99,910	0,090	99,910	0,090
Ιντερτιτάν Εμπορική Διεθνής Α.Ε.	Ελλάδα	Εμπορική εταιρία	99,999	0,001	99,999	0,001
Πορφυρίων Α.Ε. (1)	Ελλάδα	Παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας	-	-	-	100,000
Λατομεία Γουρνών Α.Ε.	Ελλάδα	Αδρανή	54,930	45,070	54,930	45,070
Λατομεία Κοινότητας Ταγαράδων Α.Ε. (2)	Ελλάδα	Αδρανή	-	67,587	-	79,928
Λατομεία Βαχού Α.Ε.	Ελλάδα	Αδρανή	-	100,000	-	100,000
Σίγμα Μπετόν Α.Ε.Τ.Ε.	Ελλάδα	Αδρανή	-	100,000	-	100,000
Τιτάν Τισιμέντα Ατλαντικού Α.Β.Ε.Ε.	Ελλάδα	Εταιρία συμμετοχών	43,947	56,053	43,947	56,053
Τιτάν Διεθνής Εμπορική Α.Ε.	Ελλάδα	Εμπορική εταιρία	99,960	0,040	99,960	0,040
Brazcem Participacoes S.A.	Βραζιλία	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Double W & Co OOD	Βουλγαρία	Λιμάνι	-	99,989	-	99,989
Granitoid AD	Βουλγαρία	Εμπορική εταιρία	-	99,760	-	99,760
Gravel & Sand PIT AD	Βουλγαρία	Αδρανή	-	99,989	-	99,989
Trojan Cem EOOD (2)	Βουλγαρία	Εμπορική εταιρία	-	83,625	-	83,599
Zlatna Panega Cement AD	Βουλγαρία	Παραγωγή τσιμέντου	-	99,989	-	99,989
Green Alternative Energy Assets EAD	Βουλγαρία	Εναλλακτικά καύσιμα	-	100,000	-	100,000
Titán Investment EAD	Βουλγαρία	Εταιρία αναπτυξιακών και επενδυτικών δραστηριοτήτων	-	99,989	-	99,989
Cementi ANTEA SRL	Ιταλία	Εμπορική εταιρία	-	80,000	-	80,000
Cementi Crotona S.R.L.	Ιταλία	Εισαγωγή και διανομή τσιμέντου	-	100,000	-	100,000
Finlitán SRL	Ιταλία	Εισαγωγή και διανομή τσιμέντου	100,000	-	100,000	-
Separation Technologies Canada Ltd	Καναδάς	Επεξεργασία ιπτάμενης τέφρας	-	100,000	-	100,000
Aemos Cement Ltd (3)	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	-	100,000	-
Alvacim Ltd	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
East Cement Trade Ltd	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Feronia Holding Ltd	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Iapetos Ltd	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	100,000	-	100,000	-
KOCEM Limited	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Themis Holdings Ltd	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Titán Cement Cyprus Limited	Κύπρος	Εταιρία συμμετοχών	-	88,151	-	88,151
Alexandria Portland Cement Co. S.A.E (2)	Αίγυπτος	Παραγωγή τσιμέντου	-	90,186	-	82,513
Beni Suef Cement Co.S.A.E. (2)	Αίγυπτος	Παραγωγή τσιμέντου	-	90,186	-	82,513
GAEA -Green Alternative Energy Assets (2)	Αίγυπτος	Εναλλακτικά καύσιμα	-	64,902	-	64,825
Titán Beton & Aggregate Egypt LLC (2)	Αίγυπτος	Αδρανή	-	90,457	-	83,118
Sharr Beteiligungs GmbH	Γερμανία	Εταιρία συμμετοχών	-	88,151	-	88,151
Arresa Marine Co	Νήσοι Μάρσαλ	Ναυτιλιακή	-	100,000	-	100,000
Adocim Marmara Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	Τουρκία	Επεξεργασία και εμπορία τσιμέντου	-	100,000	-	100,000
Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S. (4)	Τουρκία	Παραγωγή τσιμέντου	-	75,000	-	-

14. Κύριες θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες (συνέχεια)

Όνομα θυγατρικών, συγγενών και κοινοπραξιών	Χώρα που δραστηριοποιείται	Αντικείμενο εργασίας	2018		2017	
			% συμμετοχής (*)		% συμμετοχής (*)	
			Άμεση	Έμμεση	Άμεση	Έμμεση
Μέθοδος πλήρους ενοποίησης						
Titan Cement U.K. Ltd	Μ.Βρετανία	Εισαγωγή και διανομή τσιμέντου	100,000	-	100,000	-
Titan Global Finance PLC	Μ.Βρετανία	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	100,000	-	100,000	-
Alexandria Development Co.Ltd	Μ.Βρετανία	Εταιρία συμμετοχών	-	82,717	-	82,717
Titan Egyptian Inv. Ltd	Μ.Βρετανία	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Carolinas Cement Company LLC	ΗΠΑ	Εταιρία αναπτυξιακών και επενδυτικών δραστηριοτήτων	-	100,000	-	100,000
Essex Cement Co. LLC	ΗΠΑ	Εμπορική εταιρία	-	100,000	-	100,000
Markfield America LLC	ΗΠΑ	Ασφαλιστική εταιρία	-	100,000	-	100,000
Massey Sand and Rock Co	ΗΠΑ	Αδρανή	-	100,000	-	100,000
Mechanicsville Concrete LLC	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
Metro Redi-Mix LLC	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
Miami Valley Ready Mix of Florida LLC	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
Pennsoco Cement Co. LLC	ΗΠΑ	Παραγωγή τσιμέντου	-	100,000	-	100,000
Roanoke Cement Co. LLC	ΗΠΑ	Παραγωγή τσιμέντου	-	100,000	-	100,000
S&W Ready Mix Concrete Co. Inc.	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
S&W Ready Mix LLC	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
Separation Technologies LLC	ΗΠΑ	Επεξεργασία ιπτάμενης τέφρας	-	100,000	-	100,000
Standard Concrete LLC	ΗΠΑ	Εμπορική εταιρία	-	100,000	-	100,000
ST Mid-Atlantic LLC	ΗΠΑ	Επεξεργασία ιπτάμενης τέφρας	-	100,000	-	100,000
ST Equipment & Technology LLC	ΗΠΑ	Πώληση εξοπλισμού επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας	-	100,000	-	100,000
ST Equipment & Technology Trading Company LLC	ΗΠΑ	Εμπορική εταιρία	-	100,000	-	100,000
Summit Ready-Mix LLC	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
Titan Florida LLC	ΗΠΑ	Παραγωγή τσιμέντου	-	100,000	-	100,000
Titan Mid-Atlantic Aggregates LLC	ΗΠΑ	Αδρανή	-	100,000	-	100,000
Titan Virginia Ready Mix LLC	ΗΠΑ	Σκυρόδεμα	-	100,000	-	100,000
Titan America LLC	ΗΠΑ	Εταιρία συμμετοχών	-	100,000	-	100,000
Trusa Realty LLC	ΗΠΑ	Κτηματομεσιτική εταιρία	-	100,000	-	100,000
Cementara Kosjeric AD	Σερβία	Παραγωγή τσιμέντου	-	88,151	-	88,151
Stari Silo Company DOO	Σερβία	Εμπορική εταιρία	-	88,151	-	88,151
TCK Montenegro DOO	Μαυροβούνιο	Εμπορική εταιρία	-	88,151	-	88,151
Esha Material DOOEL	Βόρεια Μακεδονία	Αδρανή	-	88,151	-	88,151
GAEA Zelena Alternative Enerija DOOEL	Βόρεια Μακεδονία	Εναλλακτικά καύσιμα	-	100,000	-	100,000
MILLCO-PCM DOOEL	Βόρεια Μακεδονία	Εκμίσθωση μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού	-	88,151	-	88,151
Rudmak DOOEL	Βόρεια Μακεδονία	Εμπορική εταιρία	-	88,151	-	88,151
Usje Cementarnica AD (2)	Βόρεια Μακεδονία	Παραγωγή τσιμέντου	-	83,625	-	83,599
Vesa DOOL	Βόρεια Μακεδονία	Εμπορική εταιρία	-	100,000	-	100,000
Cement Plus LTD	Κοσσυφοπέδιο	Εμπορική εταιρία	-	57,297	-	57,297
Esha Material LLC	Κοσσυφοπέδιο	Αδρανή	-	88,151	-	88,151
Kosovo Construction Materials L.L.C.	Κοσσυφοπέδιο	Αδρανή	-	88,151	-	88,151
Sharrcem SH.P.K.	Κοσσυφοπέδιο	Παραγωγή τσιμέντου	-	88,151	-	88,151
Alba Cemento Italia, SHPK	Αλβανία	Εμπορική εταιρία	-	80,000	-	80,000
Antea Cement SHA	Αλβανία	Παραγωγή τσιμέντου	-	80,000	-	80,000
GAEA Enerija Alternative e Gjelber Sh.p.k.	Αλβανία	Εναλλακτικά καύσιμα	-	100,000	-	100,000
Dancem APS (1)	Δανία	Εμπορική εταιρία	-	-	-	100,000
Aeas Netherlands B.V.	Ολλανδία	Εταιρία συμμετοχών	-	88,151	-	88,151
Colombus Properties B.V.	Ολλανδία	Εταιρία συμμετοχών	100,000	-	100,000	-
Salentijn Properties1 B.V.	Ολλανδία	Εταιρία συμμετοχών	100,000	-	100,000	-
Titan Cement Netherlands BV	Ολλανδία	Εταιρία συμμετοχών	-	88,151	-	88,151

14. Κύριες θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες (συνέχεια)

Όνομα θυγατρικών, συγγενών και κοινοπραξιών	Χώρα που δραστηριοποιείται	Αντικείμενο εργασίας	2018		2017	
			% συμμετοχής (*)		% συμμετοχής (*)	
			Άμεση	Έμμεση	Άμεση	Έμμεση
Μέθοδος ενοποίησης καθαρής θέσης						
Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S. (4)	Τουρκία	Παραγωγή τσιμέντου	-	-	-	50,000
Companhia Industrial De Cimento Apodi S.A.	Βραζιλία	Παραγωγή τσιμέντου	-	50,000	-	50,000
Apodi Concretos Ltda	Βραζιλία	Σκυρόδεμα	-	50,000	-	50,000
Apodi Distribuidora e Logistica Ltda (5)	Βραζιλία	Εμπορική εταιρία	-	50,000	-	-
ASH Venture LLC	ΗΠΑ	Επεξεργασία ιπτάμενης τέφρας	-	33,000	-	33,000
Ecorecovery S.A.	Ελλάδα	Υπηρεσίες εκπόνησης τεχνικών μελετών για εγκαταστάσεις στερεών και υγρών αποβλήτων	48,000	-	-	48,000
Nordeco S.A. (6)	Ελλάδα	Υπηρεσίες εκπόνησης τεχνικών μελετών για εγκαταστάσεις στερεών και υγρών αποβλήτων	-	47,388	-	-
Karierni Materiali Plovdiv AD	Βουλγαρία	Αδρανή	-	48,711	-	48,711
Karierni Materiali AD	Βουλγαρία	Αδρανή	-	48,764	-	48,764
Vris OOD	Βουλγαρία	Αδρανή	-	48,764	-	48,764

(*) Ποσοστό ελέγχου και συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, οι εκθέσεις ελέγχου του νόμιμου ελεγκτή και οι εκθέσεις του διοικητικού συμβουλίου των εταιριών, οι οποίες ενοποιούνται στον Όμιλο και δεν είναι εισηγμένες και οι οποίες αντιπροσωπεύουν αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του ενοποιημένου κύκλου εργασιών ή ενοποιημένου ενεργητικού ή των ενοποιημένων αποτελεσμάτων μετά την αφαίρεση της αναλογίας των μετοχών της μειοψηφίας (σύμφωνα με το άρθρο 1γ της απόφασης 8/754/14.4.2016) αναρτώνται στη διεύθυνση του διαδικτύου: <http://ir.titan.gr/el/financialfigures.financial.accounts.subsidiaries>

Σημαντικές αλλαγές στη δομή του Ομίλου

- 1) Εκκαθάριση εταιριών
- 2) Αλλαγή ποσοστού συμμετοχής
- 3) Συγχώνευση
- 4) Απόκτηση ελέγχου και αλλαγή μεθόδου ενοποίησης στην εταιρία Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S. (σημ. 15.2)
- 5) Ίδρυση εταιρίας (σημ. 15.2)
- 6) Απόκτηση εταιρίας (σημ. 15.1)

Κίνηση συμμετοχών της Εταιρίας σε θυγατρικές της

(ποσά σε χιλιάδες €)

	2018	2017
Συμμετοχές σε θυγατρικές την 1η Ιανουαρίου	778.805	862.657
(Μείωση)/αύξηση μετοχικού κεφαλαίου σε θυγατρικές εταιρίες	-77.485	-84.133
Πρόβλεψη υποτίμησης συμμετοχών	-1.038	-178
Λοιπά	755	459
Συμμετοχές σε θυγατρικές την 31η Δεκεμβρίου	701.037	778.805

15. Συμμετοχές σε συγγενείς, κοινοπραξίες και θυγατρικές εταιρίες

15.1 Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν με τη μέθοδο της καθαρής θέσης τις παρακάτω εταιρίες:

α) Karierni Materiali Plovdiv AD με ποσοστό 48,711% (31.12.2017: 48,711%), Karierni Materiali AD με ποσοστό 48,764% (31.12.2017: 48,764%), Vris OOD με ποσοστό 48,764% (31.12.2017: 48,764%). Οι προαναφερθείσες εταιρίες εδρεύουν στη Βουλγαρία και δραστηριοποιούνται στον κλάδο των αδρανών.

β) ASH Venture LLC με ποσοστό 33% (31.12.2017: 33%), αντικείμενο εργασίας την επεξεργασία και αγοραπωλησία ιπτάμενης τέφρας και έδρα τις ΗΠΑ.

γ) Ecorecovery A.E. με ποσοστό 48% (31.12.2017: 48%), αντικείμενο εργασίας την επεξεργασία, διαχείριση και εμπορία στερεών αποβλήτων για την παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων και έδρα την Ελλάδα.

δ) Στις 23.2.2018, η συγγενής εταιρία του Ομίλου Ecorecovery A.E απέκτησε το 97% των δικαιωμάτων ψήφου της Ελληνικής εταιρίας Nordeco A.E., η οποία επίσης δραστηριοποιείται στον κλάδο επεξεργασίας, διαχείρισης και εμπορίας στερεών αποβλήτων για την παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων. Στις 31.12.2018, η Nordeco A.E. ενσωματώθηκε στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με τη μέθοδο ενοποίησης καθαρής θέσης και ποσοστό 47,388%.

Καμία από τις παραπάνω εταιρίες δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά.

Ο Όμιλος, βασιζόμενος στη συνεισφορά των συγγενών εταιριών στα κέρδη προ φόρων του Ομίλου, έκρινε ότι καθεμία από τις συγγενείς εταιρίες ξεχωριστά είναι επουσιώδης και για το λόγο αυτό γνωστοποιεί στον παρακάτω πίνακα συγκεντρωτικά το ποσοστό του για αυτές τις συγγενείς εταιρίες:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Συνοπτική κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης κατά την 31 Δεκεμβρίου

	2018	2017
Στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	40.530	39.526
Στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	9.241	7.160
Σύνολο ενεργητικού	49.771	46.686
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.353	2.039
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.967	10.523
Σύνολο υποχρεώσεων	11.320	12.562
Ίδια κεφάλαια	38.451	34.124

Συμμετοχή του Ομίλου στην λογιστική αξία των συγγενών εταιριών

	9.432	7.702
--	-------	-------

Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων και συνολικού εισοδήματος για το έτος που έληξε την 31 Δεκεμβρίου

Κύκλος εργασιών	22.459	20.172
Κέρδη μετά από φόρους	4.509	3.850
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) χρήσης	7	-11
Σύνολο συγκεντρωτικών εισοδημάτων χρήσης μετά από φόρους	4.516	3.839

Συμφωνία των συνοπτικών οικονομικών πληροφοριών

Λογιστική αξία συμμετοχής την 1η Ιανουαρίου	7.702	8.614
Κέρδη χρήσης	1.772	1.540
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) χρήσης	3	-5
Αλλαγή ποσοστού συμμετοχής	-	209
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	2.442	-
Μερίσματα	-2.594	-2.168
Συναλλαγματικές διαφορές	107	-488
Λογιστική αξία συμμετοχής την 31η Δεκεμβρίου	9.432	7.702

15. Συμμετοχές σε συγγενείς, κοινοπραξίες και θυγατρικές εταιρίες (συνέχεια)

15.2 Συμμετοχές σε κοινοπραξίες

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο Όμιλος συμπεριλαμβάνει στις οικονομικές καταστάσεις του την Companhia Industrial De Cimento Apodi με ποσοστό συμμετοχής 50% (31.12.2017: 50%). Ο Όμιλος ασκεί τον έλεγχο από κοινού στην κοινοπραξία και για το λόγο αυτόν εφαρμόζει τη μέθοδο ενοποίησης καθαρής θέσης. Η Apodi εδρεύει στη Βραζιλία και δραστηριοποιείται στην παραγωγή τσιμέντου.

Τον Σεπτέμβριο του 2018, η ανωτέρω κοινοπραξία Companhia Industrial De Cimento Apodi ίδρυσε την εταιρία Apodi Distribuição e Logística Ltda, η οποία εδρεύει στη Βραζιλία και δραστηριοποιείται στον κλάδο του σκυροδέματος. Ο Όμιλος κατέχει το 50% των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρίας, ασκεί τον έλεγχο από κοινού στη νεοσύστατη εταιρία, και ως εκ τούτου εφαρμόζει τη μέθοδο ενοποίησης καθαρής θέσης.

Έως τις 10 Οκτωβρίου 2018, ο Όμιλος κατείχε ποσοστό συμμετοχής 50% (31.12.2017: 50%) στην εταιρία Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S. (Adocim), και την ενσωμάτωσε στις οικονομικές του καταστάσεις με τη μέθοδο ενοποίησης καθαρής θέσης. Η Adocim εδρεύει στη Τουρκία και τα περιουσιακά της στοιχεία αποτελούνται από ένα εργοστάσιο τσιμέντου, μία μονάδα άλεσης και τρεις μονάδες παραγωγής σκυροδέματος.

Στις 11 Οκτωβρίου 2018, ο Όμιλος απόκτησε επιπλέον ποσοστό 25% στην Adocim και την ενοποιεί πλέον με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης (σημ. 29). Συγχρόνως, πούλησε το ποσοστό του 50% της μονάδας άλεσης που κατείχε. Η τιμή πώλησης της ανήλθε σε €4,6 εκατ..

Καμία από τις παραπάνω εταιρίες δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά.

Παρακάτω παραθέτονται συνοπτικά οικονομικά στοιχεία των κοινοπραξιών, βασισμένα στις οικονομικές καταστάσεις τους:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Συνοπτική κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης κατά την 31η Δεκεμβρίου

	Companhia Industrial De Cimento Apodi		Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	
	2018	2017	2018	2017
Στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	187.132	212.004	-	37.996
Λοιπά στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	32.913	25.356	-	31.752
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	624	4.665	-	73
Σύνολο ενεργητικού	220.669	242.025	-	69.821
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	83.413	110.890	-	12.948
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	6.024	4.126	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	716	635	-	697
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	39.103	48.249	-	19.569
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	13.776	11.361	-	12.973
Σύνολο υποχρεώσεων	143.032	175.261	-	46.187
Ίδια κεφάλαια	77.637	66.764	-	23.634
Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων και συνολικού εισοδήματος	1.1 - 31.12.2018	1.1 - 31.12.2017	1.1 - 10.10.2018	1.1 - 31.12.2017
Κύκλος εργασιών	74.543	74.735	31.754	57.202
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων	-9.023	-9.806	-1.489	-2.658
Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	1.250	2.210	22	39
Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	-12.171	-17.813	-3.027	-3.685
Φόρος εισοδήματος	-2.596	-1.619	1.658	-223
(Ζημιές)/κέρδη μετά από φόρους	-5.066	-20.089	-5.912	906
Σύνολο συγκεντρωτικών (ζημιών)/εισοδημάτων χρήσης μετά από φόρους	-5.066	-20.089	-5.912	906
Συμφωνία των συνοπτικών οικονομικών πληροφοριών	2018	2017	2018	2017
Λογιστική αξία συμμετοχής την 1η Ιανουαρίου *	110.772	107.844	42.371	54.345
(Ζημιές)/κέρδη χρήσης	-2.575	-9.515	-2.964	488
Ενδο-ομιλικές απαλοιφές	-	-	26	-1
Μερίσματα	-	-	-	-2.358
Συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου	12.573	28.678	-	-
Πώληση κοινοπραξίας (σημ. 29)	-	-	-4.335	-
Αλλαγή μεθόδου ενοποίησης (σημ. 29)	-	-	-20.809	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-12.635	-16.235	-14.289	-10.044
Λογιστική αξία συμμετοχής την 31η Δεκεμβρίου	108.135	110.772	-	42.430

* Αναπροσαρμοσμένο την 1/1/2018 λόγω ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης (σημ. 1)

15. Συμμετοχές σε συγγενείς, κοινοπραξίες και θυγατρικές εταιρίες (συνέχεια)**15.3 Θυγατρικές εταιρίες με σημαντικό ποσοστό μη ελεγχουσών συμμετοχών**

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανέρχονται σε €77.157 χιλ. (31.12.2017: €62.459 χιλ.), εκ των οποίων €20.850 χιλ. (31.12.2017: €35.726 χιλ.) αφορούν την Alexandria Development Co Ltd και τις θυγατρικές εταιρίες της, €27.570 χιλ. (31.12.2017: €27.209 χιλ.) την Titan Cement Cyprus Limited και τις θυγατρικές εταιρίες της και €29.175 χιλ. (31.12.2017: Μέθοδος ενοποίησης Καθαρής Θέσης, σημ.15.2) αφορούν την Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.. Οι υπόλοιπες μη ελέγχουσες συμμετοχές δεν είναι σημαντικές.

Τον Δεκέμβριο του 2018, η θυγατρική του Ομίλου στην Αίγυπτο, την Αλεξάνδρεια Portland Cement Co. S.A.E. (APCC), ολοκλήρωσε την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών. Η πλειοψηφία των μη ελεγχουσών συμμετοχών δεν συμμετείχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, με αποτέλεσμα την μείωσή του. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ιδιοκτησίας του Ομίλου στην APCC από την ημερομηνία αυτή είναι 90,186% (σημ. 14).

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις οικονομικές πληροφορίες των θυγατρικών, στις οποίες οι μη ελέγχουσες συμμετοχές κατέχουν σημαντικό ποσοστό (σημείωση 14).

	Alexandria Development Co.Ltd - Ενοποιημένα στοιχεία *		Titan Cement Cyprus Limited - Ενοποιημένα στοιχεία *		Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.
	2018	2017	2018	2017	2018
<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Συνοπτική κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης κατά την 31η Δεκεμβρίου					
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	361.391	389.588	115.526	115.107	150.605
Στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	101.823	63.313	75.350	66.416	20.893
Σύνολο ενεργητικού	463.214	452.901	190.876	181.523	171.498
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	81.375	158.344	5.894	4.140	33.477
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	178.288	88.000	21.048	16.650	21.322
Σύνολο υποχρεώσεων	259.663	246.344	26.942	20.790	54.799
Ίδια κεφάλαια	203.551	206.557	163.934	160.733	116.699
Που αναλογούν σε :					
Μετόχους της Εταιρίας	182.701	170.831	136.364	133.524	87.524
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	20.850	35.726	27.570	27.209	29.175
Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων και συνολικού εισοδήματος					
Κύκλος εργασιών	135.240	142.564	154.036	141.745	5.357
(Ζημίες)/κέρδη μετά από φόρους	-19.185	-18.569	29.024	31.393	-676
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημίες) χρήσης	2.856	-25.902	231	1.302	16.330
Σύνολο συγκεντρωτικών (ζημιών)/εισοδημάτων χρήσης μετά από φόρους	-16.329	-44.471	29.255	32.695	15.654
Σύνολο συγκεντρωτικών (ζημιών)/εισοδημάτων που αναλογούν στις μη ελέγχουσες συμμετοχές	-2.416	-7.668	4.441	4.182	3.877
Διανεμηθέντα μερίσματα στις μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	-	3.936	3.867	-
Συνοπτική κατάσταση ταμειακών ροών					
Ταμειακές Ροές Λειτουργικών Δραστηριοτήτων	787	9.131	41.932	35.961	-5.060
Ταμειακές Ροές Επενδυτικών Δραστηριοτήτων	-24.821	-16.635	-7.444	-9.395	-1.222
Ταμειακές Ροές Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων	44.015	11.974	-26.108	-25.543	-1.099
Καθαρή αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	19.981	4.470	8.380	1.023	-7.381
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	14.061	11.046	31.941	30.821	7.369
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών	544	-1.455	6	97	203
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	34.586	14.061	40.327	31.941	191

* Ενοποιημένα στοιχεία πριν από τις απαλοιφές με τον ευρύτερο Όμιλο

16. Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία

(ποσά σε χιλιάδες €)

	2017	
	Όμιλος	Εταιρία
Υπόλοιπο έναρξης	1.065	122
Αγορές	30	-
Πωλήσεις	-1	-
Αναπροσαρμογή εύλογης αξίας	-577	-
Υπόλοιπο λήξης	517	122

Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία αναλύονται σε:

Μακροπρόθεσμα	517	122
	517	122

Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτελούνταν κυρίως από μετοχές μη διαπραγματεύσιμες σε αγορές κεφαλαίου και κεφάλαια εξωτερικού σε ακίνητα. Μετά την υιοθέτηση του ΔΧΠΑ 9 την 1.1.2018, τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία ταξινομούνται πλέον ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης (σημ. 1).

17. Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Εγγυήσεις	2.847	2.966	2.564	2.575
Στοιχεία ενεργητικού επιπρόσθετου προγράμματος παροχών (σημ. 24)	3.510	4.169	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	6.739	4.307	731	800
	13.096	11.442	3.295	3.375

18. Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται επί των προσωρινών διαφορών, σύμφωνα με τη μέθοδο της υποχρέωσης, με τη χρησιμοποίηση των φορολογικών συντελεστών που ισχύουν στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι εταιρίες του Ομίλου.

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ανακτήσιμες:				
-μετά από 12 μήνες	-99.971	-112.462	-15.829	-14.162
-μέσα σε 12 μήνες	-11.637	-19.281	-1.718	-9.563
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις για χρήση:				
-μετά από 12 μήνες	167.408	165.335	23.458	27.677
-μέσα σε 12 μήνες	29.899	3.126	1.451	2.126
Καθαρή αναβαλλόμενη υποχρέωση	85.699	36.718	7.362	6.078

18. Αναβαλλόμενη φορολογία (συνέχεια)

(ποσά σε χιλιάδες €)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φόρων μετά από συμψηφισμούς έχει ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης, καθαρή αναβαλλόμενη υποχρέωση *	36.679	35.626	6.078	12.438
Χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (σημ. 8)	21.730	12.784	1.714	-6.233
Επίδραση της αλλαγής του ομοσπονδιακού φορολογικού συντελεστή στις Η.Π.Α. (σημ. 8)	-	-7.905	-	-
Φόρος που λογίζεται στην καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	159	-1.715	-430	-127
Αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία λόγω εξαγοράς υφιστάμενης κοινοπραξίας (σημ. 29)	22.210	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	4.921	-2.072	-	-
Υπόλοιπο λήξης, καθαρή αναβαλλόμενη υποχρέωση	85.699	36.718	7.362	6.078

Ανάλυση αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων (πριν από συμψηφισμούς)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	144.963	122.894	24.830	29.609
Κοιτάσματα ορυκτών	20.723	19.802	-	-
Ασώματες ακινητοποιήσεις	35.186	32.132	-	26
Μη πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές	-6.106	-8.841	-	-
Προβλέψεις	-339	-342	-	-
Συμμετοχές	379	584	-	-
Απαιτήσεις και προπληρωμές	351	351	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	4	161	4	156
Προπληρωθέντα έξοδα	1.044	860	-	-
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	52	12	52	12
Λοιπά	1.065	565	23	-
	197.322	168.178	24.909	29.803

Ανάλυση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (πριν από συμψηφισμούς)

Ασώματες ακινητοποιήσεις	-1.782	-3.188	-12	-
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	-3.575	-3.611	-2.873	-3.031
Αποθέματα	-3.267	-4.039	-2.062	-3.054
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-7.572	-7.996	-4.237	-4.469
Απαιτήσεις και προπληρωμές *	-9.227	-8.248	-1.998	-2.354
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	-63.066	-80.833	-	-4.490
Φορολογικά μεταφερόμενες δαπάνες τόκων	-2.328	-2.057	-2.330	-2.006
Αναβαλλόμενα έσοδα	-749	-866	-	-
Μακροπρόθεσμος δανεισμός και υποχρεώσεις από μισθώσεις	-2.933	-3.439	-	-
Κρατικές επιχορηγήσεις και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-879	-1.070	-879	-1.070
Προβλέψεις και δεδουλευμένα έξοδα *	-15.458	-15.392	-3.156	-3.251
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-115	-14	-	-
Λοιπά	-672	-707	-	-
	-111.623	-131.460	-17.547	-23.725
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	85.699	36.718	7.362	6.078

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει ένα νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα συγχώνευσης των τρεχουσών φορολογικών απαιτήσεων με τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και εφόσον οι αναβαλλόμενοι φόροι τελούν υπό το ίδιο φορολογικό καθεστώς.

* Αναπροσαρμοσμένο την 1/1/2018 λόγω ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης (σημ. 1)

18. Αναβαλλόμενη φορολογία (συνέχεια)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (πριν από τον συμψηφισμό των υπολοίπων που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία) κατά τη διάρκεια της χρήσης, έχει ως ακολούθως:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

	1 Ιανουαρίου 2018	Αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία λόγω εξαγοράς υφιστάμενης κοινοπραξίας (σημ. 29)	Εξαγορά κοινοπραξίας (σημ. 29)	Χρέωση/(Πίστωση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(Πίστωση) στα ίδια κεφάλαια μέσω κατάστασης συνολικού εισοδήματος	Συναλλαγματικές διαφορές	31 Δεκεμβρίου 2018
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμούς)							
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	122.894	23.670	329	-8.861	-142	7.073	144.963
Κοιτάσματα ορυκτών	19.802	-	-	-17	-	938	20.723
Ασώματες ακινητοποιήσεις	32.132	-	-	1.633	-	1.421	35.186
Μη πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές	-8.841	-	-	2.341	657	-263	-6.106
Προβλέψεις	-342	-	-	3	-	-	-339
Συμμετοχές	584	-	-	-225	-	20	379
Απαιτήσεις και προπληρωμές	351	-	-	-	-	-	351
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	161	-	-	-157	-	-	4
Προπληρωθέντα έξοδα	860	-	-	139	-	45	1.044
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	12	-	-	40	-	-	52
Λοιπά	565	-	-	834	-	-334	1.065
	168.178	23.670	329	-4.270	515	8.900	197.322
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμούς)							
Ασώματες ακινητοποιήσεις	-3.188	-	-	1.506	-	-100	-1.782
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	-3.611	-	-	36	-	-	-3.575
Αποθέματα	-4.039	-	-	824	-	-52	-3.267
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-7.996	-	-50	930	-356	-100	-7.572
Απαιτήσεις και προπληρωμές *	-8.283	-	-1.714	1.018	-	-248	-9.227
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	-80.833	-	-	20.581	-	-2.814	-63.066
Φορολογικά μεταφερόμενες δαπάνες τόκων	-2.057	-	-	-271	-	-	-2.328
Αναβαλλόμενα έσοδα	-866	-	-	154	-	-37	-749
Μακροπρόθεσμος δανεισμός και υποχρεώσεις από μισθώσεις	-3.439	-	-	648	-	-142	-2.933
Κρατικές επιχορηγήσεις και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-1.070	-	-	191	-	-	-879
Προβλέψεις και δεδουλευμένα έξοδα *	-15.396	-	-25	426	-	-463	-15.458
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-14	-	-	-101	-	-	-115
Λοιπά	-707	-	-	58	-	-23	-672
	-131.499	-	-1.789	26.000	-356	-3.979	-111.623
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	36.679	23.670	-1.460	21.730	159	4.921	85.699

* Αναπροσαρμοσμένο την 1/1/2018 λόγω ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης (σημ. 1)

18. Αναβαλλόμενη φορολογία (συνέχεια)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (πριν από τον συμψηφισμό των υπολοίπων που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία) κατά τη διάρκεια της προηγούμενης χρήσης, έχει ως ακολούθως:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

	1 Ιανουαρίου 2017	Χρέωση/(Πίστωση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(Πίστωση) στα ίδια κεφάλαια μέσω κατάστασης συνολικού εισοδήματος	Συναλλαγματικές διαφορές	31 Δεκεμβρίου 2017
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμούς)					
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	167.061	-32.163	73	-12.077	122.894
Κοιτάσματα ορυκτών	33.866	-10.578	-	-3.486	19.802
Ασώματες ακινητοποιήσεις	47.461	-10.439	-	-4.890	32.132
Μη πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές	-62	-7.102	-1.969	292	-8.841
Προβλέψεις	1.455	-1.797	-	-	-342
Συμμετοχές	1.392	-679	-	-129	584
Απαιτήσεις και προπληρωμές	351	-	-	-	351
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	635	-474	-	-	161
Προπληρωθέντα έξοδα	1.476	-464	-	-152	860
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	131	-119	-	-	12
Λοιπά	1.471	-937	-	31	565
	255.237	-64.752	-1.896	-20.411	168.178
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμούς)					
Ασώματες ακινητοποιήσεις	-8.125	4.201	-	736	-3.188
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	-3.598	-13	-	-	-3.611
Αποθέματα	-4.213	59	-	115	-4.039
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-10.133	1.565	181	391	-7.996
Απαιτήσεις και προπληρωμές	-8.364	-208	-	324	-8.248
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	-156.206	61.094	-	14.279	-80.833
Φορολογικά μεταφερόμενες δαπάνες τόκων	-222	-1.836	-	1	-2.057
Αναβαλλόμενα έσοδα	-1.280	275	-	139	-866
Μακροπρόθεσμος δανεισμός και υποχρεώσεις από μισθώσεις	-7.070	2.946	-	685	-3.439
Κρατικές επιχορηγήσεις και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-1.123	53	-	-	-1.070
Προβλέψεις και δεδουλευμένα έξοδα	-19.007	1.981	-	1.634	-15.392
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-8	-6	-	-	-14
Λοιπά	-262	-480	-	35	-707
	-219.611	69.631	181	18.339	-131.460
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	35.626	4.879	-1.715	-2.072	36.718

18. Αναβαλλόμενη φορολογία (συνέχεια)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (πριν από τον συμψηφισμό των υπολοίπων που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία) κατά τη διάρκεια της χρήσης, έχει ως ακολούθως:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Εταιρία	1 Ιανουαρίου 2018	Χρέωση/(Πίστωση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(Πίστωση) στα ίδια κεφάλαια μέσω κατάστασης συνολικού	31 Δεκεμβρίου 2018
	Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμούς)			
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	29.609	-4.637	-142	24.830
Ασώματες ακινητοποιήσεις	26	-26	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	156	-152	-	4
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	12	40	-	52
Λοιπά	-	23	-	23
	29.803	-4.752	-142	24.909
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμούς)				
Ασώματες ακινητοποιήσεις	-	-12	-	-12
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	-3.031	158	-	-2.873
Αποθέματα	-3.054	992	-	-2.062
Απαιτήσεις και προπληρωμές	-2.354	356	-	-1.998
Κρατικές επιχορηγήσεις και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-1.070	191	-	-879
Προβλέψεις και δεδουλευμένα έξοδα	-3.251	95	-	-3.156
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-4.469	520	-288	-4.237
Φορολογικά μεταφερόμενες δαπάνες τόκων	-2.006	-324	-	-2.330
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	-4.490	4.490	-	-
	-23.725	6.466	-288	-17.547
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	6.078	1.714	-430	7.362

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (πριν από τον συμψηφισμό των υπολοίπων που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία) κατά τη διάρκεια της προηγούμενης χρήσης, έχει ως ακολούθως:

Εταιρία	1 Ιανουαρίου 2017	Χρέωση/(Πίστωση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(Πίστωση) στα ίδια κεφάλαια μέσω κατάστασης συνολικού εισοδήματος	31 Δεκεμβρίου 2017
	Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμούς)			
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	32.567	-3.001	43	29.609
Ασώματες ακινητοποιήσεις	52	-26	-	26
Προβλέψεις	1.800	-1.800	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	632	-476	-	156
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	131	-119	-	12
	35.182	-5.422	43	29.803
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμούς)				
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	-2.979	-52	-	-3.031
Αποθέματα	-2.615	-439	-	-3.054
Απαιτήσεις και προπληρωμές	-1.584	-770	-	-2.354
Κρατικές επιχορηγήσεις και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-1.123	53	-	-1.070
Προβλέψεις και δεδουλευμένα έξοδα	-3.037	-214	-	-3.251
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-4.602	303	-170	-4.469
Φορολογικά μεταφερόμενες δαπάνες τόκων	-222	-1.784	-	-2.006
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	-6.582	2.092	-	-4.490
	-22.744	-811	-170	-23.725
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	12.438	-6.233	-127	6.078

19. Αποθέματα

(ποσά σε χιλιάδες €)

Αποθέματα

Πρώτες ύλες, υλικά και ανταλλακτικά
Πρόβλεψη για απαξίωση πρώτων υλών, υλικών και ανταλλακτικών
Έτοιμα προϊόντα
Πρόβλεψη για απαξίωση ετοιμών προϊόντων

Μεταφορά σε ενσώματες ακινητοποιήσεις (σημ.11)

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
200.124	180.665	60.456	57.406
-4.053	-6.206	-3.075	-4.300
93.636	87.968	11.071	13.542
-3.146	-3.990	-778	-1.238
286.561	258.437	67.674	65.410
-	-233	-	-
286.561	258.204	67.674	65.410

Ανάλυση προβλέψεων για απαξίωση αποθεμάτων

Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου

Προσθήκης χρήσης (σημ. 4, 28)
Μη χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη (σημ. 4, 28)
Χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη
Αναταξινόμηση από λογαριασμούς αποθεμάτων
Συναλλαγματικές διαφορές

Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
10.196	8.332	5.538	3.989
1.116	2.095	430	1.647
-848	-138	-19	-98
-3.339	-106	-2.096	-
-	213	-	-
74	-200	-	-
7.199	10.196	3.853	5.538

Δεν υφίστανται εμπράγματα βάρη επί των αποθεμάτων.

20. Απαιτήσεις και προπληρωμές

(ποσά σε χιλιάδες €)

Πελάτες
Επιταγές εισπρακτέες
Απαιτήσεις από συνδεδόμενα μέρη (σημ.31)
Πρόβλεψη για επισφάλειες
Σύνολο εμπορικών απαιτήσεων
Προκαταβολές σε προμηθευτές
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος
Απαιτήσεις από Φ.Π.Α. και λοιπούς φόρους
Προπληρωμές και λοιπές απαιτήσεις
Λοιπές απαιτήσεις από συνδεδόμενα μέρη (σημ.31)
Πρόβλεψη για επισφάλειες
Σύνολο λοιπών απαιτήσεων

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
120.215	109.220	19.919	16.804
26.528	31.590	5.657	10.863
-	-	14.487	12.466
-26.544	-25.381	-2.237	-2.250
120.199	115.429	37.826	37.883
3.582	3.250	355	159
7.664	2.993	2.612	1.323
8.537	12.599	1.384	7.665
68.793	47.133	9.952	7.584
-	11	6.539	14.514
-1.989	-1.781	-1.279	-1.279
86.587	64.205	19.563	29.966
206.786	179.634	57.389	67.849

20. Απαιτήσεις και προπληρωμές (συνέχεια)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι εμπορικές απαιτήσεις και οι απομειώσεις έχουν ως εξής:

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	Εμπορικές Απαιτήσεις	Απομειώσεις	Εμπορικές Απαιτήσεις	Απομειώσεις
Δεν είναι σε καθυστέρηση	63.965	1.089	26.293	72
Περισσότερο από 30 ημέρες σε καθυστέρηση	29.791	648	2.532	17
Περισσότερο από 60 ημέρες σε καθυστέρηση	8.137	228	448	69
Περισσότερο από 120 ημέρες σε καθυστέρηση	44.850	24.579	10.790	2.079
	146.743	26.544	40.063	2.237

Ο λογαριασμός απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη δεν είναι τοκοφόρος και συνήθως διακανονίζεται σε 30-170 ημέρες για τον Όμιλο και την Εταιρία.

Μετά την υιοθέτηση του ΔΠΧΠ 9 την 1.1.2018, ο Όμιλος και η Εταιρία εφαρμόζουν την απλοποιημένη μέθοδο του ΔΠΧΠ 9 για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η οποία χρησιμοποιεί την πρόβλεψη της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας για όλη τη διάρκεια ζωής των εμπορικών και λοιπών απαιτήσεων.

Για τον έλεγχο της απομείωσης που πραγματοποιήθηκε στις 31.12.2018 σύμφωνα με την παραπάνω μέθοδο, χρησιμοποιήθηκαν προϋπολογιστικά ποσοστά. Τα ποσοστά αυτά βασίζονται στις ημέρες καθυστέρησης πληρωμών για ομάδες πελατών με παρόμοια χαρακτηριστικά. Ο υπολογισμός αντανακλά ένα σταθμισμένο με πιθανότητες αποτέλεσμα, τη χρονική αξία του χρήματος, λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες την ημερομηνία του ισολογισμού για γεγονότα του παρελθόντος, τις τρέχουσες συνθήκες, τις προβλέψεις για τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και συγκεκριμένες πληροφορίες για ορισμένες απαιτήσεις.

Επιπλέον, ο Όμιλος και η Εταιρία διακρατούν εξασφαλίσεις ύψους €33.315 χιλ. (31.12.2017: €26.500 χιλ.) και €8.650 χιλ. (31.12.2017: €8.463 χιλ.) αντίστοιχα (σημ. 30).

Το προηγούμενο έτος, η απομείωση των εμπορικών απαιτήσεων εκτιμήθηκε με το μοντέλο των υφιστάμενων ζημιών.

Ανάλυση πρόβλεψης για επισφάλειες εμπορικών και λοιπών απαιτήσεων

Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου *

Προσθήκες χρήσης (σημ. 28)

Μη χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη (σημ. 28)

Χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη

Προσθήκη λόγω εξαγορών

Συναλλαγματικές διαφορές

Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου *	27.599	28.721	3.529	3.528
Προσθήκες χρήσης (σημ. 28)	2.317	2.599	193	151
Μη χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη (σημ. 28)	-1.157	-2.239	-206	-150
Χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη	-1.530	-1.454	-	-
Προσθήκη λόγω εξαγορών	771	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	533	-465	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	28.533	27.162	3.516	3.529

Οι μεμονωμένες απαιτήσεις που απομειώθηκαν, αφορούν κυρίως χονδρέμπορους, οι οποίοι βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση. Εκτιμήθηκε ότι ένα μέρος των απαιτήσεων αναμένεται να ανακτηθεί.

* Αναπροσαρμοσμένο την 1/1/2018 λόγω ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης (σημ. 1)

21. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Ταμείο	51	96	13	24
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	170.949	154.151	13.697	29.299
	171.000	154.247	13.710	29.323

Οι βραχυπρόθεσμες καταθέσεις αποτελούνται από καταθέσεις όψεως και προθεσμίας. Τα πραγματικά επιτόκια καθορίζονται σύμφωνα με τα κυμαινόμενα επιτόκια και διαπραγματεύονται κατά περίπτωση.

22. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

(ποσά σε χιλιάδες €, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά)

Ο συνολικός αριθμός των εγκεκριμένων μετοχών είναι:	Όμιλος & Εταιρία	
	2018	2017
Κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας €3,45 (2017: €3,00)	77.063.568	77.063.568
Προνομιούχες μετοχές ονομαστικής αξίας €3,45 (2017: €3,00)	7.568.960	7.568.960
	84.632.528	84.632.528

22. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (συνέχεια)

(Ποσά σε χιλιάδες €, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά)

Μετοχές που έχουν εκδοθεί και πλήρως καταβληθεί	Κοινές μετοχές		Προνομιούχες μετοχές		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο €'000	Σύνολο	
	Αριθμός μετοχών	€'000	Αριθμός μετοχών	€'000		Αριθμός μετοχών	€'000
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	77.063.568	308.254	7.568.960	30.276	22.826	84.632.528	361.356
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου	-	-77.064	-	-7.569	-	-	-84.633
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	77.063.568	231.190	7.568.960	22.707	22.826	84.632.528	276.723
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	-	73.210	-	7.190	-	-	80.400
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου	-	-38.531	-	-3.784	-	-	-42.315
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	77.063.568	265.869	7.568.960	26.113	22.826	84.632.528	314.808

Ίδιες μετοχές	Κοινές μετοχές		Προνομιούχες μετοχές		Σύνολο	
	Αριθμός μετοχών	€'000	Αριθμός μετοχών	€'000	Αριθμός μετοχών	€'000
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	3.871.677	100.408	85.514	1.045	3.957.191	101.453
Αγορά ιδίων μετοχών	222.356	4.564	24.959	387	247.315	4.951
Πώληση ιδίων μετοχών	-39.787	-1.020	-	-	-39.787	-1.020
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	4.054.246	103.952	110.473	1.432	4.164.719	105.384
Αγορά ιδίων μετοχών	351.151	7.092	86.837	1.523	437.988	8.615
Πώληση ιδίων μετοχών	-44.226	-1.115	-	-	-44.226	-1.115
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	4.361.171	109.929	197.310	2.955	4.558.481	112.884

Η χρηματιστηριακή μέση τιμή των κοινών μετοχών της Α.Ε. Τιμέντων Τιτάν ήταν για το 2018 €21,05 (2017: €23,01) και η χρηματιστηριακή τιμή κλεισίματος την 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €19,38 (31.12.2017: €22,90).

Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς κοινών μετοχών παρέχονται στα ανώτερα στελέχη. Οι μεταβολές στον αριθμό των υφισταμένων δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς των μετοχών έχουν ως εξής:

	Πρόγραμμα 2017	Πρόγραμμα 2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	-	860.020
Δικαιώματα που παραχωρήθηκαν	263.680	-
Δικαιώματα που εξασκήθηκαν	-	-39.787
Δικαιώματα που δεν ωρίμασαν	-	-125.378
Δικαιώματα που διαγράφηκαν	-5.570	-48.073
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	258.110	646.782
Δικαιώματα που παραχωρήθηκαν	402.370	-
Δικαιώματα που εξασκήθηκαν	-	-44.226
Δικαιώματα που δεν ωρίμασαν	-	-161.305
Δικαιώματα που διαγράφηκαν	-1.510	-34.526
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	658.970	406.725

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών στο τέλος του χρόνου έχουν τους ακόλουθους όρους:

Ημερομηνία λήξης	Πρόγραμμα 2017		Πρόγραμμα 2014	
	€ 10		€ 10	
2020	-	-	47.311	55.482
2021	-	-	70.134	301.020
2022	-	-	289.280	290.280
2023	257.270	258.110	-	-
2024	401.700	-	-	-
	658.970	258.110	406.725	646.782

22. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (συνέχεια)

Πρόγραμμα 2014

Στις 20 Ιουνίου 2014, εγκρίθηκε από την Γενική Συνέλευση της Εταιρίας η θέσπιση νέου τριετούς Προγράμματος Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών. Στα πλαίσια αυτού, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας δικαιούται να χορηγήσει δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μέχρι 1.000.000 κοινών μετοχών, με τιμή διάθεσης ίση με €10,00 ανά μετοχή. Δικαιούχοι του προγράμματος είναι τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας, τα διευθυντικά και ανώτερα στελέχη της Εταιρίας και τα αντίστοιχα στελέχη των συνδεδεμένων με αυτήν εταιριών εντός και εκτός Ελλάδος, καθώς και περιορισμένος αριθμός επιπλέον στελεχών που ξεχωρίζουν συστηματικά για την απόδοση και τις μεγάλες δυνατότητες εξέλιξής τους.

Η περίοδος ωρίμανσης των δικαιωμάτων εκείνων που χορηγήθηκαν κατά τα έτη 2014, 2015 και 2016, είναι τριετής και τα σχετικά δικαιώματα καθίστανται ώριμα τον Δεκέμβριο των ετών 2016, 2017 και 2018 αντίστοιχα, εφόσον ο δικαιούχος εξακολουθεί να έχει σχέση εξαρτημένης εργασίας με την Εταιρία ή με συνδεδεμένη με αυτή εταιρία. Με την πάροδο του τριετούς χρόνου ωρίμανσης, ο οριστικός αριθμός δικαιωμάτων που θα δικαιούνται να ασκήσουν τελικά οι δικαιούχοι θα προσδιορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, εντός του Α' τετραμήνου των ετών 2017, 2018 και 2019 αντίστοιχα και θα εξαρτάται:

α) Κατά το ήμισυ, ανάλογα με τον μέσο όρο απόδοσης του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων (ROACE) τριετίας σε σχέση με τον στόχο της κάθε τριετίας, όπως αυτός θα έχει καθοριστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο πριν από τη χορήγηση των σχετικών δικαιωμάτων.

β) Κατά το υπόλοιπο ήμισυ, ανάλογα με τη συνολική απόδοση της κοινής μετοχής της Εταιρίας σε σχέση με τον μέσο όρο της συνολικής απόδοσης των μετοχών προκαθορισμένων εταιριών παραγωγής τσιμέντου διεθνώς.

Οι δικαιούχοι θα δικαιούνται να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, εν όλω ή εν μέρει, εντός των πέντε πρώτων εργάσιμων ημερών κάθε μήνα, καταβάλλοντας στην Εταιρία τα ανάλογα ποσά, μέχρι την ημερομηνία λήξης των δικαιωμάτων, ήτοι μέχρι τον Δεκέμβριο του τρίτου έτους μετά το έτος τελικού προσδιορισμού τους.

Ο λογιστικός χειρισμός των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν από το νέο πρόγραμμα έγινε σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 2 "Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών".

Κατά τις χρήσεις 2014, 2015 και 2016 παραχωρήθηκαν 250.190, 313.080 και 303.150 δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών αντίστοιχα.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2014, όπως αυτή αποτιμήθηκε σύμφωνα με την Διωνυμική Μέθοδο και το μοντέλο αποτίμησης Monte Carlo Simulation, ήταν €7,39 ανά δικαίωμα. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή των προαναφερόμενων μεθόδων ήταν η τιμή μετοχής κατά την ημερομηνία παροχής του δικαιώματος €25,32, το ποσοστό απώλειας δικαιωμάτων λόγω αποχώρησης στελεχών 9,2%, η μεταβλητότητα της τιμής μετοχής (volatility) 47,2%, η μερισματική απόδοση 0,37% και το επιτόκιο EU Benchmark (Deutsche Bund) Government bond yield τριετίας 0,083%.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2015, όπως αυτή αποτιμήθηκε σύμφωνα με την Διωνυμική Μέθοδο και το μοντέλο αποτίμησης Monte Carlo Simulation, ήταν €4,14 ανά δικαίωμα. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή των προαναφερόμενων μεθόδων ήταν η τιμή μετοχής κατά την ημερομηνία παροχής του δικαιώματος €19,55, το ποσοστό απώλειας δικαιωμάτων λόγω αποχώρησης στελεχών 9,2%, η μεταβλητότητα της τιμής μετοχής (volatility) 40,61%, η μερισματική απόδοση 0,59% και το επιτόκιο EURIBOR ενός έτους 0,166%.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2016, όπως αυτή αποτιμήθηκε σύμφωνα με την Διωνυμική Μέθοδο και το μοντέλο αποτίμησης Monte Carlo Simulation, ήταν €5,17 ανά δικαίωμα. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή των προαναφερόμενων μεθόδων ήταν η τιμή μετοχής κατά την ημερομηνία παροχής του δικαιώματος €20,38, το ποσοστό απώλειας δικαιωμάτων λόγω αποχώρησης στελεχών 9,2%, η μεταβλητότητα της τιμής μετοχής (volatility) 42,80%, η μερισματική απόδοση 0,87% και το επιτόκιο EURIBOR ενός έτους -0,15%.

Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2018, εκ των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2014, 2015 και 2016 έχουν διαγραφεί 4.300, 12.060 και 13.870 αντίστοιχα. Αναφορικά με τα δικαιώματα που χορηγήθηκαν το 2014, δεν ωρίμασαν και συνεπώς ακυρώθηκαν 125.378.

Εκ των δικαιωμάτων που χορηγήθηκαν το 2014, ωρίμασαν και ακυρώθηκαν 25.856 ενώ 47.311 παραμένουν ανεκτέλεστα. Τα υπόλοιπα 47.345 δικαιώματα, τα οποία αντιπροσώπευαν ποσοστό 0,06% του συνόλου των μετοχών του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, εξασκήθηκαν από 66 στελέχη του Ομίλου, εκ των οποίων ένα είναι εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Εκ των δικαιωμάτων που χορηγήθηκαν το 2015, ωρίμασαν και ακυρώθηκαν 32.913 ενώ 70.134 παραμένουν ανεκτέλεστα. Τα υπόλοιπα 36.668 δικαιώματα, τα οποία αντιπροσώπευαν ποσοστό 0,04% του συνόλου των μετοχών του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, εξασκήθηκαν από 47 στελέχη του Ομίλου. Το συνολικό κόστος των πωληθέντων Ιδίων Μετοχών ανήλθε σε €1.115 χιλ. Η διάθεση των αντιστοιχών μετοχών πραγματοποιήθηκε (εξωχρηματιστηριακή μεταβίβαση) με τιμή διάθεσης κάθε μετοχής ίση με την ονομαστική της αξία, ήτοι €10,00 ανά μετοχή και συνολικό τίμημα €442 χιλ.. Η ζημιά που πραγματοποιήθηκε από τη διάθεση των μετοχών αυτών στα στελέχη ανήλθε σε €675 χιλ. και αναγνωρίστηκε στα ίδια κεφάλαια που αναλογούν σε μετόχους της Μητρικής Εταιρίας.

22. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (συνέχεια)

Πρόγραμμα 2017

Στις 12 Μαΐου 2017, εγκρίθηκε από την Γενική Συνέλευση της Εταιρίας η θέσπιση νέου τριετούς Προγράμματος Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών. Στα πλαίσια αυτού, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας δικαιούται να χορηγήσει δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μέχρι 1.000.000 κοινών μετοχών, με τιμή διάθεσης ίση με €10,00 ανά μετοχή. Δικαιούχοι του προγράμματος είναι τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας, τα διευθυντικά και ανώτερα στελέχη της Εταιρίας και τα αντίστοιχα στελέχη των συνδεδεμένων με αυτήν εταιριών εντός και εκτός Ελλάδος, καθώς και περιορισμένος αριθμός επιπλέον στελεχών που ξεχωρίζουν συστηματικά για την απόδοση και τις μεγάλες δυνατότητες εξέλιξής τους.

Η περίοδος ωρίμανσης των δικαιωμάτων εκείνων που χορηγήθηκαν το έτος 2017 και εκείνων που θα χορηγηθούν κατά τα έτη 2018 και 2019, είναι τριετής και τα σχετικά δικαιώματα καθίστανται ώριμα τον Δεκέμβριο των ετών 2019, 2020 και 2021 αντίστοιχα, εφόσον ο δικαιούχος εξακολουθεί να έχει σχέση εξαρτημένης εργασίας με την Εταιρία ή με συνδεδεμένη με αυτή εταιρία. Με την πάροδο του τριετούς χρόνου ωρίμανσης, ο οριστικός αριθμός δικαιωμάτων που θα δικαιούνται να ασκήσουν τελικά οι δικαιούχοι θα προσδιορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, εντός του Α' τετραμήνου των ετών 2020, 2021 και 2022 αντίστοιχα και θα εξαρτάται κατά το ήμισυ:

α) από τον μέσο όρο απόδοσης του συνόλου των απασχολουμένων κεφαλαίων (ROACE) τριετίας σε σχέση με τον στόχο της κάθε τριετίας και

β) από τη συνολική απόδοση της κοινής μετοχής της Εταιρίας σε σχέση με τον μέσο όρο της συνολικής απόδοσης των μετοχών προκαθορισμένων εταιριών παραγωγής τσιμέντου διεθνώς

Οι δικαιούχοι θα δικαιούνται να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, εν όλω ή εν μέρει, εντός των πέντε πρώτων εργάσιμων ημερών κάθε μήνα, καταβάλλοντας στην Εταιρία τα ανάλογα ποσά, μέχρι την ημερομηνία λήξης των δικαιωμάτων, ήτοι μέχρι τον Δεκέμβριο του τρίτου έτους μετά το έτος τελικού προσδιορισμού τους.

Ο λογιστικός χειρισμός των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν από το νέο πρόγραμμα έγινε σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 2 "Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών".

Κατά την διάρκεια της χρήσης 2017 παραχωρήθηκαν 263.680 δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών αντίστοιχα.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2017, όπως αυτή αποτιμήθηκε σύμφωνα με την Διωνυμική Μέθοδο και το μοντέλο αποτίμησης Monte Carlo Simulation, ήταν €6,6 ανά δικαίωμα. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή των προαναφερόμενων μεθόδων ήταν η τιμή μετοχής κατά την ημερομηνία παροχής του δικαιώματος €25,8, το ποσοστό απώλειας δικαιωμάτων λόγω αποχώρησης στελεχών 4,5%, η μεταβλητότητα της τιμής μετοχής (volatility) 42,82%, η μερισματική απόδοση 0,9% και το επιτόκιο EURIBOR ενός έτους -0,127%.

Στις 1 Ιουνίου 2018, στα πλαίσια του τριετούς προγράμματος 2017, παραχωρήθηκαν 402.370 δικαιώματα σε στελέχη του Ομίλου. Η τιμή εξάσκησης ανέρχεται σε €10,0. Ο οριστικός αριθμός δικαιωμάτων που θα δικαιούνται να ασκήσουν τελικά οι δικαιούχοι θα εξαρτάται κατά το ήμισυ: α) από τον μέσο όρο απόδοσης του συνόλου των απασχολουμένων κεφαλαίων (ROACE) τριετίας σε σχέση με τον στόχο της κάθε τριετίας και β) από τη συνολική απόδοση της κοινής μετοχής της Εταιρίας σε σχέση με τον μέσο όρο της συνολικής απόδοσης των μετοχών οκτώ προκαθορισμένων εταιριών παραγωγής τσιμέντου διεθνώς.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2018, όπως αυτή αποτιμήθηκε σύμφωνα με την Διωνυμική Μέθοδο και το μοντέλο αποτίμησης Monte Carlo Simulation, ήταν €5,99 ανά δικαίωμα. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή των προαναφερόμενων μεθόδων ήταν η τιμή μετοχής κατά την ημερομηνία παροχής του δικαιώματος €21,00 το ποσοστό απώλειας δικαιωμάτων λόγω αποχώρησης στελεχών 2,5%, η μεταβλητότητα της τιμής μετοχής (volatility) 42,71%, η μερισματική απόδοση 0,86% και το επιτόκιο EURIBOR ενός έτους -0,184%.

Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2018, εκ των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2017 έχουν διαγραφεί 6.410 και 670 εκ των δικαιωμάτων που παραχωρήθηκαν το 2018.

23. Λοιπά αποθεματικά

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος	Αποθεματικά			Αποθεματικά ειδικών διατάξεων και νόμων	Αποθεματικό αναπροσαρμογών	Αποθεματικό αναλογιστικών διαφορών	Συν/κές διαφορές αντιστάθμισης κινδύνου	Συν/κές διαφορές μετατροπής	Σύνολο λοιπών αποθεματικών
	Τακτικό αποθεματικό	Ειδικό αποθεματικό	Έκτακτα αποθεματικά						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	96.501	572.870	333.294	93.754	45.545	138	41.115	-343.853	839.364
Λοιπές συνολικές ζημιές	-	-	-	-	-398	-299	-	-112.144	-112.841
Αναγνώριση δικαιώματος προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής για πώληση μετοχών θυγατρικής και μεταφορά σε αποθεματικά	-	-	-	-	-1.532	-	-	-	-1.532
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών	-2.682	7	1.408	4.780	-4.334	-	-	-454	-1.275
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	93.819	572.877	334.702	98.534	39.281	-161	41.115	-456.451	723.716
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018 - Αναπροσαρμοσμένο *	93.819	572.877	334.702	98.534	40.169	-161	41.115	-456.451	724.604
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές)	-	-	-	-	276	-1.248	-	9.811	8.839
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	-	-834	-202	-79.364	-	-	-	-	-80.400
Φόροι και λοιπά έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-80	-2.864	-	-	-	-	-2.944
Εξαγορά μη ελέγχουσας συμμετοχής (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	-	64.540	64.540
Εξαγορά κοινοπραξίας (σημ. 29)	2.490	2.001	-31	31	398	-	-	6.246	11.135
Αναγνώριση δικαιώματος προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής για πώληση μετοχών θυγατρικής και μεταφορά σε αποθεματικά	-	-	-	-	1.150	-	-	-	1.150
Μεταφορά από κέρδη προηγούμενων χρήσεων	358	-	-	-	-	-	-	-	358
Μεταφορά μεταξύ αποθεματικών	20	-26	1.016	8.271	-3.430	-	-	5.354	11.205
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	96.687	574.018	335.405	24.608	38.563	-1.409	41.115	-370.500	738.487

* ΔΠΧΑ 9 - προσαρμογές μετάβασης (σημ. 1)

Εταιρία

Εταιρία	Αποθεματικά			Αποθεματικά ειδικών διατάξεων και νόμων	Αποθεματικό αναπροσαρμογών	Αποθεματικό αναλογιστικών διαφορών	Συν/κές διαφορές αντιστάθμισης κινδύνου	Σύνολο λοιπών αποθεματικών
	Τακτικό αποθεματικό	Ειδικό αποθεματικό	Έκτακτα αποθεματικά					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	72.950	3.550	321.404	90.379	2.409	-636	48.347	538.403
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές)	-	-	-	-	106	-418	-	-312
Μεταφορά από κέρδη προηγούμενων χρήσεων	789	-	-	-	-	-	-	789
Μεταφορά από δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	-	1.408	-	-	-	-	1.408
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	73.739	3.550	322.812	90.379	2.515	-1.054	48.347	540.288
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές)	-	-	-	-	142	-1.103	-	-961
Μεταφορά από κέρδη προηγούμενων χρήσεων	358	-	-	-	-	-	-	358
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	-	-834	-202	-79.364	-	-	-	-80.400
Φόροι και λοιπά έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-80	-2.864	-	-	-	-2.944
Μεταφορά από δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	-	1.016	-	-	-	-	1.016
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	74.097	2.716	323.546	8.151	2.657	-2.157	48.347	457.357

23. Λοιπά αποθεματικά (συνέχεια)

Ορισμένες από τις εταιρίες του Ομίλου υποχρεούνται, σύμφωνα με την εμπορική νομοθεσία της χώρας στην οποία εδρεύουν, να σχηματίσουν Τακτικό αποθεματικό υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί των ετήσιων καθαρών τους κερδών. Το ανωτέρω αποθεματικό δε δύναται να διανεμηθεί κατά τη διάρκεια λειτουργίας της Εταιρίας.

Τα "Εκτακτα Αποθεματικά" περιλαμβάνουν κυρίως αποθεματικά που έχουν σχηματισθεί από κέρδη προηγούμενων χρήσεων και κατ' εφαρμογή ειδικών νόμων, από την Εταιρία και από ορισμένες θυγατρικές του Ομίλου. Για τα περισσότερα από τα ανωτέρω αποθεματικά έχει εξαντληθεί η φορολογική υποχρέωση ή έχουν απαλλαχθεί οριστικά από τη φορολογία και επομένως η διανομή τους δεν δημιουργεί περαιτέρω φορολογική επιβάρυνση για τον Όμιλο και την Εταιρία.

Τα "Αποθεματικά Ειδικών Διατάξεων και Νόμων", σύμφωνα την Ελληνική φορολογική νομοθεσία, εξαιρούνται του φόρου εισοδήματος, υπό την προϋπόθεση ότι δε θα διανεμηθούν στους μετόχους.

Η διανομή του υπολοίπου των ανωτέρω αποθεματικών μπορεί να πραγματοποιηθεί ύστερα από την έγκριση των μετόχων σε τακτική συνέλευση και εφόσον έχει καταβληθεί ο αναλογών φόρος. Επίσης, ορισμένα από τα αποθεματικά αυτά έχουν διαφορετική φορολογική επιβάρυνση αν κεφαλαιοποιηθούν από ότι σε περίπτωση που αυτά διανεμηθούν. Ο Όμιλος δεν προτίθεται να διανείμει το υπόλοιπο των συγκεκριμένων αποθεματικών και επομένως δεν έχει προβεί σε υπολογισμό φόρου εισοδήματος που θα προέκυπτε στην περίπτωση διανομής.

Το "Αποθεματικό Αναπροσαρμογών" απαρτίζεται κυρίως από: α) την εύλογη αξία των ενσωμάτων και ασωμάτων ακινητοποιήσεων ποσού €38,3 εκατ. (2017: €40,3 εκατ.) που αναλογούσε στην συμμετοχή του Ομίλου στην κοινοπρακτική εταιρία στην Αίγυπτο Lafarge-Titan Egyptian Investments Ltd, μέχρι την ημερομηνία της πλήρους εξαγοράς της από τον Όμιλο και β) τη χρεωστική διαφορά που προέκυψε μεταξύ της εύλογης αξίας και της τρέχουσας αξίας από την αναγνώριση δικαιώματος προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής για πώληση μετοχών της ANTEA Cement SHA ποσού €0,2 εκατ. (2017: €1,4 εκατ.).

Το "Αποθεματικό Αναλογιστικών Διαφορών" απεικονίζει την επανεκτίμηση κερδών και ζημιών (αναλογιστικά κέρδη/ζημιές) που προκύπτει από τις αναλογιστικές μελέτες που εκτελεί ο Όμιλος στις θυγατρικές του για τα διάφορα προγράμματα παροχών στους εργαζομένους (σημ. 24).

Το "Αποθεματικό Συναλλαγματικών Διαφορών Μετατροπής" απεικονίζει τις συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από την μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων των θυγατρικών του Ομίλου σε ξένο νόμισμα.

Επιπλέον περιλαμβάνει το αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών για συναλλαγές που έχουν χαρακτηριστεί ως μέρος της καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό. Το 4ο τρίμηνο του 2016, η θυγατρική εταιρία του Ομίλου Titan Egyptian Investment Ltd (TEIL) αποφάσισε να ανανεώσει το δάνειο των €76,9 εκατ., που είχε συνάψει κατά τη διάρκεια του 2010 με τη θυγατρική εταιρία της στην Αίγυπτο, Alexandria Portland Cement Co. S.A.E. (APCC). Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική του, ο Όμιλος αναγνώρισε στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις το παραπάνω δάνειο ως μέρος της καθαρής επένδυσης στην Αιγυπτιακή θυγατρική εταιρία. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το αποθεματικό αυτό είχε χρεωστικό υπόλοιπο ύψους €27,1 εκατ. (2017: €25,3 εκατ.).

Το "Αποθεματικό Συναλλαγματικών Διαφορών Αντιστάθμισης Κινδύνου" απεικονίζει τις συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από τη μετατροπή σε ευρώ των δανείων σε ξένο νόμισμα, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως μέσα αντιστάθμισης κινδύνου επενδύσεων του Ομίλου στο εξωτερικό. Επίσης, απεικονίζει τις συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών για συναλλαγές σε ξένο νόμισμα.

24. Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών

Ελλάδα

Η ελληνική εργατική νομοθεσία προβλέπει η αποζημίωση για αποχώρηση λόγω συνταξιοδότησης να βασίζεται στα χρόνια υπηρεσίας των εργαζομένων στην εταιρία λαμβάνοντας υπόψη τις αποδοχές τους κατά την ημερομηνία αποχώρησης. Ο Όμιλος χορηγεί μεγαλύτερη αποζημίωση για αποχώρηση λόγω συνταξιοδότησης, από εκείνη που ορίζει ο νόμος. Οι αποζημιώσεις λόγω αποχώρησης για συνταξιοδότηση δεν χρηματοδοτούνται από ειδικά κεφάλαια, όμως οι υποχρεώσεις που προέρχονται από τέτοιου είδους δεσμεύσεις αποτιμώνται με αναλογιστικές μελέτες, που εκπονούνται από ανεξάρτητες αναλογιστικές εταιρίες. Η τελευταία αναλογιστική μελέτη πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2018. Οι βασικές υποθέσεις που υιοθετήθηκαν για την εκπόνηση της μελέτης αυτής ήταν ένα επιτόκιο προεξόφλησης της τάξης του 1,7% (2017: 1,5%), ένα μέσο ποσοστό αύξησης των μισθών 1,75% (2017: 1,75%) και συνταξιοδοτικής αποζημίωσης βάσει των διατάξεων Ν. 2112/1920 και Ν.4093/2012.

ΗΠΑ

Στις θυγατρικές του Ομίλου στις ΗΠΑ υφίστανται προγράμματα καθορισμένων παροχών καθώς και λοιπά προγράμματα συνταξιοδοτικών παροχών. Η μέθοδος λογιστικοποίησης των τελευταίων, οι υποθέσεις για την αποτίμηση τους και η συχνότητα των αποτιμήσεων, είναι παρόμοιες με εκείνες των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών.

Όλα τα προγράμματα καθορισμένων συνταξιοδοτικών παροχών των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου στην Αμερική, εκτός από ένα, έχουν σταματήσει να δέχονται νέα μέλη καθώς επίσης και να προσμετρούν από την ημερομηνία αυτή, έτη θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Τέλος υπάρχει ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών για μετά την έξοδο από την υπηρεσία (για ορισμένους εν ενεργεία καθώς και πρώην εργαζόμενους) όπου οι δικαιούχοι του προγράμματος αυτού, λαμβάνουν παροχές όπως είναι η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από την ημερομηνία της πρόωρης συνταξιοδότησης έως και την ημερομηνία που θεμελιώνεται δικαίωμα πλήρους συνταξιοδότησης.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 τα προγράμματα των στοιχείων ενεργητικού των θυγατρικών του Ομίλου στις ΗΠΑ αποτελούνται από επενδύσεις κατά προσέγγιση 54% (2017: 58%) σε μετοχές που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές και 46% (2017: 42%) σε σταθερές επενδύσεις (ομόλογα Η.Π.Α. και διεθνή). Το επιτόκιο προεξόφλησης που υιοθετήθηκε για την εκπόνηση της μελέτης για τα συνταξιοδοτικά προγράμματα των θυγατρικών του Ομίλου στις ΗΠΑ ήταν 4% (2017: 3,5%).

Επιπρόσθετο πρόγραμμα παροχών

Σκοπός του προγράμματος είναι η σύσταση ενός μη χρηματοδοτούμενου προγράμματος αναβαλλόμενων αμοιβών για ορισμένο αριθμό υψηλόμισθων στελεχών σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει στις ΗΠΑ. Για το σκοπό αυτό οι θυγατρικές εταιρίες στις ΗΠΑ δημιούργησαν ένα επικουρικό ταμείο, ώστε να προωθήσουν την πληρωμή των συγκεκριμένων αμοιβών στους συμμετέχοντες μέσω του προγράμματος. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό οι συμμετέχοντες μπορούν να αναβάλλουν ένα ποσοστό από 0% έως και 20% των αμοιβών τους για το ισχύον έτος. Τα προγράμματα στοιχείων ενεργητικού ήταν συνολικά €3.510 χιλ. και €4.169 χιλ. στο τέλος του 2018 και 2017 αντίστοιχα και συμπεριλαμβάνονται στα λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία στην ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης (σημ. 17). Δεν υπήρχαν έξοδα για το πρόγραμμα αυτό στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017.

24. Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών (συνέχεια)

Τα ποσά, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων και αφορούν τα προγράμματα καθορισμένων συνταξιοδοτικών παροχών και λοιπών καθορισμένων παροχών, έχουν ως εξής:

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	1.508	2.490	826	763
Χρηματοοικονομικό κόστος	785	909	232	238
Πρόβλεψη κόστους υπηρεσίας επόμενου έτους λόγω προγραμμάτων οικειοθελούς αποχώρησης	545	1.565	-	806
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων	-367	-399	-	-
	2.471	4.565	1.058	1.807
Επιπρόσθετες καθορισμένες παροχές που πληρώθηκαν πέραν των προβλεπόμενων	299	347	224	228
Επιπρόσθετες καθορισμένες παροχές που πληρώθηκαν πέραν των προβλεπόμενων στο πλαίσιο προγραμμάτων οικειοθελούς αποχώρησης	1.890	9.453	18	2.440
	4.660	14.365	1.300	4.475
Ποσά που επιβάρυναν τα κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων	4.242	13.855	1.068	4.237
Ποσά που επιβάρυναν τα έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας (σημ. 6)	418	510	232	238
	4.660	14.365	1.300	4.475
Ποσά που επιβάρυναν την κατάσταση αποτελεσμάτων				
Αναλογιστικές ζημιές που αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων	1.607	112	1.391	589
	6.267	14.477	2.691	5.064
Παρούσα αξία της υποχρέωσης κατά την λήξη της χρήσης	45.903	46.833	16.946	15.410
Μείον στοιχεία ενεργητικού προγραμμάτων Αμερικής	-13.162	-14.393	-	-
	32.741	32.440	16.946	15.410

Ανάλυση της υποχρέωσης που καταχωρήθηκε στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης	32.440	33.961	15.410	15.870
Συνολική δαπάνη	4.660	14.365	1.300	4.475
Επανεκτίμηση ζημιών που αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές)	1.607	112	1.391	589
Προσθήκες λόγω εξαγοράς κοινοπραξίας (σημ. 29)	281	-	-	-
Λοιπά	791	-719	791	-838
Συναλλαγματικές διαφορές	-398	-390	-	-
Πληρωμές παροχών κατά την διάρκεια της χρήσης	-6.640	-14.889	-1.946	-4.686
Υπόλοιπο λήξης	32.741	32.440	16.946	15.410

Μεταβολές στην εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού προγραμμάτων παροχών των ΗΠΑ:

	Όμιλος	
	2018	2017
Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού στην αρχή της περιόδου	14.393	15.336
Αναμενόμενη απόδοση	-409	1.460
Εισφορές εταιρίας	510	605
Έξοδα διαχείρισης	-206	-207
Καταβληθείσες αποζημιώσεις	-1.822	-936
Συναλλαγματική διαφορά	696	-1.865
Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού στο τέλος της περιόδου	13.162	14.393

24. Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών (συνέχεια)

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει μία ποσοτική ανάλυση ευαισθησίας για σημαντικές παραδοχές:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Παραδοχές

Επίδραση στο πρόγραμμα καθορισμένων παροχών:

Επιτόκιο προεξόφλησης

Μισθοδοσία

Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης

Επίδραση στο κόστος τρέχουσας υπηρεσίας:

Επιτόκιο προεξόφλησης

Μισθοδοσία

Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης

Επίδραση στο πρόγραμμα καθορισμένων παροχών:

Επιτόκιο προεξόφλησης

Μισθοδοσία

Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης

Επίδραση στο κόστος τρέχουσας υπηρεσίας:

Επιτόκιο προεξόφλησης

Μισθοδοσία

Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης

	Όμιλος		Εταιρία	
	1,0% αύξηση	1,0% μείωση	1,0% αύξηση	1,0% μείωση
Ποσά κλειόμενης χρήσης 2018				
Επιτόκιο προεξόφλησης	-3.244	3.835	-1.721	2.039
Μισθοδοσία	2.384	-2.059	2.016	-1.736
Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης	90	-78	-	-
Ποσά προηγούμενης χρήσης 2017				
Επιτόκιο προεξόφλησης	-117	144	-112	138
Μισθοδοσία	162	-133	146	-118
Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης	3	-3	-	-
Ποσά προηγούμενης χρήσης 2017				
Επιτόκιο προεξόφλησης	-3.252	3.581	-1.556	1.844
Μισθοδοσία	2.163	-1.867	1.820	-1.566
Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης	91	-78	-	-
Ποσά προηγούμενης χρήσης 2017				
Επιτόκιο προεξόφλησης	-61	61	-101	124
Μισθοδοσία	165	-136	130	-108
Έξοδα υγειονομικής περίθαλψης	3	-3	-	-

Οι αναλύσεις ευαισθησίας έχουν καθοριστεί με βάση μια μέθοδο που δείχνει την επίδραση στο πρόγραμμα των καθορισμένων παροχών, ως αποτέλεσμα λογικών μεταβολών στις βασικές παραδοχές στο τέλος της περιόδου σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

Οι αναμενόμενες μελλοντικές πληρωμές που προκύπτουν από τα προγράμματα καθορισμένων παροχών έχουν ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Έως 1 έτος	2.567	3.403	1.194	1.940
Μεταξύ 1 και 5 έτη	7.619	6.856	2.447	1.659
Μεταξύ 5 και 10 έτη	11.054	11.334	4.542	4.422
Από 10 έτη και πάνω	32.074	31.177	12.915	11.496
Συνολικές αναμενόμενες πληρωμές	53.314	52.770	21.098	19.517

Τα συστατικά στοιχεία των αναλογιστικών ζημιών που επανεκτιμήθηκαν και αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα για τις οικονομικές χρήσεις 2018 και 2017 παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Προϋπηρεσία	-1.183	1.139	-277	589
Αναλογιστικές παραδοχές (χρηματοοικονομικές)	-298	132	-325	-
Αναλογιστικές παραδοχές (δημογραφικές)	2.309	-76	1.993	-
Επανεκτίμηση ζημιών στα προγράμματα παροχών	828	1.195	1.391	589
Επανεκτίμηση κερδών των στοιχείων ενεργητικού προγραμμάτων παροχών	779	-1.083	-	-
Επανεκτίμηση ζημιών χρήσης	1.607	112	1.391	589

25. Προβλέψεις

(ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

	1 Ιανουάριος 2018	Προσθήκες χρήσης	Μη χρησιμοποιη- θείσα πρόβλεψη	Επαύξηση προεξόφλησης προβλέψεων	Χρησιμοποιο- θείσα πρόβλεψη	Συναλλαγμα- τικές διαφορές	31 Δεκεμβρίου 2018	
Πρόβλεψη για αποκατάσταση λατομείων	α	15.830	3.320	-1.656	274	-106	390	18.052
Πρόβλεψη για λοιπούς φόρους	β	3.966	1.188	-	-	-	31	5.185
Πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις από δικαστικές αποφάσεις	γ	7.289	10.930	-	-	-12.775	326	5.770
Λοιπές προβλέψεις	δ	11.645	7.041	-7.435	7	-339	213	11.132
		38.730	22.479	-9.091	281	-13.220	960	40.139
	1 Ιανουάριος 2017	Προσθήκες χρήσης	Μη χρησιμοποιη- θείσα πρόβλεψη	Επαύξηση προεξόφλησης προβλέψεων	Χρησιμοποιο- θείσα πρόβλεψη	Συναλλαγμα- τικές διαφορές	31 Δεκεμβρίου 2017	
Πρόβλεψη για αποκατάσταση λατομείων	α	17.191	1.369	-1.786	237	-75	-1.106	15.830
Πρόβλεψη για λοιπούς φόρους	β	1.784	2.277	-	-	-	-95	3.966
Πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις από δικαστικές αποφάσεις	γ	1.055	7.115	-442	-	-322	-117	7.289
Λοιπές προβλέψεις	δ	9.619	8.381	-1.105	3	-4.998	-255	11.645
		29.649	19.142	-3.333	240	-5.395	-1.573	38.730
	2018	2017						
Μακροπρόθεσμες προβλέψεις	28.373	30.172						
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	11.766	8.558						
	40.139	38.730						

Εταιρία

	1 Ιανουάριος 2018	Προσθήκες χρήσης	Μη χρησιμοποιη- θείσα πρόβλεψη	Επαύξηση προεξόφλησης προβλέψεων	Χρησιμοποιο- θείσα πρόβλεψη	31 Δεκεμβρίου 2018	
Προβλέψεις για αποκατάσταση λατομείων	α	2.398	-51	-	36	-18	2.365
Πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις από δικαστικές αποφάσεις	γ	2.368	150	-	-	-	2.518
Λοιπές προβλέψεις	δ	10.446	6.299	-2.592	7	-5.396	8.764
		15.212	6.398	-2.592	43	-5.414	13.647
	1 Ιανουαρίου 2017	Προσθήκες χρήσης	Μη χρησιμοποιη- θείσα πρόβλεψη	Επαύξηση προεξόφλησης προβλέψεων	Χρησιμοποιο- θείσα πρόβλεψη	31 Δεκεμβρίου 2017	
Προβλέψεις για αποκατάσταση λατομείων	α	2.433	51	-10	37	-113	2.398
Πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις από δικαστικές αποφάσεις	γ	132	2.236	-	-	-	2.368
Λοιπές προβλέψεις	δ	7.748	8.503	-974	3	-4.834	10.446
		10.313	10.790	-984	40	-4.947	15.212
	2018	2017					
Μακροπρόθεσμες προβλέψεις	7.781	6.944					
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	5.866	8.268					
	13.647	15.212					

α. Αντιπροσωπεύει την παρούσα αξία της εκτιμώμενης δαπάνης για αποκατάσταση των λατομείων μέχρι την παύση της λειτουργίας τους, καθώς και άλλων παρόμοιων υποχρεώσεων. Η συγκεκριμένη πρόβλεψη αναμένεται να χρησιμοποιηθεί σε διάστημα από 1 έως 50 έτη.

β. Αφορά πρόβλεψη για την κάλυψη μελλοντικών διαφορών από φορολογικούς ελέγχους για λοιπούς φόρους. Η χρησιμοποίησή της αναμένεται να γίνει μέσα στα επόμενα 5 έτη.

γ. Αφορά δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον για τακτοποίηση δικαστικών διεκδικήσεων από τρίτους έναντι των εταιριών του Ομίλου, κυρίως των θυγατρικών εταιριών του στην Αίγυπτο. Οι δικαστικές αυτές υποθέσεις αφορούν αποζημιώσεις προσωπικού, προνόμια προσωπικού που αποχώρησε σε προηγούμενα έτη, απαιτήσεις αποτίμησης μετοχών κτλ. Η συγκεκριμένη πρόβλεψη αναμένεται να χρησιμοποιηθεί κυρίως στους επόμενους 12 μήνες.

δ. Αφορά διάφορες προβλέψεις για κινδύνους εκ των οποίων κανένας μεμονωμένα δεν είναι ουσιώδης για τον Όμιλο. Για την Εταιρία η συγκεκριμένη κατηγορία προβλέψεων περιέχει μεταξύ άλλων, πρόβλεψη για επιπρόσθετες αμοιβές (bonus) του προσωπικού. Οι συγκεκριμένες προβλέψεις αναμένεται να χρησιμοποιηθούν σε διάστημα από 1 έως 20 έτη.

26. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Κρατικές επιχορηγήσεις	4.604	4.636	3.769	3.669
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.065	2.075	129	126
	5.669	6.711	3.898	3.795

Η ανάλυση των κρατικών επιχορηγήσεων έχει ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Μακροπρόθεσμες	4.604	4.636	3.769	3.669
Βραχυπρόθεσμες (σημ. 27)	69	78	-	-
	4.673	4.714	3.769	3.669

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης	4.714	4.768	3.669	3.646
Προσθήκες	276	209	276	208
Αποσβέσεις (σημ. 28)	-317	-263	-176	-185
Υπόλοιπο λήξης	4.673	4.714	3.769	3.669

Οι κρατικές επιχορηγήσεις καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους, όταν υπάρχει η βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με όλους τους σχετικούς όρους.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις, που προορίζονται για αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων, καταχωρούνται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και λογίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης, σύμφωνα με τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των αντίστοιχων επιχορηγούμενων παγίων.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις, που αφορούν δαπάνες, αναβάλλονται και καταχωρούνται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, όταν καταχωρείται και η επιχορηγούμενη δαπάνη, έτσι ώστε να υπάρχει αντιστοιχία του εσόδου με τη δαπάνη.

27. Προμηθευτές, λοιπές υποχρεώσεις και βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Προμηθευτές	178.841	131.885	39.684	20.811
Υποχρεώσεις σε συνδεδεμένα μέρη (σημ. 31)	68	79	8.340	16.643
Λοιπές υποχρεώσεις	16.480	15.650	6.257	5.172
Έξοδα χρήσης δεδουλευμένα και αγορές υπό τακτοποίηση	44.193	41.808	2.736	1.424
Δεδουλευμένοι τόκοι	8.930	7.163	783	680
Υποχρεώσεις σε ασφαλιστικούς οργανισμούς	3.635	3.623	2.657	2.660
Προκαταβολές πελατών	13.086	8.614	366	378
Αναβαλλόμενα έσοδα	2.858	2.913	-	-
Μερίσματα πληρωτέα	983	965	274	268
Κρατικές επιχορηγήσεις (σημ. 26)	69	78	-	-
Λοιποί φόροι	12.004	15.655	2.049	2.945
	281.147	228.433	63.146	50.981

Στις λοιπές υποχρεώσεις συμπεριλαμβάνονται μεταφορικά τσιμέντου και πρώτων υλών, καθώς επίσης και παρεπόμενες παροχές στο προσωπικό.

Οι όροι και συνθήκες των ανωτέρω χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων έχουν ως εξής:

Οι προμηθευτές δεν είναι τοκοφόρος λογαριασμός και συνήθως διακανονίζεται σε 10-180 ημέρες για τον Όμιλο και την Εταιρία.

Οι λοιπές υποχρεώσεις δεν είναι τοκοφόρος λογαριασμός και συνήθως διακανονίζονται σε ένα μήνα για τον Όμιλο και την Εταιρία.

28. Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Κέρδη μετά από φόρους	55.984	44.297	33.347	13.391
Προσαρμογές των κερδών σε σχέση με τις εξής συναλλαγές:				
Φόροι (σημ. 8)	26.578	18.929	1.714	-1.510
Αποσβέσεις ενσώματων ακινητοποιήσεων (σημ. 11)	110.943	107.284	16.079	15.613
Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων (σημ. 13)	3.883	5.273	149	289
Αποσβέσεις κρατικών επιχορηγήσεων (σημ. 26)	-317	-263	-176	-185
Δαπάνη απομείωσης στοιχείων ενεργητικού (σημ. 11,13)	1.288	4.135	-	2.150
Καθαρές ζημιές/(κέρδη) από πώληση/διαγραφές ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων (σημ. 4)	-14	2.075	-17.685	-21
Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις που χρεώθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων (σημ. 20)	1.160	360	-13	1
Κόστος απαξίωσης αποθεμάτων (σημ. 19)	268	1.957	117	1.549
Πρόβλεψη για αποκατάσταση λατομείων (σημ. 25α)	-269	-180	-33	-35
Πρόβλεψη για επίδικες απαιτήσεις (σημ. 25γ)	196	293	150	151
Λοιπές προβλέψεις	-387	7.279	-1.226	1.770
Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης (σημ. 24)	2.471	4.565	-646	317
Μείωση αξίας επενδυτικών παγίων (σημ. 12)	159	-863	194	339
Απομείωση συμμετοχών	-	-	1.038	178
Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων	123	-	123	-
Ζημιές από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία	184	-	-	-
Ζημιές λόγω εξαγοράς κοινοπραξίας	3.075	-	-	-
Έσοδα από μερίσματα	-55	-162	-38.490	-34.377
Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας (σημ. 6)	-1.917	-869	-378	-2
Έξοδα από τόκους και συναφή έξοδα (σημ. 6)	64.793	64.283	14.779	15.883
Ζημιές/(κέρδη) από χρηματοοικονομικά εργαλεία (σημ. 6)	25.665	-33.611	-	-
(Κέρδη)/ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές (σημ. 6)	-34.926	55.907	-564	1.869
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 7)	1.755	1.433	998	974
Συμμετοχή στις ζημιές συνδεδεμένων εταιριών και κοινοπραξιών (σημ. 15)	3.741	7.488	-	-
Μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης:				
Αύξηση αποθεμάτων	-14.248	-28.520	-2.382	-9.192
(Αύξηση)/μείωση απαιτήσεων από πελάτες και λοιπούς λογαριασμούς	-913	-7.037	11.963	10.760
(Αύξηση)/μείωση λοιπών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	-1.923	1.350	105	-2
Αύξηση/(μείωση) τρεχουσών υποχρεώσεων	23.181	-14.950	3.880	9.349
Εισροές διαθέσιμων από την κύρια εκμετάλλευση	270.478	240.453	23.043	29.259
Στην κατάσταση ταμειακών ροών οι εισπράξεις από την πώληση/διαγραφή ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων και επενδυτικών παγίων υπολογίζονται ως ακολούθως:				
Αναπόσβεστη αξία κατά την ημερομηνία πώλησης/διαγραφής	1.836	3.542	1.024	74
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από πωλήσεις/διαγραφές (σημ. 4)	14	-2.075	17.685	21
Καθαρές εισπράξεις	1.850	1.467	18.709	95

29. Συνενώσεις επιχειρήσεων

Ποσά χρήσης 2018

Στις 11 Οκτωβρίου 2018, ο Όμιλος εξαγόρασε επιπλέον 25% των μετοχών της κοινοπραξίας Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S. (Adocim), με τίμημα εξαγοράς €24 εκατ.. Από την ίδια ημερομηνία, ο Όμιλος κατέχει ποσοστό 75% και η ανωτέρω εταιρία ενσωματώνεται στις οικονομικές του καταστάσεις με την μέθοδο της ολικής ενοποίησης αντί της μεθόδου καθαρής θέσης.

Ο Όμιλος επέλεξε να επιμετρήσει τη μη ελέγχουσα συμμετοχή ως αναλογία του μεριδίου της στην καθαρή θέση της Adocim.

Τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S., όπως αυτά έχουν αποτιμηθεί κατά την ημερομηνία απόκτησής της, παρατίθενται παρακάτω:

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Εύλογη αξία κατά την ημερομηνία εξαγοράς
Ενεργητικό	
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	129.699
Αποθέματα	5.954
Απαιτήσεις και προπληρωμές	15.373
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	7.368
Σύνολο ενεργητικού	158.394
Υποχρεώσεις	
Μακροπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	5.537
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	22.704
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	22.202
Λοιπές υποχρεώσεις και φόροι πληρωτέοι	14.086
Σύνολο υποχρεώσεων	64.529
Συνολική αναγνωρίσιμη καθαρή θέση σε εύλογη αξία	93.865
Μη ελέγχουσα συμμετοχή	-23.466
Υπεραξία που προκύπτει κατά την εξαγορά (σημ. 13)	35.638
Συνολικό κόστος συμμετοχής	106.037
Ταμειακές ροές για την εξαγορά	
Τίμημα εξαγοράς για το επιπλέον 25% που τακτοποιήθηκε με μετρητά	24.037
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα που αποκτήθηκαν κατά την εξαγορά θυγατρικής	-7.369
Καθαρές εκροές για την εξαγορά του επιπλέον ποσοστού	16.668
Υπολογισμός καθαρού αποτελέσματος από επιχειρηματικές συνενώσεις	
Εύλογη αξία του 50% της αρχικής συμμετοχής στην κοινοπραξία	82.000
Τίμημα πώλησης της μονάδας άλεσης της Adocim (σημ. 15.2)	4.609
Λογιστική αξία της μονάδας άλεσης της Adocim την 11.10.2018 (σημ. 15.2)	-4.335
Λογιστική αξία της επένδυσης στην Adocim χωρίς την μονάδα άλεσης την 11.10.2018 (σημ. 15.2)	-20.809
Ανακυκλούμενες συναλλαγματικές διαφορές (σημ. 23)	-64.540
Καθαρή ζημιά που προέκυψε από επιχειρηματικές συνενώσεις	-3.075

Για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας της υφιστάμενης συμμετοχής 50% στην Adocim, εφαρμόστηκε η τεχνική αποτίμησης των προεξοφλημένων μελλοντικών ταμιακών ροών λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες και τα ειδικά χαρακτηριστικά του κλάδου. Οι βασικές παραδοχές που υιοθετήθηκαν για την παραπάνω αποτίμηση περιλάμβαναν ένα προεξοφλητικό επιτόκιο 18% και ένα ρυθμό ανάπτυξης στο διηνεκές 7,5%

Ποσά χρήσης 2017

Την 1 Ιανουαρίου 2017 ο Όμιλος ολοκλήρωσε την εξαγορά του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρίας Titan Investment EAD, η οποία κατά την ημερομηνία εξαγοράς είχε καθαρή θέση €978 χιλ, διαγράφοντας απαιτήσεις ύψους €980 χιλ. και αναγνωρίζοντας υπεραξία ύψους €2 χιλ.. Η παραπάνω εταιρία εδρεύει στην Βουλγαρία, δραστηριοποιείται στην κατασκευή και εμπορία ακινήτων και ενσωματώνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με την μέθοδο της ολικής ενοποίησης.

Στις 8 Μαρτίου 2017, ο Όμιλος απέκτησε το 100% της εταιρίας Arresa Marine CO καταβάλλοντας τίμημα €0,5 χιλ. και αναγνωρίζοντας ισόποση υπεραξία. Η αποκτηθείσα εταιρία δραστηριοποιείται στον ναυτιλιακό τομέα με έδρα στις νήσους Μάρσαλ και ενοποιείται με την μέθοδο της ολικής ενοποίησης από την ημερομηνία απόκτησής της.

Στις 30 Αυγούστου 2017, ο Όμιλος ολοκλήρωσε την εξαγορά του συνόλου της μη ελέγχουσας συμμετοχής στη θυγατρική εταιρία του Brazsem Participacoes S.A. καταβάλλοντας συνολικά τίμημα ύψους €7,6 εκατ..

30. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις/απαιτήσεις

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Εγγυήσεις σε τρίτα μέρη για λογαριασμό θυγατρικών
Εγγυητικές επιστολές τραπεζών για εξασφάλιση υποχρεώσεων
Λοιπές εγγυήσεις

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
	-	-	963.879	641.497
	18.469	27.906	4.926	3.375
	1.020	947	-	-
	19.489	28.853	968.805	644.872

Επίδικες υποθέσεις στην Αίγυπτο

A. Υποθέσεις Ιδιωτικοποιήσεων

1. Το 2011, δύο πρώην εργαζόμενοι της εταιρίας Beni Suf Cement Company S.A. (BSCC) άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου του Καΐρου, με αίτημα την ακύρωση της ιδιωτικοποίησης της BSCC, που είχε πραγματοποιηθεί το 1999, όταν η εταιρία πωλήθηκε, μετά από δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, στην πλειοδότη γαλλική εταιρία Financière Lafarge, και στη συνέχεια εξαγοράστηκε από τον Όμιλο TITAN. Το 2014 το αίτημα ακύρωσης της ιδιωτικοποίησης της BSCC απορρίφθηκε από το δικαστήριο, το οποίο όμως έκανε δεκτό το αίτημα επαναπρόσληψης όσων εργαζομένων είχαν αποχωρήσει από την εταιρία, συμπεριλαμβανομένων και εργαζομένων που είχαν αποχωρήσει από την BSCC στα πλαίσια προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου. Κατά της απόφασης ασκήθηκε έφεση τόσο από την BSCC όσο και από τους πρώην εργαζομένους – προσφεύγοντες ενώπιον του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, το οποίο με την από 19.1.2015 απόφαση του ανέστειλε την εκδίκαση των εφέσεων μέχρις ότου αποφανθεί το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο της Αιγύπτου επί της συνταγματικότητας του νόμου 32/2014, που προβλέπει τη διαδικασία προσφυγής κατά συμβάσεων του Κράτους με επενδυτές. Η αναστολή της εκδίκασης της υπόθεσης συνεχίζεται μέχρι σήμερα και δεν έχει υπάρξει κάποια εξέλιξη. Κατά την άποψη των δικηγόρων της BSCC η εν λόγω προσφυγή στερείται οιασδήποτε νομικής και πραγματικής βάσης.

2. Τον Ιούνιο 2013, ασκήθηκε νέα προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου του Καΐρου, με αίτημα, όπως και στην ανωτέρω υπόθεση, την ακύρωση της ιδιωτικοποίησης της BSCC. Στις 25 Ιουνίου 2015, το δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση για εκδίκαση στο 7ο Τμήμα του, το οποίο στη συνέχεια την παρέπεμψε για εκδίκαση στο συμβούλιο επιτρόπων, στο οποίο όμως δεν έχει οριστεί μέχρι σήμερα δικάσιμος για τη συζήτηση της υπόθεσης. Κατά την άποψη των δικηγόρων της BSCC και η εν λόγω προσφυγή στερείται οιασδήποτε νομικής και πραγματικής βάσης.

3. Το 2012, ένας πρώην εργαζόμενος της εταιρίας Alexandria Portland Cement Company SA (APCC) άσκησε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου της Αλεξάνδρειας κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας της Αιγύπτου, του Πρωθυπουργού, του Υπουργού Επενδύσεων, του Υπουργού Βιομηχανίας, του Κυβερνήτη της Αλεξάνδρειας, του Διευθυντή των Ορυχείων Salinas Project και του Διευθυντή του Τμήματος Ορυχείων και Λατομείων στην Αλεξάνδρεια, (όχι όμως κατά της APCC), με αίτημα την ακύρωση της ιδιωτικοποίησης της APCC και της πώλησής της στον Όμιλο Blue Circle Cement Group, που πραγματοποιήθηκε το έτος 1999, πριν την απόκτησή της από τον όμιλο TITAN. Στις 31.1.2015 το Δικαστήριο εξέδωσε απόφαση με την οποία ανεστάλη η εκδίκαση της υπόθεσης, αρχικά μέχρι την 28.5.2016 και στη συνέχεια μέχρι την 15.10.2016, υπό την προϋπόθεση, μέχρι την ημερομηνία αυτή να έχει αποφανθεί το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο επί της συνταγματικότητας του νόμου 32/2014, ο οποίος προβλέπει τη διαδικασία προσφυγής κατά συμβάσεων του Κράτους με επενδυτές. Ήδη η υπόθεση παραπέμφθηκε για εκδίκαση στο Διοικητικό Δικαστήριο του Καΐρου (1ο Τμήμα Επενδύσεων), όπου όμως δεν έχει οριστεί ακόμα δικάσιμος. Κατά την άποψη των δικηγόρων της APCC η αγωγή στερείται νομικής και ουσιαστικής βασιμότητας.

4. Τον Μάιο του 2013, τρεις πρώην εργαζόμενοι της APCC άσκησαν νέα, παρόμοια με την ανωτέρω προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου της Αλεξάνδρειας, με αίτημα την ακύρωση της πώλησης της APCC στον Όμιλο Blue Circle Cement Group. Η συζήτηση της υπόθεσης έχει επανειλημμένα αναβληθεί και, όπως στις ανωτέρω περιπτώσεις, η έκδοση απόφασης έχει ανασταλεί μέχρι να εκδοθεί η απόφαση του Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστηρίου για την συνταγματικότητα του νόμου 32/2014. Κατά την άποψη των δικηγόρων της APCC και η εν λόγω προσφυγή στερείται οιασδήποτε νομικής και πραγματικής βάσης.

30. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις/απαιτήσεις (συνέχεια)

Β. Λοιπές υποθέσεις

1. Ένας κάτοικος της περιοχής, όπου βρίσκεται το εργοστάσιο της APCC στην Αλεξάνδρεια έχει ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου της Αλεξάνδρειας κατά του Κυβερνήτη της Αλεξάνδρειας, του Διοικητή της Περιφέρειας El-Agamy, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, του Υπουργού Περιβάλλοντος, του επικεφαλής της Αρχής Περιβαλλοντικών Θεμάτων της Αλεξάνδρειας, του επικεφαλής της Αρχής Βιομηχανικής Ανάπτυξης και της APCC, με αίτημα την ακύρωση της διοικητικής πράξης της αρμόδιας Αιγυπτιακής Αρχής, με την οποία χορηγήθηκε η άδεια λειτουργίας του εργοστασίου της APCC, λόγω παραβάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Στις 18.4.2018 η ανωτέρω προσφυγή απορρίφθηκε από το Δικαστήριο και ήδη η απόφαση κατέστη αμετάκλητη.

2. Το 2007, η BSCC απέκτησε έναντι ποσού 134,5 εκ. Αιγυπτιακών λιρών την άδεια κατασκευής δεύτερης γραμμής παραγωγής μετά από πλειοδοτικό διαγωνισμό που προκήρυξε η Αρχή Βιομηχανικής Ανάπτυξης της Αιγύπτου (IDA). Στη συνέχεια η IDA αποφάσισε μονομερώς την αύξηση του τιμήματος της άδειας σε 251 εκ. Αιγυπτιακές λίρες. Η BSCC τον Οκτώβριο του 2008, άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του αρμοδίου Διοικητικού Δικαστηρίου με αίτημα να της κατακυρωθεί η άδεια έναντι ποσού 500 Αιγυπτιακών λιρών ή επικουρικά το τμήμα κατακύρωσης της άδειας να ανέλθει σε 134,5 εκ. Αιγυπτιακές λίρες, ποσό το οποίο είχε προσφέρει στο διαγωνισμό. Το Δικαστήριο με την υπ' αριθμ. 2626/63 JY απόφασή του απέρριψε την προσφυγή της BSCC και η IDA απαίτησε την καταβολή του ποσού των 251 εκ. Αιγυπτιακών λιρών εντόκως. Η BSCC άσκησε έφεση κατά της απορριπτικής απόφασης, αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει ορισθεί δικάσιμος για τη συζήτησή της.

Επίσης, η BSCC άσκησε αγωγή κατά της IDA με αίτημα, ο υπολογισμός των πληρωτέων τόκων να γίνει με βάση το νόμιμο επιτόκιο (4%) και όχι με βάση το επιτόκιο της Κεντρικής Τραπέζης της Αιγύπτου (9% - 19%), σύμφωνα με το οποίο υπολόγισε τους πληρωτέους τόκους η IDA.

Τον Ιούνιο 2018 η BSCC σύναψε συμφωνία με την IDA, δυνάμει της οποίας κατέβαλε το ποσό των 251 εκ. Αιγυπτιακών Λιρών για την αξία της άδειας καθώς επίσης ποσό 24,9 εκ. Αιγυπτιακών Λιρών ως προκαταβολή για τους τόκους υπερημερίας σύμφωνα με το επιτόκιο της Κεντρικής Τραπέζης της Αιγύπτου και συμφώνησε επίσης να καταβάλει το υπόλοιπο ποσό των τόκων, το οποίο ανέρχεται σε ποσό 224 εκ. Αιγυπτιακών Λιρών, σε 12 μηνιαίες δόσεις, με τη ρητή συμφωνία, ότι εφόσον γίνει δεκτή η έφεσή της ή /και η αγωγή της από τα Αιγυπτιακά δικαστήρια, θα της επιστραφούν από την IDA τα σχετικά ποσά. Κατά την άποψη των δικηγόρων της BSCC, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο να ορίσει ως τμήμα της άδειας το ποσό των 134,5 εκ. Αιγυπτιακών λιρών. Ομοίως, κατά την άποψη των δικηγόρων της BSCC, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η αγωγή της εταιρίας για τους πληρωτέους τόκους να γίνει δεκτή από το δικαστήριο.

3. Ο μη κυβερνητικός οργανισμός Nile Agriculture Organization προσέφυγε δικαστικά εναντίον της BSCC, ζητώντας αποζημίωση ύψους 300 εκ. Αιγυπτιακών λιρών, ισχυριζόμενος ότι η BSCC έχει καταπατήσει έκταση ιδιοκτησίας του. Όμως, η διεκδικούμενη έκταση είχε από πολλών ετών παραχωρηθεί νομίμως στην BSCC από την αρμόδια Αιγυπτιακή αρχή New Urban Communities Agency (NUCA) και από το 1988 η BSCC διατηρεί άδειες εκμετάλλευσης των λατομείων που βρίσκονται σε αυτή. Ως εκ τούτου, η εν λόγω προσφυγή απορρίφθηκε δυνάμει της υπ' αριθμ. 263/2018 απόφασης του Δικαστηρίου και η απόφαση ήδη κατέστη αμετάκλητη.

Δικαιώματα προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής για πώληση μετοχών της Antea

Ο Όμιλος είχε χορηγήσει στους μετόχους μη ελέγχουσας συμμετοχής (International Finance Corporation - IFC) το δικαίωμα να ζητήσουν την εξαγορά από τον Όμιλο του ποσοστού τους στην ANTEA Cement SHA (Antea), βάσει προκαθορισμένων όρων. Την 31η Δεκεμβρίου 2018 η αξία του δικαιώματος, που λήγει το 2019, ανέρχεται σε €12,5 εκατ. (31.12.2017: €12,1 εκατ.).

Ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις

Οι οικονομικές χρήσεις των εταιριών του Ομίλου, των οποίων δεν έχει διενεργηθεί φορολογικός έλεγχος, παρατίθενται αναλυτικά στη σημείωση 35.

Ενδεχόμενες απαιτήσεις

(ποσά σε χιλιάδες €)

Εγγυητικές επιστολές τραπεζών για εξασφάλιση απαιτήσεων από πελάτες (σημ. 20)

Λοιπές εξασφαλίσεις απαιτήσεων πελατών (σημ. 20)

Εξασφαλίσεις για λοιπές απαιτήσεις

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Εγγυητικές επιστολές τραπεζών για εξασφάλιση απαιτήσεων από πελάτες (σημ. 20)	24.481	19.440	8.650	8.463
Λοιπές εξασφαλίσεις απαιτήσεων πελατών (σημ. 20)	8.835	7.060	354	354
	33.316	26.500	9.004	8.817
Εξασφαλίσεις για λοιπές απαιτήσεις	1.635	1.410	1.635	1.410
	34.951	27.910	10.639	10.227

30. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις/απαιτήσεις (συνέχεια)

Ανειλημμένες υποχρεώσεις

Κεφαλαιουχικές δεσμεύσεις

Οι συμβατικές δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές δαπάνες κατά την ημερομηνία της χρηματοοικονομικής θέσης οι οποίες δεν αναγνωρίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις, έχουν ως ακολούθως:

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
1.945	2.227	-	-

Ανειλημμένες υποχρεώσεις αγορών

Συμβάσεις αγοράς ενέργειας (φυσικό αέριο, ηλεκτρική ενέργεια κλπ.)

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
-	1.019	-	-

Επίσης, οι θυγατρικές του Ομίλου στις ΗΠΑ έχουν συμφωνήσει να αγοράζουν πρώτες ύλες και υλικά για τις ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας στη Φλόριντα. Το συμβόλαιο προβλέπει την αγορά αδρανών μέσα από μια πολυετή συμφωνία στις επικρατούσες αγοραίες τιμές.

Ανειλημμένες υποχρεώσεις λειτουργικής μίσθωσης - όπου ο Όμιλος ή η Εταιρία είναι ο μισθωτής

Ο Όμιλος ή η Εταιρία εκμισθώνει μεταφορικά μέσα, ενσώματες ακινητοποιήσεις και άλλον εξοπλισμό στο πλαίσιο μη ακυρώσιμων εκμισθώσεων που έχουν συμφωνηθεί. Τα συμβόλαια μίσθωσης εμπεριέχουν διάφορες ρήτρες, διατάξεις καθώς και δικαιώματα ανανέωσης.

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Έως 1 έτος

Μεταξύ 1 και 5 έτη

Από 5 έτη και πάνω

Όμιλος		Εταιρία	
2018	2017	2018	2017
14.453	11.679	643	737
29.127	27.356	1.024	1.354
7.715	7.462	-	-
51.295	46.497	1.667	2.091

31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η Α.Ε. Τιμμέντων Τιτάν είναι η μητρική Εταιρία του Ομίλου. Διάφορες συναλλαγές με συνδεδεμένες επιχειρήσεις λογιστικοποιούνται από την Εταιρία και τις θυγατρικές της κατά τη διάρκεια του έτους. Οι πωλήσεις και αγορές από και προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις γίνονται με τους όρους που ισχύουν στην αγορά. Τα υπόλοιπα των λογαριασμών που εμφανίζονται στο τέλος της χρήσης δεν έχουν καλυφθεί με εγγυήσεις και η τακτοποίησή τους γίνεται ταμειακά. Οι συναλλαγές μεταξύ των εταιριών που ανήκουν στον Όμιλο (ενδοομιλικές) απαλείφονται κατά την ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων τους.

Ακολουθεί συνοπτική περιγραφή των συναλλαγών με συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του έτους:

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

Λοιπά συνδεδεμένα μέρη

Διευθυντικά στελέχη και μέλη της Διοίκησης

Ποσά κλειόμενης χρήσης 2018			
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις
-	810	-	63
-	-	-	5
-	810	-	68

31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη (συνέχεια)

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Εταιρία	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2018			
	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις
Ιντερμπετόν Δομικά Υλικά Α.Ε.	27.129	6.405	6.915	6.675
Ιντερτιτάν Εμπορική Διεθνής Α.Ε.	6.656	-	2.256	-
Λατομεία Γουρνών Α.Ε.	3	-	1	-
Adocim Marmara Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	37	-	33	-
Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	314	-	312	-
Τιτάν Διεθνής Εμπορική Α.Ε.	2	-	-	-
Fintitan SRL	6.594	-	1.958	-
Cementi Crotone S.R.L.	252	-	-	-
Titan Cement U.K. Ltd	18.637	-	3.607	-
Usje Cementarnica AD	3.355	-	723	-
Beni Suef Cement Co.S.A.E.	2.099	-	714	-
Alexandria Portland Cement Co. S.A.E	1.229	4	277	8
Cementara Kosjeric AD	1.115	-	207	-
Zlatna Panega Cement AD	974	-	221	-
Titan America LLC	8.298	-	1.709	4
Essex Cement Co. LLC	33.705	-	-	1.018
Roanoke Cement Co. LLC	5.755	-	-	221
Titan Florida LLC	17.587	-	56	-
Antea Cement SHA	2.334	-	1.397	-
Titan Global Finance PLC	13.460	14.427	595	293.715
Sharrcem SH.P.K.	1.374	-	269	-
Titan Beton & Aggregate Egypt LLC	11	-	35	-
Iapetos Ltd	18.798	-	136	-
Salentijn Properties1 B.V.	2.401	-	-	-
Aemos Cement Ltd	19.594	-	-	-
Λοιπές θυγατρικές	15	-	7	-
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	-	810	-	63
Διευθυντικά στελέχη και μέλη της Διοίκησης	-	-	-	5
	191.728	21.646	21.428	301.709

Οι Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνουν €14.487 χιλ. (2017: €12.467 χιλ.) οι οποίες προέρχονται από πωλήσεις προϊόντων και €3.088 χιλ. (2017: €6.834 χιλ.) από παροχή διοικητικών υπηρεσιών σε θυγατρικές του Ομίλου οι τελευταίες των οποίων αποτελούν μέρος των λοιπών απαιτήσεων από συνδεδεμένα μέρη (σημ. 20). Οι συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη πραγματοποιούνται στα πλαίσια εκτέλεσης μεμονωμένων συμβάσεων, είναι βραχυπρόθεσμης φύσης και δεν είναι τοκοφόρες.

Όμιλος	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2017			
	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	-	284	11	64
Διευθυντικά στελέχη και μέλη της Διοίκησης	-	-	-	15
	-	284	11	79

31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη (συνέχεια)

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Ποσά προηγούμενης χρήσης 2017

Εταιρία	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2017			
	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις
Αιολική Ν.Ε.	1	-	-	252
Αλμπασέμ Α.Ε.	2	-	-	-
Ιντερμπετόν Δομικά Υλικά Α.Ε.	26.488	18.908	9.038	16.173
Ιντερπιτάν Εμπορική Διεθνής Α.Ε.	6.048	-	2.176	-
Λατομεία Γουρνών Α.Ε.	5	12	3	-
Adocim Marmara Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	619	-	-	-
Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	271	-	221	-
Τιτάν Διεθνής Εμπορική Α.Ε.	2	-	-	-
Fintitan SRL	294	-	-	-
Cementi Crotone S.R.L.	-	-	-	-
Titan Cement U.K. Ltd	15.125	-	-	1
Usje Cementarnica AD	7.988	-	829	-
Beni Suef Cement Co.S.A.E.	2.087	-	3.403	-
Alexandria Portland Cement Co. S.A.E	1.215	4	1.516	4
Cementara Kosjeric AD	980	-	279	-
Zlatna Panega Cement AD	1.054	-	222	-
Titan America LLC	5.619	-	1.481	2
Essex Cement Co. LLC	39.640	-	1.369	12
Roanoke Cement Co. LLC	4.690	-	-	-
Titan Florida LLC	12.281	1	-	-
ΚΤΗΜΕΤ Α.Ε.	-	3	-	-
Antea Cement SHA	3.964	-	1.053	-
Titan Global Finance PLC	-	15.525	788	380.203
Sharrcem SH.P.K.	1.469	-	356	-
Titan Beton & Aggregate Egypt LLC	6	-	25	-
Iapetos Ltd	4.816	-	4.799	-
Salentijn Properties1 B.V.	2.100	-	-	-
Aemos Cement Ltd	28.267	-	3	-
Λοιπές θυγατρικές	15	-	3	-
Λοιπά συνδεδεόμενα μέρη	-	284	11	64
Διευθυντικά στελέχη και μέλη της Διοίκησης	-	-	-	15
	165.046	34.737	27.575	396.726

Διοικητικό Συμβούλιο

Εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

Μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

2018

2017

6

7

9

8

Αμοιβές διευθυντικού προσωπικού, μελών Δ.Σ. και επιτροπών

Μισθοί και λοιπές βραχυπρόθεσμες παροχές

Λοιπές μακρόχρονες παροχές

Όμιλος

Εταιρία

2018

2017

2018

2017

6.239

6.621

6.239

6.621

412

413

412

413

6.651**7.034****6.651****7.034**

Το διευθυντικό προσωπικό περιλαμβάνει μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

32. Δανεισμός

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Βραχυπρόθεσμος				
Τραπεζικός δανεισμός	15.132	11.035	3	32
Τραπεζικός δανεισμός σε ξένο νόμισμα	19.328	43.186	-	-
Ομολογιακά δάνεια	160.298	-	-	-
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	2.879	2.604	-	-
	197.637	56.825	3	32
Μακροπρόθεσμος				
Τραπεζικός δανεισμός	24.849	24.901	-	-
Τραπεζικός δανεισμός σε ξένο νόμισμα	66.014	61.812	-	-
Ομολογιακά δάνεια	645.365	722.569	-	-
Δανειακές υποχρεώσεις από συνδεδεμένα μέρη	-	-	292.385	379.218
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	8.994	11.100	-	-
	745.222	820.382	292.385	379.218
Σύνολο δανεισμού	942.859	877.207	292.388	379.250

Η εταιρία διαθέτει τις παρακάτω δανειακές συμβάσεις με τη θυγατρική εταιρία του Ομίλου Titan Global Finance PLC:

- Ανακυκλούμενη γραμμή πίστωσης €184,0 εκατ. (έτος λήξης: 2022, επιτόκιο: κυμαινόμενο, υπόλοιπο €35,3 εκατ.)
- Δανειακή σύμβαση €150,0 εκατ. (έτος λήξης: 2021, επιτόκιο: σταθερό)
- Δανειακή σύμβαση €110,2 εκατ. (έτος λήξης: 2024, επιτόκιο: σταθερό)

Λήξη μακροπρόθεσμου δανεισμού:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Από 1 έως 2 έτη	20.969	177.968	-	-
Από 2 έως 3 έτη	323.631	17.734	147.848	-
Από 3 έως 4 έτη	42.559	317.478	34.972	146.189
Από 4 έως 5 έτη	-	28.716	-	123.725
Περισσότερο από 5 έτη	349.069	267.386	109.565	109.304
	736.228	809.282	292.385	379.218

Λήξη υποχρεώσεων από χρηματοοικονομικές μισθώσεις:

	Όμιλος	
	2018	2017
(ποσά σε χιλιάδες €)		
Από 1 έως 2 έτη	38	14
Από 2 έως 3 έτη	4.809	68
Από 3 έως 4 έτη	4.033	6.057
Από 4 έως 5 έτη	114	4.961
	8.994	11.100

Τον Ιανουάριο του 2018, ολοκληρώθηκε η διάθεση πρόσθετων εγγυημένων ομολογιών ονομαστικής αξίας €100 εκατ., από την Titan Global Finance PLC, στο πλαίσιο της έκδοσης ομολογιών €250 εκατ. τον Νοέμβριο του 2017 με ετήσιο σταθερό επιτόκιο 2.375%, αυξάνοντας έτσι το συνολικό ποσό ομολογιών σε €350 εκατ. λήξης Νοεμβρίου 2024.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2018, η θυγατρική του Ομίλου στις Η.Π.Α., Titan America LLC (TALLC), υπέβαλλε στην τράπεζα New York Mellon Trust Company, N.A. την απαιτούμενη ειδοποίηση για την εξαγορά των ομολογιών Miami-Dade County Industrial Revenue Bonds, Series 2004, στις 2 Απριλίου 2018. Οι ομολογίες αυτές, ποσού \$21,8 εκατ., είχαν αρχική ημερομηνία λήξης 26 Απριλίου 2034.

32. Δανεισμός (συνέχεια)

Οι σταθμισμένοι μέσοι όροι των πραγματικών επιτοκίων, με τα οποία επιβαρύνθηκαν τα αποτελέσματα, είναι τα ακόλουθα:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Δανεισμός (USD)	5,04%	4,44%	-	-
Δανεισμός (EGP)	20,25%	19,78%	-	-
Δανεισμός (BGN)	2,34%	2,51%	-	-
Δανεισμός (LEK)	4,50%	3,96%	-	-
Δανεισμός (TRY)	24,29%	14,47%	-	-
Δανεισμός (€)	2,91%	3,43%	3,24%	3,63%
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (USD)	2,93%	3,07%	-	-
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (CAD)	-	4,00%	-	-
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (EUR)	2,91%	2,89%	-	-

Τραπεζικός δανεισμός σε ξένο νόμισμα (συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις):

	Όμιλος	
	Ποσά σε Ευρώ ισοδύναμα	
	2018	2017
USD	413.643	208.710
TRY	9.896	3.255
EGP	58.592	78.116
BGN	7.024	14.439
LEK	16.836	23.622
GBP	145	30

Ο Όμιλος έχει τις ακόλουθες μη χρησιμοποιηθείσες ανοικτές πιστωτικές διευκολύνσεις:

(ποσά σε χιλιάδες €)	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Κυμαινόμενο επιτόκιο:				
- Λήγουν εντός ενός έτους	232.662	188.057	96.953	96.814
- Λήγουν πέραν του ενός έτους	323.991	314.330	148.716	59.826

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναλύεται ως εξής:

(ποσά σε χιλιάδες €)	Όμιλος	
	2018	2017
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις - ελάχιστη πληρωμή		
Έως 1 έτος	3.220	2.997
Από 1 έως 5 έτη	9.661	12.019
	12.881	15.016
Μελλοντικές χρηματοοικονομικές δαπάνες από χρηματοδοτικές μισθώσεις	-1.008	-1.312
Παρούσα αξία των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	11.873	13.704

Το 2018, η θυγατρική εταιρία του Ομίλου στις Η.Π.Α., Titan America LLC (TALLC), σύναψε δύο νέα συμβόλαια χρηματοοικονομικής μίσθωσης συνολικού κεφαλαίου €263 χιλ., διάρκειας ενός έτους και μέσου επιτοκίου 4,5%. Το 2017, οι θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου δε σύναψαν νέα συμβόλαια χρηματοοικονομικής μίσθωσης.

32. Δανεισμός (συνέχεια)

(Ποσά σε χιλιάδες €)

Όμιλος

Για το έτος που έληξε την 31/12/2017	Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	Χρηματοοικονομικές μισθώσεις	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης	695.165	126.272	18.551	-1.387	12.060	850.661
Ταμειακές ροές	203.713	-149.427	-2.790	31.067	-61.744	20.819
Αλλαγές εύλογης αξίας	-	-	-	-33.581	-	-33.581
Μεταφορά μεταξύ χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	-82.290	82.650	-	-	-360	-
Μεταβολές χρεωμένες στα χρηματοοικονομικά έξοδα	3.319	-	-	-	57.399	60.718
Λοιπές αλλαγές	-2.113	-	-	-	-	-2.113
Συναλλαγματικές διαφορές για συναλλαγές που έχουν χαρακτηριστεί ως μέρος της καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό	8.753	-	-	-	-	8.753
Συναλλαγματικές διαφορές	-17.337	-5.272	-2.057	454	-193	-24.405
Υπόλοιπο λήξης	809.210	54.223	13.704	-3.447	7.162	880.852

Για το έτος που έληξε την 31/12/2018

Υπόλοιπο έναρξης	809.210	54.223	13.704	-3.447	7.162	880.852
Ταμειακές ροές	111.684	-79.656	-2.391	-21.351	-57.346	-49.060
Μεταβολές λόγω απόκτησης κοινοπραξίας	5.537	22.576	-	-	329	28.442
Αλλαγές εύλογης αξίας	-	-	-	25.607	-	25.607
Μεταφορά μεταξύ χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	-195.269	195.862	-	-	-593	-
Μεταβολές χρεωμένες στα χρηματοοικονομικά έξοδα	2.372	-	-	-	59.336	61.708
Λοιπές αλλαγές	-	-	-	-2.029	-	-2.029
Συναλλαγματικές διαφορές για συναλλαγές που έχουν χαρακτηριστεί ως μέρος της καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εταιρία που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό	-2.918	-	-	-	-	-2.918
Συναλλαγματικές διαφορές	5.457	1.753	560	331	43	8.144
Υπόλοιπο λήξης	736.073	194.758	11.873	-889	8.931	950.746

Εταιρία

Για το έτος που έληξε την 31/12/2017	Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	Χρηματοοικονομικές μισθώσεις	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης	310.678	42.442	-	-	4.408	357.528
Ταμειακές ροές	103.698	-78.449	-	-	-17.887	7.362
Μεταφορά μεταξύ χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	-36.000	36.000	-	-	-	-
Μεταβολές χρεωμένες στα χρηματοοικονομικά έξοδα	842	39	-	-	14.159	15.040
Υπόλοιπο λήξης	379.218	32	-	-	680	379.930

Για το έτος που έληξε την 31/12/2018

Υπόλοιπο έναρξης	379.218	32	-	-	680	379.930
Λοιπές αλλαγές - προσαρμογές μετάβασης λόγω ΔΠΧΑ 9 (σημ. 1)	946	-	-	-	-	946
Ταμειακές ροές	-88.890	-36	-	-	-12.376	-101.302
Μεταβολές χρεωμένες στα χρηματοοικονομικά έξοδα	1.111	7	-	-	12.479	13.597
Υπόλοιπο λήξης	292.385	3	-	-	783	293.171

33. Στόχοι και πολιτικές προγράμματος διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου

Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Ο Όμιλος, λόγω της φύσης και της γεωγραφικής διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων του, εκτίθεται σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Οι παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου του Ομίλου διαχειρίζονται από τα τμήματα της Οικονομικής Διεύθυνσης και της Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης του Ομίλου, με στόχο να ελαχιστοποιήσει τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις των διακυμάνσεων των αγορών στη χρηματοοικονομική απόδοση του Ομίλου. Ο Όμιλος δεν εκτελεί συναλλαγές κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή συναλλαγές που δε σχετίζονται με τις εμπορικές, επενδυτικές ή δανειοληπτικές δραστηριότητές του.

α) Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος, επιπλέον των λειτουργικών του ταμειακών ροών, διατηρεί επαρκή μετρητά και άλλα ρευστά περιουσιακά στοιχεία, όπως και εκτενείς δεσμευτικές πιστωτικές γραμμές με αρκετές διεθνείς τράπεζες, προκειμένου να διασφαλίσει την εκπλήρωση των χρηματοοικονομικών του υποχρεώσεων. Το τμήμα της Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης του Ομίλου ελέγχει την χρηματοδότηση του Ομίλου καθώς και τη διαχείριση των ρευστών περιουσιακών στοιχείων του.

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις ημερομηνίες λήξης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων την 31η Δεκεμβρίου 2018 & 2017, βάσει των πληρωμών που απορρέουν από τις σχετικές συμβάσεις, σε μη προεξοφλημένες τιμές.

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Ποσά χρήσης 2018					
	< 1 μήνα	1 με 6 μήνες	6 με 12 μήνες	1 με 5 έτη	>5 έτη	Σύνολο
Όμιλος						
Δανεισμός	7.216	33.463	183.655	484.240	355.444	1.064.019
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	-	1.065	-	1.065
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	143.905	100.138	5.571	-	-	249.614
	151.121	133.601	189.226	485.305	355.444	1.314.698
	Ποσά χρήσης 2017					
Δανεισμός	5.680	49.423	26.176	652.886	281.607	1.015.772
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	-	2.394	-	2.394
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	132.656	55.035	9.859	-	-	197.550
	138.336	104.458	36.035	655.280	281.607	1.215.716
	Ποσά χρήσης 2018					
	< 1 μήνα	1 με 6 μήνες	6 με 12 μήνες	1 με 5 έτη	>5 έτη	Σύνολο
Εταιρία						
Δανεισμός	108	4.644	4.749	207.723	111.005	328.228
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	-	44	85	129
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	18.734	39.340	-	-	-	58.074
	18.842	43.984	4.749	207.767	111.090	386.431
	Ποσά χρήσης 2017					
Δανεισμός	374	5.822	6.202	313.584	112.932	438.914
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	-	61	65	126
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	17.278	27.718	-	-	-	44.996
	17.652	33.540	6.202	313.645	112.997	484.036

Ο Δανεισμός περιλαμβάνει τα υπόλοιπα των δανείων (ανεξόφλητο κεφάλαιο) συμπεριλαμβανομένων των τόκων με σταθερό και κυμαινόμενο επιτόκιο μέχρι την λήξη τους.

Τα ποσά που περιγράφονται ως "λιγότερο από 1 μήνα" στον δανεισμό αφορούν ως συνήθως άμεσα καταβληθείσες αδέσμευτες βραχυπρόθεσμες γραμμές κεφαλαίου κίνησης και δεδουλευμένους τόκους.

β) Κίνδυνος της αγοράς

Ο κίνδυνος της αγοράς αποτελείται από τρεις κύριους κινδύνους: τον συναλλαγματικό κίνδυνο, τον κίνδυνο τιμών, όπως για παράδειγμα τον κίνδυνο τιμών εμπορευμάτων, και τον κίνδυνο επιτοκίων.

Η έκθεση του Ομίλου σε συναλλαγματικούς κινδύνους προέρχεται από υπάρχουσες ή προσδοκώμενες ταμειακές ροές σε ξένο νόμισμα (εισαγωγές/εξαγωγές) καθώς και από επενδύσεις σε χώρες του εξωτερικού.

Η διαχείριση των συναλλαγματικών κινδύνων αντιμετωπίζεται με τη χρήση φυσικών αντισταθμιστικών μέσων, με παράγωγα ανταλλαγής νομισμάτων και με προθεσμιακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης σε συνάλλαγμα. Για επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες εξωτερικού, που είναι εκτεθειμένες σε συναλλαγματικό κίνδυνο μετατροπής, χρησιμοποιείται ως φυσικό αντισταθμιστικό μέσο ο δανεισμός στο αντίστοιχο νόμισμα των περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται.

Παρόλα αυτά, μέρος του δανεισμού των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου στις Η.Π.Α., Αίγυπτο, Αλβανία και Τουρκία, γίνεται σε διαφορετικό νόμισμα (Ευρώ) από το νόμισμα λειτουργίας τους. Ο Όμιλος επανεξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα την αναχρηματοδότησή τους σε τοπικό νόμισμα μαζί με συναλλαγές αντιστάθμισης συναλλαγματικού κινδύνου.

33. Στόχοι και πολιτικές προγράμματος διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου (συνέχεια)

Μετά τη χορήγηση πενταετούς δανείου ύψους €177 εκατ. σταθερού επιτοκίου από την Titan Global Finance PLC (TGF) τον Ιούλιο 2014, η Titan America LLC (TALLC) προχώρησε στη σύναψη συμφωνιών ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων (CCS) με δύο πιστωτικά ιδρύματα, μετατρέποντας ουσιαστικά το ευρώ-δάνειο σταθερού επιτοκίου σε δολαριακό δάνειο κυμαινόμενου επιτοκίου βασισμένο σε LIBOR εξαμήνου. Η σύναψη των παραπάνω συμφωνιών εκτελέστηκε με σκοπό την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου επί του κεφαλαίου, αλλά και επί των τόκων, που προκύπτει από την ισοτιμία €/€ και συνδέεται με το παραπάνω δάνειο.

Τον Ιούλιο 2016, η TALLC προχώρησε στη σύναψη συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίων (IRS), μετατρέποντας ουσιαστικά το δολαριακό δάνειο κυμαινόμενου επιτοκίου βασισμένο σε LIBOR εξαμήνου σε δολαριακό δάνειο σταθερού επιτοκίου. Η σύναψη των παραπάνω συμφωνιών εκτελέστηκε με σκοπό την αντιστάθμιση των μεταβαλλόμενων πληρωμών δολαριακών τόκων. Συμπερασματικά, οι όροι των συμφωνιών του CCS και IRS καταλήγουν στην μετατροπή του ευρώ-δανείου σταθερού επιτοκίου σε δολαριακό δάνειο σταθερού επιτοκίου με ισχύουσα ημερομηνία 10 Ιανουαρίου 2017 και λήξης 10 Ιουλίου 2019.

Επιπλέον, η TALLC προχώρησε σε σύναψη νέων συμφωνιών ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων (CCS) μέχρι τον Νοέμβριο του 2024, για την αντιστάθμιση συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου από τη νέα δανειακή σύμβαση επταετούς διάρκειας, σταθερού επιτοκίου και ύψους €150 εκατ., που σύναψε με την TGF τον Δεκέμβριο του 2017.

Παράλληλα και κατά την διάρκεια του έτους, η TALLC προχώρησε σε σύναψη διαφόρων προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος μελλοντικής εκπλήρωσης μικρής διάρκειας, που έληξαν εντός του 2018, για την αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε Ευρώ, ενώ σε ισχύ βρίσκονται από τον Δεκέμβριο του 2018 προθεσμιακά συμβολαία συναλλάγματος μελλοντικής εκπλήρωσης ευρώ-δολαρίου λήξης Μαρτίου του 2019, για την αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου από δανειακή σύμβαση ύψους €75 εκατ., που χορήγησε η TGF στην TALLC τον Μάρτιο του 2018.

Τέλος, τον Απρίλιο του 2018, η Titan Global Finance (TGF) προχώρησε σε σύναψη προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος μελλοντικής εκπλήρωσης ευρώ-τουρκικής λίρας μέχρι τον Ιούλιο του 2018, για την αντιστάθμιση αντίστοιχης έκθεσης κινδύνου στην καθαρή θέση του Ομίλου.

Η συνολική έκθεση (εύλογες αξίες και συμφωνίες πιστωτικής στήριξης) όλων των ανωτέρω συμφωνιών (CCS/IRS/FX Forwards) στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αναγνωρίστηκε στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης ως περιουσιακό στοιχείο με το ποσό των €890 χιλ. και ως υποχρέωση με το ποσό των €2 χιλ. (31.12.2017: περιουσιακό στοιχείο ύψους €3.446 χιλ.).

Ανάλυση ευαισθησίας σε μεταβολές συναλλάγματος

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τις μεταβολές στα κέρδη του Ομίλου προ φόρων και στην καθαρή του θέση, σε πιθανές αλλαγές κυμαινόμενων ισοτιμιών σε: Δολάριο ΗΠΑ, Δηνάριο Σερβίας, Λίρα Αιγύπτου, Λίρα Αγγλίας, Λίρα Τουρκίας, Λεκ Αλβανίας και Ρεάλ Βραζιλίας κρατώντας όλες τις άλλες μεταβλητές σταθερές.

	Ξένο νόμισμα	Αύξηση/ μείωση ξένου νομίσματος έναντι €		Επίδραση στα κέρδη προ φόρων	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια
		5%	-5%		
Ποσά χρήσης 2018	USD	5%		4.776	26.499
		-5%		-4.321	-23.975
	RSD	5%		744	1.812
		-5%		-673	-1.639
	EGP	5%		-1.318	13.872
		-5%		1.192	-12.551
	GBP	5%		63	202
		-5%		-57	-183
	TRY	5%		-501	6.866
		-5%		453	-6.212
	ALL	5%		274	2.996
		-5%		-248	-2.710
	BRL	5%		-64	8.292
		-5%		58	-7.503
Ποσά χρήσης 2017	USD	5%		4.304	28.198
		-5%		-3.894	-25.513
	RSD	5%		714	1.800
		-5%		-646	-1.629
	EGP	5%		-940	11.793
		-5%		851	-10.670
	GBP	5%		153	318
		-5%		-139	-288
	TRY	5%		-72	1.431
		-5%		65	-1.294
	ALL	5%		199	2.564
		-5%		-180	-2.319
	BRL	5%		-473	8.354
		-5%		428	-7.559

Σημ.: Ο υπολογισμός της "Επίδρασης στα Κέρδη προ φόρων" βασίζεται στις μεταβολές του μέσου όρου των ισοτιμιών συναλλάγματος της χρονιάς, ενώ ο υπολογισμός της "Επίδρασης στα ίδια κεφάλαια" βασίζεται στις μεταβολές των ισοτιμιών συναλλάγματος κατά την ημερομηνία ισολογισμού.

33. Στόχοι και πολιτικές προγράμματος διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου (συνέχεια)

Η σχέση σταθερών προς κυμαινόμενων επιτοκίων του καθαρού δανεισμού του Ομίλου διαμορφώνεται σύμφωνα με τις συνθήκες αγοράς, τη στρατηγική και τις χρηματοδοτικές ανάγκες του Ομίλου. Περιστασιακά, υπάρχει η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα επιτοκίου, προκειμένου να μετριασθεί ο σχετικός κίνδυνος και να εξισορροπηθεί ο συνδυασμός σταθερών και κυμαινόμενων επιτοκίων του δανεισμού του Ομίλου.

Λαμβάνοντας υπόψη τις συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων των Cross Currency swaps και Interest Rate Swaps, η σχέση σταθερών προς κυμαινόμενων επιτοκίων του δανεισμού του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανέρχεται σε 89%/11% (31 Δεκεμβρίου 2017: 82%/18%).

Οι επιπτώσεις των διακυμάνσεων των επιτοκίων στα αποτελέσματα χρήσης και στις ταμειακές ροές των λειτουργικών δραστηριοτήτων του Ομίλου είναι περιορισμένες, όπως αυτό φαίνεται και στην ακόλουθη ανάλυση ευαισθησίας:

Ανάλυση ευαισθησίας των δανείων του Ομίλου σε μεταβολές επιτοκίων

(ποσά σε χιλιάδες €)

		Μεταβλητότητα επιτοκίων (+/-)	Επίδραση στα κέρδη προ φόρων (-/+)
Ποσά χρήσης 2018	EUR	1,0%	192
	USD	1,0%	-
	BGN	1,0%	71
	EGP	1,0%	594
	ALL	1,0%	163
	TRY	1,0%	54
	Ποσά χρήσης 2017	EUR	1,0%
USD		1,0%	184
BGN		1,0%	146
EGP		1,0%	792
ALL		1,0%	240
TRY		1,0%	16

σημ.: Ο παραπάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει την θετική επίπτωση των εισπραχθέντων τόκων από τις καταθέσεις.

Οι τάσεις των επιτοκίων και η διάρκεια των χρηματοδοτικών αναγκών παρακολουθούνται προϋπολογιστικά και επομένως, οι αποφάσεις για τη διάρκεια, καθώς και τη σχέση μεταξύ σταθερών και κυμαινόμενων επιτοκίων, λαμβάνονται ξεχωριστά για κάθε περίπτωση.

γ) Πιστωτικός κίνδυνος

Ο Όμιλος δεν αντιμετωπίζει σημαντικούς πιστωτικούς κινδύνους. Οι απαιτήσεις από πελάτες προέρχονται κυρίως από μια μεγάλη, ευρεία πελατειακή βάση. Η χρηματοοικονομική κατάσταση των πελατών παρακολουθείται διαρκώς από τις εταιρίες του Ομίλου.

Όπου κρίνεται κατάλληλο, ζητείται επιπλέον ασφαλιστική κάλυψη ως εγγύηση της πίστωσης. Για ειδικούς πιστωτικούς κινδύνους γίνονται προβλέψεις για ζημιές από απαξίωση. Στις 31 Δεκεμβρίου του 2018, δεν υπάρχει κανένας χρεωστικός ουσιαστικός επισφαλής πιστωτικός κίνδυνος, που να μην καλύπτεται ήδη από κάποια πρόβλεψη επισφαλούς απαίτησης.

Ο πιστωτικός κίνδυνος, που μπορεί να προκύψει από αδυναμία των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς τον Όμιλο όσον αφορά τις τοποθετήσεις, τις επενδύσεις και τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών παραγώγων, μετριάζεται κάνοντας χρήση προ-εγκεκριμένων ορίων στο βαθμό έκθεσης σε κάθε μεμονωμένο χρηματοοικονομικό ίδρυμα. Αυτά τα προ-εγκεκριμένα όρια καθορίζονται από τις πολιτικές της Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης του Ομίλου. Στις 31 Δεκεμβρίου του 2018, η πλειονότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και τα χρηματοοικονομικά παράγωγα μέσα διεξήχθησαν με χρηματοοικονομικά ιδρύματα υψηλής επενδυτικής πιστοληπτικής διαβάθμισης.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα του Ομίλου ήταν σε προθεσμιακές καταθέσεις και λογαριασμούς όψεως σε υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ανάλυση των ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων παρατίθεται στη σημ. 21.

33. Στόχοι και πολιτικές προγράμματος διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου

δ) Διαχείριση κεφαλαίου

Ο πρωταρχικός στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Ομίλου είναι η διατήρηση υγιών δεικτών κεφαλαίου ώστε να υποστηρίζονται οι δραστηριότητες του Ομίλου και να μεγιστοποιείται η αξία των μετόχων.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται συντηρητικά τη διάρθρωση του κεφαλαίου του με τον δείκτη μόχλευσης, όπως προκύπτει από τη σχέση συνολικών υποχρεώσεων και συνολικών ιδίων κεφαλαίων καθώς και τη σχέση καθαρού δανεισμού και κερδών προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων. Η πολιτική του Ομίλου είναι να διατηρήσει την αναλογία μόχλευσης σύμφωνα με ένα προφίλ υψηλού επιπέδου φερεγγυότητας.

Στον καθαρό δανεισμό, περιλαμβάνονται τοκοφόρα δάνεια μείον ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2018	2017	2018	2017
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις (σημ. 32)	745.222	820.382	292.385	379.218
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις (σημ. 32)	197.637	56.825	3	32
Δανεισμός	942.859	877.207	292.388	379.250
Μείον: Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα (σημ. 21)	171.000	154.247	13.710	29.323
Καθαρός δανεισμός	771.859	722.960	278.678	349.927
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων	259.741	273.441	27.233	14.804
Σύνολο υποχρεώσεων	1.398.640	1.225.795	397.387	470.726
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	1.471.290	1.369.672	719.662	744.132

34. Χρηματοοικονομικά μέσα και επιμέτρηση εύλογης αξίας

Παρακάτω παρουσιάζεται μία σύγκριση, ανά κατηγορία, των λογιστικών και εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων του Ομίλου και της Εταιρίας.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

(ποσά σε χιλ. €)

	Όμιλος				Εταιρία			
	Λογιστική αξία		Εύλογη αξία		Λογιστική αξία		Εύλογη αξία	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
<u>Σε αποσβέσιμο κόστος</u>								
Λοιπά μη κυκλοφορούντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	5.852	7.273	5.852	7.273	-	-	-	-
Απαιτήσεις από πελάτες	120.199	115.429	120.199	115.429	37.826	37.883	37.826	37.883
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	171.000	154.247	171.000	154.247	13.710	29.323	13.710	29.323
Λοιπά κυκλοφορούντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	36.329	28.118	36.329	28.118	7.921	15.307	7.921	15.307
<u>Εύλογη αξία μέσω λοιπών εισοδημάτων</u>								
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	-	517	-	517	-	122	-	122
<u>Εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης</u>								
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - μη κυκλοφορούντα	94	1.434	94	1.434	-	-	-	-
Λοιπά μη κυκλοφορούντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	181	-	181	-	-	-	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - κυκλοφορούντα	796	2.012	796	2.012	-	-	-	-
Λοιπά κυκλοφορούντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	30	-	30	-	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις								
<u>Σε αποσβέσιμο κόστος</u>								
Μακροπρόθεσμος δανεισμός (σημ. 32)	745.222	820.382	733.786	849.276	292.385	379.218	289.951	388.995
Λοιπές μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	1.220	2.394	1.220	2.394	-	-	-	-
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός (σημ. 32)	197.637	56.825	200.200	56.825	3	32	3	32
Λοιπές βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	235.075	184.239	235.075	184.239	57.198	44.473	57.198	44.473
<u>Εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης</u>								
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - βραχυπρόθεσμα	2	-	2	-	-	-	-	-
Λοιπές βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - δικαιώμα προαίρεσης (σημ. 30)	12.499	12.054	12.499	12.054	-	-	-	-

Σημείωση: Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αποτελούνται από προθεσμιακά συμβόλαια νομισμάτων μελλοντικής εκπλήρωσης, προθεσμιακά συμβόλαια ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων (CCS), και συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων.

Η διοίκηση εκτίμησε ότι τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, οι πελάτες, οι προμηθευτές, οι τραπεζικές υπεραναλήψεις και οι λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (με εξαίρεση του δικαιώματος προαίρεσης της μη ελέγχουσας συμμετοχής) προσεγγίζουν τη λογιστική αξία τους, κυρίως λόγω των βραχυπρόθεσμων λήξεών τους.

34. Χρηματοοικονομικά μέσα και επιμέτρηση εύλογης αξίας (συνέχεια)

Ιεραρχία εύλογης αξίας

Ο Όμιλος και η Εταιρία χρησιμοποιούν την παρακάτω ιεραρχία για τον καθορισμό και τη γνωστοποίηση της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων ανά μέθοδο αποτίμησης:

Επίπεδο 1: με βάση διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές σε ενεργές αγορές για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2: με βάση τις τεχνικές αποτίμησης για τις οποίες όλα τα δεδομένα που έχουν σημαντική επίδραση στην εύλογη αξία είναι ορατά, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ενώ περιλαμβάνει και τεχνικές αποτίμησης με διαπραγματεύσιμες τιμές σε λιγότερο ενεργές αγορές για όμοια ή παρόμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 3: με βάση τις τεχνικές αποτίμησης που χρησιμοποιούν δεδομένα που έχουν σημαντική επίδραση στην εύλογη αξία και δεν βασίζονται σε εμφανή δεδομένα της αγοράς.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει την ιεραρχία της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων του Ομίλου και της Εταιρίας.

	Όμιλος		Εταιρία		Ιεραρχία εύλογης αξίας
	Εύλογη αξία				
	2018	2017	2018	2017	
<i>(ποσά σε χιλ. €)</i>					
Περιουσιακά στοιχεία					
Επενδυτικά ακίνητα	12.202	12.130	8.743	8.937	Επίπεδο 3
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	-	517	-	122	Επίπεδο 3
Λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μέσω αποτελεσμάτων περιόδου	211	-	-	-	Επίπεδο 3
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	890	3.446	-	-	Επίπεδο 2
Υποχρεώσεις					
Μακροπρόθεσμος δανεισμός	733.786	849.276	289.951	388.995	Επίπεδο 2
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός	200.200	56.825	3	32	Επίπεδο 2
Δικαίωμα προαίρεσης (σημ. 22)	12.499	12.054	-	-	Επίπεδο 3

Κατά τη διάρκεια του 2018, δεν υπήρξαν μεταφορές μεταξύ των επιπέδων επιμέτρησης 1 και 2 της εύλογης αξίας, ούτε μεταφορές εντός και εκτός του επιπέδου επιμέτρησης 3 της εύλογης αξίας.

Η εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων του επιπέδου 3 επιμετρώνται στον Όμιλο και την Εταιρία από ανεξάρτητους εξωτερικούς ορκωτούς εκτιμητές. Για την εκτίμηση της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων της Εταιρίας χρησιμοποιήθηκε κυρίως η μέθοδος των συγκριτικών στοιχείων ή τιμών αγοράς. Κατά την εκτίμηση ελήφθησαν υπόψη η τοποθεσία του ακινήτου, η επιφάνεια, το πολεοδομικό καθεστώς της περιοχής, τα δίκτυα και παροχές/υποδομές, η κατάσταση συντήρησης των ακινήτων, η εμπορευσιμότητα και τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής όπου υπάρχουν κτίσματα καθώς και τυχόν ύπαρξη περιβαλλοντικών θεμάτων.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων αποτελείται από την αξία στην οποία το μέσο θα μπορούσε να διαπραγματευτεί σε μία τρέχουσα συναλλαγή μεταξύ συναινούντων μερών, διαφορετική από μια αναγκαστική εκκαθάριση ή πώληση. Οι παρακάτω μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των εύλογων αξιών:

Επίπεδο 2

Ο μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος δανεισμός του επιπέδου 2 αξιολογείται από τον Όμιλο και την Εταιρία με βάση παραμέτρους όπως επιτόκια, ειδικούς παράγοντες κινδύνου της χώρας, ή τρέχουσες τιμές κατά την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων. Ειδικότερα για τον μακροπρόθεσμο δανεισμό, χρησιμοποιούνται αξίες που καθορίζονται από την αγορά, ή από τους διαμεσολαβητές για εξειδικευμένα ή παρόμοια χρηματοπιστωτικά μέσα.

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα του επιπέδου 2 αποτελούνται από προθεσμιακά συμβόλαια νομισμάτων μελλοντικής εκπλήρωσης, προθεσμιακά συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων διαφορετικών νομισμάτων (CCS) και προθεσμιακά συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων ίδιων νομισμάτων (IRS).

Ο Όμιλος και η Εταιρία χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους και παραδοχές, οι οποίες βασίζονται στις συνθήκες αγοράς που επικρατούν σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Τα εν λόγω συμβόλαια έχουν επιμετρηθεί σε εύλογη αξία χρησιμοποιώντας: α) μελλοντικές συναλλαγματικές ισοτιμίες που διαπραγματεύονται στην ενεργή αγορά και β) προθεσμιακά επιτόκια που προέρχονται από παρατηρήσιμες καμπύλες απόδοσης.

34. Χρηματοοικονομικά μέσα και επιμέτρηση εύλογης αξίας (συνέχεια)

Επίπεδο 3

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιόδου του επιπέδου 3 αφορούν κυρίως επενδύσεις σε επενδυτικά κεφάλαια ακινήτων του εξωτερικού, στα οποία ο Όμιλος δεν κατέχει σημαντικό ποσοστό. Η αποτίμησή τους γίνεται με βάση τις οικονομικές τους καταστάσεις, οι οποίες απεικονίζουν τα περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους. Μέχρι την 31.12.2017, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιόδου ταξινομούνταν στην κατηγορία των διαθεσίμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Το δικαίωμα προαίρεσης του επιπέδου 3 αποτελείται από το δικαίωμα προαίρεσης πώλησης (put option), που ο Όμιλος έχει χορηγήσει στη μη ελέγχουσα συμμετοχή της θυγατρικής εταιρίας του στην Αλβανία, ANTEA Cement SHA και λήγει το 2019. Το δικαίωμα προαίρεσης επιμετρείται χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο προεξόφλησης ταμειακών ροών. Η αποτίμηση απαιτεί από την διοίκηση την υιοθέτηση ορισμένων παραδοχών για τα μη παρατηρήσιμα δεδομένα του μοντέλου. Μερικά από τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

	2018	2017
Ρυθμός ανάπτυξης μικτού περιθωρίου κέρδους	2,5%	-4,3%
Επιτόκιο προεξόφλησης	8,0%	8,0%

Εκτός από τα ανωτέρω, οι προϋπολογιστικές ταμειακές ροές για το επόμενο έτος είναι, επίσης, ένα σημαντικό μη παρατηρήσιμο δεδομένο του μοντέλου επιμέτρησης της εύλογης αξίας. Η διοίκηση αξιολογεί τακτικά μια σειρά από ενδεχόμενες εναλλακτικές επιλογές για τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα και προσδιορίζει την επίδρασή τους στην συνολική εύλογη αξία.

Η αύξηση τόσο των προϋπολογιστικών ταμειακών ροών, όσο και της μεταβολής του μικτού περιθωρίου τους για την επόμενη περίοδο θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της εύλογης αξίας του δικαιώματος προαίρεσης πώλησης. Αντίθετα, η αύξηση του επιτοκίου προεξόφλησης, που χρησιμοποιείται στην προεξόφληση των προϋπολογιστικών ταμειακών ροών θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της εύλογης αξίας του δικαιώματος προαίρεσης πώλησης.

Τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα δεν είναι αλληλένδετα. Η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης πώλησης (put option) δεν παρουσιάζει σημαντική ευαισθησία σε λογικές αλλαγές των προϋπολογιστικών ταμειακών ροών ή του επιτοκίου προεξόφλησης, αλλά παρουσιάζει ευαισθησία σε λογικές αλλαγές της μεταβολής του μικτού περιθωρίου κέρδους, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα:

Ανάλυση ευαισθησίας σε μεταβολές ρυθμού ανάπτυξης του μικτού περιθωρίου κέρδους:

(ποσά σε χιλιάδες €)

Αύξηση κατά το ήμισυ του ρυθμού ανάπτυξης του μικτού περιθωρίου κέρδους:
Μείωση κατά το ήμισυ του ρυθμού ανάπτυξης του μικτού περιθωρίου κέρδους:

Επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας

Αύξηση κατά το ήμισυ του ρυθμού ανάπτυξης του μικτού περιθωρίου κέρδους:	22
Μείωση κατά το ήμισυ του ρυθμού ανάπτυξης του μικτού περιθωρίου κέρδους:	-21

35. Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις

(1) Ανώνυμη Εταιρία Τσιμέντων Τιτάν	2013-2018	Aeas Netherlands B.V.	2010-2018
(2) Αιολική Ν.Ε.	-	Titan Cement U.K. Ltd	2017-2018
(1) Αλμπασέμ Α.Ε.	2013-2018	(3) Titan America LLC	2014-2018
(1) Αρκτίας Α.Ε.	-	Separation Technologies Canada Ltd	2014-2018
(1) Ιντερμπτετόν Δομικά Υλικά Α.Ε.	2013-2018	Stari Silo Company DOO	2008-2018
(1) Ιντερπιτάν Εμπορική Διεθνής Α.Ε.	2013-2018	Cementara Kosjeric AD	2006-2018
(1) Πορφυρίων Α.Ε.	-	TCK Montenegro DOO	2007-2018
(1) Λατομεία Βαχού Α.Ε.	2013-2018	Double W & Co OOD	2018
(1) Λατομεία Γουρνών Α.Ε.	2013-2018	Granitoid AD	2007-2018
(1) Λατομεία Κοινότητας Ταγαράδων Α.Ε.	2013-2018	Gravel & Sand PIT AD	2005-2018
(1) Αιτωλικά Λατομεία Α.Ε.	2013-2018	Zlatna Panega Beton EOOD	2008-2016
(1) Σίγμα Μπετόν Α.Ε.Τ.Ε.	2013-2018	Zlatna Panega Cement AD	2010-2018
(1) Τιτάν Τσιμέντα Ατλαντικού Α.Β.Ε.Ε.	2013-2018	Titan Investment EAD	2017-2018
(1) Τιτάν Διεθνής Εμπορική Α.Ε.	2013-2018	Cement Plus LTD	2014-2018
(1) ΚΤΗΜΕΤ Α.Ε.	-	Rudmak DOOEL	2006-2018
Aemos Cement Ltd	2012-2018	Esha Material LLC	2016-2018
Alvacim Ltd	2012-2018	Esha Material DOOEL	2016-2018
Balkcem Ltd	2012-2017	Usje Cementarnica AD	2009-2018
Iapefos Ltd	2007-2018	Titan Cement Netherlands BV	2010-2018
Rea Cement Ltd	2012-2016	Alba Cemento Italia, SHPK	2012-2018
Themis Holdings Ltd	2012-2018	Antea Cement SHA	2017-2018
Tithys Ltd	2012-2017	Sharr Beteiligungs GmbH	2014-2018
Feronia Holding Ltd	2007-2018	Kosovo Construction Materials L.L.C.	2010-2018
Vesa DOOL	2006-2018	Sharrcem SH.P.K.	2011-2018
Trojan Cem EOOD	2010-2018	(2) Alexandria Development Co.Ltd	-
Titan Global Finance PLC	2007-2018	Alexandria Portland Cement Co. S.A.E	2010-2018
Terret Enterprises Ltd	2012-2017	Gaea Green Alternative Energy Assets Limited	2012-2016
Salentijn Properties1 B.V.	2007-2018	Beni Suef Cement Co.S.A.E.	2011-2018
Titan Cement Cyprus Limited	2011-2018	East Cement Trade Ltd	2006-2018
KOCEM Limited	2007-2018	Titan Beton & Aggregate Egypt LLC	2010-2018
FinTitan SRL	2015-2018	(2) Titan Egyptian Inv. Ltd	-
Cementi Crotone S.R.L.	2013-2018	Green Alternative Energy Assets EAD	2012-2018
Cementi ANTEA SRL	2010-2018	GAEA Zelena Alternative Enerjia DOOEL	2013-2018
Colombus Properties B.V.	2010-2018	GAEA Enerjia Alternative e Gjelber Sh.p.k.	2014-2018
Brazcem Participacoes S.A.	2016-2018	GAEA -Green Alternative Energy Assets	2016-2018
Hollitan B.V.	2010-2016	MILLCO-PCM DOOEL	2016-2018
Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	2018	Adocim Marmara Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.S.	2018

(1) Για την χρήση 2013, για τις παραπάνω εταιρίες έχει εκδοθεί Φορολογικό Πιστοποιητικό χωρίς επιφύλαξη από τους Τακτικούς Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 82 παρ. 5 του Ν.2238/1994. Επίσης, για τις χρήσεις 2014-2017 έχει εκδοθεί Φορολογικό Πιστοποιητικό χωρίς επιφύλαξη από τους Τακτικούς Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές σύμφωνα με το άρθρο 65Α παρ. 1 Ν. 4174/2013.

(2) Υπόκειται σε ειδικό φορολογικό καθεστώς.

(3) Οι θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στις ΗΠΑ ενσωματώνονται στον υπο-όμιλο Titan America LLC (σημ. 14).

36. Μεταγενέστερα γεγονότα

Στις 28 Ιανουαρίου 2019, ο Όμιλος ανακοίνωσε ότι η περίοδος αποδοχής της προαιρετικής δημόσιας πρότασης ανταλλαγής μετοχών που υπέβαλε η TITAN Cement International S.A. προς τους μετόχους της Α.Ε. Τσιμέντων TITAN (TITAN) προσφέρθηκε περίπου το 87% των κοινών και το 92% των προνομιούχων μετοχών της TITAN. Συνεπώς η δημόσια πρόταση κατέστη ανενεργή, καθώς δεν συμπληρώθηκε ο ελάχιστος αριθμός (90%) και των κοινών μετοχών της TITAN, οι οποίες θα έπρεπε να προσφερθούν στην TITAN Cement International S.A..

Δήλωση Επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Μετάφραση της

Δήλωσης Επαλήθευσης Ανεξάρτητου Ελεγκτή προς την Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ TITAN

Η Εταιρία ERM Certification and Verification Services (ERM CVS) προσελήφθη από την Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ TITAN για να επαληθεύσει την εγκυρότητα των πληροφοριών που παρατίθενται παρακάτω και περιλαμβάνονται στην Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2018 του Ομίλου TITAN. Το παρόν έγγραφο είναι μετάφραση από το πρωτότυπο που συντάχθηκε στην αγγλική γλώσσα.

Σύνοψη Δέσμευσης

Πεδίο Διασφάλισης	<ol style="list-style-type: none">Κατά πόσον οι μη χρηματοοικονομικές δημοσιοποιήσεις που παρουσιάζονται στην Ενότητα 1: «Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου» και τα στοιχεία που αφορούν την περίοδο από την 1 Ιανουαρίου 2018 έως την 31 Δεκεμβρίου 2018 και σημειώνονται με αστερίσκο (*) στην Ενότητα 7, «Μη Χρηματοοικονομικοί Δείκτες Επιδόσεων» στους πίνακες με τίτλο «Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων» και «Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων» παρουσιάζονται ορθώς ως προς όλες τις ουσιώδεις πλευρές τους, σύμφωνα με τα κριτήρια δημοσιοποίησης.Κατά πόσον οι δημοσιοποιήσεις των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων (http://www.titan-cement.com/integrated_report_2018_GR.pdf) ευθυγραμμίζονται με:<ul style="list-style-type: none">Το «Πρωτόκολλο για τον υπολογισμό και τη δημοσιοποίηση των εκπομπών CO₂ και ενέργειας στη βιομηχανία τσιμέντου» της Πρωτοβουλίας WBCSD/ CSI (έκδοση 3.1, Μάιος 2011)Τις «Κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας CSI για την παρακολούθηση και δημοσιοποίηση ατμοσφαιρικών εκπομπών στην βιομηχανία τσιμέντου» (έκδοση 2, Μάρτιος 2012 για εκπομπές SO_x, NO_x και σκόνης)Τις «Κατευθυντήριες οδηγίες για τη μέτρηση και δημοσιοποίηση επιδόσεων σχετικών με την ασφάλεια της εργασίας στη βιομηχανία τσιμέντου» της Πρωτοβουλίας CSI (έκδοση 4, Μάιος 2013)Το «Πρωτόκολλο για τη δημοσιοποίηση επιδόσεων για το νερό» της Πρωτοβουλίας CSI (έκδοση 2014)Κατά πόσον η Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2017 καλύπτει τα κριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών που σχετίζονται με το «προηγμένο επίπεδο Αναφοράς Προόδου».
Κριτήρια Δημοσιοποίησης	<ul style="list-style-type: none">Κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας WBCSD/CSI που περιλαμβάνονται στο πεδίο που αναφέρεται παραπάνωΚριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για το προηγμένο επίπεδο Αναφορών Προόδου (COP)Γλωσσάρι και Κατευθυντήριες Οδηγίες για την δημοσιοποίηση των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων του Ομίλου TITAN στην Ενότητα 7 της Ενιαίας Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού 2018
Πρότυπο Διασφάλισης	Μεθοδολογία διασφάλισης της ERM CVS, η οποία βασίζεται στο Διεθνές Πρότυπο σχετικά με τις Δεσμεύσεις Αξιοπιστίας (ISAE 3000).
Επίπεδο Διασφάλισης	Εύλογη διασφάλιση.
Συναφείς Ευθύνες	<p>TITAN έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Ενιαίας Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού, καθώς και για τη συγκέντρωση και παρουσίαση των στοιχείων που περιλαμβάνονται σε αυτή.</p> <p>Η ERM CVS έχει την ευθύνη να παρέχει συμπεράσματα σχετικά με το συμφωνημένο πεδίο επαλήθευσης, βασιζόμενη στις ενέργειες ελέγχου που διενεργούνται και στην εφαρμογή της επαγγελματικής της κρίσης.</p>

Τα συμπεράσματά μας

Υποβάλλαμε σε έλεγχο επιλεγμένα στοιχεία σχετικά με τη βιωσιμότητα όπως αναφέρονται στην Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2018 όπως ορίζονται παραπάνω στην ενότητα «Πεδίο». Κατά την γνώμη μας:

- Οι δημοσιοποιήσεις μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων και τα δεδομένα που αναφέρονται παραπάνω λεπτομερώς στο «Πεδίο εφαρμογής της διασφάλισης» παρουσιάζονται εύλογα ως προς όλες τις ουσιώδεις πλευρές τους, σύμφωνα με τα Κριτήρια Δημοσιοποίησης
- Οι σχετικές μη χρηματοοικονομικές δημοσιοποιήσεις της Έκθεσης είναι σύμφωνες με:
 - Το «Πρωτόκολλο για τον υπολογισμό και τη δημοσιοποίηση των εκπομπών CO₂ και ενέργειας στη βιομηχανία τσιμέντου» της Πρωτοβουλίας WBCSD/ CSI (έκδοση 3.1, Μάιος 2011)
 - Τις «Κατευθυντήριες οδηγίες της WBCSD/CSI για την παρακολούθηση και δημοσιοποίηση ατμοσφαιρικών εκπομπών στην βιομηχανία τσιμέντου» (έκδοση 2, Μάρτιος 2012 για εκπομπές SO_x, NO_x and σκόνης)

- Τις «Κατευθυντήριες οδηγίες για τη μέτρηση και δημοσιοποίηση επιδόσεων σχετικών με την ασφάλεια της εργασίας στη βιομηχανία τσιμέντου» της Πρωτοβουλίας WBCSD/CSI (έκδοση 4, Μάιος 2013)
 - Το «Πρωτόκολλο για τη δημοσιοποίηση επιδόσεων για το νερό» της Πρωτοβουλίας WBCSD/CSI (έκδοση 2014)
- Η Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2018 καλύπτει τα κριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για το προηγμένο επίπεδο Αναφορών Προόδου (COP).

Οι ενέργειες εύλογης επαλήθευσης στις οποίες έχουμε προβεί

Μία διεπιστημονική ομάδα ειδικών στη βιώσιμη ανάπτυξη, το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την επαλήθευση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων πραγματοποίησε τις εξής ενέργειες:

- Έλεγχο των δημοσιευμάτων από μέσα επικοινωνίας και εξωτερικές πηγές πληροφόρησης με στόχο τον εντοπισμό σχετικών θεμάτων βιωσιμότητας κατά την περίοδο αναφοράς
- Έλεγχο των εσωτερικών κατευθυντήριων οδηγιών, συμπεριλαμβανομένων των συντελεστών μετατροπής, των εκτιμήσεων και των συμπερασμάτων και των σχετικών υποθέσεων
- Μια αρχική επίσκεψη με τα κεντρικά γραφεία του Ομίλου TITAN στην Αθήνα, με σκοπό να κατανοήσουμε τυχόν αλλαγές στην στρατηγική βιωσιμότητας, τα συστήματα δημοσιοποίησης, τις διαδικασίες, τους εσωτερικούς ελέγχους και τις ευθύνες του Ομίλου κατά τη διάρκεια του 2018
- Επισκέψεις στα γραφεία και στις παραγωγικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων του Ομίλου TITAN στο Κόσοβο (Sharrcem), τη Βόρεια Μακεδονία (Usje) και τη Βιρτζίνια των ΗΠΑ (Roanoke Cement) με σκοπό να επαληθεύσουμε τις πηγές στοιχείων που αποτελούν τη βάση για τους δείκτες μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων και για να επιθεωρήσουμε τις τοπικές δραστηριότητες που αφορούν την διαχείριση περιβάλλοντος και ασφάλειας, τα εργασιακά και τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη σύμπραξη με τους συμ-μετόχους και την κοινότητα. Οι τρεις εν λόγω εγκαταστάσεις συνέβαλαν περίπου στο 19% της παραγωγής τσιμέντου ή 18% των καθαρών εκπομπών CO₂ του Ομίλου κατά την περίοδο αναφοράς
- Την αξιολόγηση των συμπερασμάτων αναγνωρισμένων τρίτων φορέων επαλήθευσης των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου του Πεδίου 1 οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της Ε.Ε. (EU ETS). Αυτές παρείχαν κάλυψη ενός επιπρόσθετου περίπου 31% των καθαρών εκπομπών CO₂ του Ομίλου TITAN
- Μία αναλυτική ανασκόπηση και έλεγχος πεδίου για τα στοιχεία του έτους, που καταχωρήθηκαν από όλα τα κέντρα δραστηριότητας και συμπεριλήφθηκαν στις ενοποιημένες καταστάσεις μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης
- Μια δεύτερη επίσκεψη στα κεντρικά γραφεία του Ομίλου TITAN στην Αθήνα, με σκοπό:
 - Την ανασκόπηση των ενεργειών και των αποτελεσμάτων της σύμπραξης με τους συμ-μετόχους και της Αξιολόγησης Ουσιωδών θεμάτων του Ομίλου TITAN
 - Την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων σχετικά με την ακρίβεια και την πληρότητα των εταιρικών ενοποιημένων αποτελεσμάτων για τους σχετικούς μη χρηματοοικονομικούς δείκτες
 - Τη συγκέντρωση πρόσθετων στοιχείων μέσω συνεντεύξεων με στελέχη της διοίκησης (συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων Περιβάλλοντος, Ασφάλειας, Ανθρώπινου Δυναμικού, Νομικών Υπηρεσιών, Εσωτερικού Ελέγχου και Προμηθειών) και τον έλεγχο των τεκμηρίων τα οποία υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς της διοίκησης οι οποίοι καλύπτονται από την δέσμευσή μας
- Επισκόπηση της παρουσίασης των δημοσιοποιήσεων των σχετικών με το πεδίο εργασίας μας στην Έκθεση και στον Απολογισμό με σκοπό την εξασφάλιση συνέπειας.

Θεωρούμε ότι τα στοιχεία επαλήθευσης που αποκομίσαμε είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν μία βάση για τη γνώμη μας.

Τα όρια της δέσμευσής μας

Η αξιοπιστία των επαληθευμένων στοιχείων υπόκειται σε εγγενείς αβεβαιότητες δεδομένων των διαθέσιμων μεθόδων για τον καθορισμό, τον υπολογισμό ή την εκτίμηση των πρωτογενών πληροφοριών που αποτελούν τη βάση τους. Τα συμπεράσματα της επαλήθευσής μας αναμένεται να γίνουν κατανοητά σε αυτό το πλαίσιο.

Η βάση υπολογισμού που χρησιμοποιήθηκε για την παρουσίαση των επιδόσεων σε σύγκριση με τους στόχους που έχουν τεθεί για το 2020 δεν περιλαμβάνεται στην παρούσα διαδικασία επαλήθευσης. Επίσης, η ανεξάρτητη Δήλωση Επαλήθευσης δεν περιλαμβάνει στοιχεία που αναφέρονται στην ιστοσελίδα, περιλαμβανομένου και του ελέγχου της λειτουργίας αυτού και κυρίως εάν προκύψουν αλλαγές στις περιεχόμενες σε αυτό πληροφορίες μετά την πρώτη του έκδοση.

Jennifer Iansen-Rogers
Partner, Head of Corporate Assurance
7 March 2019

ERM Certification and Verification Services, London
www.ermcvs.com; Email: post@ermcvs.com

Η ERM CVS είναι μέλος του Ομίλου ERM. Το έργο που αναλαμβάνει η ERM CVS για τους πελάτες της σχετίζεται αποκλειστικά με δραστηριότητες ανεξάρτητης επαλήθευσης και εκπαίδευσης ελεγκτών. Οι διαδικασίες μας σχεδιάζονται και υλοποιούνται, με σκοπό να διασφαλίσουμε ότι το έργο που αναλαμβάνουμε για τους πελάτες μας είναι αμερόληπτο και δεν υπόκειται σε πιθανότητα σύγκρουσης συμφερόντων. Η ERM CVS και οι εργαζόμενοι που ανέλαβαν το έργο της διασφάλισης δεν παρέχουν σχετικές συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ TITAN υπό οποιαδήποτε μορφή.

Αρχές και όρια της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Πρότυπα και αρχές αναφοράς μη-οικονομικών καταστάσεων

Η δημοσιοποίηση των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων του Ομίλου TITAN συνάδει προς την ελληνική νομοθεσία (4403/2016), η οποία προσδιορίζει τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2014/95/EU του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 που τροποποίησε την Οδηγία 2013/34/EU και αφορά την δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων και στοιχείων πολυμορφίας από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους εταιριών.

Η ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων του Ομίλου TITAN παρουσιάζεται στην Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου Χρήσης 01.01.2018 – 31.12.2018 και αναφέρεται στα θέματα που έχουν αξιολογηθεί και ιεραρχηθεί ως πιο ουσιώδη για τις δραστηριότητες του Ομίλου και τους κύριους συμ-μετόχους του.

Η ενιαία ετήσια έκθεση Απολογισμού του Ομίλου TITAN απευθύνεται σε μετόχους και άλλους βασικούς συμ-μετόχους του, ειδικότερα εργαζόμενους, πελάτες, προμηθευτές, κυβερνήσεις και ρυθμιστικές αρχές, τοπικές κοινότητες και ΜΚΟ.

Επίσης, ο TITAN έχει ενσωματώσει εθελοντικά και εφαρμόζει πιστά τα παρακάτω διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και αρχές δημοσιοποίησης:

1. Τις κατευθυντήριες αρχές του Διεθνούς Πλαισίου Αναφορών <IR>, το οποίο έχει αναπτυχθεί από το Διεθνές Συμβούλιο Ολοκληρωμένων Αναφορών (IIRS).
2. Τις κατευθυντήριες αρχές του Πλαισίου Αναφορών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, μοναδικού περιεκτικού οδηγού για τη δημοσιοποίηση εκ μέρους των εταιριών του τρόπου με τον οποίο σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η εφαρμογή εκ μέρους του TITAN των κατευθυντηρίων αρχών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα συνοψίζεται στη σχετική Αναφορά Προόδου του Ομίλου TITAN για το 2018 η οποία περιλαμβάνεται στην ενότητα 7 του Ενιαίου Ετήσιου Απολογισμού 2018 του Ομίλου TITAN.

Το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, μια πρωτοβουλία στρατηγικής πολιτικής για τις επιχειρήσεις που έχουν δεσμευθεί να εναρμονίσουν τις δραστηριότητες και τις στρατηγικές τους με τις δέκα διεθνώς αποδεκτές αρχές στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της εργασίας, του περιβάλλοντος, της καταπολέμησης της διαφθοράς και των ευρύτερων στόχων του ΟΗΕ. Η υποχρέωση του TITAN ως μέλους του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ να δημοσιεύει Αναφορές Προόδου

(COP) καλύπτεται από τη συμπερίληψη ουσιωδών στοιχείων στον Ετήσιο Απολογισμό και πρόσθετων στοιχείων στην ιστοσελίδα του Ομίλου TITAN και υποβάλλεται στη βάση δεδομένων του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ

3. Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD/CSI) για τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τη δημοσιοποίηση των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων που σχετίζονται με συγκεκριμένα θέματα, πιο συγκεκριμένα:
 - Το πρωτόκολλο της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για το CO₂ & την ενέργεια, έκδοση 3.1 (2011)
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για την Αποκατάσταση Λατομείων (2011)
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για την Παρακολούθηση και την Αναφορά Αερίων Εκπομπών στη βιομηχανία Τσιμέντου, έκδοση 2.0 (2012)
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για τη Μέτρηση και τη δημοσιοποίηση στοιχείων για την Ασφάλεια, τροποποιημένη έκδοση του 2013. Επίσης, την Κατευθυντήρια Οδηγία της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για τις συνιστώμενες καλές πρακτικές στην (α) Διαχείριση εργολάβων (2009), and (β) στην Ασφαλή Οδήγηση (όπως τροποποιήθηκε το 2012)
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για την Παρακολούθηση και την Αναφορά Αερίων Εκπομπών στη βιομηχανία Τσιμέντου, έκδοση 2.0 (2012)
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για τη Μέτρηση και τη δημοσιοποίηση στοιχείων για την Ασφάλεια, τροποποιημένη έκδοση του 2013. Επίσης, την Κατευθυντήρια Οδηγία της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για τις συνιστώμενες καλές πρακτικές στην (α) Διαχείριση εργολάβων (2009), and (β) στην Ασφαλή Οδήγηση (όπως τροποποιήθηκε το 2012)
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για την εκτίμηση των

περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων (2016)

- Τις αρχές και τις κατευθυντήριες οδηγίες για τη διαχείριση της αλυσίδας αξίας (2016)
- Επίσης, τις καλύτερες διαθέσιμες αναφορές, τα καθοδηγητικά έγγραφα και τα «εργαλεία» που παράγονται από τις άλλες μεγάλες συμπράξεις ειδικών φορέων του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και συγκεκριμένα:
- Το Πρωτόκολλο του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) για το φυσικό κεφάλαιο (2015-2016), και την εργαλειοθήκη του Πρωτοκόλλου για το Φυσικό Κεφάλαιο. Το εργαλείο του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) για την παγκόσμια διαχείριση του νερού (αποτέλεσμα της συνεργασίας του WBCSD με την CH2M), και τους παγκόσμιους χάρτες του άπλαντα των κινδύνων για το νερό και τους υδαταγωγούς του Παγκόσμιου Ινστιτούτου Πόρων (World Resources Institute, WRI)
- Το Ενιαίο Εργαλείο Εκτίμησης της βιοποικιλότητας (η Πρωτοβουλία IBAT Alliance περιλαμβάνει τα IUCN, Birdlife Intl.κ.λπ.)

Και :

4. Την οδηγία «Οδηγός για τους Βασικούς Δείκτες για την δημοσιοποίηση 'οντοτήτων' (εταιριών), σχετικά με την συνεισφορά τους για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (ΔΗΕΕΑ, UNCTAD 10.19.2018).

Ο ΤΙΤΑΝ έχει σχεδιάσει διαδικασίες που εγγυώνται ότι οι ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες οι οποίες καταγράφουν τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις των επιδόσεων έχουν διασφαλιστεί, όπως και συστήματα που υποστηρίζουν τα στοιχεία και τις επιδόσεις.

Η ανασκόπηση των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων που εμπεριέχεται στην Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου για το 2018 έχει επαληθευτεί σε σχέση με τις παραπάνω εθελοντικές κατευθυντήριες οδηγίες και τα κριτήρια Αναφοράς Προόδου του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ από την εταιρία ERM CVS. Η δήλωση επαλήθευσης μη

χρηματοοικονομικών επιδόσεων προς την Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ είναι διαθέσιμη στην παρούσα ενότητα.

Ο ΤΙΤΑΝ δηλώνει ότι ο παρών απολογισμός καλύπτει τα εφαρμόζει τα κριτήρια «προηγμένου επιπέδου» του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για την έκδοση Αναφορών Προόδου (Communication on Progress ή «COP») όπως και τις κατευθυντήριες οδηγίες και τα πρωτόκολλα της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για τη δημοσιοποίηση επιδόσεων που σχετίζονται με συγκεκριμένα θέματα. Ο απολογισμός εφαρμόζει τα κριτήρια «προηγμένου επιπέδου» στην παρούσα ενότητα και θα είναι επίσης διαθέσιμος μέσω της ιστοσελίδας του Οικουμενικού συμφώνου του ΟΗΕ στη διεύθυνση <https://www.unglobalcompact.org/>, μετά τον Ιούνιο του 2018.

Ο απολογισμός απευθύνεται επίσης σε πιθανούς επενδυτές, αναλυτές και κάθε άλλον ενδιαφερόμενο. Τα σχόλια σχετικά με τις μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις είναι ευπρόσδεκτα στη διεύθυνση: csr@titan.gr

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά, παρακαλούμε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας <http://www.titan-cement.com/> ή να επικοινωνήσετε με τη Μαρία Αλεξίου, Διευθύντρια Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης Ομίλου ΤΙΤΑΝ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση csr@titan.gr ή στη διεύθυνση Χαλκίδος 22Α, 111 43 Αθήνα, Ελλάδα.

Προσδιορισμός περιεχομένου της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Το περιεχόμενο της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου για το 2018, σε ό,τι αφορά τις μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις, συνάδει με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των ουσιαστών θεμάτων του Ομίλου τα οποία παρουσιάζονται με τους τίτλους και τη σειρά με την οποία ιεραρχήθηκαν κατά τη διαδικασία αξιολόγησής τους. Τα όρια της αναφοράς για κάθε ένα από τα ουσιαστικά θέματα καθορίζονται από τις αρχές της έμφασης στα ουσιαστικά θέματα («ουσιαστικότητα», materiality) και της ενσωμάτωσης (inclusiveness), ώστε τα περιεχόμενα της Έκθεσης να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των συμ-μετόχων, να παρέχουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις των

Η συγκεκριμένη κατευθυντήρια οδηγία αναπτύχθηκε το 2018 μέσω συνεργασίας της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD) και του Διεθνούς Συμβουλίου Ολοκληρωμένων Αναφορών (IIRC) και είναι ένα εργαλείο που έχει σκοπό να βοηθήσει τις επιχειρήσεις και άλλους ιδιωτικούς φορείς να παρέχουν βασικά στοιχεία επιδόσεων σε ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης με συνεπή και συγκρίσιμο τρόπο ο οποίος θα καλύπτει τις κοινές ανάγκες πολλών διαφορετικών συμ-μετόχων της Ατζέντας για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG Agenda 2030). Λεπτομέρειες για την καθοδήγηση και την προέγχιση μπορούν να βρεθούν στις διεύθυνσεις

<http://integratedreporting.org/news/core-indicators-launched-at-united-nations-for-integrated-reporting-by-enterprises-on-sustainable-development-goals/>

και

https://isar.unctad.org/wp-content/uploads/2018/10/Guidance-on-Core-Indicator_ISAR-35.pdf

Η κατευθυντήρια οδηγία της UNCTAD εφαρμόζεται σε συνδυασμό με τις πιο πρόσφατες εξελίξεις εντός του πλαισίου των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ: Τον Σεπτέμβριο του 2018, το Γραφείο Στατιστικής των Ηνωμένων Εθνών [UN[SD]] παρουσίασε το «Ηλεκτρονικό εγχειρίδιο για τους δείκτες Βιώσιμης Ανάπτυξης» που παρέχει ένα σαφές πλαίσιο για τους δείκτες επιδόσεων συμπληρώνοντας τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και επιδιώκοντας ένα πιο περιεκτικό, ολοκληρωμένο πλαίσιο δημοσιοποίησης.

Πηγή: <https://unstats.un.org/wiki/display/SDGHandbook/Home>

προηγούμενων ετών και να διασφαλίζεται η συνοχή, η ισορροπία και η ακρίβεια των πληροφοριών.

Γενικές αρχές της δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Ουσιώδη θέματα (πλαίσιο IIRC)

Ένα θέμα ορίζεται ως ουσιώδες αν κατέχει τέτοια συνάφεια και σημασία ώστε θα μπορούσε να επηρεάσει ουσιωδώς τις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις του ανώτερου διοικητικού οργάνου του οργανισμού, ή να αλλάξει τις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις των επιδιωκόμενων χρηστών σε σχέση με την ικανότητα του οργανισμού να δημιουργήσει αξία με την πάροδο του χρόνου. Για τον καθορισμό ενός θέματος ως ουσιώδους η ανώτερη διοίκηση και αυτοί που έχουν επιφορτιστεί με την διακυβέρνηση του οργανισμού εξετάζουν αν το θέμα επηρεάζει ουσιωδώς, ή έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει ουσιωδώς την στρατηγική του οργανισμού, το επιχειρηματικό μοντέλο ή ένα ή περισσότερα από τα κεφάλαια (ο όρος κεφάλαιο μεταφράζεται από την αγγλική λέξη capital), που χρησιμοποιεί ή επηρεάζει.

Συνάφεια (πλαίσιο IIRC)

Τα συναφή θέματα είναι πρότερα, παρόντα ή μελλοντικά θέματα που επηρεάζουν ή μπορούν να επηρεάσουν τη στρατηγική του οργανισμού, το επιχειρηματικό μοντέλο του ή ένα ή περισσότερα από τα κεφάλαιά του και κατά συνέπεια την ικανότητα του οργανισμού να δημιουργήσει αξία με την πάροδο του χρόνου. Ο προσδιορισμός των συναφών θεμάτων προς συμπερίληψη σε αυτό τον ενιαίο απολογισμό περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των πιθανών συναφών θεμάτων και τον περιορισμό τους στα ζητήματα που είναι συναφή για συμπερίληψη. Οι πληροφορίες σχετικά με τα συναφή ζητήματα μπορεί να έχουν προγνωστική ή επικυρωτική αξία σε σχέση με τις αποφάσεις του επιδιωκόμενου χρήστη, ή αμφότερες.

Περιεκτικότητα (πλαίσιο IIRC)

Οι δημοσιοποιήσεις που αφορούν ουσιώδη θέματα πρέπει να περιλαμβάνουν περιεκτικές πληροφορίες που παρέχουν επαρκή πληροφόρηση ώστε να καθιστούν τις εν λόγω δημοσιεύσεις κατανοητές και να αποφεύγουν πληροφορίες περιττού χαρακτήρα.

Συνέπεια (πλαίσιο IIRC)

Οι πολιτικές δημοσιοποίησης θα πρέπει να τηρούνται με συνέπεια από τη μία περίοδο στην επόμενη εκτός κι αν κρίνεται απαραίτητη κάποια αλλαγή με στόχο να βελτιωθεί η ποιότητα των στοιχείων που δημοσιοποιούνται. Αυτό περιλαμβάνει την χρήση των ίδιων δεικτών επιδόσεων για τα ίδια θέματα εάν συνεχίζουν να είναι ουσιώδη σε διαφορετικές περιόδους αναφοράς. Όταν έχει συμβεί μία σημαντική αλλαγή, ο οργανισμός εξηγεί τον λόγο για την αλλαγή, περιγράφοντας (και επιμετρώντας, όπου

είναι πρακτικά δυνατό και ουσιώδες) τις επιπτώσεις της.

Αλλαγές στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του Ετήσιου Ενιαίου Απολογισμού 2018

Νέα στοιχεία σε αυτό τον Απολογισμό σε σχέση με την Ετήσια Ενιαία Έκθεση Απολογισμού 2017 που αφορούν μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις είναι κυρίως τα παρακάτω:

- Επιπρόσθετα στοιχεία στην ενότητα 1, που σχετίζονται με την οικονομική αξία που δημιουργείται και διανέμεται στους συμ-μετόχους.
- Αλλαγές στο περιεχόμενο και πρόσθετα στοιχεία στην Ενότητα 7, που σχετίζονται με εθελοντικές κατευθυντήριες οδηγίες και το εύρος της δημοσιοποίησης των δεδομένων μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων.
- Το Ευρετήριο Περιβαλλοντικών Επιδόσεων του Ομίλου με τα ενοποιημένα στοιχεία πέντε χρόνων
- που αφορούν τους συναφείς Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ για το 2030 και τους επιδιωκόμενους στόχους του Ομίλου για αυτούς τους ΣΒΑ.
- Το Ευρετήριο Κοινωνικών Επιδόσεων του Ομίλου παρουσιάζει τα ενοποιημένα και ανά χώρα αποτελέσματα πέντε χρόνων τα οποία αφορούν τους συναφείς ΣΒΑ 2030 και τους Στόχους του Ομίλου για αυτούς του ΣΒΑ.
- Αλλαγές στο περιεχόμενο της ανασκόπησης Αναφορών Προόδου του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για το 2018.

Το ενοποιημένο σύστημα του Τιτάνα για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Η δημοσιοποίηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων βασίζεται σε ένα ενοποιημένο σύστημα που αναπτύχθηκε από τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ και αναθεωρήθηκε εντός του 2017 και το οποίο διευκολύνει τη διαδικασία συλλογής, συγκέντρωσης και αναφοράς των μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων σε όλο το εύρος του Ομίλου, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τη στρατηγική και τις υποχρεώσεις βιώσιμης ανάπτυξης του Τιτάνα και ειδικότερα τα κριτήρια προηγμένου επιπέδου του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για τις Αναφορές Προόδου (UNGC COP) και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας WBCSD/CSI.

Εύρος της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων και δεικτών του 2018

Η ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων του Ομίλου ΤΙΤΑΝ καλύπτει όλες τις δραστηριότητες και τις εν λειτουργία θυγατρικές, εξαιρώντας τις κοινοπραξίες στις οποίες ο ΤΙΤΑΝ δεν ασκεί λειτουργικό έλεγχο.

Βασικοί δείκτες δημιουργίας αξίας

Ένα ειδικό ευρετήριο με βασικές δημοσιοποιήσεις οι οποίες παρέχουν στοιχεία που αφορούν την οικονομική αξία που δημιουργήθηκε και διανεμήθηκε στους συμ-μετόχους το 2018 σε επίπεδο Ομίλου, συμπεριλαμβάνεται στην ενότητα 7. Βλ. Ευρετήριο με τίτλο: 'Βασικοί δείκτες δημιουργίας αξίας'. Αυτοί οι δείκτες είναι ουσιώδεις για τη δημοσιοποίηση της προόδου σχετικά με τις δεσμεύσεις του Ομίλου ΠΙΤΑΝ στις Δέκα Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του πιο πρόσφατου Οδηγού για τους Βασικούς Δείκτες για την δημοσιοποίηση 'οντοτήτων' (εταιριών), σχετικά με την συνεισφορά τους για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΔΗΕΕΑ, UNCTAD 10.19.2018) όπως αναφέρεται παραπάνω.

Ορισμοί - ορολογία

Επενδύσεις για την εκπαίδευση των άμεσων εργαζομένων, ως συνολικά έξοδα: Άμεσα και έμμεσα κόστη που αφορούν στην Εκπαίδευση (περιλαμβάνονται κόστη για αμοιβές εκπαιδευτών, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό για την εκπαίδευση, καθώς και κόστη σχετιζόμενων ταξιδιών κλπ.). Ο Πιτάνας δημοσιοποιεί την πληροφορία ανά έτος και ανά εργαζόμενο, και διατηρεί τα στοιχεία για την περαιτέρω ανάλυση και δημοσιοποίηση του μεγέθους και ανά κατηγορία εργαζομένων.

Πράσινη επένδυση: Συνολικό ποσό εξόδων για επενδύσεις που αφορούν κατά κύριο λόγο στην πρόληψη, μείωση και αποφυγή ρύπανσης και άλλων μορφών υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ως απόλυτο μέγεθος. Περιλαμβάνονται στον συγκεκριμένο Βασικό Δείκτη τόσο οι επενδύσεις όσο και οι λειτουργικές δαπάνες για τις περιβαλλοντικές βελτιώσεις. Ο Πιτάνας δημοσιοποιεί την πληροφορία ανά έτος, καθώς και περαιτέρω ανάλυση σε επιμέρους υποκατηγορίες (όπως εγκαταστάσεις πάγιου εξοπλισμού, και λειτουργικά έξοδα).

Υποστήριξη σε έργα των τοπικών κοινωνιών: Πληρωμές για την υποστήριξη έργων στις τοπικές κοινότητες των περιοχών της δραστηριοποίησής, με τη μορφή Δωρεών. Συμπληρωματική ερμηνεία: Συνολικό ποσό φιλανθρωπικών/εθελοντικών χορηγιών και οικονομικών επενδύσεων (τόσο σε πάγια όσο και λειτουργικά έξοδα) στην ευρύτερη κοινότητα όπου οι συγκεκριμένοι επωφελούμενοι είναι εκτός της εταιρίας, ως απόλυτο μέγεθος. Ο Πιτάνας δημοσιοποιεί την πληροφορία ανά έτος, κάτω από τον γενικό τίτλο 'Δωρεές', και επίσης δημοσιοποιεί ξεχωριστά τις πληρωμές που έγιναν σε μετρητά και σε

παροχές σε είδος για τον ίδιο ως άνω σκοπό και κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Συνολικά έξοδα για Έρευνα και Ανάπτυξη: Επενδύσεις σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) και Καινοτομία, ως σύνολο εξόδων. Ο Πιτάνας δημοσιοποιεί την πληροφορία ως άθροισμα όλων των εξόδων για σχετικές δραστηριότητες και έργα, και περιλαμβανομένων μισθών, εκπροσωπήσεων, ταξιδιών και άλλων εξόδων των άμεσων εργαζομένων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τα ανωτέρω, καθώς και άλλων εξόδων για την προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών και προϊόντων, κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Προστιθέμενη Αξία: Έσοδα μείον κόστη για προμήθειες υλικών, αγαθών, και υπηρεσιών, ως απόλυτο μέγεθος (αναφέρεται και ως Μεικτή Προστιθέμενη Αξία).

Καθαρή Προστιθέμενη Αξία: Έσοδα μείον κόστη για προμήθειες υλικών, αγαθών και υπηρεσιών, (και) μείον τις αποσβέσεις των ενσώματων ακινητοποιήσεων, ως απόλυτο μέγεθος (αναφέρεται και ως Καθαρή Προστιθέμενη Αξία).

Δείκτες Περιβαλλοντικής Επίδοσης

Η συγκέντρωση στοιχείων και οι δείκτες που αφορούν τις επιδόσεις στον τομέα της περιβαλλοντικής διαχείρισης έχουν υπολογιστεί σύμφωνα με τους ορισμούς που παρέχουν οι κατευθυντήριες οδηγίες της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) για τις αέριες εκπομπές, τις εκπομπές CO₂ και την κατανάλωση ενέργειας. Η βάση υπολογισμού αυτών των δεικτών παρουσιάζεται στους πίνακες 2-3.

Ο υπολογισμός των βασικών δεικτών περιβαλλοντικών επιδόσεων βασίζεται στα ενοποιημένα αποτελέσματα από τα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου, τις μονάδες άλεσης και τα συνδεδεμένα με αυτά λατομεία.

Το ειδικό ευρετήριο για τις περιβαλλοντικές επιδόσεις σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνει 74 δείκτες (με κωδικούς από EP01 έως EP74) και συμπεριλαμβάνεται στην ενότητα 7. Οι δείκτες με την ένδειξη 'EP' (Περιβαλλοντικές Επιδόσεις/ΠΕ) συνδέονται εντός του ευρετηρίου με τους πιο συναφείς ΣΒΑ 2030 και τους συγκεκριμένους Στόχους του Ομίλου για κάθε ΣΒΑ.

Όσο αφορά με τη δέσμευση στους στόχους του Ομίλου για το 2020 και τη δημοσιοποίηση της σχετικής προόδου, η προσέγγιση του Πιτάνα έχει ως εξής: (α) Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Κιότο, το έτος αναφοράς για τις εκπομπές CO₂ είναι το 1990, (β) Για

Γενική Σημείωση: Όλες οι ανωτέρω περιγραφές σχετικά με τους Βασικούς Δείκτες για τη Δημιουργία Αξίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη έχουν υιοθετηθεί από το κείμενο «Οδηγός για τους Βασικούς Δείκτες για την δημοσιοποίηση 'οντοτήτων' (εταιριών), σχετικά με την συνεισφορά τους για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (ΔΗΕΕΑ, 10.19.2018). Ο

Πιτάνας χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτό στοιχεία από τις δημοσιευμένες Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου, που έχουν πιστοποιηθεί από ανεξάρτητο έλεγχο, και που αφορούν στην ίδια χρονική περίοδο.

όλους τους υπόλοιπους δείκτες περιβαλλοντικών επιδόσεων, ως έτος αναφοράς χρησιμοποιείται το 2003, ως το πρώτο κατά το οποίο ο Όμιλος δημοσιοποίησε ενοποιημένους δείκτες μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων και επίσης το πρώτο κατά το οποίο ο ΠΙΤΑΝ έγινε βασικό μέλος του WBCSD/CSI.

Οι εκπομπές αερίων και η κατανάλωση φυσικών πόρων που αποφεύχθηκαν υπολογίστηκαν βάσει των ιστορικών πληροφοριών οι οποίες αφορούν την ετήσια παραγωγή και τις επιδόσεις καθενός από τα εργοστάσια τσιμέντου και άλεσης του Ομίλου. Οι πληροφορίες που δεν ήταν διαθέσιμες υπολογίστηκαν ανά περίπτωση, είτε χρησιμοποιώντας γραμμική παρεμβολή ανάμεσα στα διαθέσιμα στοιχεία είτε διατηρώντας τις επιδόσεις άλλων ετών σε σχέση με πληροφορίες που αφορούσαν αναβαθμίσεις εξοπλισμού. Οι εγκαταστάσεις που λειτούργησαν κατά το έτος αναφοράς ελήφθησαν υπ' όψη στους υπολογισμούς μας κάνοντας χρήση του ποσοστού αναφοράς που διατηρούσε ο Όμιλος ΠΙΤΑΝ κατά το τέλος του 2018. Για μια συγκεκριμένη περίοδο (μέχρι ένα συγκεκριμένο έτος που ορίζεται σύμφωνα με το ευρετήριο), οι συσσωρευθείσες ποσότητες υπολογίστηκαν αθροίζοντας τις ποσότητες που αποφεύχθηκαν ετησίως. Οι ποσότητες που αποφεύχθηκαν ετησίως υπολογίστηκαν ως το γινόμενο της διαφοράς ανάμεσα στην πραγματική ποσότητα που εκλύθηκε (ή αποφεύχθηκε η κατανάλωση, νερό) και την ποσότητα που θα είχε εκλυθεί (ή θα είχε καταναλωθεί, νερό) εάν η επίδοση ήταν αυτή του έτους αναφοράς επί την παραγωγή του αντίστοιχου έτους.

Η ίδια προσέγγιση επεκτάθηκε το 2018 με στόχο να καλυφθεί η δημοσιοποίηση των ποσοτήτων (σε συνολικούς τόνους) εναλλακτικών πρώτων υλών και δευτερογενών καυσίμων οι οποίες αποφεύχθηκαν, που σε άλλη περίπτωση θα είχαν θεωρηθεί απόβλητα και θα είχαν ταφεί με τις επακόλουθες επιπτώσεις στο τοπικό περιβάλλον, το έδαφος, του υδάτινους πόρους και τα οικοσυστήματα.

Δείκτες Κοινωνικής Επίδοσης

Η συλλογή στοιχείων και οι δείκτες κοινωνικών επιδόσεων υπολογίζονται σύμφωνα με το ενοποιημένο σύστημα διαχείρισης αναφορών του Πιτάνα, το οποίο αποτελείται από μία πλατφόρμα λογισμικού εσωτερικής ανάπτυξης, τη βάση δεδομένων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για όλες τις διαδικασίες συλλογής στοιχείων και συγχώνευσεων και το γλωσσάρι με τους βασικούς όρους και ορισμούς στους οποίους βασίζονται οι υπολογισμοί στοιχείων που αφορούν τις κοινωνικές επιδόσεις και το οποίο παρουσιάζεται στην παρούσα ενότητα.

Το ειδικό ευρετήριο των δεικτών κοινωνικών επιδόσεων σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνει 74 δείκτες

KPI (με κωδικούς από SP01 έως SP74) και συμπεριλαμβάνεται στο ενότητα 7. Οι δείκτες 'SP' – (Κοινωνικές Επιδόσεις/ΚΕ) όπως και οι δείκτες 'EP' (Περιβαλλοντικές Επιδόσεις/ΠΕ) – συνδέονται εντός του ευρετηρίου με τους πιο συναφείς ΣΒΑ 2030 και τους συγκεκριμένους Στόχους του Ομίλου για κάθε ΣΒΑ.

Τα δύο ευρετήρια για τους δείκτες περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων αναπτύχθηκαν σύμφωνα με την ίδια διάρθρωση και ακολουθούν την ίδια λογική ομαδοποίησης των δημοσιοποιήσεων (δεικτών) σύμφωνα με τομείς που αξιολογούνται ως «ουσιώδεις» για τον Όμιλο, οι οποίοι σχετίζονται με τις επιπτώσεις και τις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης του Ομίλου. Τα δύο ευρετήρια απεικονίζουν τα δεδομένα πέντε ετών (2014-2018) με έναν τυποποιημένο και συνεκτικό τρόπο, αξιοποιώντας την ευρωστία των ενοποιημένων αναφορών του Πιτάνα από το 2014 και μπορούν να εγγυηθούν την συνοχή και τη σαφήνεια της δημοσιοποίησης στο ευρύτερο κοινό.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Η πλήρης δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικών με την Εταιρική Διακυβέρνηση των δραστηριοτήτων του Ομίλου ΠΙΤΑΝ καλύπτεται στην Ενότητα 2 του παρόντος.

Στην ενότητα 7 περιλαμβάνεται ένα νέο Ευρετήριο με τίτλο 'Βασικοί Δείκτες για την Εταιρική Διακυβέρνηση', με σκοπό την παράθεση βασικών δημοσιοποιήσεων που αφορούν στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή Ελέγχου, όπως επίσης και σε πρόστιμα που έχουν καταβληθεί ή που εκκρεμούν σύμφωνα με δικαστικές αποφάσεις και που σχετίζονται με ζητήματα διαφθοράς, όπως επίσης και οι ώρες εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με την αντιμετώπιση της διαφθοράς, κατά το 2018. Αυτοί οι Δείκτες είναι σύμφωνοι με τις απαιτήσεις του πρόσφατου Οδηγού της ΔΗΕΕΑ (2018), όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, και συνδέονται μέσω του Ευρετηρίου με τους πλέον σχετικούς Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) 2030 και συγκεκριμένους Υποστόχους αυτών. Επιλεγμένοι Δείκτες αυτού του Ευρετηρίου είναι επίσης ουσιώδεις για την αναφορά προόδου σε σχέση με τις δεσμεύσεις του Ομίλου ΠΙΤΑΝ στις Δέκα Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UNGCI).

Ορισμοί - ορολογία

Κυκλική οικονομία: Το Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη WBCSD (Factor 10 - Circular Economy project 2018) ορίζει την κυκλική οικονομία ως «ένα νέο οικονομικό μοντέλο που είναι ενσυνείδητα αναγεννητικό. Στόχος είναι να διατηρηθεί η αξία των κυκλοφορούντων πόρων, προϊόντων, ανταλλακτικών και υλικών δημιουργώντας ένα σύστημα με καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα που

επιτρέπουν τη μακροχρόνια ζωή, την πρόσθετη (επανα)χρήση, την δυνατότητα ανανέωσης, την ανακαίνιση, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση. Εφαρμόζοντας αυτές τις αρχές, οι εταιρίες μπορούν να συνεργάζονται για να απαλείψουν τα απόβλητα, να αυξήσουν την παραγωγικότητα πόρων και να διατηρήσουν τη χρήση των πόρων εντός των πλανητικών μας ορίων». Αυτό το όραμα προσφέρει νέες ενοράσεις για τον κλάδο εκπληρώνοντας τους ευρύτερους στόχους του που καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο ζωής της παραγωγής, τον εφοδιασμό, τη μεταποίηση, την κατασκευή, την λειτουργία, την επισκευή/συντήρηση, την ανακύκλωση και την λήξη της ζωής των υλικών.

Κέντρο κόστους: Κέντρο κόστους είναι η μικρότερη οργανωτική ομάδα που αντιπροσωπεύει μία σαφώς προσδιορισμένη περιοχή όπου εμφανίζονται τα κόστη και συγκεντρώνονται όλα τα έξοδα. Ο ορισμός ενός κέντρου κόστους μπορεί να βασίζεται σε λειτουργικές απαιτήσεις, κριτήρια κατανομής, φυσική τοποθεσία ή ευθύνη για κόστη. Κάθε κέντρο κόστους συνήθως διαθέτει έναν μεμονωμένο ιδιοκτήτη επιχείρησης, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του πραγματικού κόστους. Τα κέντρα κόστους κατά κανόνα χρησιμοποιούνται για να συγκρατηθεί το συνολικό κόστος.

Απασχόληση: Ειδικές σημειώσεις για την απασχόληση στον Όμιλο TITAN:

Ειδικότερα, για δείκτες που αφορούν τις κοινωνικές επιδόσεις, η κάλυψη των επιχειρήσεων του Ομίλου το 2018 ήταν πλήρης (100%) για όλες τις θυγατρικές, εκτός από τις κοινοπραξίες, οι οποίες βρίσκονται πέραν του εύρους του απολογισμού. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. παρακάτω.

Εργαζόμενοι: Εργαζόμενος είναι ένα άτομο το οποίο, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρακτική, αναγνωρίζεται ως εργαζόμενος του οργανισμού υπό αναφορά, διατηρώντας είτε μία θέση πλήρους ή μερικής απασχόλησης είτε μία προσωρινή θέση εργασίας για μια συγκεκριμένη περίοδο κατά την οποία αμείβεται. Ο Όμιλος TITAN παρακολουθεί διάφορα στοιχεία σχετικά με την εργασία, καλύπτοντας τις υποχρεώσεις αναφοράς και δημοσιοποίησης σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας όπου βρίσκονται οι κεντρικές εγκαταστάσεις του, το CSI και το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, ως εξής:

Πλήρους απασχόλησης εργαζόμενος ορίζεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική που αφορά το ωράριο εργασίας (όπως η εθνική νομοθεσία που ορίζει ότι "πλήρης απασχόληση" σημαίνει η ελάχιστη απασχόληση εννέα μηνών ανά έτος και 30 ωρών ανά εβδομάδα). Ο αριθμός εργαζόμενων πλήρους απασχόλησης πρέπει να προκύπτει από τα δεδομένα της επιχειρηματικής μονάδας (εργαζόμενοι που έχουν χρεωθεί στο κέντρο κόστους της εγκατάστασης).

Εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης είναι ένας εργαζόμενος του οποίου οι ώρες εργασίας ανά εβδομάδα, μήνα ή χρόνο είναι λιγότερες από τις ώρες που ορίζουν την «πλήρη απασχόληση» σύμφωνα με τα παραπάνω. Ο αριθμός των εργαζόμενων μερικής απασχόλησης θα πρέπει να λαμβάνεται από τα δεδομένα προσωπικού της επιχείρησης (εργαζόμενοι χρεωμένοι στο κέντρο κόστους της εγκατάστασης). Για τα ετήσια δεδομένα, οφείλεται να ληφθούν υπόψη τα ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (FTEs) με τον υπολογισμό τους να γίνεται σύμφωνα με τον παραπάνω δεδομένο ορισμό.

Απασχόληση στο τέλος τους έτους ονομάζεται επίσης 'καταμέτρηση κατά το τέλος τους έτους' είναι ο αριθμός των εργαζόμενων την 31η Δεκεμβρίου του έτους αναφοράς· χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών των εργαζομένων (ως ποσοστό), των νέων προσλήψεων εργαζομένων (ως ποσοστό) και του αριθμού συνδικαλισμένων εργαζομένων όπως αναφέρεται στο τέλος της περιόδου αναφοράς (έτος). Ο γενικός κανόνας είναι ότι στην απασχόληση κατά το τέλος του έτους η εταιρία καταμετρά όλους τους εργαζόμενους με έγκυρη σύμβαση μέχρι, και συμπεριλαμβανομένης της, 31ης Δεκεμβρίου του έτους.

Μέσος όρος απασχόλησης στη βάση δεδομένων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης: (α) είναι ο αριθμός που εκφράζει τον μέσο όρο των εργαζόμενων ή τον μέσο όρο των καταμετρήσεων ανά έτος, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού που παραμένει στην επιχείρηση για διάστημα μικρότερο του ενός μήνα· υπολογίζεται δε ως εξής: Ο αριθμός των εργαζομένων διαιρείται δια του 12. Το πηλίκο είναι η μέση απασχόληση της 12μηνιαίας περιόδου αναφοράς· (γ) για τους δείκτες ασφάλειας, ο μέσος όρος απασχόλησης υπολογίζεται ως ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (δες παρακάτω 'ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης'), με τον μέσο όρο του αριθμού των εργαζομένων πλήρους και μερικής απασχόλησης, και όχι σύμφωνα με την καταμέτρηση.

Κατηγορίες εργαζομένων είναι η ταξινόμηση εργαζομένων κατά επίπεδο (π.χ. ανώτερα διοικητικά στελέχη, μεσαία στελέχη) και κατά αρμοδιότητα (όπως τεχνικοί, διοικητικοί, εργαζόμενοι στην παραγωγή). Για τον Τίτανα, ισχύουν οι εξής κατηγορίες εργαζομένων: (α) Διευθυντές: Περιφερειακοί διευθυντές, επικεφαλής επιχειρηματικών μονάδων ή γενικοί διευθυντές, που αναφέρονται άμεσα σε επικεφαλής επιχειρηματικών μονάδων ή Γενικούς Διευθυντές (π.χ. αντιπρόεδροι ή λειτουργικοί διευθυντές)· (β) Προϊστάμενοι; Επόπτες, επαγγελματίες (π.χ. Διευθυντές εσωτερικών ελέγχων, διευθυντές συντήρησης)· (γ) Στελέχη (διοικητικό/τεχνικό προσωπικό, συμπεριλαμβανομένου του τομέα υπηρεσιών logistics): Προσωπικό γραφείου, μηχανικοί (π.χ. Μηχανικοί παραγωγής, αντιπρόσωποι πωλήσεων, λογιστές κ.λπ.)· (δ) Εργατοτεχνίτες και υπάλληλοι

Εργαζόμενος από την τοπική κοινωνία είναι ένα άτομο που διαβιώνει στην ίδια τοποθεσία (κοινότητα, περιφέρεια, χώρα) με τις εν λειτουργία εγκαταστάσεις. Για λόγους αναφοράς, ο ΠΙΤΑΝ ορίζει (δημοσιοποιεί) σε κάθε χώρα κατά πόσο ο όρος τοπικός αναφέρεται σε i) Κοινότητα ii) Περιφέρεια ή iii) Χώρα

Ρυθμός ανανέωσης προσωπικού είναι ο αριθμός των εργαζομένων που εγκαταλείπουν τον οργανισμό εθελοντικά ή λόγω απόλυσης, συνταξιοδότησης ή θανάτου κατά την υπηρεσία· ο ρυθμός ανανέωσης προσωπικού πρέπει να αναφέρεται ανά «ηλικιακή ομάδα» και φύλο. Υπολογισμός: Ο ρυθμός ανανέωσης προσωπικού ισούται με το γινόμενο του αριθμού των (καταμετρημένων) εργαζομένων στο τέλος της περιόδου αναφοράς επί 100 (με σκοπό να προκύψει μία ποσοστιαία αξία). Ο αριθμός των εργαζομένων που αποχώρησαν και ο συνολικός αριθμός των εργαζόμενων υπολογίζονται σε περίοδο ενός ημερολογιακού έτους.

Ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης: Μερικές φορές εμφανίζεται με τα αρχικά FTE, και είναι μια μονάδα που αφορά τη μέτρηση των υπό απασχόληση ατόμων με τρόπο που τα καθιστά συγκρίσιμα, παρόλο που ενδέχεται να εργάζονται διαφορετικό αριθμό ωρών ανά εβδομάδα. Η τιμή υπολογίζεται διαιρώντας το μέσο όρο των αριθμών εργασίας δια του μέσου όρου των ωρών ενός εργαζόμενου πλήρους απασχόλησης. Ο αριθμός ωρών εργασίας ενός εργαζόμενου πλήρους απασχόλησης ορίζεται σύμφωνα με την τοπική νομοθεσία.

Προσλήψεις νέων εργαζομένων είναι η διαδικασία με την οποία οι νέοι εργαζόμενοι συνδέονται για πρώτη φορά με τον οργανισμό· το σύνολο νέων προσλήψεων πρέπει να αναφέρεται ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο.

Γονική άδεια: Άδεια που χορηγείται σε άνδρες και γυναίκες εργαζομένους στη βάση της γέννησης ενός παιδιού. Αυτή δεν πρέπει να συγχέεται με την βραχεία άδεια τοκετού που χορηγείται λόγω της πραγματικής γέννησης του παιδιού (για παράδειγμα, στην περίπτωση της Ελλάδας η βραχεία άδεια τοκετού είναι τρεις ημέρες).

Τοπικός: Ο όρος «τοπικός» προσδιορίζει τη διοικητική περιφέρεια εντός της οποίας βρίσκεται ένα εργοστάσιο τσιμέντου, μία μονάδα παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος, ένα λατομείο, ένας σταθμός διανομής, γραφεία της εταιρίας ή άλλες εγκαταστάσεις που ανήκουν στον Όμιλο ή σε κάποια από τις θυγατρικές του.

Τοπική κοινότητα/κοινωνία: Άτομα ή ομάδες ανθρώπων που ζουν και/ή εργάζονται σε κάθε περιοχή επηρεάζεται οικονομικά, κοινωνικά ή περιβαλλοντικά (θετικά ή αρνητικά) από τις επιχειρήσεις του οργανισμού. Η τοπική κοινότητα

μπορεί να ποικίλλει από ανθρώπους που ζουν σε περιοχές οι οποίες γειτνιάζουν με τις επιχειρήσεις (πράγμα πιθανό για εργοστάσια τσιμέντου) μέχρι απομονωμένους οικισμούς σε μεγάλη απόσταση από τις επιχειρήσεις που μπορεί να δέχονται τις επιπτώσεις αυτών των επιχειρήσεων. Επιπλέον ο ορισμός της τοπικής κοινότητας μπορεί να επεκταθεί ώστε να καλύψει περιφερειακές γεωγραφικές περιοχές, όταν αναφέρεται σε εγκαταστάσεις έτοιμου σκυροδέματος, λατομεία για την παραγωγή αδρανών υλικών και πρώτων υλών γενικότερα και άλλες εγκαταστάσεις όπως τερματικοί σταθμοί κλπ.

Περίοδος αναφοράς: Συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που καλύπτεται από τα στοιχεία που δημοσιεύονται. Για τον Πιτάνα, η περίοδος αναφοράς είναι το έτος που αρχίζει τον Ιανουάριο και τελειώνει τον Δεκέμβριο.

Συμ-μέτοχοι είναι άτομα ή ομάδες οι οποίες έχουν συμφέρον από κάθε απόφαση ή δραστηριότητα ενός οργανισμού και/ή βλέπουν του εαυτούς να επηρεάζονται δυναμικά ή να μπορούν να επηρεάσουν τις επιχειρήσεις του Ομίλου σε τοπική, εθνική ή διεθνή κλίμακα. Για τον Πιτάνα, οι συμ-μέτοχοι μπορούν να περιλαμβάνουν εργαζομένους και/ή εργατικά σωματεία, κρατικές υπηρεσίες, ρυθμιστικές αρχές, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικές ομάδες, πελάτες, προμηθευτές, θρησκευτικές ομάδες, αυτόχθονες πληθυσμοί, νεολαία και μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Υγεία και Ασφάλεια:

Οι δείκτες επιδόσεων στην υγεία και την ασφάλεια στην εργασία υπολογίζονται σύμφωνα με τις αντίστοιχες κατευθυντήριες οδηγίες της WBCSD/CSI. Για τη μέτρηση των επιδόσεων στον τομέα της ασφάλειας χρησιμοποιούνται οι παρακάτω ορισμοί.

Απών: Ο εργαζόμενος που απουσιάζει από την εργασία λόγω οποιασδήποτε αιτίας, και όχι μόνο ως αποτέλεσμα τραυματισμού ή ασθένειας που σχετίζεται με την εργασία. Δεν περιλαμβάνονται οι προβλεπόμενες άδειες απουσίας, π.χ. άδεια για διακοπές ή σπουδές, άδεια μητρότητας ή πατρότητας ή άδεια πένθους. Ο ΠΙΤΑΝ παρακολουθεί τον αριθμό των χαμένων ανθρωποημερών εργασίας ως εξής: (α) ανθρωποημέρες που χάνονται λόγω προβλήματος υγείας που προέκυψε κατά την εργασία – ιατρικά δικαιολογημένο, (β) Ανθρωποημέρες που χάνονται λόγω ατυχήματος που οδήγησε σε απώλεια χρόνου εργασίας εργαζομένων (LTI) (γ) Ανθρωποημέρες που χάνονται λόγω προβλήματος υγείας που προέκυψε κατά την εργασία – ιατρικά αδικαιολόγητο, (δ) Άλλο. Στην βάση δεδομένων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, ο χρήστης οφείλει να καταγράψει τον (απόλυτο) αριθμό ημερών που χάθηκαν.

Σύμβαση είναι μία επίσημη συμφωνία ανάμεσα σε μία εταιρία του Ομίλου ΠΙΤΑΝ και έναν εργολάβο, η οποία (σύμβαση) τον υποχρεώνει να εκτελέσει ένα

προσυμφωνημένο εύρος ορισμένου έργου ή εργασιών, ασχέτως προς τον τρόπο πληρωμής (όπως εφάπαξ ποσό, πληρωμή με την παράδοση, τιμή ανά μονάδα, χρόνο και υλικά ή προσαυξημένο κόστος). Από αυτόν τον ορισμό εξαιρούνται οι ανεξάρτητες εξωτερικές υπηρεσίες, όπου δεν ασκείται διαχειριστικός έλεγχος από τον Τιτάνα στους τομείς της ασφάλειας και της παροχής υπηρεσιών.

Χαμένες εργάσιμες ημέρες είναι ημερολογιακές ημέρες. Υπολογίζονται ως η διαφορά ανάμεσα στην ημερομηνία επιστροφής στην εργασία (ως αποτέλεσμα τραυματισμού ή ατυχήματος που οδήγησε σε απώλεια χρόνου εργασίας – LTI), μείον μία ημερολογιακή ημέρα. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι η καταμέτρηση των χαμένων εργάσιμων ημερών παύει με την επιστροφή του τραυματισμένου ατόμου σε περιορισμένη (ή ελαφρά) εργασία ή κανονική εργασία (υπό τον όρο ότι το τελευταίο είναι νομικά αποδεκτό και ιατρικά εγκεκριμένο στην εν λόγω χώρα). Σε περίπτωση που η επιστροφή είναι η ημέρα/βάρδια αμέσως μετά τον τραυματισμό, τότε δεν υπάρχει ατύχημα που οδήγησε σε απώλεια χρόνου εργασίας, καθώς δεν υπάρχουν χαμένες εργάσιμες ημέρες. Παρ' όλα αυτά πρέπει να σημειωθεί ότι οι απαιτήσεις αναφοράς σε εθνικό επίπεδο ενδέχεται να διαφέρουν από τους ορισμούς του CSI όπως περιγράφονται παραπάνω. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι απαιτήσεις αναφοράς σε εθνικό επίπεδο πρέπει να καλύπτονται σε κάθε περίπτωση.

Επαγγελματική ασθένεια: Ασθένεια η οποία προκύπτει από μια εργασιακή κατάσταση ή δραστηριότητα ή από έναν τραυματισμό κατά την εργασία. Παραδείγματα εργασιακών καταστάσεων που μπορούν να προκαλέσουν επαγγελματικές ασθένειες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν το στρες ή την τακτική έκθεση σε επιβλαβείς χημικές ουσίες. Ποσοστό επαγγελματικών ασθενειών: Η συχνότητα εμφάνισης επαγγελματικών ασθενειών σε σχέση με τον συνολικό χρόνο που δαπανήθηκε από όλους τους εργάτες κατά την περίοδο αναφοράς. Το ποσοστό εμφάνισης επαγγελματικών ασθενειών μπορεί να υπολογιστεί για μια συγκεκριμένη κατηγορία εργατών (π.χ. εργαζόμενους).

Εργολάβος ονομάζεται μία εταιρία ή ένα άτομο, που δεν είναι εταιρία του Τιτάνα ή εργαζόμενος του Τιτάνα, αλλά έχει μισθωθεί από μία εταιρία του Τιτάνα για να φέρει σε πέρας ορισμένο έργο, είτε σε βραχυπρόθεσμη (συγκεκριμένη θέση εργασίας) είτε σε μακροπρόθεσμη βάση (όπως οι οδηγοί ή τα μέλη των συνεργείων καθαρισμού). Ο ορισμός καλύπτει όλα τα επίπεδα των υπεργολάβων. Ειδικότερα, τα έργα που υλοποιούνται από έναν εργολάβο, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων υλοποιούνται εντός των περιοχών όπου επιχειρεί και/ή ελέγχει η Εταιρία. Τα έργα που εκτελούνται από εργολάβους στους χώρους της εταιρίας και κατά τις δραστηριότητες μεταφοράς που εκτελούνται παντού βρίσκονται κάτω

υπό την εποπτεία του Τιτάνα, όσον αφορά τους τομείς της υγείας και της ασφάλειας.

Υπεργολάβος: είναι μία εταιρία ή ένα άτομο, που δεν είναι εταιρία ή εργαζόμενος του Τιτάνα, αλλά έχει μισθωθεί από έναν συνεργαζόμενο με τον Τιτάνα εργολάβο για να φέρει σε πέρας ένα συγκεκριμένο έργο, που αποτελεί μέρος σύμβασης με μία εταιρία του Τιτάνα. Μπορούν να υπάρχουν περισσότερα από ένα επίπεδα υπεργολάβων, οι οποίοι όλοι θεωρούνται εργολάβοι.

Δεδουλευμένες ώρες από τους εργολάβους/υπεργολάβους ονομάζονται όλες οι δεδουλευμένες ώρες όλου του προσωπικού των εργολάβων/υπεργολάβων, που εκτελεί δραστηριότητες σε χώρους εγκαταστάσεων της εργασίας, συμπεριλαμβανομένων όλων των υπερωριών και εξαιρουμένων των ημερών αργίας. Σημειώσεις: (α) Οι ώρες εκπαίδευσης πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον αριθμό των ωρών που αναφέρονται (β) η αναφορά των ωρών εργασίας των συμβασιούχων οδηγών φορτηγών που ασχολούνται με εργασίες φόρτωσης/εκφόρτωσης για εισερχόμενες ή εξερχόμενες δραστηριότητες υπηρεσιών logistics εξαιρείται, έστω και αν εκτελούνται στους χώρους των εγκαταστάσεων της εταιρίας. Αν ένας οδηγός φορτηγού έχει ένα ατύχημα το οποίο οδήγησε σε απώλεια ωρών εργασίας (LTI) κατά τη διάρκεια τέτοιων δραστηριοτήτων, το συγκεκριμένο ατύχημα (LTI) οφείλει να καταχωρηθεί ως LTI εντός χώρου της εταιρίας, έστω και αν δεν σχετίζονται ώρες με αυτή την δραστηριότητα. (γ) εθνικές αργίες, άδειες μητρότητας, ασθένειες ή παθήσεις που σχετίζονται με την εργασία δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον αριθμό των ωρών που αναφέρονται, (δ) τα δεδομένα θα πρέπει να προέρχονται από τα καταχωρημένα δεδομένα του εργοστασίου. Αν οι δεδουλευμένες ώρες εργασίας δεν καταγράφονται, τότε οφείλουν να υπολογιστούν με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια.

Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Εκπαίδευση περιλαμβάνει όλα τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης τα οποία διεξάγονται στο χώρο εργασίας ή σε ειδικές τάξεις, προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με τις ώρες που έχει καταγράψει το τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού) ημέρες εκπαίδευσης για αρχική εκμάθηση και μεταπτυχιακές σπουδές οι οποίες καλύπτονται από την εταιρία.

Εκπαιδευμένοι εργαζόμενοι είναι ο απόλυτος αριθμός που δεν λαμβάνει υπόψη του τον αριθμό των συμμετοχών (επαναλήψεων) για κάθε εργαζόμενο.

Οι εκπαιδευτικές ώρες υπολογίζονται βάσει της αρχής ότι μία εκπαιδευτική ώρα διαρκεί 45-60 λεπτά. Χρονική διάρκεια μικρότερη των 45 λεπτών δεν συνιστά εκπαιδευτική ώρα.

Εκπαιδευτικές ώρες: Ο χρόνος που καταμετράται σε ώρες αφιερωμένες στην εκπαίδευση. Υπολογισμός: το γινόμενο του αριθμού των συμμετεχόντων επί τον συνολικό αριθμό ωρών που δαπανήθηκαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Η διάρκεια ενός εκπαιδευτικού προγράμματος υπολογίζεται από τη στιγμή που ξεκινάει η εκπαίδευση μέχρι την ολοκλήρωσή της (χωρίς να αφαιρούνται τα διαλείμματα). Οι εκπαιδευτικές ώρες πρέπει να αναφέρονται κατά φύλο και κατηγορία εργαζομένων

Συνολικό κόστος επένδυσης σε εκπαιδευτικά προγράμματα: Περιλαμβάνει το κόστος του εκπαιδευτή (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων μετακίνησης του εκπαιδευτή), το κόστος φιλοξενίας των συμμετεχόντων (π.χ. καφέ, σνακ), το κόστος του εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. τα εγχειρίδια), οποιοδήποτε άλλο κόστος για υλικά ή εξοπλισμό (π.χ. οπτικοακουστικά μέσα και υλικά) που σχετίζονται με την εκτέλεση του εκπαιδευτικού προγράμματος. Δεν περιλαμβάνεται το μισθολογικό κόστος των συμμετεχόντων (αυτό θα πρέπει πάντα να αναφέρεται όταν γίνεται η παρουσίαση των σχετικών δεδομένων). Η αναφορά γίνεται κατά φύλο

Συνολικό κόστος επένδυσης σε εκπαιδευτικά προγράμματα για εργολάβους: Περιλαμβάνει το κόστος εκπαιδευτή (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων μετακίνησής του/της), το κόστος φιλοξενίας των συμμετεχόντων (π.χ. καφέ, σνακ), το κόστος του εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. τα εγχειρίδια), οποιοδήποτε άλλο κόστος για υλικά ή εξοπλισμό (π.χ. οπτικοακουστικά μέσα και υλικά) που σχετίζονται με την εκτέλεση του εκπαιδευτικού προγράμματος. Η αναφορά γίνεται κατά φύλο.

Εργαζόμενοι ή εργολάβοι είναι ο απόλυτος αριθμός των ανθρώπων που συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Δεν λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των συμμετοχών (επαναλήψεων) για κάθε εργαζόμενο. Κατά τη μηνιαία καταγραφή των εκπαιδευμένων εργαζόμενων στην βάση δεδομένων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης δεν πρέπει να υπάρχουν διπλές μετρήσεις, όταν ένας εργαζόμενος συμμετείχε σε περισσότερες από μία εκπαιδευτικές εκδηλώσεις/συνεδρίες κλπ. Συνεπώς, ο χρήστης οφείλει να καταγράψει τον αριθμό των νέων εργαζόμενων που εκπαιδεύτηκαν και να μην καταγράψει τους ίδιους, ακόμα και αν παρακολουθούν άλλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών: Όλες οι κοινωνικές επενδύσεις, όπως η εκπαίδευση και οι δωρεές που παρουσιάζονται στην ανασκόπηση, δεν περιλαμβάνουν το σχετιζόμενο με αυτές κόστος λειτουργίας και διοίκησης.

Δωρεές προς τρίτους παρουσιάζονται για κάθε επιχειρηματική μονάδα σε μετρητά και σε είδος. Η μετατροπή σε ευρώ υπολογίστηκε σύμφωνα με τις νομισματικές ισοτιμίες της 31ης Δεκεμβρίου του 2018, που παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Οι δωρεές σε

είδος υπολογίζονται με βάση τις τιμές πώλησης για τα προϊόντα του Ομίλου, τις τιμές αγοράς για τα δέντρα και άλλα φυτά και την αξία της αγοράς για πλήρως υποτιμημένο εξοπλισμό και σε καθαρή λογιστική αξία (κόστος απόκτησης μείον τις υποτιμήσεις) για μερικώς υποτιμημένο εξοπλισμό, όπως ορίζεται από τα κατά τόπους λογιστικά συστήματα και νομοθεσίες.

Μαθητεία: Μαθητείες ονομάζονται οι μορφές αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (IVET) που συνδυάζουν και εναλλάσσουν την εκπαίδευση στην εταιρία (περίοδοι πρακτικής άσκησης στον χώρο εργασίας) με την εκπαίδευση στο σχολείο (περίοδοι θεωρητικής/πρακτικής εκπαίδευσης παρεχόμενη σε κάποια σχολή ή κέντρο εκπαίδευσης) και η επιτυχής ολοκλήρωση των οποίων οδηγεί σε πτυχία πιστοποίησης αναγνωρισμένα από το κράτος. Πολύ συχνά υφίσταται συμβατική σχέση ανάμεσα στον εργοδότη και τον μαθητευόμενο. Η μαθητεία μπορεί να παρέχεται σε δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο (γυμνάσιο, λύκειο ή ανώτερη εκπαίδευση). Η διάρκεια μιας μαθητείας πρέπει να είναι από τρεις μήνες έως ένα χρόνο.

Διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας

Προμηθευτής είναι ένας οργανισμός ή άτομο που παρέχει ένα προϊόν ή μία υπηρεσία. Ο όρος «εργολάβος» μπορεί να χρησιμοποιηθεί με την ίδια σημασία, αλλά ειδικότερα σε σχέση με υπηρεσίες που παρέχονται από έναν οργανισμό ή άτομο και όπου στην πλειονότητα των περιπτώσεων εντός των περιοχών όπου επιχειρεί και/ή ελέγχει και έχει στην ιδιοκτησία της η εταιρία. Ο όρος «προμηθευτής», στην τρέχουσα ορολογία, είναι ευρύτερος και ουσιαστικά καλύπτει και τους εργολάβους.

Παγκόσμιοι προμηθευτές: Ένας προμηθευτής λογίζεται ως παγκόσμιος όταν παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Οι περισσότεροι παγκόσμιοι προμηθευτές συνεργάζονται με τοπικούς προμηθευτές για την εκτέλεση του έργου, δημιουργώντας μία πολυδιάστατη και σύνθετη αλυσίδα προμηθειών.

Τοπικοί προμηθευτές: Ένας προμηθευτής λογίζεται ως τοπικός όταν παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες προς την εταιρία σε ένα περιορισμένο εύρος γεωγραφικής περιοχής, όπως μία χώρα – ή κράτος στην περίπτωση των ΗΠΑ – ή σε μία τοποθεσία που συνορεύει με τις επιχειρήσεις της εταιρίας (κοινότητα ή άλλο). Σε αυτό το πλαίσιο, τοπικοί προμηθευτές είναι όλοι οι προμηθευτές που δεν θεωρούνται παγκόσμιοι. Επιπλέον, οι τοπικοί προμηθευτές είναι οι προμηθευτές που έχουν την έδρα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους και είναι καταχωρημένοι στα φορολογικά μητρώα της ίδιας περιοχής όπου λειτουργεί η εταιρία ή της ίδιας γεωγραφικής περιοχής όπου παρέχονται οι

υπηρεσίες προς την εταιρία, σύμφωνα με τον παρόντα ορισμό.

Τρίτο μέρος (ή Τρίτοι) θεωρείται κάθε άτομο που δεν εμπίπτει στις κατηγορίες του εργαζόμενου ή του εργολάβου / υπεργολάβου. Ο όρος τρίτο μέρος καλύπτει, χωρίς να περιορίζεται σε αυτούς, πελάτες και επισκέπτες των τοποθεσιών της εταιρίας (είτε προσκεκλημένους για ειδικό σκοπό είτε όχι), οδηγούς ή επιβάτες ή άλλους χρήστες των δρόμων οι οποίοι εμπλέκονται σε τροχαία ατυχήματα με οχήματα της εταιρίας εκτός των εγκαταστάσεών της. Αυτά τα ατυχήματα αναφέρονται μόνο αν υπάρχει υπαιτιότητα της εταιρίας ή του εργαζόμενου (ή εργολάβου/υπεργολάβου), εργατών σε εγκαταστάσεις άλλου, για παράδειγμα σε εργοτάξια που εμπλέκονται σε ατυχήματα, αλλά μόνο αν υπάρχει υπαιτιότητα της εταιρίας ή εργαζόμενου (εργολάβων ή υπεργολάβων). Όταν οι μεταφορές εκτελούνται ως ανεξάρτητη υπηρεσία (για παράδειγμα από μία ταχυδρομική υπηρεσία), οι σχετικοί οδηγοί μπορούν να θεωρηθούν τρίτοι.

Πίνακας 1: Ισοτιμίες νομισμάτων της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2018

Αλβανία – Λεκ	123,4200
Αίγυπτος – Λίρα	20,5498
Ευρώ	1,0000
Β. Μακεδονία – Δηνάριο	61,4950
Σερβία – Δηνάριο	118,1946
Τουρκία – Λίρα	6,0588
ΗΠΑ – Δολάριο	1,1450
Κόσοβο	1,0000
Βουλγαρία	1,0000

Πίνακας 2: Βάση υπολογισμού δεικτών περιβαλλοντικής επίδοσης 2017-2018 ομίλου TITAN

Περιοχή	Χώρα	Εργοστάσιο	2017	2018
			Συμμετοχή	Συμμετοχή
ΗΠΑ		Pennsuco	100,00%	100,00%
		Roanoke	100,00%	100,00%
Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη	Ελλάδα	Ελευσίνα	100,00%	100,00%
		Καμάρι	100,00%	100,00%
		Πάτρα	100,00%	100,00%
		Θεσσαλονίκη	100,00%	100,00%
Νοτιοανατολική Ευρώπη	Αλβανία	Antea	100,00%	100,00%
	Βουλγαρία	Zlatna	100,00%	100,00%
	Βόρεια Μακεδονία	Usje	100,00%	100,00%
	Κόσοβο	Sharr	100,00%	100,00%
	Σερβία	Kosjeric	100,00%	100,00%
Ανατολική Μεσόγειος	Αίγυπτος	Αλεξάνδρεια	100,00%	100,00%
		Beni Suef	100,00%	100,00%
	Τουρκία	Tokat	50,00%	50,00%
		Antalya	50,00%	50,00%
	Marmara	100,00%	100,00%	

Πίνακας 3: Μονάδες Ομίλου TITAN 2018

	Ελλάδα & Δυτική Ευρώπη	ΗΠΑ	Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ανατολική Μεσόγειος	Σύνολα
Εργοστάσια τσιμέντου	3	2	5	3	13
Μονάδες άλεσης	1	0	0	2	3
Λατομία	26	8	20	16	70
για παραγωγή Α υλών για εργοστάσια τσιμέντου	13	2	18	15	48
για παραγωγή αδρανών	13	6	2	1	22
Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος	27	78	6	7	118
Σταθμοί διανομής	8	14	1	1	24
τσιμέντου	8	10	1	1	20
αδρανών	0	4	0	0	4
Μονάδες παραγωγής τσιμεντόλιθων	0	10	0	0	10
Μονάδες παραγωγής ξηρών κονιαμάτων	1	0	0	0	1
Μονάδες επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας	0	6	0	0	6
Μονάδες παραγωγής απορριματογενούς	0	0	1	2	3
Σύνολα	66	118	33	31	248

Ευρετήριο Βασικών Δεικτών Δημιουργίας Αξίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη

ΣΒΑ 2030 και Υποστόχοι	Βασικοί Δείκτες Δημιουργίας Αξίας για τη Βιωσιμότητα	Παγκόσμια Κλαδική Προσέγγιση του Ομίλου ΤΙΤΑΝ
	Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	
SDGs 3, 4, 5 και 17	Πληρωμές σε εργαζόμενους για μισθούς, συντάξεις και κοινωνικές παροχές, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων παροχών πέραν αυτών που προβλέπονται από τον νόμο ¹	Πρότυπα ΤΙΤΑΝ, και ΔΛΠ.
	Επενδύσεις για την εκπαίδευση των άμεσων εργαζομένων, ως συνολικά έξοδα ²	Βασικός Δείκτης 4.3.1, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και τα ΔΛΠ – συνδέεται με τα SP59, SP60, και SP61.
	Βιώσιμη ανάπτυξη για το Περιβάλλον	
SDGs 6, 7, 13, 15 και 17	Πράσινη επένδυση ³	Βασικός Δείκτης 7.b.1, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και τα Πρότυπα ΤΙΤΑΝ – συνδέεται με το EP74.
	Βιώσιμη ανάπτυξη για τις Τοπικές Κοινωνίες	
	Πληρωμές σε Προμηθευτές (συνολικά), τοπικούς και διεθνείς, για υλικά και υπηρεσίες ⁴	Πρότυπα ΤΙΤΑΝ, και ΔΛΠ.
SDGs 4, 9, 11 και 17	Πληρωμές για φόρους στις κρατικές και τις τοπικές αρχές ⁵	Πρότυπα ΤΙΤΑΝ και ΔΛΠ.
	Πληρωμές για την υποστήριξη έργων στις τοπικές κοινότητες των περιοχών της δραστηριοποίησής, με τη μορφή Δωρεών ⁶	Βασικός Δείκτης 17.17.1, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και τα ΔΛΠ – συνδέεται με τα SP70, SP71, και SP72.
	Οικονομική Βιωσιμότητα	
	Πληρωμές στους μετόχους υπό τη μορφή μερισμάτων και δικαιωμάτων μειοψηφίας σε μετρητά ⁷	Πρότυπα ΤΙΤΑΝ, και ΔΛΠ.
SDGs 4, 8, 12 και 17	Επενδύσεις σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) και Καινοτομία ως σύνολο εξόδων ⁸	Βασικός Δείκτης 9.5.1, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και τα Πρότυπα ΤΙΤΑΝ
	Προστιθέμενη Αξία ⁹	Βασικοί Δείκτες 8.2.1, 9.b, και 9.4.1, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και τα ΔΛΠ.
	Καθαρή Προστιθέμενη Αξία ¹⁰	Βασικοί Δείκτες 8.2.1, και 9.b, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και τα ΔΛΠ.

Όλες οι σχετικές δημοσιοποιήσεις μεγεθών των Βασικών Δεικτών περιλαμβάνονται στην Ενότητα 1, βλ. Πίνακα 1

Σημειώσεις:

- (1) Σύμφωνα με Πρότυπα που ακολουθεί ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ, και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), βλ. Ενότητα 6.
- (2) Σύμφωνα με την Οδηγία της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (ΔΗΕΕΑ), 2018: Άμεσα και έμμεσα κόστος που αφορούν στην Εκπαίδευση (περιλαμβάνονται κόστος για αμοιβές εκπαιδευτών, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό για την εκπαίδευση, καθώς και κόστος σχετιζόμενων ταξιδιών κλπ.), ανά εργαζόμενο και έτος, ενδεχομένως και ανά κατηγορία εργαζομένων. Ο συγκεκριμένος Βασικός Δείκτης περιλαμβάνεται στην Ενότητα 1 ως απόλυτο μέγεθος.
- (3) Σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, 2018: Συνολικό ποσό εξόδων για επενδύσεις που αφορούν κατά κύριο λόγο στην πρόληψη, μείωση και αποφυγή ρύπανσης και άλλων μορφών υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ως απόλυτο μέγεθος. Περιλαμβάνονται στον συγκεκριμένο Βασικό Δείκτη τόσο οι επενδύσεις όσο και οι λειτουργικές δαπάνες για τις περιβαλλοντικές βελτιώσεις.
- (4) Σύμφωνα με Πρότυπα του Ομίλου ΤΙΤΑΝ και τα ΔΛΠ, βλ. Ενότητα 6.
- (5) Σύμφωνα με Πρότυπα Ομίλου ΤΙΤΑΝ και τα ΔΛΠ, βλ. Ενότητα 6.
- (6) Σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, 2018: Συνολικό ποσό φιλανθρωπικών/εθελοντικών χορηγιών και οικονομικών επενδύσεων (τόσο σε πάγια όσο και λειτουργικά έξοδα) στην ευρύτερη κοινότητα όπου οι συγκεκριμένοι επωφελοούμενοι είναι εκτός της εταιρίας, ως απόλυτο μέγεθος.
- (7) Σύμφωνα με Πρότυπα του Ομίλου ΤΙΤΑΝ και τα ΔΛΠ, βλ. Ενότητα 6.
- (8) Σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, 2018: Συνολικό ποσό εξόδων για την Έρευνα και Ανάπτυξη από την εταιρία, ως απόλυτο μέγεθος.
- (9) Σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, 2018: Έσοδα μείον κόστος για προμήθειες υλικών, αγαθών, και υπηρεσιών, ως απόλυτο μέγεθος (αναφέρεται και ως Μικτή Προστιθέμενη Αξία).
- (10) Σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, 2018: Έσοδα μείον κόστος για προμήθειες υλικών, αγαθών και υπηρεσιών, (και) μείον τις αποσβέσεις των ενσώματων ακινητοποιήσεων, ως απόλυτο μέγεθος (αναφέρεται και ως Καθαρή Προστιθέμενη Αξία).

Γενική Σημείωση: Όλες οι ανωτέρω περιγραφές σχετικά με τους Βασικούς Δείκτες για τη Δημιουργία Αξίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη έχουν υιοθετηθεί από το κείμενο «Οδηγός για τους Βασικούς Δείκτες για την δημοσιοποίηση 'οντοτήτων' (εταιριών), σχετικά με την συνεισφορά τους για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (ΔΗΕΕΑ, 10.19.2018). Λεπτομέρειες περιλαμβάνονται στην Ενότητα 7, περιλαμβανομένων των αναφορών του ανωτέρω Ευρετηρίου στους Δείκτες 'SP' και 'EP', που παραπέμπουν στα αντίστοιχα: Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων και Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων.

Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018	
Όμιλος ΠΙΤΑΝ – Επίδοση όλων των δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την Κλαδική Προσέγγιση που έχει υιοθετήσει ο Πίνακας							
Τοπικές επιπτώσεις							
<i>Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους πρώτων υλών και διαχείριση αποβλήτων</i>							
SDG 12.2	Εξορυχθείσες πρώτες ύλες (σύνολο, υγρή βάση), EP01	εκ. t	29,5	30,3	32,2	33,7	33,2
	Για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου, EP02	εκ. t	18,2	19,0	19,5	20,7	19,7
	Για την παραγωγή αδρανών υλικών, EP03	εκ. t	11,3	11,3	12,7	13,0	13,5
	Πρώτες ύλες που καταναλώθηκαν (σύνολο)	εκ. t					
	Για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου (ξηρή βάση), EP04	εκ. t	19,6	21,2	22,8	23,9	22,1
	Για την παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος, ξηρών κονιαμάτων και τσιμεντόλιθων ⁽²⁾ (υγρή βάση), EP05	εκ. t	6,9	8,0	8,7	10,7	8,8
SDG 12.4 SDG 12.5	Εξωτερικά απορρίμματα (σύνολο, υγρή βάση), EP06	t	353.600	294.000	426.674	259.704	200.429
	Ανακυκλωμένα	t	353.600	294.000	413.553	255.228	198.578
	Επαναχρησιμοποιημένα	t	n/a	n/a	9.683	4.395	1.832
	Ανακτημένα	t	n/a	n/a	3.438	81	18
<i>Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους</i>							
SDG 6.3 SDG 6.4 SDG 6.5	*Κατανάλωση νερών (σύνολο), EP07	εκ. m ³	8,4	9,1	9,1	10,5	10,6
	*Άντληση νερών (σύνολο, ανά πηγή), EP08	εκ. m ³	30,4	31,8	30,5	35,4	39,1
	Υπόγεια ύδατα	εκ. m ³	27,0	28,0	26,8	31,4	35,4
	Νερό από δημόσια ύδατα	εκ. m ³	0,9	1,0	1,0	1,3	1,1
	Όμβρια ύδατα	εκ. m ³	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	Επιφανειακά ύδατα	εκ. m ³	1,0	1,2	1,0	1,0	0,9
	Χρήση νερού αποστράγγισης λατομείων	εκ. m ³	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
	Ωκεάνια ή θαλάσσια ύδατα	εκ. m ³	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
	Υγρά απόβλητα	εκ. m ³	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
	Απόρριψη υδάτων (σύνολο, ανά αποδέκτη), EP09	εκ. m ³	22,0	22,7	21,4	24,9	28,5
	Επιφάνεια (ποταμός, λίμνη)	εκ. m ³	20,6	21,3	20,0	23,5	27,0
	Ωκεανός ή θάλασσα	εκ. m ³	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
	Επεξεργασία εκτός εγκαταστάσεων	εκ. m ³	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	<i>Τοπικές επιπτώσεις και βιοποικιλότητα</i>						
SDG 15.3 SDG 15.4 SDG 15.5 SDG 15.9 SDG 15.a	Ενεργά λατομεία με υψηλή αξία βιοποικιλότητας ^(3,5), EP10		8	8	8	10	10
	Ενεργά λατομεία με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας ^(4,5), EP11		3	6	6	8	9
	Ενεργά λατομεία με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας, EP12	%	37,5	75,0	75,0	80,0	90,0
	Εγκαταστάσεις με σχέδια σύμπραξης με την τοπική κοινότητα, EP13	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Ενεργά λατομεία με σχέδια αποκατάστασης ⁽⁵⁾, EP14	%	80,0	82,0	87,0	81,0	78,0
	Ενεργά λατομεία (πλήρους ιδιοκτησίας) με ISO 14001 ή παρόμοιο, EP15	%	94,0	96,0	93,0	81,0	80,0
Καύσιμα και Ενέργεια							
<i>Επιπτώσεις στους ενεργειακούς πόρους</i>							
SDG 7.2 SDG 13	Κατανάλωση θερμικής ενέργειας (σύνολο), EP16	TJ	40.093	44.333	47.316	49.192	44.949
	Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (σύνολο), EP17	TJ	5.698	6.101	6.652	6.805	6.462

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί		2014	2015	2016	2017	2018
Όμιλος ΤΙΤΑΝ – Επίδοση των εργοστασίων τσιμέντου και συνδεδεμένων λατομείων, σύμφωνα με την Κλαδική Προσέγγιση που έχει υιοθετήσει ο Πίνακας							
Κλιματική αλλαγή							
<i>Επιπτώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου</i>							
SDG 9.4 SDG 13	*Μεικτές άμεσες εκπομπές CO ₂ (σύνολο), EP18	εκ. t	9,5	10,5	11,4	11,9	10,9
	*Καθαρές άμεσες εκπομπές CO ₂ (σύνολο), EP19	εκ. t	9,4	10,3	11,1	11,6	10,5
	*Ειδικές μεικτές εκπομπές CO ₂ , EP20	kg/t προϊόντος	674,4	706,1	718,0	715,5	707,6
	*Ειδικές καθαρές εκπομπές CO ₂ , EP21	kg/t προϊόντος	662,3	691,6	699,5	698,9	684,6
	*Έμμεσες εκπομπές CO ₂ (σύνολο) ⁽⁴⁾ , EP22	εκ. t	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
<i>Δευτερογενή καύσιμα και πρώτες ύλες</i>							
SDG 7.2 SDG 7.3 SDG 7a SDG 13	*Υποκατάσταση με δευτερογενή καύσιμα, EP23	% θερμοδυναμικής βάσης	6,7	6,8	8,6	9,1	12,1
	*Βιομάζα στο μείγμα καυσίμου, EP24	% θερμοδυναμικής βάσης	2,2	1,6	2,1	2,6	3,4
	Αναλογία κλίνκερ προς τσιμέντο, EP25		0,831	0,847	0,844	0,837	0,836
<i>Επίπτωση στους ενεργειακούς πόρους</i>							
SDG 7.2 SDG 7.3 SDG 7a SDG 13	Κατανάλωση θερμικής ενέργειας						
	* Εργοστασίων τσιμέντου, συνδεδεμένων και συνεργαζόμενων λατομείων, EP26	TJ	39.506	43.965	46.855	48.786	44.385
	Εργοστασίων παραγωγής και άλεσης τσιμέντου, συνδεδεμένων και συνεργαζόμενων λατομείων	TJ	39.512	43.970	46.862	48.792	44.393
	*Ενεργειακή απόδοση παραγωγής κλίνκερ, EP27	kcal/kg κλίνκερ	840,1	856,0	848,0	848,2	836,7
	Κατανάλωση δευτερογενών καυσίμων (σύνολο), EP28	t	122.790	127.665	163.537	202.757	243.052
	Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (σύνολο)						
* Εργοστασίων τσιμέντου και συνδεδεμένων λατομείων, EP29	GWh	1.481,0	1.600,0	1.751,0	1.796,0	1.699,9	
Εργοστασίων τσιμέντου, συνδεδεμένων και συνεργαζόμενων λατομείων	GWh	1.481,0	1.600,0	1.752,0	1.796,0	1.700,0	
Τοπικές Επιπτώσεις							
<i>Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους πρώτων υλών</i>							
SDG 12.2 SDG 13	Κατανάλωση υλικών (σύνολο, ξηρή βάση), EP30	εκ. t	19,6	21,2	22,8	23,9	22,1
	Εξορυχθείσες (φυσικές) πρώτες ύλες, κατανάλωση (ξηρή βάση)	εκ. t	18,2	20,1	21,7	22,6	20,9
	Εναλλακτικές πρώτες ύλες, κατανάλωση (ξηρή βάση)	εκ. t	1,4	1,2	1,2	1,3	1,2
	Υποκατάσταση με εναλλακτικές πρώτες ύλες (κλίνκερ & τσιμέντο), EP31	% ξηρή βάση	7,0	5,5	5,1	5,5	5,4
<i>Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους</i>							
SDG 6.4 SDG 6.5	*Κατανάλωση νερού (σύνολο), EP32	εκ. m ³	3,8	3,9	3,8	4,3	3,9
	*Ειδική κατανάλωση νερού, EP33	lt/t τσιμέντου	305,4	287,1	255,1	273,1	256,2
<i>Άλλες αέρειες εκπομπές</i>							
SDG 3.9 SDG 9.4	*Συνολικό ποσοστό κάλυψης εκπομπών, EP34	%	61,8	75,1	82,5	77,6	79,4
	*Ποσοστό κάλυψης εκπομπών με συνεχείς μετρήσεις, EP35	%	80,9	53,5	52,8	81,7	80,6
	*Σκόνη (σύνολο), EP36	t	416,0	438,0	316,0	273,0	153,2
	*Ειδικές εκπομπές σκόνης, EP37	g/t κλίνκερ	37,0	35,7	23,9	19,9	12,1
	*Ποσοστό κάλυψης εκπομπών σκόνης, EP38	%	100,0	92,9	100,0	100,0	100,0
	*Εκπομπές NO _x (σύνολο), EP39	t	18.088,0	20.927,0	22.473,0	18.409,0	16.494,5
	*Ειδικές εκπομπές NO _x , EP40	g/t κλίνκερ	1.610,4	1.705,8	1.702,9	1.340,0	1.301,8
	*Ποσοστό κάλυψης εκπομπών NO _x , EP41	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	*Εκπομπές SO _x (σύνολο), EP42	t	2.969,0	2.527,0	2.713,0	2.733,0	2.631,5
	*Ειδικές εκπομπές SO _x , EP43	g/t κλίνκερ	264,3	206,0	205,6	199,0	207,7
	*Ποσοστό κάλυψης εκπομπών SO _x , EP44	%	88,9	100,0	100,0	100,0	100,0
Εκπομπές TOC (σύνολο), EP45	t	325,0	394,0	607,0	708,0	543,3	

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018	
	Ειδικές εκπομπές TOC, EP46	g/t κλίνκερ	29,0	32,1	46,0	51,5	42,9
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών TOC, EP47	%	89,0	98,7	100,0	100,0	100,0
	Εκπομπές PCDD/F (σύνολο), EP48	mg	366,0	253,0	160,0	342,0	227,4
	Ειδικές εκπομπές PCDD/F, EP49	ng/t κλίνκερ	32,6	20,6	12,1	24,9	18,0
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών PCDD/F, EP50	%	81,6	96,7	100,0	89,1	100,0
	Εκπομπές Hg (σύνολο), EP51	kg	514,0	522,0	760,0	477,0	492,8
	Ειδικές εκπομπές Hg, EP52	mg/t κλίνκερ	45,7	42,6	57,6	34,7	38,9
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών Hg, EP53	%	91,9	100,0	90,0	95,9	100,0
	Εκπομπές Cd και Tl (σύνολο), EP54	kg	190,0	208,0	351,0	243,0	267,7
	Ειδικές εκπομπές Cd και Tl, EP55	mg/t κλίνκερ	16,9	16,8	26,6	17,7	21,1
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών Cd και Tl, EP56	%	72,2	78,5	82,5	77,6	80,6
	Εκπομπές Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni και V (σύνολο), EP57	kg	2.485,0	5.378,0	4.804,0	3.734,0	2.477,7
	Ειδικές εκπομπές Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni και V, EP58	mg/t κλίνκερ	221,3	439,2	364,0	271,8	195,6
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni και V, EP59	%	72,2	78,5	82,5	77,6	80,6

Όμιλος TITAN – Λεπτομερείς γνωστοποιήσεις σχετικά με τις πρώτες ύλες, τα καύσιμα και τα απόβλητα

Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους πρώτων υλών (εξορυχθείσες), δραστηριότητες τσιμέντου

SDG 12.2	Σύνολο κατανάλωσης πρώτων υλών, για παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου (ξηρή βάση), EP60	t	18.225.630	20.058.805	21.672.426	22.575.224	20.872.348
	Ασβεστόλιθος	t	13.245.617	14.721.808	15.616.909	16.109.179	15.109.317
	Μάργα	t	1.751.575	1.776.227	2.138.764	2.158.694	2.237.451
	Άργιλος	t	1.014.826	1.652.751	1.462.161	2.022.399	1.590.755
	Μείγμα Μάργας/Αργίλου	t	52.864	0	185.870	46.497	0
	Αργιλοπυριτικά	t	954.704	653.755	792.341	832.581	658.305
	Καολίνης	t	3.907	3.597	2.982	1.618	1.139
	Γύψος	t	548.521	591.654	628.114	678.015	579.278
	Οξειδία σιδήρου	t	77.117	100.169	174.995	170.007	135.767
	Φυσικές ποζολάνες	t	276.238	205.524	244.807	236.843	225.169
	Βωξίτες	t	65.139	80.854	85.074	73.393	97.274
	Άσβεστος	t	0	0	1.499	1.679	1.853
	Άμμος	t	202.757	258.169	327.191	224.925	204.320
	Mineralizers (π.χ. CaF2)	t	0	0	162	4.736	8.412
	Άλλα	t	32.366	14.297	11.557	14.658	23.309

Υποκατάσταση φυσικών πρώτων υλών από εναλλακτικά υλικά (παραπροϊόντα), δραστηριότητες τσιμέντου

SDG 12.4 SDG 13	Σύνολο εναλλακτικών πρώτων υλών που καταναλώθηκαν για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου (ξηρή βάση), EP61	t	1.379.902	1.175.523	1.153.644	1.313.778	1.182.800
	Βιομηχανική γύψος	t	54.101	54.143	56.962	64.424	75.269
	Απολείψματα σιδήρου	t	47.155	1.960	15.884	9.685	17.991
	Φαγιαλίτης	t	5.992	8.938	7.943	8.409	16.706
	Ασβεστόλιθος (απόρριμμα/παραπροϊόν)	t	33.690	46.133	31.723	39.166	24.017
	Ιπτάμενη τέφρα (υγρή)	t	261.999	117.315	42.456	132.023	127.196
	Ιπτάμενη τέφρα (ξηρή)	t	399.167	438.673	484.028	434.980	422.117
	Τέφρα πυθμένα	t	817	42.331	35.411	82.101	66.504
	Πυρρική τέφρα	t	23.571	19.313	20.415	26.557	25.370
	Σκωρία υψικαμίνου	t	30.290	48.636	53.541	47.472	65.799

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018	
	Αερόψυκτη σκωρία	†	66.266	50.817	17.247	69.827	70.633
	Υδροψυκτη σκωρία	†	67.085	10.192	73.095	46.530	10.031
	Σκωρία μόλυβδου	†	12.394	19.822	16.267	1.180	0
	Σκωρία χάλυβα	†	6.025	108.397	122.039	107.210	95.304
	Σκωρία (άλλη)	†	72.557	51.896	35.108	35.632	6.003
	Βωξίτης (απόβλητο)	†	80.363	0	0	0	17.359
	Ερυθρά ιλύς	†	2.913	0	0	0	7.734
	Σκόνη φίλτρων κλιβάνου	†	0	0	4.165	8.232	15.641
	Σκόνη παράκαμψης (by-pass) κλιβάνου	†	26.823	2.673	0	7.786	5.033
	Υλικά κατεδαφίσεων/επιστροφές σκυροδέματος	†	0	71.886	56.513	49.814	18.191
	FeSO ₄ *7H ₂ O	†	0	5.842	7.883	6.463	4.779
	FeSO ₄ *4H ₂ O	†	4.916	0	0	0	1.471
	FeSO ₄ *H ₂ O	†	0	492	1.034	2.989	1.863
	Σκόνη χαλκού	†	440	7.160	9.129	7.499	8.648
	Mineralizers (π.χ. CaF ₂)	†	7.336	0	0	0	1.851
	Άλλα	†	176.001	68.904	62.801	125.799	77.291

Επίπτωση στους ενεργειακούς πόρους, δραστηριότητες τσιμέντου

SDG 7.2 SDG 12.2 SDG 13	Μείγμα καυσίμων για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου, EP62	%θερμικής βάσης	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Συμβατικά ορυκτά καύσιμα, EP63	%θερμικής βάσης	93,4	93,3	91,4	91,0	87,9
	Άνθρακας ανθρακίτης και απόβλητα άνθρακα	%θερμικής βάσης	26,5	27,7	31,6	29,7	34,5
	Πετρελαϊκός άνθρακας	%θερμικής βάσης	43,9	46,2	52,6	56,8	49,2
	Λιγνίτης	%θερμικής βάσης	0,6	0,6	0,6	1,5	1,0
	Άλλα στερεά ορυκτά καύσιμα	%θερμικής βάσης	1,8	1,5	0,9	1,1	1,4
	Φυσικό αέριο	%θερμικής βάσης	12,8	1,9	0,9	0,6	0,5
	Μαζούτ	%θερμικής βάσης	7,0	10,7	2,2	0,7	0,8
	Πετρέλαιο κίνησης (ντίζελ)	%θερμικής βάσης	0,7	4,7	2,6	0,6	0,5
	LPG (Υγροποιημένο αέριο πετρελαίου ή υγροποιημένο προπάνιο)	%θερμικής βάσης	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Δευτερογενή ορυκτά και μεικτά καύσιμα, EP64	%θερμικής βάσης	5,3	6,1	7,7	8,4	11,6
	Μεταχειρισμένα ελαστικά αυτοκινήτων	%θερμικής βάσης	1,2	1,4	1,7	2,1	2,8
	RDFs συμπεριλαμβανομένων πλαστικών	%θερμικής βάσης	0,3	0,2	0,4	0,8	1,7
	Εμποτισμένο πριονίδι	%θερμικής βάσης	0,6	0,5	0,5	0,5	0,7
	Μικτά βιομηχανικά απόβλητα	%θερμικής βάσης	0,5	0,5	0,8	1,1	1,8
	Άλλα καύσιμα προερχόμενα από ορυκτά ή μικτά απόβλητα (στερεά)	%θερμικής βάσης	2,8	3,4	4,3	4,0	4,6
	Καύσιμα από βιομάζα, EP65	%θερμικής βάσης	1,3	0,7	0,8	0,6	0,5
	Ξηρή λυματολάσπη	%θερμικής βάσης	0,7	0,2	0,1	0,1	0,0
	Εύλο, μη-εμποτισμένο πριονίδι	%θερμικής βάσης	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4
	Γεωργικά, οργανικά απορρίμματα	%θερμικής βάσης	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0
Άλλα	%θερμικής βάσης	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	

Διαχείριση αποβλήτων, όλες οι δραστηριότητες

SDG 12.4 SDG 12.5	Διάθεση αποβλήτων (σύνολο, υγρή βάση), EP66	†	436.120	384.160	527.952	321.232	257.777
	Μη-επικίνδυνα απόβλητα	†	n/a	n/a	527.213	320.432	255.706
	Επικίνδυνα απόβλητα	†	n/a	n/a	739	800	2.071
	Διάθεση αποβλήτων, κατανομή ανά προορισμό-χρήση (υγρή βάση), EP67	%κατά βάρος	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018	
	Επαναχρησιμοποίηση	%κατά βάρος	n/a	n/a	1,8	1,4	0,7
	Ανακύκλωση	%κατά βάρος	81,1	76,5	78,3	79,5	77,0
	Ανάκτηση (συμπεριλαμβανομένης και της ανάκτησης ενέργειας)	%κατά βάρος	n/a	n/a	0,7	0,0	0,0
	Καύση	%κατά βάρος	n/a	n/a	n/a	0,0	0,0
	Ταφή	%κατά βάρος	18,7	20,7	19,1	19,0	22,2
	Άλλο (συμπεριλαμβανομένης και της αποθήκευσης)	%κατά βάρος	0,2	2,7	0,1	0,1	0,1

Όμιλος ΠΙΤΑΝ – Επίδοσης σύμφωνα με την προσέγγιση ΠΙΤΑΝ για την αποφυγή εκπομπών, κατανάλωσης φυσικών πόρων και ταφής, δραστηριότητες τσιμέντου

Κλιματική αλλαγή

SDG 9.4 SDG 13	Αποφυγή καθαρών άμεσων εκπομπών CO₂⁽⁷⁾, EP68	εκ. t	21,1	22,5	23,7	25,0	26,5
-------------------	---	-------	------	------	------	------	------

Τοπικές επιπτώσεις

SDG 3.9 SDG 9.4 SDG 13	Αποφυγή εκπομπών σκόνης⁽⁸⁾, EP69	t	33.350	37.450	42.000	46.850	51.400
	Αποφυγή εκπομπών NOx⁽⁸⁾, EP70	t	141.600	157.100	173.800	196.200	217.300
	Αποφυγή εκπομπών SOx⁽⁸⁾, EP71	t	20.330	22.900	25.750	28.770	31.420
SDG 6.4	Αποφυγή κατανάλωσης νερού⁽⁹⁾, EP72	εκ. m ³	11,0	14,0	17,7	21,3	25,0
SDG 3.9 SDG 12.2 SDG 12.5 SDG 13	Αποφυγή της κατανάλωσης φυσικών πόρων, της υγειονομική ταφής εναλλακτικών υλικών και καυσίμων, EP73	εκ. t	16,8	18,1	19,5	21,0	22,4

ΠΙΤΑΝ Group – Επενδύσεις για το περιβάλλον, όλες οι δραστηριότητες

	Περιβαλλοντικές δαπάνες Ομίλου, EP74	εκ. €	30,1	67,8	60,7	27,5	28,8
	Περιβαλλοντική διαχείριση	εκ. €	14,5	14,8	19,4	15,8	16,1
SDG 7b SDG 9.4 SDG 13	Αναδάσωση	εκ. €	0,4	0,4	0,3	0,5	0,5
	Αποκατάσταση	εκ. €	0,4	0,5	0,8	0,5	0,5
	Περιβαλλοντική εκπαίδευση και ενημέρωση	εκ. €	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
	Εφαρμογή τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον	εκ. €	12,2	49,9	37,9	8,6	9,5
	Διαχείριση αποβλήτων	εκ. €	2,5	2,0	2,1	1,9	1,9

Σημειώσεις:

- (1) Όλοι οι περιβαλλοντικοί δείκτες επίδοσης KPIs (όλες οι γνώστοποιήσεις) βασίζονται στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας. Ειδικά για το 2018, η παραδοχή ήταν ότι το μετοχικό κεφάλαιο που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των KPIs διατηρήθηκε το ίδιο με το 2017. Ο λόγος ήταν να διατηρηθεί η συνοχή και η σαφήνεια και να αποφευχθεί κάθε περιττή επήλυση που σχετίζεται με τα υπολογισθέντα στοιχεία επίδοσης. Αυτό επηρέασε τη συγκέντρωση των στοιχείων επίδοσης που αφορούσαν μόνο τις επιχειρήσεις της Adoçim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş στην Τουρκία. Από την άποψη αυτή, τα αναφερόμενα στοιχεία βασίζονται στα εξής:
- Το εργοστάσιο τσιμέντου Tokat και τα συνημμένα δεδομένα λατομείων ενσωματώθηκαν με μετοχικό κεφάλαιο 50,0% για ολόκληρο το έτος (το πραγματικό μετοχικό κεφάλαιο αυξήθηκε σε 75,0% από τον Οκτώβριο του 2018).
 - Τα δεδομένα της μονάδας άλεσης της Απτάλειας ενσωματώθηκαν με μετοχικό κεφάλαιο 50,0% για ολόκληρο το έτος (το πραγματικό μετοχικό κεφάλαιο μειώθηκε στο 0,0% από τον Οκτώβριο του 2018), παρόλο που τα περιορισμένα στοιχεία ήταν διαθέσιμα μετά το Σεπτέμβριο του 2018.
- (2) Τα αριθμητικά στοιχεία για έτη πριν από το 2015 αναθεωρήθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν μόνο τις φυσικές πρώτες ύλες που καταναλώνονται.
- (3) Ενεργά λατομεία εντός, που περιέχουν ή πληρούν περιοχών που έχουν καθοριστεί ως υψηλής αξίας βιοποικιλότητας.
- (4) Η κάλυψη περιλαμβάνει τα λατομεία που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις τσιμέντου και τα λατομεία για την παραγωγή αδρανών.
- (5) Οι έμμεσες εκπομπές CO₂ σχετίζονται με τις εκπομπές που απελευθερώνονται για την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στις εγκαταστάσεις του Πιτάν. Για τον υπολογισμό τους χρησιμοποιούμε παράγοντες εκπομπής που παρέχονται από τον προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλα διαθέσιμα στο κοινό δεδομένα. Εάν δεν υπάρχουν τέτοια δεδομένα, χρησιμοποιούνται τα πιο πρόσφατα δεδομένα από το CSI.
- (6) Οι εκπομπές CO₂ που αποφεύγονται είναι η συνολική συσσωρευμένη ποσότητα για την περίοδο μεταξύ του συγκεκριμένου έτους και του έτους βάσης, η οποία στην περίπτωση των εκπομπών CO₂ είναι το 1990 σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο. Λεπτομέρειες σχετικά με την προσέγγιση και τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία μπορούν να βρεθούν στην ενότητα 7. Η απόδοση του έτους βάσης (1990), προσαρμοσμένη για το μετοχικό κεφάλαιο του έτους 2018, για συγκεκριμένες καθαρές άμεσες εκπομπές CO₂ ήταν 778,3kg / t τσιμεντοειδούς προϊόντος.
- (7) Οι εκπομπές αερίων που αποφεύγονται είναι οι συνολικές συσσωρευμένες ποσότητες (για κάθε συγκεκριμένη εκπομπή χωριστά) για την περίοδο μεταξύ του συγκεκριμένου έτους και του έτους βάσης που στην περίπτωση των εκπομπών αερίων είναι το 2003, έτος δημοσίευσης της πρώτης έκθεσης βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου ΠΙΤΑΝ. Λεπτομέρειες σχετικά με την προσέγγιση και τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία μπορούν να βρεθούν στην ενότητα 7. Η απόδοση του έτους βάσης (2003), προσαρμοσμένη για το μετοχικό κεφάλαιο του έτους 2018, για ειδικές εκπομπές σκόνης ήταν 370,3g / tlinker, για ειδικές εκπομπές NOx 2.969,2g / tlinker και για ειδικές εκπομπές SOx ήταν 418,8g / tlinker.
- (8) Η κατανάλωση φυσικών πόρων που αποφεύγεται είναι η συνολική συσσωρευμένη ποσότητα για την περίοδο μεταξύ του συγκεκριμένου έτους και του έτους βάσης που στην περίπτωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα είναι το 2003, έτος έκδοσης της πρώτης έκθεσης βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου ΠΙΤΑΝ. Λεπτομέρειες σχετικά με την προσέγγιση και τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία μπορούν να βρεθούν στην ενότητα 7. Η απόδοση του έτους βάσης (2003), προσαρμοσμένη για το μετοχικό κεφάλαιο του έτους 2018, για ειδική κατανάλωση νερού ήταν 503,9 l/t τσιμέντου.

Πίνακας 4: Λατομεία Ομίλου TITAN με υψηλή αξία βιοποικιλότητας¹

Μονάδα	Χώρα	Τοποθεσία	Έκταση (τετ. χλμ.)	Είδος δραστηριότητας	Κατάσταση
Λατομείο Pennsuco	ΗΠΑ	Miami Dade, Φλόριντα	24.69	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή τσιμέντου και αδρανών υλικών	Εντός περιοχής προστασίας οικοσυστημάτων γλυκού νερού (υγρότοποι), σε τοπικό/πολιτειακό επίπεδο
Λατομείο Center Sand	ΗΠΑ	Clermont, Φλόριντα	2.75	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή αδρανών υλικών	Παρακείμενο σε περιοχή προστασίας χερσαίων οικοσυστημάτων, σε τοπικό/πολιτειακό επίπεδο
Λατομείο Corkscrew	ΗΠΑ	Naples, Φλόριντα	2.44	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή αδρανών υλικών	Παρακείμενο σε περιοχή προστασίας οικοσυστημάτων γλυκού νερού (υγρότοποι), σε τοπικό/πολιτειακό επίπεδο
Λατομείο Zlatna Panega	Βουλγαρία	Zlatna Panega, Lovech	0.95	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή τσιμέντου	Μερικώς εντός περιοχής NATURA 2000 για την προστασία χερσαίων οικοσυστημάτων (ΕΖΔ)
Λατομείο Ξυλοκερατιά	Ελλάδα	Μήλος, Κυκλάδες	0.64	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή τσιμέντου	Εντός/παρακείμενο σε περιοχή NATURA 2000 για την προστασία χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων (ΕΖΔ/ΖΕΠ)
Λατομεία Άψαλος (Δυτικά και Ανατολικά)	Ελλάδα	Άψαλος, Πέλλα	0.08	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή τσιμέντου	Εντός περιοχής NATURA 2000 για την προστασία χερσαίων οικοσυστημάτων (ΖΕΠ)
Λατομεία Ασπρά Χώματα (I + II)	Ελλάδα	Άψαλος, Πέλλα	0.14	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή τσιμέντου	Εντός περιοχής NATURA 2000 για την προστασία χερσαίων οικοσυστημάτων (ΖΕΠ)
Λατομείο Ρέθυμνο	Ελλάδα	Ρέθυμνο, Κρήτη	0.34	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή αδρανών υλικών	Εντός περιοχής προστασίας χερσαίων οικοσυστημάτων, σε εθνικό επίπεδο
Λατομείο Λέρος	Ελλάδα	Λέρος, Δωδεκάνησα	0.23	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή αδρανών υλικών	Εντός περιοχής προστασίας χερσαίων οικοσυστημάτων, σε εθνικό επίπεδο
Λατομείο Αγρίνιο	Ελλάδα	Αγρίνιο, Αιτωλοακαρνανία	0.96	Εξόρυξη Α' Υλών για παραγωγή αδρανών υλικών	Εντός περιοχής προστασίας χερσαίων οικοσυστημάτων, σε εθνικό επίπεδο

Σημειώσεις:

(1) Το 2018, ο Όμιλος TITAN είχε συνολικά 54 ενεργά λατομεία για την παραγωγή πρώτων υλών για χρήση σε τσιμέντο και αδρανή. Από αυτά:

- (α) 10 λατομεία έχουν αναγνωρισθεί ότι έχουν «υψηλή αξία βιοποικιλότητας» (ή το 19% του συνολικού αριθμού). EP10 στον Δείκτη Περιβαλλοντικών Επιδόσεων.
- (β) 9 λατομεία (ή το 90% αυτών με υψηλή βιοποικιλότητα) είχαν αναπτύξει Σχέδια Διαχείρισης της Βιοποικιλότητας. EP11 και EP12.
- (γ) Όλα τα λατομεία έχουν σχέδια σύμπραξης με τις τοπικές κοινωνίες. EP13.
- (δ) 43 λατομεία (ή το 80% του συνόλου) λειτουργούν σύμφωνα με ένα Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, όπως το ISO14001 ή παρόμοιο, και:
- (ε) 42 λατομεία (ή το 78% του συνόλου) έχουν σχέδια αποκατάστασης λατομείων. EP14 και EP15, αντίστοιχα.

Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
Υγεία και Ασφάλεια						
Όμιλος ΠΙΤΑΝ – Σύνολο δραστηριοτήτων						
	*Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP01	0	1	0	0	0
	*Δείκτης συχνότητας θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP02	0,00	1,80	0,00	0,00	0,00
	*Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργολάβων, SP03	1	1	0	0	2 ¹
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων μερών, SP04	1	0	1	0	0
SDG 3.6	*Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων (LTIs), SP05	18		22	27	17
SDG 8.8	*Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων (LTIFR), SP06	1,65	2,00	1,92	2,41	1,54
	*Αριθμός χαμένων εργάσιμων ημερών εργαζομένων, SP07	1.481	1.624	897	1.220	615
	*Δείκτης Σοβαρότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων, SP08	135,6	141,4	78,2	109,0	55,7
	*Αριθμός Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIs), SP09	8	11	7	7	9
	Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIFR), SP10	0,87	1,10	0,73	0,82	1,12
SDG 3.6	Παρ ολίγον ατυχήματα, SP11	1.383	1.793	1.304	1.185	2.169
SDG 8.8	Ανθρωποώρες εκπαίδευσης για υγεία και ασφάλεια ανά εργαζόμενο, SP12	10,50	8,60	12,30	12,30	12,98
Επιδόσεις δραστηριοτήτων παραγωγής τσιμέντου						
	*Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP13	0	1	0	0	0
	*Δείκτης συχνότητας θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP14	0,00	2,68	0,00	0,00	0,00
	*Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργολάβων, SP15	1	1	0	0	2 ¹
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων μερών, SP16	1	0	0	0	0
SDG 3.6	*Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου εργασίας (LTIs), SP17	8	13	11	16	8
SDG 8.8	*Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων (LTIFR), SP18	1,10	1,75	1,54	2,41	1,25
	Αριθμός χαμένων εργάσιμων ημερών εργαζομένων, SP19	494	936	313	1.014	416
	*Δείκτης Σοβαρότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων, SP20	67,6	126,0	43,8	152,8	65,0
	*Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIs), SP21	8	7	2	6	6
Στοιχεία Υγείας και Ασφάλειας ανά περιοχή		Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη	ΗΠΑ	Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ανατολική Μεσόγειος	
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP22	0	0	0	0	
	Δείκτης συχνότητας θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP23	0	0	0	0	
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργολάβων, SP24	0	0	2 ¹	0	
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων μερών, SP25	0	0	0	0	
SDG 3.6	Ατυχήματα που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας εργαζομένων (LTIs), SP26	2	9	5	1	
SDG 8.8	Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων (LTIFR), SP27	0,96	1,79	2,19	0,61	
	Αριθμός χαμένων εργάσιμων ημερών εργαζομένων, SP28	187	210	159	59	
	Δείκτης Σοβαρότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων, SP29	89,7	41,8	69,7	36,0	
	Ατυχήματα που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας εργολάβων (LTIs), SP30	1	0	5	3	
	Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIFR), SP31	0,76	0,00	2,89	0,66	

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
	Στοιχεία Υγείας και Ασφάλειας ανά δραστηριότητα	Τσιμέντο	Αδρανή	Έτοιμο Σκυρόδεμα	Άλλες δραστηριότητες	
	Αριθμός ατυχημάτων εργαζομένων, SP32	0	0	0	0	0
	Δείκτης συχνότητας θανατηφόρων ατυχημάτων εργαζομένων, SP33	0,00	0,00		0,00	0,00
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργολάβων, SP34	2 ¹	0		0	0
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων μερών, SP35	0	0		0	0
	Ατυχήματα που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας εργαζομένων (LTIs), SP36	8	1		8	0
SDG 3.6	Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που έχουν οδηγήσει σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων (LTIFR), SP37	1,25	1,38		2,33	0,00
SDG 8.8	Αριθμός χαμένων εργάσιμων ημερών εργαζομένων, SP38	416	23		176	0
	Δείκτης Σοβαρότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργαζομένων, SP39	65,0	31,7		51,3	0,00
	Ατυχήματα που οδήγησαν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας Εργολάβων (LTIs), SP40	6	0		3	0
	Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε Απώλεια Εργασίας Εργολάβων (LTIFR), SP41	0,86	0,00		6,30	0,00
Απασχόληση						
	Απασχόληση (όπως καταγράφηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2018), SP42	5.501	5.654	5.482	5.432	5.365
	Αλβανία	198	199	201	193	195
	Βουλγαρία	288	287	290	282	273
	Αίγυπτος	767	767	661	508	492
SDG 5.1	Β. Μακεδονία	314	301	284	275	258
SDG 5.4	Ελλάδα	1.165	1.176	1.185	1.157	1.159
SDG 5.5	Κόσοβο	408	406	289	284	282
SDG 8.5	Σερβία	236	233	218	219	195
SDG 8.6	Τουρκία	258	289	305	316	288
SDG 8.8	ΗΠΑ	1.867	1.996	2.049	2.198	2.223
SDG 10.3						
	Απασχόληση ανά γένος (όπως καταγράφηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2018)					
	Σύνολο Ομίλου², SP43					
	Γυναίκες	n/a	n/a	n/a	649	635
	Άνδρες	n/a	n/a	n/a	4.783	4.730
	Ρυθμός ανανέωσης της απασχόλησης, Σύνολο Ομίλου, SP44	11,60%	11,44%	13,57%	13,94%	11,03%
	Αλβανία	14%	13%	10%	16%	9,23%
	Βουλγαρία	6%	8%	4%	14%	15,02%
SDG 5.1	Αίγυπτος	5%	4%	20%	35%	6,50%
SDG 5.4	Β. Μακεδονία	11%	10%	15%	8%	10,08%
SDG 5.5	Ελλάδα	8%	3%	1%	5%	2,16%
SDG 8.5	Κόσοβο	25%	3%	46%	2%	1,77%
SDG 8.6	Σερβία	18%	2%	9%	5%	22,56%
SDG 8.8	Τουρκία	14%	10%	9%	9%	9,72%
SDG 10.3	ΗΠΑ	13%	23%	17%	17%	16,78%
	Σύνολο εργαζομένων που αποχώρησαν από τον Όμιλο, SP45	638	647	744	757	592
	Ποσοστό νέων προσλήψεων στον Όμιλο, SP46	12,45%	10,86%	10,40%	13,02%	10,27%
SDG 5.1	Σύνολο εργαζομένων που προσλήφθηκαν στον Όμιλο, SP47	685	614	570	707	551
SDG 5.4	Αλβανία	18	28	21	22	20
	Βουλγαρία	14	20	16	32	33
	Αίγυπτος	34	31	27	26	16

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
	Β. Μακεδονία	16	17	35	12	9
	Ελλάδα	119	37	16	34	21
	Κόσοβο	16	9	12	2	3
	Σερβία	11	1	4	13	20
	Τουρκία	52	60	43	41	17
SDG 5.5	ΗΠΑ	405	411	396	525	412
SDG 8.5	Νέες προσλήψεις ανά ηλικιακή ομάδα, SP48					
SDG 8.6	Κάτω των 30	238	167	168	201	157
SDG 8.8	30-50	354	333	282	366	294
SDG 10.3	Άνω των 50	93	114	120	140	100
	Νέες προσλήψεις ανά γένος, SP49					
	Γυναίκες	95	70	72	123	76
	Άνδρες	590	544	498	584	475
	Μέσος όρος εργαζομένων στον Όμιλο, SP50	5.513	5.584	5.612	5.552	5.424
	Αλβανία	206	199	200	196	194
	Βουλγαρία	285	286	289	295	277
	Αίγυπτος	763	769	748	606	504
	Β. Μακεδονία	322	307	291	277	264
	Ελλάδα	1.165	1.189	1.185	1.186	1.152
	Κόσοβο	485	405	345	286	285
	Σερβία	248	235	225	218	213
	Τουρκία	251	265	302	310	323
	ΗΠΑ	1.788	1.929	2.027	2.178	2.212
	Εργαζόμενοι ανά τύπο απασχόλησης, SP51					
	Πλήρους απασχόλησης	5.429	5.500	5.526	5.461	5.342
	Μερικής απασχόλησης	25	25	27	35	28
	Ορισμένου χρόνου	59	59	59	56	54
	Μέσος όρος εργαζομένων ανά κατηγορία², SP52					
SDG 5.1	Προϊστάμενοι	n/a	n/a	464	473	481
SDG 5.4	Διευθυντές	n/a	n/a	121	126	121
SDG 5.5	Στελέχη	n/a	n/a	1.655	1.654	1.616
SDG 8.5	Εργατοτεχνίτες και υπάλληλοι	n/a	n/a	3.372	3.294	3.214
SDG 8.6	Μέσο όρο εργαζομένων ανά γένος, SP53					
SDG 8.8	Γυναίκες	613	643	641	653	641
SDG 10.3	Άνδρες	4.900	4.941	4.971	4.899	4.783
	Ποσοστό απασχολούμενων γυναικών στον Όμιλο, SP54	11,12%	11,52%	11,42%	11,76%	11,82%
	Αλβανία	14%	12%	13%	11%	10,31%
	Βουλγαρία	37%	28%	27%	27%	27,08%
	Αίγυπτος	6%	4%	4%	5%	5,75%
	Β. Μακεδονία	33%	17%	16%	15%	15,15%
	Ελλάδα	14%	17%	15%	16%	16,06%
	Κόσοβο	5%	5%	5%	6%	5,61%
	Σερβία	18%	15%	16%	17%	19,49%
	Τουρκία	19%	8%	9%	8%	8,67%

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
	ΗΠΑ	13%	11%	10%	10%	9,49%
	Ποσοστό γυναικών στην διοίκηση, Σύνολο Ομίλου, SP55	15,70%	15,07%	16,24%	15,69%	16,53%
	Αλβανία	14%	14%	14%	10%	9,09%
	Βουλγαρία	37%	37%	35%	32%	29,73%
	Αίγυπτος	6%	6%	3%	3%	8,57%
	Β. Μακεδονία	33%	35%	31%	28%	25,93%
	Ελλάδα	14%	14%	15%	15%	16,88%
	Κόσοβο	5%	5%	10%	11%	11,11%
	Σερβία	18%	19%	37%	36%	32,14%
	Τουρκία	19%	17%	21%	22%	25,00%
	ΗΠΑ	13%	10%	12%	10%	10,76%
	Ποσοστό γυναικών σε διευθυντικές θέσεις στον Όμιλο², SP56	n/a	n/a	17,69%	16,67%	19,01%
	Ποσοστό εργαζομένων από την τοπική κοινωνία στον Όμιλο, SP57	79,11%	78,77%	81,20%	80,00%	80,79%
	Αλβανία	42%	43%	43%	44%	45,36%
	Βουλγαρία	78%	84%	85%	85%	88,09%
	Αίγυπτος	94%	94%	92%	90%	88,69%
SDG 8.5	Β. Μακεδονία	33%	32%	32%	26%	30,68%
SDG 10.3	Ελλάδα ³	99%	94%	98%	98%	97,40%
	Κόσοβο	54%	56%	62%	65%	65,26%
	Σερβία	92%	91%	92%	91%	90,14%
	Τουρκία	69%	68%	71%	66%	72,76%
	ΗΠΑ ⁴	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Ποσοστό εργαζομένων που μετέχουν σε σωματεία εργαζομένων - Όμιλος SP58	43,30%	43,58%	40,93%	33,82%	30,94%
	Αλβανία	30%	33%	29%	49%	41,54%
	Βουλγαρία	35%	35%	32%	33%	32,23%
	Αίγυπτος	89%	88%	88%	50%	31,10%
SDG 8.8	Β. Μακεδονία	78%	76%	78%	79%	75,97%
	Ελλάδα	46%	45%	46%	45%	44,69%
	Κόσοβο	87%	83%	96%	78%	79,43%
	Σερβία	70%	74%	73%	71%	67,69%
	Τουρκία ⁵	0%	n/a	n/a	n/a	54,51%
	ΗΠΑ	13%	11%	9%	8%	4,99%
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού						
	Κόστος εκπαίδευσης ανά χώρα (ευρώ), SP59	239	222	226	157	205
	Αλβανία	373	139	566	385	359
	Βουλγαρία	187	268	412	226	325
	Αίγυπτος	388	405	226	184	358
SDG 4.3	Β. Μακεδονία	91	146	156	148	152
	Ελλάδα	380	454	470	290	447
	Κόσοβο	228	193	137	141	112
	Σερβία	253	347	324	307	372
	Τουρκία	133	95	33	38	13
	ΗΠΑ	120	27	67	53	31

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
	Κόστος εκπαίδευσης (ευρώ) στον Όμιλο ² , SP60	n/a	n/a	1.269.410	871.992	1.035.398
	Κόστος εκπαίδευσης (ευρώ) ανά γένος στον Όμιλο ² , SP61					
	Γυναίκες	n/a	n/a	200.687	191.633	187.153
	Άνδρες	n/a	n/a	1.068.723	680.359	848.245
	Εκπαιδευμένοι εργαζόμενοι, Σύνολο Ομίλου, SP62	4.063	4.661	4.824	4.717	5.064
	Αλβανία	195	219	200	214	204
	Βουλγαρία	268	263	296	314	291
SDG 4.3	Αίγυπτος	584	424	671	547	397
SDG 5.1	Β. Μακεδονία	316	300	285	268	264
SDG 5.2	Ελλάδα	1.021	1.048	1.140	1.128	1.129
	Κόσοβο	380	266	356	287	285
	Σερβία	293	236	234	225	226
	Τουρκία	261	274	253	234	291
	ΗΠΑ	745	1.631	1.389	1.500	1.977
	Ποσοστό εκπαιδευμένων εργαζομένων στο σύνολο της απασχόλησης, SP63	73,70%	83,47%	85,96%	84,96%	93,36%
	Ποσοστό γυναικών στο σύνολο των εκπαιδευμένων εργαζομένων, SP64	13,32%	14,48%	13,64%	17,00%	15,26%
	Αλβανία	10%	11%	14%	11%	10,78%
	Βουλγαρία	26%	27%	26%	29%	27,84%
	Αίγυπτος	4%	7%	5%	5%	6,05%
	Β. Μακεδονία	17%	19%	15%	13%	15,15%
	Ελλάδα	13%	12%	14%	15%	15,68%
SDG 4.3	Κόσοβο	3%	7%	5%	6%	5,26%
SDG 4.4	Σερβία	15%	16%	15%	17%	18,58%
SDG 4.5	Τουρκία	8%	8%	10%	7%	8,93%
SDG 5.1	ΗΠΑ	23%	18%	17%	26%	17,50%
SDG 5.2	Εκπαιδευμένοι εργαζόμενοι ανά κατηγορία², SP65					
	Προϊστάμενοι	n/a	n/a	644	595	643
	Διευθυντές	n/a	n/a	130	178	142
	Στελέχη	n/a	n/a	1.623	1.852	2.007
	Εργατοτεχνίτες και υπάλληλοι	n/a	n/a	2.427	2.092	2.272
	Εκπαιδευμένοι εργαζόμενοι ανά ηλικιακή κατηγορία², SP66					
	Κάτω των 30	n/a	n/a	432	444	510
	30-50	n/a	n/a	2.867	2.725	2.982
	Άνω των 50	n/a	n/a	1.525	1.548	1.572
	Ανθρωποώρες εκπαίδευσης στον Όμιλο, SP67	130.067	110.776	158.210	155.587	138.114
	Αλβανία	6.459	5.736	10.046	10.538	7.190
	Βουλγαρία	10.435	12.244	18.359	18.379	14.166
	Αίγυπτος	19.701	13.152	18.640	17.959	13.754
	Β. Μακεδονία	6.546	8.014	14.926	11.259	10.431
	Ελλάδα	30.345	34.267	43.867	42.168	42.730
	Κόσοβο	6.882	6.094	12.027	9.884	7.560
	Σερβία	8.368	7.946	8.178	7.964	8.745
	Τουρκία	10.223	8.664	15.520	12.803	12.105

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
	ΗΠΑ	31.108	14.659	16.647	24.633	21.433
	Μέσο όρο ανθρωποωρών στον Όμιλο, SP68	24	20	28	28	25
	Μ.Ο. ανθρωποωρών γυναικών	31	28	36	37	36
	Μ.Ο. ανθρωποωρών ανδρών	23	19	27	27	24
SDG 4.3	Ανθρωποώρες εκπαίδευσης ανά θέμα εκπαίδευσης, SP69					
SDG 4.4	Περιβάλλον: συστήματα φροντίδας και διαχείρισης	3.413	3.182	3.647	4.801	3.136
SDG 4.5	Ξένες γλώσσες	10.229	5.527	12.493	6.772	3.929
SDG 5.1	Υγεία και ασφάλεια	58.322	47.073	69.317	68.200	69.591
SDG 5.2	Ανθρώπινα δικαιώματα	47	197	55	211	955
SDG 8.1	Διαχείριση και διοικητικές δεξιότητες	14.190	19.338	23.248	19.883	15.223
SDG 10.1	Μη τεχνικές δεξιότητες και εξειδίκευση	15.544	15.008	18.517	27.725	23.152
SDG 10.3	Άλλα	6.712	5.695	8.885	4.716	2.440
SDG 16.5	Φύλαξη	0	0	653	754	761
	Τεχνογνωσία και βασικές ικανότητες σε τεχνικά θέματα	21.611	13.566	21.331	22.217	17.497
	Κώδικας δεοντολογίας Ομίλου TITAN	0	1.190	64	308	1.430
Σύμπραξη με τους συμ-μετόχους						
	Δωρεές (ευρώ), Σύνολο Ομίλου, SP70	2.221.006	2.362.370	2.643.703	2.083.370	2.263.920
	Αλβανία	356.444	65.909	50.773	103.076	119.268
	Βουλγαρία	115.000	122.000	111.797	124.675	73.828
	Αίγυπτος	565.131	1.026.624	432.642	502.161	434.408
	Β. Μακεδονία	73.441	120.388	107.194	98.011	130.257
	Ελλάδα	380.277	414.579	649.923	508.535	502.123
	Κόσοβο	315.503	417.537	490.973	258.256	295.285
	Σερβία	212.768	120.361	146.243	133.643	149.482
	Τουρκία	109.835	74.972	419.408	113.126	119.531
SDG 2.1	ΗΠΑ	92.607	η/α	234.750	241.887	439.738
SDG 2.3	Δωρεές σε μετρητά (ευρώ), Σύνολο Ομίλου², SP71	η/α	η/α	1.053.426	1.498.483	1.626.390
SDG 4.3	Δωρεές σε είδος (ευρώ), Σύνολο Ομίλου², SP72	η/α	η/α	1.590.278	584.887	637.530
SDG 4.4	Προγράμματα πρακτικής άσκησης, Σύνολο Ομίλου, SP73	379	432	730	910	477
SDG 8.5	Αλβανία	4	16	5	16	5
SDG 8.6	Βουλγαρία	19	0	13	15	12
SDG 9.1	Αίγυπτος	211	220	342	610	222
SDG 9.5	Β. Μακεδονία	28	15	166	42	43
SDG 11.4	Ελλάδα	65	117	110	143	114
SDG 16.5	Κόσοβο	2	28	40	3	7
SDG 17.17	Σερβία	16	11	13	11	10
	Τουρκία	20	10	19	36	28
	ΗΠΑ	14	15	22	34	36

ΣΒΑ 2030 & Υποστόχοι	Βασικοί δείκτες και κωδικοί	2014	2015	2016	2017	2018
	Νέες τοποθετήσεις ασκούμενων σε βασικές θέσεις εργασίας θ, Σύνολο Ομίλου², SP74	n/a	107	101	39	23
	Αλβανία	n/a	2	1	1	1
	Βουλγαρία	n/a	1	3	2	0
	Αίγυπτος	n/a	0	0	2	1
	Β. Μακεδονία	n/a	49	49	1	2
	Ελλάδα	n/a	19	6	15	10
	Κόσοβο	n/a	21	24	0	1
	Σερβία	n/a	4	4	7	1
	Τουρκία	n/a	6	9	11	0
	ΗΠΑ	n/a	5	5	0	7

NOTES:

* Στοιχεία 2018 που έχουν συμπεριληφθούν στον έλεγχο και την επαλήθευση από την ERM Certification and Verification Services (Η «Δήλωση επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων ανεξάρτητου ελεγκτή» της ERM CVS βρίσκεται στην παρούσα ενότητα).

(1) Το συγκεκριμένο δεδομένο περιλαμβάνει 1 θανατηφόρο ατύχημα που σημειώθηκε εκτός των εγκαταστάσεων μας και σχετίζεται με δραστηριότητες της εφοδιαστικής αλυσίδας.

(2) Αυτές οι πληροφορίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Αναφοράς τα έτη πριν από την πρώτη «καταγραφή» αυτού του Δείκτη (τα προηγούμενα έτη σημειώνονται ως «n/a»)

(3) Ο αριθμός του 2017 για την Ελλάδα διορθώθηκε, προκειμένου να αντανάκλα πρόσθετες πληροφορίες από δύο εγκαταστάσεις, οι οποίες δεν είχαν ληφθεί υπόψη. Για το λόγο αυτό το σύνολο του Ομίλου αυξήθηκε στο 80%.

(4) Αυτή η πληροφορία δεν είναι διαθέσιμη για τις ΗΠΑ και τα ποσοστά για τον μέσο όρο του Ομίλου υπολογίζονται εκτός της απασχόλησης στις ΗΠΑ.

(5) Οι πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των εργαζόμενων που είναι μέλη σωματειακών οργανώσεων έγιναν διαθέσιμες για πρώτη φορά εντός του έτους, δεδομένου ότι η Adacim έγινε θυγατρική μετά τον Οκτώβριο του 2018. Οι υπολογισμοί για το ποσοστό του Ομίλου (SP58) προσαρμόστηκαν προκειμένου να εξαιρεθεί η Τουρκία από το πεδίο εφαρμογής υπολογισμού για τα έτη 2015, 2016 και 2017.

Διακυβέρνηση και πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου

Ευρετήριο Βασικών Δεικτών για την Εταιρική Διακυβέρνηση

ΣΒΑ 2030	Βασικοί Δείκτες για την Εταιρική Διακυβέρνηση	2018	Παγκόσμια Κλαδική Προσέγγιση TITAN
SDG 5.5	Αριθμός και ποσοστό γυναικών μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ)	Αριθμός γυναικών μελών: 4 Συμμετοχή ως ποσοστό στο σύνολο των μελών (15): 27%	Βασικός Δείκτης 5.5.2, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ (UNGC).
SDG 16.7	Αριθμός μελών του ΔΣ ανά ηλικιακή ομάδα		Βασικός Δείκτης 16.7.1, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και το UNGC.
	Κάτω των 30	0	
	Μεταξύ 30-50	0	
	Άνω των 50	15	
	Αριθμός ανεξάρτητων μελών του ΔΣ	7	Πρότυπα TITAN
SDG 16.6	Αριθμός συνεδριάσεων του ΔΣ και ποσοστό συμμετοχής των μελών¹	Αριθμός συνεδριάσεων του ΔΣ: 10 Ποσοστό συμμετοχής των μελών: 94%	Βασικός Δείκτης 16.6, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και το UNGC.
	Αριθμός συνεδριάσεων της Επιτροπής Ελέγχου και ποσοστό συμμετοχής των μελών²	Αριθμός συνεδριάσεων της Επιτροπής Ελέγχου: 5 Ποσοστό συμμετοχής των μελών: 100%	
	Αμοιβές ως σύνολο, και ανά μέλος του ΔΣ (αφορά και τα εκτελεστικά μέλη)³	Αμοιβές ως σύνολο: περίπου 6 εκατ. Ευρώ Λεπτομερής δημοσιοποίηση, για την αμοιβή εκάστου μέλους, περιλαμβάνεται στην Ενότητα 2	
	Λοιπές δημοσιοποιήσεις σχετιζόμενες με την Εταιρική Διακυβέρνηση		
SDG 16.5	Σύνολο προστίμων που καταβλήθηκαν ή που εκκρεμούν, σύμφωνα με δικαστικές αποφάσεις (σε Ευρώ)⁴	0	Βασικός Δείκτης 16.5.2, σύμφωνα με την Οδηγία της ΔΗΕΕΑ, και το UNGC.
	Μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης σε θέματα κατά της διαφθοράς, ανά έτος και ανά εργαζόμενο⁵	0,47	

Notes:

- (1) Αριθμός συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) κατά τη διάρκεια της περιόδου των δημοσιοποιήσεων (2018), και αριθμός των μελών του ΔΣ που συμμετείχαν σε κάθε συνεδρίαση, διαιρούμενος προς το γινόμενο του συνολικού αριθμού των μελών επί του συνολικού αριθμού των συνεδριάσεων, κατά την ίδια περίοδο ('σταθμικός μέσος όρος').
- (2) Σταθμικός μέσος όρος του αριθμού των συνεδριάσεων της Επιτροπής Ελέγχου και του αριθμού των μελών (της) που συμμετείχαν σε αυτές, κατά την ίδια ως άνω χρονική περίοδο.
- (3) Σύνολο αμοιβών (περιλαμβάνονται οι βασικοί μισθοί και οι μεταβλητές αμοιβές) για έκαστο μέλος, εκτελεστικό και μη-εκτελεστικό.
- (4) Σύνολο χρηματικών προστίμων που σχετίζονται με ζητήματα διαφθοράς, τα οποία έχουν καταβληθεί ή εκκρεμούν, όπως έχουν επιβληθεί από τις κανονιστικές αρχές και δικαστήρια κατά την ίδια ως άνω χρονική περίοδο.
- (5) Μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης σε θέματα σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς, ανά έτος και ανά εργαζόμενο (υπολογιζόμενος διαιρώντας τον συνολικό αριθμό ωρών εκπαίδευσης σε σχετικά θέματα, με τον συνολικό αριθμό εργαζομένων). Ο TITANας κατηγοριοποιεί ως σχετικά θέματα τις υποκατηγορίες εκπαίδευσης: 'Ανθρώπινα Δικαιώματα' and 'Κώδικας Δεοντολογίας'. Ο Βασικός Δείκτης συνδέεται με το Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικής Απόδοσης, βλ. SP69.

Γενική Σημείωση: Όλες οι ανωτέρω περιγραφές σχετικά με τους Βασικούς Δείκτες για τη Δημιουργία Αξίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη έχουν υιοθετηθεί από το κείμενο «Οδηγός για τους Βασικούς Δείκτες για την δημοσιοποίηση 'οντότητων' (εταιριών), σχετικά με την συνεισφορά τους για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (ΔΗΕΕΑ, 10.19.2018). Λεπτομέρειες περιλαμβάνονται στην Ενότητα 7, περιλαμβανομένων των αναφορών του ανωτέρω Ευρετηρίου στους Δείκτες 'SP' και 'EP', που παραπέμπουν στα αντίστοιχα: Social Performance Index, και Environmental Performance Index.

Πίνακας 5: Πολιτικές σχετικές με τις μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Ποσοστό κάλυψης στις βασικές λειτουργίες του Τιτάνα (εργοστάσια τσιμέντου, μονάδες έτοιμου σκυροδέματος, μονάδες παραγωγής αδρανών, τερματικοί σταθμοί)

	Στάδιο εισαγωγής		Στάδιο υλοποίησης		
	Επικοινωνία στους προϊστάμενους	Μετάφραση και αποστολή στους εργαζόμενους	Εκπαίδευση @ Προϊσταμένων	Εκπαίδευση @ Εργαζομένων	Εκπαίδευση @ Άλλων (προμηθευτές/εργολάβοι)
Πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Ελευθερία του συνεταιρίζεσθε, παιδική εργασία)	●	●	○	○	○
Πολιτική καταπολέμησης της δωροδοκίας και της διαφθοράς (συμμόρφωση, επιχορηγήσεις, δωρεές και συνεισφορές)	●	●	◐	●	○
Πλαίσιο διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού του Ομίλου TITAN	●	●	○	○	○
Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN	●	●	○	○	○
Κώδικας Δεοντολογίας (εργατικά δικαιώματα, ελευθερία του συνεταιρίζεσθε, ίσες ευκαιρίες, συμμόρφωση, ανθρώπινα δικαιώματα, περιβάλλον, δωρεές, δωροδοκία και διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων)	●	●	●	●	○
Κώδικας Δεοντολογίας για τις προμήθειες (εφοδιαστική αλυσίδα/ζητήματα προμηθειών)	●	n/a	◐	◐	◐
Πολιτική υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία	●	●	◐	◐	◐
Πλαίσιο υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας του Ομίλου	●	●	○	○	○
Πολιτική του Τιτάνα για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	●	●	●	●	○
Πολιτική σύγκρουσης συμφερόντων	●	●	●	●	○
Δίκαιο προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού (συμμόρφωση, πελάτες και προμηθευτές)	●	●	●	●	○
Πολιτική συμμόρφωσης με το καθεστώς των διεθνών κυρώσεων	●	●	●	●	○
Περιβαλλοντική Πολιτική και Στρατηγική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	●	●	◐	◐	○

- 75%-100%
- ◐ 50%-75%
- ◑ 25%-50%
- 0-25%

Ουσιαστά θέματα και όρια απολογισμού μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων

ΣΒΑ 2030	Ουσιαστά θέματα και τομείς	Όρια	
		Μέσα στον Οργανισμό	Έξω από τον οργανισμό
SDG4 SDG8 SDG17	<p>Οικονομική ρευστότητα και πρόσβαση σε Χρηματοδότηση</p> <p>Η πρόσβαση στη τραπεζική πίστη και στη χρηματοδότηση από τις κεφαλαιαγορές παρέχει ρευστότητα ικανή να καλύψει τις υποχρεώσεις μας, να επεκτείνει βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρήσεών μας και να ανταποκριθεί σε όποιες προκλήσεις προκύψουν.</p> <p>Διασφάλιση θέσης στην αγορά</p>	Όμιλος ΤΙΤΑΝ, όλες οι δραστηριότητες	Εργαζόμενοι, εργολάβοι, προμηθευτές, επενδυτές, τοπικές κοινότητες, Κυβερνήσεις
SDG4 SDG8 SDG17	<p>Εταιρική διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική</p> <p>Η διασφάλιση της καλής εταιρικής διακυβέρνησης και η διατήρηση της ακεραιότητας και της διαφάνειας στις επιχειρήσεις μας σημαίνει τη συμμόρφωση προς τον Κώδικα Δεοντολογίας μας, τη διασφάλιση της ηθικής επιχειρηματικότητας, την υπεύθυνη lobbying και τη διασφάλιση ότι οι προμηθευτές μας κάνουν το ίδιο. Procurement practices</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρακτικές ασφάλειας • Μηχανισμός παραπόνων για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων • Αντιμετώπιση της διαφθοράς και της δωροδοκίας • Ανταγωνισμός • Αξιολόγηση προμηθευτών για περιβαλλοντικές επιδόσεις • Αξιολόγηση προμηθευτών για εργασιακά θέματα • Αξιολόγηση προμηθευτών για ανθρωπίνους δικαιώματα 	Όμιλος ΤΙΤΑΝ, όλες οι δραστηριότητες	Εταίροι σε κοινοπραξίες, εργολάβοι, προσωπικό ασφαλείας, πελάτες, προμηθευτές, τοπικές κοινότητες και οργανισμοί, κυβερνήσεις, ΜΚΟ
SDG4 SDG9 SDG11 SDG17	<p>Βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών</p> <p>Ο ΤΙΤΑΝ εργάζεται με σκοπό την οικοδόμηση μιας περιεκτικής σχέσης μέσω της συνεχούς του δέσμευσης με τους συμ-μετόχους σε όλα τα επίπεδα. Σε επίπεδο εγκατάστασης, η οικοδόμηση ισχυρών δεσμών με τις τοπικές κοινότητες αποτελεί μέρος αυτής της στρατηγικής και είναι το κλειδί για την ικανότητα να μοιραστούμε άμεση και έμμεση αξία με τους συμ-μετόχους μας. Indirect economic impacts</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσία στην αγορά • Συμμόρφωση • Μηχανισμοί καταγγελιών για επιπτώσεις στο περιβάλλον • Μηχανισμοί καταγγελιών για επιδράσεις στην κοινωνία • Οικονομικές επιδόσεις 	Όμιλος ΤΙΤΑΝ, όλες οι δραστηριότητες	Εργαζόμενοι, εργολάβοι, προμηθευτές, πελάτες, ρυθμιστικές αρχές, κυβερνήσεις, τοπικές κοινότητες και οργανισμοί, ΜΚΟ
SDG7 SDG13 SDG17	<p>Κλιματική αλλαγή</p> <p>Αναγνωρίζουμε οι επιχειρήσεις μας και η βιομηχανία τιμέντου εν γένει συμβάλλει στην κλιματική αλλαγή, γι' αυτό περιορίζουμε τις εκπομπές CO₂ σε πλήρη ευθυγράμμιση με το Πρωτόκολλο του Κιότο και εργαζόμαστε από κοινού με τους ανταγωνιστές για την περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητάς μας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενέργεια • Εκπομπές 	Όλες οι δραστηριότητες	Προμηθευτές, πελάτες, τοπικές κοινότητες, κυβερνήσεις, ΜΚΟ
SDG12 SDG17	<p>Κυκλική οικονομία</p> <p>Για να κατασκευάσουμε τα προϊόντα μας χρησιμοποιούμε έναν αριθμό από πόρους όπως πρώτες ύλες, παραδοσιακά και δευτερογενή καύσιμα, νερό και ενέργεια, όπως και απόβλητα. Μπορούμε να στηρίξουμε την κυκλική οικονομία και να έχουμε θετική επίπτωση επαναχρησιμοποιώντας και ανακυκλώνοντας τα προϊόντα μας και αυξάνοντας τη χρήση δευτερογενών καυσίμων. Η καινοτομία και η αντισυμβατική σκέψη είναι το κλειδί για την υποστήριξη συστημάτων κλειστού βρόχου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακή απόδοση και εκπομπές • Υλικά 	Όλες οι δραστηριότητες GAEA	Προμηθευτές, πελάτες, τοπικές κοινότητες, ρυθμιστικές αρχές, ΜΚΟ

ΣΒΑ 2030	Ουσιώδη θέματα και τομείς	Όρια	
		Μέσα στον Οργανισμό	Έξω από τον οργανισμό
SDG3 SDG17	<p>Υγεία και Ασφάλεια</p> <p>Ο Τίτανας δεσμεύεται να διατηρεί όλους τους εργαζομένους, τους εργολάβους και τους εργαζόμενους τρίτων μερών ασφαλείς και υγιείς. Αυτό σημαίνει ότι διασφαλίζουμε πως τα προϊόντα μας είναι ασφαλή στη χρήση και ότι μεταφέρονται με ασφάλεια στα εργοτάξια των πελατών μας.</p> <ul style="list-style-type: none"> Υγεία και ασφάλεια στην εργασία Υγεία και ασφάλεια των πελατών 	Όλοι οι εργαζόμενοι του Ομίλου ΤΙΤΑΝ	Εργολάβοι, προμηθευτές, πελάτες, τρίτα μέρη
SDG4 SDG5 SDG17	<p>Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού</p> <p>Υπεύθυνη εργοδοσία σημαίνει παροχή ευκαιριών εκπαίδευσης και ανάπτυξης, ίσες αμοιβές για γυναίκες και άνδρες, υιοθέτηση της πολυμορφίας σε ένα εργασιακό περιβάλλον ελεύθερο από διακρίσεις και παρενοχλήσεις και υποστήριξη των εργαζομένων για την άσκηση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων.</p> <p>Employment</p> <ul style="list-style-type: none"> Κατάρτιση και Εκπαίδευση Πολυμορφία και ίσες ευκαιρίες Παρουσία στην αγορά Δημόσια πολιτική Μηχανισμοί καταγγελίας περιστατικών που συνδέονται με εργασιακές πρακτικές Καταπολέμηση των διακρίσεων Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και συλλογικές διαπραγματεύσεις Παιδική εργασία και καταναγκαστική εργασία Συνεχής αξιολόγηση 	Όλοι οι εργαζόμενοι του Ομίλου ΤΙΤΑΝ Όλες οι δραστηριότητες	Εταίροι κοινοπραξιών, εργολάβοι, προμηθευτές, τοπικές κοινότητες και κυβερνήσεις
SDG6 SDG7 SDG15 SDG17	<p>Διαχείριση περιβάλλοντος</p> <p>Ο Τίτανας διασφαλίζει ότι ακολουθεί πιστά τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και παραμένει εστιασμένος στη βελτίωση των επιδόσεων του και στη διατήρηση της άδειας λειτουργίας του.</p> <ul style="list-style-type: none"> Βιοποικιλότητα Συμμόρφωση Μηχανισμοί καταγγελίας περιβαλλοντικών περιστατικών Νερό Μεταφορά αγαθών και υπηρεσιών 	Όλες οι δραστηριότητες	Προμηθευτές, πελάτες, περιοχές οι οποίες δυνητικά επηρεάζονται από τις δραστηριότητές μας εκτός των επιχειρήσεων μας και των λατομείων μας, κοινότητες στις περιοχές των επιχειρήσεων του Τίτανα, οργανισμοί των τοπικών κοινωνιών και κυβερνήσεις
SDG8 SDG17	<p>Κοινωνικοί και πολιτικοί κίνδυνοι, αστάθεια</p> <p>Ο Τίτανας σχεδιάζει να διατηρήσει τον έλεγχο και την κανονική λειτουργία των επιχειρήσεών του κατά τη διάρκεια πολιτικής αστάθειας, ταραχών, εξεγέρσεων και άλλων καταστάσεων που οδηγούν σε ακραία ρευστότητα. Προτεραιότητα αποτελεί η διασφάλιση των κατά τόπους επενδύσεων του Τίτανα και η προστασία των ανθρώπων, εργαζομένων, συνεργατών και τοπικών κοινωνιών που γειτνιάζουν με τις δραστηριότητες του Ομίλου.</p> <ul style="list-style-type: none"> Τοπικές κοινωνίες Δημόσια πολιτική 	Όλες οι δραστηριότητες	Τοπικές κοινότητες, κυβερνήσεις
Εκτός από τα ουσιώδη θέματα όπως αυτά προέκυψαν από τη μελέτη των ουσιαστών θεμάτων, ο Όμιλος επέλεξε να δημοσιοποιήσει πληροφορίες και για τα παρακάτω ζητήματα, τα οποία επηρεάζουν τη στρατηγική του			
Άλλα θέματα			
Βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες		Όμιλος ΤΙΤΑΝ, GAEA	Πελάτες, ΜΚΟ, ρυθμιστικές αρχές, κοινωνία
Ο Τίτανας συνεργάζεται με τους συμ-μετόχους, για να αναπτύξει πιο βιώσιμα προϊόντα, για τη δημιουργία αξίας μέσω του τσιμέντου, όπως η ProAsh,			

Πίνακας 6: Σύμπραξη με τους Συμ-μετέχοντες

Ομάδα Συμ-μετόχων	Θέματα ενδιαφέροντος	Τρόποι σύμπραξης	Συχνότητα	Αποτελέσματα
Εργαζόμενοι	Επιδόσεις Υγεία, ευεξία και ασφάλεια Εργασιακές σχέσεις Εταιρική διακυβέρνηση Ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα Πιθανές τοπικές επιπτώσεις	Ημέρες επικοινωνίας Έρευνες γνώμης εργαζομένων Περιοδικά (π.χ. ΤΙΤΑΝΕΣ) Ημερίδες και συναντήσεις CEO webcast Ετήσια αξιολόγηση εξέλιξης Κατ' ιδίαν συναντήσεις Διαβουλευσεις με συλλογικά όργανα εργαζομένων Ethics Point και άλλοι μηχανισμοί ανώνυμων αναφορών	Συνεχής και επαναλαμβανόμενη	Ενίσχυση της δέσμευσης και σύμπραξης με τους εργαζόμενους, αποτελεσματική επικοινωνία, ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της υπεύθυνης συμπεριφοράς εκατέρωθεν
Τοπικές Κοινωνίες	Τοπικά θέματα Επιπτώσεις από την επιχειρηματική δραστηριότητα Ευκαιρίες απασχόλησης Υγεία και ευεξία Εκπαίδευση και ανεργία των νέων	Κατ' ιδίαν συναντήσεις Ημερίδες εντός των εργοστασίων Επισκέψεις στους χώρους δραστηριότητας Συμμετοχή σε τοπικές εκδηλώσεις Περιοδικά (π.χ. ΤΙΤΑΝΕΣ) Τοπικά φόρουμ διαβούλευσης	Συνεχής και επαναλαμβανόμενη	Προβλεπτική επικοινωνία και συνεργασία με κύριους συμμετόχους Τοπικά Σχέδια Σύμπραξης Ανάπτυξη και διατήρηση συνεργατικών πρωτοβουλιών Συμβολή στην καταγραφή νέων προκλήσεων και λύσεων
Επενδυτές	Επιδόσεις Περιβάλλον και κλίμα Βιωσιμότητα Ενσωμάτωση νέων συμμετοχών Ανεξαρτησία μελών Δ.Σ. και αποζημίωση ανωτάτων στελεχών διοίκησης	Ετήσια Γενική Συνέλευση Μετόχων Κατ' ιδίαν συναντήσεις και επικοινωνία Έρευνες Ημερίδες για επενδυτές και Αξιολογήσεις Ειδικές παρουσιάσεις Συνεντεύξεις	Τριμηνιαία	Προβλεπτική σύμπραξη με επενδυτές για θέματα βιώσιμη ανάπτυξης και συμμετοχή σε ειδικές παρουσιάσεις για βιώσιμες επενδύσεις
Πελάτες	Σχέσεις και συμβατικές υποχρεώσεις Ποιότητα και παράδοση προϊόντων και υπηρεσιών Ποιότητα προϊόντων Βιώσιμα προϊόντα Καινοτόμα προϊόντα Συνεργασίες	Διαπραγματεύσεις Έρευνες ικανοποίησης Έρευνες αγοράς Κοινωνικά μέσα Εταιρική ιστοσελίδα Πληροφορίες για προϊόντα στην συσκευασία Ανάπτυξη πελατολογίου	Συνεχής και επαναλαμβανόμενη	Συνέχεια και διατήρηση των καλών και αξιόπιστων σχέσεων, διασφάλιση της ικανοποίησης των αναγκών και συνεργασία για την παροχή ανεκτών και βιώσιμων προϊόντων και λύσεων
Προμηθευτές	Ποιότητα και παράδοση προϊόντων και υπηρεσιών Υγεία και ασφάλεια Εκτέλεση συμβατικών υποχρεώσεων Τοπικές επιπτώσεις από την δραστηριότητα	Έρευνες προμηθειών Συναντήσεις διαπραγμάτευσης συμβάσεων Αναγγελίες ανάθεσης νέων συμβάσεων Παροχή πληροφοριών	Συνεχής και επαναλαμβανόμενη	Μεγιστοποίηση των ευκαιριών εμπέδωσης της βιώσιμης ανάπτυξης στην αλυσίδα αξίας μέσω της διαδικασίας προμηθειών

	Εταιρική διακυβέρνηση		
Κυβερνήσεις και Δημόσιες Αρχές	Πιθανές τοπικές επιπτώσεις Υγεία και ασφάλεια Περιβάλλον και κλίμα Εταιρική διακυβέρνηση Μελλοντικός σχεδιασμός Φυσικό κεφάλαιο	Ενημερωτικές συναντήσεις Πολύ-συμμετοχικά φόρουμ Επιχειρηματικοί φορείς και ενώσεις Επιθεωρήσεις Εκδηλώσεις και επισκέψεις εντός των εγκαταστάσεων Συνεργατικές πρωτοβουλίες	Όποτε απαιτείται Ανάπτυξη σχέσεων και ενθάρρυνση της συνεργασίας και της ανάληψης πρωτοβουλιών για τον κλάδο των δομικών υλικών
Εκπαιδευτική και επιστημονική κοινότητα	Οικολογική αποτελεσματικότητα Περιβάλλον και κλίμα Καινοτομία προϊόντων Ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα Φυσικό κεφάλαιο Απασχόληση σπουδαστών και αποφοίτων	Κατ' ιδίαν συναντήσεις Σεμινάρια και εισηγήσεις Προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης Παρουσιάσεις Συζητήσεις Ανοικτά φόρουμ Εκδηλώσεις σε εργοστασιακούς χώρους Συνεργασίες Επισκέψεις σε εργοστασιακούς χώρους	Όποτε απαιτείται Ανάπτυξη σχέσεων και ενθάρρυνση της συνεργασίας για την αξιοποίηση ευκαιριών απασχόλησης στον κλάδο των δομικών υλικών, σύμπραξη σε πρωτοβουλίες έρευνας για νέες εφαρμογές και καινοτόμα προϊόντα
Άλλοι (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, φορείς επικοινωνίας, κ.ά.)	Επιδόσεις Υγεία και ασφάλεια Εργασιακές σχέσεις Περιβάλλον και κλίμα Καινοτομία προϊόντων Εταιρική διακυβέρνηση Οικολογική αποτελεσματικότητα Ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα	Έρευνες μέσω μαζικής επικοινωνίας Συνεντεύξεις Ενημερωτικά δελτία Δελτία τύπου Κοινωνικά δίκτυα Κατ' ιδίαν συναντήσεις Παρουσιάσεις Συμμετοχή σε εκδηλώσεις Ημερίδες εντός των εργοστασίων	Συνεχής – όποτε απαιτείται Βελτίωση της κατανόησης για την θετική επίδραση του κλάδου των δομικών υλικών σε επιμέρους τομείς βιώσιμης ανάπτυξης, του κλίματος και των παραγόντων περαιτέρω ανάπτυξης, όπως επίσης και εξειδικευμένων πληροφοριών για επιμέρους θέματα σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη που είναι επίκαιρα

Πίνακας 7: Συμμετοχή σε οργανισμούς και φορείς - 2018

Χώρα	Οργανισμός	Ηλεκτρονική διεύθυνση
Αλβανία	Foreign Investment Association	www.fiaalbania.al
Αλβανία	Union association of Albanian producers	www.prodhuesit.org
Αλβανία	Hellenic Albanian Business Association	www.hbaa.al
Βουλγαρία	Bulgarian Association of Cement Industry	www.bacibg.org
Βουλγαρία	Bulgarian Federation of Industrial Energy Consumers	www.bfiec.org
Βουλγαρία	Hellenic Business Council in Bulgaria	www.hbcbg.com
Βουλγαρία	Bulgarian Association Labor Health Safety	www.healthandsafetybg.com
Βουλγαρία	National Association for Health and Safety at Work	www.nahsw.com
Βουλγαρία	Bulgarian Chamber of Mining and Geology	www.bmgk-bg.org
Βουλγαρία	Education Bulgaria 2030 Association	www.edu2030.bg
Αίγυπτος	The Egyptian Exchange (EGX)	www.egx.com.eg/arabic/homepage.aspx
Αίγυπτος	Real Estate Publicity District and Documentation	-
Αίγυπτος	General Authority For Investment and Free Zones (GAFI)	www.gafi.gov.eg
Αίγυπτος	Egyptian Chamber of Building Materials Industries - Federation of Egyptian Industries	www.fei.org.eg
Αίγυπτος	Egyptian Business Men Association (EBA)	www.eba.org.eg
Β. Μακεδονία	Chamber of Commerce of RM	www.mchamber.org.mk
Β. Μακεδονία	Organization of Employers	www.orm.org.mk
Β. Μακεδονία	Macedonian Occupational Health & Safety Association (MOSHA)	www.mzzpr.org.mk
Β. Μακεδονία	Foreign Investors Council	www.mchamber.org.mk
Β. Μακεδονία	Macedonian HR Association	www.mhra.mk
Β. Μακεδονία	Business Council of Municipality of Kisela Voda	www.kiselavoda.gov.mk
Ελλάδα	Association of SAs and LTDs	www.sae-epe.gr
Ελλάδα	Athens Chamber of Commerce and Industry (ACCI)	www.acci.gr
Ελλάδα	CSR Hellas	www.csrhellas.net/
Ελλάδα	DIAZOMA	www.diazoma.gr
Ελλάδα	Federation of Industries of Northern Greece (FING)	www.sbbe.gr
Ελλάδα	Federation of Recycling and Energy Recovery Industries and Enterprises (SEPAN)	www.sepan.gr
Ελλάδα	Foundation for Economic & Industrial Research (IOBE)	www.iobe.gr
Ελλάδα	Greece-Saudi Arabia Business Council	www.greecesaudiarabiabc.org
Ελλάδα	Greece-UAE Business Council	www.greeceuaeabc.org
Ελλάδα	Greek Mining Enterprises Association	www.sme.gr
Ελλάδα	Hellenic Cement Industry Association	www.hcia.gr
Ελλάδα	Hellenic Federation of Enterprises (SEV)	www.sev.org.gr
Ελλάδα	Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP)	www.eliamep.gr
Ελλάδα	Hellenic Management Association (EEDE)	www.eede.gr/
Ελλάδα	Hellenic Recovery-Recycling Corporation SA (HERRCo)	www.herrco.gr
Ελλάδα	Hellenic Solid Waste Management Association	www.eedsa.gr
Ελλάδα	Hellenic Union of Industrial Consumers of Energy (UNICEN)	www.unicen.gr
Ελλάδα	SEV Council for Sustainable Development	www.sevbcsd.org.gr
Όμιλος	World Business Council for Sustainable Development (WBCSD)	www.wbcscd.org
Όμιλος	Global Cement and Concrete Association (GCCA)	www.gccassociation.org/
Όμιλος	European Cement Association (CEMBUREAU)	www.cembureau.be
Όμιλος	CSR EUROPE	www.csreurope.org
Όμιλος	European Round Table of Industrialists (ERT)	www.ert.eu
Όμιλος	Conseil de Coopération Economique (CCE)	N/A

Χώρα	Οργανισμός	Ηλεκτρονική διεύθυνση
Ομιλος	World Economic Forum	www.weforum.org
Ομιλος	Young Presidents' Organisation (YPO)	www.ypo.org
Ομιλος	Marine Traffic	www.marinetraffic.com/gr
Κόσοβο	EIC - (European Investors Council)	www.eic-ks.eu
Κόσοβο	German-Kosovo Chamber of Commerce	www.kdww.eu
Κόσοβο	Kosova Chamber of Commerce	www.oek-kcc.org
Κόσοβο	Kosovo CSR Network	www.csrkosovo.org
Κόσοβο	CIGRE Kosovo	www.cigre.org
Σερβία	Association of Cement Industry of Serbia	www.cis.org.rs/en
Σερβία	Foreign Investors Council	www.fic.org.rs
Σερβία	Hellenic Business Association of Serbia	www.en.hba.rs
Σερβία	National Alliance for Local Economic Development	www.naled-serbia.org/en
Σερβία	Responsible Business Forum	www.odgovornoposlovanje.rs
Τουρκία	Cement Industry Employers' Union	www.ceis.org.tr
Τουρκία	Istanbul Chamber of Commerce	www.ifo.org.tr
Τουρκία	Central Anatolian Exporters Union	www.oaib.org.tr/en
Τουρκία	Turkish Cement Manufacturers' Association	www.tcma.org.tr
Τουρκία	Turkish Ready Mix Concrete Association	www.thbb.org/Default.aspx?language=EN
ΗΠΑ	Portland Cement Association	www.cement.org
ΗΠΑ	NRMCA (National Ready Mix Concrete Association)	www.nrmca.org
ΗΠΑ	AIA (American Institute of Architects)	www.aia.org
ΗΠΑ	Wildlife Habitat Council	www.wildlifehc.org
ΗΠΑ	Florida Limerock Association	www.myflai.org
ΗΠΑ	Florida Home Builders Association	www.fhba.com
ΗΠΑ	Home Builders Association of Virginia	www.hbav.com
ΗΠΑ	National Sand Stone and Gravel Association	www.NSSGA.org
ΗΠΑ	National Concrete Masonry Association (NCMA)	www.ncma.org
ΗΠΑ	Roanoke Valley Cool Cities Coalition	www.rvccc.org
ΗΠΑ	US Green Building Council	www.usgbc.org
ΗΠΑ	Cement Employers Association (CEA)	n/a

Πίνακας 8: Συνεργασίες για το 2018

Χώρα	Οργανισμός	Ηλεκτρονική διεύθυνση
Αλβανία	College of Business Academy	www.kub.edu.al
Αλβανία	Polytechnic University of Tirana	www.upt.al
Αλβανία	United Nations Development Programme (UNDP)	www.undp.org.al
Αλβανία	University of Agriculture	www.ubt.gov.al
Αλβανία	SOS Children's village	www.soskd.org.al
Αλβανία	Albanian Roads Association	www.aace.al
Αλβανία	Albanian Banks Association	www.aab.al
Αλβανία	Junior Achievement Albania	www.junior-albania.org/
Αλβανία	Regional Environmental Agency	www.albania.rec.org
Αλβανία	Aarhus Center	www.aic.org.al
Αλβανία	Albanian Institute for Corporate Governance	www.cgi-albania.org
Αλβανία	Institute of Calibration	www.dpm.gov.al
Αλβανία	National Agency for Natural resources	www.akbn.gov.al
Αλβανία	Liburnetik Organisation	www.liburnetik.org
Αλβανία	Social Service Center DDAER	www.ddaer.org
Αλβανία	Faculty of Geology	www.fgjm.edu.al
Αίγυπτος	Sustainability Center For Development (SCD)	-
Αίγυπτος	United Nations Global Compact Local Network (UNGCLN)	www.gcnetworkegypt.com

Χώρα	Οργανισμός	Ηλεκτρονική διεύθυνση
Αίγυπτος	Protocol of Cooperation between Alexandria Portland Cement Company and Arab Contractors Company "The Safe Disposal of Bypass Dust By Using for Paving"	-
Αίγυπτος	Egyptian-Greek Business Council	-
Β. Μακεδονία	Faculty of Electrical Engineering & Information Technologies	www.feit.ukim.edu.mk
Β. Μακεδονία	Faculty of Economics	www.eccf.ukim.edu.mk
Β. Μακεδονία	NGO Konekt	www.konekt.org.mk
Β. Μακεδονία	NGO Go-Green	www.bidizelen.org
Β. Μακεδονία	Institute for cleaner production (within the Faculty of Mechanical Engineering)	www.mk.edu.mk
Β. Μακεδονία	NGO Eco Logic	www.ecologic.mk
Β. Μακεδονία	University American College Skopje	www.uacas.edu.mk
Β. Μακεδονία	Faculty of Technology and Metalurgy	www.arh.ukim.edu.mk
Β. Μακεδονία	BEST-Board of European Students of Technology	www.best.org.mk
Β. Μακεδονία	UN Global Compact Local Network	www.konekt.org.mk/web
Β. Μακεδονία	IAESTE	MACEDONIA@IAESTE.ORG
Β. Μακεδονία	Red cross organization in Macedonia	www.ckrm.org.mk
Β. Μακεδονία	Responsible business club	www.konekt.org.mk/web
Β. Μακεδονία	MaSWA - Macedonian Solid Waste Association	maswa.org
Β. Μακεδονία	BEnA - Balcan Environmental Association	benaweb.gr
Β. Μακεδονία	Association of Mining Engineers of R. Macedonia	/
Β. Μακεδονία	Faculty of Mining Engineering	/
Ελλάδα	Hellenic Ornithological Society	www.omithologiki.gr
Ελλάδα	Global Companct Network Hellas	www.csrhellas.net/network/global-compact/fo-elliniko-diktyo-gc/
Ελλάδα	Hellenic Society for the Protection of Nature	www.eepf.gr
Ελλάδα	Center of Bone Marrow Donor Volunteer of the University of Patras	www.xarisezoi.gr
Ελλάδα	Board of European Students of Technology (BEST) of the University of Patras, Thessaloniki, Athens	www.bestpatras.gr
Ελλάδα	ReGeneration by Global Shapers Athens Hub	www.regeneration.gr
Ελλάδα	Endeavor Greece	www.endeavor.org.gr/
Ελλάδα	École Polytechnique de Lausanne (EPFL)	www.epfl.ch
Ελλάδα	Katholieke Universiteit Leuven (KULeuven)	www.kuleuven.be
Ελλάδα	Aristotle University of Thessaloniki	www.auth.gr
Ελλάδα	National Technical University of Athens	www.ntua.gr
Ελλάδα	Deree – The American College of Greece	www.acg.edu
Ελλάδα	Athens University of Economics and Business	www.aueb.gr
Ελλάδα	University of Piraeus	www.unipi.gr
Ελλάδα	National and Kapodistrian University of Athens	www.uoa.gr
Ελλάδα	University of Macedonia	www.uom.gr
Ελλάδα	International Hellenic University	www.ihu.edu.gr
Ελλάδα	Anatolia College	www.anatolia.edu.gr
Ελλάδα	Democritus University of Thrace	www.duth.gr
Ελλάδα	ICBS Business College	www.icbs.gr
Ελλάδα	University of the Aegean - Department of Business Administration	www.ba.aegean.gr
Ελλάδα	National Technical University of Athens - School of Chemical Engineering	www.chemeng.ntua.gr
Ελλάδα	ALBA Graduate Business School	www.alba.edu.gr
Ελλάδα	Athens Univeristy of Applied Sciences	www.teiath.gr
Ελλάδα	Piraeus University of Applied Sciences	www.teipir.gr
Ελλάδα	Alexander University of Applied Sciences	www.teithe.gr
Ελλάδα	Technological Educational Institute of Central Macedonia	www.teicm.gr
Ελλάδα	Western Macedonia University of Applied Sciences	www.teiwm.gr
Ελλάδα	Eastern Macedonia and Thrace Institute of Technology	www.teikav.edu.gr
Ελλάδα	Western Greece University of Applied Sciences	www.teiwest.gr
Ελλάδα	Technological Educational Institute of Crete	www.teicrete.gr

Χώρα	Οργανισμός	Ηλεκτρονική διεύθυνση
Κόσοβο	EIC - (European Investors Council)	www.eic-ks.eu
Κόσοβο	German-Kosovo Chamber of Commerce	www.kdvw.eu
Κόσοβο	Kosova Chamber of Commerce	www.oek-kcc.org
Κόσοβο	Kosovo CSR Network	www.csrkosovo.org
Κόσοβο	CIGRE Kosovo	www.cigre.org
Κόσοβο	Trade Union of Sharrcem	-
Κόσοβο	Municipality of Hani i Elezit	www.kk.rks-gov.net/hanielezit
Κόσοβο	LAB	www.lab-ks.org
Κόσοβο	BOPAL	-
Κόσοβο	Children 's Board	-
Κόσοβο	ICMM	www.kosovo-mining.org
Κόσοβο	ERO	www.ero-ks.org
Κόσοβο	KOSTT	www.kostt.com
Κόσοβο	University of Prishtina	www.fna.uni-pr.edu
Κόσοβο	University of Mitrovica	www.umib.net
Κόσοβο	REC	www.kos.rec.org
Κόσοβο	RDA	www.arda-kosovo.eu
Κόσοβο	GIZ	www.giz.de
Κόσοβο	IADK	www.iadk.org
Κόσοβο	AFS	www.afs.edu.gr
Κόσοβο	UBT	www.ubt-uni.net
Κόσοβο	RIINVEST	www.riinvest.net
Κόσοβο	HELVETAS	www.easterneurope.helvetas.org
Κόσοβο	NOA KOS	www.usaid.gov
Κόσοβο	UNDP	www.ks.undp.org
Κόσοβο	UNICEF	www.unicef.org
Κόσοβο	CEED	www.ceed-kosovo.org
Κόσοβο	Kosovo Banking Association	www.bankassoc-kos.com
Κόσοβο	AL TRADE	www.altrade-ks.com
Κόσοβο	THE WORLD BANK	www.worldbank.org
Κόσοβο	KOSHA	www.oshkosova.webs.com
Κόσοβο	Kosovo Manufacturing Club	www.klubiprodhuesve.org
Κόσοβο	TOKA	www.toka-ks.org
Κόσοβο	Handikos	www.handi-kos.org
Κόσοβο	SOS Children's Village	www.sos-childrensvillages.org
Σερβία	UN Global Compact in Serbia	www.ungc.rs
Τουρκία	Cement Industry Employers' Union	www.ceis.org.tr
Τουρκία	Central Anatolian Exporters Union	www.oaib.org.tr/en
Τουρκία	Turkish Cement Manufacturers' Association	www.tcma.org.tr
Τουρκία	Turkish Ready Mix Concrete Association	www.thbb.org/Default.aspx?language=EN

Πίνακας 9: Βραβεία και διακρίσεις 2018

Χώρα	Βραβείο, διάκριση	Ποιος Βραβεύτηκε	Όνομασία Βραβείου ή διάκρισης	Αιτιολογία
Βουλγαρία	Βραβείο	Εργοστάσιο τσιμέντου Zlatna Panega	Βραβείο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	Δράσεις για τα σχολεία των τοπικών κοινοτήτων.
Βουλγαρία	Διάκριση	Εργοστάσιο τσιμέντου Zlatna Panega	Πιστοποιητικό Αριστείας	Δύο μελέτες περίπτωσης συμπεριλήφθηκαν στο πρώτο βουλγαρικό εγχειρίδιο ΕΚΕ.
Ελλάδα	Βραβείο	TITAN Ελλάδα	Βραβεία 2018	Ο TITAN έλαβε το "Βραβείο Επιχειρηματικής Αριστείας" για τις συνολικές του επιδόσεις και τη σημαντική συμβολή του στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Τα βραβεία αναγνωρίζουν τις ελληνικές εταιρίες που συνδυάζουν υψηλές οικονομικές επιδόσεις, μοναδική εταιρική ιστορία, εγχώρια παρουσία με ισχυρό εξαγωγικό προφίλ, επιχειρηματική ηθική και εργασιακή κουλτούρα.
Ελλάδα	5 ^η θέση της λίστας «Οι πιο Αξιοθαύμαστες Εταιρίες στην Ελλάδα σύμφωνα με το Fortune»	TITAN Ελλάδα	Οι πιο αξιοθαύμαστες Εταιρίες στην Ελλάδα 2018	Για τις επιδόσεις του Ομίλου σύμφωνα με εννέα κριτήρια: Καινοτομία, Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού, Μακροπρόθεσμη Επενδυτική Αξία, Ποιότητα Προϊόντων και Υπηρεσιών, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Διαχείριση φυσικών πόρων, Χαρακτηριστικά-ποιότητας διοίκησης, Οικονομική αξιοπιστία, Εξωστρέφεια/Ανταγωνιστικότητα.
Ελλάδα	1 ^ο Βραβείο «investor relations»	TITAN Ελλάδα	Ethos Award - HRIMA Business Awards	Το βραβείο αυτό αναγνωρίζει την αλληλεπίδραση της Εταιρίας με την επενδυτική κοινότητα (ποιότητα και επάρκεια των πληροφοριών, ποιότητα / αποδοτικότητα της ιστοσελίδας, παροχή υπηρεσιών στους μετόχους, στάση των βασικών μετόχων έναντι της μετοχής και μικρότερων μετόχων)
Ελλάδα	15 ^η θέση στην Λίστα του Forbes για τις 100+ καλύτερες ελληνικές επιχειρήσεις	Όμιλος TITAN	Forbes 100+ Οι καλύτερες Ελληνικές Επιχειρήσεις	Βαθμολογία (υψηλότερη προς χαμηλότερη) ελληνικών εταιριών ή ομίλων εταιριών με κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία.
Σερβία	Αναγνώριση της συμβολής της εταιρίας στην ανάπτυξη της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στη Σερβία	Εργοστάσιο τσιμέντου Kosjerić	"Ten Years First"	Ως ενεργό μέλος του φόρουμ Responsible Business (δίκτυο της CSR της Σερβίας), η TCK έλαβε βραβείο για τη συμβολή της στην ανάπτυξη της ΕΚΕ στη Σερβία.
Σερβία	Επιχειρηματικός Ηγέτης	Διευθυντής εργοστασίου Τσιμέντου Σερβίας	Business Leader	Αποτελεί αναγνώριση της συμβολής στην οικονομική ανάπτυξη της Σερβίας
Τουρκία	Βραβείο	Εργοστάσιο τσιμέντου ADOÇİM	ARTOVA 3. CHILDREN'S FESTIVAL	Για τη χορηγία στην Artova 3, παιδικό Φεστιβάλ για παιδιά προσχολικής ηλικίας
Τουρκία	Βραβείο	ADOÇİM / MESRUR BÜYÜKŞİK	THE CONTRIBUTION FOR THE LOCAL ECONOMY	Για τη συμβολή της ADOÇİM στην οικονομία και ως μια από τις 500 πρώτες εταιρίες με ISO στην Τουρκία.
ΗΠΑ	Πιστοποιητικό ενεργειακής αποδοτικότητας 2018 ENERGY STAR®	Εργοστάσια τσιμέντου Roanoke και Pennsoco	Energy Star Certified	Η Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος ανακοίνωσε ότι 93 εργοστάσια παραγωγής στις Η.Π.Α. πιστοποιήθηκαν σύμφωνα με το ENERGY STAR® το 2018. Η Roanoke Cement Company στη Βιρτζίνια και το εργοστάσιο Pennsoco στη Φλόριντα συμπεριλήφθηκαν στη λίστα αυτή.
ΗΠΑ	Βραβείο για την περιβαλλοντική απόδοση από την Εθνική Ένωση Έτοιμου σκυροδέματος	Μονάδα έτοιμου σκυροδέματος S&W Castle Hayne Plant	Environmental Excellence Award	Η μονάδα παραγωγής σκυροδέματος του Hayne Plant ανακηρύχθηκε ως ο πρώτος νικητής του Βραβείου Περιβαλλοντικής Αριστείας για το 2018 από την Carolina Ready Mix Concrete Association's. Το βραβείο αναγνωρίζει τις εταιρίες για τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις στην βιομηχανία έτοιμου σκυροδέματος και συμβάλλουν σημαντικά στη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος.
ΗΠΑ	Πιστοποιητικό	Εργοστάσιο τσιμέντου Roanoke	Πιστοποιητικό Μηδενικών Αποβλήτων	Το εργοστάσιο τσιμέντου πέτυχε την πιστοποίηση μηδενικών αποβλήτων επιπέδου Silver.

Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων σύμφωνα με τα κριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ 2018

Η ανασκόπηση της αναφοράς προόδου του Ομίλου ΤΙΤΑΝ για το 2018 συνοψίζει με τα πιο πρόσφατα δεδομένα τις ενέργειες του Ομίλου ΤΙΤΑΝ ως συμμετέχοντα στο Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ. Η ανασκόπηση αυτή είναι μέρος της Ενιαίας Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού του Ομίλου ΤΙΤΑΝ για το 2018 και παρέχει στα ενδιαφερόμενα μέρη στοιχεία σχετικά με τις δεσμεύσεις του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, τις πολιτικές και τις πρακτικές που εφαρμόζει σε όλα τα συναφή με την εφαρμογή των δέκα αρχών.

“Η δέσμευσή μας να λειτουργούμε με οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο, επιβεβαιώνεται από την ανανεωμένη συμμετοχή μας στο Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ και την ενσωμάτωση των αρχών του. Κάνουμε καλή πρόοδο για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων που έχουμε θέσει για το 2020 ως ένα ενδιάμεσο βήμα της υλοποίησης των επιδιώξεων που έχουμε θέσει συνεργατικά για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης 2030.»

Δημήτρης Παπαλεξόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Όμιλος ΤΙΤΑΝ

Εφαρμογή των Δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου ΟΗΕ		
<p>Κριτήριο 1</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει την ενσωμάτωση των αρχών στις εταιρικές λειτουργίες και τις επιχειρηματικές μονάδες</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου ΤΙΤΑΝ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου ΤΙΤΑΝ 2. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου ΤΙΤΑΝ 3. Πολιτική του Ομίλου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα 4. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου ΤΙΤΑΝ 5. Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου ΤΙΤΑΝ και Στρατηγική αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής (αναθεώρηση 2018) 6. Πολιτική για την Καταπολέμηση της Δωροδοκίας και της Διαφθοράς του Ομίλου ΤΙΤΑΝ 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού ΤΙΤΑΝ 2018</p> <p>Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου</p> <p>Ενότητα 1: Δημιουργία αξίας, Κίνδυνοι και αβεβαιότητες, Περιβαλλοντική διαχείριση, Υγεία και ασφάλεια, Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων, Διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική, Βιώσιμη ανάπτυξη και εφοδιαστική αλυσίδα</p> <p>Ενότητα 2: Δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, Σύνοψη του Διοικητικού Συμβουλίου, Σύγκρουση συμφερόντων, Εσωτερικός έλεγχος και εσωτερικά συστήματα ελέγχων και διαχείριση κινδύνων, Πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου</p>
<p>Κριτήριο 2</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει την εφαρμογή της αλυσίδας αξίας</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου ΤΙΤΑΝ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου ΤΙΤΑΝ 2. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου ΤΙΤΑΝ 3. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου ΤΙΤΑΝ για προμήθειες 4. Πολιτική του Ομίλου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα <p>Ιστοσελίδα ΤΙΤΑΝ: Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Προμηθευτές και Συνεργάτες, Εταιρική Διακυβέρνηση</p>	<p>Ενότητα 7: Αρχές και όρια της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Ευρετήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων, Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων, Διακυβέρνηση και Πολιτικές για την βιώσιμη ανάπτυξη του Ομίλου</p> <p>Σημειώσεις:</p> <p>Η ανασκόπηση της εταιρικής διακυβέρνησης και η διοικητική διάρθρωση του Ομίλου παρουσιάζονται λεπτομερώς στην ενότητα 2 «Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης». Μαζί με τις επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου (Ελέγχου, Αμοιβών και Ορισμού Υποψηφίων και Εταιρικής Διακυβέρνησης), έχουμε συστήσει τις Λοιπές Επιτροπές, ανάμεσα στις οποίες την Επιτροπή βιώσιμης ανάπτυξης η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της Εκτελεστικής Επιτροπής και το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο βιώσιμης ανάπτυξης σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο επιδεικνύει πώς η βιώσιμη ανάπτυξη ενσωματώνεται στην εταιρική διακυβέρνηση και τη λήψη αποφάσεων.</p>

Εφαρμογή των Δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου ΟΗΕ

Πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

Αρχή 1η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποστηρίζουν και να σέβονται την προστασία των διεθνώς διακηρυγμένων ανθρώπινων δικαιωμάτων

Αρχή 2η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι δικές τους δραστηριότητες δεν εμπλέκονται σε παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων.

<p>Κριτήριο 3</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει ισχυρές δεσμεύσεις, στρατηγικές ή πολιτικές στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εταιρικές αξίες του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 3. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 4. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 5. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου TITAN 6. Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας – όραμα και πολιτική 7. Καταστατικό του Συμβουλίου για την Υγεία και την Ασφάλεια της Εργασίας του Ομίλου TITAN 8. Πολιτική για την Καταπολέμηση της Δωροδοκίας και της Διαφθοράς του Ομίλου TITAN 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2018</p> <p>Ενότητα 1: Δημιουργία αξίας, Ουσιώδη θέματα, Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων, Διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική</p> <p>Ενότητα 7: Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων, Διακυβέρνηση και Πολιτικές Βιώσιμης Ανάπτυξης Ομίλου (Αναθεώρηση 2018)</p> <p>Σημειώσεις</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τα σωματεία, όπου έχουν ιδρυθεί, λειτουργούν ελεύθερα σύμφωνα με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς της κάθε χώρας 2. Ο Οδηγός Προμηθειών του Ομίλου ορίζει ότι όλοι οι εργολάβοι οφείλουν να παρέχουν επίσημα αποδεικτικά για τις αμοιβές και τις ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί προς τους εργαζομένους τους ώστε να πληρωθούν 3. Η ασφάλεια στην εργασία είναι θεμελιώδης παράγοντας για τη διασφάλιση ενός ασφαλούς και ήρεμου εργασιακού περιβάλλοντος για τους εργαζόμενους στις δραστηριότητες του Ομίλου και τους συνεργάτες του, ενώ ταυτόχρονα προστατεύει τα περιουσιακά στοιχεία και την πνευματική ιδιοκτησία. Προκειμένου να εκπληρωθούν οι σχετικές προσδοκίες, κάθε τρίτο μέρος που παρέχει ή ενδιαφέρεται να παρέχει υπηρεσίες ασφάλειας στον Όμιλο οφείλει να εξασφαλίζει ότι διαθέτει επαρκή εκπαίδευση στους εργαζομένους τους ώστε να τηρούνται οι διεθνείς προδιαγραφές και αρχές.
<p>Κριτήριο 4</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης για την ενσωμάτωση των αρχών για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων</p>	<p>Δεσμεύσεις TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου TITAN 3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 4. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 	
<p>Κριτήριο 5</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της ενσωμάτωσης των ανθρώπινων δικαιωμάτων</p>		

Πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης της εργασίας

Αρχή 3η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθε και την αποτελεσματική αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης

Αρχή 4η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας

Αρχή 5η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας

Αρχή 6η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την εξάλειψη των διακρίσεων στις προσλήψεις και την απασχόληση

Εφαρμογή των Δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου ΟΗΕ		
<p>Κριτήριο 6</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει ισχυρές δεσμεύσεις, στρατηγικές ή πολιτικές στον τομέα της εργασίας</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εταιρικές αξίες του Ομίλου TITAN 2. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 4. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 5. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου TITAN 6. Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας – όραμα και πολιτική 7. Καταστατικό του Συμβουλίου για την Υγεία και την Ασφάλεια της Εργασίας του Ομίλου TITAN 8. Πολιτική για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Ομίλου TITAN 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2018</p> <p>Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου</p> <p>Ενότητα 1: Επιχειρηματικό μοντέλο, Ουσιώδη θέματα, Υγεία και ασφάλεια, (εκπαίδευση), Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, Διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική, Κίνδυνοι και αβεβαιότητες</p> <p>Ενότητα 2: Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου</p> <p>Ενότητα 6: Παροχές σε εργαζόμενους (σημείωση επί των οικονομικών καταστάσεων 1.16), Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών (σημείωση επί των οικονομικών καταστάσεων 25)</p>
<p>Κριτήριο 7</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης για την ενσωμάτωση των αρχών για την εργασία</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 3. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου TITAN 4. Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας – όραμα και πολιτική 5. Πλαίσιο Υγείας και Ασφάλειας της Εργασίας του Ομίλου TITAN <p>Ιστοσελίδα TITAN: Προμηθευτές και Επιχειρηματικοί Εταίροι</p>	<p>Ενότητα 7: Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων</p> <p>Ιστοσελίδα TITAN: Προφίλ Ομίλου, Επιχειρηματικές Δραστηριότητες</p> <p>Σημειώσεις:</p> <p>1) Οι συμφωνίες που προκύπτουν από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις αφορούν όλους τους εργαζομένους σύμφωνα με τα ισχύοντα σε κάθε χώρα. Η συνεχής αύξηση των δραστηριοτήτων του Ομίλου σε περιοχές με περιορισμένη παρουσία συλλογικών οργάνων εργαζομένων έχει οδηγήσει σε ανάλογη μείωση του αριθμού των εργαζομένων που καλύπτονται από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις.</p>
<p>Κριτήριο 8</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου και αξιολόγησης της ενσωμάτωσης των εργασιακών αρχών</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 3. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου TITAN 4. Καταστατικό του Συμβουλίου για την Υγεία και την Ασφάλεια της Εργασίας του Ομίλου TITAN 5. Εταιρικό καταστατικό της Πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου 	<p>2) Όσον αφορά το δικαίωμα στη γονική άδεια και στην διατήρηση των θέσεων εργασίας μετά την γονική άδεια, ο Όμιλος TITAN αναγνωρίζει αυτό το δικαίωμα και εγγυάται τη διατήρηση των θέσεων εργασίας σε όλες τις χώρες, παρά τα οριζόμενα από τις κατά τόπους υπάρχουσες νομοθεσίες. Όλοι οι εργαζόμενοι δικαιούνται γονική άδεια σύμφωνα με τις κατά τόπους νομοθεσίες. Το 2018, γονική άδεια δικαιούνταν 245 εργαζόμενοι του Ομίλου (197 άνδρες και 48 γυναίκες) και 14 γυναίκες έλαβαν γονική άδεια.</p> <p>3) Οι εκπρόσωποι των συλλογικών ενώσεων των εργαζομένων έχουν τακτικές συναντήσεις με τη διοίκηση για να συζητούν τα ζητήματα των εργαζομένων και να προτείνουν βελτιώσεις με στόχο να καλύψουν τις προσδοκίες των εργαζομένων που μεταξύ άλλων αφορούν τους μισθούς και τα πρόσθετα επιδόματα, όπως και τις προτάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών Υγείας και Ασφάλειας κατά την εργασία. Τα συμβούλια Υγείας και Ασφάλειας αποτελούνται από εκπροσώπους της διοίκησης και των εργαζομένων και συγκροτούνται σε επίπεδο εργοστασίου για να συμβάλλουν στη συνεχή βελτίωση των συνθηκών και των επιδόσεων ασφαλείας.</p> <p>4) Ένα πρόγραμμα παρακολούθησης της υγείας των εργαζομένων σχετικά με θέματα όπως ο θόρυβος, η σκόνη και το κρυσταλλικό πυρίτιο εφαρμόζεται ετησίως σύμφωνα με τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος από το 2017</p>

Πολιτικές και διαδικασίες περιβαλλοντικής διαχείρισης

Αρχή 7η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ακολουθούν προληπτική προσέγγιση ως προς τις περιβαλλοντικές προκλήσεις
 Αρχή 8η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας
 Αρχή 9η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διάδοση τεχνολογιών που είναι φιλικές προς το περιβάλλον

<p>Κριτήριο 9</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει ισχυρές δεσμεύσεις, στρατηγικές ή πολιτικές στον τομέα της ορθολογικής περιβαλλοντικής διαχείρισης</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εταιρικές αξίες του Ομίλου TITAN 2. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 4. Εταιρικό καταστατικό της Πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου 5. Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου TITAN και Στρατηγική αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής (αναθεώρηση 2018) 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2018</p> <p>Ενότητα 1: Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Περιβαλλοντική διαχείριση, Μελλοντικοί Στόχοι, Στρατηγικοί και λειτουργικοί κίνδυνοι</p> <p>Ενότητα 7: Δήλωση επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων ανεξάρτητου ελεγκτή, Αρχές και όρια της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Ευρητήριο Δεικτών Περιβαλλοντικών Επιδόσεων</p> <p>Σημειώσεις:</p> <p>Δεν έχουν επιβληθεί σημαντικά πρόστιμα ως αποτέλεσμα μη συμμόρφωσης με νόμους για την προστασία του περιβάλλοντος.</p> <p>Πρόστιμο είναι οικονομική ή άλλης μορφής ποινή που επιβάλλεται από αρμόδια αρχή. Ως «σημαντικό» υπολογίζεται το πρόστιμο που ξεπερνάει σε οικονομική αξία το ποσό των 10.000€.</p>
<p>Κριτήριο 10</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης για την ενσωμάτωση των αρχών προστασίας του περιβάλλοντος</p>		
<p>Κριτήριο 11</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης για την ορθολογική περιβαλλοντική διαχείριση</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Εταιρικό καταστατικό της Πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου 3. Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου TITAN και Στρατηγική αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής (αναθεώρηση 2018) 	

Διοικητικές πολιτικές και διαδικασίες για την καταπολέμηση της διαφθοράς

Αρχή 10η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αντιτίθενται σε κάθε μορφής διαφθορά, συμπεριλαμβανομένου του εκβιασμού και της δωροδοκίας

<p>Κριτήριο 12</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει ισχυρές δεσμεύσεις, στρατηγικές ή πολιτικές στον τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εταιρικές αξίες του Ομίλου TITAN 2. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 4. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2018</p> <p>Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου</p> <p>Ενότητα 1: Επιχειρηματικό μοντέλο, Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Κίνδυνοι και αβεβαιότητες</p> <p>Ενότητα 6: Οικονομικές καταστάσεις</p> <p>Ενότητα 7: Αρχές και όρια της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Δήλωση επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων ανεξάρτητου ελεγκτή</p> <p>Ιστοσελίδα TITAN: Προφίλ, Επιχειρηματική δραστηριότητα, Διεθνής παρουσία, Προμηθευτές και επιχειρηματικοί εταίροι</p> <p>Σημειώσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά διαφθοράς 2) Ο Όμιλος TITAN προσδιορίζει ως σημαντικά όλα τα πρόστιμα άνω των 10.000€. 3) Δημόσια πολιτική: ο Όμιλος λαμβάνει δημόσια θέση για διάφορα επιχειρηματικά ζητήματα μέσω των επιχειρηματικών ενώσεων και επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στις οποίες συμμετέχει, π.χ. το GCCA
---	--	---

<p>Κριτήριο 13</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης για την ενσωμάτωση των αρχών καταπολέμησης της διαφθοράς</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 	<p>4) Το ποσό των US \$27,000 καταβλήθηκε στους φορείς : (i) Treasure Florida (για την υποστήριξη των υποψηφίων Jimmy Patronis; Rebeca Sosa Campaign; Jose Pep Diaz Campaign); (ii) We the People PC (για την υποστήριξη του υποψηφίου Pepe Diaz) και (iii) Transportation Solutions for Miami-Dade (για την υποστήριξη του υποψηφίου Estaban Bovo)</p>
<p>Κριτήριο 14</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης για την ενσωμάτωση της διαχείρισης καταπολέμησης της διαφθοράς</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 	<p>5) Το 2018 δεν σημειώθηκαν περιστατικά κίνησης νομικής διαδικασίας για αντι-ανταγωνιστική συμπεριφορά, αντιμονοπωλιακές ή μονοπωλιακές πρακτικές.</p> <p>6) Μηχανισμοί καταγγελίας για περιστατικά με κοινωνικές επιπτώσεις: Όλες οι επιχειρήσεις του Ομίλου διαθέτουν μηχανισμούς που επιτρέπουν στα μέλη των τοπικών κοινωνιών να αναφέρουν περιστατικά ή παράπονα όπως μεταξύ άλλων το σύστημα διαχείρισης παραπόνων το οποίο εφαρμόζεται σύμφωνα με το πρότυπο ISO14001. Στις ΗΠΑ, τα μέλη τοπικών κοινωνιών έχουν πρόσβαση στην ίδια γραμμή άμεσης επικοινωνίας (Ethics Point) όπως και οι εργαζόμενοι Το 2018, καταγράφηκαν συνολικά 42 μηνύματα (18 γραπτά, 11 τηλεφωνικά, 11 με άλλα μέσα και 2 ηλεκτρονικά από το Ethics Point).</p> <p>7) Για τους δείκτες που σχετίζονται με το επίπεδο εφαρμογής των πολιτικών του Ομίλου περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο Ευρετήριο Βασικών Δεικτών Εταιρικής Διακυβέρνησης και στο Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικής Επίδοσης, SP69.</p>

Δράσεις υπέρ των ευρύτερων στόχων και προβλημάτων του ΟΗΕ

<p>Κριτήριο 15</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει βασικές επιχειρηματικές συνεισφορές στη διαχείριση των στόχων και των θεμάτων του ΟΗΕ</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εταιρικές αξίες του Ομίλου TITAN 2. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 3. Εξαγγελίες και δεσμεύσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου 4. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 5. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για Προμήθειες 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2017</p> <p>Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου</p> <p>Ενότητα 1: Επιχειρηματικό μοντέλο, Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Διακυβέρνησης, Κίνδυνοι και αβεβαιότητες</p> <p>Ενότητα 6: Οικονομικές καταστάσεις</p>
<p>Κριτήριο 16</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει τη διαχείριση στρατηγικών κοινωνικών επενδύσεων και φιλανθρωπικών δράσεων</p>	<p>Δεσμεύσεις Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 	<p>Ενότητα 7: Αρχές και όρια της ανασκόπησης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Δήλωση επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων ανεξάρτητου ελεγκτή, Ευρετήριο Δεικτών Κοινωνικών Επιδόσεων</p> <p>Ιστοσελίδα TITAN: Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Ιστορικό ΕΚΕ, Δεσμεύσεις σε πρότυπα και πρωτοβουλίες, Σύμπραξη με τους Συμ-μετόχους, ΕΚΕ στην πράξη</p>
<p>Κριτήριο 17</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει την δυνατότητα διαβούλευσης και δέσμευσης με τους συμ-μετόχους</p>	<p>Δεσμεύσεις Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου TITAN 	

<p>Κριτήριο 18</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει τη διαχείριση συνεργασιών και συλλογικών δράσεων</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Εταιρικό καταστατικό της Πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου 3. Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου TITAN και Στρατηγική αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής (αναθεώρηση 2018) 4. Πλαίσιο Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία του Ομίλου TITAN 	
---	---	--

Εταιρική διακυβέρνηση και ηγεσία βιώσιμης ανάπτυξης

<p>Κριτήριο 19</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει τις δεσμεύσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου και την ηγεσία</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Εταιρικό καταστατικό της Πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου 3. Περιβαλλοντική Πολιτική του Ομίλου TITAN και Στρατηγική αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής (αναθεώρηση 2018) 4. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου TITAN 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2017</p> <p>Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου</p> <p>Ενότητα 1: Επιχειρηματικό μοντέλο, Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Κίνδυνοι και αβεβαιότητες</p> <p>Ενότητα 2: Δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης,</p>
<p>Κριτήριο 20</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει τη διαχείριση της διαδικασίας επιλογής μελών και εποπτείας του Διοικητικού Συμβουλίου</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 	<p>Ενότητα 7: Δήλωση επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων ανεξάρτητου ελεγκτή, Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων σύμφωνα με τα κριτήρια του UNGC (κριτήρια 2-14)</p>
<p>Κριτήριο 21</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει την διαχείριση της σύμπραξης με τους συμ-μετόχους</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN 3. Πλαίσιο Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου TITAN 	<p>Ιστοσελίδα TITAN: Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2018, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη - Ιστορικό, Δεσμεύσεις σε πρότυπα και πρωτοβουλίες, Σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, Πολιτική επικοινωνίας και διαλόγου, Συνέργειες, ΕΚΕ στην πράξη, Μέριμνα για τους εργαζόμενους, Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, Ανθρώπινα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες, Βιώσιμη ανάπτυξη</p> <p>Σημειώσεις</p> <p>Βλ. παραπάνω κριτήρια 1-18</p>

Επιχείρηση και Ειρήνη

<p>Κριτήριο 22</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει πολιτικές και πρακτικές που σχετίζονται με τις βασικές δραστηριότητες της εταιρίας σε περιοχές υψηλού κινδύνου</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου TITAN 3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για τις προμήθειες 	<p>Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού TITAN 2017</p> <p>Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου</p> <p>Ενότητα 1: Επιχειρηματικό μοντέλο, Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων, Κίνδυνοι και αβεβαιότητες</p> <p>Ενότητα 2: Δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης,</p> <p>Ενότητα 7: Δήλωση επαλήθευσης μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων ανεξάρτητου ελεγκτή, Ανασκόπηση μη χρηματοοικονομικών επιδόσεων σύμφωνα με τα κριτήρια του UNGC (κριτήρια 2-14)</p>
<p>Κριτήριο 23</p> <p>Η Ανασκόπηση περιγράφει τη διαχείριση πολιτικών και πρακτικών που σχετίζονται με τις σχέσεις της εταιρίας με κυβερνήσεις σε περιοχές υψηλού κινδύνου ή όπου υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων</p>	<p>Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN 2. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου TITAN 3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για τις προμήθειες 	<p>Πίνακες 34-35, 45</p> <p>Ιστοσελίδα TITAN: Δεσμεύσεις σε πρότυπα και πρωτοβουλίες, Σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, Πολιτική επικοινωνίας και διαλόγου, Συνέργειες, ΕΚΕ στην πράξη, Μέριμνα για τους εργαζόμενους, Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, Ανθρώπινα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες, Βιώσιμη ανάπτυξη</p>

Κριτήριο 24 Η Ανασκόπηση περιγράφει τη σύμβαση με τοπικούς συμ-μετόχους και τις δραστηριότητες στρατηγικών κοινωνικών επενδύσεων σε περιοχές υψηλού κινδύνου ή σε περιοχές όπου υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων	Δεσμεύσεις του Ομίλου TITAN <ol style="list-style-type: none">1. Πολιτική ΕΚΕ του Ομίλου TITAN2. Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου TITAN3. Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN για τις προμήθειες	Σημειώσεις Βλ. παραπάνω κριτήρια 1-21
---	---	---

Παράρτημα: Ενοποιημένη Έκθεση πληρωμών προς Κυβερνήσεις χρήσης 2018

Ο Όμιλος TITAN, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 156 του Ν.4548/2018, όπως ισχύει, λόγω της εξορυκτικής δραστηριότητας λατομικών προϊόντων εταιριών του Ομίλου, κατέβαλε σε κυβερνήσεις και τοπικές αρχές κρατών μελών και τρίτων χωρών κατά τη χρήση από 1.1.2018 έως 31.12.2018, συνολικό ποσό 11.761.898,69 €, όπως παρατίθεται αναλυτικά κατωτέρω:

Εταιρίες Ομίλου	Έδρα	Είδος πληρωμής	Ποσά σε Ευρώ (€)
Α.Ε. Τσιμέντων TITAN	Ελλάδα	Μισθώματα λατομείων	546.982,59
		Τέλη υπέρ ΟΤΑ	107.637,15
INTERMΠΕΤON Δομικά Υλικά Α.Ε.	Ελλάδα	Μισθώματα λατομείων	1.643.290,35
		Δημοτικά τέλη/φόροι	442.370,45
Alexandria Portland Cement Co	Αίγυπτος	Τέλη αργίλου	1.831.232,00
		Λατομικά δικαιώματα	2.677.136,00
Beni Suef Cement Co	Αίγυπτος	Τέλη αργίλου	2.448.961,00
		Λατομικά δικαιώματα	91.686,00
Cementi Antea Sha	Αλβανία	Δικαιώματα εξόρυξης	366.668,00
Titan America LLC	ΗΠΑ	Τέλη επί πωλήσεων	572.983,15
SHARRCEM SH.P.K.	Κόσοβο	Δικαιώματα εξόρυξης	303.164,00
Titan Cementarnica Usje A.D.	Βόρεια Μακεδονία	Τέλη παραχώρησης	186.771,00
Titan Cementara Kosjeric A.D.	Σερβία	Τέλη παραχώρησης	175.745,00
ZLATNA PANEGA Cement A.D.	Βουλγαρία	Τέλη παραχώρησης	111.000,00
ADOCIM A.S.	Τουρκία	Λατομικά τέλη	256.272,00
TOTAL			11.761.898,69

A.E. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ
Χαλκίδος 22Α
11143 Αθήνα, Ελλάδα
Τηλ: +30 210 2591111
www.titan-cement.com